

Raadsstuk

Onderwerp: Vaststelling Jaarrekening en Jaarverslag 2012

Reg.nummer: 2013/86385

1. Inleiding

Jaarlijks legt het college het jaarverslag en de jaarrekening ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.

De financiële verantwoording over 2012 is uitgebreider opgezet dan in voorgaande jaren. Op verzoek van de Rekenkamercommissie en de raad is nu in de programmaverantwoording per beleidsveld inzicht gegeven in zowel de totstandkoming van de budgetten (van primaire begroting naar de gewijzigde begroting) als de realisatie in 2012 ten opzichte van de gewijzigde begroting. Zoals gebruikelijk zijn afwijkingen van € 100.000 of meer *bruto* toegelicht, dat wil zeggen dat baten en lasten niet gesaldeerd zijn. Ook is bij afwijkingen waar het relevant is, aangegeven waarom deze afwijking al dan niet eerder te voorzien was.

Gedurende het begrotingsjaar is de gemeente geconfronteerd met een aantal financiële tegenvallers, waarvoor slechts gedeeltelijk dekking kon worden gevonden. Deze tegenvallers zijn ontstaan door zowel rijksbezuinigingen, als door de economische situatie (minder of geen opbrengsten uit geplande verkopen vastgoed), door de noodzakelijke afwaardering van activa en door bijstelling van diverse budgetten (eigen beleid). Deze zijn gemeld en geraamd in de Kadernota 2012 en de bestuursrapportages over 2012. De opbouw van het saldo is in onderstaande tabel samengevat:

Opbouw begrotingssaldo 2012	x € 1.000	
Begroting 2012	-48	v
Doorwerking Bestuursrapportage 2011-2	83	n
Doorwerking Bestuursrapportage 2011-3	30	n
Effect verwerking raadsbesluiten	350	n
Mutaties Bestuursrapportage 2012-1	3.334	n
Begrotingsuitkomst na Berap 2012-1	3.749	n
Mutaties Kadernota 2012	4.341	n
Begrotingsuitkomst na kadernota 2012	8.090	n
Mutaties Bestuursrapportage 2012-2	3.541	n
Begrotingsuitkomst na Bestuursrapportage 2012-2	11.631	n
3e financiële wijziging december	652	n
Begrotingsuitkomst na 3e financiële wijziging	12.283	n

De jaarrekening sluit met een nadelig saldo van € 9,4 miljoen. De begroting na wijziging sloot met een tekort van € 12,3 miljoen (zie tabel). Dit betekent dat het rekeningresultaat € 2,9 miljoen voordeliger is uitgevallen dan geraamd en per saldo weinig afwijkt van het saldo van de begroting na laatste wijziging. Dit betekent overigens niet dat er op onderdelen geen grotere verschillen zijn te verklaren. Het resultaat van € 2,9 miljoen wordt in de jaarstukken nader

geanalyseerd.

De jaarrekening 2012 is voorzien van een goedkeurende controleverklaring ten aanzien van de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid.

2. Voorstel aan de raad

1. Vast te stellen de Jaarrekening 2012 en de lasten en baten te bepalen op:
 - de lasten op € 550.291.000 (exploitatie € 481.733.000 en reserves € 68.558.000);
 - de baten op € 540.897.000 (exploitatie € 447.026.000 en reserves € 93.871.000).
2. Kostenoverschrijdingen betreffende lasten 2012 en kredieten die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd, alsnog te autoriseren. Een specificatie van deze lasten en kredieten, met categorie 3 tot en met 5, is opgenomen in bijlage 6.6 begrotingscriteria rechtmatigheid.
3. Een aantal met name genoemde afgeronde grondexploitaties te liquideren, verzamelexploitaties op te heffen en panden over te hevelen vanuit de grondexploitaties naar commercieel bezit (zie onderstaand overzicht).

Overzicht:

De raad besluit de volgende grondexploitaties te liquideren:

- FUCA Amsterdamsebuurt en Wisselwoningen;
- Waarderpolder “Nader te verdelen”, “Revitaliseren Oostpoort II”, “Revitaliseren Algemeen”, “Niet Revitaliseren Zuid West”, “Revitaliseren Rommelterreintjes”, “Administratief” en “Niet revaltiliseren/Verveningsexploitatie”;
- Schalkwijk 2000 “Programma”, “Monacopad”, “Schalkstad”, “Schoolenaer”, “Doctorshof”, “Nederlandlaan” en “Molenwijk”;
- Spoorzone “Programma”, “Oostpoort Oost fase I”, “Oostpoort Oost fase III (Stadion)”, “Stationsplein”, “Gonnetstraat”, “Oostpoort Oost fase IV” en “Rondje Bolwerken”;
- Delftwijk “Vondelweg”;
- Zomerzone “Programma” en “Oorkondelaan”;
- Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG) “Fietsznfabriek” en “Leidsevaart 362”.

De raad besluit de verzamelexploitaties Waarderpolder, Schalkwijk, Spoorzone en Zomerzone op te heffen, waarbinnen resultaten niet meer verevend kunnen worden.

De raad besluit de volgende panden over te hevelen naar de materiële vaste activa (bezittingen) van de gemeente. Deze panden vormen dan geen kostenpost van de grondexploitaties meer:

- Deli – Transvaalstraat 7, 9, 11 en 13;
- FUCA – Amsterdamsevaart 54zw, 56zw, 58rd, 58zw, 60rd en 60zw en Vaartstraat 2;
- Waarderpolder – Oudeweg 20;
- Schalkwijk – Frieslandlaan 10, Californiëplein 3 en 3a en Costa de Sol 184 en 186;
- Spoorzone – Harmejansweg 63 en 67;
- Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG) – Leidsevaart 362zw, Houtmarkt 7 (Fietsznfabriek) en Oostvest 56 (Fietsznfabriek).

4. Het college stelt de raad voor met ingang van 1-1-2013 een grondexploitatie te openen voor de ontwikkeling van de grondpercelen voor het project Land in Zicht en de bijbehorende boekwaarde per 31 december 2012 ter grootte van € 893.000, die is opgenomen onder de materiële vaste activa met een economisch nut, in deze grondexploitatie op te nemen.
5. Het college stelt de raad voor om in te stemmen met de in bijlage 6.5 van het jaarverslag opgenomen bijlage Single information/single audit (SiSa) en de toelichting daarop. De SiSa-bijlage wordt na vaststelling van het jaarverslag door de raad aangeboden aan de staatssecretaris van BZK
6. Vast te stellen het Jaarverslag 2012.
7. De bestemming van het rekeningresultaat 2012 te betrekken bij de vaststelling van de Kadernota 2013.

3. Beoogd resultaat

Om resultaatgericht op hoofdlijnen te kunnen sturen, kaders te stellen en verantwoording af te leggen zijn door de raad 10 programma's vastgesteld. Voor elk programma wordt in begroting en jaarverslag expliciet aangegeven welk maatschappelijk effect (of: wat is onze missie?) wordt nagestreefd met het programma.

De programma's zijn onderverdeeld in meerdere beleidsvelden, waarbinnen de doelstellingen en prestaties zijn benoemd.

De presentatie van de programma's beoogt de discussie over output (prestaties) en outcome (doelen) – en de koppeling daartussen – te stimuleren. Om deze discussie beter te stroomlijnen worden in de programmaverantwoording 2010 steeds vier vaste vragen beantwoord:

1. Wat hebben we bereikt in 2012?
2. Wat hebben we niet bereikt in 2012?
3. Wat hebben we gedaan in 2012?
4. Wat hebben we niet gedaan in 2012?

Daarmee wordt niet alleen duidelijk wat er in 2012 gerealiseerd is, maar ook welke doelen en prestaties níet (volledig) zijn gehaald. Resumerend moet daaruit blijken of de gemeente nog steeds op koers ligt in het realiseren van haar doelen en prestaties, of dat bijsturing noodzakelijk is. Op die manier genereren jaarrekening en –verslag ook weer input voor de kadernota 2013, waarmee de planning- & controlcyclus rond is.

Het bereiken van de beoogde maatschappelijke effecten is overigens niet iets wat volledig door de gemeente zelf wordt bepaald. De maatschappelijke effecten worden vaak mede beïnvloed – zowel in positieve als in negatieve zin – door verschillende andere factoren. Regionale, landelijk en zelfs mondiale ontwikkelingen spelen daarbij een rol

Verder is het van belang om te beseffen dat veel van de prestaties, die worden ingezet om de beleidsdoelen van Haarlem te bereiken, lang niet altijd door de gemeente zelf worden verricht, maar door anderen (zoals onze partners in de stad, bijvoorbeeld woningcorporaties en gesubsidieerde instellingen). De gemeente heeft

dan meer een regisserende taak en voorwaardenstellende rol, en levert de prestaties niet zelf.

Daar waar de gemeente wordt beïnvloed door factoren van buitenaf, en daar waar de gemeente samenwerkt met partners in de stad voor het bereiken van doelen en prestaties, wordt dat in de programmateksten vermeld.

4. Argumenten

Zie hierboven.

5. Kanttekeningen

Er volgt nog een afzonderlijke reactie op het rapport van bevindingen van de accountant. Volgens planning brengt de Rekenkamercommissie 29 mei haar rapport over de jaarstukken uit. Het college geeft ook over deze rapportage nog een afzonderlijke reactie.

6. Uitvoering

Het Jaarverslag en de Jaarrekening 2012 worden op 26 april naar de raadsleden verzonden.

7. Bijlagen (ter inzage)

Het Jaarverslag en de Jaarrekening 2012 en het verslag van bevindingen van de accountant.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

8. Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het verslag van bevindingen van de accountant over de Jaarrekening 2012;
Gelezen het verslag van de Rekenkamercommissie over het Jaarverslag 2012;
Gelezen de reactie hierop van het college van burgemeester en wethouders;

Besluit:

1. Vast te stellen de Jaarrekening 2012 en de lasten en baten te bepalen op:
 - de lasten op € 550.291.000 (exploitatie € 481.733.000 en reserves € 68.558.000);
 - de baten op € 540.897.000 (exploitatie € 447.026.000 en reserves € 93.871.000).
2. Kostenoverschrijdingen betreffende lasten 2012 en kredieten die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd, alsnog te autoriseren. Een specificatie van deze lasten en kredieten, met categorie 3 tot en met 5, is opgenomen in bijlage 6.6 begrotingscriteria rechtmatigheid.
3. Een aantal met name genoemde afgeronde grondexploitaties te liquideren, verzamelexploitaties op te heffen en panden over te hevelen vanuit de grondexploitaties naar commercieel bezit (zie onderstaand overzicht).

Overzicht:

De raad besluit de volgende grondexploitaties te liquideren:

- FUCA Amsterdamsebuurt en Wisselwoningen;
- Waarderpolder “Nader te verdelen”, “Revitaliseren Oostpoort II”, “Revitaliseren Algemeen”, “Niet Revitaliseren Zuid West”, “Revitaliseren Rommelterreintjes”, “Administratief” en “Niet revaltiliseren/Verveningsexploitatie”;
- Schalkwijk 2000 “Programma”, “Monacopad”, “Schalkstad”, “Schoolenaer”, “Doctorshof”, “Nederlandlaan” en “Molenwijk”;
- Spoorzone “Programma”, “Oostpoort Oost fase I”, “Oostpoort Oost fase III (Stadion)”, “Stationsplein”, “Gonnetstraat”, “Oostpoort Oost fase IV” en “Rondje Bolwerken”;
- Delftwijk “Vondelweg”;
- Zomerzone “Programma” en “Oorkondelaan”;
- Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG) “Fietsnfabriek” en “Leidsevaart 362”.

De raad besluit de verzamelexploitaties Waarderpolder, Schalkwijk, Spoorzone en Zomerzone op te heffen, waarbinnen resultaten niet meer verevend kunnen worden.

De raad besluit de volgende panden over te hevelen naar de materiële vaste activa (bezittingen) van de gemeente. Deze panden vormen dan geen kostenpost van de grondexploitaties meer:

- Deli – Transvaalstraat 7, 9, 11 en 13;
- FUCA – Amsterdamsevaart 54zw, 56zw, 58rd, 58zw, 60rd en 60zw en Vaartstraat 2;
- Waarderpolder – Oudeweg 20;
- Schalkwijk – Frieslandlaan 10, Californiëplein3 en 3a en Costa de Sol 184 en 186;
- Spoorzone – Harmejansweg 63 en 67;

- Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG) – Leidsevaart 362zw, Houtmarkt 7 (Fietsznfabriek) en Oostvest 56 (Fietsznfabriek).
4. Met ingang van 1-1-2013 een grondexploitatie te openen voor de ontwikkeling van de grondpercelen voor het project Land in Zicht en de bijbehorende boekwaarde per 31 december 2012 ter grootte van € 893.000, die is opgenomen onder de materiële vaste activa met een economisch nut, in deze grondexploitatie op te nemen.
 5. Het college stelt de raad voor om in te stemmen met de in bijlage 6.5 van het jaarverslag opgenomen bijlage Single information/single audit (SiSa) en de toelichting daarop. De SiSa-bijlage wordt na vaststelling van het jaarverslag door de raad aangeboden aan de staatssecretaris van BZK
 6. Vast te stellen het Jaarverslag 2012.
 7. De bestemming van het rekeningresultaat 2012 te betrekken bij de vaststelling van de Kadernota 2013.

Gedaan in de vergadering van 6 juni 2013,

De griffier

De voorzitter

Jaarverslag en Jaarrekening 2012 gemeente Haarlem

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Samenstelling bestuur.....	7
Kerngegevens	9
Organisatiestructuur	11
 Deel 1	 13
Algemeen	13
1.1 Inleiding en leeswijzer.....	15
1.2 Beleidsmatige resultaten.....	15
1.3 Uitkomsten jaarrekening op hoofdlijnen	21
1.4 Doeltreffendheid- en doelmatigheidsonderzoek.....	30
1.5 Bezuinigingen.....	30
 Deel 2	 35
Programmaverantwoording	35
2.1 Inleiding.....	37
2.2 Samenvatting baten en lasten per programma en mutatie reserves	41
2.3 Specificatie mutaties reserves.....	43
2.4 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorziene uitgaven	44
Programma 1 Burger en Bestuur	45
Programma 2 Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	61
Programma 3 Welzijn, Gezondheid en Zorg.....	77
Programma 4 Jeugd, Onderwijs en Sport	91
Programma 5 Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling	107
Programma 6 Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie	125
Programma 7 Werk en inkomen.....	137
Programma 8 Bereikbaarheid en Mobiliteit	149
Programma 9 Kwaliteit Fysieke Leefomgeving	161
Programma 10 Financiën / Algemene dekkingsmiddelen.....	183

Deel 3	193
3.1 Inleiding.....	195
3.2 Lokale heffingen.....	199
3.3 Risico's en weerstandsvermogen	205
3.4 Onderhoud kapitaalgoederen.....	211
3.5 Financiering.....	219
3.6 Bedrijfsvoering.....	225
3.7 Verbonden partijen en subsidies.....	237
3.8 Grond- en vastgoedbeleid.....	247
 Deel 4	 259
4.1 Balans	261
4.2 Programmarekening	263
4.3 Toelichting op de jaarrekening.....	264
4.4 Controleverklaring.....	283
 Deel 5	 285
5.1 Besluit.....	287
 Deel 6	 289
Bijlagen	289
6.1 Rekening naar programma's, beleidsvelden en producten.....	291
6.2 Personeelsformatie	301
6.3 Investeringskredieten.....	302
6.4 Reserves en voorzieningen.....	304
6.5 Single information / single audit	314
6.6 Begrotingscriteria rechtmatigheid	326
6.7 Verantwoordingsinformatie MPG.....	330
6.8 Kostenonderbouwingen heffingen conform model VNG	333
6.9 Incidentele baten en lasten.....	339
6.10 Vooruitontvangen subsidies	341
6.11 Afkortingenoverzicht / Begrippenlijst.....	348

Voorwoord

In het Jaarverslag en de Jaarrekening 2012 legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over de realisatie van afgesproken beleid en over de financiële resultaten. Op meer zicht te krijgen op waar de gemeente zijn geld aan heeft uitgegeven, is ook een brochure gemaakt voor geïnteresseerde Haarlemmers. Deze kunt u vinden op www.haarlem/jaarverslag 2012 en wordt afgedrukt in de Stadskrant.

Het economische klimaat is in 2012 verder verslechterd dan eind 2011 was voorzien bij de opstelling van de begroting. De recessie heeft zich doorgezet. Met de komst van het nieuwe kabinet is in de loop van 2012 meer zicht gekomen op de nieuwe bezuinigingen van de rijksoverheid. Het begrotingssaldo is tussentijds bijgesteld naar een tekort van € 12,3 miljoen. De Jaarrekening 2012 sluit met een nadelig saldo van € 9,4 miljoen. Dit betekent dat het rekeningresultaat € 2,9 miljoen voordeliger is uitgevallen dan geraamd.

U zult zien dat de financiële verantwoording over 2012 is uitgebreid ten opzichte van voorgaande jaren. Op verzoek van de Rekenkamercommissie en de raad wordt inzicht gegeven in zowel de totstandkoming van de budgetten (van primaire begroting naar bijgestelde begroting) als de realisatie. En bij de afwijkingen wordt aangegeven of deze al dan niet eerder te voorzien waren.

De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven ten aanzien van de getrouwheid en de rechtmatigheid van de Jaarrekening 2012.

Het college van burgemeester & wethouders,
9 april 2013

Samenstelling bestuur

College van burgemeester & wethouders

B.B. (Bernt) Schneiders, Burgemeester

Portefeuille: openbare orde en veiligheid, bestuurszaken en stadspromotie.

Voorzitter van het college van burgemeester en wethouders en voorzitter van de gemeenteraad.

E.P. (Ewout) Cassee, Wethouder (D66)

Portefeuille: Provincie/regio/MRA, ruimtelijke ordening, bestemmingsplannen en projectbesluiten, vastgoed, participatie en inspraak.

P.R. (Rob) van Doorn, Wethouder (GroenLinks)

Portefeuille: duurzaamheid, wijken, mobiliteit, beheer en onderhoud.

J.Chr. (Jack) van der Hoek, Wethouder (D66)

Portefeuille: sport, wmo, welzijn, volksgezondheid, dienstverlening en communicatie.

C. (Cornelis) Mooij, Wethouder (VVD)

Portefeuille: financiën, bedrijfsvoering, cultuur.

J. (Jan) Nieuwenburg, Wethouder (PvdA)

Portefeuille: economie, volkshuisvesting, onderwijs, jeugdbeleid, sociale zaken en deregulering.

J. (Jan) Scholten, Gemeentesecretaris

Gemeenteraad

D66 (7 zetels)

mw. L.C. van Zetten, mw. D. Leitner, dhr. A.P. Marselje, mw. M.G.B. Breed, mw. D. Kerbert, dhr. E. de Jongh, mw. M. Pippel

PvdA (7 zetels)

mw. J. Langenacker, dhr. M. Aynan, mw. H. Koper, dhr. J. Fritz, mw. A. Ramsodit, dhr. R. Schaart, mw. M.C.M. Schopman

GroenLinks (7 zetels)

mw. C.Y. Sikkema, mw. T.E.M. Hoffmans, dhr. A. Azannay, dhr. L.J. Mulder, dhr. H. Kruisman, dhr. D.A. Bol, mw. M.D.A. Huysse

VVD (6 zetels)

dhr. R.G.J. de Jong, dhr. W.R. van Haga, mw. P.J. Bosma-Piek, dhr. W.J. Rutten, dhr. E. Veen, mw. M. Otten

Sociaal Lokaal (3 zetels)

dhr. R.H.C. Hiltemann, dhr. J. van de Manakker, dhr. P. Schouten

CDA (3 zetels)

dhr. M. Snoek, dhr. J.J. Visser, dhr. G.B. van Driel

SP (2 zetels)

mw. S. Özogül-Özen, dhr. B. Jonkers

Ouderenpartij Haarlem (1 zetel)

mw. F. de Leeuw - de Kleuver

Haarlem Plus (1 zetel)

dhr. C.J. Schrama

Fractie Reeskamp (1 zetel)

dhr. F.H. Reeskamp

Actiepartij (1 zetel)

dhr. J. Vrugt

Griffier

dhr. B. Nijman

Kerngegevens

I. Sociale Structuur

Bevolking naar leeftijd 2009-2012

Leeftijd	2009		2010		2011		2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0-19 jaar	32.131	22%	32.502	22%	32.858	22%	33.103	22%
20-44 jaar	54.224	37%	54.357	36%	54.305	36%	54.422	36%
45-64 jaar	39.222	26%	39.868	27%	40.586	27%	40.412	27%
65 jaar en ouder	22.624	15%	22.849	15%	22.946	15%	23.904	16%
Totaal	148.201	100%	149.576	100%	150.695	100%	151.841	100%
<i>Waarvan 15-64 jaar (potentiële beroepsbevolking)</i>	100.226	68%	101.998	68%	102.519	68%	102.395	67%

Bron: Bevolkingsgegevens: GBA-Haarlem

Bevolking naar herkomst 2009-2012

Leeftijd	2009		2010		2011		2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Autochtonen	112.752	75%	112.216	75%	112.624	75%	112.775	74%
Allochtonen	36.449	25%	37.360	25%	38.071	25%	39.066	26%
<i>Waarvan niet-westers</i>	19.955	13%	20.419	14%	20.716	14%	21.398	14%
Totaal	148.201	100%	149.576	100%	150.695	100%	151.841	100%

Allochtoon met als herkomstsgroepering één van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije.

Aantal en percentage van het totaal aantal Haarlemmers.

Aantal uitkeringsgerechtigden (per 31-12 vorig jaar) en aantal huishoudens met een laag inkomen

	2009	2010	2011	2012
Huishoudens met een laag inkomen (rond het sociaal minimum 105%)	5.880 (2007)	5.650 (2008)	5.660 (2009)	5.880 (2010)
Bijstandsgerechtigden	2.434	2.463	2.470	2.508
WAO-gerechtigden	6.547	6.124	5.747	5.180
WAZ-gerechtigden	239	221	199	156
WAjong-gerechtigden	1.386	1.447	1.608	1.688
WIA-gerechtigden	543	784	1.034	1.331
WW-gerechtigden	1.283	2.490	2.336	2.142

II. Fysieke Structuur

Oppervlakte gemeente, lengte wegen, aantal woningen en bevolkingsdichtheid

	Aantal
Oppervlakte gemeente in hectares	3.209 ha (2012)
- waarvan woongerrein	1.254 ha (2008)
- waarvan binnenwater	287 ha (2012)
- waarvan historische stads- of dorpskern (wijk Oude Stad)	161 ha (2012)
- waarvan openbaar groen (parken/plantsoenen, bos en natuurlijk terrein)	295 ha (2008)
Lengte wegen in km	458 km (2012)
Aantal woningen	71.653 (2012)
Bevolkingsdichtheid per km2 land	5.195 (2012)

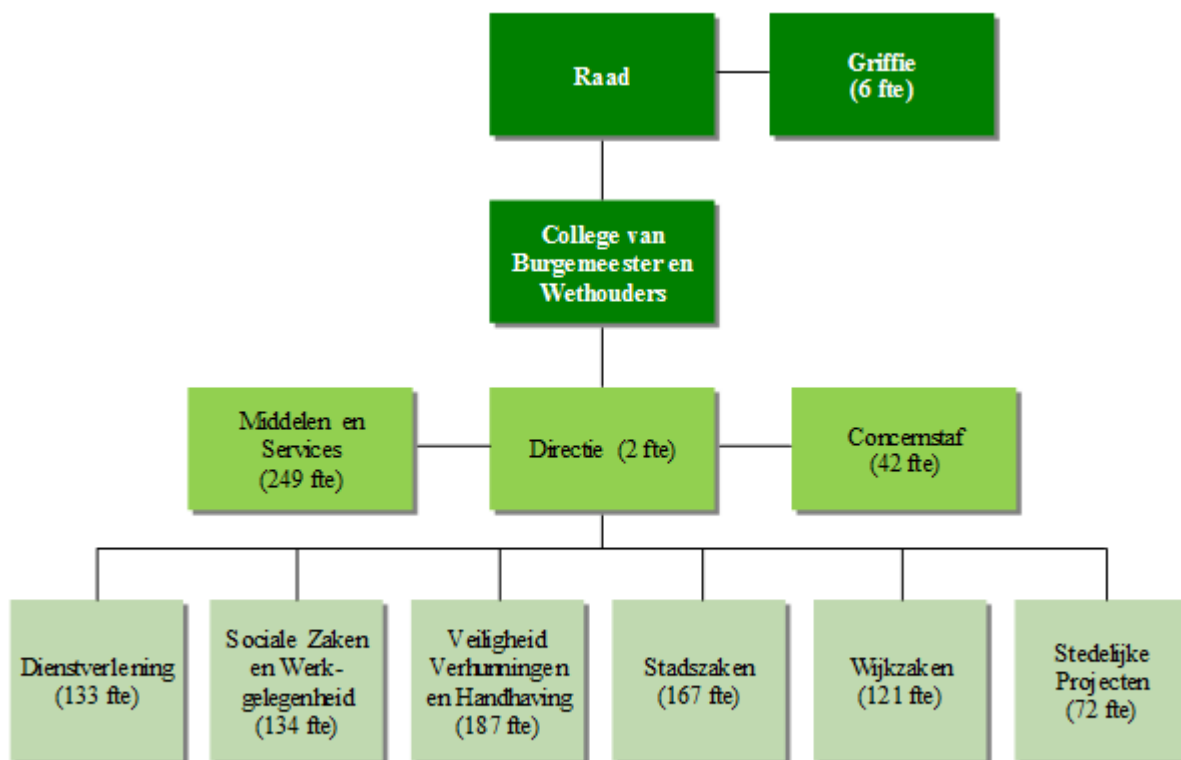
Bevolkingsdichtheid per km2 land voor Nederland is in 2012 496.

III. Financiële Structuur

Algemene financiële gegevens 2012

	Bedrag (x €1.000)
Totale baten (exclusief reservemutaties)	-447.026
Totale lasten (exclusief reservemutaties)	481.733
Saldo toevoeging en onttrekking reserves	- 25.313
Saldo baten en lasten (+ = negatief saldo)	9.394
Algemene reserve	40.902
Algemene inkomsten gemeentefonds	181.706
Opbrengst Onroerend Zaak Belasting (OZB)	33.051
Netto-investeringsvolume	51.667
Vaste schuld	536.450

Organisatiestructuur

Totaal formatie 2012: 1112 fte.

Deel 1

Algemeen

1.1 Inleiding en leeswijzer

In dit jaarverslag legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over wat de gemeente heeft gedaan in 2012 en wat dat heeft gekost. Uitgangspunt daarbij zijn de voornemens uit de Begroting 2012, zoals deze door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Deze voornemens zijn gegroepeerd in tien programma's; voor elk programma is daarbij aangegeven welk maatschappelijk effect de gemeente daarmee in de stad wil bereiken. Ieder programma is vervolgens onderverdeeld in beleidsvelden en per beleidsveld vermeldt dit jaarverslag wat er is bereikt, wat er niet is bereikt en wat de financiële uitkomst is.

Voor wie is dit jaarverslag?

Met dit jaarverslag legt het college verantwoording af aan de raad en de inwoners van Haarlem over het gevoerde beleid en beheer in 2012. Het jaarverslag is daarnaast ook interessant voor de partners in de stad, zoals woningcorporaties, bedrijven en gesubsidieerde instellingen. Ook voor hen staat interessante informatie in dit jaarverslag.

De gemeentelijke Rekenkamercommissie beoordeelt de jaarrekening en het jaarverslag en publiceert daarover een rapport met een advies aan de gemeenteraad over het vaststellen van de jaarrekening en het jaarverslag.

Jaarverslag en jaarrekening verschijnen zowel als gedrukt boekwerk als digitaal. Op de website www.haarlem.nl zijn alle delen hiervan in te zien. Een publiekssamenvatting van het jaarverslag is digitaal beschikbaar.

De gemeenteraad behandelt het jaarverslag en de jaarrekening en het rapport van de Rekenkamercommissie in de raadsvergadering van 6 juni 2013. Zowel de commissie als raadsvergadering zijn rechtstreeks te volgen via www.haarlem.nl.

1.2 Beleidsmatige resultaten

In deze paragraaf wordt ingegaan op de beleidsmatige ontwikkelingen. De financiële uitkomst komt terug in paragraaf 1.3.

In april 2010 sloten vier partijen (D66, PvdA, GroenLinks en VVD) het coalitieakkoord 2010-2014 'Het oog op morgen'. Dit akkoord vormt de leidraad voor het besturen van de stad. Aan de hand van de vier hoofdthema's van dit akkoord beschrijven we wat op elk van deze thema's de belangrijkste resultaten zijn in 2012.

Solide en daadkrachtig

Werken aan een gezonde financiële positie, een betrouwbare overheid, samen met actieve Haarlemmers, met een krachtige kleinere organisatie, aan een veilige en schone stad met verantwoorde gemeentelijke lasten en een internationaal georiënteerd bestuur.

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
Percentage Haarlemmers dat veel tot onbeperkt vertrouwen heeft in het gemeentebestuur ¹	22% (2009)	24% (2010) 21% (2011)	27%	24%	Omnibusonderzoek
Positie in rangorde woonaantrekkelijkheidsindex ²	5 (2005)	3 (2007) 7 (2008) 7 (2009) 6 (2010)	Top 10	7 (2011) ³	Atlas voor gemeenten

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
Percentage Haarlemmers dat Haarlem een (zeer) veilige stad vindt	64% (2010)	64% (2010) 78% (2011)	68%	74%	Omnibusonderzoek
Aantal incidenten (zowel aangiften als meldingen overlast / voorvallen)	36.436 (2009)	36.436 (2010) 38.263 (2011)	39.000	36.617	Politie Kennemerland
Oordeel Haarlemmers over Haarlem in haar rol van kiezer	5,9 (2010)	5,9 (2010)	≥ 6,0	p.m. ⁴	Waarstaatje-gemeente.nl
Percentage Haarlemmers dat vindt dat de gemeente voldoende doet om hen bij belangrijke onderwerpen te betrekken	26% (2006)	25% (2007) 23% (2008) 27% (2009) 28% (2010) 31% (2011)	≥ 30%	26%	Omnibusonderzoek

¹ Gemeentebestuur is gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders. Vertrouwen wordt afzonderlijk gemeten; voor de indicator is het rekenkundig gemiddelde genomen.

² De index bestaat uit de bereikbaarheid van banen, culturele aanbod, veiligheid, aandeel koopwoningen in woningvoorraad, nabijheid natuurgebieden, culinaire kwaliteit, aanwezigheid universiteit en het historisch karakter van de stad. Een hoge plaats op de ranglijst betekent dat Haarlem het op al de aspecten gemiddeld genomen goed doet en voor haar inwoners en bezoekers een aantrekkelijke stad is.

³ In de Atlas voor Gemeenten 2012 zijn de cijfers over 2011 opgenomen. De Atlas voor Gemeenten 2013 wordt in mei 2013 verwacht. Hierin zijn de cijfers voor 2012 opgenomen.

⁴ Vanwege wijzigingen in opzet en vragen van deze benchmark vinden metingen voor waarstaatjegemeente.nl later in 2013 plaats.

De indicatoren bij dit thema geven aan hoe Haarlemmers het bestuur ervaren. Hoewel het aantal personen dat vindt dat de gemeente hen voldoende bij belangrijke onderwerpen betreft is afgenomen, is het vertrouwen in het gemeentebestuur ten opzichte van 2011 toegenomen.

De opkomst bij de Tweede Kamer verkiezingen was net iets hoger dan het landelijk gemiddelde. Van de kiesgerechtigden in Haarlem ging 75,5% naar de stembus; landelijk was dit 74,6%.

De gemeentelijke organisatie legt steeds meer nadruk op gebiedsgericht werken. Het grote voordeel hiervan is dat de gemeente voor de burgers beter bereikbaar en aanspreekbaar is. Gebiedsgericht werken vergroot de doelmatig- en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid. Daarnaast vergroten de wijkwethouders de zichtbaarheid van het bestuur door middel van onder andere bezoeken aan de wijk.

Haarlem wordt als een prettige, veilige woonstad ervaren. Ook in 2012 staat Haarlem in de top 10 van de woonaantrekkelijkheidsindex. Het hoge aandeel vooroorlogse woningen plus het culturele en culinaire aanbod maken dat Haarlem hoog scoort. Dat Haarlem een veilige stad is, helpt daarbij mee.

Groen en duurzaam

Werken aan een klimaatneutrale stad, duurzame ruimtelijke ontwikkeling, mobiliteit en goede bereikbaarheid en versterking van de kwaliteit van groen en water.

In 2012 is wederom hard gewerkt aan de uitvoering van Haarlem Klimaatneutraal en de Kadernota Duurzaam Haarlem. Een onderdeel hiervan is de start van Blok voor Blok, een campagne om bestaande particuliere woningen duurzamer te maken. Het doel is om in drie jaar tijd minimaal 1500 woningen twee energielabels zuiniger te maken. Gestreefd wordt om uiteindelijk op 3500 woningen uit te komen. Bij de aanpak wordt uitgegaan van de wensen van de bewoner; de gemeente heeft een faciliterende rol waarin voorlichting en educatie een belangrijke taak is. De slimme energiemeter, die de gemeente de deelnemers aan het project aanbiedt, helpt bewoners hun energieverbruik te beheersen.

Haarlem wil een stad zijn met een hoogwaardig stedelijk woonmilieu. Dit stelt eisen aan de openbare ruimte, de woningvoorraad, mobiliteit en economie. In 2012 zijn de hoofdlijnen van een Structuurvisie

voor de Openbare Ruimte (SOR) vastgesteld. De SOR geeft aan welke ontwikkelingen in de openbare ruimte de gemeente wenst en hoe ze deze wil stimuleren tot 2040, om te zorgen dat mensen ook in de toekomst graag in Haarlem willen (blijven) wonen.

In juli 2012 heeft Haarlem de woonvisie vastgesteld. Deze visie zorgt voor een actueel beleidskader voor de komende periode tot 2016 (met een doorkijk naar 2020). De woonvisie is het kader voor de woningbouw- en herstructureringsprogramma's, gebiedsvisies en bestemmingsplannen en geeft richting aan functieveranderingen en vormt de basis voor regionale samenwerking.

De vijf gemeenten van Zuid-Kennemerland hebben een Intergemeentelijke Structuurscan gemaakt. De scan analyseert hoe de gemeenten op ruimtelijk vlak op elkaar zijn afgestemd, waarin de gezamenlijke kracht zit waar nog opgaven liggen, zowel in de regio zelf als in MRA-verband en landelijk.

Een mijlpaal werd bereikt met het gereed komen van het Stationsplein met het nieuwe busstation en de grootste ondergrondse fietsenstalling van Europa. Het Stationsplein heeft een eigentijdse inrichting gekregen. In 2013 wordt de inrichting van het Kennemerplein, de achterkant van het station, opgepakt.

Met de oplevering van Rode Loper is de route tussen station en Grote Markt fraai en veilig aangegeven.

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
CO ₂ uitstoot (x 1.000 ton) in Haarlem	845 (2007)	884 (2008) 849 (2009) 850 (2010)	665	861	CO ₂ monitor
Positie in rangorde woonaantrekkelijkheidsindex ¹	5 (2005)	3 (2007) 7 (2008) 7 (2009) 6 (2010)	Top 10	7 (2011) ²	Atlas voor gemeenten
Totaaloordeel burger over kwaliteit openbare ruimte op een schaal van 0 (slecht) tot 10 (perfect)	6,2 (2008)	6,4 (2009) 6,5 (2010) 6,6 (2011)	6,5	6,6	Omnibusonderzoek
Percentage Haarlemmers dat denkt dat de buurt het afgelopen jaar vooruit is gegaan	23% (2005)	23% (2007) 16% (2009) 16% (2010) 20% (2011)	19%	17%	Omnibusonderzoek
Percentage onderhoudsbehoefte t.o.v. totaal areaal ³	6,4% (2009)	5,8% (2010) 4,9% (2011)	4,1%	4,1%	Gemeentelijke registratie
Score Leefbaarometer Delftwijk ⁴	-10 (2008) Positief	-5 (2010) Positief	>-5	p.m.	Leefbaarometer Ministerie BZK
Score Leefbaarometer Zomerzone ⁴	-8 (2008) Matig positief	-5 (2010) Matig positief	>-5	p.m.	Leefbaarometer Ministerie BZK
Score Leefbaarometer Schalkwijk ⁴	-5 (2008) Matig positief	-4 (2010) Matig positief	>-4	p.m.	Leefbaarometer Ministerie BZK

¹ De index bestaat uit de bereikbaarheid van banen, culturele aanbod, veiligheid, aandeel koopwoningen in woningvoorraad, nabijheid natuurgebieden, culinaire kwaliteit, aanwezigheid universiteit en het historisch karakter van de stad. Een hoge plaats op de ranglijst betekent dat Haarlem het op al de aspecten gemiddeld genomen goed doet en voor haar inwoners en bezoekers een aantrekkelijke stad is.

² In de Atlas voor Gemeenten 2012 zijn de cijfers over 2011 opgenomen. De Atlas voor Gemeenten 2013 wordt in mei 2013 verwacht. Hierin zijn de cijfers voor 2012 opgenomen.

³ De onderhoudsbehoefte is het bedrag aan achterstallig onderhoud als percentage van de vervangingswaarde van het totale areaal.

⁴ De score op de Leefbaarometer geeft aan of een gebied beter of slechter scoort dan landelijk gemiddelde. De score is gebaseerd op een samengestelde score op 6 dimensies: woningvoorraad, publieke ruimte, voorzieningenniveau, bevolkingssamenstelling, sociale samenhang en veiligheid. De laatste gegevens dateren uit 2010.

De CO₂ uitstoot is in 2012 toegenomen. Dit komt voornamelijk door de toegenomen vraag naar elektriciteit van bedrijven, met name datahotels.

Voor alle domeinen in de openbare ruimte zijn in 2012 strategische beheerplannen gemaakt. Dankzij deze plannen kan het onderhoud efficiënter en doeltreffender worden uitgevoerd. Dit is merkbaar in het oordeel van de Haarlemlers over de kwaliteit van de openbare ruimte.

Vitaal en ondernemend

Werken aan werk voor iedereen, goed onderwijs en aandacht voor cultuur, sport en recreatie.

Het is een grote uitdaging om in tijden van economische stagnatie de doelen uit het coalitieakkoord te realiseren. De rollen die de overheid speelt in het versterken van de economie zijn die van facilitator, stimulator, regievoerder en samenwerkingspartner. In de economische agenda 2012-2015, die het afgelopen jaar is vastgesteld, worden deze mogelijkheden optimaal ingezet.

Contact tussen ondernemers, denk bijvoorbeeld aan de netwerkborrels in de Waarderpolder of Schalkwijk, leveren een bijdrage. Ook (positieve) publiciteit draagt bij aan het goede imago van Haarlem en daarmee aan de economie. Het is dan ook prettig dat Haarlem in 2012 door het tijdschrift *Intermediair* is aangewezen als beste werkstad van Nederland. In dit onderzoek zijn de 24 grootste gemeenten van Nederland met elkaar vergeleken op kans op een baan, hoogte van het salaris, prettige woonomgeving en beperktheid van de criminaliteit.

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
Aantal toeristische dagbezoekers naar Haarlem (x 1.000)	930 (2005)	1.120 (2008) 1.163 (2009) 1.234 (2010) 1.203 (2011)	> 1.200	1.152	Continu Vakantie Onderzoek (CVO)
Groei aantal arbeidsplaatsen (betaald werk voor meer dan 12 uur in de week)	-1,6% (2005)	2,0% (2008) -0,1% (2009) -1,4% (2010) -1,6% (2011)	0,8%	0,35%	Landelijk Informatie Systeem Arbeidsplaatsen (LISA)
Percentage Haarlemse jongeren met minimaal een HAVO of MBO-2 niveau (= startkwalificatie)	65% (2006)	65% (2007) 70% (2008) 70% (2009) 70% (2010) 70% (2011)	70%	67%	Centrale Administratie leerplicht en Regionaal meldpunt coördinatie)
Oordeel Haarlemlers over bereikbaarheid van de stad (rapportcijfer)	6,5 (2007)	6,9 (2008) 6,6 (2009) 6,6 (2010) 6,6 (2011)	7,0	7,0	Omnibusonderzoek
Percentage Haarlemlers dat (zeer) tevreden is over de fietsvoorzieningen in hun buurt	50% (2010)	50% (2010) 45% (2011)	51%	48%	Omnibusonderzoek
Percentage Haarlemlers dat tevreden is over OV-voorzieningen in hun buurt	64% (2005)	74% (2007) 76% (2009) 78% (2010) 74% (2011)	79%	76%	Omnibusonderzoek
Oordeel Haarlemlers over de autobereikbaarheid van de stad (rapportcijfer)	5,3 (2007)	5,6 (2008) 5,3 (2009) 5,3 (2010)	6,0	5,6	Omnibusonderzoek
Oordeel Haarlemse ondernemers over de autobereikbaarheid van de stad (rapportcijfer)	6,6 (2005)	6,9 (2009) 6,9 (2010)	7,1	n.b. ¹	Benchmark Gemeentelijk Ondernemersklimaat

¹ In 2012 is geen rapportcijfer over de tevredenheid van ondernemers over het ondernemingsklimaat beschikbaar, aangezien het ministerie van Economische Zaken dit niet meer organiseert en financiert. In G 32 verband wordt een alternatief onderzocht.

Samen met het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en werkgevers is ook in 2012 hard gewerkt om zoveel mogelijk leerlingen binnen het reguliere voortgezet onderwijs naar een diploma met startkwalificatie te brengen.

Het werd in 2012 voor de Haarlemmers meer merkbaar dat de Nederlandse economie het steeds moeilijker heeft. Voor het eerst sinds de kredietcrisis in 2008 was er sprake van een duidelijke toename van de werkloosheid, die nog wel steeds onder het gemiddelde van middelgrote steden ligt.

Nieuw is de duidelijke toename van het aantal niet-werkende werkzoekenden in het vierde kwartaal van 2012, na een lange reeks van stabiliteit: van 3.748 in het derde kwartaal naar 4.317 in het vierde kwartaal van 2012. Ook de jeugdwerkloosheid nam in dit kwartaal opvallend toe. Bij beide onderdelen is het niveau lager dan gemiddeld van middelgrote steden. Datzelfde geldt voor de groei van het aantal WW-uitkeringen ten opzichte van 2011. In vergelijking met de andere steden scoort Haarlem relatief gunstig: onder het gemiddelde van de stedengroep. Meer dan in voorgaande jaren komt nu naar voren dat het aantal faillissementen in 2012 is toegenomen en het aantal verstrekte voedselpakketten door de Voedselbank, met een recent hoogtepunt in het vierde kwartaal van 2012.

In 2012 is de duurzaamheidsscan voor bedrijfskavels in de Waarderpolder ingevoerd. Was efficiënt ruimtegebruik al jaren een kenmerk van de Waarderpolder, nu voegt de duurzaamheidsscan daar elementen als zuinig energieverbruik aan toe. De duurzaamheidsscan is daarmee een belangrijk instrument bij het profileren van de Waarderpolder als modern industrieterrein.

Sociaal en betrokken

Zorgen dat iedereen meedoet, uitgaan van de eigen kracht, betaalbare woningen, aandacht voor jongeren en een eerlijk sociaal beleid.

Heel 2012 was Haarlem de Roze Stad van Nederland, met Roze Zaterdag als hoogtepunt. Op nationale coming outdag heeft de regenboogvlag, symbool van acceptatie en (sociale) veiligheid op het Haarlemse stadhuis gewapperd. Haarlem heeft zich nationaal in de kijker gespeeld. Drie jaar lang wordt het Lokaal Actieplan Koploper uitgevoerd om het homo-emancipatiebeleid impuls te geven.

Het rapportcijfer voor het eigen welzijn is gestabiliseerd. Ondanks de mindere economische tijden zet de daling uit 2011 niet door. De tevredenheid over voorziening voor ouderen is wel gedaald. Hier is niet direct een verklaring voor te geven, het voorzieningenniveau is niet wezenlijk veranderd.

Begin 2012 is een uitgebreide evaluatie gepresenteerd over de regionale inzet voor verslaafden en dak- en thuislozen (Regionaal Kompas, OGGZ). Deze evaluatie stond vervolgens aan de basis van een nieuw uitvoeringsprogramma voor de laatste twee jaren van de looptijd van het Regionaal Kompas: 2013-2014. Hiermee is de structurele financiering voor jongerenopvang Spaarnezicht per 2013 gerealiseerd. Ook is de preventieve inzet versterkt om de druk op de maatschappelijke opvang te verminderen. Voor de voorgenomen realisatie van de unilocatie – de samenvoeging van de dag- en nachtopvang en de sociale verslavingszorg – bleek uiteindelijk te weinig draagvlak in de samenleving en in de gemeenteraad. Wel zijn afspraken gemaakt over een nieuwe aanpak.

De transitie van het sociaal domein is een belangrijke opgave voor Haarlem; in juni heeft de raad de kaderstellende nota vastgesteld. Deze transitie geeft ook invulling aan de decentralisaties (Awbz, Jeugdzorg en Participatiewet). 'Samen voor elkaar' is het motto en uitgangspunt bij de veranderingen. De kaders bieden een stevige basis om bestaande patronen te doorbreken, om ontkokering in de werkwijzen en organisatiestructuren mogelijk te maken en om de noodzakelijke systeemveranderingen

te realiseren. In zgn. praktijkwerkplaatsen is samen met partners gezocht naar innovaties die antwoord moeten geven op de opgaven binnen het sociaal domein: dienstverlening verbeteren, kwaliteit blijven bieden voor de burger en dat in de context van afnemende middelen.

In 2012 zijn maar liefst 490 werkzoekenden uit Haarlem direct vanuit de Sociale Dienst aan een betaalde baan geholpen. De gemeente Haarlem gaf onder meer Paswerk de opdracht om in 2012 minimaal 240 geslaagde matches vanuit de bijstand te realiseren. Uiteindelijk is deze taakstelling met 257 geslaagde bemiddelingen naar werk ruimschoots gehaald. Daarnaast is de inzet van het instrument Social Return on Investment geïntensiveerd. Social return is het opnemen van sociale voorwaarden, eisen en wensen bij inkoop- en aanbestedingstrajecten. Leveranciers leveren zo een bijdrage aan de uitvoering van het Haarlems beleid ten aanzien van het bieden van werkgelegenheid aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Ook heeft de gemeente het accent van schuldhulpverlening naar schulddienstverlening verlegd. Dit is vastgesteld in het beleidsplan Schulddienstverlening.

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
Rapportcijfer Haarlemmers voor het eigen welzijn	6,9 (2008)	6,8 (2009) 6,8 (2010) 6,4 (2011)	≥ 7	6,5	Omnibusonderzoek
Kerncijfer sociale kwaliteit	6,1 (2005)	6,1 (2007) 6,1 (2009) 6,1 (2010) 6,2 (2011)	$\geq 6,1$	6,2	Omnibusonderzoek
Percentage Haarlemmers dat eigen gezondheid (zeer) goed noemt	78% (2007)	78% (2009) 78% (2010) 78% (2011)	$\geq 78\%$	78%	Omnibusonderzoek
Percentage Haarlemmers dat tevreden is over voorzieningen voor ouderen in de buurt	53% (2007)	42% (2009) 41% (2010) 46% (2011)	$\geq 50\%$	43%	Omnibusonderzoek
Percentage Haarlemmers (> 15 jaar) dat regelmatig (minstens 1x per 2 weken) sport	55% (2006)	56% (2007) 56% (2008) 59% (2009) 61% (2010) 62% (2011)	80%	63%	Omnibusonderzoek
Percentage ontvangers aanvullende inkomensvoorziening dat binnen de doelgroep naar vermogen werkt of naar vermogen een bijdrage levert aan de maatschappij	18% (2012)	18% (2012)	20%	18%	Gemeentelijke registratie
Plaats in rangorde 50 grootste gemeenten naar aantal ontvangers aanvullende inkomensvoorziening als percentage van de potentiële beroepsbevolking ¹	Plaats 16 (2008)	Plaats 16 (2009) Plaats 12 (2010)	<25	Plaats 13 (2011) ²	Atlas voor gemeenten

¹ Positie 1 = laagste % (gunstig), positie 50 = hoogste % (ongunstig).

² In de Atlas voor Gemeenten 2012 zijn de cijfers over 2011 opgenomen. De Atlas voor Gemeenten 2013 wordt in mei 2013 verwacht. Hierin zijn de cijfers voor 2012 opgenomen.

Het percentage Haarlemmers dat regelmatig sport is stabiel. De inspanningen van de gemeente zijn erop gericht het aanbod voor breedtesport en het aanbod aan buitensport accommodaties te vergroten. In 2012 is daarom veel aandacht geweest voor het op orde brengen van de sportaccommodaties en het wegwerken van achterstallig onderhoud.

In de agenda voor de sport 2010-2014, Haarlem Sport!, is opgenomen dat de gemeente Haarlem het doel heeft dat alle kinderen de basisschool verlaten met minimaal een zwemdiploma A. Om dat doel te bereiken is in het schooljaar 2012-2013 een nieuwe vorm van schoolzwemmen gestart.

Met de opening van het vijfde centrum voor Jeugd en Gezin aan de Jan Gijzenkade is een goede spreiding van de centra over de stad ontstaan. In deze centra kunnen ouders terecht met alle vragen en problemen rond het opvoeden van kinderen. Daarnaast zijn diverse activiteiten, lezingen en cursussen georganiseerd.

In een tijd waarin weinig gebouwd wordt, is de start van een nieuw woningbouwproject bijzonder. De herontwikkeling van het gebied ten noorden van de Schipholweg heeft in 2012 zichtbare voortgang gemaakt. Dit project zal, samen met de tegenovergelegen ontwikkeling 'De Entree', de Schipholweg een nieuwe uitstraling geven.

Uit het Omnibusonderzoek blijkt dat 95% van de Haarlemmers (zeer) tevreden is over het wonen in hun buurt. Deze tevredenheid verschilt overigens wel per buurt. Bewoners van Schalkwijk en Oost zijn wat minder tevreden (90%) woont hier (zeer) prettig) dan bewoners van Centrum (98%) en bewoners van Zuid-West en Noord (97%). De woonomgeving wordt beoordeeld met een 7,4.

1.3 Uitkomsten jaarrekening op hoofdlijnen

Algemeen

De financiële verantwoording over 2012 is uitgebreider opgezet dan in voorgaande jaren. Op verzoek van de Rekenkamercommissie en de raad is nu in de programmaverantwoording per beleidsveld inzicht gegeven in zowel de totstandkoming van de budgetten (van begroting naar begrotingswijziging) als in de realisatie in 2012 ten opzichte van de gewijzigde begroting. Zoals gebruikelijk zijn afwijkingen van € 100.000 of meer bruto toegelicht, dat wil zeggen dat baten en lasten niet gesaldeerd zijn. Tevens is bij afwijkingen waar het relevant is, aangegeven waarom deze afwijking al dan niet eerder te voorzien was.

Gedurende het begrotingsjaar is de gemeente geconfronteerd met een aantal financiële tegenvallers, waarvoor slechts gedeeltelijk dekking kon worden gevonden. Deze tegenvallers zijn ontstaan door zowel rijksbezuinigingen, als door de economische situatie (minder of geen opbrengsten uit geplande verkopen vastgoed), door de noodzakelijke afwaardering van activa en door bijstelling van diverse budgetten (eigen beleid). Deze zijn gemeld en geraamd in de Kadernota 2012 en de bestuursrapportages over 2012.

De opbouw van het saldo is in de volgende tabel samengevat:

Opbouw begrotingssaldo 2012	x € 1.000
Begroting 2012	-48 v
Doorwerking Bestuursrapportage 2011-2	83 n
Doorwerking Bestuursrapportage 2011-3	30 n
Effect verwerking raadsbesluiten	350 n
Mutaties Bestuursrapportage 2012	3.334 n
Begrotingsuitkomst na Berap 2012-1	3.749 n
Mutaties Kadernota 2012	4.341 n
Begrotingsuitkomst na kadernota 2012	8.090 n
Mutaties Bestuursrapportage 2012-2	3.541 n
Begrotingsuitkomst na Bestuursrapportage 2012-2	11.631 n
3e financiële wijziging december	652 n
Begrotingsuitkomst na 3e financiële wijziging	12.283 n

De jaarrekening sluit met een nadelig saldo van € 9,4 miljoen. De begroting na wijziging sloot met een tekort van € 12,3 miljoen. Dit betekent dat het rekeningresultaat € 2,9 miljoen voordeliger is uitgevallen dan geraamd en per saldo weinig afwijkt van het saldo van de begroting na laatste wijziging. Dit betekent overigens niet dat er op onderdelen geen grotere verschillen zijn te verklaren. Het resultaat van € 2,9 miljoen wordt in de volgende paragraaf nader geanalyseerd.

Analyse uitkomsten Jaarrekening 2012

De begroting 2012, voor het laatst bijgesteld op basis van de 3^e financiële rapportage over 2012, vastgesteld in de raad van december 2012 sloot met een nadelig saldo van € 12,3 miljoen na mutatie reserves. In deze paragraaf wordt een verklaring op hoofdlijnen gegeven voor het verschil ten opzichte van de (bijgestelde) begroting 2012. Uitgangspunt is een verklaring van saldiverschillen van € 250.000 of meer per beleidsveld. De raad heeft immers de budgetten per beleidsveld geautoriseerd. Zoals in het algemene gedeelte is verwoord, is een verdere toelichting (oorzaak van de afwijking) opgenomen in het programmagedeelte.

De uitkomsten uitgesplitst naar programma (inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves) zien er per saldo als volgt uit:

bedragen x € 1.000

	Programma	saldo begroting n/v na wijziging	Saldo rekening n/v	Afwijking n/v
1	Burger en Bestuur	14.046 n	13.775 n	-271 v
2	Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	28.486 n	27.480 n	-1.006 v
3	Welzijn, Gezondheid en Zorg	46.022 n	45.646	-376 v
4	Jeugd, Onderwijs en Sport	41.002 n	42.923 n	1.921 n
5	Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling	2.987 n	4.365 n	1.378 n
6	Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie	26.601 n	27.699 n	1.098 n
7	Werk en Inkomen	18.510 n	16.067 n	-2.443 v
8	Bereikbaarheid en Mobiliteit	3.142 n	2.209 n	-933 v
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	64.967 n	65.654 n	687 n
10	Algemene dekkingsmiddelen	-233.481 v	-236.422 v	-2.941 v
	Totaal	12.282 n	9.396 n	-2.886 v

De belangrijkste financiële afwijkingen

Het volgende overzicht laat de belangrijkste financiële afwijkingen zien van de jaarrekening 2012 ten opzichte van de bijgestelde begroting 2012 (het betreft primair financiële afwijkingen groter dan € 250.000). Indien een afwijking in lasten gecorrigeerd wordt door een evenredige afwijking in de baten, dan zijn die afwijkingen buiten beschouwing gelaten (budgettair-neutraal). De verklaring van de afwijkingen is gegeven in de analyse van de beleidsvelden bij de desbetreffende programma's.

bedragen x € 1.000			
			Inc/
			Str
Saldo begroting na wijziging (inclusief mutaties reserves)			12.282
Budgettaire tegenvallers			
Prog.	Beleidsveld	Omschrijving	bedrag
4	Onderwijs	Opschoning activa	i 1.481
5	Ruimtelijke ontwikkeling	Minder declarabele uren	s 515
5	Vastgoed	Onvoorzien onderhoud gebouwen	i 705
5	Vastgoed	voorziening erfpacht	i 2.500
5	Vastgoed	afwaardering activa	i 286
6	Cultuur en erfgoed	Aanpassing methodiek subsidieverantwoording	i 1.100
6	Cultuur en erfgoed	monumentenfonds SVn	i 250
7	Inkomen	Hogere bezetting	i 400

<i>bedragen x € 1.000</i>				
			Inc/	
			Str	
9	Openbare ruimte ondergronds	storting egalisatievoorziening rioolheffing	i	340
9	Waterwegen	Overschrijding uitvoeringskosten diverse werken	i	257
10	Algemene dekkingsmiddelen	Voorziening bovenformatieven	i	790
10	Algemene dekkingsmiddelen	Algemene uitkering	i	625
Budgettaire tegenvallers				9.249
Budgettaire meevaller				
Prog.	Beleidsveld	Omschrijving		bedrag
1	Gemeentelijk bestuur en samenwerking	Vrijval voorzieningen arbeidsvoorwaarden	i	459
2	Integrale vergunningverlening	Minder ureninzet	i	340
3	Zorg en dienstverlening	eigen bijdragen	i	452
5	Wonen	Fonds stedelijke vernieuwing	i	970
5	Wonen	Voorzieningen NRF	i	508
5	Vastgoed	Niet geraamde opbrengst verkopen	i	300
5	Vastgoed	Niet geraamde huuropbrengsten	i	735
5	Vastgoed	Afboeking eeuwigdurende erfpachten	i	259
7	Inkomen	Voorziening debiteuren	i	1.000
7	Inkomen	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen	i	610
7	Minimabeleid	Baten bijzondere bijstandsleningen	i	328
8	parkeren	parkeeropbrengsten	s	250
10	Algemene dekkingsmiddelen	Vrijval stelpost bijzondere bijstand	i	350
10	Algemene dekkingsmiddelen	Vrijval balanspost wegens opschoning	i	560
10	Algemene dekkingsmiddelen	Vrijval voorziening dubieuze debiteuren	i	467
10	Algemene dekkingsmiddelen	Vrijval stelpost cao	i	2.050
		Voordelige overige uitkomsten diverse beleidsvelden < 250.000	i	2.499
Budgettaire meevallers				12.137
Rekeningresultaat 2012				9.394

Van de budgettaire tegenvallers dreigt € 516.000 structureel te worden (minder uren gedekt uit projecten bij ruimtelijke ontwikkeling) als de bezetting niet tijdig genoeg wordt verlaagd ten gevolge van de gewijzigde economische omstandigheden. Bij budgettaire meevallers is bij parkeren een voordeel van € 250.000 gerealiseerd. Deze wordt ook voor de komende jaren verwacht.

Een aantal van de genoemde afwijkingen heeft betrekking op het schonen van de balans. Bij de tegenvallers gaat het om een bedrag van € 5,4 miljoen (programma's 4, 5 9 en 10) en bij de meevallers om een bedrag van € 3,8 miljoen (programma's 1, 5 7 en 10). Bij de tussentijdse hardcloses is veel aandacht aan de exploitatie besteed en de eindejaarsverwachting en er is nog niet genoeg getoetst op balansposities. In 2013 zal bij de hardcloses hier meer aandacht aan worden besteed.

Budgetbeheer en rechtmatigheidscriteria

Verbetering van het budgetbeheer is één van de aandachtspunten uit de rapportages van de accountant en de Rekenkamercommissie. Dit is dan ook één van de actiepunten van het uitvoeringsprogramma “Haarlem presteert beter”. Dit programma is vanaf het najaar 2011 intensief opgepakt. Over de resultaten hiervan wordt u periodiek geïnformeerd.

In 2011 bedroegen de afwijkingen groter dan € 250.000 tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening tussen de € 14,9 miljoen en € 15,6 miljoen (mee-en tegenvallers). In het overzicht als hiervoor gepresenteerd is te zien dat deze afwijkingen in 2012 kleiner zijn geworden, te weten € 9,2 miljoen aan tegenvallers en € 12,1 miljoen aan meevallers. Het rekeningsaldo wijkt ook relatief weinig af van het saldo van de begroting na wijziging. Er wordt dus vooruitgang geboekt, maar zowel het aantal overschrijdingen als het aantal en de omvang van het aantal begrotingswijzigingen in ogenschouw nemende is er nog steeds aanleiding om beter te begroten en de budgetdiscipline te verstevigen.

Het is niet altijd te voorkomen dat afwijkingen pas blijken bij het opmaken van de jaarrekening, zoals bij dotaties aan voorzieningen of interne doorbelastingen. Afwijkingen die ontstaan doordat subsidies en rijksbijdragen zijn ontvangen en zijn besteed, maar niet zijn geraamd, evenals overschrijdingen van budgetten die voorzienbaar waren, komen echter ook nog voor evenals te laat gesignaleerde overschrijdingen.

In bijlage 6.6 wordt afzonderlijk gerapporteerd over de rechtmatigheidscriteria die gelden voor kostenoverschrijdingen. Gelet op het belang van een transparante verantwoording zijn de belangrijkste conclusies ten aanzien van de rechtmatigheidscriteria in deze paragraaf samengevat. De criteria die worden gebruikt zijn gepubliceerd door het platform rechtmatigheid.

Daarbij wordt een onderscheid gemaakt in 7 categorieën:

- Cat 1: Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten zoals subsidies.
- Cat 2: Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie) regelingen. Vaak blijkt uit het open karakter pas bij het opmaken van de jaarrekening een niet eerder geconstateerde overschrijding.

Deze overschrijdingen zijn wel onrechtmatig, maar tellen niet mee in het oordeel van de accountant.

De volgende overschrijdingen zijn eveneens onrechtmatig en tellen als onrechtmatig wel mee in het accountantsoordeel.

- Cat 3: Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gemeld.
- Cat 4: Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten, die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.
- Cat 5: Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en rentelasten.
- Cat 6: Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd, omdat uit nader onderzoek van een subsidieverstrekker, belastingdienst, toezichthouder etc... blijkt. Het gaat dan vaak om interpretatieverschillen. Als dit in het verantwoordingsjaar wordt geconstateerd telt de overschrijding niet mee in het accountantsoordeel. Na het verantwoordingsjaar telt de overschrijding wel mee in het accountantsoordeel.
- Cat 7: Kostenoverschrijdingen van activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend.

Daarbij is het uitgangspunt dat een beleidsveld het autorisatieniveau is op basis waarvan de raad het college heeft geautoriseerd conform de financiële verordening van de gemeente Haarlem. Over dit budget wordt verantwoording afgelegd. Voorts zijn baten en lasten conform de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten bruto beschouwd (dus niet gesaldeerd, zoals wel is toegepast bij de verklaring van het rekeningsaldo).

bedragen x € 1.000

Progr.	Beleidsveld	Rechtmatigheidscriteria						
		Cat 1	Cat 2	Cat 3	Cat 4	Cat 5	Cat 6	Cat 7
1	Gemeentelijk bestuur en samenwerking			211				
	Dienstverlening			85				
3	Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking	1.000						
4	Jeugd				135			
	Onderwijs		1.385					
5	Wonen	117						
	Ruimtelijke ontwikkeling			528				
	Vastgoed	5.600	4.700	1.300		286		
6	Economie				123			
	Cultuur en erfgoed						1.008	
	Toerisme, recreatie en promotie			87				
8	Parkeren	265			145			
9	Milieu leefbaarheid en duurzaamheid	79						
	Openbare ruimte bovengronds	54						
	Openbare ruimte ondergronds		340	95				
	Waterwegen			490				
10	Lokale heffingen en belastingen	58						
Totaal		7.173	6.425	2.796	403	286	1.008	0

Conclusies:

A. De budgetoverschrijdingen in de categorieën 1 en 2 voor een bedrag van € 13,6 miljoen tellen niet mee in het accountantsoordeel.

De grootste kostenoverschrijdingen (€ 7,2 miljoen) zijn gerealiseerd in categorie 1 en dat betreft lasten die gecompenseerd worden door direct gerelateerde baten. Deze overschrijdingen zijn budget-neutraal, maar de baten en lasten behoren zoveel als mogelijk tijdig, via de Bestuursrapportages, geraamd te worden of al opgenomen te zijn in de primaire begroting.

De overschrijdingen in categorie 2 hebben betrekking op lasten die ontstaan bij het opmaken van de jaarrekening op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording ook in het desbetreffende jaar verantwoord moeten worden. Het betreft het treffen van voorzieningen of het afboeken boekwaarden.

B. De budgetoverschrijdingen in de categorieën 3 tot en met 5 voor een bedrag van € 3,5 miljoen worden wel als onrechtmatig beschouwd. Omdat de overschrijdingen wel binnen het bestaande beleid hebben plaatsgevonden, wordt de raad verzocht deze lasten alsnog bij de jaarrekening te autoriseren. Dit is een afzonderlijk beslispoint voor de raad bij het besluit tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening (zie deel 5).

De kostenoverschrijdingen van activiteiten die passen binnen het bestaande beleid, maar ten onrechte niet tijdig niet aan de raad zijn gerapporteerd betreffen de overschrijdingen in categorie 3,4 en 5.

Categorie 3 betreft overschrijdingen die niet tijdig zijn gemeld. Voor de grotere overschrijdingen betreft dit het beleidsveld wonen (€ 528.000) vanwege het niet realiseren van declarabele uren voor een bedrag van € 510.000. Bij vastgoed is een overschrijding van € 1.300.000 gerealiseerd, onder

meer omdat vanwege onvoorzien onderhoud aan panden van € 0,7 miljoen en diverse kleinere overschrijdingen. Als onderdeel van het beleidsveld waterwegen zijn de onderhoudskosten aan waterwegen met € 490.000 overschreden.

In categorie 4 zijn 3 kleinere overschrijdingen geconstateerd, die gecompenseerd worden door hogere baten. Deze baten zijn echter niet direct gerelateerd aan de hogere lasten en daarom onrechtmatig. De overschrijding in categorie 5 is pas bij het samenstellen van de jaarrekening naar voren gekomen en is ontstaan dooreen verdere opschoning van de activa.

C. De overschrijdingen in categorie 6 tellen niet mee in het accountantsoordeel, als ze in het verantwoordingsjaar worden geconstateerd. De overschrijding in deze categorie vloeit voort uit het beleidsveld cultuur en erfgoed. De overschrijding is veroorzaakt doordat toegekende subsidies over een gebroken boekjaar (van juli tot juli) nu ten laste van één kalenderjaar worden gebracht (2012). Dit sluit uiteindelijk beter aan bij de rechtmatigheidscriteria. Dit is in feite een budgettaire verschuiving tussen jaren.

Kredieten

Conform de rechtmatigheidscriteria worden onderstaand de overschrijdingen van kredieten ten opzichte van de raming (na wijziging) eveneens naar rechtmatigheid toegelicht:

In de financiële beheersverordening is in artikel 4 lid 4 het volgende opgenomen: “Indien het college voorziet dat een investeringskrediet dreigt te worden overschreden met meer dan € 50.000, wordt dit in de eerstvolgende tussenrapportage of via een separaat voorstel aan de raad gemeld.” De kostenoverschrijdingen zijn geconstateerd na verantwoordingsjaar. Op basis van dit artikel worden de volgende kredietoverschrijdingen als financieel onrechtmatig aangemerkt (rechtmatigheidscategorie 5)

Krediet	Bedrag in €	Overschrijding in €
SHO Tetterodeschool	0	46.037
Sportpark Nol Houtkamp	1.070.000	119.247
Krediet speelvoorzieningen	422.418	81.457
Krediet Prinsenbrug	3.357.389	78.418
Openbaar groen	1.251.040	110.417
Totaal		435.576

De oorzaken zijn toegelicht in bijlage 6.6.

Conclusie:

Omdat de geconstateerde overschrijdingen in de categorie 5 als onrechtmatig beschouwd, maar wel binnen het bestaande beleid hebben plaatsgevonden, wordt de raad verzocht deze lasten alsnog bij de jaarrekening te autoriseren. Dit is een afzonderlijke beslispoint voor de raad bij het besluit tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening 2012 (zie deel 5).

Ontwikkeling van de algemene reserve in 2012

De reservepositie is in 2012 verslechterd door onder meer het besluit bij de Kadernota 2012 om de precariobaten kabels en leidingen nutsbedrijven niet meer aan de algemene reserve toe te voegen. In het navolgende overzicht wordt het verloop van de algemene reserve (in enge zin) aangegeven. Het saldo van de jaarrekening 2012 maakt hier nog geen onderdeel van uit, omdat hier pas bij de Kadernota 2013 besluitvorming over plaatsvindt.

bedragen x € 1.000	
Verloop algemene reserve (exclusief grondexploitatie)	
Stand algemene reserve per 01-01-2011	-49.445
Toevoegingen 2012	
- Restant precario-opbrengst kabels en leidingen	-503
- Nationaal Uitvoeringsprogramma	-280
	<u>-783</u>
Onttrekkingen 2012	
- Bestemming rekeningresultaat 2011	2.274
- Afwaardering materiële vaste activa	3.000
- Onttrekking ter dekking tekort jaar 2012 (conform Kadernota 2012)	600
- Kans en Kracht ¹	1.796
- Cofinanciering WSW-bedrijf	1.024
- Teruggaaf OB-sportbesluit	365
- Reserveren saldo sportbesluit	28
- Compensatie sportverenigingen kleedaccommodaties	240
	<u>9.327</u>
Stand algemene reserve per 31-12-2011	<u>-40.901</u>

¹ De uitname betreft voorfinanciering. In de komende jaren worden gefaseerd de geraamde onttrekking weer terugontvangen.

De algemene reserve is in 2012 met ruim € 9 miljoen afgenomen. Het tekort over 2012 van € 9,4 miljoen is hierin nog niet verdisconteerd. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn de afwaardering van de vaste activa voor een bedrag van € 3 miljoen, de bestemming van het rekeningresultaat 2011 van € 2,3 miljoen en onttrekken van middelen voor kans en Kracht en het WSW-bedrijf van € 2,8 miljoen.

Bestemming rekeningresultaat

Conform bestendige gedragslijn wordt de bestemming van het rekeningresultaat besproken bij de kadernota. Het college doet hiervoor onderstaand een voorstel.

Zonder vooruit te lopen op deze besluitvorming is het als onderdeel van de analyse van het jaarrekeningsaldo van belang inzichtelijk te maken dat het rekeningresultaat beïnvloed is door mogelijke incidentele afwijkingen, die op grond van eisen, die aan de financiële verslaglegging worden gesteld, ten laste of ten gunste van het jaar 2012 afgewikkeld zijn.

Om te voorkomen dat een budget niet meer beschikbaar is, terwijl de prestaties nog verricht moeten worden in 2013, wordt voorgesteld dit budget te betrekken bij de bestemming van het rekeningresultaat.

Toelichting per onderwerp	Bedrag
Actieplan jeugdwerkloosheid Tussen 2009 en 2011 heeft de gemeente Haarlem, als regionale budgethouder voor de gemeenten Kennemerland, geld ontvangen voor de uitvoering van het Actieplan jeugdwerkloosheid. Het project is inmiddels afgelopen en financieel afgerond. Bij de definitieve financiële verantwoording over 2012 blijkt een bedrag van € 158.760 niet te zijn besteed. Dit is het gevolg van uitval van deelnemers bij de ingekochte trajecten (gedurende de hele looptijd van het project). Door het uitblijven van wetgeving op het gebied van werk (Wet werken naar vermogen) is er geen beleidsmatige onderbouwing mogelijk geweest in 2012 om dit budget ook in 2013 definitief te bestemmen. Inmiddels is de Nota Werk! vastgesteld, en daarmee is de bestuurlijke onderbouwing gerealiseerd. <i>Regionaal budget ook in de toekomst regionaal besteden</i> Het budget van het Actieplan jeugdwerkloosheid is geen exclusief Haarlems budget, maar is regionaal budget. In het KetenMT (een samenwerking tussen regiogemeenten, UWV en de gemeente Haarlem) is begin 2012 afgesproken een eventueel overschot binnen het budget Actieplan jeugdwerkloosheid te besteden aan dezelfde doelgroep (jongeren onder de 27) en voor soortgelijke activiteiten (ondersteuning naar werk of scholing). Intentie was om deze uitgangspunten in 2012 inhoudelijk uit te werken en op te nemen in een raadsnota naar aanleiding van de Wet Werken naar vermogen. Door de kabinetsval en het nieuwe regeerakkoord (Participatiewet) is het nog niet mogelijk geweest dit te realiseren.	€ 158.000
Onderhoud gemeentelijk monumentenbezit Het NRF zet zich voor het in stand houden van Nederlandse monumenten door het financieren, geven van informatie en voorlichting, het uitbetalen van subsidies en het beheren van revolverende fondsen. Het NRF doet dit voor eigenaren van monumenten. Ondanks dat de ontstaansgeschiedenis van de 3 Haarlemse leningen (en bijbehorende) voorzieningen al in een ver verleden ligt, zijn de NRF-leningen wel ingesteld met een duidelijk doel: (financieel) ondersteunen van particulieren bij het behoud en verbeteren van de monumenten in de gemeente Haarlem. Die doelstelling geldt uiteindelijk ook voor monumenten die daadwerkelijk in bezit van de gemeente zijn (de gemeente als monumenteneigenaar). Voor het beheer en onderhoud van het gemeentelijke monumentenbezit is jaarlijks veel geld nodig (zie bijvoorbeeld het opknappen van het stadhuis in 2012 en de ramingen die voor de Kadernota 2013 zijn opgesteld). Om die reden wordt voorgesteld om de vrijgevalen voorzieningen NRF te bestemmen voor het onderhoud van het gemeentelijk monumentenbezit, zodat met deze € 500.000 een eerste start gemaakt kan worden met het (achterstallig) onderhoud van het gemeentelijke monumentenbezit.	€ 500.000
Fonds stedelijke vernieuwing Er is een bedrag van € 970.000 (Fonds Stedelijke Vernieuwing) gereserveerd bestemd voor de uitvoering van het ISV-programma 2013 en 2014. Aangezien dit strikt formeel genomen geen voorziening is volgens de regelgeving van het Besluit begroting en Verantwoording, valt dit budget vrij ten gunste van het rekeningresultaat. Omdat de uitvoering van het ISV-programma 2013 en 2014 mogelijk te maken wordt voorgesteld bij de bestemming van het rekeningresultaat 2012 dit bedrag voor de uitvoering van het programma te bestemmen door dit bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve ISV.	€ 970.000
Totaal	€ 1.628.000

Op basis van de uitkomsten van de jaarrekening 2012 en de voorstellen om incidentele baten die in 2012 zijn vrijgevallen is onderstaand een geschoond resultaat over 2012 berekend:

Financiële samenvatting uitkomsten jaarrekening

De financiële gevolgen zijn samengevat in de onderstaande tabel.

<i>bedragen x € 1.000</i>	
	Saldo jaarrekening 2011
Rekeningresultaat 2012	9.394.000
Bij: Voorstellen bestemming resultaat	1.628.000
Resultaat na bestemming	11.022.000

1.4 Doeltreffendheid- en doelmatigheidsonderzoek

Zoals door de raad is vastgesteld in de Verordening Gemeentewet art.213a voert het college jaarlijks 213a-onderzoeken uit. Dit zijn onderzoeken naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het door het college gevoerde beleid.

In 2012 is de Verordening 213a geactualiseerd. Deze vernieuwing is voornamelijk gericht op het stroomlijnen van de informatie naar de raad. De onderzoeken ex artikel 213a zijn voor het college een belangrijk instrument om de effectiviteit van beleid en efficiëntie van uitvoering te onderzoeken. Het 213a-onderzoek wordt ingezet om het zelf lerend vermogen van de organisatie te vergroten. De raad heeft ook de mogelijkheid onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid uit te voeren, dit gebeurt via de rekenkamercommissie.

De volgende drie onderwerpen waren opgenomen in de begroting 2012: follow up audit Wabo/bouwleges, Meldpunt Openbare Ruimte en legal audit naar contractvorming en contractbeheer. De eerste twee onderzoeken zijn in 2012 volledig afgerond. De legal audit is qua onderzoek uitgevoerd en bevindt zich in de verificatiefase en wordt in het eerste kwartaal van 2013 afgerond.

Een tweetal onderzoeken uit 2011 was doorgeschoven naar 2012, te weten: erfpachtbeleid en afvalstoffenheffing. Beide onderzoeken zijn afgerond. Wel is de formulering van een reactie van het college van B&W op het onderzoek naar de afvalstoffenheffing begin 2013 nog in volle gang. Dit geldt ook voor het VAT VTU onderzoek, dit onderzoek is overigens al in 2011 uitgevoerd. Aanbevelingen zijn verwerkt in de aanpak Haarlem presteert beter.

1.5 Bezuinigingen

De bezuinigingsopgaaf voor de gemeente Haarlem is fors. In het coalitieakkoord staat dat de gemeente Haarlem toe werkt naar een totale bezuiniging van € 35 miljoen in 2018. Het totaalbedrag is 'verkaveld' naar vijf clusters, waarmee een evenwichtige verdeling van de pijn over de stad, de burgers, de instellingen, bedrijven en het gemeentelijk apparaat is beoogd. In onderstaande tabel is aangegeven welk bedrag per cluster in 2018 wordt omgebogen.

<i>bedragen x € 1.000</i>	
Taakstelling (afgerond in mln)	2018
Investerings	7
Woonlasten en andere inkomsten	8
Efficiency en interne organisatie	6
Subsidies en verbonden partijen	9
Taken	5
Totaal taakstellingen	35

Het te bezuinigen bedrag loopt de komende jaren geleidelijk op. Voor 2012 is het om te buigen bedrag conform coalitieakkoord bijna € 7 miljoen. Per saldo wordt er in 2012 € 7,6 miljoen bezuinigd. Dat

komt omdat de maatregelen in de clusters inkomsten en efficiency in 2012 meer opleveren (overrealisatie).

Voor een belangrijk deel zijn de bezuinigingsmaatregelen al in 2011 geïmplementeerd. In 2012 wordt voor circa € 3,7 meer omgebogen dan in 2011.

In schema:

bedragen x € 1 mln

Cluster	Totale taakstelling 2012	Geplande bezuiniging 2012	Nieuwe bezuinigingen 2012 ten opzichte van 2011
Investeringen	-0.573	-0.573	0
Inkomsten	2.525	2.726	1.571
Efficiency	1.550	2.553	250
Subsidies	1.880	1.705	1.705
Taken	1.525	1.210	210
Totaal taakstellingen	6.907	7.621	3.736

In deze paragraaf wordt per cluster beschreven wat is gerealiseerd. Daarbij wordt gefocust op maatregelen die in 2012 ingaan of maatregelen waarbij er in 2012 een hoger bezuinigingsbedrag moest worden gerealiseerd dan in 2011. De realisatie van maatregelen die in 2011 ingingen, is in het jaarverslag 2011 aan de orde geweest.

Samengevat zijn de bezuinigingen uit de € 35 miljoen van het coalitieakkoord die voor 2012 waren begroot ook gerealiseerd met uitzondering van (voor zover posten groter dan € 50.000):

- de verlaging van de raming voor voormalig personeel ad € 248.000;
- efficiencywinst door vorming Shared Service Centrer (SSC);
- eigen bijdrage gehandicaptenparkeerplaats (€ 50.000 cluster inkomsten);

De beoogde inkomstenverhoging van € 1 miljoen in 2012 door het afstoten van strategisch bezit (aanvullende maatregelen conform Kadernota 2011) is eveneens niet gerealiseerd.

Investeringen

Om de kosten van de investeringen en de schuldpositie beheersbaar te houden, is in 2012 nadrukkelijk gestuurd op het handhaven van het investeringsplafond. Dit is gerealiseerd door het beperkt honoreren van nieuwe investeringen en het schrappen van niet noodzakelijke investeringen. Daarnaast zijn investeringen met maatschappelijk nut, indien mogelijk, in de exploitatiebegroting opgenomen. Daarnaast zijn in de boekjaren 2011 en 2012 twee tranches met afwaarderingen van de materiële vaste activa doorgevoerd. Dit heeft een positief effect op de omvang van de kapitaallasten. De taakstelling op het cluster investeringen is geheel ingevuld.

Inkomsten

De taakstelling in het cluster inkomsten loopt tot en met 2018 op tot bijna € 8 miljoen. In 2012 bedraagt de taakstelling op het vlak van inkomsten ruim € 2,7 miljoen (dat is inclusief de zogenoemde overrealisatie). De bezuinigingen zijn geformaliseerd met het vaststellen van de belastingtarieven 2012 en de leges- en tarievenverordening.

De bezuinigingsmaatregel “aanlegkosten gehandicaptenparkeerplaatsen” levert in werkelijkheid niet de beoogde bezuiniging van € 50.000 op. De gemaakte aanlegkosten van gehandicaptenparkeerplaatsen worden in rekening gebracht bij de aanvrager. Er vinden echter veel kwijtscheldingen plaats.

Bij de Programmabegroting 2011 (extra bezuinigingen invulling amendement 77 (CS/CC/2011-3510) is in aanvulling op bovengenoemd bedrag van € 2,7 miljoen (inclusief overrealisatie) aanvullend nog eens ruim € 0,4 miljoen aan maatregelen benoemd op het vlak van inkomstenverhoging. Deze zijn gerealiseerd. Voor de bezuinigingsmaatregel “kosten begrafenis/grafrechten” geldt daarbij dat de tarieven met 10% zijn verhoogd, dit heeft geleid tot meer inkomsten per begrafenis. Feitelijk is

daarmee de maatregel gerealiseerd. Het aantal begrafenissen is echter achtergebleven bij de verwachtingen. Om die reden zijn in de 2e Bestuursrapportage 2011 de inkomsten grafleges in de begroting verlaagd.

Efficiency

Bij de Kadernota 2011 heeft het college aangegeven er naar te streven om de efficiencytaakstellingen versneld te realiseren waardoor er de eerste jaren meer wordt bezuinigd dan in het coalitieakkoord aangegeven. De oorspronkelijke taakstelling voor dit cluster ad € 1,55 miljoen (2012) is bij de Kadernota 2011 verhoogd tot ruim € 2,5 miljoen in 2012.

De maatregelen uit de cluster efficiency betreffen verlaging van materiële budgetten, formatiereductie, mogelijk gemaakt door het verbeteren van zowel de structuur als de processen, en het beperken van de externe inhuur. Om de taakstelling in te rekenen, is er een verdeling gemaakt over de hoofdafdelingen op basis van het aantal fte's.

Minder fte's en inhuur

In de Programmabegroting 2012-2016 (blz. 41) is aangegeven welke formatieplaatsen vervallen. In totaal gaat om 30 fte. Voor het grootste deel is deze formatiereductie overigens al in 2011 gerealiseerd. Centralisatie van de bedrijfsbureaus bij de hoofdafdelingen Dienstverlening, Middelen & Services en Sociale Zaken en Werkgelegenheid moest in 2012 € 100.000 opleveren. Deze functie is deels geëffectueerd door het schrappen van een functie hoofd Bedrijfsbureau, maar daar bleek inhuur noodzakelijk. De lasten van inhuur zijn overigens opgevangen binnen de exploitatie van de betrokken hoofdafdeling. Bij de (her)inrichting van de financiële functie zal worden gezien hoe en of deze bezuiniging kan worden gerealiseerd.

In het kader van de bezuinigingen is ook een aantal specifieke inhuurbudgetten verlaagd. Dit heeft in die situaties ook geleid tot minder inhuur. Alleen een ingeplande bezuiniging op externe inhuur openbare ruimte, groen en verkeer is niet gerealiseerd. Het niet realiseren is opgevangen door een onderschrijding binnen hetzelfde begrotingsproduct.

Gemeentebreed is in 2012 circa € 2 miljoen aan externe inhuur besteed boven het afgesproken plafond. Het niet halen van de doelstelling betekent overigens niet dat er sprake is van budgetoverschrijdingen. De inhuur vindt plaats ten laste van daarvoor beschikbare budgetten (waaronder vacatureruimte). Wij verwijzen voor het onderwerp externe inhuur naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Verlaging materiële budgetten

De verlaging van de materiële budgetten heeft in 2012 ook daadwerkelijk geleid tot minder uitgaven terwijl de afgesproken prestaties wel zijn gerealiseerd. In een paar gevallen blijkt dat een doorgevoerde budgetverlaging achteraf niet realistisch was. Dat geldt m.n. voor de verlaging van de raming inzake voormalig personeel. Vanaf 2013 zal er voor deze bezuiniging een alternatief bezuinigingsvoorstel worden uitgewerkt. Bij de hoofdafdeling Middelen & Services was gerekend op een bezuiniging van € 100.000 door samenwerking met de gemeente Haarlemmermeer (Shared Service Center). In 2012 is dit voordeel niet gerealiseerd en de verwachting is dat dit voordeel zich ook in de jaren erna niet zal voordoen. Ook hiervoor geldt dat er een alternatieve bezuiniging binnen het cluster efficiency zal worden gevonden.

Subsidies

Gesubsidieerde instellingen

In het Coalitieakkoord is gesteld dat alle subsidies de komende jaren onder de loep worden genomen met als resultaat een korting van gemiddeld 10% (taakstellend € 3 miljoen) op de subsidieverstrekingen van Haarlem. Voor de jaarschijf 2012 bedroeg de geraamde bezuiniging bijna € 0,7 miljoen. Dit bedrag is ook gerealiseerd waarbij er thans nog sprake is van twee bezwaarschriften (SLOH en Kontext).

Verbonden partijen

In 2012 is er een besparing van ruim € 1 miljoen ingeboekt op de verbonden partijen. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Taakstelling verbonden partijen

<i>bedragen x € 1.000</i>	
Omschrijving	2012
VRK	304
Paswerk	18
Spaarnelanden	332
SRO	250
Cosensus	48
Archiefdienst	68
Stichting Parkmanagement Waarderpolder	3
Spaarnwoude	6
	1.029

Alle begrote bezuinigingen zijn gerealiseerd met uitzondering van die op het recreatieschap Spaarnwoude. De besparing van € 6.000 op de gemeentelijke bijdrage aan Spaarnwoude is feitelijk niet gerealiseerd. Haarlem heeft bezwaar gemaakt tegen de begroting van de gemeenschappelijke regeling Spaarnwoude omdat de bezuiniging niet was verwerkt (EC 2012/249161). Uitgaven aan een gemeenschappelijke regeling betreffen wettelijke uitgaven, dit is een niet te vermijden risico van bezuinigen op een gemeenschappelijke regeling. Het besparingsverlies is in financiële zin beperkt en kan worden opgevangen binnen de exploitatie van programma 8.

De twee grootste besparingen betreffen die op Spaarnelanden en de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK):

- De besparing bij Spaarnelanden is gerealiseerd bij de taken openbaar groen en het inzamelen van afval. Spaarnelanden heeft dezelfde diensten geleverd tegen een lagere kostprijs.
- De besparing op de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) is ingevuld aan de hand van menukaarten. Het leeuwendeel van de bezuinigingen wordt gevormd door efficiencymaatregelen. Het te besparen bedrag op de VRK loopt op van ruim € 0,3 miljoen in 2012 tot ruim € 2,1 miljoen in 2018. De besparing in 2012 is gerealiseerd. Voor de jaren erna verwachten wij dat extra maatregelen noodzakelijk zijn om de taakstellingen te realiseren. Bij Kadernota 2013 komt dit onderwerp terug.

Taken

De voorgenomen bezuinigingen (€ 1,2 miljoen) in dit cluster blijken (ook) op realisatiebasis daadwerkelijk gerealiseerd.

Met ingang van 2011 was een bezuiniging op onderhoud begroot, die in dat jaar niet werd gerealiseerd. In 2012 is deze wel binnen het totaal van de begrotingsproducten gerealiseerd.

Aanvullende bezuinigingen 2011

Zowel bij de Kadernota 2011 (blz. 18) als bij de Programmabegroting 2011-2015 (blz. 35) is besloten tot aanvullende bezuinigingen om de financiële meerjarenraming sluitend te houden. In het Jaarverslag en Jaarrekening 2011 is hierover reeds gerapporteerd. Een paar bezuinigingsvoorstellen zijn nieuw vanaf 2012. In totaal gaat het om de volgende bedragen:

Aanvullende maatregelen conform Kadernota 2011

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2012
Verschuiving dotatie aan algemene reserve	-400
Verschuiven onttrekking reserve precario	-700
Temporiserend beheer en onderhoud	-1.000
Budget functionele aanpassingen	-800
Extra afstoten niet strategisch bezit	-1.000
Verlaging opleidingsbudget	-150
	-4.050

Bovenstaande bezuinigingen zijn gerealiseerd, met uitzondering van de beoogde inkomstenverhoging van € 1 miljoen in 2012 door afstoten van strategisch bezit. Dit is reeds gemeld in Bestuursrapportage 2 2012. Als gevolg van de crisis is veel minder vraag naar vastgoed en staan prijzen onder druk waardoor verkoop tot verlies leidt.

Deel 2

Programmaverantwoording

2.1 Inleiding

Om resultaatgericht op hoofdlijnen te kunnen sturen, kaders te stellen en verantwoording af te leggen zijn door de raad tien programma's (resultaatgebieden) vastgesteld. Voor elk programma wordt expliciet aangegeven welk maatschappelijk effect wordt nagestreefd met het programma. De programma's zijn onderverdeeld in meerdere beleidsvelden, waarbinnen de doelstellingen en prestaties zijn benoemd.

De presentatie van de programma's beoogt de discussie over output (prestaties) en outcome (doelen) - en de koppeling daartussen - te stimuleren. Om deze discussie beter te stroomlijnen worden in deze programmaverantwoording 2012 steeds vier vaste vragen beantwoord:

- Wat hebben we bereikt in 2012?
- Wat hebben we niet bereikt in 2012?
- Wat hebben we gedaan in 2012?
- Wat hebben we niet gedaan in 2012?

Daarmee wordt niet alleen duidelijk wat in 2012 gerealiseerd is, maar ook welke ambities niet (volledig) zijn gehaald. Resumerend moet daaruit blijken of de gemeente nog steeds op koers ligt in het realiseren van haar doelen en prestaties of dat bijsturing noodzakelijk is. Op die manier genereren jaarrekening en -verslag ook input voor de kadernota (periode 2013-2017), waarmee de planning- & controlcyclus weer rond is.

Het bereiken van de beoogde maatschappelijke effecten is overigens niet iets wat volledig door de gemeente zelf wordt bepaald. De maatschappelijke effecten worden vaak mede beïnvloed - zowel in positieve als in negatieve zin - door verschillende andere factoren. Regionale, landelijke en zelfs mondiale ontwikkelingen spelen daarbij een rol. Een heel duidelijk voorbeeld op dit moment is de economische recessie en de gevolgen daarvan op de verschillende beleidsvelden van de gemeente.

Verder is het van belang om te beseffen dat veel van de prestaties, die worden ingezet om de beleidsdoelen van Haarlem te bereiken, lang niet altijd door de gemeente zelf worden verricht, maar door anderen (zoals onze partners in de stad, bijvoorbeeld woningcorporaties en gesubsidieerde instellingen). De gemeente heeft dan meer een regisserende taak en voorwaardenstellende rol en levert de prestaties niet zelf.

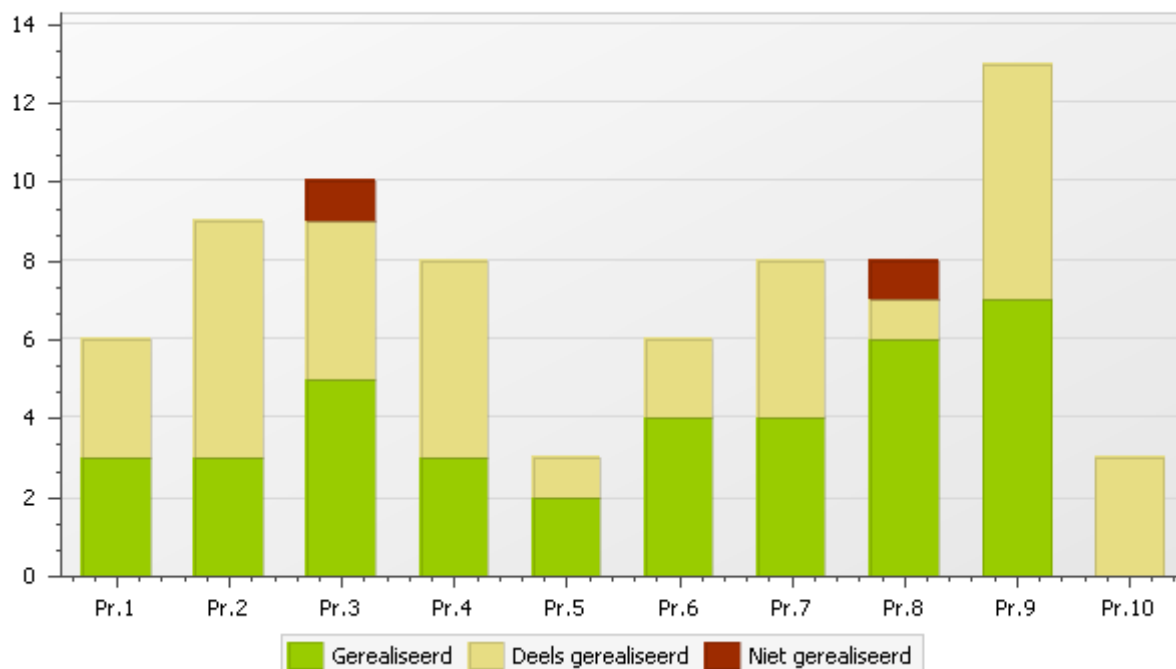
Daar waar door de gemeente nagestreefde doelen en prestaties worden beïnvloed door factoren van buitenaf, en daar waar de gemeente samenwerkt met partners in de stad voor het bereiken van doelen en prestaties, wordt dat in de programmateksten vermeld.

N.B. In dit deel worden alle programma's doorgenomen. Voor de beleidsmatige uitkomsten op hoofdlijnen verwijzen wij u naar deel 1 van dit jaarverslag.

Samenvatting van de beleidsvoornemens

Voor zowel de doelen als de prestaties uit de programmabegroting 2012 is nagegaan in hoeverre zij in 2012 zijn bereikt.

Realisatie doelen

Programma 1: Burger en Bestuur
 Programma 2: Veiligheid, Vergunningen en Handhaving
 Programma 3: Welzijn, Gezondheid en Zorg
 Programma 4: Jeugd, Onderwijs en Sport
 Programma 5: Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling

Programma 6: Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie
 Programma 7: Werk en Inkomen
 Programma 8: Bereikbaarheid en Mobiliteit
 Programma 9: Kwaliteit Fysieke Leefomgeving
 Programma 10: Financiën en Algemene dekkingsmiddelen

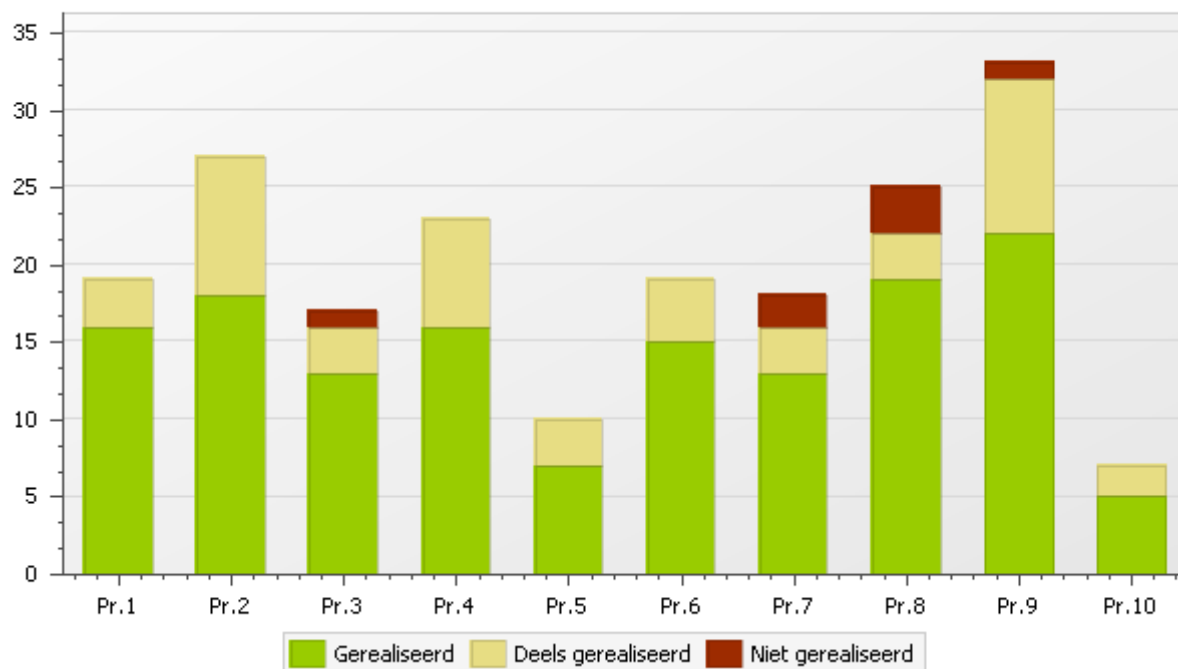
Binnen de tien programma's zijn in totaal 74 doelen geformuleerd. Uit de grafiek blijkt dat 50% van deze doelen volledig, 47% gedeeltelijk en 3% niet is gerealiseerd. Programma 8 (Bereikbaarheid en mobiliteit) kent relatief het hoogste percentage gerealiseerde doelen met 75%. Gevolgd door programma 5 (Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling) en programma 6 (Economie, cultuur, toerisme en recreatie), beiden met 67%. Programma 2 (Veiligheid, vergunningen en handhaving) en programma 4 (Jeugd, onderwijs en sport) kennen verhoudingsgewijs de meeste doelen die slechts deels gerealiseerd zijn.

Om de doelen te bereiken zijn in de Programmabegroting 2012-2016 expliciet 198 prestaties benoemd. Van deze prestaties is 73% gerealiseerd, 24% gedeeltelijk en 3% niet gerealiseerd. De programma's met verhoudingsgewijs het grootste aandeel compleet gerealiseerde prestaties zijn:

- Programma 1 (Burger en bestuur) met 84%;
- Programma 6 (Economie, cultuur, toerisme en recreatie) met 79%;
- Programma 3 (Welzijn en zorg) en programma 8 (Bereikbaarheid en mobiliteit) met 76%.

De programma 2 (Veiligheid, vergunningen en handhaving) en programma 9 (Kwaliteit fysieke leefomgeving) kennen verhoudingsgewijs het kleinste aandeel compleet gerealiseerde prestaties (33%), gevolgd door programma 4 (Jeugd, Onderwijs en Sport) en 5 (Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling) met 30%.

Realisatie prestaties

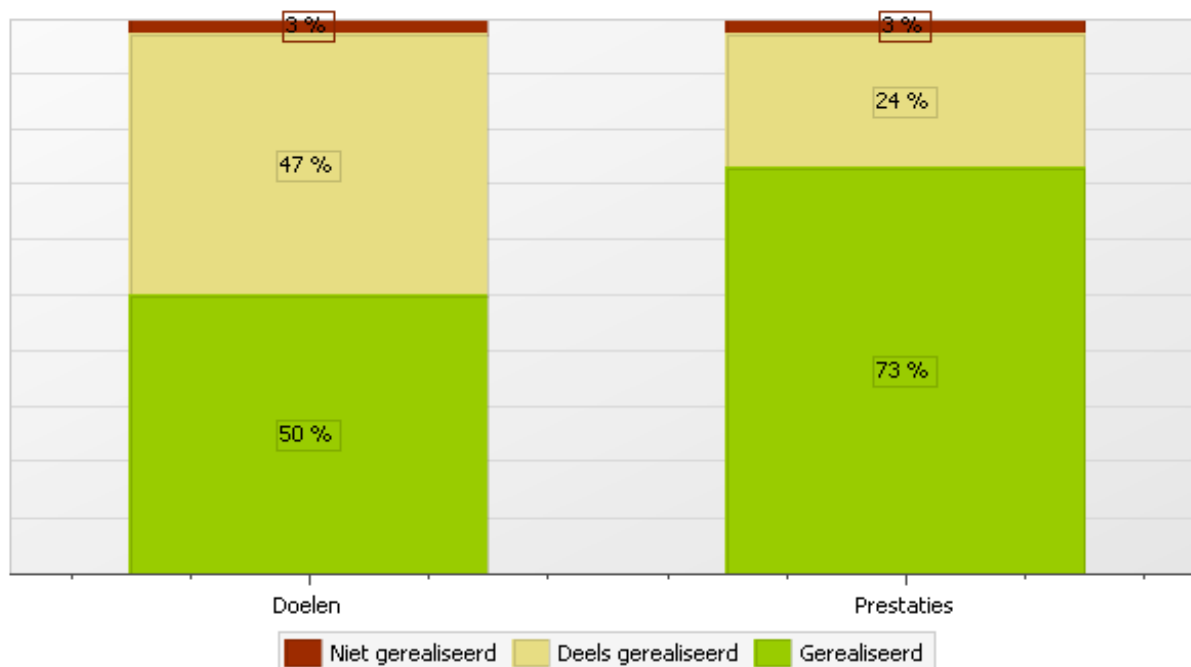

Programma 1: Burger en Bestuur
 Programma 2: Veiligheid, Vergunningen en Handhaving
 Programma 3: Welzijn, Gezondheid en Zorg
 Programma 4: Jeugd, Onderwijs en Sport
 Programma 5: Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling

Programma 6: Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie
 Programma 7: Werk en Inkomen
 Programma 8: Bereikbaarheid en Mobiliteit
 Programma 9: Kwaliteit Fysieke Leefomgeving
 Programma 10: Financiën en Algemene dekkingsmiddelen

Voorafgaand aan de leeswijzer volgt een totaaloverzicht van de uitkomsten van de programma's:

Realisatie prestaties en doelen

Leeswijzer

In deel 2 van het jaarverslag zijn de tien programmateksten opgenomen. Er wordt gerapporteerd op basis van de structuur en inhoud van de begroting 2012. Belangrijke onderdelen zijn:

- In de inleidende tekst wordt de programmadoelstelling (missie) benoemd en wordt ingegaan op de vraag of de programmadoelstelling meer binnen het bereik van Haarlem is gekomen. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de samenhang met de bereikte doelen en verrichte prestaties.
- Een systematische verantwoording over de drie zogenaamde W-vragen:
 - Wat hebben we bereikt in 2012 (doelen)?
 - Wat hebben we gedaan in 2012 (prestaties)?
 - Wat heeft het gekost?

De beantwoording van de eerste twee W-vragen wordt, conform de systematiek die in 2012 gevolgd is bij de tweede bestuursrapportage, samengevat in de vorm van gekleurde ‘verkeerslichten’. Deze verkeerslichten hebben de volgende betekenis:

- Groen verkeerslicht ☺: doel resp. prestatie is (nagenoeg) volledig gerealiseerd;
- Geel verkeerslicht ☹: doel resp. prestatie is gedeeltelijk gerealiseerd;
- Rood verkeerslicht ☹: doel resp. prestatie is niet gerealiseerd.

Bij de beantwoording van de derde W-vraag (Wat heeft het gekost?) worden de financiële afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de werkelijke uitkomsten geanalyseerd. Hierbij worden afwijkingen op individuele posten van meer dan € 100.000 kort toegelicht.

Per programma worden de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vermeld. Dit was één van de aanbevelingen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de provincie Noord-Holland voortkomend uit de Begrotingsscan Haarlem 2008.

- Er wordt systematisch verantwoording afgelegd over de effect- en prestatie-indicatoren (inclusief streefwaarden) die waren opgenomen in de Programmabegroting 2012-2016. Niet altijd heeft in 2012 een meting plaatsgevonden; in enkele gevallen zijn daarom de resultaten over eerdere jaren vermeld.

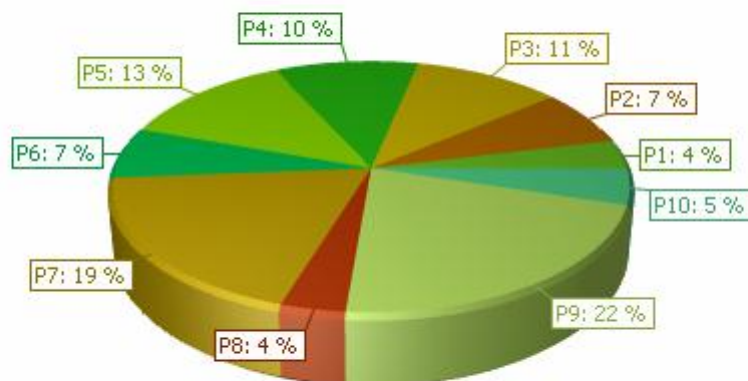
Veel van de realisatiecijfers zijn afkomstig van derden, waaronder onze partners in de stad. In een enkel geval was de tijdige aanlevering daarvan een probleem, omdat derden de cijfers nog niet gereed hadden op het moment dat Haarlem de gegevens nodig had voor dit jaarverslag.

2.2 Samenvatting baten en lasten per programma en mutatie reserves

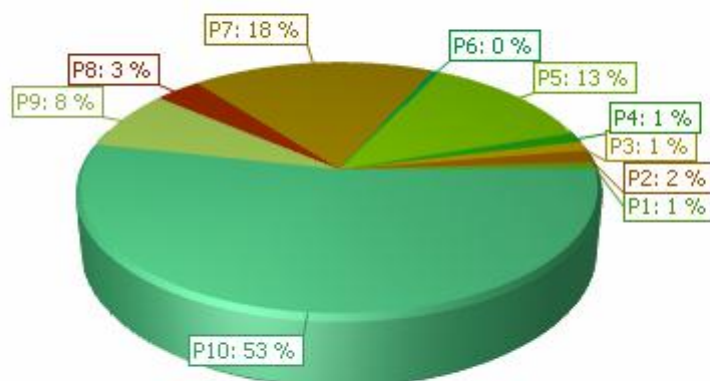
(bedragen x € 1.000)

Prog. nr.	Programma	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
Lasten (exclusief mutaties reserves)					
1	Burger en bestuur	17.603	17.170	17.522	17.859
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	37.400	35.741	35.624	34.815
3	Welzijn, gezondheid en zorg	48.669	50.079	50.861	51.466
4	Jeugd, onderwijs en sport	42.925	40.717	48.428	49.854
5	Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling	61.377	39.225	48.431	61.064
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	30.328	28.933	30.360	31.645
7	Werk en inkomen	99.440	90.221	91.680	90.850
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	21.136	13.960	17.658	17.178
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	97.693	83.972	103.545	104.546
10	Financiën en algemene dekkingsmiddelen	24.418	5.773	24.346	22.456
Totaal lasten		480.988	405.792	468.454	481.733
Baten (exclusief mutaties reserves)					
1	Burger en bestuur	3.348	3.346	3.436	4.044
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	5.917	6.810	6.984	7.181
3	Welzijn, gezondheid en zorg	3.930	2.156	3.711	5.401
4	Jeugd, onderwijs en sport	10.081	4.819	5.956	5.542
5	Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling	54.896	34.792	45.344	56.924
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	1.776	463	1.963	2.155
7	Werk en inkomen	76.998	72.592	76.841	78.306
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	14.288	13.762	14.516	14.970
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	40.410	32.950	33.485	34.009
10	Financiën en algemene dekkingsmiddelen	245.655	231.921	237.442	238.494
Totaal baten		457.300	403.610	429.677	447.026
Saldo exclusief mutaties reserves					
1	Burger en bestuur	14.255	13.824	14.086	13.815
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	31.483	28.931	28.640	27.634
3	Welzijn, gezondheid en zorg	44.739	47.923	47.150	46.065
4	Jeugd, onderwijs en sport	32.844	35.898	42.472	44.312
5	Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling	6.481	4.433	3.088	4.140
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	28.552	28.470	28.397	29.491
7	Werk en inkomen	22.442	17.629	14.839	12.544
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	6.848	198	3.142	2.209
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	57.283	51.022	70.060	70.537
10	Financiën en algemene dekkingsmiddelen	-221.237	-226.148	-213.096	-216.038
Totaal saldo exclusief mutaties reserves		23.688	2.182	38.776	34.707
Toevoegingen aan reserves					
		31.927	7.949	41.044	68.558
Onttrekking aan reserves					
		37.787	10.179	67.537	93.871
Saldo inclusief mutaties reserves		17.829	-48	12.283	9.394

Lasten per programma

Baten per programma

2.3 Specificatie mutaties reserves

(bedragen x € 1.000)

Naam reserve	Toevoegingen 2012	Onttrekkingen 2012	Mutatie 2012
Algemene reserve	18.937	27.481	-8.544
Reserve grondexploitatie	27.530	27.720	-190
Verkiezingen	50	90	-40
Reserve WMO	1.326	2.579	-1.253
Beheer Welzijnsaccommodaties	0	84	-84
Achterstallig Onderhoud Dolhuijs	0	0	0
Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs	236	2.310	-2.074
Duurzame sportverenigingen	25	69	-44
Bouw VMBO scholen	2	24.469	-24.467
Reserve omslagwerken Waarderpolder	120	2.406	-2.286
Reserve erfpachtgronden	0	33	-33
Reserve kapitaallasten culturele gebouwen	969	7.241	-6.272
Reserve Volkshuisvesting	0	486	-486
Reserve Vastgoed	1.562	4.580	-3.018
Reserve archeologisch onderzoek	37	25	12
Kunstaankopen toegepaste monumentale kunst	0	55	-55
Onderhoud gemeentelijke monumenten	0	650	-650
Onderhoud cultuurpodia	284	100	184
WWB Inkomensdeel	3.746	148	3.598
Kans en Kracht	1.796	722	1.074
Cofinanciering WSW	1.024	0	1.024
Rotonde Raaksbruggen	0	265	-265
Inhuur tijdelijk personeel	0	529	-529
Bodemprogramma 2010-2014	250	0	250
Onderhoud Reinaldapark	0	930	-930
Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven	0	78	-78
Baggeren	219	1.750	-1.531
Afbouw precario ondergrondse leidingen	0	1.400	-1.400
Opleidingen (opheffing IZA)	315	250	65
Organisatiefricties	0	850	-850
Bestemmingsreserves ISV	7.475	1.415	6.060
Nieuw Beleid	0	165	-165
Resultaat na bestemming	0	-17.829	17.829
Budgetoverheveling	2.654	2.822	-168
Totaal	68.558	93.871	-25.313

2.4 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorziene uitgaven

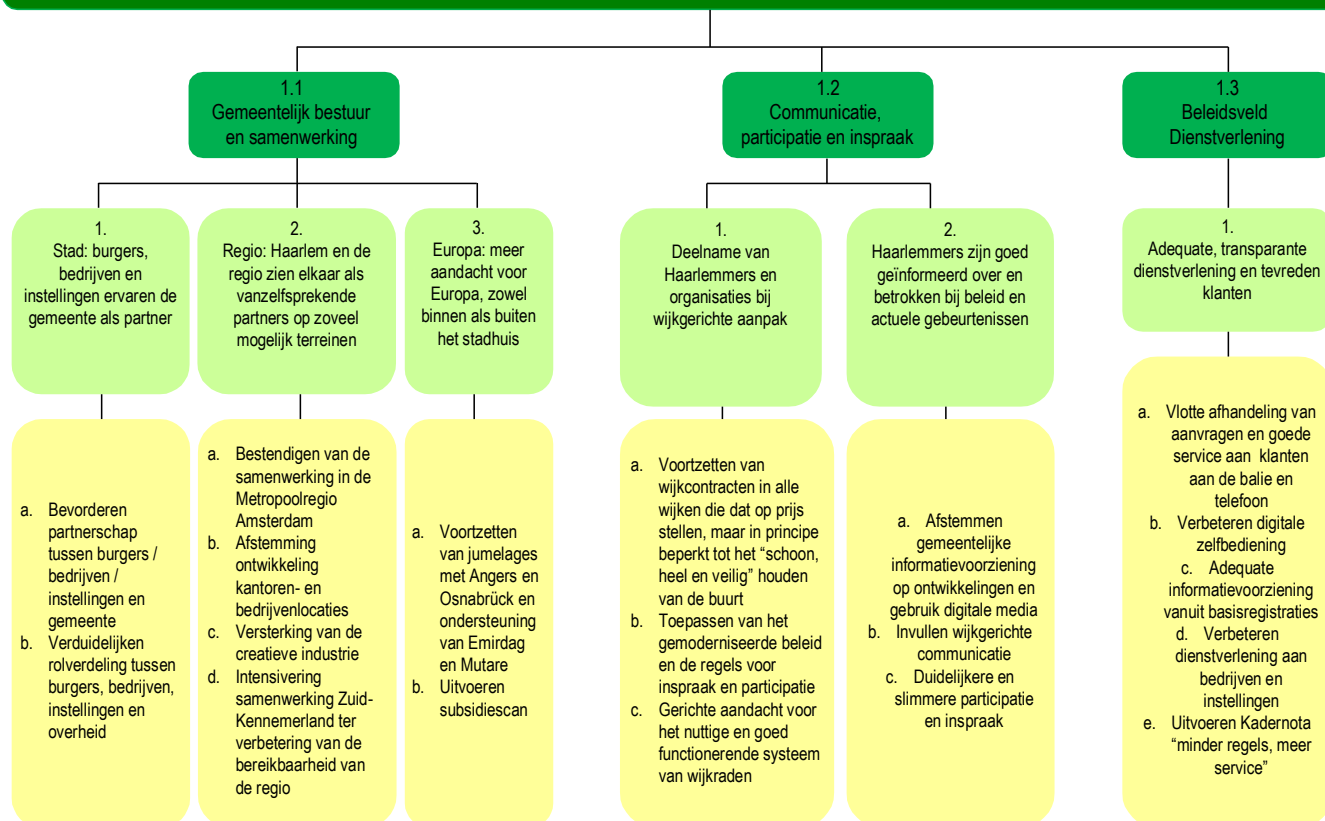
(bedragen x € 1.000)

Algemene dekkingsmiddelen en overige inkomsten	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012
Algemene uitkering gemeentefonds	188.166	182.331	181.706
Onroerendezaakbelasting	31.471	32.982	33.051
Roerende woon- en verblijfsruimtebelasting	35	36	37
Precario kabels en leidingen	4.555	4.788	4.788
Precario overig	574	552	475
Hondenbelasting	504	513	499
Toeristenbelasting	557	600	666
Parkeerbelasting	6.969	6.071	6.385
Reclamebelasting	490	518	521
Saldo van de financieringsfunctie	11.238	12.780	13.437
Opbrengst beleggingen (dividenden)	2.148	1.349	1.354
Onvoorzien	0	162	0
Totaal	246.706	242.682	242.919

Programma 1 Burger en Bestuur

Commissie	Bestuur
(Coördinerende) Portefeuilles	Bestuurszaken en Organisatie
Afdeling(en)	Concernstaf, Griffie en Dienstverlening

Effectief bestuur, goede relatie burger en bestuur en tevreden klanten

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

‘Solide en daadkrachtig werken aan een betrouwbare overheid, samen met actieve Haarlemmers en een internationaal georiënteerd bestuur.’ Dat is wat deze periode voorop staat binnen het programma Burger en Bestuur. Het doel is samen met alle Haarlemmers te zorgen voor een stad waarin het goed wonen, werken en samenleven is. En waarin Haarlemmers tevreden zijn over de gemeentelijke dienstverlening. Om te kunnen bepalen of de doelstelling van dit programma is gehaald, worden de volgende drie onderwerpen gemeten met effectindicatoren. In de woonaantrekkelijkheidsindex (van de Atlas voor Gemeenten) is Haarlem één plaats gedaald naar een zevende plaats voor 2011. Daarmee is de doelstelling om in de top 10 te blijven ruimschoots gehaald. De Haarlemse burger geeft de dienstverlening van de gemeente het rapportcijfer 7,1. Het oordeel van de Haarlemmer over Haarlem in zijn rol van kiezer is een 5,9 (2010); dit is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Wel is het vertrouwen van de burger in raad en college gestegen van 21% in 2011 naar 24%. Het haalt hiermee bijna de streefwaarde van 25%.

Beleidsveld 1.1 Gemeentelijk bestuur en samenwerking

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Stad. Burgers, bedrijven en instellingen ervaren de gemeente als partner.	Wat hebben we bereikt? Het bestuur (raad en college) heeft zich ingespannen invulling te geven aan dit doel. Op grond van de vele activiteiten die zijn uitgevoerd, zoals het bezoeken en organiseren van bijeenkomsten, zowel formele als informele en zowel bijeenkomsten met organisaties als met burgers, zijn wij positief over dit doel. Onderdelen die het partnerschap vergroten zijn ook het tijdig reageren op individuele brieven van burgers gericht aan wethouders en het organiseren van discussiebijeenkomsten in het ABC-gebouw.	😊
2. Regio. Haarlem en de regio zien elkaar als vanzelfsprekende partners op zoveel mogelijk terreinen.	Wat hebben we bereikt? De regionale samenwerking is verder versterkt. Voorbeelden daarvan zijn het regionaal convenant topsport en talentontwikkeling, samenwerking bij de aanpak van kindermishandeling en uitvoering van welzijnsbeleid door Haarlem als centrumgemeente. Op het terrein van milieuvergunningverlening, milieutoezicht en -handhaving is overeenstemming bereikt over de overdracht per 1 februari 2013 van deze taken aan de MilieuDienst IJmond. Het verbeteren van de bereikbaarheid wordt door alle gemeenten in de regio gezien als een regionale opgave. Bestuurlijk en ambtelijk wordt er volop samengewerkt om de Regionale Bereikbaarheidsvisie uit te voeren.	😊
3. Internationaal Meer aandacht voor Europa, zowel binnen als buiten het stadhuis	Wat hebben we bereikt? Het college heeft een aanpak vastgesteld om de mogelijkheden die Europa biedt beter te benutten. Er zijn drie thema's gekozen waarbinnen het eerste kwartaal 2013 concrete kansen op subsidies en relevante kennisuitwisseling worden verkend: wonen, bereikbaarheid en cultuur/economie. Daarnaast is besloten de kennis van Europese regelgeving te versterken, beginnend bij het onderwerp staatssteun. Wat hebben we niet bereikt? In 2012 is de invulling van het Milleniumbeleid voorbereid. Besluitvorming hierover vindt plaats in 2013.	😐

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Bevorderen partnerschap tussen burgers/ bedrijven/ instellingen en gemeente	Wat hebben we gedaan? Veel van de prestaties om het partnerschap te bevorderen vinden plaats als onderdeel van de inhoudelijke programma's 2 tot en met 9 in de begroting. Onderstaand enkele in het oog springende voorbeelden. Bij het opstellen van de kaderstellende nota Strategische Visie Sportaccommodaties zijn zowel de binnen- als buitensportverenigingen intensief betrokken in 2012. Ook bij het beleidsuitvoeringsprogramma in dit kader zijn en worden zij via klankbordoverleg nauw betrokken. Bij de transitieopgave van het Sociaal Domein, onder de noemer <i>Samen voor elkaar</i>, is een groot aantal momenten in 2012 georganiseerd waarbij honderden instellingen uit het sociaal domein zijn benaderd om met ons mee te denken over zowel de kaders als de uitvoering van de veranderingsopgave. Ook niet gesubsidieerde partijen en partijen waar nog geen samenwerkingsrelatie mee is, maar die wel binnen dit domein actief zijn, zijn uitgenodigd om hieraan bij te dragen. Tevens zijn drie adviesraden nauw betrokken bij de verschillende ontwikkelingen en gevraagd advies uit te brengen op de diverse beleidsnota's bij <i>Samen voor elkaar</i>. Er is intensief gecommuniceerd bij de potentiële belanghebbenden (met name buurtbewoners) rond het onderzoek naar vestigingslocaties voor een mogelijke komst van een unilocatie. Dit heeft ertoe geleid dat zij voor politieke besluitvorming hun zienswijze bij de raad kenbaar hebben kunnen maken, waarop de raad (deels) is teruggekeerd op eerder gestelde kaders. De gemeente heeft intensief met diverse Haarlemse partijen en organisaties samengewerkt om invulling te geven aan <i>Haarlem Roze Stad 2012</i>.	😊
1b. Verduidelijken rolverdeling tussen burgers, bedrijven, instellingen en overheid	Wat hebben we gedaan? Voorafgaand aan de participatieprocessen rondom onder andere bestemmingsplannen, structuurvisies en beleidsvisies (zoals de WMO) wordt duidelijker aangegeven wie welke rol en verantwoordelijkheid heeft in het proces. Ook de verschillen die kunnen optreden in de loop van het gehele proces worden vooraf duidelijk gemaakt.	😊
2a. Bestendigen van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam (MRA)	Wat hebben we gedaan? Haarlem maakt sinds 2012 naast Amsterdam en Provincie Noord-Holland deel uit van het secretariaat van de MRA. Het netwerk heeft een transparantere structuur gekregen en gemeenteraden worden meer betrokken voor de democratische legitimatie. Haarlem heeft meegewerkt aan het verzoek van de gemeente Amsterdam om te zorgen voor opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers. Hoogwaardig openbaar vervoer naar de Zuid-as in Amsterdam is opgenomen in het MRA-programma. Haarlem neemt deel in projectgroep HOV A9.	😊
2b. Afstemming ontwikkeling kantoren- en bedrijvenlocaties	Wat hebben we gedaan? De positionering van Haarlem/Zuid-Kennemerland heeft geleid tot goede regionale afspraken over kantorenleegstand, hotelbeleid, detailhandel, toerisme, innovatie bedrijfsleven, arbeidsmarkt, woningmarkt, bereikbaarheid, landschap en duurzaamheid.	😊
2c. Versterking van de creatieve industrie	Wat hebben we gedaan? In 2012 heeft het project "Nieuwe Energie op de creatieve as" plaatsgevonden. Door dit project wordt de creatieve industrie in Haarlem steeds meer zichtbaar, zowel in Haarlem als regionaal en zelfs landelijk. Het heeft onder andere geleid tot een online platform voor de binding van studenten en ondernemers.	😊

Prestatie		2012
2d. Intensivering samenwerking Zuid-Kennemerland ter verbetering van de bereikbaarheid van de regio	Wat hebben we gedaan? In Zuid-Kennemerland zijn door versterking van de bestuurlijke en ambtelijke relaties de regionale bereikbaarheidsvisie en de intergemeentelijk structuurscan vastgesteld in de gemeenteraden. Deze producten verschaffen Haarlem een sterke positie in de MRA wanneer het gaat om het versterken van ruimtelijke kwaliteit, het hoogwaardige woonmilieu, de economische positie van Zuid-Kennemerland, de versterking van het landschap (Binnenduinrand en Bufferzone) en de bereikbaarheid van de regio. Met de gemeenten in de regio is een opzet gemaakt voor het instellen van een regionaal bereikbaarheidsfonds. De besluitvorming door de gemeenteraden vindt plaats in 2013.	😊
3a. Voorzetten van jumelages met Angers en Osnabrück en ondersteuning van Emirdag en Mutare	Wat hebben we gedaan? De jumelages met Osnabrück en Angers zijn in 2012 voortgezet. In het kader van de jumelage werd in Osnabrück aandacht besteed aan energie en mobiliteit en in Angers aan ouderenbeleid. Om ook jongeren enthousiast te maken voor de stedenband wordt steeds meer gebruik gemaakt van social media. Haarlem zette in 2012 de subsidierelatie voort met de stichtingen Stedenband Haarlem-Mutare en Emirdag. De activiteiten van laatstgenoemde stichting stonden in 2012 in het teken van 400 jaar diplomatieke betrekkingen tussen Nederland en Turkije en de viering van het feit dat vijftig jaar geleden de eerste Turkse inwoner werd ingeschreven in het Haarlemse bevolkingsregister. In het kader hiervan waren er voor de Turkse gemeenschap in Haarlem een goedbezochte receptie en een kunstexpositie op het stadhuis, geopend door de Turkse ambassadeur.	😊
3b. Uitvoeren subsidiescan	Wat hebben we gedaan? Op basis van de Programmabegroting 2012 is in 2011 een subsidiescan uitgevoerd om te verkennen welke nationale en Europese subsidieregelingen voor Haarlem interessant zouden kunnen zijn. Door middel van een training en door het ontwikkelen van hulpmiddelen is het verwerven van subsidies geprofessionaliseerd.	😊

Beleidsveld 1.2 Communicatie, participatie en inspraak

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Deelname van Haarlemmers en organisaties bij wijkgerichte aanpak	Wat hebben we bereikt? Het percentage Haarlemmers dat actief meedoet aan het verbeteren van de leefbaarheid in hun buurt is gestegen van 26% in 2011 naar 28% in 2012. Wat hebben we niet bereikt? Het percentage Haarlemmers dat denkt dat hun buurt het afgelopen jaar vooruit is gegaan is gedaald van 20% in 2011 naar 17% in 2012.	😊
2. Haarlemmers zijn goed geïnformeerd over en betrokken bij beleid en actuele gebeurtenissen	Wat hebben we bereikt? Via projectcommunicatie zijn bewoners geïnformeerd over werkzaamheden in hun directe leefomgeving; om bewoners te betrekken bij planvorming zijn participatietrajecten gehouden. In Schalkwijk is de Mijn Schalkwijk uitgebracht, waarin bewoners, partners en de gemeente gezamenlijk berichten over ontwikkelingen in de wijk. Wat hebben we niet bereikt? Vernieuwing website vindt in 2013 plaats. De doorontwikkeling van stadsdeelgerichte media heeft nog geen verdere uitrol gehad.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat actief meedoet aan verbeteren leefbaarheid in hun buurt	21% (2005)	21% (2007) 19% (2009) 26% (2010) 26% (2011)	≥ 26%	28%	Omnibusonderzoek
2. Percentage Haarlemmers dat vindt dat de gemeente voldoende doet om hen bij belangrijke onderwerpen te betrekken	26% (2006)	25% (2007) 23% (2008) 27% (2009) 28% (2010) 31% (2011)	≥ 30%	26%	Omnibusonderzoek

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Voortzetten van de wijkcontracten in alle wijken die dat op prijs stellen, maar in principe beperkt tot het 'schoon, heel en veilig' houden van de buurt	Wat hebben we gedaan? In 2012 zijn vier wijkcontracten afgesloten: Delftwijk, Vondelkwartier, Nieuwe Amsterdamse buurt en Parkwijk/Zuiderpolder.	😊
1b. Toepassen van het gemoderniseerde beleid en de regels voor inspraak en participatie	Wat hebben we gedaan? In de organisatie is voortgegaan met het bekendmaken van het nieuwe beleid voor participatie en inspraak. In de afweging wel/geen participatie wordt het afwegingskader toegepast. Bij projecten wordt een participatie en inspraakplan gemaakt. Nieuwe hulpmiddelen zoals kleurenprofiel van wijken en krachtenveldanalyses worden gebruikt. Wat hebben we niet gedaan? Verdere ontwikkeling van vernieuwende digitale vormen van participatie is gestopt in verband met het ontbreken van financiële middelen.	😊

Prestatie		2012
1c. Gerichte aandacht voor het nuttige en goed functionerende systeem van wijkraden	Wat hebben we gedaan? Het nieuwe wijkradensysteem functioneert sinds de zomer van 2011. In 2012 is dit onveranderd toegepast. Afgesproken is dat hiervan een evaluatie plaatsvindt voor de zomer van 2013.	😊
2a. Afstemmen gemeentelijke informatievoorziening op ontwikkelingen en gebruik digitale media	Wat hebben we gedaan? In de ontwikkelde webvisie is het kader beschreven voor een nieuwe manier van digitaal communiceren en digitale dienstverlening. Op basis hiervan wordt in 2013 een nieuwe gemeentelijke website ontwikkeld. Een planning is gemaakt voor het uitvoeren van proeven met social media en een aantal proeven is eind 2012 gestart. Op basis van de uitkomst van deze proeven worden in 2013 afspraken gemaakt over de toepassing daarvan in de komende jaren.	😊
2b. Invullen wijkgerichte communicatie	Wat hebben we gedaan? De uitgave van de krant Mijn Schalkwijk is voortgezet en de kwaliteit is verbeterd. De behoefte en haalbaarheid van overeenkomstige magazines in andere stadsdelen is onderzocht en per wijk is een profiel opgesteld van de leefstijlen, participatiebereidheid en communicatiebehoeften van de bewoners. Wat hebben we niet gedaan? Er zijn geen nieuwe concrete communicatiemiddelen ontwikkeld, vanwege enerzijds het nog ontbreken van de organisatorische vertaling van het gebiedsgericht werken in de nieuwe hoofdafdeling Gebiedsontwikkeling en Beheer, anderzijds vanwege de beperkte financiële middelen.	😐
2c. Duidelijkere en slimmere participatie en inspraak	Wat hebben we gedaan? Deze prestatie is op dezelfde manier ingevuld als 1b, namelijk door het verder intern bekendmaken van het nieuwe beleid voor participatie en inspraak. In de afweging wel/geen participatie wordt het afwegingskader toegepast. Bij projecten wordt een participatie en inspraakplan gemaakt. Nieuwe hulpmiddelen zoals kleurenprofiel van wijken en krachtenveldanalyses worden gebruikt. Wat hebben we niet gedaan? Net als bij prestatie 1b is de verdere ontwikkeling van vernieuwende digitale vormen van participatie gestopt in verband met het ontbreken van financiële middelen.	😐

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Aantal wijkcontracten	5 (2007)	5 (2007) 9 (2008) 10 (2009) 10 (2010) 12 (2011)	Naar behoefte van de wijken	4	Gemeentelijke registratie
2a1. Aantal (niet unieke) bezoekers startpagina Haarlem.nl (x 1.000)	156 (2006)	179 (2007) 180 (2008) 490 (2009) 1.029 (2010) 510 (2011)	1.200	1.063	Gemeentelijke registratie
2a2. Aantal criteria landelijke norm waar website aan voldoet. Maximum is 47	44 (2010)	44 (2010) 44 (2011)	47	47	Landelijk onderzoek overheid.nl
2a3. Percentage lezers dat Stadskrant goed leesbaar vindt	93% (2004)	93% (2007) 93% (2008) 95% (2010) 96% (2011)	≥ 94%	96%	Omnibusonderzoek

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
2a4. Percentage Haarlemmers dat Stadskrant doorgaans iedere week bezorgd krijgt ¹	85% (2004)	87% (2007) 83% (2008) 79% (2010) 80% (2011)	≥ 87%	79%	Omnibusonderzoek

¹ Alleen de brievenbussen zonder nee/nee sticker worden meegeteld

Beleidsveld 1.3 Dienstverlening

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Adequate, transparante dienstverlening en tevreden klanten	Wat hebben we bereikt? De gemeente ziet de klanttevredenheid als belangrijkste effectindicator om het doel adequate dienstverlening en tevreden klanten te meten. Het doel om minimaal een 7,0 te halen voor klanttevredenheid is gehaald: gemiddeld over alle kanalen haalt Haarlem een 7,1.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Klanttevredenheid over dienstverlening ¹	7,2 (2008)	7,5 (2009) 7,2 (2010) 7,4 (2011)	≥ 7,0	7,1	Landelijke benchmark Publiekszaken

¹ De verwachtingen van klanten op het gebied van dienstverlening worden steeds hoger. Dit is een maatschappelijke trend. Mensen worden in het algemeen steeds kritischer en veeleisender. Om hetzelfde niveau van klanttevredenheid te behalen moet dus relatief gezien meer inspanning worden geleverd. Hier geldt het motto: 'stilstand is achteruitgang'. Het rapportcijfer is het rekenkundig gemiddelde van de rapportcijfers voor balie, telefoon en digitale aanvragen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Vlotte afhandeling van aanvragen en goede service aan de balie en telefoon	Wat hebben we gedaan? Sinds de tweede helft 2012 kunnen klanten die een paspoort of identiteitskaart hebben aangevraagd een sms ontvangen dat ze hun document kunnen komen halen. Maximaal duurt het vijf werkdagen voordat het document klaar is, maar vaak gaat het sneller en dat wil de burger graag weten. Verder is een Paspomaat geplaatst in de Publiekshal. Via dit buizensysteem kan de medewerker aan de balie een document opvragen vanuit de beveiligde ruimte. Behalve de efficiencywinst die de Paspomaat levert, vermindert het ook het risico op fraude. Tenslotte heeft de gemeente in 2012 door de in gebruik name van de nieuwe telefooncentrale in de Raakspoort voor het eerst de wachttijd aan de telefoon kunnen meten. Hierdoor kan betere sturing op telefonische servicenormen plaatsvinden.	😊
1b. Verbeteren digitale zelfbediening	Wat hebben we gedaan? Een belangrijke stap in de digitale dienstverlening in 2012 is de introductie van de mogelijkheid om via internet een afspraak te maken met de gemeente. Verder zijn alle voorbereidingen getroffen om begin 2013 ook parkeerzaken en verhuizingen te kunnen regelen aan de Zelfbedieningsbalie (ZBB) in de Publiekshal. Voor het aanvragen en verkrijgen van producten aan de ZBB wordt DigID gebruikt. Dit is de door de overheid ingestelde persoonlijke identificatie om gebruik te kunnen maken van haar digitale dienstverlening. Om het percentage mensen dat hun uittreksel GBA zelfstandig aan de ZBB afhandelt te verhogen, wordt in de ZBB momenteel de top-5 meest aangevraagde uittreksels aangeboden. De veelheid aan mogelijke uittreksels die de burger kon aanvragen, werkte verwarrend.	😊

Prestatie		2012
1c. Adequate informatievoorziening vanuit basisregistraties	Wat hebben we gedaan? In de aanloop naar de invoering van de Wet Basisregistratie Personen (BRP) in 2013 vindt de modernisering van de gemeentelijke basisadministratie (mGBA) plaats. Het doel van het moderniseren van de GBA is de kwaliteit van de gegevens en daardoor de dienstverlening te verbeteren en plaats onafhankelijk te maken. In 2012 is een nieuw systeem in gebruik genomen bij de balies om die modernisering te kunnen realiseren. Er is een start gemaakt met de voorbereiding van de opbouw en implementatie van de Basis Registratie Grootchalige Topografie (BGT). Verder is er samen met Cocus gewerkt aan het realiseren van de koppeling Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) aan het systeem voor de Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Tenslotte is het gebruik van de basisregistraties verder gestimuleerd en toegenomen: denk hierbij aan het beschikbaar stellen van data rondom beheer openbare ruimte en bestemmingsplannen en de Overlastmonitor.	😊
1d. Verbeteren dienstverlening aan bedrijven en instellingen	Wat hebben we gedaan? De Kamer van Koophandel (KvK) heeft onderzoek gedaan naar de ervaringen van ondernemers die contact hadden met de gemeente Haarlem. Dit belevingsonderzoek was een vervolg op het grote KvK-benchmarkonderzoek uit 2009 naar de dienstverlening aan ondernemers. Direct werd duidelijk dat Haarlem op basis van de benchmark de dienstverlening al aanzienlijk heeft verbeterd. Toch zien ondernemers ook nog knelpunten. Zo kunnen zaken vlotter worden afgehandeld door intern zaken beter af stemmen tussen afdelingen en ook de voeding vanuit de afdelingen naar de medewerkers aan het ondernemersloket kan beter. De gemeente neemt de aanbevelingen uiteraard mee. Verder schuift de gemeente Haarlem aan bij bijeenkomsten die het UWV organiseert om startende ondernemers op weg te helpen en is de gemeente de zogenaamde quickscan aan het optimaliseren. In de quickscan worden ruimtelijke orderingsvraagstukken getoetst om problemen zo snel mogelijk op te sporen en direct naar aanpassingen of oplossingen te zoeken. Daarmee wordt de haalbaarheid van de plannen vergroot, de doorlooptijd van de aanvraag beperkt en de frustratie aan beide zijden tot een minimum beperkt. Ten slotte zijn ook de medewerkers die niet in de frontoffice werken getraind in oplossings- en klantgerichtheid.	😊
1e. Uitvoeren Kadernota 'minder regels, meer service'	Wat hebben we gedaan? Ook voor 2012 is een actieprogramma Minder Regels, Meer Service vastgesteld. De volgende acties zijn afgerond: opstellen toetsingscriteria Ruimtelijke Kwaliteit, afschaffen hondenpenning, reduceren indieningsvereisten, duidelijke regels hondenuitlaatmogelijkheden, checklist voor vrijwilligers bij evenementen, versnellen bestemmingsplanprocedure, invoeren van de Lex Silencio Positivo (de van rechtswege verleende vergunning) en het doorlichten van vergunningen als continue proces.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Gemiddelde wachttijd aan de balie in minuten voor alle handelingen	10 (2007)	10 (2007) 10 (2008) 8 (2009) 10 (2010) 9 (2011)	≤ 15	10	Gemeentelijke registratie
1a. Gemiddelde wachttijd aan de telefoon tot persoonlijk contact in seconden	63 (2012)	63 (2012)		63	Gemeentelijke registratie
1b. Aantal aanvragen via digitaal loket (x 1.000)	2,0 (2007)	2,0 (2007) 3,7 (2008) 4,8 (2009) 11,7 (2010) 12,4 (2011)	12	12,9	Gemeentelijke registratie
1b. Percentage producten via de zelfbedieningszuil	9% (2012)	9% (2012)		9%	Gemeentelijke registratie

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1c. Uitslag driejaarlijkse GBA-audit	Geslaagd (2006)	Geslaagd (2010)	-	-	Agentschap BPR

Klanttevredenheid dienstverlening balie, telefoon en digitaal

Benchmarking Publiekszaken

Gemeenten zijn wettelijk niet meer verplicht om een Burgerjaarverslag uit te brengen. In Haarlem informeert het college de raad in dit programma echter nog wel jaarlijks over de kwaliteit van de dienstverlening.

‘Benchmarking Publiekszaken’ is een landelijk ontwikkeld meetinstrument en geeft jaarlijks een beeld van de waardering voor de totale publieke dienstverlening. Een onderdeel van de jaarlijkse benchmark is het zogeheten Klanttevredenheidsonderzoek (KTO) en dit onderzoek geeft de mate waarin klanten tevreden zijn over de dienstverlening via de verschillende kanalen aan.

Benchmark Publiekszaken	Haarlem 2011	Haarlem 2012	Gemiddelde deelnemende gemeenten
Klanttevredenheid			
Dienstverlening balie	8,0	7,4	7,8
Dienstverlening telefoon	7,7	7,0	7,4
Bestellen specifiek product via Digitaal Loket	6,5	6,8	7,2
Gemiddeld	7,4	7,1	7,5

Hoewel het gemiddelde cijfer inzake klanttevredenheid ten opzichte van 2011 enigszins is gedaald, is de vastgestelde streefnorm van 7,0 of hoger ondanks de gerealiseerde bezuinigingen in ieder geval behaald.

Op het kanaal telefonie is Haarlem 0,7 punt gezakt in de score. Dit komt omdat een nieuwe (geautomatiseerde en anonieme) methodiek wordt gehanteerd, die een gecorrigeerd beeld geeft ten opzichte van de eerdere (niet geautomatiseerde) methodiek. In 2013 wordt scherper gestuurd op telefonische servicenormen en in trainingen speciaal aandacht besteed aan te verbeteren aspecten van de (beïnvloedbare) dienstverlening.

Het oordeel van de Haarlemer over de balie ligt in 2012 0,6 punt lager dan in 2011, terwijl de score vanwege de verhuizing naar de nieuwe Raakspoort juist hoger was geschat. De organisatie van Benchmarking Publiekszaken geeft aan dat gemeenten na een verhuizing vaak een hogere score verwachten, terwijl het resultaat juist wat lager blijkt uit te vallen. Overigens is in het verleden al eerder gebleken dat de resultaten van het KTO balie in Haarlem wisselend zijn met af en toe hoge(re) pieken en diepe(re) dalen. Dit doet zich ook voor bij objectief gelijk gebleven aspecten, zoals bijvoorbeeld de openingstijden of de verwijzingsborden in de vorige Publiekshal.

Benchmark Publiekszaken	Haarlem 2011	Haarlem 2012	Gemiddelde deelnemende gemeenten
Oordeel van burgers over de 'Geboden Service'			
Vriendelijkheid medewerker	8,5	8,3	8,4
Deskundigheid medewerker	8,5	8,3	8,2
Uiterlijke verzorging medewerker	8,2	8,2	8,2
Inleving medewerker	8,3	8,0	8,1
Totale doorlooptijd aanvraag	8,3	7,4	8,0
Duidelijkheid over verkregen informatie	8,4	8,0	8,1
Bereidheid om te helpen	8,3	8,2	8,3
Tonen van verantwoordelijkheid	8,2	8,0	8,2
Aandragen van oplossingen of ideeën	8,0	7,7	8,0
Op de hoogte houden	8,3	7,9	8,0
Vertegenwoordigen van gemeente	7,7	6,7	7,9
Gemiddeld	8,2	7,9	8,1

Hoewel de gemeente Haarlem met een gemiddelde van 7,9 op de aspecten van geboden service zeker niet slecht scoort, moet toch worden geconstateerd dat op bepaalde onderdelen lager is gescoord ten opzichte van 2011.

Opvallend zijn de lage beoordelingen van de mate waarin de medewerker de hele gemeente vertegenwoordigt en de doorlooptijd.

De beleving van de klant van de totale doorlooptijd van de aanvraag laat een neerwaartse score van 0,9 punt zien. Dit kan te maken hebben met de afschaffing van de kinderbijschrijvingen in de paspoorten en dat gedurende de maanden april en mei een meer dan gemiddelde drukte in de centrale Publiekshal is geweest. Een langere doorlooptijd bij aanvragen blijkt echter niet uit de ons ter beschikking staande meetgegevens.

De beleving van klanten van de wijze waarop de medewerker de hele gemeente vertegenwoordigt heeft volgens de organisatie Benchmarking Publiekszaken te maken met het zogeheten 'hostmanship'. Het is niet klip en klaar aan te geven waardoor deze neerwaartse score op dit vlak veroorzaakt wordt, maar het laat zich deels verklaren door het ontbreken van een centrale balie en het feit dat sinds de verhuizing naar de Raakspoort zelfbedieningszuilen in de hal staan.

Benchmark Publiekszaken	Haarlem 2011	Haarlem 2012	Gemiddelde deelnemende gemeenten
Oordeel van burgers over de 'Omgeving, gebouw, wachttijd en prijs'			
Bereikbaarheid	7,4	7,7	7,9
Parkeergelegenheid	6,3	7,5	7,3
Overzichtelijkheid entree	7,9	7,6	7,8
Verwijzingsborden	7,9	6,2	7,6
Wachtruimte	7,7	7,6	7,7
Privacy aan balie	7,1	7,2	7,4
Openingstijden	7,8	7,2	7,4
Wachttijd	8,7	7,7	8,1
Prijs	5,7	5,0	6,0
Gemiddeld	7,4	7,1	7,5

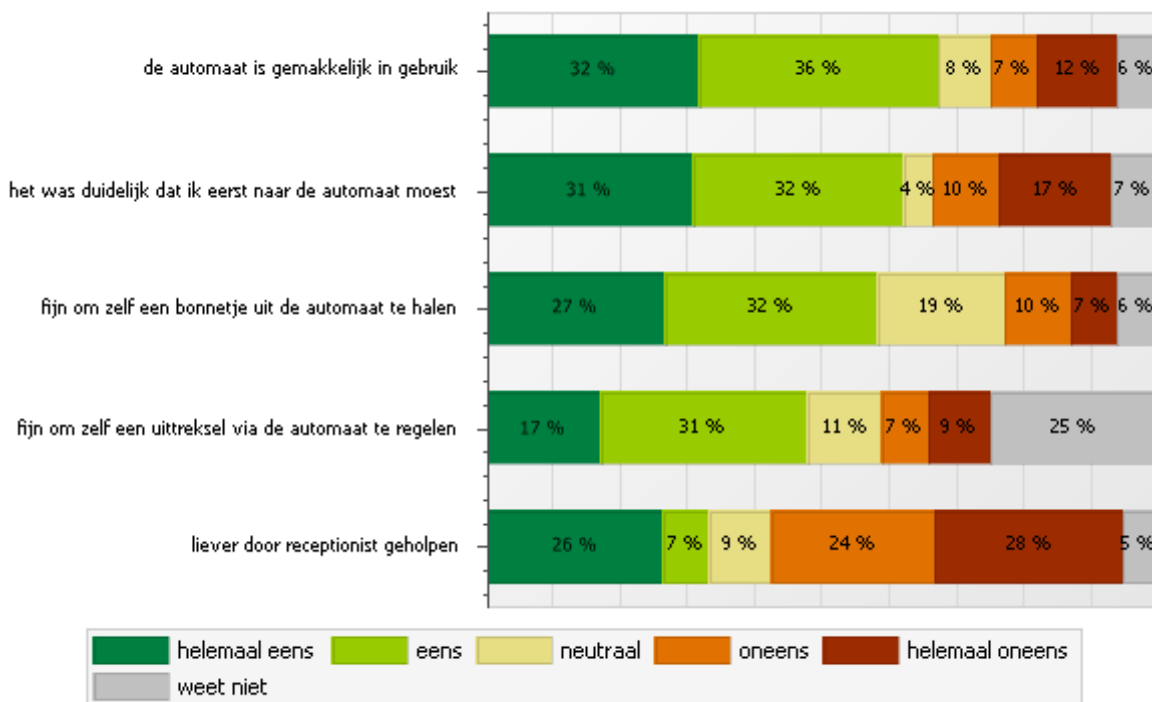
De andere aspecten zijn voornamelijk gericht op het gebouw en de omgeving. Het zijn de meer 'harde' aspecten van dienstverlening, die niet direct beïnvloedbaar zijn. Voor wat betreft de verhuizing naar de Raakspoort valt op dat de tevredenheid over de parkeergelegenheid en de bereikbaarheid toegenomen is. Daarentegen is de score ten aanzien van de verwijzingsborden in de hal weer achteruit gegaan, maar dit is - gelet op de beleving van de klanten - wel te begrijpen omdat de dienstverlening (en dus de balies) nu over drie verdiepingen verdeeld zijn. In 2011 (in de vorige Publiekshal) waren de balies op de begane grond gesitueerd.

En ook op dit punt geldt dat de bezoekers - vanwege het ontbreken van een centrale balie - zelfredzaam moeten zijn en dus geen persoonlijke verwijzingsinstructies verkrijgen. De verwijzingen staan op het scherm van de zelfbedieningszuil en op de- uit de zuilen te verkrijgen - volgnummers.

In het benchmark-balieonderzoek is aan bezoekers van de hal ook een aantal stellingen voorgelegd over de zelfbedieningszuilen. De eerste cijfers over de zelfbedieningszuilen laten zien dat het merendeel van de bezoekers tevreden is over de aanwezigheid van de zuilen en 67% van de bezoekers vindt de zuilen gemakkelijk in gebruik.

Tevredenheid zelfbedieningsbalie

Benchmarking publiekszaken 2013

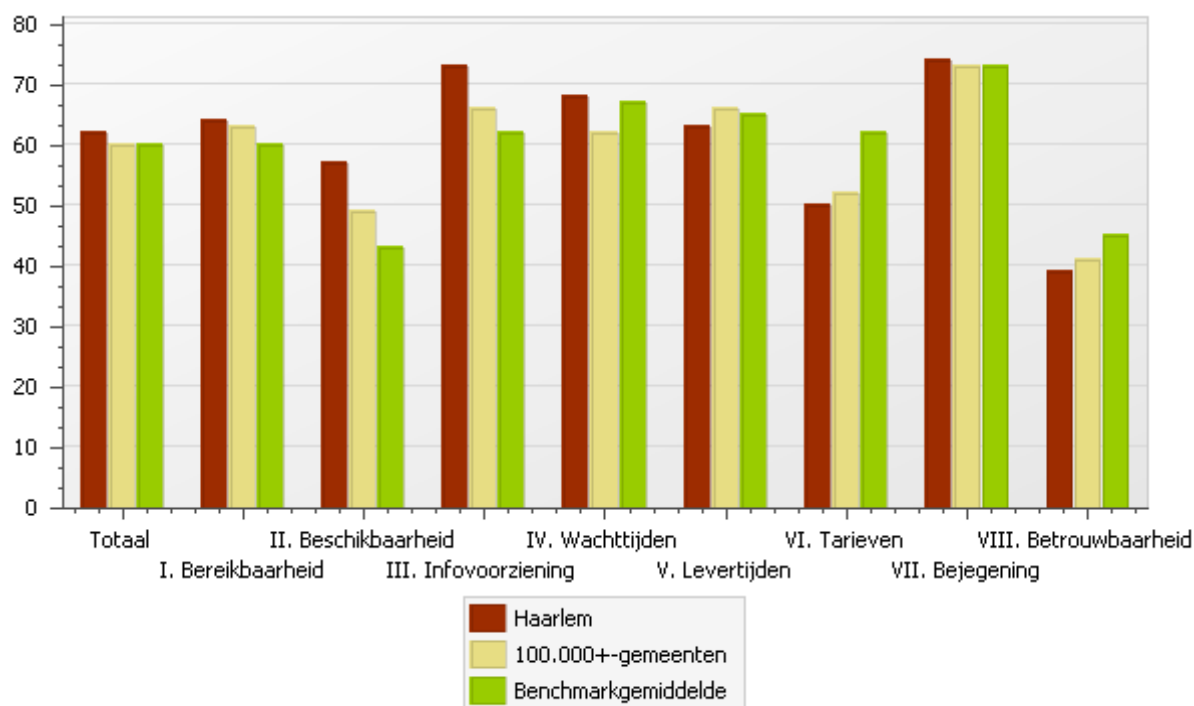

Daarnaast is gebleken dat 58% van de bezoekers in de hal zelfredzaam is en de overige 42% heeft hulp gekregen van de gastvrouw of gastheer in de hal. Van de bezoekers die hulp hebben gekregen, geeft 86% aan tevreden te zijn over de geboden hulp en (slechts) 4% is ontevreden.

Naast een score per resultaatgebied wordt in de Benchmarking Publiekszaken ook een eindscore berekend en deze eindscore geeft in één cijfer weer wat de stand van zaken rondom de kwaliteit van dienstverlening in de gemeente Haarlem is. Hieruit blijkt dat de gemeente Haarlem een (licht) bovengemiddelde totaalscore heeft en een 23ste plaats op de lijst van 80 deelnemende gemeenten inneemt.

Totaalscore en score resultaatgebied

Benchmark Publiekszaken 2013

Klachten

In 2012 is sprake geweest van een toename van het totale aantal klachten ten opzichte van 2011. Net als bij het aspect klanttevredenheid geldt ook hier dat mensen steeds mondiger worden en dat er sprake is van een toenemende juridisering van de samenleving. Hierdoor neemt het aantal klachten per saldo toe. Feit is ook dat vanwege een zeefwerking aan de voorkant een groot deel van de klachten anders, dat wil zeggen buiten de formele klachtenprocedure, naar tevredenheid van de klager wordt opgelost. De toename komt dus niet zo zeer door de echte klachten waarvoor de klachtenprocedure is bedoeld, namelijk de klachten met betrekking tot ongenoegen, onvrede of onheuse bejegening. Ten aanzien van het totaal aantal klachten geldt dat het percentage gegronde klachten gedaald is.

Verder wordt uit het overzicht duidelijk dat het percentage klachten dat binnen de termijn van zes weken is afgedaan in 2012 is toegenomen.

Publieke dienstverlening	2008	2009	2010	2011	2012
Afgedane schriftelijke klachten					
Klacht ongegrond	73	62	54	46	38
Klacht gegrond	75	33	49	43	41
Klacht deels gegrond	8	14	15	16	15
Klacht anders opgelost	18	14	34	10	44
Totaal	174	123	152	114	138

Publieke dienstverlening	2011	2012
Doorlooptijd afhandeling klachten		
Minder dan 6 weken	82,5%	87%
Langer dan 6, maar minder dan 10 weken	11,3%	8,5%
Langer dan 10 weken	6,1%	4,5%

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Beleids- veld	Programma 1 Burger en bestuur	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
	Lasten (exclusief mutaties reserves)				
1.1	Gemeentelijk bestuur en samenwerking	7.830	7.480	7.758	7.969
1.2	Communicatie, participatie en inspraak	339	152	287	328
1.3	Dienstverlening	9.434	9.538	9.477	9.562
	Totaal lasten	17.603	17.170	17.522	17.859
	Baten (exclusief mutaties reserves)				
1.1	Gemeentelijk bestuur en samenwerking	169	96	96	677
1.2	Communicatie, participatie en inspraak	21	0	0	56
1.3	Dienstverlening	3.158	3.250	3.340	3.311
	Totaal baten	3.348	3.346	3.436	4.044
	Totaal saldo exclusief mutaties reserves	14.255	13.824	14.086	13.815
	Toevoeging aan reserves	0	50	50	50
	Onttrekking aan reserves	30	0	90	90
	Saldo inclusief mutaties reserves	14.225	13.874	14.046	13.775

Analyse saldo programma 1

Het programma Burger en Bestuur sluit met een nadelig saldo van € 13,7 miljoen. Dit is € 0,3 miljoen voordeliger dan het geraamde saldo.

Analyse per beleidsveld

bedragen x € 1.000

1.1 Gemeentelijk bestuur en samenwerking	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	7.480	n	
Bijgestelde Begroting 2012	7.758	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 278.000 verhoogd: - Het budget is per saldo met € 328.000 verhoogd in verband met gestegen premies APPA-pensioenen en kosten aanvullende koopsommen. In de begroting 2013 is met de hogere lasten rekening gehouden. - Voorts is het budget met € 50.000 verlaagd (diverse posten < € 100.000).
Jaarrekening 2012	7.969	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 211.000 hoger zijn: Dit wordt veroorzaakt door diverse kleinere overschrijdingen van minder dan € 100.000. De overschrijdingen zijn incidenteel, maar ten onrechte niet tijdig signaleerd.
Resultaat op lasten	211	n	

bedragen x € 1.000

1.1 Gemeentelijk bestuur en samenwerking	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Baten			
Primaire Begroting 2012	96	v	
Bijgestelde Begroting 2012	96	v	
Jaarrekening 2012	677	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 581.000 hoger zijn: - Vanwege de looptijd van de verplichtingen is de voorziening arbeidsvoorwaarden raad van € 157.000 vrijgevallen - Vanwege de looptijd van de verplichtingen is de voorziening arbeidsvoorwaarden van de wethouders van € 459.000 vrijgevallen - Overige baten, waarvan de afwijkingen < € 100.000 zijn, zijn € 35.000 lager uitgevallen dan geraamd.
Resultaat op baten	581	n	

bedragen x € 1.000

1.2 Communicatie, participatie en inspraak	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	152		
Bijgestelde Begroting 2012	287		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 135.000 verhoogd: Het budget voor de stadskrant is tussentijds met € 135.000 verhoogd voor 2012 en 2013.
Jaarrekening 2012	328		
Resultaat op lasten	41	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	0		
Jaarrekening 2012	56		
Resultaat op baten	56	n	

bedragen x € 1.000

1.3 Dienstverlening	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	9.538		
Bijgestelde Begroting 2012	9.477		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 61.000 verlaagd: - Het budget is met € 206.000 verlaagd vanwege de centralisatie van de softwarebudgetten (interne budgetoverheveling). - Het budget is met € 102.000 verhoogd vanwege het vervallen van de vrijstelling van rijksleges voor ID-kaarten. - Verder is het budget per saldo met € 43.000 verhoogd met diverse kleinere wijzigingen.

bedragen x € 1.000

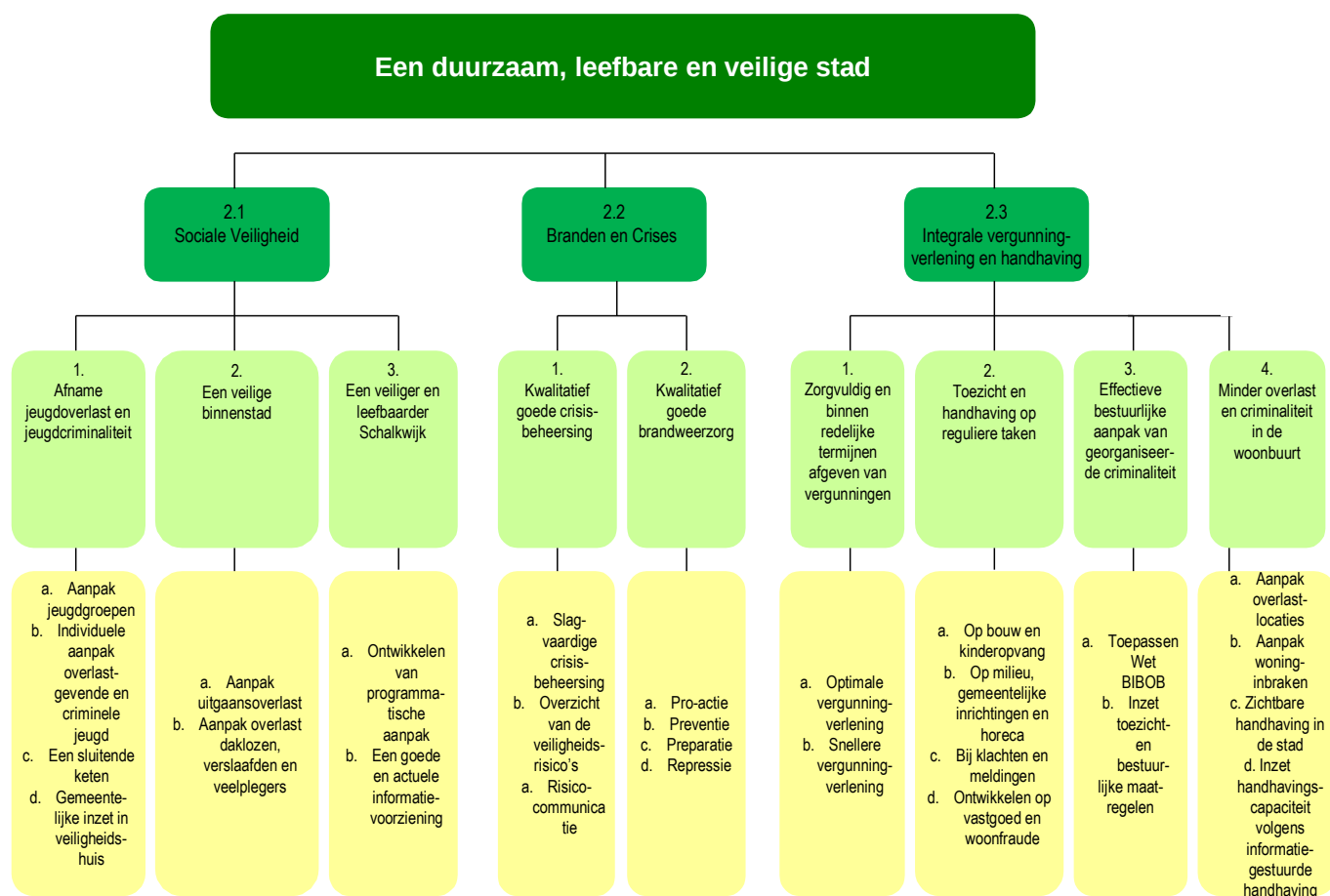
1.3 Dienstverlening	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	9.562		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 85.000 hoger zijn: Het nadeel is in hoofdzaak ontstaan vanwege hogere lasten afdracht leges dan was voorzien van € 117.000. Deze overschrijding is ten onrechte niet tijdig signaleerd.
Resultaat op lasten	85	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	3.250		
Bijgestelde Begroting 2012	3.340		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 90.000 verhoogd: - Het budget is met € 137.000 verhoogd vanwege een verhoging van de opbrengstraming leges paspoorten. - Voorts is het budget met € 47.000 verlaagd (diverse posten < € 100.000).
Jaarrekening 2012	3.311		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 29.000 lager zijn: - De legesopbrengst voor reisdocumenten zijn € 141.000 lager uitgevallen dan op grond van de eindejaarsverwachting werd voorzien. - Overige baten, waarvan de afwijkingen < € 100.000 zijn, zijn € 112.000 hoger uitgevallen dan geraamd.
Resultaat op baten	29	n	

bedragen x € 1.000

1 Burger en Bestuur mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2012	50		
Bijgestelde Begroting 2012	50		
Jaarrekening 2012	50		
Resultaat toevoeging reserves	0		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	90		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 90.000 verhoogd: Betreft een onttrekking aan de reserve verkiezingen ter dekking van de kosten van extra verkiezingen.
Jaarrekening 2012	90		
Resultaat onttrekking reserves	0		

Programma 2 Veiligheid, Vergunningen en Handhaving

Commissie	Bestuur
(Coördinerende) Portefeuilles	Openbare Orde en Veiligheid
Afdeling(en)	Veiligheid, Vergunningen en Handhaving

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

Haarlem is een veilige stad en dat moet zo blijven. De gemeente heeft zich in 2012 samen met partners actief ingezet voor duurzame sociale en fysieke veiligheid voor alle Haarlammers en bezoekers. Prioriteiten waren daarin jeugd en veiligheid, de aanpak van veiligheid in Schalkwijk, een veilige binnenstad en de afname van overlast door adequate handhaving. Gesteld kan worden dat de actiegerichte aanpak van de laatste jaren zijn vruchten afwerpt. Op veel aspecten wordt Haarlem objectief en subjectief veiliger. Dit blijkt uit monitorgegevens van politie, justitie en de gemeente, maar ook uit de Omnibus. Wel is een aantal problemen hardnekkig en deze vragen continue aandacht. Door het Actieprogramma Integrale Veiligheid en Handhaving dat ieder jaar wordt vastgesteld, is de monitoring hiervan geborgd.

Op het gebied van vergunningverlening is gewerkt aan deregulering, afschaffen van vergunningstelsels of vereenvoudigen daarvan. Tien acties uit het actieprogramma Minder Regels, Meer Service zijn uitgevoerd. Voor reguliere aanvragen voor bouwactiviteiten is de flitsvergunning ingevoerd, deze worden zoveel mogelijk binnen twee weken afgehandeld. Het project Aanwijzing gemeentelijke monumenten is afgerond.

Met de milieudienst IJmond zijn afspraken gemaakt over de inrichtingsgebonden milieutaken (vergunningverlening en toezicht). Het voornemen om toe te treden tot de Gemeenschappelijke Regeling IJmond is bestuurlijk vastgelegd, de taken worden vooralsnog op detachingsbasis uitgevoerd totdat tot definitieve toetreding is besloten.

Beleidsveld 2.1 Sociale veiligheid

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit	Wat hebben we bereikt? Het aantal problematische jeugdgroepen is afgenomen. Eind november 2011 waren er 13 problematische jeugdgroepen, waarvan 11 hinderlijke, 1 overlastgevende en 1 criminele jeugdgroep. Eind 2012 was dat verminderd naar 9, waarvan 6 hinderlijke, 2 overlastgevende en 1 criminele jeugdgroep. Het aantal overlastlocaties gerelateerd aan jeugd is ook afgenomen. In een jaar tijd is dat afgenomen van 20 van dit soort overlastlocaties naar 13. Het aantal meldingen 'overlast jeugd' bij de politie is afgenomen van 1321 meldingen in 2011 naar 1203 in 2012. Het aantal meldingen 'hangjongeren, zwervers, verslaafden' bij de gemeente daarentegen is gestegen; van 70 naar 217 meldingen (bron: Overlastmonitor). Per jeugdgroep is gekeken naar de meest passende maatregel: groepsgericht, persoonsgericht én domeingericht. Bij de aanpak van alle hinderlijke en overlastgevende jeugdgroepen en overlastlocaties gerelateerd aan jeugd is inzet geweest van politie, bikerteam van Handhaving, de veldwerkers van Streetcornerwork en het (ambulante) jongerenwerk. In de kernteams leefbaarheid en veiligheid is gekeken naar de meest passende fysieke maatregel. Gelet hierop is onder meer nabij de dugout Haarlem Hoog een bord met gedragsregels geplaatst en een picknicktafel in Zaanenpark geplaatst. De netwerkcoördinator 12+ jeugd, verantwoordelijk voor de persoonsgerichte aanpak van jongeren die deel uitmaken van een problematische jeugdgroep, heeft inzet gepleegd op circa 200 jongeren. Wat hebben we niet bereikt? Het is nog niet gelukt een halt toe te roepen aan de criminele jeugdgroep uit Schalkwijk die in Haarlem voor overlast zorgt en zich schuldig maakt aan strafbare feiten. Samen met de politie, het OM en andere partners zijn de eerste stappen gezet om de harde kern van de criminele jeugdgroep aan te pakken. De verwachting is dat dit in 2013 zijn vruchten gaat afwerpen.	😊

2. Een veilige binnenstad	Wat hebben we bereikt? Veel inspanning is door verschillende partners gepleegd om het uitgaansklimaat in Haarlem gezellig en gastvrij te houden. In 2012 zijn diverse verbeteringen doorgevoerd. Het aantal uitgaansgerelateerde incidenten is lager dan de doelstelling (819 incidenten), namelijk 705. Echter in 2011 zijn 696 incidenten geteld. Er is dus een hele lichte stijging waarneembaar. De aanpak van de Zeer Actieve Veelplegers (ZAV-er) is succesvol. Doelstelling voor 2012 was minder dan 48 veelplegers. Eind 2012 staat de teller op 30 Zeer Actieve Veelplegers. Ten opzichte van 2011 is er sprake van een significante daling. Wat hebben we niet bereikt? Vanwege de veranderde plannen omtrent een unilocatie is de overlast van dak- en thuislozen door het ontbreken van een alcoholgebruikersruimte nog een aandachtspunt.	
3. Een veiliger en leefbaarder Schalkwijk	Wat hebben we bereikt? Door een veiligheidsanalyse uit te laten voeren is inzicht gekregen in de aard en omvang van de in Schalkwijk aanwezige problematiek. Uit die analyse is onder meer gebleken dat jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit de rode draad vormen voor de sociale veiligheidsproblematiek in Schalkwijk. De betrokkenheid van ouders bij het gedrag van hun kinderen is essentieel om zowel normafwijkend gedrag te voorkomen als te bestrijden. In 2012 zijn in drie wijken van Schalkwijk bijeenkomsten georganiseerd met onze netwerkpartners, zoals politie, jongerenwerk, Streetcornerwork, Halt en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) om te komen tot een gedegen analyse van de problemen die jongeren in die wijken veroorzaken. De ouders van circa 20 jongeren die deel uitmaken van een problematische jeugdgroep in Schalkwijk zijn in het kader van het project "Ouders van Tegendraadse Jeugd" aangesproken (middels brief en opvoedworkshop) op het overlastgevende gedrag van hun kinderen. Wat hebben we niet bereikt? Het is nog niet gelukt een halt toe te roepen aan de criminele jeugdgroep uit Schalkwijk die in Haarlem voor overlast zorgt en zich schuldig maakt aan strafbare feiten. Samen met de politie, het OM en andere partners zijn de eerste stappen gezet om de harde kern van de criminele jeugdgroep aan te pakken. De verwachting is dat dit in 2013 zijn vruchten gaat afwerpen.	

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Het percentage Haarlemmers dat aangeeft dat overlast van groepen jongeren (zeer) vaak voorkomt	19% (2007)	18% (2010) 15% (2011)	< 18%	15%	Omnibusonderzoek
2. Percentage inwoners van Schalkwijk dat zich in eigen woonbuurt (zeer) veilig voelt	60% (2010)	60% (2010) 71% (2011)	62%	64%	Omnibusonderzoek

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Aanpak jeugdgroepen	Wat hebben we gedaan? In de verschillende jeugdgroepenoverleggen is per (geprioriteerde) problematische jeugdgroep een integraal plan van aanpak gemaakt, waarbij groepsgerichte, persoonsgerichte en/of domeingerichte maatregelen zijn benoemd en uitgevoerd. De groepsgerichte maatregelen (onder andere toezicht, handhaving, in gesprek gaan met de jongeren) zijn opgepakt door de politie, het bikerteam van Handhaving, veldwerkers van Streetcornerwork (SCW) en (ambulant) jongerenwerk. De persoonsgerichte maatregelen zijn opgepakt door de netwerkcoördinator 12+ jeugd (zie hierna onder 1b) en de domeingerichte maatregelen zijn opgepakt in de verschillende kernteams leefbaarheid en veiligheid. De veldwerkers van Streetcornerwork (SCW) hebben circa 300 contactmomenten gehad met de jongeren uit de problematische jeugdgroepen. SCW heeft daarnaast ten behoeve van 45 jongeren zorg gedragen voor toeleiding naar begeleiding op de verschillende leefgebieden. De politie heeft een netwerkanalyse gemaakt van de criminele jeugdgroep in Schalkwijk. Met OM, politie, gemeente en andere straf- en zorgpartners wordt per lid van deze jeugdgroep in 2013 een specifiek plan van aanpak gemaakt en uitgevoerd. De ouders van circa 20 jongeren die deel uitmaken van een problematische jeugdgroep in Schalkwijk zijn in het kader van het project "Ouders van Tegendraadse Jeugd" aangesproken op het overlastgevend gedrag van hun kinderen. Wat hebben we niet gedaan? Het aantal jeugdoverlast gerelateerde meldingen van politie en handhaving is niet consequent per jeugdgroepenoverleg bijgehouden. Echter, in het najaar 2012 is de Overlastmonitor in gebruik genomen. Daarin worden alle meldingen vanuit politie en handhaving gebundeld op de kaart van Haarlem weergegeven.	☹️
1b. Individuele aanpak overlastgevend en criminele jeugd	Wat hebben we gedaan? De netwerkcoördinator heeft in 2012 elke zes weken samen met het Veiligheidshuis een casuïstiek overleg gehouden, waarbij lokale zorgpartners aangesloten waren en waarbinnen afstemming heeft plaatsgevonden over welke preventieve (zorg/hulp) en/of repressieve maatregelen per individu moeten worden ingezet. Op circa 200 jongeren is inzet gepleegd, waarvan op circa 80 jongeren de inzet in 2013 nog actueel is. Wat hebben we niet gedaan? Het monitoringsysteem op de persoonsgerichte aanpak moet verder vorm krijgen.	☹️
1c. Een sluitende keten	Wat hebben we gedaan? De netwerkcoördinator heeft in 2012 deelgenomen aan het Trajectberaad en het Jeugdige Meer en Veelplegers Overleg in het Veiligheidshuis Kennemerland. Hierdoor is een schakel tussen de gemeente Haarlem en het Veiligheidshuis Kennemerland ontstaan. Er is in 2012 aansluiting gezocht met de Centra voor Jeugd en Gezin en de Zorgadvies Teams. Deze aansluiting moet in 2013 worden geïntensiveerd, een en ander gelet op de Transitie Jeugdzorg.	😊

Prestatie		2012
1d. Gemeentelijke inzet in veiligheidshuis	Wat hebben we gedaan? De regionaal coördinator nazorg ex-gedetineerden regisseert vanuit het Veiligheidshuis Kennemerland de ketensamenwerking met justitiepartners en de regiogemeenten. Het gaat daarbij onder andere om het signaleren, administreren en toeleiden van ex-gedetineerden naar de gemeente van herkomst. In 2012 zijn 357 Haarlemmers uitgestroomd uit detentie. Daarvan zijn 307 gescreend door het Coördinatiepunt Nazorg. In 193 van deze 307 gevallen is een plan van aanpak gemaakt met aandacht voor de leefgebieden. In 50 gevallen is er geen actie geweest vanuit het Coördinatiepunt Nazorg. De redenen daarvan zijn divers, bijvoorbeeld de gedetineerde had geen recht op voorzieningen in deze regio of werd uitgezet, de gedetineerde ging verhuizen buiten de regio of de gedetineerde had geen zorgvragen dan wel zorg nodig. De regionaal coördinator heeft in 2012 in alle casussen (9 in totaal) in het kader van het project Bestuurlijke Informatie Justitiabelen de gemeente Haarlem geadviseerd.	
2a. Aanpak uitgaansoverlast	Wat hebben we gedaan? Er zijn in het kader van het Actieprogramma Uitgaan in Haarlem in 2012 verschillende acties uitgevoerd/gerealiseerd: • Structurele openstelling van de fietsenstalling in de Smedestraat tijdens de uitgaansnachten • Aanpak gebruik van oneigenlijk ID-bewijs door jongeren. • Project DOM. Jongeren onder de 16 jaar die dronken worden aangetroffen worden overgebracht naar het politiebureau alwaar hun ouders ze op mogen halen. Daarbij worden de jongeren doorverwezen naar halt. In 2012 is DOM 22 maal uitgevoerd. • De Collectieve Horecaontzegging is verder ingevoerd naast de bestaande individuele horecaontzegging. In Haarlem zijn sinds de start in juli 2011 door horecaondernemers via Koninklijke Horeca Nederland 22 Collectieve Horecaverboden opgelegd. • In de APV is de mogelijkheid tot het opleggen van een gebiedsontzegging opgenomen. In totaal is deze bij twee personen opgelegd. Daarnaast is tussen 7 september 2012 en 11 november 2012 is, gedurende tien weekenden, een multidisciplinaire handhavingsactie uitgevoerd met politie, handhaving openbare omgeving (verder handhaving genoemd), particuliere beveiligers (Alpha security), handhaving bebouwde omgeving en de horeca. Doelstelling van de actie was het creëren van een mind-set bij het uitgaanspubliek dat overlast niet wordt getolereerd en dat uitgaan leuk moet zijn. Kernelementen van de actie waren: • Stevige handhaving op overlast, gillen, wildplassen, alcohol op straat • Inzet sus-teams in kern horeca gebied • Inzet gemeentelijke handhavers in de ring om het kern horeca gebied • Het ophangen van posters in de stad met de boetes bij overtredingen • Het uitdelen van flyers met waarschuwing aan horecapubliek door sus-teams • Briefing van horecaportiers over de actie en hun rol bij de aanpak van geluidsoverlast • Geluidscontroles bij horecagelegenheden • Controle op sluitingstijden bij horecagelegenheden Resultaten Tijdens dit project zijn er in totaal 194 boetes uitgedeeld, 133 door politie en 61 door handhaving. Gezien het succes van de handhavingsactie is de door betrokken partijen de intentie uitgesproken de handhavingsactie een vervolg te geven in 2013, waarbij de kosten gezamenlijk worden gedragen. Wat hebben we niet gedaan? Het is niet gelukt het fietsenprobleem in het uitgaansgebied op te lossen. Ook zijn er geen extra toiletvoorzieningen gerealiseerd.	

Prestatie		2012
2b. Aanpak overlast daklozen, verslaafden en veelplegers	Wat hebben we gedaan? Er is een intensieve aanpak op de Zeer Actieve Veelplegers (ZAVP) uitgevoerd. De regie hierop ligt bij het Veiligheidshuis. Het aantal ZAVP'ers is gedaald naar 30. Een significante daling. Per Zeer Actieve Veelpleger wordt een plan van aanpak (scenario) vastgesteld. Daarnaast heeft iedere ZAVP'er heeft een reclasseringswerker en adoptieagent. Bij de aanpak worden de ZAVP zoveel mogelijk naar ISD toegeleid. Ten aanzien van de daklozen en verslaafden zijn er verschillende maatregelen in het Kenaupark genomen. Dit heeft de overlast verminderd. Wat hebben we niet gedaan? De plannen omtrent de unilocatie zijn veranderd. In de unilocatie was een alcoholgebruikersruimte voor verslaafden opgenomen. Nu deze alcoholgebruikersruimte niet gerealiseerd is, is de overlast van daklozen en verslaafden ook nog niet verdwenen.	😊
3a. Ontwikkelen van programmatische aanpak	Wat hebben we gedaan? In 2012 is het Actieprogramma Schalkwijk tot stand gekomen met politie, Openbaar Ministerie en andere veiligheidspartners als Street Corner Work, stichting DOCK, wijkraden, woningbouwcorporaties. De uitgangspunten en doelstellingen hiervan zijn opgenomen in het Actieprogramma integrale veiligheid en handhaving 2013.	😊
3b. Een goede en actuele informatievoorziening	Wat hebben we gedaan? De informatievoorziening is verbeterd door de komst van de Overlastmonitor. Op basis van de Overlastmonitor is het mogelijk om periodiek het aantal en de trend in meldingen en klachten te volgen.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Aantal overlastgevende jeugdgroepen (shortlist)	3 (2009)	6 (2010) 11 (2011)	≤ 4	9	Politiegegevens
2a. Aantal aangiften en meldingen van uitgaansgerelateerde delicten	819 (2010)	819 (2010) 696 (2011)	≤ 819	705	Politiegegevens
2c. Aantal zeer actieve veelplegers ¹	54 (2009)	46 (2010) 39 (2011)	≤ 48	30	Politiegegevens

¹ Zeer actieve veelpleger: een persoon van achttien jaar of ouder die over een periode van vijf jaar meer dan tien politieantecedenten heeft opgebouwd, waarvan tenminste een in het voorafgaande kalenderjaar.

Beleidsveld 2.2 Branden en crises

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Kwalitatief goede crisisbeheersing	Wat hebben we bereikt? Haarlem voldoet aan de basisnormen van een crisisbeheersingsorganisatie, zowel met betrekking tot de gemeentelijke processen als de organisatorische voorwaarden. Wat hebben we niet bereikt? De rapportage van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid over de systeem oefening in 2012 laat zien dat verbetering nodig is ten aanzien van piket en opleiden & oefenen.	😊

2. Kwalitatief goede brandweezorg	Wat hebben we bereikt? De taken worden verricht door de regionale brandweer, district Midden. De regionale brandweer maakt onderdeel uit van de Veiligheidsregio Kennemerland. Haarlem voldoet aan de basisnorm brandweezorg.	😊
-----------------------------------	---	---

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Oordeel evaluaties van oefeningen en incidenten crisisbeheersing	Negatief ¹ (2007)	Positief (2008) Positief (2010) Positief (2011) ²	Positief	Negatief/Positief ³	Gemeente Haarlem, IOOV en VRK
2. Oordeel evaluaties van oefeningen en incidenten branden	Positief (2010)	Positief (2010) Positief (2011)	Positief	Positief	Gemeente Haarlem, IOOV en VRK

¹ Oordeel van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, ministerie van BZK in 2007

² De Inspectie Openbare Orde en Veiligheid heeft in 2011 geen oordeel gegeven. Het oordeel is gebaseerd op eigen bevindingen.

³ De inspectie heeft in 2012 de organisatie van de crisisbeheersing in de Veiligheidsregio Kennemerland getoetst.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie	Wat hebben we gedaan?	2012
1a. Slagvaardige crisisbeheersing	Wat hebben we gedaan? Het crisisplan is actueel. De medewerkers zijn opgeleid, getraind en geoefend. De regionale crisisorganisatie is lokaal geborgd.	😊
1b. Overzicht van de veiligheidsrisico's	Wat hebben we gedaan? In 2012 is een overzicht gemaakt van de veiligheidsrisico's in Haarlem en Kennemerland. Het overzicht van de veiligheidsrisico's wordt gebruikt bij risicocommunicatie. Kern van goede risicocommunicatie is het bieden van een handelingsperspectief voor burgers ten tijde van een calamiteit of crisis.	😊
1c. Risicocommunicatie	Wat hebben we gedaan? In 2012 zijn meerdere acties gedaan om Burgernet onder aandacht te brengen van de Haarlemse bevolking. Dit heeft nog niet het gewenste percentage deelnemers opgeleverd. Voor een effectieve inzet van Burgernet is noodzakelijk dat minimaal 5% van de Haarlemse bevolking zich aanmeldt voor Burgernet. Op dit moment is dat ruim 4%.	😐
2a. Pro-actie	Wat hebben we gedaan? De Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) heeft in opdracht van de gemeente werkzaamheden verricht op het gebied van pro-actie om structurele oorzaken van onveiligheid te voorkomen: • adviseren over bestemmingsplannen, (grote) nieuw- en verbouwobjecten, bouwaanvragen en gebruiksbesluiten; • relevante bouwvergunningen zijn van een brandveiligheidsadvies voorzien; • relevante objecten zijn voorzien van adviezen omtrent het verlenen van een gebruiksvergunning; • verantwoordelijk voor kwaliteit en continuïteit. In 2012 zijn deze werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving door de VRK en de gemeente uitgevoerd. Deze splitsing van de taken is door het Dagelijks Bestuur van de VRK en het college in 2012 geaccordeerd en geïmplementeerd. Formele ondertekening door het Algemeen Bestuur VRK volgt in 2013.	😊

Prestatie		2012
2b. Preventie	Wat hebben we gedaan? De Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) heeft in opdracht van de gemeente werkzaamheden verricht op het gebied van preventie om directe oorzaken van onveiligheid te voorkomen: • controle vergunningsplichtige instellingen; • vergunde inrichtingen zijn gecontroleerd binnen de gestelde termijn • toezicht bij een viertal grote evenementen; • behandeling klachten en vragen voor zover de inrichtingen betreffend die onder hun taak vallen.	😊
2c. Preparatie	Wat hebben we gedaan? Oude bereikbaarheidskaarten zijn bijgewerkt en nieuwe bereikbaarheidskaarten zijn opgesteld. Tevens is er geoefend conform de "Leidraad Oefenen".	😊
2d. Repressie	Wat hebben we gedaan? 203 meldingen van binnenbranden in de gemeente Haarlem (voor de volledigheid: dit is zonder de automatische brandmeldingen/OMS). 270 meldingen van buitenbranden in de gemeente Haarlem.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Percentage medewerkers opgeleid voor taak in de crisisbeheersing	40% (2008)	80% (2009) 90% (2010) 90% (2011)	90%	90%	Gemeente Haarlem en VRK
1b. Percentage Haarlemmers (15 jaar e.o.) dat 'deelneemt' aan burgernet	3,5% (2011)	3,5% (2011)	6%	4%	Regionale politie Kennemerland
1c. Percentage uitrukken brandweer met overschrijding vastgestelde opkomsttijd van 8 minuten	(2012)		≤ 10%	p.m. ¹	VRK

¹ Cijfers worden verwacht medio 2013.

Beleidsveld 2.3 Integrale vergunningverlening en handhaving

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Het zorgvuldig en binnen redelijke termijnen afgeven van vergunningen	Wat hebben we bereikt? 98% van de vergunningen is binnen de wettelijke termijn beschikt. 60 vergunningen voor bouwactiviteiten zijn in het laatste kwartaal 2012 binnen twee weken beschikt met de per die datum ingevoerde flitsprocedure.	😊
2. Toezicht en handhaving op reguliere taken	Wat hebben we bereikt? Overtredingen en de handhaving daarop worden zo integraal mogelijk, en zo mogelijk ook interdisciplinair aangepakt. Hierdoor wordt voorkomen dat ondernemers en burgers iedere keer voor hetzelfde feit door een andere dienst, afdeling of bureau worden gecontroleerd. Binnen elke afzonderlijk taakveld, milieu, bouwen, brandveiligheid en kinderopvang, worden naast reguliere controles op grond van het IVH ook Risicogestuurde Controles uitgevoerd.	😊

3. Effectieve bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit	Wat hebben we bereikt? De samenwerking op gebied van aanpak van de georganiseerde criminaliteit binnen het RIEC Noord Holland heeft verder gestalte gekregen. Alle horecaverunningen zijn getoetst aan de Wet Bibob. Ook is een start gemaakt met de screening van alle coffeeshops aan de Wet Bibob. Wat hebben we niet bereikt? De geïntegreerde aanpak Woonfraude is nog niet tot stand gekomen. Wel is dit thema als actiepoint voor 2013 benoemd in de Woonvisie.	☹️
4. Minder overlast en criminaliteit in de woonbuurt	Wat hebben we bereikt? Het aantal problematische jeugdgroepen is afgenomen. Het aantal overlastlocaties gerelateerd aan jeugd is ook afgenomen. Het aantal meldingen 'overlast jeugd' bij de politie is afgenomen. In een jaar tijd zijn de meldingen afgenomen van 1321 meldingen naar 1203. Hetzelfde geldt ook voor meldingen gerelateerd aan vandalisme en baldadigheid. Ten aanzien van criminaliteit in de woonbuurt zijn de cijfers divers. Uit informatie van de politie blijkt bijvoorbeeld dat de diefstal van fietsen en auto's is gedaald, terwijl het aantal woninginbraken gelijk is gebleven. Uit het Omnibusonderzoek 2012 blijkt dat het percentage inwoners dat aangeeft dat overlast van groepen jongeren vaak voorkomt ten opzichte van 2011 gelijk is gebleven (15%). Verder blijkt dat het percentage inwoners dat aangeeft dat gemeente en politie meer aandacht aan overlast van groepen jongeren moeten hebben is afgenomen; en wel van 21% naar 18%. Wat hebben we niet bereikt? Andere overlastcategorieën zoals hondenpoep en parkeren zijn niet afgenomen, maar juist toegenomen ten opzichte van 2011, zo blijkt uit het Omnibusonderzoek.	☹️

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Percentage binnen wettelijk termijn verleende vergunningen	75% (2008)	75% (2008) 90% (2009) 99% (2010) 95% (2011)	95%	98%	Gemeentelijke registratie
4. Percentage Haarlemmers dat aangeeft dat de gemeente en de politie meer aandacht moet hebben voor problemen in de wijk:					Omnibusonderzoek
- hondenpoep	37% (2009)	36% (2010) 38% (2011)	34%	40%	
-afval/vuil op straat	33% (2009)	34% (2010) 38% (2011)	32%	34%	
-overlast van groepen jongeren	26% (2009)	24% (2010) 21% (2011)	21%	18%	
-parkeren	20% (2009)	21% (2010) 23% (2011)	18%	24%	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Optimale vergunningverlening	Wat hebben we gedaan? Vergunningen zijn tijdig verleend. Het aantal afgegeven vergunningen is nagenoeg gelijk gebleven. Op het bouwvergunningenproces is met behulp van lean-management de bestaande werkprocessen aangepast, zodat de beoordeling van vergunningaanvragen sneller kan worden afgerond. Er zijn dereguleringsvoorstellen in behandeling voor het technisch beoordelen van kleine bouwaanvragen aan de achterkant van woningen, de benodigde welstandstoets, uitstal-vergunningen en reclame, afgeven van hondenpenningen. Ook wordt in de nieuwe Algemene Plaatselijke Verordening (APV) voor een aantal vergunningstelsels verdere deregulering tot stand gebracht. Een nieuwe prognose-systeematiek voor bouwleges is vastgesteld en ingevoerd zodat monitoring op dit punt adequaat en tijdig plaatsvindt. Wat hebben we niet gedaan? De kosten voor vergunningverlening voor de activiteit bouw zijn hoger dan de inkomsten, door de crisis worden minder grote bouwprojecten gerealiseerd en zijn daarmee de inkomsten lager.	☹️
1b. Snellere vergunningverlening	Wat hebben we gedaan? De reguliere aanvragen voor bouwactiviteiten worden in een nieuw flitsproces verleend. Indien compleet en passend binnen het bestemmingsplan worden de vergunningen binnen twee weken verleend. Wat hebben we niet gedaan? Aan versnelling van complexe aanvragen wordt gewerkt, echter hier zijn vaak wettelijk vastgestelde stappen in het proces nodig die tijd vergen.	☹️
2a. Toezicht en handhaving op bouw en kinderopvang	Wat hebben we gedaan? Het toezicht en handhaven op meldingen en vergunningen is in 2012 uitgevoerd op grond van het Integraal Veiligheid en Handhavingsprogramma 2012 – 2016. Alleen bij het toezicht op reguliere bouwvergunningen, monumentenvergunningen en sloopactiviteiten is daarbij conform afspraak het landelijk toezichtprotocol toegepast. Het toezicht op de kinderopvang is door de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) is uitgevoerd, waarbij de handhaving door de gemeente is uitgevoerd. Wat hebben we niet gedaan? In het kader van de kinderopvang is door een uitspraak van de Raad van State, eind december 2011, het eerste half jaar slechts beperkt toezicht gehouden. Ook heeft deze uitspraak geleid tot het intrekken van enkele reeds opgelegde lasten onder dwangsom. De beleidsregels van het Ministerie zijn opgenomen in een Algemene Maatregel van Bestuur en daardoor vanaf juni 2012 weer handhaafbaar. Het toezicht door de GGD is vanaf dat moment weer hervat.	😊
2b. Toezicht en handhaving op milieu, gemeentelijke inrichtingen en horeca	Wat hebben we gedaan? De afgesproken controles, projecten op grond van bijlage 3 bij het Integraal Handhavingsbeleid 20012 – 2016 zijn uitgevoerd. Bij deze controles zijn ook, voor zover van toepassing, de brandveiligheids- en bouwkundige eisen meegenomen. Wat hebben we niet gedaan? Door de ontwikkeling rond de RUD-vorming zijn geen BOA'-s in opleiding of aangewezen op het milieutaakveld. De professionaliseringseisen van het Openbaar Ministerie maakten dat een dergelijke investering niet relevant was en dat de gemeente aan deze eis gaat voldoen binnen de Regionale UitvoeringsDienst.	😊

Prestatie		2012
2c. Toezicht en handhaving bij klachten en meldingen	Wat hebben we gedaan? Bij klachten en verzoeken om handhaving in de bebouwde omgeving wordt standaard de klacht en/of het verzoek getoetst aan de vastgestelde prioriteitenladder uit het Integraal Veiligheid- en Handhavingsprogramma (IVH). Zaken met voldoende prioriteit, op grond van bijvoorbeeld brand-, bouw- of milieuveiligheid, het IVH en/of monumentaal karakter worden met toepassing van de Algemene wet bestuursrecht aangepakt. Zo nodig wordt het naleven van de voorschriften bestuursrechtelijk afgedwongen met het opleggen van een last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom. De doorlooptijd, indien daadwerkelijk juridisch optreden vereist is, kan vanwege wettelijke termijnen en bezwaar- en beroepsmogelijkheden langere tijd in beslag nemen. Wat hebben we niet gedaan? Gegronde klachten die op basis van de prioriteitenladder onvoldoende prioriteit hebben, worden in beginsel niet opgepakt (voorbeelden hiervan zijn: een iets te hoge schutting, dakkapel aan de achterzijde, serre).	😊
2d. Toezicht en handhaving: ontwikkelen op vastgoed en woonfraude	Wat hebben we gedaan? Incidenteel is controle gedaan op overbewoning, vanwege signalen bij inschrijving in GBA. In overleg met de corporaties is woonfraude als actiepoint in de Woonvisie voor 2013 benoemd en er is getracht een projectleider aan te trekken om de geïntegreerde aanpak woonfraude gestalte te geven. Wat hebben we niet gedaan? De projectleider is in 2012 nog niet aangesteld. Hierdoor is er nog geen geïntegreerde aanpak tot stand gekomen.	😐
3a. Toepassen Wet BIBOB	Wat hebben we gedaan? Alle horecaverunningen zijn getoetst aan de wet Bibob; tevens is in één geval een omgevingsvergunning voor bouwen getoetst en is een begin gemaakt met de screening van de coffeeshops op grond van de Wet Bibob. Wat hebben we niet gedaan? De screening van de coffeeshops is nog niet afgerond.	😐
3b. Inzet toezicht en bestuurlijke maatregelen	Wat hebben we gedaan? Er zijn drie tijdelijke sluitingen van woningen op grond van de Opiumwet opgelegd. Inmiddels zijn de woningen weer beschikbaar gesteld aan de betrokkenen. Daarnaast is er één sluiting van een horecagelegenheid voor onbepaalde tijd vanwege overtreding Opiumwet en aanwijzingen voor illegale prostitutie. Tenslotte is er een start gemaakt met de projectmatige aanpak rond een mogelijk malafide ondernemer die in diverse branches actief is.	😊
4a. Aanpak overlastlocaties	Wat hebben we gedaan? Binnen de jeugdgroepoverleggen (JGO's) die er voor de verschillende stadsdelen zijn worden niet alleen plannen van aanpak gemaakt op de problematische jeugdgroepen, maar ook ten aanzien van locaties waar jongeren voor overlast zorgen. Binnen de kernteams leefbaarheid en veiligheid die er ook voor de verschillende stadsdelen zijn, worden de mogelijk te nemen fysieke maatregelen op zo'n overlastlocatie besproken. Een fysieke maatregel kan bestaan uit het snoeien van struiken, het plaatsen van verlichting nabij een dugout, het plaatsen van gedragsregels of het plaatsen en/of repareren van een dugout. Het aantal overlastlocaties is van 2011 naar 2012 verminderd van 20 naar 13.	😊

Prestatie		2012
4b. Aanpak woninginbraken	Wat hebben we gedaan? In het najaar van 2012 heeft de politie samen met de gemeente en woningbouwcorporaties drie inbraakpreventiebijeenkomsten georganiseerd in stadsdeel Noord. Het doel van deze bijeenkomsten was om bewustwording bij bewoners te realiseren over door henzelf te nemen preventieve maatregelen om daarmee het aantal woninginbraken te doen verminderen.	😊
4c. Zichtbare handhaving in de stad	Wat hebben we gedaan? In 2012 zijn de handhavers ingezet in Haarlem op basis van informatie gestuurde handhaving (aan de hand van de beschikbare informatie uit meldingen, burgers, handhavers en politie, is de beschikbare capaciteit zoveel mogelijk ingezet op de hotspots). De integrale handhavers zijn ingezet op de overlast van jeugd, honden, fietsen, parkeren, dak/thuislozen, wrakken, uitstallingen en terrassen. Daarbij is actief samengewerkt met de politie en andere partners in de openbare ruimte. Daarnaast zijn de handhavers actief geweest bij het project Veilig uitgaan.	😊
4d. Inzet handhavingscapaciteit volgens informatiegestuurde handhaving	Wat hebben we gedaan? In 2012 is er onderscheid gemaakt in de inzet van handhaving volgens Informatie gestuurde handhaving en de parkeerhandhaving door middel van een scanteam. Hiermee is zowel de inzet van integraal handhaven als scannen van parkeren effectiever geworden. Wat hebben we niet gedaan? Het informatie gestuurd handhaven is nog in ontwikkeling en is dus in 2012 nog niet optimaal ingezet. Bovendien is door het aantal vacatures die in afwachting van de reorganisatie (die in 2013 wordt geëffectueerd) niet zijn ingevuld de capaciteit van handhaving ook beperkt.	😐

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Aantal acties uit actieprogramma 'Minder regels, meer service', dat is uitgevoerd	19 (2011)	19 (2011)	10	10	Gemeentelijke registratie
2a. Percentage nalevingsgedrag bij (her)controle	80% (2008)	72% (2010) 96% (2011)	82%	90%	Gemeentelijke registratie
2b. Percentage toezicht- en handhavingsobjecten waarbij het toezichtprotocol is gevolgd.	75% (2008)	75% (2009) 72% (2010) 100% (2011)	77%	100%	Gemeentelijke registratie
2c. Percentage afgehandelde klachten en meldingen met toepassing van de prioriteitenladder	100% (2010)	100% (2010) 100% (2011)	100%	98%	Gemeentelijke registratie
3a. Percentage gescreende vergunningen o.b.v. Wet BIBOB	100% (2008)	100% (2009) 100% (2010)	100%	100%	Gemeentelijke registratie
3b. Aantal projecten opgepakt met geïntegreerde aanpak 1	3 (2010)	3 (2010) 4 (2011)	4	3	Gemeentelijke registratie
4c. Aantal uren handhaving, ingezet in: Noord, Centrum, Zuidwest, Schalkwijk en Oost ¹	± 43.000 uur (2012)	± 43.000 uur (2012)	-	± 43.000 uur	Gemeentelijke registratie

¹ De geïntegreerde aanpak is de gezamenlijke aanpak van Openbaar Ministerie, politie, belastingdienst, gemeente en sociale opsporingsdiensten t.a.v. georganiseerde criminaliteit.

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Beleids- veld	Programma 2 Veiligheid, vergunningen en handhaving	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
	Lasten (exclusief mutaties reserves)				
2.1	Sociale veiligheid	1.520	1.932	2.617	2.352
2.2	Fysieke veiligheid	16.349	13.627	13.026	12.966
2.3	Integr.vergunningverlening en handhaving	19.531	20.183	19.981	19.497
	Totaal lasten	37.400	35.741	35.624	34.815
	Baten (exclusief mutaties reserves)				
2.1	Sociale veiligheid	210	63	798	699
2.2	Fysieke veiligheid	1.007	598	72	103
2.3	Integr.vergunningverlening en handhaving	4.701	6.149	6.114	6.580
	Totaal baten	5.917	6.810	6.984	7.181
	Totaal saldo exclusief mutaties reserves	31.483	28.932	28.640	27.634
	Toevoeging aan reserves	100	0	60	60
	Onttrekking aan reserves	440	0	214	214
	Saldo inclusief mutaties reserves	31.143	28.932	28.486	27.480

Analyse saldo programma 2

Het programma Veiligheid, Vergunningen en Handhaving sluit met een nadelig saldo van € 27,5 miljoen. Dit is € 1 miljoen voordeliger dan het geraamde saldo.

Analyse per beleidsveld

bedragen x € 1.000

2.1 Sociale veiligheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	1.932		
Bijgestelde Begroting 2012	2.617		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 685.000 verhoogd: - Een extra budget van € 735.000 is toegekend ten behoeve van het regionale informatie en expertise centrum georganiseerde criminaliteit. Hiervoor is een rijkssubsidie ontvangen (zie onder baten). - Door kleinere wijzigingen is het budget per saldo met € 50.000 verlaagd.
Jaarrekening 2012	2.352		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 265.000 lager zijn: Dit wordt veroorzaakt door de niet-bestede middelen veiligheid. De doelstellingen zijn wel gerealiseerd.
Resultaat op lasten	265	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	63		

bedragen x € 1.000

2.1 Sociale veiligheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	798		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 735.000 verhoogd: Er is een rijkssubsidie ontvangen geraamd ten behoeve van het regionale informatie en expertise centrum georganiseerde criminaliteit (zie onder lasten).
Jaarrekening 2012	699		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 99.000 lager zijn: Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 99.000 lagere baten.
Resultaat op baten	99	n	

bedragen x € 1.000

2.2 Fysieke veiligheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	13.627		
Bijgestelde Begroting 2012	13.026		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 621.000 verlaagd: - Het budget is met € 860.000 verhoogd vanwege het aandeel van Haarlem in de kosten van het op orde brengen van de bedrijfsvoering van de VRK. - Het budget is met € 100.000 verhoogd vanwege een budgetoverheveling ten behoeve van veiligheid en overlast Schalkwijk. - Het budget is met € 206.000 verlaagd vanwege geraamde efficiencyvoordelen op het gebied van uitvoering taken brandveiligheid (van VRK naar gemeente). - het budget voor functioneel leeftijdsontslag is op basis van actuele cijfers met € 300.000 verlaagd. - Door het opschonen van de balans is een transitorische post uit 2011 van € 192.000 vrijgevallen. - Door het sneller realiseren van de effecten van de menukaarten VRK is het budget met € 396.000 verlaagd. - Voorts zijn kapitaallasten van de VRK ad € 491.000 overgeheveld naar programma 5.
Jaarrekening 2012	12.966		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 60.000 lager zijn: Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 60.000 lagere lasten.
Resultaat op lasten	60	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	598		

bedragen x € 1.000

2.2 Fysieke veiligheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	72		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 526.000 verlaagd: Het betreft de overheveling van huuropbrengsten van de VRK naar programma 5.
Jaarrekening 2012	103		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 31.000 hoger zijn: Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 31.000 lagere baten.
Resultaat op baten	31	v	

bedragen x € 1.000

2.3 Integrale vergunningverlening en handhaving	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	20.183		
Bijgestelde Begroting 2012	19.981		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 202.000 verlaagd: - Het budget voor het project aanwijzing gemeentelijke monumenten is met € 250.000 verlaagd. - Het budget voor project kostendekkendheid bouwleges is met € 150.000 verhoogd. - Per saldo een voordeel van € 102.000 van overige mutaties van minder dan € 100.000.
Jaarrekening 2012	19.497		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 484.000 lager zijn: - De ontstane vacatureruimte in 2012 is deels ingevuld met externe inhuur, het restant van dit bedrag is niet ingevuld in afwachting van de reorganisatie die in 2013 geëffectueerd wordt. Het hoge aantal vacatures heeft gedurende 2012 wel geleid tot verminderde intensiteit van de handhaving op een aantal thema's. het voordeel bedraagt € 340.000 - Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 144.000 hogere baten.
Resultaat op lasten	484	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	6.149		
Bijgestelde Begroting 2012	6.114		

bedragen x € 1.000

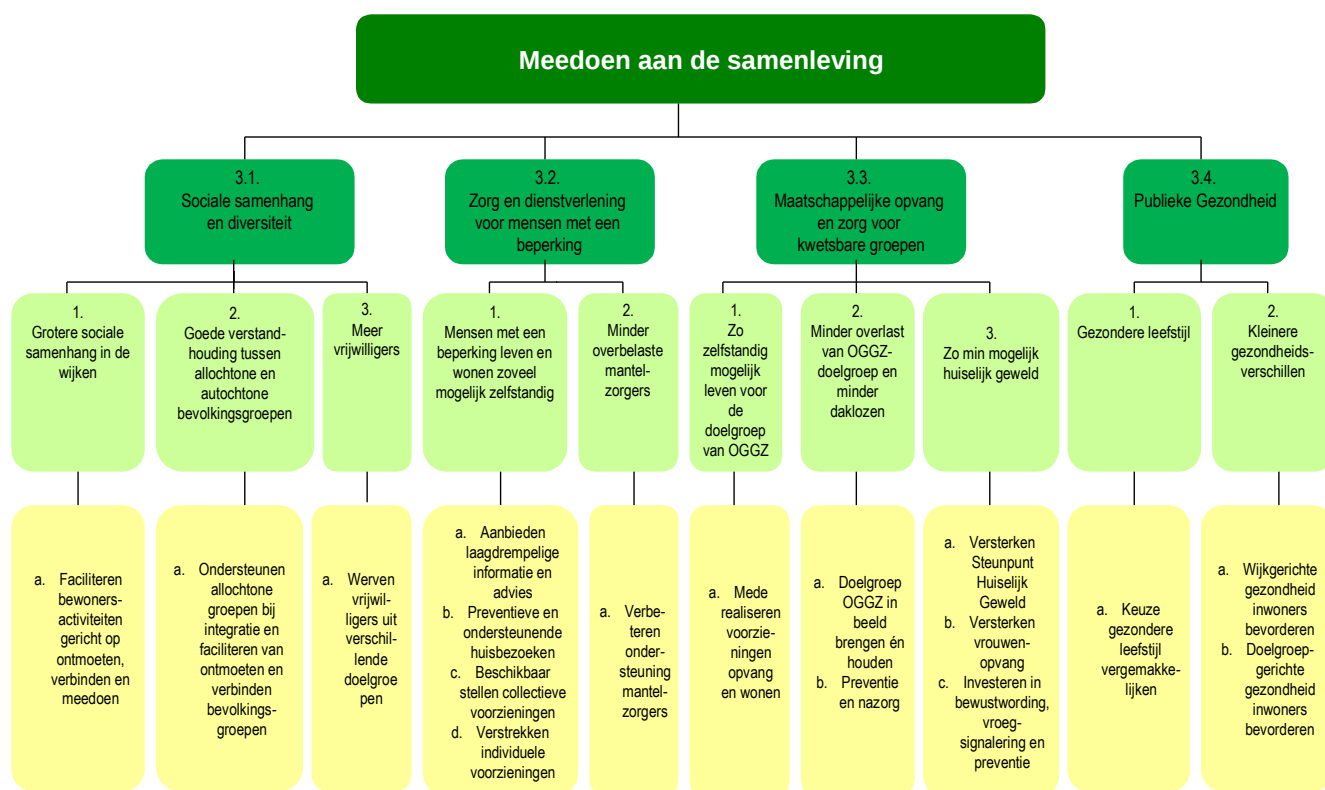
2.3 Integrale vergunningverlening en handhaving	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	6.380		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 266.000 hoger zijn: - Het aantal kleinere aanvragen voor vergunningen is groter gebleken dan geraamd. Omdat het verschil van € 178.000 relatief gering is ten opzichte van de totaalopbrengst is aanpassing van de raming niet overwogen. - Ook de boeteopbrengsten Mulder en fiscaal zijn € 128.000 hoger uitgevallen dan geraamd dankzij de verhoogde inzet op dit handhavingsthema. - De overige afwijkingen van per saldo € 40.000 nadelig, zijn kleinere afwijkingen van minder dan € 100.000.
Resultaat op baten	266	v	

bedragen x € 1.000

2 Veiligheid, vergunningen en handhaving mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	60		
Jaarrekening 2012	60		
Resultaat toevoeging reserves	0		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	214		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 214.000 verhoogd: Het betreft onttrekkingen ten behoeve aanpak overlast ad. € 100.000 en regionale coördinatie nazorg ex-gedetineerden ad € 69.000 en budgetoverheveling projectkosten annexatie gemeentegronen ad. € 45.000.
Jaarrekening 2012	214		
Resultaat onttrekking reserves	0		

Programma 3 Welzijn, Gezondheid en Zorg

Commissie	<i>Samenleving</i>
(Coördinerende) Portefeuilles	<i>Maatschappelijke Ontwikkeling</i>
Afdeling(en)	<i>Stadszaken en Dienstverlening</i>

OGGZ = Openbare Geestelijke gezondheidszorg

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

De doelstelling van dit programma is dat Haarlem een sociale en betrokken stad is waarin iedereen mee kan doen en meetelt. Het uitgangspunt voor meedoen is de eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van de mensen. Voorwaarde daarbij is dat Haarlemmers zich ook betrokken voelen bij elkaar en bij de samenleving.

Cijfers laten zien dat de sociale staat van de stad nog altijd goed is. Het rapportcijfer voor het eigen welzijn is net als het kencijfer sociale kwaliteit stabiel. Het percentage dat de eigen gezondheid (zeer) goed noemt is ook hetzelfde gebleven.

Steeds meer inwoners van Haarlem zijn in het vrijwilligerswerk actief. In 2005 was dit nog 31% en nu, zeven jaar later, is dit gestegen tot 41%. Ook het percentage Haarlemmers dat actief meedoet aan het verbeteren van de leefbaarheid van de buurt is in die periode gestegen van 21% naar 28%.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zegt dat iedere burger, ongeacht beperkingen, moet kunnen meedoen aan de samenleving. Zowel de collectieve als individuele voorzieningen zijn op peil gebleven. De OV-taxi wordt aanzienlijk meer gebruikt door de betere kwaliteit en stiptheid van het vervoer door nieuwe vervoerder. Daarnaast is het aantal klachten afgezet tegen het aantal ritten zeer gering. De tijdige afhandeling van aanvragen voor individuele voorzieningen is weer gerealiseerd, de werkvoorraden zijn genormaliseerd.

Beleidsveld 3.1 Sociale samenhang en diversiteit

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Grotere sociale samenhang in de wijken	Wat hebben we bereikt? De gemeente maakt afspraken met het welzijnswerk, zodat zij sociale netwerken en onderlinge betrokkenheid in de wijken faciliteren en activeren, met een focus op de aandachtswijken. De aanpak gaat uit van de eigen kracht. Een beroepskracht neemt een probleem niet over maar spreekt mensen aan op hun eigen verantwoordelijkheid. De effectindicator geeft aan dat de actieve betrokkenheid bij de buurt is gestegen in 2012. Wat hebben we niet bereikt? Ondanks dat meer mensen actief zijn in de buurt stijgt het percentage Haarlemmers dat meer contacten zou willen of dat vindt niet voldoende contacten te hebben. Mogelijk spelen hierbij verschillende zaken: vergrijzing en individualisering (ook de tevredenheid over voorzieningen voor ouderen loopt terug).	☹️
Doel		2012
2. Goede verstandhouding tussen allochtone en autochtone bevolkingsgroepen	Wat hebben we bereikt? Het percentage dat neutraal of positief staat tegenover het samenleven met Haarlemmers uit verschillende culturen blijft onverminderd hoog mede door actief beleid om de verstandhouding goed te houden. Dankzij alle activiteiten rond het Roze Jaar heeft het homo-emancipatiebeleid een impuls gekregen.	😊
3. Meer vrijwilligers	Wat hebben we bereikt? In 2012 is de inzet op werving en behoud van vrijwilligers gesubsidieerd. Het aantal inwoners van Haarlem dat vrijwilligerswerk doet, is gestegen met 3% naar 41 %. Organisaties en vrijwilligers zijn geschoold om deskundigheid en kwaliteit te verbeteren.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Percentage dat het afgelopen jaar actief is geweest om de buurt te verbeteren ¹	20% (2005)	21% (2007) 19% (2009) 26% (2010) 26% (2011)	26%	28%	Omnibusonderzoek
1. Percentage Haarlemmers dat vindt niet voldoende contact te hebben of meer zou willen	18% (2007)	18% (2007) 26% (2009) ² 27% (2010) 25% (2011)	< 25%	31%	Omnibusonderzoek
2. Percentage Haarlemmers dat neutraal of positief oordeelt over het samenleven met Haarlemmers uit verschillende culturen	90% (2006)	89% (2007) 93% (2008) 89% (2009) 90% (2010) 90% (2011)	≥ 90%	90%	Omnibusonderzoek

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
3. Percentage Haarlemmers dat aan vrijwilligerswerk doet	31% (2005)	31% (2007) 34% (2009) 35% (2010) 38% (2011)	≥ 34%	41%	Omnibusonderzoek

¹ Met ingang van 2012 is de indicator 'zich mede verantwoordelijk voelen voor de buurt' vervangen door 'actief in de buurt'. Deze indicator geeft de actieve betrokkenheid weer. Het percentage dat het verantwoordelijkheidsgevoel meet geeft het potentieel (90% in 2010) weer van actief betrokkenen. Omdat de indicator nieuw is in 2012 staat er geen streefwaarde 2011 opgenomen.

² De sterke stijging van 2009 ten opzichte van 2007 kan deels veroorzaakt zijn door een verschil in onderzoeksmethodiek tussen Leefbaarheidsmonitor (telefonisch, 2007) en Omnibus (schriftelijk, 2009).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Faciliteren bewonersactiviteiten gericht op ontmoeting en onderlinge betrokkenheid tussen bewoners	Wat hebben we gedaan? Gesubsidieerd door de gemeente hebben welzijnsorganisaties zich ingezet om bewoners en -organisaties vraaggericht te ondersteunen, via buurtinitiatieven, wijkschouwen, beschikbaar stellen van ruimte, spreekuren en activiteiten in samenwerking met anderen. Welzijnsorganisaties zijn onderdeel van en hebben menskracht voor het project Wijkcoaches in Boerhaavewijk geleverd. Met de werktafels-methodiek worden bewoners gestimuleerd op eigen kracht te zoeken naar oplossingen voor hun vragen en met de eigen kracht-methodiek wordt het sociale netwerk en de eigen vaardigheden versterkt. Onderzoek naar verbetering van efficiënt gebruik van welzijnsaccommodaties is van start gegaan.	😊
2a. Ondersteunen allochtone groepen bij integratie en faciliteren van ontmoeten en verbinden van bevolkingsgroepen	Wat hebben we gedaan? De facilitering van inzet van organisaties verspreid over de stad die het wederzijds respect voor verschillende achtergronden en levensstijlen bevorderen is gecontinueerd. Heel 2012 was Haarlem de Roze Stad van Nederland, met Roze Zaterdag als hoogtepunt. Drie jaar lang wordt het lokaal actieplan 'Koploper' uitgevoerd om homo-emancipatie een impuls te geven (activiteiten, onderzoek). De Stedelijke Adviesraad Multiculturele Stad (SAMS) heeft bijeenkomsten over integratie en volwaardige participatie gehouden en de SAMSprijs is uitgereikt aan het project I am Gay and Muslim. De Pletterij (voorheen Multicultureel Centrum Haarlem) is een centrale voorziening in de ondersteuning van ontmoeten en verbinden.	😊
3a. Werven vrijwilligers uit verschillende doelgroepen	Wat hebben we gedaan? In 2012 zijn vrijwilligers geworven, met name zorgvrijwilligers/maatjes. Ook is ingezet op het flexibeler maken van vrijwilligerswerk, onder meer door het ontwikkelen van een talentenbank waar vrijwilligers hun competenties aanbieden aan vrijwilligersorganisaties. De Vrijwilligersacademie is opgericht: een bundeling van de scholing van vrijwilligersorganisaties. Er is een keurmerk ontwikkeld en er is ingezet op het voorkomen van seksueel misbruik in het vrijwilligerswerk. Er zijn vrijwillige vrijwilligerscoördinatoren opgeleid, die een belangrijke rol vervullen in het begeleiden en behouden van vrijwilligers. De hier genoemde inzet is door de gemeente gesubsidieerd. Voor mensen met beperking die vrijwilligerswerk willen doen is een Spreekuur Extra ingericht bij de Vrijwilligerscentrale.	😊

Beleidsveld 3.2 Zorg en dienstverlening voor mensen met beperking

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Mensen met een beperking leven en wonen zoveel mogelijk zelfstandig	Wat hebben we bereikt? Het percentage thuiswonende 75+'ers ten opzichte van het totaal blijft vooralsnog constant. Zowel collectieve als individuele voorzieningen zijn in stand gehouden. De dienstverlening is verbeterd. Wat hebben we niet bereikt? De tevredenheid over voorzieningen voor ouderen in de buurt is licht gedaald. Een duidelijke oorzaak hiervoor is niet aan te geven, het voorzieningenniveau is niet wezenlijk veranderd.	😊
2. Minder overbelaste mantelzorgers	Wat hebben we bereikt? Mantelzorgers hebben een nadrukkelijke rol in de hulp en met een goed ondersteuningsaanbod worden zij geïnformeerd, begeleid en ondersteund. De mogelijkheden voor digitale vormen van ondersteuning zijn vergroot. Er zijn meer mantelzorgers bereikt en het percentage dat aangeeft overbelast te zijn is nagenoeg gelijk gebleven.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Percentage thuiswonende 75+'ers t.o.v. totaal aantal 75+'ers	88% (2007)	88% (2008) 89% (2009) 88% (2010) 89% (2011)	> 91%	89%	Gemeentelijke registratie
1. Percentage Haarlemmers dat tevreden is over voorzieningen voor ouderen in de buurt	53% (2007)	42% (2009) 41% (2010) 46% (2011)	> 50%	43%	Omnibusonderzoek
2. Percentage mantelzorgers dat aangeeft (zeer) vaak overbelast te zijn	12% (2009)	11% (2010) 10% (2011)	10%	11%	Omnibusonderzoek

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Aanbieden van laagdrempelige informatie en advies	Wat hebben we gedaan? Loket Haarlem wordt door de gemeente gesubsidieerd. Het is voor alle (kwetsbare) burgers van Haarlem met vragen op het brede terrein van wonen, welzijn, zorg, vervoer en inkomensondersteuning. Het is laagdrempelig bereikbaar via inloop en telefonische spreekuren en digitaal via www.lokethaarlem.nl. Landelijke informatie over wet en regelgeving wordt gecombineerd met lokale informatie over regelingen, organisaties, producten en diensten. De website heeft uitgebreide zoekfunctionaliteiten, de mogelijkheid om aanbod te vergelijken en de mogelijkheid om vragen te stellen via e-mail.	😊
1b. Preventieve en ondersteunende huisbezoeken	Wat hebben we gedaan? De huisbezoeken worden georganiseerd door het welzijnswerk. In 2012 is een goede respons geweest; het aantal is aanzienlijk hoger dan het streefcijfer. Daarnaast zijn de eerste aanzetten gedaan om de huisbezoeken te verbreden met gezondheid, in samenwerking met huisartsen.	😊

Prestatie		2012
1c. Beschikbaar stellen collectieve voorzieningen	Wat hebben we gedaan? Verspreid over de stad, met een focus op aandachtswijken, beheren de welzijnsorganisaties accommodaties voor ontmoeting en verbinding. Daar is gelegenheid om zowel in groot als klein verband invulling te geven aan buurtbetrokkenheid en een sociaal netwerk ('samen voor elkaar'). Voor specifieke, kwetsbare groepen zonder of met een kwetsbaar netwerk worden dagarrangementen geboden. Het gebruik van dure (intramurale) geïndiceerde zorg is daardoor minder. De positieve ontwikkeling ten aanzien van het collectief vraagafhankelijk vervoer (OV-taxi) heeft zicht doorgezet. De kwaliteit die de huidige vervoerder levert, leidt tot een aanzienlijke toename van het gebruik. In 2012 is € 1 miljoen bijgeraamd voor het toegenomen gebruik; de meerkosten zijn opgevangen binnen het product. Het aantal klachten afgezet tegen het aantal ritten ligt tussen de 0,1% en 0,2%.	😊
1d. Verstrekken individuele voorzieningen	Wat hebben we gedaan? In de eerste helft van 2012 zijn de achterstanden in de afronding van aanvragen voor individuele Wmo voorzieningen zoals hulp bij het huishouden, rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen weggewerkt.	😊
2a. Verbeteren ondersteuning mantelzorgers	Wat hebben we gedaan? De druk op mantelzorgers neemt toe. Daarom is ook in 2012 de Dag van de Mantelzorg georganiseerd. Deze dag is naast werving ook gericht op informatie voor en ondersteuning van mantelzorgers, onder andere met respijtzorg. Stichting Tandem is de instelling die zich op de ondersteuning richt met onder meer coaching, informatie, training, bijeenkomsten voor lotgenoten et cetera. Stichting Tandem wordt door de gemeente gesubsidieerd.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Aantal klantcontacten bij (digitale) loket	5.183 (2007)	5.556 (2008) 5.735 (2009) 5.500 (2010) 5.879 (2011)	5.500	5.548	Registratie Kontext
1b. Aantal preventieve huisbezoeken door welzijnsorganisaties	181 (2005)	70 (2008) 604 (2009) 373 (2010) 521 (2011)	500	687	Registratie Welzijns-organisaties
1c. Rapportcijfer tevredenheid gebruikers voorziening collectief vervoer	6,0 (2008)	6,4 (2009) 6,6 (2010) 7,2 (2011)	6,4	p.m. ¹	Clïënt-tevredenheid-onderzoek SGBO
1d. Rapportcijfer tevredenheid gebruikers over aanvraagprocedure individuele Wmo-voorziening	6,7 (2008)	7,2 (2009) 7,0 (2010) 6,9 (2011)	7,2	p.m. ¹	Clïënt-tevredenheid-onderzoek SGBO
1d. Rapportcijfer tevredenheid gebruikers voorziening hulp bij het huishouden	7,9 (2008)	7,7 (2009) 7,7 (2010) 7,6 (2011)	7,9	p.m. ¹	Clïënt-tevredenheid-onderzoek SGBO
1d. Rapportcijfer tevredenheid gebruikers Wmo-hulpmiddelen	7,5 (2008)	7,3 (2009) 7,3 (2010) 7,2 (2011)	7,5	p.m. ¹	Clïënt-tevredenheid-onderzoek SGBO
2. Aantal mantelzorgers dat ondersteund wordt om overbelasting te verminderen	584 (2007)	445 (2008) 1.750 (2009) 1.705 (2010) 1.863 (2011)	≥1.700	1996	Registratie Tandem

¹ Deze cijfers zijn medio 2013 beschikbaar.

Beleidsveld 3.3 Maatschappelijke opvang en zorg voor kwetsbare groepen

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Zo zelfstandig mogelijk leven voor de doelgroep van OGGZ	Wat hebben we bereikt? Een aanbod aan opvangmogelijkheden (gemeentelijk financiering én Awbz-financiering) is gedifferentieerd naar begeleidingsbehoefte en naar doelgroep. Wat hebben we niet bereikt? Er is een tekort aan Awbz-gefinancierde voorzieningen voor beschermd wonen die de doorstroom uit de gemeentelijke maatschappelijke opvang bevordert. In overleg met het Zorgkantoor worden in 2013 25 extra plekken gerealiseerd. De verblijfsduur in de opvang is gestegen. De gemiddelde verblijfsduur in de nachtopvang is gedaald met 18 dagen. De gemiddelde verblijfsduur in de dagopvang is gestegen met 196 dagen, waarschijnlijk veroorzaakt door het wegvallen van dagbesteding of sociale activering omdat daar geen rijksmiddelen meer voor beschikbaar zijn.	☹️
2. Minder overlast van OGGZ-doelgroep en minder daklozen	Wat hebben we bereikt? Door adequate beheersafspraken met opvangvoorzieningen, politie, handhavers en buurtbewoners is de overlast rondom de opvangvoorzieningen zeer beperkt. Wat hebben we niet bereikt? Het aantal daklozen daalt niet, mede als gevolg van de economische recessie waardoor meer mensen in financiële problemen raken.	😐
3. Zo min mogelijk huiselijk geweld	Wat hebben we bereikt? Het instrument huisverbod wordt door de politie veel beter ingezet. Het aantal huisverboden dat de burgemeester oplegt is daardoor flink gestegen. Het instrument heeft tot doel geweld te stoppen en hulpverlening op gang te brengen en de stijging is een positief gegeven.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Verblijfsduur OGGZ-doelgroep in maatschappelijke opvang in dagen ¹	1.847 (2005)	1.127 (2007) 736 ² (2008) 543 (2009) 592 (2010) 747 (2011)	≤ 250 ³	925	Registratie Leger des Heils
3. Aantal incidenten huiselijk geweld in de veiligheidsregio Kennemerland ⁴	1.838 (2004)	1.405 (2007) 1.388 (2008) - ⁵ (2009) 2.026 (2010) 2.803 (2011)	1.400	2538	Registratie politie

¹ Het Ministerie van VWS maakt met de centrumgemeenten maatschappelijke opvang, waaronder Haarlem, nog afspraken over het monitoren van hun Stedelijke/Regionale Kompassen en daarmee van de gemaakte afspraken.

² Daling in 2008 is ten dele het gevolg van een andere manier van registreren. Cijfer 2008 gecorrigeerd van 650 naar 736.

³ De gemiddelde verblijfsduur in de maatschappelijke opvang kan dalen als de unilocatie wordt gerealiseerd, gecombineerd met een verdere groei van begeleid woonvoorzieningen voor specifieke doelgroepen.

⁴ Hier zijn de cijfers van heel Kennemerland opgenomen omdat de gemeente Haarlem centrumgemeente is voor de regio.

⁵ Cijfers 2009 te vervullen voor opname in tabel. Streefwaarden komende jaren blijven gelijk omdat een toename van eerste meldingen, maar ook een afname van recidive wordt verwacht. Onderscheid tussen beiden (nog) niet mogelijk.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Mede realiseren voorzieningen opvang en wonen	Wat hebben we gedaan? In 2012 zijn geen nieuwe opvangvoorzieningen gerealiseerd. Wel is voor de nieuwbouw van de maatschappelijke opvang in Haarlemmermeer (waarvoor Haarlem als centrumgemeente budgethouder is) van start gegaan. Wat hebben we niet gedaan? Het niet doorgang vinden van de unilocatie in 2012, leidt er ook toe dat de noodzakelijke herhuisvesting van de sterk verouderde locaties van de dag- en nachtopvang niet is gerealiseerd.	☹️
2a. Doelgroep OGGZ in beeld brengen en houden	Wat hebben we gedaan? De doelgroep wordt in beeld gebracht en gehouden door de Brede Centrale Toegang in één registratiesysteem: de Veldmonitor.	😊
2b. Preventie en nazorg	Wat hebben we gedaan? Via de Veldmonitor wordt de doelgroep ook na beëindiging van de zorg en opvang nog gemonitord. Wat hebben we niet gedaan? Voor nazorg zijn er onvoldoende middelen. Dat betekent dat nazorg zich beperkt tot het volgen via de Veldmonitor en dat er weinig inzet is op directe klantcontacten.	😐
3a. Versterken Steunpunt Huiselijk Geweld	Wat hebben we gedaan? Er is intensief geïnvesteerd in trainingen die anticiperen op de Wet Meldcode, doorverwijzingen door de politie zijn toegenomen. Het aantal meldingen bij het Steunpunt is daardoor in 2012 met 400 toegenomen, vermoedelijk nog versterkt door een bewustwordingscampagne. De capaciteit van het Steunpunt is uitgebreid met de extra geld van het Rijk voor vrouwenopvang.	😊
3b. Versterken vrouwenopvang	Wat hebben we gedaan? De uitstroom en doorstroom zijn vergroot. In overleg tussen de gemeente en woningbouwcorporaties is het aantal gelabelde woningen verhoogd. De instroom wordt beperkt door uitbreiding van het aantal aansluitingen AWARE ('noodknop') en door extra aandacht voor risicotaxatie zodat alleen opgenomen wordt als er echt gevaar is dat niet op een andere manier kan worden opgelost. Wat hebben we niet gedaan? Het aantal plaatsen in de vrouwenopvang is niet uitgebreid om antwoord te geven op de hoge bezettingsgraad. Diverse ontwikkelingen (de verouderde opvanglocatie in IJmond, de landelijke functie van de vrouwenopvang, het scheiden van wonen en zorg, de kanteling (stimuleren van eigen kracht) en het huisverbod) vragen om een nieuwe visie op de opvang. Intramurale opvang is dan minder nodig. Hier wordt aan gewerkt.	😐
3c. Investeren in bewustwording, vroegsignalering en preventie	Wat hebben we gedaan? In 2012 is de landelijke campagne "Nu is het genoeg" weer ondersteund via een regionale bewustwordingscampagne. Daarnaast zijn organisaties gefaciliteerd in trainingen voor het signaleren van huiselijk geweld en trainingen en voorlichting voor aandachtfunctionarissen. Ook is extra ingezet op voorlichtings- en preventieactiviteiten voor ouderen en is ingezet op het preventieproject "Loving Me Loving You."	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
3. Aantal opgelegde huisverboden in de Veiligheidsregio Kennemerland	46 (2009)	40 (2010) 55 (2011)	> 60	80	Huisverbod Online

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
3a. Aantal informatie-, advies- en hulpvragen huiselijk geweld	540 (2004)	230 (2007) 220 (2008) 486 (2009) 546 (2010) 1.832 (2011)	> 500	2232	Registratie steunpunt huiselijk geweld
3b. Aantal plaatsen (units) voor vrouwenopvang in de regio	22 (2007)	25 (2009) 25 (2010) 26 (2011)	25 ¹	26	Registratie Blijf Groep

¹ Voor de versterking van de vrouwenopvang wordt niet langer ingezet op uitbreiding van het aantal units, maar op differentiatie in opvang en versnellen van uitstroom.

Beleidsveld 3.4 Publieke gezondheid

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Gezondere leefstijl	Wat hebben we bereikt? Door diverse projecten te starten, bijvoorbeeld Jongeren op Gezond Gewicht, is er meer aandacht voor een gezondere leefstijl. Dit vertaalt zich nog niet in een stijging van de effectindicator, dit is ook niet op korte termijn te verwachten. De samenwerking tussen de gemeente en de eerstelijnszorg in de publieke gezondheid is verbeterd.	😊
2. Kleinere gezondheidsverschillen	Wat hebben we bereikt? Er is specifiek ingezet op projecten voor doelgroepen en wijken waar de gezondheidsachterstanden groter zijn. Omdat dit ook pas op de langere termijn effecten geeft is dit nog niet terug te zien in de cijfers.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat eigen gezondheid (zeer) goed noemt	78% (2007)	78% (2009) 78% (2010) 78% (2011)	≥ 78%	78%	Omnibusonderzoek

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Keuze gezondere leefstijl vergemakkelijken	Wat hebben we gedaan? Er zijn projecten gestart zoals het stimuleren van een gezondere leefstijl vanuit bewoners zelf (subsidieregeling Samen Lekker Gezond) en De Gezonde School (gezondheid krijgt structureel aandacht op scholen).	😊
2a. Wijkgerichte gezondheid inwoners bevorderen	Wat hebben we gedaan? Het project De Gezonde Wijk is voortgezet in het Rozenprieel en gestart in de Slachthuisbuurt.	😊

Prestatie		2012
2b. Doelgroepgerichte gezondheid inwoners bevorderen	Wat hebben we gedaan? Het project Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) wordt voorbereid in een deel van Haarlem-Noord. Een project voor oudere inwoners met diabetes in Haarlem-Oost is gestart. Preventieve zorg geestelijke gezondheid is gericht op groepen met hogere risico's zoals ouderen en allochtonen. Voorlichting over alcohol- en drugsgebruik aan de jeugd is gecontinueerd. Wat hebben we niet gedaan? Een project ouderen te bereiken om hen te ondersteunen succesvol ouder te worden en het beroep op gezondheidsvoorzieningen te verminderen is nog niet gestart, omdat de middelen daarvoor pas laat in het jaar beschikbaar kwamen.	😊

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Beleids- veld	Programma 3 Welzijn, Gezondheid en Zorg	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
	Lasten (exclusief mutaties reserves)				
3.1	Sociale samenhang en diversiteit	5.630	5.381	5.555	5.330
3.2	Zorg & dienstverl.mensen met beperking	36.726	37.088	37.120	38.120
3.3	Maatsch. opvang kwetsbare groepen	2.845	3.961	4.627	4.613
3.4	Publieke gezondheid	3.468	3.649	3.559	3.403
	Totaal lasten	48.669	50.079	50.861	51.466
	Baten (exclusief mutaties reserves)				
3.1	Sociale samenhang en diversiteit	325	85	0	28
3.2	Zorg & dienstverl.mensen met beperking	3.461	2.071	3.326	4.991
3.3	Maatsch. opvang kwetsbare groepen	145	0	385	382
3.4	Publieke gezondheid	0	0	0	0
	Totaal baten	3.930	2.156	3.711	5.401
	Totaal saldo exclusief mutaties reserves	44.739	47.923	47.150	46.065
	Toevoeging aan reserves	1.494	0	1.155	1.864
	Onttrekking aan reserves	2.001	1.756	2.283	2.283
	Saldo inclusief mutaties reserves	44.232	46.167	46.022	45.646

Analyse saldo programma 3

Het programma Welzijn, Gezondheid en Zorg sluit met een nadelig saldo van € 45,6 miljoen. Dit is € 0,4 miljoen voordeliger dan het geraamde saldo.

Analyse per beleidsveld

bedragen x € 1.000

3.1 Sociale samenhang en diversiteit	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	5.381		
Bijgestelde Begroting 2012	5.555		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 174.000 verhoogd: - Het budget voor inburgering en integratie is met € 138.000 verhoogd, vanwege een verhoging van het budget voor interne uren (verschoven naar beleidsveld 3.3). - Het budget is met € 36.000 verhoogd op basis van kleinere mutaties.

bedragen x € 1.000

3.1 Sociale samenhang en diversiteit	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	5.330		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 225.000 lager zijn: Overige mutaties < € 100.000, per saldo lagere lasten van € 225.000.
Resultaat op lasten	225	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	85		
Bijgestelde Begroting 2012	0		
Jaarrekening 2012	28		
Resultaat op baten	28	v	

bedragen x € 1.000

3.2 Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	37.088		
Bijgestelde Begroting 2012	37.120		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 132.000 verhoogd: De mutaties betreffen in hoofdlijnen: Het budget is met € 1,2 miljoen verhoogd vanwege de gestegen kosten van collectief vervoer. Hier staan budgetverlagingen tegenover van: - uitvoering jongerenwerk ad € 150.000; - overheveling van middelen voor maatschappelijke opvang van € 130.000; - lagere budgetten voor rolstoelen en vervoersvoorzieningen van resp. € 290.000 en € 200.000; - lagere budgetten voor toeslag hulpmiddelen € 170.000 en - HOF 2.0 € 180.000.
Jaarrekening 2012	38.120		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 1.000.000 hoger zijn: - Hogere lasten vanwege het anders rubriceren van een balanspost op van de regelgeving voor een bedrag van € 965.000 (zie ook onder baten). - De kosten van het collectief openbaar vervoer zijn € 200.000 hoger uitgevallen dan de raming door een sterke toename in november en december. - De personeelslasten zijn € 262.000 hoger dan geraamd. Deze overschrijding wordt gedekt door hogere baten uit projecten waarvoor ze zijn ingezet (zie ook onder baten). - Overige mutaties < € 100.000, per saldo hogere lasten van € 427.000.
Resultaat op lasten	1.000	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	2.071		

bedragen x € 1.000

3.2 Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	3.326		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met €1.255.000 verhoogd: - In 2011 was de opbrengst eigen bijdrage bijna € 1 miljoen hoger dan bij de oorspronkelijke begroting was geraamd. De begroting 2012 is hierop aangepast met €750.000. - De baten uit persoonsgebonden budgetten (hercontroles) waren niet geraamd. Geraamde opbrengst € 483.000. - Overige kleinere mutaties € 22.000 voordelig.
Jaarrekening 2012	4.991		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 1.665.000 hoger zijn: - Een financiële balanspost (€ 1.110.000) is op grond van de regelgeving anders gerubriceerd (zie ook onder lasten). - De eigen bijdragen zijn € 452.000 hoger dan geraamd. Dit was niet eerder te voorzien vanwege vertraagde afhandeling door het Centraal Administratiekantoor (CAK). - Vergoeding van personeelslasten ad. € 262.000 die niet waren geraamd (projecten). Deze overschrijding dekt de hogere lasten uit projecten waarvoor ze zijn ingezet. - Overige mutaties < € 100.000, per saldo lagere baten van € 159.000.
Resultaat op baten	1.665	v	

bedragen x € 1.000

3.3 Maatschappelijke opvang en zorg voor kwetsbare groepen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	3.961		
Bijgestelde Begroting 2012	4.627		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 666.000 verhoogd: - Het budget is met € 450.000 verhoogd op basis van extra middelen dan daarvoor binnen de algemene uitkering zijn aangewezen. - Daarnaast is een budget van € 385.000 uit 2010 overgeheveld naar 2012 (zie ook onder baten). - Het budget is met € 138.000 verlaagd, vanwege een minder interne uren (verschoven naar beleidsveld 3.1). - Overige mutaties < € 100.000, per saldo lagere lasten van € 31.000.
Jaarrekening 2012	4.613		
Resultaat op lasten	14	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	385		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 385.000 verhoogd: Dit betreft de specifieke uitkering over 2010 die is overgeheveld naar 2012 (zie ook onder lasten).
Jaarrekening 2012	382		
Resultaat op baten	3	n	

bedragen x € 1.000

3.4 Publieke gezondheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	3.649		
Bijgestelde Begroting 2012	3.559		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 90.000 verlaagd: - De bijdrage aan de VRK is met € 320.000 verhoogd vanwege indexatie. - Het budget voor het pluspakket is met € 434.000 verlaagd vanwege onderbesteding. - Overige mutaties < € 100.000, per saldo hogere lasten van € 31.000.
Jaarrekening 2012	3.403		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 156.000 hoger zijn: In het najaar 2012 is een Rijksbudget voor gezondheidsprojecten ontvangen. De uitvoering van zoveel mogelijk projecten is gestart, maar dat is niet voor alle projecten gelukt. Hierdoor ontstaat een incidenteel voordeel.
Resultaat op lasten	156	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	0		
Jaarrekening 2012	0		
Resultaat op baten	0		

(bedragen x € 1.000)

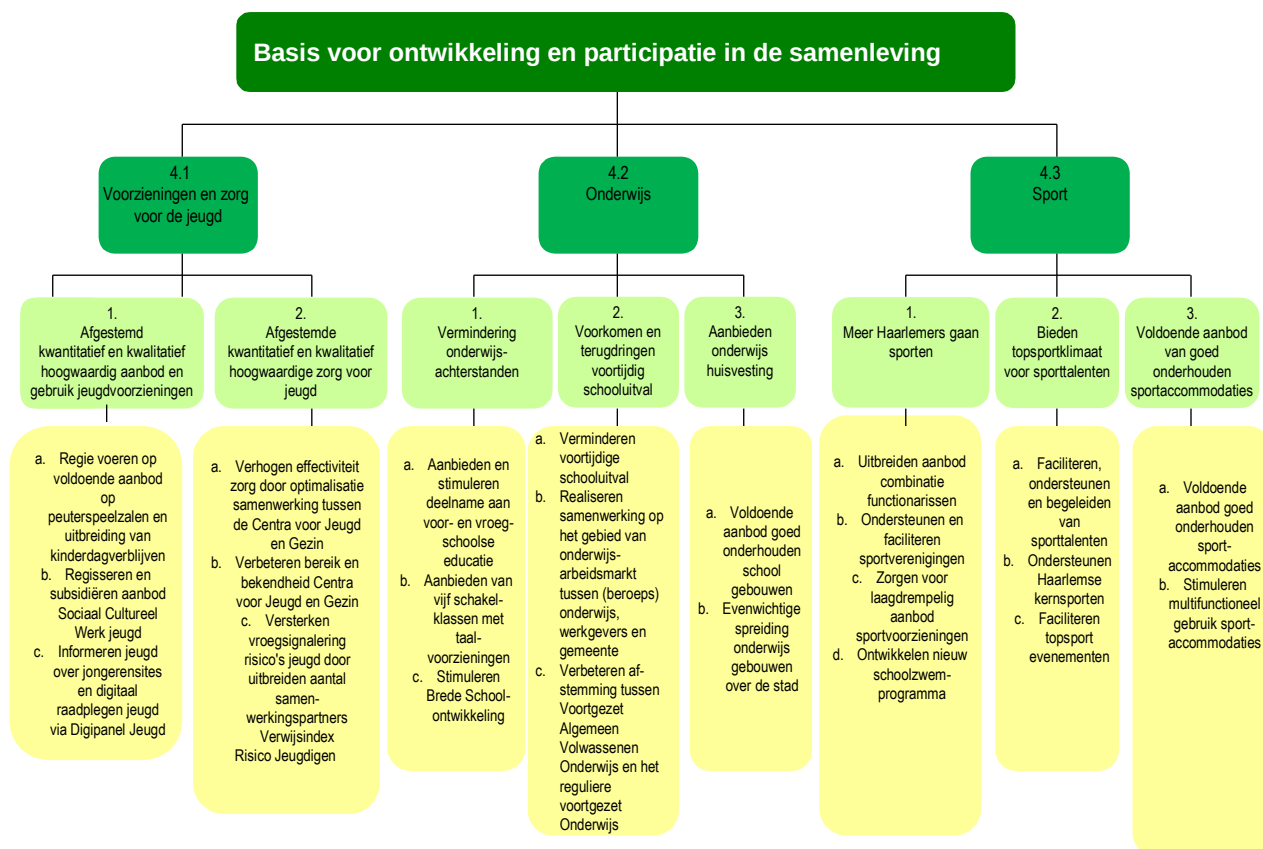
3 Zorgzame samenleving Mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	1.155		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 1.1550.000 verhoogd: - Door middel van de drie bestuursrapportages is voor een bedrag van €1.099.000 toegevoegd aan de reserve WMO vanwege "het hek". Hierdoor wordt onderbesteding van budgetten niet voor andere beleidsdoelen aangewend. - Voor een bedrag van € 56.000 zijn dotaties aan reserves geraamd voor kleinere mutaties (< € 100.000).
Jaarrekening 2012	1.864		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde toevoegingen € 709.000 hoger zijn: Vanwege het "hek" om de WMO worden hogere of lagere lasten van de WMO gecorrigeerd door een hogere of lagere storting.
Resultaat toevoeging reserves	709	n	
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2012	1.756		

(bedragen x € 1.000)

3 Zorgzame samenleving Mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	2.283		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 527.000 verhoogd: • Door middel van de drie bestuursrapportages is voor een bedrag van €256.000 aan de reserve WMO vanwege "het hek". Hierdoor komen overbesteding van budgetten niet ten laste van andere beleidsvelden. • Via de reserve budgetoverheveling is € 164.000 onttrokken ten behoeve van het budget aanpak ouderenmishandeling. • Voor een bedrag van € 107.000 zijn dotaties aan reserves geraamd voor kleinere bedragen (< € 100.000).
Jaarrekening 2012	2.283		
Resultaat onttrekking reserves	0		

Programma 4 Jeugd, Onderwijs en Sport

Commissie	Samenleving
(Coördinerende) Portefeuilles	Jeugd, Onderwijs en Sport
Afdeling(en)	Stadszaken

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

De Gemeente heeft zich in 2012 samen met de uitvoerende instellingen op brede terrein van dit programma volop ingespannen om de inwoners de gelegenheid te geven zich verder te ontwikkelen en daardoor deel te nemen aan de Haarlemse samenleving. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten op deze terreinen.

De voorbereidingen voor de decentralisatie van de jeugdzorg is geïntensiveerd vanwege de invoeringsdatum 1 januari 2015. Twee conferenties met bestuurders en uitvoerenden hebben plaatsgevonden. Ook is regelmatig afgestemd met de regio-gemeenten in Midden- en Zuid-Kennemerland. Samenwerking tussen de gemeenten en zorgaanbieders is gestart om het rechtstreeks inzetten van elkaars zorg te realiseren. Vanuit de schakelfunctie van de vijf Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) zijn GJG-coaches aangesteld om de zorg rond jeugdigen te organiseren. Er is uitvoering gegeven aan de nota: "Jongerenwerk toekomstbestendig in Haarlem". Hierdoor is het aanbod van stedelijk en wijkgericht jongerenwerk verbeterd.

In samenwerking met alle schoolbesturen voor primair en voortgezet onderwijs is uitvoering gegeven aan de Lokale Educatieve Agenda 2011-2015 (L.E.A.), zoals de actualisering van het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (S.H.O.) en de vaststelling van het 4-jarig bestuursakkoord tussen rijk en G-33 over ontwikkelingskansen voor Kwaliteit en Educatie 2011-2014 (wet O.K.E.). Als uitwerking van het door de Raad vastgestelde initiatiefvoorstel over de kwaliteit van het onderwijs heeft een raadsmarkt hierover plaatsgevonden. Op regionaal niveau van Zuid-Kennemerland heeft het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs (R.B.O.-ZK) uitvoering gegeven aan de aanpassing van de aansluiting tussen primair en voortgezet onderwijs, de instroom naar HAVO-4 en de uniformering van de vakantieregeling in deze regio.

Het sportbeleid, dat gericht is op vergroting van de sportdeelname van de Haarlemmers is succesvol. Zo maakte meer Haarlemmers actief kennis met sport door uitbreiding van het aantal combinatiefunctionarissen. Een nieuw programma voor het schoolzwemmen in het primair onderwijs is geïntroduceerd. Nadat de strategische visie sportaccommodaties is vastgesteld, zijn bijeenkomsten georganiseerd voor de buitensport- en binnensportverenigingen. Er zijn klankgroepen met de buiten- en binnensportverenigingen gevormd. Met deze groepen, bestaande uit vertegenwoordigers van deze organisaties, is over de inhoud van het beleidsuitvoeringsplan Sport gesproken. Met de zwemverenigingen wordt ook gesproken over de clubaccommodatie.

Maatschappelijk effect	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
Percentage Haarlemse jeugd (15-24 jaar) dat Haarlem een (zeer) prettige stad vindt om op te groeien	90% (2009)	90% (2010) 84% (2011)	90%	88%	Omnibusonderzoek

Beleidsveld 4.1 Jeugd

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Afgestemd kwantitatief en kwalitatief hoogwaardig aanbod en gebruik jeugdvoorzieningen	Wat hebben we bereikt? Delftwijk City en Futurzz maken onderdeel uit van een multifunctioneel centrum om meer afstemming tussen uitvoerende partners te realiseren. Er is een uitvalsbasis voor jongeren in de vorm van een buurtbox in Meerwijk Noord gekomen, waardoor hier ook aanbod is gecreëerd. Stichting Stad heeft een kantoor geopend bij het winkelcentrum Schalkwijk, waardoor de mogelijkheden van jongerenparticipatie hier zijn toegenomen.	😊
2. Afgestemde kwantitatief en kwalitatief hoogwaardige zorg voor jeugd	Wat hebben we bereikt? Met inbreng van partners is via drie regionale conferenties de nota "Samen voor jeugd – transitie jeugdzorg Haarlem" opgesteld, als onderdeel van het Sociaal Domein. Met de huidige partners zijn afspraken gemaakt over de doorontwikkeling van de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG). Om de zorg beter af te stemmen is gestart met het uitbreiden van de samenwerking met partners die na de transitie onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid komen te vallen.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Haarlemmers zijn (zeer) tevreden over voorzieningen voor jongeren in de buurt	33% (2005)	28% (2007) 29% (2009) 32% (2010) 32% (2011)	40%	33%	Omnibusonderzoek

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
2. Het gaat goed met jeugdigen op basis van JGZ-criteria: fysiek/mentaal/sociaal	85% (2010)	85% (2010) 85% (2011)	85%	p.m. ¹	Jaarverslagen JGZ

1 Het jaarverslag van de JeugdGezondheidZorg (JGZ) wordt in maart 2013 ontvangen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Regio voeren op voldoende aanbod op peuterspeelzalen en uitbreiding van kinderdagverblijven	Wat hebben we gedaan? Het peuterspeelzaalwerk is in Haarlem een belangrijke basisvoorziening, onder andere voor het aanbieden van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). In overleg met uitvoerende organisaties wordt de vraag naar en aanbod/spreiding van peuterspeelzaalwerk gemonitord. In 2012 is een extra vraag naar peuterwerk geconstateerd, veroorzaakt door de toegenomen instroom van VVE-kinderen. Na invoering van een aantal maatregelen, zoals het uitbreiden van de ochtenddagdelen van 3 naar 3,5 uur, binnen de huidige capaciteit van de peuterspeelzalen kon dit opgevangen worden. De voorbereidingen voor effectuering van genoemde maatregelen namen meer tijd in beslag en zijn per 1 september 2012 gefaseerd ingevoerd, waardoor de gemiddelde bezettingsgraad in 2012 constant (85%) is gebleven. Door onder meer de professionalisering van de beroepskrachten en de versterking van de toeleiding door bijvoorbeeld de inzet van de wijkcontactvrouwen blijft de streefwaarde 90%. Het plan-van-aanpak ter vermindering van de wachtlijsten kinderopvang is gerealiseerd. Onder regie van de afdeling Jeugd Onderwijs en Sport (JOS) hebben alle afdelingen die betrokken zijn bij kinderopvang afspraken gemaakt over de verschillende taken bij de aanvraagprocedure voor de kinderopvang.	😊
1b. Regisseren en subsidiëren aanbod Sociaal Cultureel Werk jeugd	Wat hebben we gedaan? Een omslag vindt plaats van overwegend recreatief aanbod naar een meer begeleidende en coachende rol van tieners en jongeren. De samenwerking tussen Dock, Haarlem Effect, Youth for Christ en St. Samen is versterkt. Zo heeft de gezamenlijke training professionalisering van het jongerenwerk daaraan bijgedragen. Het aanbod wijkgericht en ambulant jongerenwerk in Oost en Schalkwijk is versterkt. De openingsuren zijn verruimd en de mogelijkheden voor jongerenparticipatie zijn met name in Schalkwijk toegenomen dankzij stichting Stad en de Nationale Jeugdraad. Het aanbod "meidenwerk" is uitgebreid.	😊
1c. Informeren jeugd over jongerensites en digitaal raadplegen jeugd via Digipanel Jeugd	Wat hebben we gedaan? Stichting Stad heeft met positief gevolg diverse activiteiten opgezet om de bekendheid en het gebruik van de sites te vergroten. Veel stagiaires zijn ingezet om de bekendheid te vergroten en er is veel gebruik gemaakt van de social media. Hiernaast is het gemiddeld aantal bezoekers toegenomen door een realisatie van een tweede locatie van STAD in Schalkwijk. Tevens wordt gebruik gemaakt van het Digipanel Haarlem. Het werven voor het digipanel is een doorlopende actie; tijdens de opvoedweek zijn jongeren geworven voor het Digipanel.	😊

Prestatie		2012
2a. Verhogen effectiviteit zorg door optimalisatie samenwerking tussen de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG)	Wat hebben we gedaan? Ter voorbereiding op de transitie Jeugdzorg is gestart met de pilot CJG-coaches. Deze generalisten pakken de casuïstiek op vanuit zes basisscholen, twee scholen voor speciaal voortgezet onderwijs en twee scholen voor voortgezet onderwijs. De CJG-Coaches worden inhoudelijk aangestuurd door een gedragsdeskundige van Bureau Jeugd Zorg (BJZ; veiligheidstoets). Via de methodiek van “wrap-around-care” wordt een minder groot en zwaar beroep op de jeugdzorg gedaan. Initiatieven vanuit de samenwerking tussen Kontext, MEE en JGZ Kennemerland hebben geleid tot het rechtstreeks inzetten van elkaars zorg. In dit verband zijn voorbereidingen voor samenwerking met meer partners gestart. Vanuit het CJG wordt vraaggericht aanbod geboden over opvoeden en opgroeien. Een regionaal scholingsplan is opgezet waarbij de organisaties elkaar trainen zonder dat bij elkaar in rekening te brengen.	☹️
2b. Verbeteren bereik en bekendheid Centra voor Jeugd en Gezin	Wat hebben we gedaan? Er is een communicatieplan opgesteld met aandacht voor de communicatie naar de doelgroep, maar ook tussen organisaties. Tijdens de opvoedweek 2012 zijn ruim 30 activiteiten georganiseerd. Spreekuren zijn ook outreachend gehouden bij moedercentra, in buurthuis De Til en bij Flintys, workshops in het voortgezet onderwijs en uitbreiding van het cursusaanbod “Kinderen in Echtscheidingssituaties (Kies)”. In regionaal verband is overeenstemming zijn om tot aanschaf en implementatie van een CJG-registratiesysteem te komen. Voorbereidingen voor de aanschaf van een registratiesysteem zijn getroffen.	😊
2c. Versterken vroegsignalering risico's jeugd door uitbreiden aantal samenwerkingspartners Verwijsindex Risico Jeugdigen	Wat hebben we gedaan? Er zijn 12 nieuwe organisaties aangesloten op de verwijsindex (VIR). Het gebruik van de VIR is met 50% gestegen. Daaraan hebben bijgedragen: jaarlijkse bijeenkomst VIR en Zorgcoördinatie, de werkgroep zorg coördinatie, het toezicht door de regio-coördinatoren op de processen, aanpassingen in het systeem, werven nieuwe convenantpartners en periodieke rapportages over de voortgang, ontwikkeling en werking van de VIR. Uitvoerende organisaties worden gewezen op het belang van het gebruik van de VIR. Ontwikkelingen met betrekking tot de transitie Jeugdzorg heeft er toe bijgedragen dat meer instellingen zich bij de VIR hebben aangesloten.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Gemiddelde bezettingsgraad peuterspeelzalen	80% (2009)	85% (2010) 85% (2011)	90%	85%	Jaarverslagen bezettingsgraad peuterspeelzalen
1b. Gemiddeld aantal uur per week aanbod Sociaal Cultureel Werk Jeugd	65 (2009)	70 (2010) 113 (2011)	100	116	Jaarverslagen/prestatieplannen
1c. Gemiddeld aantal bezoekers per week bij de jongerenwebsites (www.stad-haarlem.nl, www.inhaarlemkanalles.nl)	150 (2008)	200 (2009) 220 (2010) 900 (2011)	350	1.000	STAD Haarlem
2b. Gemiddeld aantal bezoekers per week aan het (digitale) Centra Jeugd en Gezin	150 (2009)	500 (2010) 825 (2011)	650	p.m. ¹	Stadsbibliotheek en JGZ
2c. Aantal samenwerkingspartners die aangesloten zijn op de Verwijsindex Risico's Jeugdigen	12 (2009)	15 (2010) 28 (2011)	25	40	Gemeentelijke administratie

¹ De realisatiecijfers worden bekend gemaakt in de jaarverslagen van de Jeugdgezondheidszorg en de Stadsbibliotheek. Deze zullen in maart 2013 ontvangen worden.

Beleidsveld 4.2 Onderwijs

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Vermindering onderwijsachterstanden	Wat hebben we bereikt? Om de onderwijsachterstanden te verminderen is de uitvoering van het beleid voor- en vroegschoolse educatie (VVE) gecontinueerd. Op 25 VVE-peuterspeelzalen en 12 –kinderdagverblijfgroepen zijn integrale VVE programma's uitgevoerd. Aan deze VVE-programma's hebben meer peuters deelgenomen. Hiernaast zijn in samenwerking met de VVE-uitvoerders (schoolbesturen, JGZ en besturen voorschoolse VVE-instellingen) activiteiten georganiseerd om de kwaliteit van de beroepskrachten en hun organisatie, ouderbetrokkenheid en ontwikkelingskansen voor het jonge kind verder te versterken. Hiernaast is het aantal schakelklassen met taalvoorzieningen in het basisonderwijs uitgebreid tot twaalf, waaronder de regionale voorziening de Internationale Taalklas voor anderstalige leerlingen. Deze "inspanningen" dragen bij aan het terugdringen van onderwijsachterstanden. Ook is een uitvoeringsregeling met betrekking tot de School-in-de-Wijk (Brede Schoolontwikkeling), in overleg met partners van het Jeugdbeleid, geformuleerd om deze aanpak te stimuleren.	😊
2. Voorkomen en terugdringen voortijdig schooluitval (VSV)	Wat hebben we bereikt? Jongeren die het onderwijs met of zonder een startkwalificatie verlaten, worden gevolgd, mede door de registratie in het kader van de leerplichtwet en het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten (RMC). Van de doelgroep Voortijdig Schoolverlaters (VSV-ers) heeft 67% alsnog een startkwalificatie behaald. Van de VSV-ers in de periode 2010-2012 is totaal 55% herplaatst naar scholing of leerwerktraject. Samenwerking tussen (beroeps)onderwijs, werkgevers en gemeente in het kader van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt heeft geleid tot uitbreiding van het aantal leerwerkplekken. Onder de preventieve aanpak voerden leerplichtambtenaren spreekuren op alle scholen, waardoor het verzuim lager is geworden. Er is sprake van meer samenwerking tussen het Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs en het regulier Voortgezet Onderwijs (VO) om zoveel mogelijk leerlingen binnen het reguliere VO toe te leiden naar een diploma met een startkwalificatie.	😊
3. Aanbieden onderwijshuisvesting	Wat hebben we bereikt? Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) is opnieuw vastgesteld, waarin uitgegaan is van voldoende aanbod van goed onderhouden schoolgebouwen en evenwichtige spreiding over de stad. Besluitvorming over uitbreidingen en aanpassingen van schoolgebouwen hebben onder meer plaatsgevonden voor de openbare school de Gunningschool en de bijzondere basisscholen De Dreefschool en De Trapeze. De verbouwings- en uitbreidingsprojecten van de bijzondere basisschool De Ark en de openbare school Coornhert College hebben plaatsgevonden. Ook zijn de projecten met betrekking tot het schoolgebouw aan de Kleine Houtweg 24 en het schoolgebouw aan de Tetterodestraat afgerond.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Percentage peuters dat deelneemt aan Voorschoolse Educatie in peuterspeelzalen en kinderopvang	54% (2009)	61% (2010) 70% (2011)	70%	73%	Jaarverslagen voorschoolse instellingen

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
2. Percentage Haarlemse jongeren met minimaal HAVO of MBO-2 niveau (= startkwalificatie)	65% (2006)	65% (2007) 70% (2008) 70% (2009) 70% (2010) 70% (2011)	70%	67%	Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en Centrale Administratie regionale Leerplicht (CAREL)
3. Slagingspercentage van de deelnemers van het voortgezet algemeen volwassenen onderwijs (VAVO).	60% (2009)	70% (2010) 70% (2011)	75%	70%	Rapportages VAVO met akkoordverklaring

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Aanbieden en stimuleren deelname aan voor- en vroegschoolse educatie (VVE)	Wat hebben we gedaan? Om deelname van VVE-peuters te vergroten is een aantal maatregelen getroffen. De toeleiding is verder gestroomlijnd. Een plaatsingsbeleid is ontwikkeld waardoor VVE-peuters met voorrang worden geplaatst. Een andere maatregel is het verlengen van de dagdelen naar 3,5 uur, zodat VVE-peuters met drie dagdelen de vereiste tien uur VVE volgen. Daarnaast ontvangen ouders een compensatie voor de eigen bijdrage van het derde dagdeel, om financiële drempels zoveel mogelijk weg te nemen.	😊
1b. Aanbieden van vijf schakelklassen met taalvoorzieningen	Wat hebben we gedaan? Het aantal schakelklassen is uitgebreid naar twaalf schakelklassen in het basisonderwijs om leerlingen met een achterstand in taalontwikkeling de mogelijkheid te bieden de Nederlandse taal te beheersen. Inclusief de Internationale Taalklas volgden 212 leerlingen onderwijs in deze schakelklassen.	😊
1c. Stimuleren Brede Schoolontwikkeling	Wat hebben we gedaan? De School-in-de-Wijk aanpak is, in overleg met onderwijs-, zorg- en welzijnsinstellingen, omgevormd naar een uitvoeringsregeling 2013 om een kwaliteitsimpuls te realiseren. Door deze nieuwe werkwijze worden aanvragen voor Brede Schoolactiviteiten op buurtniveau gezamenlijk door betrokken partners ontwikkeld. Criteria zijn ontwikkeld om aanvragen 2013 te toetsen en te honoreren. Besluitvorming heeft hierover in het Bestuurlijk Overleg Jeugdbeleid plaatsgevonden. Onder grote belangstelling zijn aanvragen voor 2013 in 2012 ingediend.	😊
2a. Verminderen voortijdige schooluitval (VSV)	Wat hebben we gedaan? Uitvoering is gegeven aan het Meerjarenplan VSV 2011-2014 en de aanvullende maatregelen in het VSV-programmaregeling 2012. Het VSV-convenant 2008-2011 is in 2012 hertoe verlengd. Op alle scholen voor voortgezet onderwijs zijn trajectgroepen ingevoerd, waarin jongeren extra leer- en zorgondersteuning krijgen. Ook zijn door het team leerplicht/Regionaal Meld en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten (RMC) preventieve gesprekken op de scholen voor voortgezet onderwijs en het Middelbaar Beroepsonderwijs gerealiseerd. Voorts zijn de mentorenprojecten en schoolmaatschappelijk werk uitgevoerd. Hierdoor is de vermindering van de VSV'ers ten opzichte van het peiljaar 2005-2006, conform de gegevens van de rijksoverheid, 26,9%. Een aantal jongeren heeft geen startkwalificatie gehaald, omdat zij een arbeidsplaats hebben verkregen of in een multi-problematieke situatie verkeren.	😐

Prestatie		2012
2b. Realiseren samenwerking op gebied van onderwijs-arbeidsmarkt tussen (beroeps)onderwijs, werkgevers en gemeente	Wat hebben we gedaan? Ten aanzien van de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt is de samenwerking tussen het beroepsonderwijs, de werkgevers en de gemeente geïntensiveerd. Dit heeft er voor gezorgd dat een jobcoachteam op het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO) is ingezet, dat jongeren die dreigen uit te vallen, naar een stage- of leerwerkplaats worden begeleid en geplaatst. Jobcoaches in het MBO hebben in de tweede helft van 2012 geleid tot 46 succesvolle matches regionaal en 13 succesvolle matches voor stageplekken. Voorbereidingen in het kader van Social Return On Investment (SROI), met als doel een percentage stage- en leerwerkplaatsen bij gesubsidieerde instellingen te realiseren, zijn gerealiseerd.	😊
2c. Verbeteren afstemming tussen Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs (VAVO) en het reguliere voortgezet Onderwijs	Wat hebben we gedaan? De overeenkomst 'Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs 2011-2012' (VAVO) is gerealiseerd. VAVO is hiervoor in 2011 gefaciliteerd met financiering uit het budget Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB). Ook zijn ter voorbereiding op de uitvoering van de gewijzigde WEB vanaf 2013 waarbij de Rijksoverheid de onderwijsinstelling rechtstreeks gaat financieren, afspraken met deze onderwijsinstelling gemaakt over de wijze waarop het aanbieden van VAVO aan leerlingen uit het regulier Voortgezet Onderwijs vanaf 2013 plaats vindt. Het is nog onbekend of de streefwaarde 2012 gerealiseerd is, omdat het aantal jongeren dat in het vierde kwartaal van 2012 aan het VAVO+ deelneemt, nog niet bekend is.	😐
3a. Voldoende aanbod goed onderhouden schoolgebouwen	Wat hebben we gedaan? Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) is in overleg met de schoolbesturen geactualiseerd. Via de regeling 'aanmelding en toelating Voortgezet Onderwijs' is gerealiseerd dat beschikbare capaciteit van schoolgebouwen goed is benut. Ten behoeve van onderhoud aan schoolgebouwen is een nieuwe meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Onderhoud aan schoolgebouwen is uitgevoerd. De voorbereidingen voor de realisatie van de basisschool ML King/Hildebrand namen meer tijd in beslag, waardoor de bouw in 2013 plaats vindt. Ook heeft calamiteitenonderhoud plaatsgevonden. Zo is uit één schoolgebouw het asbest verwijderd en heeft onderhoud tegen het verzakken van een zwembad plaatsgevonden.	😐
3b. Evenwichtige spreiding onderwijsgebouwen over de stad.	Wat hebben we gedaan? Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) wordt uitgevoerd. In het SHO wordt rekening gehouden met een goede spreiding van de schoolgebouwen. In dit kader is het schoolgebouw aan de Tetterodestraat volledig in gebruik genomen.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Percentage beschikbare VVE-peuterplaatsen Voorschoolse Educatie	52% (2007)	71% (2009) 75% (2010) 100% (2011)	100%	100%	SSP en Haarlem Effect
1b. Aantal leerlingen schakelklassen met taalvoorziening	30 (2007)	99 (2009) 99 (2010) 100 (2011)	99	212 ¹	Schoolbesturen en gemeentelijke registratie
1b. Het aantal brede scholen	3 (2005)	25 (2009) 25 (2010) 28 (2011)	25	28	Gemeentelijke registratie
2. Aantal jongeren dat deelneemt aan het VAVO 18+	144 (2010)	144 (2010) 150 (2011)	150	108 ²	Gegevens Nova College
3. Aantal scholen met uitbreiding en/of vervangende nieuwbouw volgens vastgesteld Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO)	6 (2009)	4 (2010) 9 (2011)	5	4	Gemeentelijke registratie + evaluatie SHO

¹ Het aantal schakelklassen is uitgebreid, waardoor het aantal leerlingen hoger is dan de genoemde streefwaarde.

² 108 jongeren namen in de periode januari tot en met september 2012 aan het VAVO 18+ deel. Het aantal jongeren dat in het vierde kwartaal van 2012 aan het VAVO 18+ deelneemt, is nog niet bekend.

Beleidsveld 4.3 Sport

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Meer Haarlemmers gaan sporten	Wat hebben we bereikt? In 2012 sport nog steeds een ruime meerderheid van de Haarlemmers. Dit is gelijk aan de sportdeelname in 2011. Door uitbreiding van het aantal combinatiefunctionarissen en de mogelijkheid van het inzetten van buurtsportcoaches maakten meer Haarlemmers actief kennis met sport en is hun deelname vergroot. Hiernaast ondersteunde Sportsupport sportverenigingen bij hun organisatie. Om deelname aan sport te stimuleren werd een laagdrempelig sportaanbod gerealiseerd. Hiernaast is een nieuw schoolzwemprogramma voor het basisonderwijs ontwikkeld en ingevoerd.	😊
2. Bieden topsportklimaat voor sporttalenten	Wat hebben we bereikt? Stichting Topsport Kennemerland (STK) heeft sporttalenten en topsporters een sportklimaat geboden door hen te faciliteren, te ondersteunen en te begeleiden. STK heeft de huidige faciliteiten verbeterd en zich gericht op een intensiever gebruik hiervan. Ook zijn de Haarlemse kernsporten door het organiseren van een verhoogd aantal themabijeenkomsten en workshops ondersteund. Daarnaast zijn topsportevenementen georganiseerd.	😊
3. Voldoende aanbod van goed onderhouden sportaccommodaties	Wat hebben we bereikt? Er is voldoende aanbod van buitensportaccommodaties, waarvan het onderhoudsniveau op peil is. Met de in 2012 beschikbaar gestelde kredieten uit het Investeringsplan zijn kunstgrasvelden gerenoveerd, abri's vervangen en renovatiewerkzaamheden aan tien kleedkamers afgerond. Hiernaast zijn voorbereidingen van de bouw van zes nieuwe kleedkamers en de renovatie van twee kleedkamers gerealiseerd. Er zijn voldoende binnensportaccommodaties. Op basis van de opgestelde meerjarenonderhoudsplannen is sprake van achterstallig onderhoud van binnensportaccommodaties, waaronder een aantal technisch verouderde gymzalen en twee sporthallen. In de strategische visie sportaccommodaties is het stimuleren van multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties als ambitie opgenomen. Onderzoek naar de mogelijkheid van de bouw van een nieuwe multifunctionele sporthal voor onder meer Badminton, is financieel haalbaar gebleken.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Percentage Haarlemmers (> 15 jr) dat regelmatig sport (minstens 1x per 2 weken)	55% (2006)	56% (2007) 56% (2008) 59% (2009) 61% (2010) 62% (2011)	80% ¹	63%	Omnibusonderzoek
2. Aantal workshops en bijeenkomsten voor verenigingen en topsporttalenten	5 (2010)	5 (2011)	5	14	Jaarverslag Stichting Topsport Kennemerland
3. Aantal sportaccommodaties met uitbreiding of vernieuwing	5 (2009)	5 (2010) 5 (2011)	5	5	Gemeentelijke registratie

¹ In de programmabegroting 2013 is inmiddels een realistisch streefgetal (63%) opgenomen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Uitbreiden aanbod combinatiefunctionarissen	Wat hebben we gedaan? Het aanbod van de combinatiefunctionarissen is uitgebreid tot 19,3 fte. Hierdoor is meer sport- en culturaanbod in het onderwijs, de naschoolse opvang, de wijken en sportverenigingen gerealiseerd. Zo heeft Sportsupport combinatiefunctionarissen in dienst en verzorgde zij een aanbod voor bewegingsonderwijs, sportbuurtwerk en ondersteuning voor sportvereniging. Ook bij het Muziekcentrum Zuid-Kennemerland en Stichting Hart zijn combinatiefunctionarissen werkzaam die een culturaanbod verzorgden op basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs. Hiernaast werd door de inzet van combinatiefunctionarissen bij stichting Sint BAVO op haar scholen een sportaanbod samen met Olympia gerealiseerd. SRO Kennemerland BV voerde in dit verband schoolzwemmen uit.	😊
1b. Ondersteunen en faciliteren sportverenigingen	Wat hebben we gedaan? SportSupport heeft verenigingen ondersteund die in het kader van het vitaliseren van hun verenigingen om advies vroegen. Deze ondersteuning werd mede op basis van de resultaten van de verenigingsmonitor gegeven. Ook biedt SportSupport de sportverenigingen de volgende mogelijkheden: belangenbehartiging, thema-avonden, cursusaanbod, kanjers in de sport, jeugdsportmonitor, juridische ondersteuning en een sportcafé. Hiernaast heeft SportSupport een database, een telefonische helpdesk en een website, waarvan sportverenigingen gebruik maken.	😊
1c. Zorgen voor laagdrempelig aanbod	Wat hebben we gedaan? Het aantal deelnemers aan sportstimuleringsactiviteiten, die mede vanuit de gemeente geïnitieerd zijn, is vergroot. Haarlemmers hebben op laagdrempelige wijze kennisgemaakt met het sportaanbod bijvoorbeeld via de Jeugdsportpas, de Beweegpas 50+. Aan de tweejaarlijkse Olympische Dag hebben 2300 leerlingen van het basisonderwijs uit Haarlem en Bloemendaal deelgenomen. Deze dag is tijdens het Topsport Gala als Evenement van het jaar uitgeroepen. Andere stimuleringsactiviteiten zijn Sport in de wijk-activiteiten en de buurtsportvereniging in Schalkwijk. In 2012 zijn 451 aanvragen gedaan bij het Jeugdsportfonds Haarlem (JSF). Daarvan zijn 421 aanvragen (peildatum: 10-12-2012) goedgekeurd; deze voldeden aan de criteria van het Fonds. Het aanbod van het JSF is uitgebreid. Er zijn 18 activiteiten voor jeugdigen gerealiseerd. Zo is het aanbod, naast zwemlessen bij een zwemvereniging, uitgebreid met zwemlessen bij een particuliere zwemschool. Ongeveer 80 kinderen hebben hier gebruik van gemaakt. Het aantal deelnemers aan sportstimuleringsactiviteiten ligt hoger dan de streefwaarde, omdat de deelnemers aan Olympische Dag Haarlem naast de reguliere stimuleringsactiviteiten zijn meegerekend. Met betrekking tot het aantal kinderen in de leeftijdscategorie 6-12 jaar hebben 2.034 kinderen in het schooljaar 2011-2012 met een jeugdsportpas aan sportlessen deelgenomen. Ten opzichte van 2011 is dit een toename. De genoemde streefwaarde is gebaseerd op het aantal deelnemingen aan activiteiten van de JSP, SportZ4U en deelname onder zes jaar.	😊
1d. Ontwikkelen nieuw schoolzwemprogramma	Wat hebben we gedaan? Het nieuwe schoolzwemprogramma is in samenwerking met de schoolbesturen voor het primair onderwijs en SRO in september van start is gegaan. Zo'n 1000 leerlingen doen hieraan mee in dit schooljaar. Het nieuwe schoolzwemprogramma heeft tot doel om alle leerlingen een zwemdiploma A te laten halen voordat zij de basisschool verlaten.	😊

Prestatie		2012
2a. Faciliteren, ondersteunen en begeleiden van sporttalenten	Wat hebben we gedaan? Het faciliteren, ondersteunen en begeleiden van een hoger aantal sporttalenten heeft plaatsgevonden. Zo hebben meer sporttalenten sportpsychische en sportmedische begeleiding gekregen. Ook hebben zij voedingsadvisering en fysieke check-ups ontvangen. Daarnaast is juridisch advies gegeven en is professionele ondersteuning bij evenementen en – subsidies geregeld. In 2012 is ook ondersteuning ten behoeve van trainingskampen en toernooien gegeven.	😊
2b. Ondersteunen Haarlemse kernsporten	Wat hebben we gedaan? In 2012 is Stichting Topsport Kennemerland (STK) gesubsidieerd. Via STK hebben vijf kernsportclubs een financiële ondersteuning gekregen. Ook zijn clubs op het gebied van advies over technisch kader ondersteund en zijn themabijeenkomsten voor de clubs georganiseerd. Hiernaast is de Baseball Academy ondersteund, zowel financieel als op het gebied van het behalen van ambities, versterken van beleid en de uitvoering van talentontwikkeling.	😊
2c. Faciliteren topsportevenementen	Wat hebben we gedaan? Haarlem was één van de speelsteden van het EK Honkbal en heeft dit toernooi financieel ondersteund, evenals de Haarlemse Honkbalweek. Ook is de Zilverenkruis Achmealoop en de Olympische Dag gefaciliteerd. STK ondersteunde verder de volgende evenementen: Topsport Gala Kennemerland, de korfbalweek, honkbalweek, NK Jeugdschaak, BDO Chess Tournament, Dutch Juniors, Kenamju Spaarnetoernooi en Holland Haarlem House.	😊
3a. Voldoende aanbod goed onderhouden sportaccommodaties	Wat hebben we gedaan? De Strategische Visie Sportaccommodaties is vastgesteld. In deze Strategische visie zijn speerpunten en ambities voor de inrichting van het sportaccommodatiebestand in relatie tot de ruimtelijke inrichting van Haarlem verwoord. Na de vaststelling van de Strategische Visie Sportaccommodaties is in samenwerking met sportverenigingen, SRO en SportSupport gestart met de vertaling van deze visie naar een beleidsuitvoeringsprogramma. Toegankelijkheid van deelname aan sport en het gebruik van sportaccommodaties voor alle Haarlemmers staat hierbij voorop. Hiertoe zijn klankbordgroepen voor de buitensport, binnensport en de zwembaden gevormd, waarin verenigingen, SRO en gemeente zitting hebben. De tarievenstructuur en de mogelijkheden voor tariefdifferentiatie zijn onderzocht. Hierbij is de relatie gelegd met het functionele gebruik en bezettingsgraad van de sportaccommodaties. Ook de mogelijkheid van een eigen bijdrage van verenigingen aan investeringen en verrekening hiervan in de huurtarieven van nieuwe velden en accommodaties zijn besproken. Op basis van deze resultaten is met het uitwerken van concrete voorstellen begonnen. Op basis van opgestelde meerjarenonderhoudsplannen is sprake van achterstallig onderhoud van binnensportaccommodaties.	😊
3b. Stimuleren multifunctioneel gebruik sportaccommodaties	Wat hebben we gedaan? In het Strategisch Visie Sportaccommodaties is het stimuleren van multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties bij nieuwbouw en renovatie opgenomen. Sportverenigingen combineren het sportgebruik van hun accommodaties steeds meer met naschoolse opvang.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Aantal combinatiefunctionarissen (in fte)	10,3 (2009)	10,3 (2010) 11,8 (2011)	19,3	19,3	Jaarverslagen SportSupport en School in de Wijk

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1b. Aantal deelnemers sportstimuleringsactiviteiten die mede vanuit de gemeente worden geïnitieerd	15.500 (2009)	16.000 (2010) 14.000 (2011)	12.500	17.500 ¹	Jaarverslag SportSupport en gemeentelijke registratie
1c. Aantal kinderen 6-12 jaar dat deelneemt aan sportlessen met de JeugdSportPas	1.565 (2008)	1600 (2009) 1653 (2010) 1756 (2011)	4.500	2.034	Jaarverslag SportSupport
1d. Percentage leerlingen die met zwemdiploma-A de basisschool verlaat	88% (2011)	88% (2011)	88%	94,4% ²	VSG-monitor
2a Aantal talenten die gebruik maken van ondersteunende activiteiten	60 (2009)	105 (2010) 70 (2011)	70	95 ³	Jaarverslag Stichting Topsport Kennemerland
2b. Aantal topsporttalenten dat gebruik maakt van voorzieningen (waaronder huisvesting en scholing)	0 (2009) ¹	20 (2010) 21 (2011)	22	25	Jaarverslag Stichting Topsport Kennemerland

¹ Zie toelichting bij prestatie 'zorgen voor laagdrempelig aanbod'.

² De toename is een gevolg van de nieuwe aanpak schoolzwemmen. Het genoemde percentage is exclusief de leerlingen op scholen voor speciaal onderwijs.

³ Zie toelichting bij prestatie 'faciliteren, ondersteunen en begeleiden van sporttalenten'.

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Beleids- veld	Programma 4 Jeugd, Onderwijs en Sport	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
	Lasten (exclusief mutaties reserves)				
4.1	Jeugd	8.281	5.429	9.763	9.898
4.2	Onderwijs	23.883	24.789	26.518	27.903
4.3	Sport	10.761	10.499	12.147	12.053
	Totaal lasten	42.925	40.717	48.428	49.854
	Baten (exclusief mutaties reserves)				
4.1	Jeugd	5.177	0	1.043	1.269
4.2	Onderwijs	4.692	4.768	4.721	4.054
4.3	Sport	212	51	192	219
	Totaal baten	10.081	4.819	5.956	5.542
	Totaal saldo exclusief mutaties reserves	32.844	35.898	42.472	44.312
	Toevoeging aan reserves	1.552	1.531	636	636
	Onttrekking aan reserves	2.559	2.090	2.106	2.025
	Saldo inclusief mutaties reserves	31.837	35.340	41.002	42.923

Analyse saldo programma 4

Het programma Jeugd, Onderwijs en Sport sluit met een nadelig saldo van € 42,9 miljoen. Dit is € 1,9 miljoen nadeliger dan het geraamde saldo.

Analyse per beleidsveld

bedragen x € 1.000

4.1 Jeugd	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	5.429		
Bijgestelde Begroting 2012	9.763		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 4.344.000 verhoogd: - Door middel van de algemene uitkering ontvangen bijdrage voor jeugd en gezin van € 3,4 miljoen. De corresponderende lasten zijn ten laste van programma 4 geraamd. - De lasten van het ESF-project re-integratie bureau jeugdzorg zijn geraamd voor een bedrag van afgerond € 1 miljoen. Hier staan geraamde baten voor een zelfde bedrag tegenover, dus budgettair-neutraal. - Besloten is vanuit de WMO-reserve extra middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het jongerenwerk voor een bedrag van € 150.000. - Aan de uitvoering van het jongerenwerk zijn meer uren besteed (€ 200.000) dan geraamd. - Besloten is tot kleinere wijzigingen van < € 100.000, waarmee de lasten met een bedrag van afgerond € 100.000 zijn verhoogd. - Het budget voor onderwijsachterstanden is met € 0,5 miljoen verlaagd, omdat de personeelslasten ten behoeve van de regiefunctie naar verwachting lager uitvallen en de kosten voor compensatie van de maximale ouderbijdrage zijn uitgesteld in afwachting van een wetswijziging.
Jaarrekening 2012	9.898		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 135.000 hoger zijn: Dit wordt veroorzaakt door diverse overschrijdingen van < € 100.000.
Resultaat op lasten	135	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	1.043		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 1.034.000 verhoogd: De baten van het ESF-project re-integratie bureau jeugdzorg zijn geraamd voor een bedrag van afgerond € 1 miljoen. Hier staan geraamde lasten voor een zelfde bedrag tegenover, dus budgettair-neutraal. Het resterende bedrag betreft overige kleinere wijzigingen van < € 100.000.
Jaarrekening 2012	1.269		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 226.000 hoger zijn: Dit wordt veroorzaakt door diverse afwijkingen van < € 100.000.
Resultaat op baten	226	v	

bedragen x € 1.000

4.2 Onderwijs	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen

4.2 Onderwijs	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	24.789		
Bijgestelde Begroting 2012	26.518		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 1.729.000 verhoogd: • In 2011 zijn bij de jaarrekening de activa opgeschoond en de afschrijvingstermijn verkort, daar waar die termijnen niet meer in overeenstemming waren met (interne)regelgeving. De doorwerking van dit besluit resulteert in tijdelijke hogere kapitaallasten van € 885.000. • Het budget OZB onderwijsgebouwen is met € 367.000 verhoogd, omdat de raming hiervoor niet meer toereikend was. • Het budget vergoeding inkomsten medegebruik onderwijslokalen is met € 120.000 verhoogd, vanwege hogere baten (zie ook onder baten). • Het rijk heeft extra middelen beschikbaar gesteld voor bestrijding van vroegtijdige schoolverlating. De corresponderende lasten van € 341.000 zijn geraamd. • Het budget is met € 218.000 verhoogd vanwege kosten van tijdelijke onderwijshuisvesting. • Overige kleinere wijzigingen < € 100.000, waarmee het budget met € 384.000 is verhoogd. • Het budget voor onderwijsachterstandenbeleid is met € 436.000 verlaagd evenals de corresponderende specifieke uitkering (zie ook onder baten). • Het budget is met € 152.000 verlaagd vanwege de overdracht van paramedische zorg aan de Stichting Spaarnesant.
Jaarrekening 2012	27.903		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 1.385.000 hoger zijn: • Eind 2012 werd duidelijk dat een aantal projecten op het gebied van onderwijsachterstand niet meer konden worden gestart. Deze worden naar volgende jaren doorgeschoven. Dit leidt tot een onderbesteding (voordeel) van € 501.000. Bij de baten (doeluitkering) leidt dit tot een evenredig nadeel. • In het kader van de bestaanscontrole van activa is eind 2012 geconstateerd dat er een aantal activa (met name noodlokalen) nog steeds in onze administratie geregistreerd staan met een boekwaarde terwijl deze activa niet meer bestaan. De resterende boekwaarden moeten nu worden afgeschreven, wat tot een niet geraamde overschrijding van € 1.481.000 leidt. • Ingevolge de overschrijdingsregeling openbaar bijzonder onderwijs is de overschrijdingsvergoeding vastgesteld. Naar aanleiding hiervan is beroep aangetekend. In de jaarrekening is voor € 200.000 een voorziening gevormd die niet was geraamd. • De resterende overschrijding van € 205.000 wordt veroorzaakt door kleinere afwijkingen.
Resultaat op lasten	1.385	n	

bedragen x € 1.000

4.2 Onderwijs	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Baten			
Primaire Begroting 2012	4.768		
Bijgestelde Begroting 2012	4.721		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met €47.000 verlaagd: - De baten zijn met € 152.000 verlaagd vanwege de overdracht van paramedische zorg aan de Stichting Spaarnesant. - De baten voor onderwijsachterstandenbeleid zijn met € 436.000 verlaagd evenals de corresponderen lasten (zie ook onder lasten), derhalve budgettair-neutraal. - De baten zijn verhoogd met extra middelen van het rijk voor bestrijding van vroegtijdige schoolverlating. De corresponderende baten € 341.000 zijn geraamd (zie ook onder lasten). - De inkomsten medegebruik onderwijslokalen zijn met € 120.000 verhoogd (zie ook onder lasten). - De baten zijn met € 72.000 verhoogd door wijzigingen van < € 100.000.
Jaarrekening 2012	4.054		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 667.000 lager zijn: - Eind 2012 werd duidelijk dat een aantal projecten op het gebied van onderwijsachterstand niet meer konden worden gestart. Deze worden naar volgende jaren doorgeschoven. Dit leidt tot een onderbesteding (voordeel) van € 501.000 bij de lasten en een nadeel bij de baten (doeluitkering). - De resterende lagere baten van € 166.000 worden veroorzaakt door afwijkingen < € 100.000.
Resultaat op baten	667	n	

bedragen x € 1.000

4.3 Sport	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	10.499		
Bijgestelde Begroting 2012	12.147		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 1.648.000 verhoogd: - Conform de verordening (nr 447 RB 62/2001) wordt jaarlijks voorgesteld een bedrag te besteden ten laste van de reserve duurzame sportvoorzieningen. Voor 2012 is het bedrag vastgesteld op € 150.000. - Het budget is met € 350.000 verhoogd vanwege uitbreiding van het takenpakket van SRO. - De sportverenigingen hebben voor een bedrag van € 1, 362 miljoen compensatie gekregen voor investeringen in de sportaccommodaties. - Voor € 300.000 aan interne uren zijn aan andere producten besteed (o.m ten behoeve van jeugd). - De lasten zijn met € 86.000 verhoogd door wijzigingen van < € 100.000.

bedragen x € 1.000

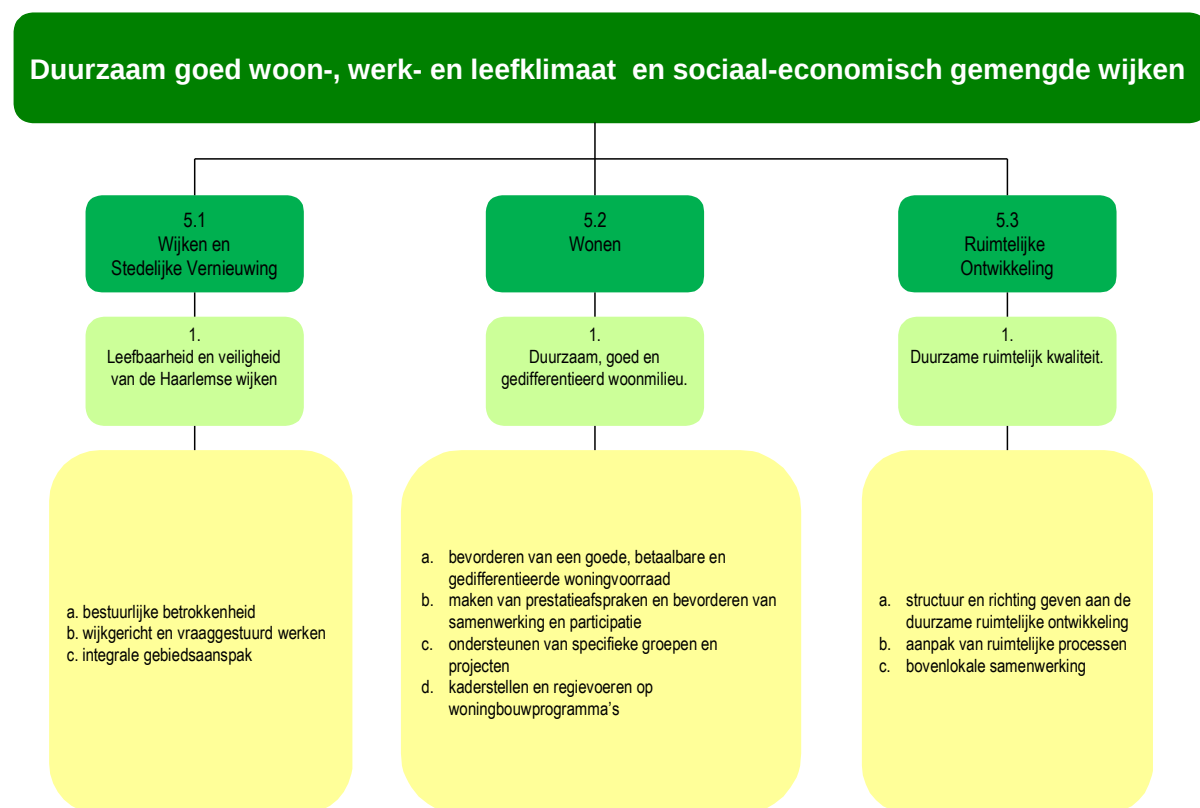
4.3 Sport	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	12.053		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 94.000 lager zijn: Dit wordt veroorzaakt door diverse afwijkingen van < € 100.000.
Resultaat op lasten	94	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	51		
Bijgestelde Begroting 2012	192		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 141.000 verhoogd: De lasten zijn met € 141.000 verhoogd door diverse wijzigingen van < € 100.000.
Jaarrekening 2012	219		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 27.000 hoger zijn: Dit wordt veroorzaakt door diverse afwijkingen van < € 100.000.
Resultaat op baten	27	v	

bedragen x € 1.000

4 Jeugd, Onderwijs, Sport mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2012	1.531		
Bijgestelde Begroting 2012	636		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 895.000 verlaagd: - Correctie VMBO rente van € 1.224.000 voordeel - Correctie vanwege toegekende heffingsrente (compensatie sportverenigingen) een nadeel van € 325.000.
Jaarrekening 2012	636		
Resultaat toevoeging reserves	0		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2012	2.090		
Bijgestelde Begroting 2012	2.106		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 16.000 verlaagd: - Lagere onttrekking vanwege correctie reserve VMBO van € 1.216.000. - Hogere onttrekkingen: - € 95.000 reserve WMO en € 30.000 budgetoverheveling ten behoeve van RAAK; - duurzame sportvoorzieningen € 150.000; - compensatie sportverenigingen kleedaccommodaties € 240.000; - vanwege besteding heffingsrente € 325.000; - vanwege teruggaaf OB sportbesluit € 365.000.
Jaarrekening 2012	2.025		Er is € 81.000 minder onttrokken aan de reserve duurzame sportvoorzieningen, omdat er ook minder is besteed.
Resultaat onttrekking reserves	81	n	

Programma 5 Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling

Commissie (Coördinerende) Portefeuilles Afdeling(en)	Ontwikkeling <i>Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting</i> <i>Stadszaken & Wijkzaken</i>
--	--

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

Haarlem richt zich op het vergroten en verduurzamen van de kwaliteit van de (leef) omgeving, van de kwaliteit en differentiatie van de woonmilieus en van de levensbestendigheid/ kansen van gebieden (wijken). Eerdere kaderstelling, bijvoorbeeld in gebiedsvisies, door het project Triple S en het vaststellen van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit, levert verbeterde procedures en efficiëntere inspanningen op. Naast de inspanningen op het gebied van wijkaanpak, wonen en ruimtelijke ontwikkeling dragen de activiteiten op het gebied van veiligheid, milieu en openbare ruimte mee aan de realisatie van de programmadoelstelling.

Haarlem zet in op samenwerking, zowel met haar partners in de stad (corporaties, maatschappelijke partners en burgers) als in de regio. Zo is onder andere de Intergemeentelijke Structuurscan tot stand gebracht, samen met de omringende gemeenten. Ook is de samenwerking tussen de gemeenten in

Zuid-Kennermerland en de gemeente IJmond verder verbeterd. De Metropoolregio Amsterdam (MRA) neemt bovenlokaal een steeds belangrijkere plek in. Haarlem scoort in diverse landelijke metingen goed tot zeer goed.

17 procent van de Haarlemmers zag hun buurt het afgelopen jaar vooruitgaan. Iets minder inwoners hebben het afgelopen jaar het tegenovergestelde ervaren; 13%. De meeste Haarlemmers (70%) namen dus geen ontwikkelingen waar. Een vergelijkbaar beeld komt naar voren als het gaat om de verwachtingen van Haarlemmers over de ontwikkelingen van hun buurt in de komende jaren.

Maatschappelijk effect	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
Percentage Haarlemmers dat denkt dat de buurt het afgelopen jaar vooruit is gegaan	23% (2005)	23% (2007) 16% (2009) 16% (2010) 20% (2011)	19%	17%	Omnibusonderzoek

Beleidsveld 5.1 Wijken en Stedelijke Vernieuwing

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Leefbaarheid en veiligheid van de Haarlemse wijken	Wat hebben we bereikt? De inzet voor het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in de Haarlemse wijken werpt zijn vruchten af. Uit de Omnibusenquête 2011 blijkt dat ruim de helft van de Haarlemmers (54%) vindt dat de gemeente aandacht heeft voor het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in hun buurt. Ten opzichte van 2009 en 2010 vinden meer inwoners dat de buurt het afgelopen jaar vooruit is gegaan (2009 en 2010: 16%, 2011: 20%). Het aandeel inwoners dat achteruitgang van de buurt waarnam is gedaald; van resp. 17 en 18% in 2009 en 2010, naar 15% in 2011. De inzet van Haarlemmers voor hun buurt is sinds 2010 onverminderd hoog.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Afwijking score ¹ Leefbaarometer Delftwijk t.o.v. landelijk gemiddelde	-10 (2008) Positief	-5 (2010) Positief	> -5	p.m.	Leefbaarometer Ministerie BZK (tweejaarlijks)
1. Afwijking score Leefbaarometer Zomerzone ² t.o.v. landelijk gemiddelde	-8 (2008) Matig positief	-5 (2010) Matig positief	> -5	p.m.	Leefbaarometer Ministerie BZK (tweejaarlijks)
1. Afwijking score ¹ Leefbaarometer Schalkwijk t.o.v. landelijk gemiddelde	-5 (2008) Matig positief	-4 (2010) Matig positief	> -4	p.m.	Leefbaarometer Ministerie BZK (tweejaarlijks)

¹ De score op de Leefbaarometer geeft aan of een gebied beter of slechter scoort dan het landelijk gemiddelde. De score is gebaseerd op een samengestelde score op 6 dimensies: woningvoorraad, publieke ruimte, voorzieningenniveau, bevolkingssamenstelling, sociale samenhang en veiligheid. De score in de tekst betreft de beoordeling van de leefbaarheid door het Ministerie van Binnenlandse Zaken op basis van een gewogen gemiddelde van scores op de 6 dimensies. De score in cijfers betreft het rekenkundig gemiddelde (door Onderzoek en Statistiek berekend) van scores op de 6 dimensies. Deze score kan een waarde tussen -50 (een grote negatieve afwijking) en +50 (een grote positieve afwijking) aannemen. De laatste gegevens dateren uit 2010.

² De Zomerzone is niet als buurt opgenomen in de buurtindeling van het Centraal bureau voor de Statistiek. Daarom is een gemiddelde berekend voor de scores uit de Leefbaarometer voor de volgende buurten (CBS indeling): Oude Amsterdamsebuurt, Potgieterbuurt, Van Zeggelenbuurt, Slachthuisbuurt, Parkwijk en Zuiderpolder.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Bestuurlijke betrokkenheid	Wat hebben we gedaan? Bestuurders hebben in hun stadsdeel regelmatig contact met hun wijkraden door wijkgesprekken, partnerplatforms of anderszins. Bestuurders zijn ook regelmatig bij wijkhappenings bijvoorbeeld in het kader van start van projecten of bij start wijkcontracten. Daarnaast jaarlijkse wijkradenbijeenkomst voor bestuurders, ambtenaren, professionals en wijkraden (om hen te bedanken voor inzet)	😊
1b. Wijkgericht en vraaggestuurd werken	Wat hebben we gedaan? De beschikbare instrumenten (meldpunt, wijkgesprekken, stadsdeelloverleggen, STUPS, gebiedsteams, verbeteren participatie en communicatie bij voorbereiding fysieke projecten en ruimtelijke plannen) worden standaard ingezet. Het leefbaarheids- en restant voucherbudget is ingezet om initiatieven van bewonersgroepen voor kleine fysieke aanpassingen te faciliteren. Daar waar wijken meer betrokken willen worden bij leefbaarheid zijn wijkcontracten afgesloten. In 2012 waren dat in Parkwijk-Zuiderpolder, Delftwijk-Waterbuurt, Vondelkwartier en Nieuwe Amsterdamse buurt. In Molenwijk is voor het eerst een (digitale) wijkshow gehouden. Dit moet leiden tot een wijkcontract in 2013 en een doorstart van een wijkraad.	😊
1c. Integrale gebiedsaanpak	Wat hebben we gedaan? Delftwijk: In 2012 waren de volgende woningbouwprojecten in uitvoering: De Delft (Ymere), Lyriek (HBB) en VanDelftwijk (Leyten). In juni 2012 is de afronding van het complex Slauerhoff(Pre Wonen) feestelijk gevierd. Het nieuwe winkelcentrum (Leyten) is voor een deel gereed en in gebruik genomen. Dit jaar is gestart met de uitvoering van het wijkpark. Het voorzieningenniveau is op sterkte gebracht met de opening van De Gijz, waarin het Centrum van Jeugd en Gezin, de dansgroep DSG, een peuterspeelzaal (Skos) en het Jongerencentrum onderdak hebben gevonden. De planvorming Zuidzijde Delftwijk is gestart. Zomerzone/Oost: Eerste paal voor nieuwbouw Zuidstrook Schipholweg is geslagen. Voor nieuwbouw aan de prins Bernhardlaan/hoek Berlagelaan zijn de oude panden daar gesloopt. Op het voormalige terrein van Peltenburg is 70% van de woningen verkocht en is de eerste paal geslagen. De planvorming DSK II en III en planvorming Slachthuisterrein zijn bestuurlijk vastgesteld. In 2012 is gewerkt aan de planvorming voor renovatie van Parkwijk, Bavo dorp en de Amsterdamse buurt. De vergunning voor het horecapaviljoen in het Reinaldapark is afgegeven. De omvorming van het preventiebudget Zomerzone naar een sociaal convenant in samenspraak met de corporaties als partner krijgt vorm. Als onderdeel van het sociaal convenant zijn ook de voorbereidende werkzaamheden gestart voor een sociaal wijkteam (met aandacht voor gezondheid en eigen kracht) en een goed aanbod van sportvoorzieningen voor jong en oud. Schalkwijk: De uitvoering van projecten van Kijk Boerhaavewijk (voorheen preventiebudget Boerhaavewijk) loopt. De raad heeft de nieuwe pps organisatie voor Schalkstad vastgesteld. De gemeente gaat samen met de CVvE van het winkelcentrum Schalkwijk de uitvoering van de plannen op zich nemen in de Projectmaatschappij Schalkstad. Samen met geïnteresseerde afnemers is gewerkt aan de concrete uitwerking van de plannen voor de eerste twee fases (Andalusie en Floridaplein). De Laan van Anger is opnieuw ingericht. De oude Spaarne Scholengemeenschap aan de Zwemmerslaan is gesloopt en het terrein wordt ingezaaid in afwachting op betere tijden. De laatste fase rondom de gebiedsvisie Schouwbroekerplas is afgerond. De bouw van de woningen op de Entree-west is gestart.	😊

Prestatie		2012
	Wat hebben we niet gedaan? Schalkwijk: Er is hard gewerkt om Fluor binnen de stadsgrenzen te houden (op de Entree). Helaas vertrekt deze multinational naar Haarlemmermeer. Er is vertraging opgetreden in het project Azieweg en de laatste fase van Meerwijk (locatie 1). De gebiedsvisie Europawijk Noord is teruggetrokken omdat er onvoldoende toekomstperspectief was voor de uitvoering.	😊

Beleidsveld 5.2 Wonen

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Duurzaam, goed en gedifferentieerd woonmilieu	Wat hebben we bereikt? Haarlem heeft haar positie als aantrekkelijke woonstad binnen de Metropoolregio Amsterdam weten te behouden, zoals opnieuw uit diverse landelijke metingen is gebleken. Ondanks de vastzittende woningmarkt houdt de gemeente bij gebiedsontwikkelingen vast aan de uitgangspunten van duurzaamheid, kwaliteit en differentiatie om hiermee de kernkwaliteit van Haarlem (een hoogwaardig stedelijk woonmilieu; duurzaam en ongedeeld) in stand te houden. De in 2012 vastgestelde Woonvisie geeft hiervoor de kaders en activiteiten aan. Wat hebben we niet bereikt? De gevolgen van de economische crisis zijn met name in de (woning)bouw ook voor Haarlem duidelijk voelbaar. Het aantal opgeleverde woningen loopt terug en met name de nog op te starten bouwprojecten stagneren.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Rapportcijfer Haarlemmers voor eigen woning	7,6 (2005)	7,7 (2007) 7,8 (2009) 7,8 (2010) 7,9 (2011)	7,8	7,8	Omnibusonderzoek

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Bevorderen van een goede, betaalbare en gedifferentieerde woningvoorraad	Wat hebben we gedaan? In 2012 zijn de nodige inspanningen verricht om Haarlem in de toekomst leefbaar, veilig, vitaal en gezond te houden en om ruimte te bieden aan alle type mensen en inkomensgroepen. Verbetering van de aansluiting op de vraag, verbetering van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad en de betaalbaarheid van het wonen, door afspraken met corporaties en andere marktpartijen hierover te maken. Bij nieuwbouw en transformatieprojecten is het aandeel (30%) sociale (betaalbare) koop- en huurwoningen gerealiseerd. Diverse projecten duurzame woningverbetering zijn in 2012 in uitvoering genomen. Er zijn ook in 2012 weer duurzaamheids- en startersleningen verstrekt, ter stimulering van het particulier woningbezit, bevordering van de doorstroming en de duurzame verbetering er van de woningvoorraad. De gemeenten in Zuid-Kennemerland en IJmond hebben de woningbouwprogramma's regionaal af gestemd en afspraken vastgelegd in het Regionaal Actie Programma Wonen (RAP). Alle denkbare maatregelen voor het actief tegengaan van het scheefwonen zijn geïnventariseerd Met de corporaties zijn afspraken gemaakt over zowel de aanpak van het scheefwonen als van woonfraude. Wat hebben we niet gedaan? De gevolgen van de voortdurende economische crisis zijn in de woningbouw zichtbaar. Het aantal opgeleverde woningen blijft daardoor achter bij de verwachtingen. Plannen zijn op onderdelen aangepast of uitgesteld. Het streven naar gedifferentieerde wijken is toch een belangrijk uitgangspunt gebleven bij de vaststelling van de randvoorwaarden voor gebieds- en projectontwikkeling.	☹️
1b. Maken van prestatieafspraken en bevorderen van samenwerking en participatie	Wat hebben we gedaan? Om de doelstellingen en ambities van de Woonvisie te realiseren is gestart met het maken van nieuwe prestatie-afspraken met corporaties; het Lokaal Akkoord (LAH). Dit LAH vervangt het huidige Convenant Wonen. In dit Lokaal Akkoord worden nieuwe afspraken over herstructurering, omvang en samen- stelling van de betaalbare voorraad, beschikbaarheid van woningen etc. vastgelegd. Tevens zijn met de corporaties afspraken gemaakt over het terugdringen/bestrijden van leegstand in de sociale huursector. Daarnaast worden ook de afspraken vastgelegd op andere terreinen waarbij corporaties en gemeente samenwerken, zoals de 40+-aanpak. De regionale samenwerking is in 2012 verder uitgebreid tot Zuid-Kennemerland + IJmond en de Metropoolregio Amsterdam. Binnen Zuid-Kennemerland en IJmond is een haalbaarheidsonderzoek gestart naar verdergaande samenwerkingsmogelijkheden op het gebied van woonruimte-verdeling. Het huidige convenant Woonruimteverdeling Zuid-Kennemerland tussen gemeenten en corporaties in de regio is verlengd.	😊

Prestatie		2012
1c. Ondersteunen van specifieke groepen en projecten	Wat hebben we gedaan? In 2012 heeft de gemeente wederom starters op de woningmarkt op weg geholpen. In totaal zijn 74 aanvragen om een starterslening toegekend. Het beschikbare budget is hiermee volledig aangewend. Het aantal verstrekte duurzaamheidsleningen is in 2012 (iets) groter dan verwacht. Ondanks de crisis en de vaak afwachtende houding van eigenaren, zijn 26 duurzaamheidsleningen aan particuliere woningeigenaren verstrekt. Wat hebben we niet gedaan? De uitvoering van het programma Wonen boven Winkels gaat gebukt onder de economische crisis en de stagnerende woningbouw. In 2012 zijn minder woonruimten boven winkels gerealiseerd, dan aanvankelijk werd aangenomen.. Voor een groot aantal woningen zijn de plannen nog in voorbereiding. De (on)mogelijkheden van specifieke woonruimte voor bijv. jongeren, zijn nog niet onderzocht. Ook het plan van aanpak voor de stimulering van (collectief) particulier opdrachtgeverschap heeft vertraging opgelopen en wordt begin 2013 gepresenteerd.	😊
1d. Kaderstellen en regievoeren op woningbouwprogramma's	Wat hebben we gedaan? In juli 2012 is de Woonvisie 'Haarlem: duurzame, ongedeelde woonstad' vastgesteld. In deze visie zijn de kaders en de speerpunten van het wonen beleid voor de komende jaren geformuleerd, gericht op het behoud en de versterking van de aantrekkelijkheid van Haarlem als woonstad. De actiepunten, de verwachte resultaten en de daarvoor beschikbare budgetten zijn opgenomen in de Agenda Wonen. In regionaal verband is in 2012 het Regionaal Actieprogramma wonen (RAP) vastgesteld, als uitwerking van de Provinciale Woonvisie. Voor de uitvoering van een raadsmotie zijn we een haalbaarheidsonderzoek gestart naar de mogelijkheden van duurzame en betaalbare zelfbouw op drie pilotlocaties. Wat hebben we niet gedaan? Als gevolg van het regeerakkoord, de economische crisis en de onzekerheid over de toekomst bij ontwikkelende partijen, heeft in 2012 gemeentelijke regie op woningbouwprogramma's weinig resultaat opgeleverd. Met de beschikbare financiële middelen is het bijna niet mogelijk gebleken, corporaties en andere ontwikkelaars over de streep te trekken bij het opstarten of doorstarten van woningbouwprojecten.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Toename woningvoorraad ¹	1.792 (2009)	347(2010) 686 (2011)	730	390 ¹	CBS
- sociale woningen	47%		>30%		
- middeldure woningen	27%		25%		Gemeentelijke registratie
- seniorenwoningen	14%		10%		
- jongerenhuisvesting	7%		7%		
1b. Aantal betaalbare sociale huurwoningen	20.400 (2009)	22.000 (2010) 20.500 (2011)	> 18.000	21.500	Opgave corporaties
1c. Nieuwe woningen boven winkels	0 (2009)	37 (2010) 17 (2011)	30	25	Gemeentelijke registratie
1c. Verstrekte duurzaamheidsleningen	0 (2009)	33 (2010) 11 (2011)	20	27	Gemeentelijke registratie

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1c. Verstrekte starters-leningen	21 (2009)	52 (2010) 95 (2011)	60	74	Gemeentelijke registratie

¹ Woningbouwprognose en - productiecijfers zijn medio 2012 op een andere wijze gemonitord dan voorheen. Hierdoor is onderscheid naar kwaliteit (o.a. typen, prijzen) nog niet mogelijk. Dit wordt eerste helft 2013 wel mogelijk.

Beleidsveld 5.3 Ruimtelijke ontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

Haarlem is goed op weg om de bestemmingsplannen up-to-date te krijgen voor 1 juli 2013. Processen in vergunningverlening zijn versneld (zie ook jaarverslag Vergunningen). Vanuit Haarlem wordt ook meegedacht op ambtelijk en bestuurlijk niveau over de in 2018 in te voeren Omgevingswet.

Doel		2012
1. Duurzame ruimtelijke kwaliteit	Wat hebben we bereikt? De ruimtelijke kwaliteit van de stad blijft hoog en wordt gewaardeerd. Haarlem scoort hoog op de 'lijstjes' van beste woonsteden en beste winkelsteden, mede door de goede openbare ruimte. Binnen de projecten in Haarlem wordt altijd gerefereerd aan de lange termijn visie uit Haarlem 2020. Daarbij is ook de Nota Ruimtelijke Kwaliteit vastgesteld. De samenwerking in ruimtelijke opgaven met de gemeenten in Zuid-Kennemerland, maar ook met de Metropool Regio Amsterdam (MRA) is verbeterd. Haarlem heeft een grotere stem gekregen binnen de MRA en er is meer vertrouwen en samenwerking voor regionale opgave binnen Zuid-Kennemerland.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
Aantal vastgestelde bestemmingsplannen ¹	12 (2010)	12 (2010) 2 (2011)	9	10	Gemeentelijke registratie

¹ Niet alleen de kwantiteit is bij bestemmingsplannen van belang, maar juist de integraliteit en afgewogen belangen maken een bestemmingsplan tot een belangrijk instrument.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Structuur en richting geven aan de duurzame ruimtelijke ontwikkeling	Wat hebben we gedaan? Diverse gebiedsvisies zijn als uitwerking van het Structuurplan 2020 vastgesteld. Boerhaavewijk, Schoterbos en Kleverlaanzone zijn goede voorbeelden van integrale visies op de ruimtelijke ontwikkeling. Nota Ruimtelijke Kwaliteit en de hoofdlijnennotitie voor de Structuurvisie Openbare Ruimte zijn in 2012 vastgesteld. In 2012 zijn tien bestemmingsplannen door de gemeenteraad vastgesteld.	😊
1b. Aanpak van ruimtelijke processen	Wat hebben we gedaan? Na het traject Triple S en het vaststellen van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit is in 2012 de versnelde procedure voor vergunningen ingevoerd (flitsvergunningen). Ook is het proces rondom schetsaanvragen en quickscans verbeterd. Ook is gewerkt aan een doorgaande trend van standaardisering van bestemmingsplannen.	😊

Prestatie		2012
1c. Bovenlokale samenwerking	Wat hebben we gedaan? Samen met de gemeenten uit Zuid-Kennemerland is de Intergemeentelijke Structuurscan opgesteld, waarin gezamenlijke ruimtelijke opgaven voor deze regio beschreven staan. De samenwerking in MRA verband is geïntensiveerd op het gebied van economie, verkeer en ruimtelijke ordening. Haarlem is betrokken geweest bij het opstellen van landschapsontwikkelingsplannen voor de Bufferzone Amsterdam-Haarlem en is met de provincie bezig een ontwikkelperspectief voor de Binnenduinrand te maken.	😊

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Beleids- veld	Programma 5 Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
	Lasten (exclusief mutaties reserves)				
5.2	Wonen	5.066	1.484	2.790	2.907
5.3	Ruimtelijke ontwikkeling	2.722	2.366	3.021	3.549
5.4	Vastgoed	53.590	35.375	42.620	54.608
	Totaal lasten	61.377	39.225	48.431	61.064
	Baten (exclusief mutaties reserves)				
5.2	Wonen	7.714	665	9.887	11.602
5.3	Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	60	66
5.4	Vastgoed	47.182	34.128	35.397	45.256
	Totaal baten	54.896	34.792	45.344	56.924
	Totaal saldo exclusief mutaties reserves	6.481	4.433	3.088	4.140
	Toevoeging aan reserves	3.001	1.313	8.130	34.936
	Onttrekking aan reserves	3.040	2.087	8.228	34.711
	Saldo inclusief mutaties reserves	6.441	3.659	2.987	4.365

Analyse saldo programma 5

Het programma Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling sluit met een nadelig saldo van € 4,4 miljoen. Dit is € 1,4 miljoen nadeliger dan het geraamde saldo.

Analyse per beleidsveld

bedragen x € 1.000

5.2 Wonen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	1.484		

5.2 Wonen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	2.790		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 1.306.000 verhoogd: • Verhoging budget stimuleringsregeling woningbouw met € 730.000. Dit betreft een neutrale bijstelling (zie ook onder baten). • De kosten voor het project Wonen boven Winkels van € 211.000 worden conform besluit gedekt uit de reserve wonen boven winkels. • De subsidie op termijnregeling is ingetrokken. De bekostiging is anders geregeld. De lasten stijgen met € 120.000, maar ook de baten (budgettair-neutraal). • In juli is de woonvisie vastgesteld. Het budget hiervoor is met € 860.000 verhoogd. • Bij de vaststelling van de woonvisie is besloten het BLS-budget te laten vervallen, een voordeel van € 600.000 (wordt gecompenseerd door lagere baten). • Een verlaging met € 15.000 door overige vastgestelde wijzigingen < € 100.000.
Jaarrekening 2012	2.907		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 117.000 hoger zijn: • Woningbouw stimulerende maatregelen zijn uitgebleven vanwege het ontbreken van concrete planontwikkelingen. De onderbesteding van € 323.000 vloeit terug naar de reserve ISV. Het budget was al bijgesteld, maar de vraag is uiteindelijk toch achtergebleven bij de verwachting. • Niet geraamde afrekening van volkshuisvestingsleningen aan particulieren die via NRF en SVN lopen. Het gaat om beheervergoedingen, aflossingen en oninbare leningen voor een bedrag van € 331.000. Deze lasten zijn net zoals de baten niet begroot, omdat in 2012 een wijziging heeft plaatsgevonden in de administratieve afhandeling. Dit heeft onder andere geleid tot het vrijvallen van voorzieningen en een batig saldo van € 9 miljoen. Eind 2012 bleek daardoor deze wijziging toch nog bepaalde kosten en opbrengsten geboekt moesten worden (zie ook onder baten). • De resterende overschrijding van € 109.000 wordt veroorzaakt door kleinere afwijkingen.
Resultaat op lasten	117	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	665		

bedragen x € 1.000

5.2 Wonen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	9.887		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 9.222.000 verhoogd: - Op grond van besluitvorming bij de Kadernota 2012 om het eeuwigdurend karakter van de lening NRF/SVN te laten vervallen is een voordeel van € 9 miljoen geraamd door het vrijvallen van voorzieningen. - Verhoging baten stimuleringsregeling woningbouw met € 730.000. Dit betreft een neutrale bijstelling (zie ook onder lasten). - Bij de vaststelling van de woonvisie is besloten het BLS-budget te laten vervallen, een nadeel van € 600.000 (wordt gecompenseerd door lagere lasten). - De subsidie op termijnregeling is ingetrokken. De bekostiging is anders geregeld. De baten stijgen met € 120.000, maar ook de lasten (budgettair-neutraal). - Overige kleine wijzigingen met een nadeel van € 28.000.
Jaarrekening 2012	11.602		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 1.715.000 hoger zijn. - De baten voor de uitvoering van de regeling NRF/SVN, zoals beheervergoedingen, waren niet geraamd. Dit leidt tot een voordeel van € 153.000 - Er is voor de balanspost Fonds Stedelijke Vernieuwing geen terugbetalingsverplichting meer aanwezig richting Rijk, zodat deze balanspost Vooruit Ontvangen Subsidies van € 970.000 nu vrijvalt ten gunste van het rekeningresultaat. - De voorzieningen NRF kunnen niet worden onderbouwd door een bestaand risico, verliezen of een verplichting. Hierdoor is er in het kader van de BBV geen basis om deze voorzieningen te verantwoorden. De voorzieningen kunnen worden opgeheven, een voordeel van € 508.000. - De resterende hogere baten van € 84.000 worden veroorzaakt door afwijkingen < € 100.000.
Resultaat op baten	1.715	v	

bedragen x € 1.000

5.3 Ruimtelijke ontwikkeling	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	2.366		

bedragen x € 1.000

5.3 Ruimtelijke ontwikkeling	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	3.021		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 655.000 verhoogd: - Voor de structuurvisie openbare ruimte is een budget van € 190.000 toegekend. - Voor de structuurvisie en bestemmingsplan Schalkstad is een budget van € 228.000 toegekend. - Het budget is met € 150.000 verhoogd omdat medewerkers van de afdeling ruimtelijke plannen minder rendabele uren kunnen maken (dekking projecten) vanwege hun inzet op andere beleidsproducten. - Overige kleine wijzigingen met een nadeel van € 87.000.
Jaarrekening 2012	3.549		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 528.000 hoger zijn: - Voor een bedrag van € 515.000 (omgerekend 4.000 uur) is minder aan bouwleges (€ 85.000), projecten en grondexploitaties besteed dan geraamd. Gezien de economische omstandigheden zijn minder activiteiten in het kader van de grondexploitaties (€ 370.000). In plaats daarvan is gewerkt aan diverse beleidsproducten als de nota ruimtelijke kwaliteit, leegstand kantoren, grondbeleid en bestemmingsplannen. Daarnaast is sprake geweest van uitval van medewerkers (€ 60.000). Eind 2012 is een plan opgesteld om de formatie in lijn te brengen met de gewijzigde omstandigheden. Dit plan wordt in 2013 in uitvoering gebracht om overschrijdingen te beperken. Het budget is eerder aangepast, maar er was nog onvoldoende inzicht in de daadwerkelijke realisatie. - De resterende hogere lasten van € 13.000 worden veroorzaakt door afwijkingen < € 100.000.
Resultaat op lasten	528	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	60		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 60.000 verhoogd: Overige kleine wijzigingen met een voordeel van € 60.000.
Jaarrekening 2012	66		De resterende hogere baten van € 6.000 worden veroorzaakt door afwijkingen < € 100.000.
Resultaat op baten	6	v	

bedragen x € 1.000

5.4 Vastgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	35.375		

5.4 Vastgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	42.620		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 7.245.000 verhoogd: Hiervan heeft € 5.454.000 betrekking op grondexploitatie: • Het budget is met € 4.728.000 verhoogd door aanpassing aan het vastgestelde MPG; • Het budget is met € 445.000 verhoogd vanwege rentetoevoeging voorziening toekomstige verliezen; • Het budget is met € 281.000 verhoogd vanwege de afronding van FUCA Hiervan heeft € 1.790.000 betrekking op vastgoedbeheer: • Budget van € 400.000 voor sloop v.. schoolgebouw Zwemmerslaan; • Budget van € 286.000 voor herstel gevel stadhuis; • Budget van € 265.000 vanwege vorstschade zwembad "De Planeet • Budget van € 540.000 vanwege overheveling beheerskostenvastgoed in gebruik door de VRK • Budget van € 190.000 vanwege meer interne uren • Budget van € 200.000 vanwege verkoopkosten Brinkman • Lagere kapitaallasten van € 336.000 vanwege actualisatie Investeringsplan en aanpassing van afschrijvingstermijnen • Verlaging van het budget met € 233.000 vanwege overheveling van takenpakket naar SRO • Hogere lasten door overige kleiner mutaties ter grootte van € 478.000 .

5.4 Vastgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	54.608		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 11.988.000 hoger zijn: Hiervan heeft € 5.660.000 betrekking op grondexploitaties: - Niet geraamde uitgaven van € 1.183.000 binnen de grondexploitaties Schalkstad (€ 0,4 mln), Ripperda (€ 0,3 mln), Fietsenfabriek (€ 0,2 mln.) en diverse kleinere exploitaties (€ 0,3 mln.) - Niet geraamde uitgaven van € 1 miljoen door fasering naar voren. Diverse werken binnen grondexploitaties zijn in de fasering naar voren geschoven. - Er is een bedrag van € 12,678 miljoen toegevoegd aan de voorziening toekomstige verliezen als gevolg van het opheffen van verzamelexploitatie, waardoor afzonderlijke grondexploitaties een eigen voorziening nodig hebben. Het betreft hier voornamelijk Waarderpolder Noord-Oost (€ 3,7 mln.), Aziëweg (€ 4,5 mln.) en Meerwijk Centrum (€ 4,5 mln.). De resterende overschrijding van € 6.329.000 is ontstaan door: - Door het sluiten van een aantal grondexploitaties is een aantal panden ondergebracht bij vastgoedbeheer. daarbij zijn tevens de boekwaarden bijgesteld. Dit heeft tot een nadeel geleid van € 2.169.000. Dit is gedekt door een niet geraamde onttrekking aan de reserve grondexploitaties voor hetzelfde bedrag. - Door onvoorzien onderhoud aan diverse gebouwen zijn noodzakelijke werkzaamheden uitgevoerd (calamiteiten en achterstallig onderhoud) Het betreft een bedrag van € 705.000. De overschrijding is incidenteel, maar ten onrechte niet tijdig gesignaleerd. Dit maakt onderdeel uit van het verbeterplan Vastgoed dat in uitvoering is. - Hogere verkoopkosten Brinkmann van € 121.000 Eind 2012 is duidelijk geworden dat naast de veel langere doorlooptijd doordat er extra activiteiten nodig waren, met name de kosten voor de extra externe inzet (externe advies en juridische begeleiding) de oorzaak is geweest voor de hogere lasten. Het verkooptraject leidde ook tot extra inspanningen in het kader van de VVE welke hebben geleid tot aanscherping van de afspraken. Verder is in het kader van het borgen onze doelstellingen voor de herontwikkeling extra assistentie ingezet voor planvorming en begeleiding bouwvragen van Lips t.b.v. de Brinkmannpassage. - Voordat het besluit is genomen om het voormalige zwembad aan de Zwemmerslaan te slopen zijn in voorgaande jaren € 120.000 aan kosten voor instandhouding gemaakt, die pas later in 2012 zijn gefactureerd. De overschrijding is incidenteel, maar ten onrechte niet tijdig gesignaleerd.

5.4 Vastgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
			- Nadeel wegens afwaardering van activa van € 286.000. - Na de derde financiële bijstelling is gebleken dat het risico omtrent de ongeveer 120 (voormalige) erfpachters die mogelijk een te hoge canon hebben gekregen op het moment van de herziening van de canon dan wel mogelijk een te hoge koopsom hebben betaald. Van deze 120 erfpachters hebben er 50 daadwerkelijk bezwaar hebben gemaakt. Het risico op terugbetaling is zo duidelijk dat er een voorziening is getroffen van € 2,5 miljoen. - De resterende overschrijding van € 428.000 wordt veroorzaakt door afwijkingen < € 100.000.
Resultaat op lasten	11.988	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	34.128		
Bijgestelde Begroting 2012	35.397		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 1.269.000 verhoogd: Hiervan heeft € 3.477.000 betrekking op grondexploitatie: - De baten zijn met € 4.728.000 verhoogd vanwege aanpassing aan het vastgestelde MPG - De baten zijn met € 470.000 verlaagd vanwege exploitatie Fietznfabriek - De baten zijn met € 150.000 verlaagd vanwege herstel panden Westergracht (FUCA) - De baten zijn met € 631.000 verlaagd vanwege grondexploitatie Oorkondelaan De baten van vastgoedbeheer zijn met € 2.208.000 verlaagd. - De huuropbrengsten vastgoed zijn met € 1.000.000 verlaagd - De huurinkomsten Leidsevaart (stichting HART) is met € 175.000 verlaagd - Vanwege het niet realiseren van verkopen niet-strategisch vastgoed zijn de baten met € 1.900.000 verlaagd - De baten zijn met € 310.000 verhoogd vanwege de verkoop van een voormalig schoolgebouw aan de Generaal de la Reijstraat - De baten zijn met € 525.000 verhoogd vanwege huurinkomsten VRK (overheveling van programma 2) - Hogere baten door overige kleiner mutaties ter grootte van € 32.000.

5.4 Vastgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	45.256		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 9.859.000 hoger zijn. Hiervan heeft € 7.774.000 betrekking op grondexploitaties: - Lagere baten van € 10,541 miljoen door fasering naar achteren. Het betreft hier voornamelijk FUCA Leidsebuurt (€ 2,6 mln.), Waarderpolder (€ 1,4 mln.), Ripperda, (€ 2,3 mln.), Delftwijk (€ 1,8 mln.), Spoorzone (€ 1,0 mln.) en diverse overige vertragingen (€ 1,4 mln.) - Lagere baten uit diverse exploitaties van € 1,085 miljoen. - Niet geraamde baten van € 622.000 door fasering naar voren (Zomerzone Zuidstrook). - In verband met het liquideren van afgeronde complexen valt het positieve resultaat van € 8,562 miljoen binnen de voorraad gronden op de balans vrij (te verrekenen met de reserve grondexploitatie) - Er is een voordeel van € 1,788 miljoen ontstaan in verband met activering van de voorraad gronden als gevolg van een nadeliger saldo van baten en lasten. - Er is een bedrag van € 9,539 miljoen onttrokken aan de voorziening toekomstige verliezen als gevolg van het opheffen van grondexploitaties. Het betreft hier voornamelijk FUCA (€ 2 mln.), Oostpoort III (Stadion) (€ 2,3 mln.), Oorkondelaan (€ 0,7 mln.), Fietzfabriek (€ 2,7 mln.) en overige kleinere exploitaties (€ 0,6 mln.). - Diverse kleinere posten leiden tot een nadeel van € 1.111.000. De resterende overschrijding van € 2.086.000 is ontstaan door: - Een niet geraamde opbrengst van de verkoop van een pand in de Overtonstraat en tuingronden, omdat deze pas aan het einde van het jaar zijn afgerond, voor een bedrag van € 517.000. - Er is een bedrag van € 223.000 meer aan servicekosten geïnd vanwege het inlopen van achterstanden. De overschrijding is incidenteel, maar ten onrechte niet tijdig gesignaleerd - Het betreft een incidenteel voordeel van € 465.000 inzake niet geraamde huur Kennemer Sportcentrum. over voorgaande jaren, waarover nu overeenstemming is bereikt. De huur is in 2013 e.v.. wel geraamd - In verband met het afboeken van eeuwigdurende erfpachten eind 2012 is er een incidenteel voordeel van € 259.000 gerealiseerd. - Eind 2012 is eenmalig niet geraamde rente ontvangen van. Sportcity (€ 152.000). - Niet geraamde huurinkomsten panden Lelyweg en Oudeweg over voorgaande jaren van € 270.000 - De resterende overschrijding van 200.000 wordt veroorzaakt door hogere baten van < €100.000.
Resultaat op baten	9.859	v	

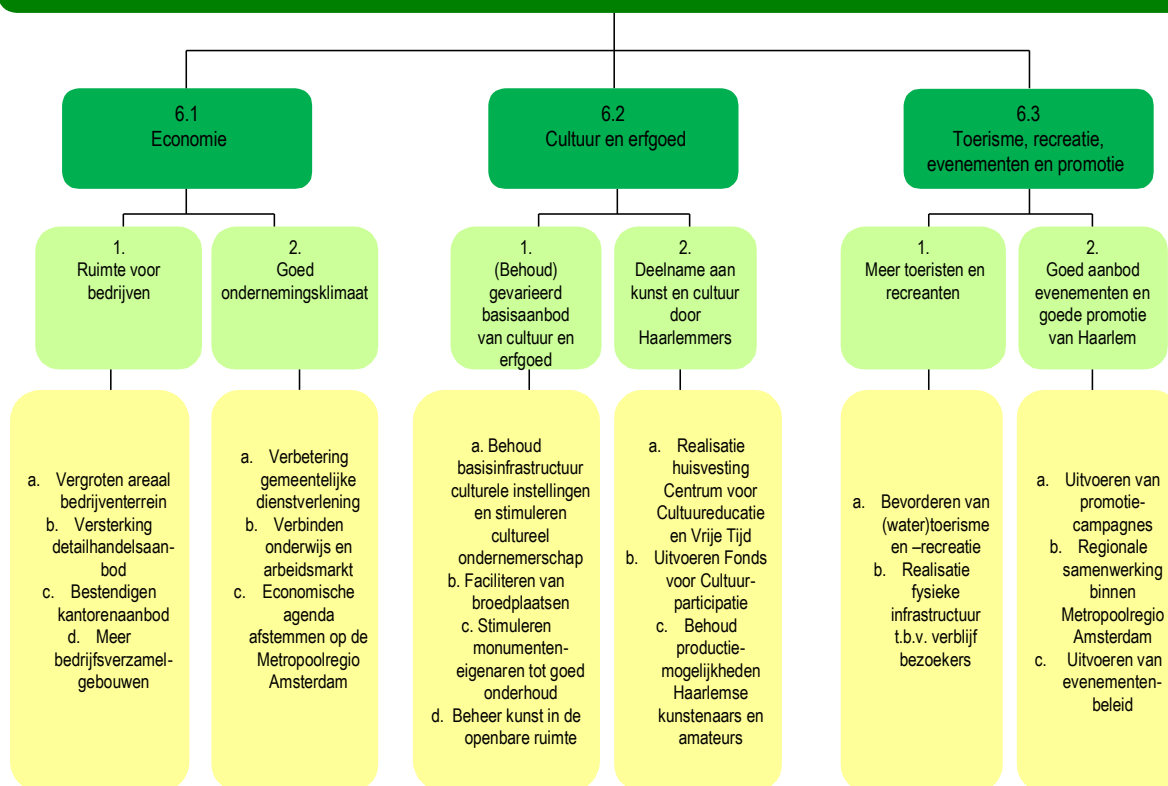
5 Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2012	1.313		
Bijgestelde Begroting 2012	8.130		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 6.817.000 verhoogd: - Conform Kadernota 2012 zijn de vooruit ontvangen subsidies BLS en ISV van € 4.869.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve ISV. - Vanwege het niet realiseren van een gedeelte van de woonvisie (zie onder lasten) is de onderbesteding van € 940.000 gestort in de reserve ISV. - Besloten is de lagere lasten sloop schoolgebouw Zwemmerslaan en een deel van het budget dat in 2012 niet meer wordt uitgegeven, tezamen € 490.000 te storten in de reserve vastgoed. - De raad heeft besloten € 205.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve podia. - Overige wijzigingen < € 100.000 met een voordeel van € 313.000.
Jaarrekening 2012	34.936		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde toevoegingen €26.806.000 hoger zijn: - De netto-opbrengst van de verkoop van de Overtonstraat van € 217.000 is gestort in de reserve vastgoed. Deze was nog niet geraamd. - Er heeft een hogere toevoeging aan de reserve grondexploitatie plaatsgevonden van € 27,529 miljoen, in hoofdzaak vanwege winstneming vanwege het opheffen van grondexploitatie (€ 19,2 miljoen) en als gevolg van vrijval van de voorziening toekomstige verliezen van € 7,2 miljoen. - Er heeft een lagere dotatie aan de reserve ISV plaatsgevonden van € 940.000.
Resultaat toevoeging reserves	26.806	n	
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2012	2.087		

5 Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	8.228		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 6.141.000 verhoogd: - Besloten is € 211.000 te onttrekken aan de reserve volkshuisvesting ten behoeve van Wonen Boven Winkels. - Besloten is € 1.800.000 te onttrekken aan de reserve ISV ten behoeve van de woonvisie. - Besloten is € 100.000 te onttrekken aan de reserve onderhoud cultuurpodia. - Besloten is € 1.900.000 te onttrekken aan de reserve vastgoed vanwege niet niet-realiseren van verkoop van niet-strategisch bezit. - Besloten is € 650.000 te onttrekken aan de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen ten behoeve van herstel gevel stadhuis. - Besloten is € 1.000.000 te onttrekken aan de reserve vastgoed voor de sloop van het schoolgebouw Zwemmerslaan. - Besloten is € 200.000 te onttrekken aan de reserve vastgoed voor de sloop van het schoolgebouw Zwemmerslaan. - Besloten is € 280.000 te onttrekken aan de reserve volkshuisvesting voor de afronding van het project FUCA.
Jaarrekening 2012	34.711		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde onttrekkingen € 26.483.000 hoger zijn. - Er is € 1.262.000 minder onttrokken aan de reserve ISV in verband met minder uitgaven - Er is € 2.169.000 meer onttrokken aan de reserve grondexploitatie ter dekking van de afwaardering van de boekwaarde - Overige wijzigingen < € 100.000 met een hogere onttrekking van € 25.000. - Er heeft een hogere onttrekking aan de reserve grondexploitatie plaatsgevonden van € 25,550 miljoen, in hoofdzaak vanwege dekking van de benodigde ophoging vanwege toekomstige verliezen (€ 14,037 miljoen) en voor dekking van de boekwaarde van geliquideerde exploitaties van € 11,209 miljoen.
Resultaat onttrekking reserves	26.483	v	

Programma 6 Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie

Commissie	Ontwikkeling
(Coördinerende) Portefeuilles	Cultuur, Economische Zaken en Stadspromotie
Afdeling(en)	Stadszaken

Behoud en versterking economisch, cultureel, toeristisch en recreatief klimaat (ook in regionaal verband)

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

Haarlem is een aantrekkelijke stad om te werken, wonen, bezoeken en recreëren. Door het culturele aanbod (podiumkunsten, hedendaagse kunst en diverse musea), de bereikbaarheid van natuurgebieden en kust, het historische en monumentale karakter van de stad en de kwaliteit van het culinaire aanbod in de horeca scoort Haarlem in de nationale benchmark De Atlas voor gemeenten anno 2012 nog steeds uitstekend met een zevende plaats tussen de vijftig grootste gemeenten qua woonaantrekkelijkheid. De aantrekkingskracht van Haarlem heeft ook in 2012 geleid tot bezoekersaantallen boven de streefwaardes.

Haarlem heeft als centrumstad aan de westflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) met een relatief hoogopgeleide beroepsbevolking met hoge arbeidsparticipatie en sterke economische sectoren,

zoals toerisme, de zorg en de zakelijke en creatieve dienstverlening in 2012 bijgedragen aan de versterking van de (internationale) concurrentiepositie van de MRA. De bijdrage van Haarlem heeft er onder meer toe geleid dat de MRA tot de top 5 van Europese metropoolregio's behoort (en blijft behoren). Met ruim 11.000 ondernemers en een groei van bijna 1.500 nieuwe ondernemers de afgelopen tien jaar is Haarlem steeds meer een ondernemersstad. Maar ook Haarlem ondervond de gevolgen van de krediet- en eurocrisis en dit heeft zich in 2012 doorgezet: het aantal banen en startende bedrijven liep terug en de economische groei bleef achter bij het landelijk gemiddelde. Bezuinigingen van de (semi)overheid leiden bovendien tot minder banen in deze sector. Gezien de economische vooruitzichten is op korte termijn vooral het behoud van het aantal banen belangrijk en uitbreiding op de langere termijn. Voor de toekomst laten de zakelijke dienstverlening, de zorg, de creatieve industrie en de toeristische sector groeikansen zien. Bij deze Haarlemse topsectoren kunnen dus kansen gepakt worden. De economische agenda 2012-2016 'Haarlem vitaal en ondernemend' zet hierop in.

Beleidsveld 6.1 Economie

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Ruimte voor bedrijven	Wat hebben we bereikt? Meer ruimte is beschikbaar gekomen voor nieuwe bedrijven in de Waarderpolder, met name in de sector Zakelijke Dienstverlening. Wat hebben we niet bereikt? Door de gevolgen van de euro- en kredietcrisis verloopt de uitgifte van kavels in de Waarderpolder niet volgens de oorspronkelijke planning. Op het terrein Nieuwe Energie in de Waarderpolder verloopt de herontwikkeling nog steeds niet in het tempo, zoals oorspronkelijk bedoeld was door vertraging bij de ontwikkelaar van dit terrein.	☺
2. Goed ondernemingsklimaat	Wat hebben we bereikt? Versterking ondernemersklimaat door digitalisering, meer service en minder regels en organiseren van netwerkbijeenkomsten zoals "Waarderpolder Werkt" en "De grote Innovatieshow" in de Waarderpolder". Wat hebben we niet bereikt? Het nieuwe reclame- en uitstallingsbeleid welke onder andere als doel heeft meer service en minder regels voor ondernemers is niet gereed gekomen.	☺

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid ondernemers over ondernemingsklimaat	6,3 (2005)	6,7 (2007) 6,6 (2010)	6,7	n.b. ¹	Benchmark ministerie van Economische Zaken (tweejaarlijks)

N.B.¹ Er is in 2012 geen rapportcijfer over de tevredenheid van ondernemers over het ondernemingsklimaat beschikbaar, aangezien het ministerie van Economische Zaken dit niet meer organiseert en financiert. In G 32 verband wordt een alternatief onderzocht.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Vergroten areaal bedrijventerrein	Wat hebben we gedaan? In 2012 is de nieuwe Kwik-fit gerealiseerd in de Waarderpolder. Bij Pharmachemie werd uitgebreid en Spaarnelanden kreeg nieuwe huisvesting die in 2013 wordt opgeleverd. In 2012 is gestart met uitvoering van fase twee van het project Noordkop, met als doel 2,5 ha bouwrijpe bedrijfskavels Wat hebben we niet gedaan? Door de gevolgen van de euro- en kredietcrisis verloopt de uitgifte van kavels in de Waarderpolder niet volgens de oorspronkelijke planning. Op het terrein Nieuwe Energie in de Waarderpolder verloopt de herontwikkeling nog steeds niet in het tempo, zoals oorspronkelijk bedoeld was door vertraging bij de ontwikkelaar van dit terrein.	☹️
1b. Versterking detailhandelsaanbod	Wat hebben we gedaan? In 2012 is het concept van de regionale detailhandelsvisie Zuid-Kennemerland 2012-2022 in opdracht van het Regionaal Economisch Overleg (REO) Zuid-Kennemerland opgesteld en voorgelegd aan de Regionale Advies Commissie (RAC) detailhandel provincie N-H Zuid. Ook is het concept van de structuurvisie Schalkstad 2020 vastgesteld, zodat een uitbreiding van de eerste fase voor het winkelcentrum Schalkwijk in 2013 met 8.000 m² planologisch mogelijk is. Daarnaast is gestart met de verbouw van de leegstaande winkelruimtes in de Brinkmannpassage, waardoor nieuwe grootschalige winkelformules zich hier kunnen vestigen. De titel van beste winkelstad van Nederland is weer in handen van Haarlem.	😊
1c. Bestendigen kantorenaanbod	Wat hebben we gedaan? Naar aanleiding van de Metropool Regio Amsterdam (hierna: MRA) kantorenuivoeringstrategie 2010-2040 zijn in 2012 scherpe afspraken in MRA verband gemaakt om in 2020 op frictieleegstandsniveau voor kantoorruimte uit te komen. De vernieuwing van de overheid(sgerelateerde) kantoorruimte, zoals het voormalige Postkantoor voor het stadskantoor, het provinciekantoor aan het Houtplein en de nieuwbouw van Spaarnelanden in de Waarderpolder loopt volgens planning. Wat hebben we niet gedaan? Door de gevolgen van de krediet- en eurocrisis zijn er weinig verhuizingen van kantoorgebruikers en is de leegstand toegenomen. Fluor heeft als grote Haarlemse kantoorgebruiker besloten naar de nog te realiseren nieuwbouw in Hoofddorp te verhuizen. Positief is dat het bedrijf in ieder geval blijft daarmee behouden voor de MRA en werknemers niet hoeven te verhuizen.	☹️
1d. Meer bedrijfsverzamelgebouwen	Wat hebben we gedaan? Haarlem scoort nummer drie in Nederland als creatieve stad. In slechts twee van de vijftig grootste gemeenten van Nederland heeft de creatieve industrie een groter aandeel in de werkgelegenheid. De inzet van de gemeente waardoor meer bedrijfsverzamelgebouwen zijn gerealiseerd werpt dus zijn vruchten af. Het project 'Nieuwe energie op de Creatieve as' is afgerond en er is een doorstart met de Gonnetstraat en GNR8 als centrale plek.	😊
2a. Verbetering gemeentelijke dienstverlening	Wat hebben we gedaan? Versterking van het ondernemersloket door digitalisering, meer service en minder regels, zoals bij het vrijgeven van de winkelopeningstijden op zondag in 2012 en het vrijgeven voor de inspraak van het nieuwe vergunningsvrije uitstal- en reclamebeleid. De Stichting Ondernemersfonds Binnenstad heeft in overleg met de gemeente het ondernemersfonds geëvalueerd.	😊

Prestatie		2012
2b. Verbinden onderwijs en arbeidsmarkt	Wat hebben we gedaan? Door het platform arbeidsmarkt en onderwijs waarin de gemeente Haarlem een voortrekkersrol heeft, zijn het afgelopen jaar de nodige activiteiten georganiseerd. Het contact met de platforms in de IJmond en de Haarlemmermeer is versterkt, met als doel te komen tot regionale arbeidsmarktthema's. De gemeente heeft mede het evenement Waarderpolder Werkt georganiseerd. Dit evenement bracht de verschillende partijen in het onderwijs en bedrijfsleven samen en er zijn afspraken gemaakt ter versterking van de regionale arbeidsmarkt. Haarlem scoort de eerste plaats als beste stad in Nederland om te werken volgens arbeidsmarktmagazine Intermediar. Wat hebben we niet gedaan? Het integraal arbeidsmarktbeleid (of: arbeidsmarktagenda) is niet gereed gekomen.	😊
2c. Economische agenda afstemmen op de Metropoolregio Amsterdam	Wat hebben we gedaan? Economische agenda "Haarlem Vitaal en Ondernemend" 2012-2016 is afgestemd op de MRA. De Haarlemse economische agenda richt zich op toerisme, creatieve industrie en zakelijke en zorgdienstverlening. Haarlem kan de economische agenda niet alleen uitvoeren en manifesteerde zich binnen en buiten de regio positief en onderscheidend als hoofdstad van de provincie Noord-Holland en acteerde actief als samenwerkingspartner. Haarlem heeft samengewerkt in het regionaal economisch overleg (REO) Zuid-Kennemerland en in het Platform Regionaal Economische Structuur (PRES) van de MRA als onderdeel van de Randstad.	😊

Beleidsveld 6.2 Cultuur en erfgoed

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. (Behoud) gevarieerd basisaanbod van cultuur en erfgoed	Wat hebben we bereikt? In 2012 hebben de organisaties op het gebied van cultuur en erfgoed opnieuw een gevarieerd basisaanbod geboden in de stad en de regio ondanks de doorgevoerde bezuinigingen.	😊
2. Deelname aan kunst en cultuur door Haarlemmers	Wat hebben we bereikt? De Cultuurmonitor 2012 laat zien dat veel Haarlemmers deelnemen aan kunst en cultuur, zelfs meer dan het landelijk gemiddelde. In het totaal bezochten 733.470 personen de grote culturele instellingen. In 2011 bedroeg dit aantal 681.381. De Bibliotheek liet een toename van het aantal leden zien van 51.174 naar 51.663. De landelijke trend laat een daling van het aantal leden zien. De inwoners van Haarlem waarderen het culturele aanbod met een 7,5.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Oordeel Haarlemmers over cultureel aanbod in Haarlem (rapportcijfer)	7,4 (2007)	7,4 (2008) 7,4 (2009) 7,1 (2010) 7,6 (2011)	7,4	7,5	Omnibusonderzoek
Aantal gesubsidieerde amateurverenigingen	62 (2005)	54 (2008) 59 (2009) 59 (2010) 57 (2011)	60	57	Gemeentelijke registratie

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
Aantal leden bibliotheek (x 1.000)	40 (2009)	39 (2008) 40 (2009) 39 (2010) 42 (2011)	40	43	Bibliotheek Haarlem
Aantal bezoekers diverse musea en podiumkunsten (x 1.000) ¹	693 (2009)	633 (2008) 693 (2009) 643 (2010) 681 (2011)	700	733	Jaarverslagen culturele instellingen

¹ Bezoekersaantallen opgeteld van Teylers Museum, Frans Hals Museum, De Hallen Haarlem, het Dolhuys, Toneelschuur, Filmschuur, Patronaat, Philharmonie en Stadsschouwburg. Bij een aantal cultuurpodia worden de bezoekersaantallen per seizoen bijgehouden. Dan hebben gegevens over het jaar 2012 betrekking op het seizoen 2011/2012.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Behoud basisinfrastructuur culturele instellingen en stimuleren cultureel ondernemerschap	Wat hebben we gedaan? De vier grote podia hebben een alliantie gesloten om meer samen te gaan werken. Toneelschuur Producties is subsidie toegezegd om voor Haarlem behouden te blijven. Verschillende instellingen zijn ondanks bezuinigingen er in geslaagd de programmering overeind te houden. Ter voorbereiding van een nieuwe cultuurnota zijn stadsgesprekken gevoerd met als thema's: ondernemerschap, cultuureducatie, hedendaagse kunst, geschiedenis van de stad en creatieve industrie. Wat hebben we niet gedaan? Het is niet gelukt om Holland Symfonia (getroffen door bezuinigingen door het rijk) voor de stad te behouden.	😊
1b. Faciliteren van broedplaatsen	Wat hebben we gedaan? Met Ymere is overeen gekomen om de Gonnetsstraat 26 nog minimaal twee jaar als broedplaats voor de creatieve industrie te handhaven. Ook Belcanto (voormalige belastingkantoor) wordt voor een periode van vijf jaar als broedplaats voort gezet. Nieuwe Vide is een belangrijke broedplaats op het Nieuwe Energieterrein als onderdeel van een te vormen cultureel bedrijventerrein. Bij de afronding van het project Nieuwe Energie op de Creatieve As is een magazine en de daaraan verbonden website en iPad app gepresenteerd. Ze bieden actueel nieuws en geven onder meer een overzicht van broedplaatsen, organisaties en de creatieve bedrijven in Haarlem.	😊
1c. Stimuleren monumenteneigenaren tot goed onderhoud	Wat hebben we gedaan? De Verordening Stimuleringsregeling Haarlemse Monumenten is van kracht geworden en het Convenant met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten is afgerond. In 2012 zijn de eerste vijf aanvragen binnengekomen. De gemeente heeft de monumenteneigenaren aangeboden een technisch opnamerapport van hun monument te laten maken. Ongeveer 500 eigenaren hebben een rapport laten maken.	😊
1d. Beheer kunst in de openbare ruimte	Wat hebben we gedaan? De kunstcollectie is geschouwd door de adviescommissie Collectie Kunst in de Openbare Ruimte. De adviezen van de commissie zijn door het bestuur vastgesteld. De uitvoerende organisatie van het beheer (Kunstwacht) is vervolgens gestart met het uitvoeren van de adviezen. Wat hebben we niet gedaan? De percentageregeling is niet ingevoerd.	😊

Prestatie		2012
2a. Realisatie huisvesting Centrum voor Cultuureducatie en Vrije Tijd	Wat hebben we gedaan? Voor HART (voorheen Centrum voor Cultuureducatie en Vrije Tijd) is nieuwe huisvesting beoogd op de locatie Kleine Houtweg. Wat hebben we niet gedaan? Nieuwe huisvesting voor HART is nog niet gerealiseerd.	☹️
2b. Uitvoeren Fonds voor Cultuurparticipatie	Wat hebben we gedaan? De bijdrage van het landelijke fonds Cultuurparticipatie is ondergebracht in het Cultuurstimuleringsfonds Haarlem. Vanuit dit fonds zijn 81 projecten gesubsidieerd (31 amateurkunstprojecten, 3 cultuureducatieprojecten, 13 professionele projecten en 34 gemengde projecten).	😊
2c. Behoud productiemogelijkheden Haarlemse kunstenaars en amateurs	Wat hebben we gedaan? Het Cultuurstimuleringsfonds Haarlem biedt voldoende ondersteuningsmogelijkheden voor producties voor Haarlemse kunstenaars en amateurs. Het faciliteren van ateliers en de uitvoering van de toewijzing is afgestemd met de partnerorganisatie 37PK. Twee laagdrempelige podia voor professionele beeldende kunstenaars zijn gerealiseerd in de Kloostergang en in de etalage van het Raakspoort (de Stadskunstkamer).	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Aantal instellingen met budgetfinanciering	0 (2007)	1 (2008) 2 (2009) 4 (2010) 4 (2011)	10	6	Gemeentelijke registratie
2b. en 2c. Aantal aanvragen Cultuurstimuleringsfonds	93 (2006)	129 (2007) 97 (2008) 125 (2009) 139 (2010) 120 (2011)	150	115	Gemeentelijke registratie
2b. en 2c. Aantal toekenningen CSF	47 (2006)	79 (2007) 65 (2008) 95 (2009) 95 (2010) 96 (2011)	80	81	Gemeentelijke registratie

Beleidsveld 6.3 Toerisme, recreatie, evenementen en promotie

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Meer toeristen en recreanten	Wat hebben we bereikt? Meer bezoekers vanuit Amsterdam naar de Metropool Regio Amsterdam (MRA), waaronder Haarlem. Meer bezoekers aan het loket van de VVV op het Verwulft in 2012.	😊
2. Goed aanbod evenementen en goede promotie van Haarlem	Wat hebben we bereikt? Bestaande evenementen zoals onder meer Bevrijdingspop, Corso en Haarlem Jazz werden deels vernieuwd en trokken veel bezoekers. Ook voor nieuwe evenementen, zoals voor Roze Zaterdag, was de belangstelling en de waardering groot.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Aantal toeristische dagbezoekers naar Haarlem (x 1.000)	930 (2005)	1.089 (2007) 1.120 (2008) 1.163 (2009) 1.234 (2010) 1.203 (2011)	> 1.200	n.b. ¹	Continu Vakantie Onderzoek (CVO)
1. Aantal verblijfstoeristen (x 1.000) (toeristen die overnachten)	220 (2005)	286 (2007) 289 (2008) 273 (2009) 281 (2010) 271 (2011)	280	n.b. ¹	Toeristenbelasting

¹ De jaargegevens over 2012 komen pas in juli van het daarop volgend jaar beschikbaar.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Bevorderen van (water)toerisme en -recreatie	Wat hebben we gedaan? Samenwerking in de metropoolregio door middel van het project Amsterdam Bezoeken Holland Zien (ABHZ). Meer promotie en productbewerking voor riviercruisevaart en motorchartervaart door deelname aan het promotietraject van Amsterdam Cruise Port. De faciliteiten voor riviercruisevaart aan de Spaarndamseweg zijn gerealiseerd. Op 1 april 2012 is het eerste schip in Haarlem ontvangen. De steiger voor de rondvaartboten aan de Nieuwe Gracht is gerealiseerd. Elektrische sloepenverhuur bij Schouwburg is van start gegaan: de ondernemer heeft een succesvol 1^e seizoen gehad. Wat hebben we niet gedaan? Geplande passantensteiger Spaarneboog is uitgesteld naar voorjaar 2013.	😊
1b. Realisatie fysieke infrastructuur t.b.v. verblijf bezoekers	Wat hebben we gedaan? Infotake zuil geplaatst (bewegwijzering via gratis A3 plattegronden) in parkeergarage Raaks. Fiets/voetveer Belgiëlaan-Spaarnelaan is in gebruik genomen en opgenomen in het fietsroutenetwerk.	😊
2a. Uitvoeren van promotiecampagnes	Wat hebben we gedaan? De uitvoering van promotiecampagnes is door City Marketing Haarlem uitgevoerd. De promotiecampagnes zijn opgenomen in het door de gemeente aangestuurde activiteitenplan van City Marketing Haarlem. Prestaties zijn voor een groot deel van 2012 verantwoord. Er is onder meer een aanvang gemaakt met de meertaligheid van de website en het bevorderen van congresstoerisme in samenwerking met Amsterdam Marketing. Uit het gehouden onderzoek Bezoekersprofiel Haarlem 2012 blijken onder meer de promotiecampagnes te leiden tot belangrijke resultaten voor Haarlem, zoals dat toeristische promotie en samenwerking binnen de MRA de wervingskracht van bezoekers vergroot.	😊
2b. Regionale samenwerking binnen Metropoolregio Amsterdam	Wat hebben we gedaan? Haarlem heeft geparticipeerd in het project Amsterdam Bezoeken Holland Zien. Dit project had als doelstelling om de toerist die in Amsterdam verblijft te verleiden om de regio te bezoeken. Het percentage van het aantal internationale bezoekers aan Amsterdam dat ook de regio bezocht was in de startsituatie in 2008 18%. De doelstelling is 20% meer in 2015. Het resultaat begin 2012, met nog 4 jaar te gaan, is 23%.	😊

Prestatie		2012
2c. Uitvoeren van evenementen beleid	Wat hebben we gedaan? De reguliere evenementen op de evenementenkalender zijn uitgevoerd en goed bezocht. Tevens hebben een aantal incidentele evenementen plaatsgevonden, zoals Roze Zaterdag en het EK Honkbal die beiden goed zijn bezocht. In samenwerking met de culturele instellingen en City Marketing Haarlem zijn voorbereidingen getroffen voor het Frans Halsjaar 2013.	😊

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Beleids- veld	Programma 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
	Lasten (exclusief mutaties reserves)				
6.1	Economie	1.866	1.382	2.548	2.671
6.2	Cultuur en erfgoed	26.707	26.207	26.360	27.368
6.3	Toerisme, recreatie, evenementen	1.755	1.344	1.451	1.606
	Totaal lasten	30.328	28.933	30.360	31.645
	Baten (exclusief mutaties reserves)				
6.1	Economie	709		845	1.049
6.2	Cultuur en erfgoed	631	335	960	1.034
6.3	Toerisme, recreatie, evenementen	435	128	158	71
	Totaal baten	1.776	463	1.963	2.155
	Totaal saldo exclusief mutaties reserves	28.552	28.470	28.397	29.491
	Toevoeging aan reserves	1.019	0	694	694
	Onttrekking aan reserves	219	0	2.490	2.486
	Saldo inclusief mutaties reserves	29.352	28.470	26.601	27.699

Analyse saldo programma 6

Het programma Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie sluit met een nadelig saldo van € 27,7 miljoen. Dit is € 1,1 miljoen nadeliger dan het geraamde saldo.

Analyse per beleidsveld

bedragen x € 1.000

6.1 Economie	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	1.382		
Bijgestelde Begroting 2012	2.548		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 1.166.000 verhoogd: - De lasten voor het project Nieuwe energie zijn geraamd op € 750.000 en worden gedekt uit een bijdrage van het Europees Fonds voor regionale Ontwikkeling. - De bijdrage aan het ondernemersfonds Waarderpolder van € 321.000 is geraamd. De lasten worden gedekt door middel van een BIZ-heffing Waarderpolder. -Een verhoging met € 95.000 door overige vastgestelde wijzigingen < € 100.000.
Jaarrekening 2012	2.671		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 123.000 hoger zijn: Betreft hogere lasten door kleinere overschrijdingen van < € 100.000.

bedragen x € 1.000

6.1 Economie	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Resultaat op lasten	123	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	845		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 845.000 verhoogd: - Een bijdrage van het Europees Fonds voor regionale Ontwikkeling van € 750.000 is geraamd. - Een verhoging met € 95.000 door overige vastgestelde wijzigingen < € 100.000.
Jaarrekening 2012	1.049		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 204.000 hoger zijn: - Als onderdeel van opschoning van de balans is een verplichting vrijgevallen van € 108.000 met betrekking tot het platform arbeidsmarkt en onderwijs. - Betreft € 96.000 hogere baten door kleinere overschrijdingen van < € 100.000.
Resultaat op baten	204	v	

bedragen x € 1.000

6.2 Cultuur en erfgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	26.207		
Bijgestelde Begroting 2012	26.360		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 153.000 verhoogd: - Besloten is tot een storting van € 250.000 in het monumentenfonds bij SVn (stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten). - Een verlaging met € 97.000 door overige vastgestelde wijzigingen < € 100.000.

bedragen x € 1.000

6.2 Cultuur en erfgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	27.368		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 1.008.000 hoger zijn: - Bij de Toneelschuur en de Stichting Stadsschouwburg/Philharmonie (beiden hebben een gebroken boekjaar) werden tot en met 2012 de subsidietermijnen september tot en met december van het jaar t in jaar t + 1 verwerkt. Al eerder (in 2005, zie collegenota 2005/239 en raadsvoorstel 2005/240267) is besloten om deze methodiek, zodra er financiële middelen voorhanden zijn, aan te passen. De kosten van deze aanpassing vergen namelijk eenmalig een extra uitgave van 4 maanden exploitatiesubsidie van de Toneelschuur, de Philharmonie en Stadsschouwburg. Om toch te voldoen aan het rechtmatigheidscriterium ic. de lasten nemen in het jaar waarin de prestaties worden geleverd, is nu op advies van de huidige accountant besloten de correctie in de jaarrekening 2012 te laten plaatsvinden. Dit vergt een eenmalig bedrag van ca. € 1,1 miljoen. - De storting van € 250.000 in het monumentenfonds bij SVn (stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten) heeft wel plaatsgevonden, maar hiervoor was geen extra budget nodig. - Betreft € 158.000 hogere lasten door kleinere overschrijdingen van < € 100.000.
Resultaat op lasten	1.008	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	335		
Bijgestelde Begroting 2012	960		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 625.000 verhoogd: - Een bijdrage van het nationaal restauratiefonds van € 657.000 ten behoeve van de verbouwing van de podia is geraamd. - Betreft € 32.000 lagere baten door besluiten van < € 100.000.
Jaarrekening 2012	1.034		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten €74.000 hoger zijn: Betreft hogere baten door kleinere overschrijdingen van < € 100.000.
Resultaat op baten	74	v	

bedragen x € 1.000

6.3 Toerisme, recreatie, evenementen en promotie	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	1.344		
Bijgestelde Begroting 2012	1.451		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 107.000 verhoogd: Betreft hogere lasten door besluiten van < € 100.000.

bedragen x € 1.000

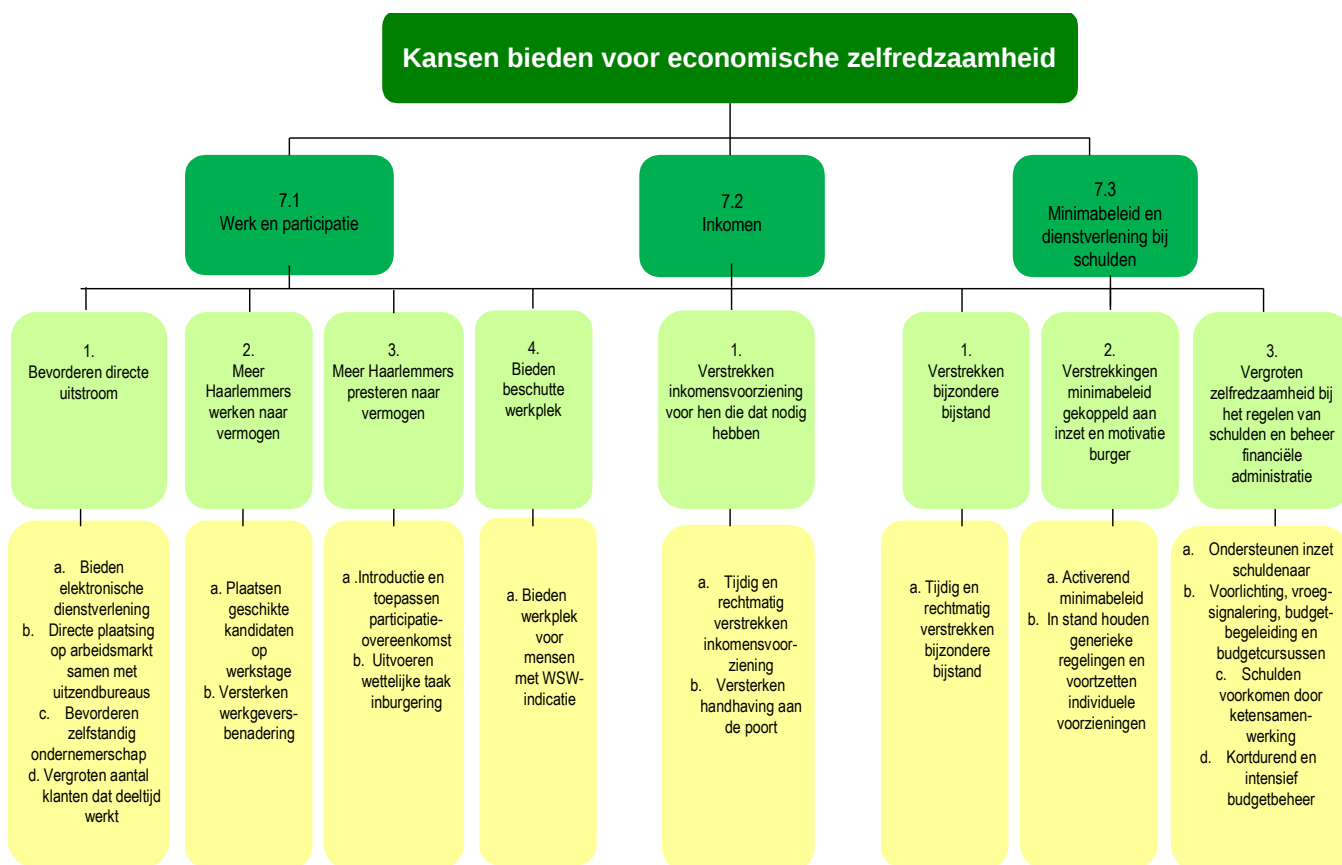
6.3 Toerisme, recreatie, evenementen en promotie	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	1.606		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 155.000 hoger zijn: Betreft hogere lasten door diverse afwijkingen van < € 100.000.
Resultaat op lasten	155	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	128		
Bijgestelde Begroting 2012	158		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 30.000 verhoogd: Betreft hogere lasten door diverse afwijkingen van < € 100.000.
Jaarrekening 2012	71		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten €87.000 lager zijn: Betreft lagere baten door diverse afwijkingen van < € 100.000.
Resultaat op baten	87	n	

bedragen x € 1.000

6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	694		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 694.000 verhoogd: - De bijdrage van het Nationaal restauratiefonds van € 657.000 is gedoteerd aan de reserve onderhoud podia. - Betreft toevoegingen € 37.000 door diverse afwijkingen van < € 100.000.
Jaarrekening 2012	694		
Resultaat toevoeging reserves	0		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	2.490		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 2.490.000 verhoogd: - Op basis van het raadsbesluit 2011/119896 is het saldo van de reserve "Omslagfonds Waarderpolder" van € 2.405.714 beschikbaar gesteld ten behoeve van het project aanleg Fly-overs Waarderpolder. Hierbij is de onttrekking in de begroting geraamd. - Betreft onttrekkingen van € 85.000 door diverse afwijkingen van < € 100.000.
Jaarrekening 2012	2.486		
Resultaat onttrekking reserves	4	n	

Programma 7 Werk en inkomen

Commissie	Samenleving
(Coördinerende) Portefeuilles	Sociale Zaken
Afdeling(en)	Sociale Zaken en Werkgelegenheid

WSW = Wet Sociale Werkvoorziening

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling: Kansen bieden voor economische zelfredzaamheid

Ook in 2012 ondervindt dit programma de gevolgen van de bezuinigingen door het rijk, de economische situatie en het vervallen van het wetsvoorstel Werken naar Vermogen.

De hoeveelheid geld voor re-integratie en participatie is wederom verminderd en daardoor is de gemeente genooddaakt tot innovatieve oplossingen te komen. Desondanks zijn in 2012 490 mensen aan een baan geholpen en is het klantenbestand gedaald. Het Poortwachtersteam heeft ervoor gezorgd dat alleen die Haarlemmers die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben en niet direct aan het werk kunnen een uitkering krijgen.

De gezinstoets die halverwege 2012 is ingevoerd bij het beoordelen van het recht op een WWB uitkering is enkele maanden later alweer gesneuveld onder politiek druk.

Samen met het UWV is de gemeente gestart met de inrichting van een regionaal Werkplein op één locatie in Haarlem. Alle werkgeversdienstverlening wordt daarin ondergebracht, dáár is kennis van de arbeidsmarkt aanwezig, dáár vindt het eerste contact voor de inkomensvraag plaats en dáár melden klanten zich op weg naar werk.

De gemeente heeft het accent van schuldhulpverlening naar schulddienstverlening verlegd. Voorop staat niet meer hoe de gemeente de klant kan helpen, de klant is zo mogelijk zelf verantwoordelijk voor een oplossing van de financiële problemen. De gemeente ondersteunt en faciliteert waar dat mogelijk is.

Ook op het gebied van armoedebestrijding is het afgelopen jaar een nieuwe weg ingeslagen. Het nieuwe minimabeleid ondersteunt mensen in hun groei naar zelfredzaamheid en biedt uitzicht op een financieel zelfstandig bestaan.

De gemeente heeft tenslotte ingezet op maximale activering van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door intensief gebruik te maken van Social Return on Investment. Het gebruik van het instrument SROI is concreter gemaakt door de aanbestedingsregels en de subsidiesystematiek van de gemeente hierop in te richten.

Beleidsveld 7.1 Werk en participatie

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Bevorderen directe uitstroom	Wat hebben we bereikt? De streefwaarde om minimaal 350 klanten te laten uitstromen naar werk (inclusief part-timers) is ondanks de recessie behaald. 490 klanten hebben de weg naar betaald werk gevonden. In 2012 zijn de doelstellingen op het gebied van re-integratie aangepast en is vooral ingezet op directe uitstroom naar werk.	😊
2. Meer Haarlemmers werken naar vermogen	Wat hebben we bereikt? 124 klanten hebben via een werkstage bij Paswerk gewerkt. Wat hebben we niet bereikt? De streefwaarde is niet bereikt. In 2012 zou inzet gepleegd worden op het instrument werkstage als voorloper van het traject loondispensatie in het kader van de Wet Werk naar Vermogen. De WWNV is niet doorgegaan. Hierdoor is het accent verlegd van plaatsen op werkstage naar directe plaatsing bij reguliere werkgevers.	😐
3. Meer Haarlemmers presteren naar vermogen	Wat hebben we bereikt? Ondanks dat de Wet Werken naar Vermogen niet is doorgegaan, zijn er meer mensen een tegenprestatie gaan leveren voor het ontvangen van een uitkering. Zo heeft de gemeente in 2012 135 klanten op een actiefstage geplaatst om een zinvolle dagbesteding te hebben en werkervaring op te doen. In 2012 zijn om financiële redenen nog maar een beperkt aantal inburgeringstrajecten aangeboden. Wat hebben we niet bereikt? Er is niet gestart met de invoering van de participatieovereenkomst als gevolg van het uitblijven van de Wet Werken naar Vermogen. Hoewel een gedeelte van de klanten al vrijwilligersactiviteiten of anderszins maatschappelijke activiteiten volgt, wordt dit in 2013 geformaliseerd en geïmplementeerd op basis van de nieuwe Participatiewet.	😐

Doel		2012
4. Bieden beschutte werkplek	Wat hebben we bereikt? In 2012 hebben 702 mensen een beschutte werkplek gekregen.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Directe uitstroom naar werk	300 (2007)	219 (2008) 279 (2009) 213 (2010) 263 (2011)	350	490	Gemeentelijke registratie
2. Aantal klanten dat werkt naar vermogen met aanvullende inkomensvoorziening ¹	124 (2012)	124	400	124	Gemeentelijke registratie
3. Percentage klanten in de doelgroep dat presteert naar vermogen met aanvullende inkomensvoorziening ¹	10% (2012)	10%	10%	10%	Gemeentelijke registratie
4. Aantal WSW klanten	703 (2009)	729 (2010)	690	702	SW Paswerk

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Bieden elektronische dienstverlening	Wat hebben we gedaan? De verwachting was dat de digitale dienstverlening in samenwerking met het UWV Werkbedrijf verder was doorontwikkeld. Door vertraging in het opstellen van een dienstverleningsconcept met het Werkplein is dit onvoldoende van de grond gekomen.	😊
1b. Directe plaatsing op arbeidsmarkt samen met uitzendbureaus	Wat hebben we gedaan? Ondanks de recessie hebben 268 mensen via bemiddeling door Paswerk en uitzendbureau's fulltime werk gevonden.	😊
1c. Bevorderen zelfstandig ondernemerschap	Wat hebben we niet gedaan? Vanwege een gebrek aan re-integratiemiddelen voor het inkopen van externe trajecten gericht op het begeleiden van startende ondernemers hebben we het zelfstandige ondernemerschap onvoldoende kunnen bevorderen.	😊
1d. Vergroten aantal klanten dat deeltijd werkt	Wat hebben we gedaan? 222 mensen werkten gedurende het gehele jaar parttime. Gemiddeld werkten maandelijks 240 mensen in deeltijd en ontvingen daarnaast een uitkering, aangevuld tot bijstandsniveau.	😊
2a. Plaatsen geschikte kandidaten op werkstage	Wat hebben we gedaan? Vanuit aanmeldingen 2011 hebben 124 mensen in 2012 een werkstage in 2012 doorlopen. Vanwege het niet doorgaan van de Wet Werken naar Vermogen en het daardoor vervallen van de werkstage, is de streefwaarde niet gehaald.	😞
2b. Versterken werkgeversbenadering	Wat hebben we gedaan? De medewerkers en de daarbij behorende kennis van Bureau & Werk is ondergebracht bij Pasmatch personeelsbemiddeling, onderdeel van Paswerk om zodoende werkgevers op een eenduidige en efficiënte wijze te benaderen. Het instrument Social Return on Investment wordt intensiever ingezet in de gemeentelijke contracten met werkgevers. Daarnaast ontwikkelt de gemeente samen met het UWV een gezamenlijke en eenduidige aanpak richting werkgevers.	😊

Prestatie		2012
3a. Introductie en toepassen participatieovereenkomst	Wat hebben we niet gedaan? De participatieovereenkomst is door het uitblijven van de Wet Werken naar Vermogen nog niet ingevoerd. Beleid hierop wordt meegenomen bij de uitwerking van de nota Werk! en bij de implementatie van de nieuwe Participatiewet.	☹
3b. Uitvoeren wettelijke taak inburgering	Wat hebben we gedaan? In het kader van de afbouw van inburgering zijn in 2012 111 inburgeringstrajecten gerealiseerd. De inzet is verder gericht op het handhaven en informeren bij de uitvoer van de trajecten.	☺
4a. Bieden werkplek voor mensen met WSW-indicatie	Wat hebben we gedaan? 702 personen met een WSW indicatie hebben een werkplek.	☺

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1d. Aantal klanten met deeltijdinkomsten uit werk bij reguliere werkgevers	223 (2010)	223 (2010) 250 (2011)	260	222	Gemeentelijke registratie
3b. Aantal inburgeringstrajecten	638 (2010)	619 (2010) 287(2011)	125	111	ISI

Vanaf 2013 vervalt de inburgering als wettelijke taak van de gemeente.

Beleidsveld 7.2 Inkomen

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Verstrekken inkomensvoorziening voor hen die dat nodig hebben	Wat hebben we bereikt? Door de inzet van het Poortwachtersteam en gebruik te maken van digitale dienstverlening wordt voorkomen dat burgers ten onrechte een uitkering krijgen en dat burgers die wel recht hebben op een uitkering, deze sneller verkrijgen.	☺

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Aantal klanten meteen aanvullende inkomensvoorziening 18 – 64 jaar ¹	2.536 (2008)	2.955 (2010)	3.185	2.808	Gemeentelijke registratie

¹ Vanaf 2012 worden alle inkomensvoorzieningen opgenomen binnen de effectindicator. Voorheen was dit alleen de WWB en de WIJ.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Tijdig en rechtmatig verstrekken van inkomensvoorzieningen	Wat hebben we gedaan? Door gebruik te maken van digitale dienstverlening wordt een uitkeringsaanvraag snel en efficiënt afgehandeld. Voor klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt geldt een vlotte afhandeling van de aanvraag binnen vier weken. Voor overige klanten wordt de aanvraag binnen de wettelijke termijn van acht weken afgehandeld en wordt eerst een periode om werk te vinden, geboden. Hierdoor ligt het percentage afgehandelde aanvragen binnen vier weken lager.	☺

Prestatie		2012
1b. Versterken handhaving aan de poort	Wat hebben we gedaan? Bij de behandeling van de aanvraag wordt de nadruk op de eigen mogelijkheden van de klant gelegd om zijn hulpvraag in te vullen. Dit geldt zowel bij het vinden van werk, maar ook bij het oplossen van financiële problemen of het vinden van passende scholing. Door gebruik te maken van een systeem van risicoprofielen kan een aanvraag makkelijker worden afgehandeld en wordt voorkomen dat burgers ten onrechte een uitkering ontvangen. Tenslotte krijgen klanten met kansen op de arbeidsmarkt eerst een zoektijd van vier weken om werk te vinden voordat hun aanvraag wordt afgehandeld en worden hierbij, indien nodig, ondersteund.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Percentage aanvragen aanvullende inkomensvoorziening binnen 4 weken afgehandeld	25% (2006)	47% (2007) 54% (2008) 58% (2009) 72% (2010) 53% (2011)	90%	55%	Gemeentelijke registratie
1b. Handhaving aan de poort: preventiequote	22% (2012)	22%	20%	22%	Gemeentelijke registratie

^{1a} zijn afgehandelde aanvragen voor klanten die bij de aanvraag geen zoektijd hebben gekregen om werk te vinden

Beleidsveld 7.3 Minimabeleid

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Verstrekken bijzondere bijstand	Wat hebben we bereikt? In 2012 zijn 1.531 aanvragen individuele Bijzondere Bijstand toegekend. Het aantal blijft achter bij de streefwaarde. De gemeente zet in 2013 in op het vergoten van het bereik en gebruik van Bijzondere Bijstand.	😊
2. Verstrekkingen minimabeleid gekoppeld aan inzet en motivatie burger	Wat hebben we bereikt? Binnen het minimabeleid zijn de bestaande generieke regelingen uitgevoerd, waarbij het bieden van incidentele financiële ondersteuning voorop stond. Als gevolg van een nieuw minimabeleid is de doelstelling ten aanzien van bijzondere bijstand en de daarbij behorende prestaties aangepast in 2012. Maatwerk bieden staat daarbij voorop. Wat hebben we niet bereikt? Het nieuwe minimabeleid is eind 2012 via de nota 'Samen voor elkaar: groeien naar financiële zelfredzaamheid' vastgesteld. Het beleid heeft als doelstelling mensen te stimuleren tot groei naar zelfstandigheid en biedt mogelijkheden om armoede te ontstijgen. Het eisen van een prestatie gekoppeld aan minimaregeling zoals als doelstelling was opgenomen past niet binnen het nieuwe minimabeleid. De tegenprestatie wordt wel verwacht binnen het kader van de WWB.	😊
3. Vergroten zelfredzaamheid bij het regelen van schulden en beheer financiële administratie	Wat hebben we bereikt? In 2012 is het beleidsplan Schulddienstverlening vastgesteld. Hierin is aan een aantal doelstellingen op het terrein van schulddienstverlening concreet vorm gegeven. Deze doelstellingen resulteren in een effectieve en efficiënte hulp bij financiële problemen, waarbij de eigen verantwoordelijkheid van de schuldenaar voorop staat. De gemeente Haarlem voert Schulddienstverlening uit voor Intergemeentelijke Afdelingen Sociale Zaken Heemstede (Heemstede, Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude) en Zandvoort.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Aantal toekenningen individuele bijzondere bijstand	1.442 (2006)	1.225(2007) 1.400(2008) 1.769 (2009) 2.275 (2010) 1.881 (2011)	2.200	1531	Gemeentelijke registratie
2. Percentage toekenningen activerende minimaregelingen t.o.v. het budget ¹	(2012)		35%	n.b.	Gemeentelijke registratie
3. Aantal opgestarte schuldregelingen	100 (2007)	187 (2009) 225 (2010)	200	200	Gemeentelijke registratie

¹ Door wijziging van het minimabeleid eind 2012 is deze indicator niet gemeten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Tijdig en rechtmatig verstrekken bijzondere bijstand	Wat hebben we gedaan? Het percentage aanvragen dat binnen vier weken is afgehandeld ligt op 81%. De wettelijke termijn waarbinnen aanvragen moeten worden afgehandeld bedraagt acht weken.	😊
2a. Activerend minimabeleid	Wat hebben we niet gedaan? Binnen het kader van WWB is aan het ontvangen van een uitkering al een plicht tot tegenprestatie gekoppeld. De koppeling van het leveren van een prestatie aan het toekennen van minimaregelingen is losgelaten en pas niet binnen het minimabeleid.	😐
2b. In stand houden generieke regelingen en voortzetten individuele voorzieningen	Wat hebben we gedaan? Er is 608 keer de regeling Langdurigheidstoeslag, 1211 keer de regeling schoolkosten en 1074 keer de regeling Chronisch zieken, gehandicapten en ouderen toegekend.	😊
3a. Ondersteunen inzet schuldenaar	Wat hebben we gedaan? In samenwerking met Stichting Humanitas en andere vrijwilligers wordt de schuldenaar geholpen bij het compleet maken van een aanvraag en het invullen van formulieren. Er hebben in 2012 712 intakes plaatsgevonden.	😊
3b. Voorlichting, vroegsignalering, budgetbegeleiding en budgetcursussen	Wat hebben we gedaan? Ook in 2012 zijn cursussen 'Omgaan met geld' verzorgd voor burgers om beter grip te krijgen op hun financiële situatie. Naast personen in een schulddienstverleningstraject is de cursus ook aangeboden aan uitkeringsgerechtigden. Op middelbare scholen, maatschappelijke organisaties en onder meer bij justitiële inrichtingen is dit onderwerp in kleine groepen behandeld.	😊
3c. Schulden voorkomen door ketensamenwerking	Wat hebben we gedaan? Intensieve samenwerking met ketenpartners en vrijwilligersorganisaties aan de voorkant van het proces. Er zijn korte lijnen met betrekking tot signaleren en voorkomen van schuldenproblematiek met de woningcorporaties en zorgverzekeraars.	😊

Prestatie		2012
3d. Kortdurend en intensief budgetbeheer	Wat hebben we gedaan? Drie verschillende vormen van budgetbeheer werden in 2012 voor het eerst aangeboden variërend van een zwaarder regime naar een variant, waarbij de schuldenaar zelf zijn administratie verzorgt. Het doel is dat iedere schuldenaar doorstroomt en na maximaal drie jaar uitstroomt uit budgetbeheer. Gemiddeld hebben in 2012 maandelijks 569 personen gebruik gemaakt van een van de verschillende vormen van budgetbeheer.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Percentage aanvragen bijzondere bijstand binnen 4 weken afgehandeld	26% (2006)	34% (2007) 65% (2008) 58% (2009) 64% (2010) 46% (2011)	90%	81%	Gemeentelijke registratie
3b. Aantal deelnemers budgetcursussen	30 (2009)	180 (2010) 600 (2011)	200	214	Gemeentelijke registratie

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Beleids- veld	Programma 7 Werk en inkomen	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
	Lasten (exclusief mutaties reserves)				
7.1	Werk en re-integratie	36.026	28.000	28.184	27.790
7.2	Inkomen	53.227	52.948	53.764	53.743
7.3	Minimabeleid	10.187	9.274	9.732	9.317
	Totaal lasten	99.440	90.221	91.680	90.850
	Baten (exclusief mutaties reserves)				
7.1	Werk en re-integratie	32.153	27.627	27.993	27.471
7.2	Inkomen	41.908	43.714	47.041	48.443
7.3	Minimabeleid	2.937	1.250	1.808	2.393
	Totaal baten	76.998	72.592	76.841	78.306
	Totaal saldo exclusief mutaties reserves	22.441	17.629	14.839	12.544
	Toevoeging aan reserves	325	0	4.770	4.770
	Onttrekking aan reserves	2.426	50	1.099	1.247
	Saldo inclusief mutaties reserves	20.340	17.579	18.510	16.067

Analyse saldo programma 7

Het programma Werk en Inkomen sluit met een nadelig saldo van € 16,1 miljoen. Dit is € 2,4 miljoen voordeliger dan het geraamde saldo.

Analyse per beleidsveld

bedragen x € 1.000

7.1 Werk en re-integratie	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	28.000		

7.1 Werk en re-integratie	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	28.184		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 184.000 verhoogd: - Bijstelling participatiebudget als gevolg overheveling uit 2012 en lagere rijksbijdrage, per saldo € 769.000 lager budget. - Het rijk heeft de taakstelling voor de WSW met € 140.000 naar beneden bijgesteld. Dit wordt volledig verrekend met de SW-bedrijven die Haarlemse WSW'ers in dienst hebben (voordeel). - Extra budget ESF voor het Taalplein in Haarlem € 171.000. - Incidenteel nadeel van € 339.000 afwikkeling SISA 2011 als gevolg van verantwoordingsinformatie derden. - Verschuiven interne uren tussen de beleidsvelden € 245.000 nadelig. - Het rijk heeft € 133.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de inburgering. - Overige mutaties van < € 100.000 per saldo € 205.000 nadelig.
Jaarrekening 2012	27.790		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 394.000 lager zijn: - Verschuiven interne uren tussen de beleidsvelden € 153.000 nadelig. - Afrekening WSW 2011 is € 498.000 hoger dan begroot. Hiertegenover staat een bijdrage van het rijk. Het nadeel is incidenteel, maar is ten onrechte niet eerder gemeld, - De inburgeringsactiviteiten zijn door de afschaffing van regeling Inburgering in 2013 afgenomen. De hierdoor ontstane lager lasten voor 2012 worden voor € 761.000 gedeeltelijk meegenomen naar 2013. - Overige lagere bestedingen van < € 100.000 per saldo € 284.000 voordelig.
Resultaat op lasten	394	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	27.627		
Bijgestelde Begroting 2012	27.993		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 366.000 verhoogd: - Bijstelling participatiebudget als gevolg overheveling uit 2012 en lagere rijksbijdrage, per saldo € 452.000 (hogere baat). - Extra budget ESF voor het Taalplein in Haarlem € 171.000. - Eindafrekening Vluchtelingwerk van de contracten 2007-2010 is € 254.000 lager (nadeel). - Het rijk heeft de taakstelling voor de WSW met € 140.000 naar beneden bijgesteld. Dit wordt volledig verrekend met de SW-bedrijven die Haarlemse WSW'ers in dienst hebben (nadeel). - Overige kleinere mutaties per saldo € 137.000 voordelig.

bedragen x € 1.000

7.1 Werk en re-integratie	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	27.471		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 522.000 lager zijn: - De baten voor het participatiebudget zijn afgestemd op de uitgave, € 1.093.000 lager dan begroot. De niet bestede middelen worden voor via de meeneemregeling naar 2013 doorgeschoven. - Afrekening WSW 2011 is € 498.000 hoger dan begroot. Daarom is ook een hogere bijdrage van het rijk ontvangen (voordeel). - Overige hogere baten van < € 100.000 per saldo € 72.000 voordelig.
Resultaat op baten	522	n	

bedragen x € 1.000

7.2 Inkomen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	52.948		
Bijgestelde Begroting 2012	53.764		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 816.000 verhoogd: - Verschuiven interne tussen de beleidsvelden € 375.000 nadelig. - Wijziging systematiek debiteuren, per saldo geen financieel effect, € 480.000 nadelig. - Extra rijksbudget voor overgangsregeling wegens afschaffing van de WWIK, € 243.000 nadelig. - De rijksbijdrage voor de BUIG is in 2012 verhoogd. De lasten, baten en de mutatie reserve WWB zijn hiermee afgestemd, € 387.000 voordelig. - Overige kleinere mutaties per saldo € 105.000 nadelig.
Jaarrekening 2012	53.743		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten €21.000 lager zijn: - De ontwikkeling van het aantal bijstandsklanten blijft vooralsnog stabiel, terwijl op grond van macro economische omstandigheden een stijging was voorzien, € 212.000 voordelig. - Als gevolg van de economische omstandigheden wordt minder gebruik gemaakt van de BBZ (Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen). Hierdoor worden minder onderzoeken gedaan en uitkeringen verstrekt (€ 309.000 voordelig). - Als gevolg van hogere bezetting dan toegestane formatie, is er een overschrijding op de personeelskosten van € 400.000 nadelig ontstaan. - Overige mutaties van < € 100.000 per saldo € 100.000 nadelig.
Resultaat op lasten	21	v	
Baten			

bedragen x € 1.000

7.2 Inkomen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Primaire Begroting 2012	43.714		
Bijgestelde Begroting 2012	47.041		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met €3. 327.000 verhoogd: • Wijziging in systematiek debiteuren, per saldo geen financieel effect, € 480.000 voordelig. • De rijksbijdrage voor de BUIG is in 2012 verhoogd. De lasten, baten en de mutatie reserve WWB zijn hiermee afgestemd, € 2.150.000 voordelig. • Extra rijksbudget voor overgangsregeling wegens afschaffing van de WWIK € 234.000 voordelig. • Eindafrekening Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen 2010, € 235.000 voordelig. • Overige kleinere mutaties per saldo € 228.000 voordelig.
Jaarrekening 2012	48.443		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 1.404.000 hoger zijn: • Eindafrekening Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen € 301.000 voordelig • Naar aanleiding van de analyse op de voorziening debiteuren is vastgesteld dat deze ruim voldoende is om toekomstige verliezen op te vangen. Op basis van de analyse op de ouderdom en de ontwikkeling van de vorderingen is de voorziening met € 1 mln. verlaagd. • Overige hogere baten van < € 100.000 per saldo € 101.000 voordelig
Resultaat op baten	1.402	v	

bedragen x € 1.000

7.3 Minimabeleid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	9.274		
Bijgestelde Begroting 2012	9.732		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 458.000 verhoogd: • De gemeente Haarlem brengt aan omliggende gemeente kosten in rekening voor de opvang van zwerfjongeren in Spaarnezicht. Deze kosten en opbrengsten van € 379.000 waren nog niet begroot. • Binnen de nota samen voor elkaar: groeien naar financiële zelfredzaamheid is € 350.000 overgeheveld van programma 10 naar programma 7 ter dekking van de overschrijding op de open einde regeling bijzondere bijstand. • Verschuiven interne uren tussen de beleidsvelden € 490.000 voordeel. • Diverse kleinere mutaties, per saldo € 219.000 nadelig.

bedragen x € 1.000

7.3 Minimabeleid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	9.317		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten €415.000 lager zijn: - In 2012 was een toename te zien op de aanvragen voor langdurigheidstoelage. Binnen de derde financiële bijstelling 2012 is daarom een bedrag van € 97.000 toegevoegd vanuit het budget bijzondere bijstand. Het laatste kwartaal 2012 bleef de verdere stijging achterwege waardoor nu een onderschrijding plaatsvindt ter hoogte van € 138.000. - De gemeente Haarlem voert meer trajecten schuldhulpverlening zelf uit waardoor er minder een beroep wordt gedaan op Kontext, een voordeel van € 137.000. - Overige mutaties van < € 100.000 per saldo € 140.000 voordelig.
Resultaat op lasten	415	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	1.250		
Bijgestelde Begroting 2012	1.808		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 558.000 verhoogd: - De gemeente Haarlem brengt aan omliggende gemeente kosten in rekening voor de opvang van zwerfjongeren in Spaarnezicht. Deze kosten en opbrengsten van € 379.000 waren voor 2012 nog niet begroot. - Diverse kleinere baten per saldo € 179.000 voordelig.
Jaarrekening 2012	2.393		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 585.000 hoger zijn: - De gemeente Haarlem brengt vanaf 2012 aan omliggende gemeente kosten in rekening voor de opvang van zwerfjongeren in Spaarnezicht. Deze waren niet geraamd. Voor 2011 bedroeg dit € 151.000. - Het aantal versterkte bijzondere bijstandsleningen laat in 2012 een sterke stijging zien. De bijzondere bijstand die verstrekt worden in de vorm van een geldlening worden direct in de bate verantwoord. Een voordeel van € 328.000. - Overige hogere baten van < € 100.000 per saldo € 106.000 voordelig.
Resultaat op baten	585	v	

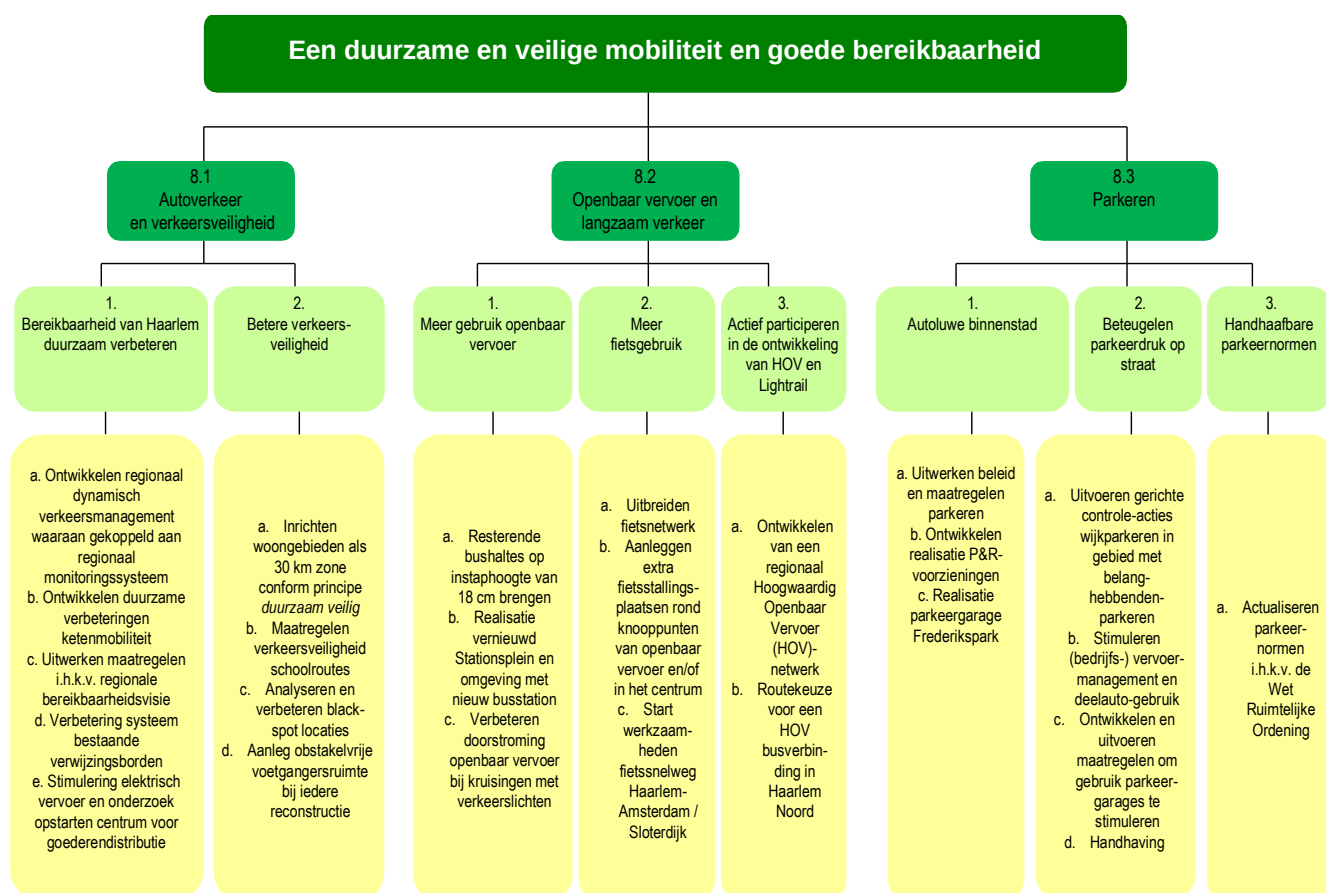
bedragen x € 1.000

7 Werk en Inkomen mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2012	0		

7 Werk en Inkomen mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	4.770		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met €4.7704.000 verhoogd: - De onderbesteding op de diverse onderdelen van het participatie budget en de hogere rijksbijdrage voor de gebundelde rijksbijdrage van € 3.746.000 zijn via de reserve WWB overgeheveld naar 2013. - Voor de herstructurering WSW is in de jaren 2013 t/m 2018 in totaal € 1.024.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag is vanuit de Algemene Reserve gedoteerd aan een aparte bestemmingsreserve.
Jaarrekening 2012	4.770		
Resultaat toevoeging reserves	0		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2012	50		
Bijgestelde Begroting 2012	1.099		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met €1.049.000 verhoogd: - Voor de herstructurering WSW is in de jaren 2013 t/m 2018 in totaal € 1.024.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag is vanuit de Algemene Reserve gedoteerd aan een aparte bestemmingsreserve. - Overige kleinere mutaties € 50.000.
Jaarrekening 2012	1.247		Door incidentele naheffing belastingdienst is een bedrag van €148.000 onttrokken aan de reserve WWB die niet was geraamd.
Resultaat onttrekking reserves	148	v	

Programma 8 Bereikbaarheid en Mobiliteit

Commissie	Beheer
(Coördinerende) Portefeuilles	Verkeer-en vervoersbeleid
Afdeling(en)	Wijkzaken

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

Een duurzame en veilige mobiliteit en een goede bereikbaarheid, dat zijn de doelen van dit programma. Concreet zijn verschillende maatregelen getroffen die er voor zorgen dat bewoners en bezoekers zich duurzaam en veilig in een kwalitatief hoogwaardig en klimaatneutrale omgeving van A naar B kunnen begeven. Zo zijn op verschillende plekken elektrische laadpalen bijgekomen. Het Stationsplein, met nieuw busstation en de grootste ondergrondse fietsenstalling van Europa, is officieel geopend. De Rode Loper richting de Grote Markt is opgeleverd. Verder is de nieuwe busbaan op de Schipholweg in gebruik genomen en is de overkapte fietsenstalling in het Raaksgebied geopend. Ter verbetering van de verkeersveiligheid zijn rond scholen, in woonstraten en langs drukke wegen

maatregelen getroffen. In de planvorming voor het regionaal Mobiliteitsfonds en de Parkeervisie zijn belangrijke stappen gezet. Haarlemmers geven de bereikbaarheid van de stad een rapportcijfer 7. Alhoewel de nagestreefde rapportcijfers voor de bereikbaarheid van de binnenstad en de verkeersveiligheid in de stad niet gehaald zijn, zijn de cijfers hoger dan in 2011.

Maatschappelijk effect	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
Oordeel Haarlemmers ¹ over diverse aspecten van bereikbaarheid en mobiliteit (rapportcijfer)					
a. Bereikbaarheid van de stad ²	6,5 (2007)	6,9 (2008) 6,6 (2009) 6,6 (2010) 6,6 (2011)	7,0	7,0	Omnibusonderzoek
b. Bereikbaarheid van de binnenstad ²	5,4 (2007)	5,8 (2008) 5,4 (2009) 5,5 (2010) 5,4 (2011)	6,1	5,7	Omnibusonderzoek
c. Verkeersveiligheid in de stad	6,1 (2007)	6,4 (2008) 6,1 (2009) 6,1 (2010) 6,1 (2011)	6,5	6,3	Omnibusonderzoek

¹ Het Omnibusonderzoek houdt alleen peilingen onder inwoners van Haarlem, niet onder bezoekers en ondernemers.

² De bereikbaarheid betreft hier in algemene zin en heeft betrekking op zowel auto, bus, trein, (brom)fiets als motor.

Beleidsveld 8.1 Autoverkeer en verkeersveiligheid

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Bereikbaarheid van Haarlem duurzaam verbeteren	Wat hebben we bereikt? Er is een start gemaakt met de uitwerking van de Fietsparkeernota, de Zonetaxi is in gebruik genomen en eind 2012 is de nieuwe busdienstregeling in gegaan. Veel Haarlemmers zijn gebruik gaan maken van de eind 2011 in gebruik genomen fly-over. Het oordeel over de bereikbaarheid van Haarlem is substantieel gestegen naar een 7 in 2012. Ook uit de metingen die in het kader van de Parkeermonitor eind 2012 zijn gehouden blijkt dat de bereikbaarheid van Haarlem positief wordt gewaardeerd. Wat hebben we niet bereikt? Het regionaal Bereikbaarheidsfonds, dat als onderlegger dienst voor de regionale Bereikbaarheidsvisie is nog niet vastgesteld.	😊
2. Betere verkeersveiligheid	Wat hebben we bereikt? Er is samen met de politie een themabijeenkomst voor de commissie Beheer over verkeersveiligheid gehouden. Het oordeel van de Haarlemmer over de verkeersveiligheid gestegen, van 6,1 in 2011 naar 6,3 in 2012. Wat hebben we niet bereikt? Ten gevolge van de onderregistratie van verkeersongevallen zijn over 2012 geen objectieve cijfers van de verkeersveiligheid. Het is daardoor nu onmogelijk de verkeersveiligheid objectief te beoordelen.	😐

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1b. Oordeel Haarlemmers over de autobereikbaarheid van de stad (rapportcijfer)	5,3 (2007)	5,6 (2008) 5,3 (2009) 5,3 (2010) 5,3 (2011)	6,0	5,6	Omnibusonderzoek
1b. Oordeel Haarlemse ondernemers over de autobereikbaarheid van de stad (rapportcijfer)	6,6 (2005)	6,9 (2009) 6,9 (2010)	7,1	p.m. ¹	Benchmark Gemeentelijk Ondernemersklimaat
2. Aantal verkeersgewonden	66 ²	59 (2009) 58 (2010) 26 (2011) ³	55	n.b. ³	Viastat
2. Aantal verkeersdoden	3,3 ²	3 (2009) 5 (2010) 3 (2011) ³	3	n.b. ³	Viastat

¹ De benchmark wordt uitgevoerd door het ministerie van Economische Zaken (inmiddels jaarlijks); de jaargegevens komen pas in juli van het daarop volgende jaar beschikbaar.

² Gemiddelde van 2001– 2006.

³ Aandachtspunt is de landelijke afname sinds 2010 van de betrouwbaarheid van verkeersveiligheidstatistieken, door een gewijzigde registratie van verkeersongevallen. Jaargegevens komen pas in juli van het daarop volgende jaar beschikbaar.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Ontwikkelen regionaal dynamisch verkeersmanagement waaraan gekoppeld een regionaal monitoringsysteem	Wat hebben we niet gedaan? De plannen voor dynamisch verkeersmanagement waren in 2011 gereed. Toen is ook besloten de uitvoering van dynamisch verkeersmanagement vanaf medio 2012 te financieren vanuit het regionaal mobiliteitsfonds. Vanwege de verlate besluitvorming over het fonds is fase 1 van dynamisch verkeersmanagement niet opgestart. In 2013 is door de raad besloten door te gaan met fase 1.	☹
1b. Ontwikkelen duurzame verbeteringen ketenmobiliteit	Wat hebben we gedaan? Verschillende bushaltes zijn voorzien van extra fietsenstallingen. Verder is gewerkt aan de plannen voor de fietsgevel en het toegankelijk maken van extra bushaltes.	😊
1c. Uitwerken maatregelen i.h.k.v. regionale bereikbaarheidsvisie	Wat hebben we gedaan? Er is overlegd met de provincie over de mogelijkheid een onderdeel van de Oostelijke Randweg, de verdubbeling van de Waarderweg, naar voren te trekken. Wat hebben we niet gedaan? Door de verlate besluitvorming over het regionaal mobiliteitsfonds zijn geen maatregelen uit de visie uitgewerkt.	☹
1d. Verbetering bestaande verwijzingsborden	Wat hebben we gedaan? In overleg met ondernemers is het verwijzingsbordensysteem geoptimaliseerd. Zowel de PRIS borden (die dynamisch de bezetting van en richting naar parkeergarages aangeven) als de statische parkeerwijzingsborden zijn verbeterd.	😊
1e. Stimulering elektrisch vervoer en onderzoek opstarten centrum voor goederendistributie	Wat hebben we gedaan? Voortzetting plaatsing van elektrische laadpalen, samen met de stichting e-laad. Met organisaties voor transport en logistiek (TLN en EVO) is overlegd over de verbetering van de stedelijke distributie in Haarlem. Wat hebben we niet gedaan? Het opstarten van het onderzoek naar het centrum van goederendistributie maakt deel uit van de aanpak stedelijke distributie. Aanvullend op het overleg met TLN en EVO zullen gesprekken met de partners over stedelijke distributie worden opgestart. Dit gebeurt eerste helft 2013. Afhankelijk van de uitkomsten van deze gesprekken wordt het onderzoek uitgevoerd.	☹

Prestatie		2012
2a. Inrichten woongebieden als 30 km zone conform principe duurzaam veilig	Wat hebben we gedaan? De voorstellen voor het inrichten van de wijk Zuiderhout tot 30 km/u gebied, uit de middelen van het meerjarenprogramma groot onderhoud wegen, straten en pleinen, worden begin 2013 uitgevoerd. Op verschillende plekken, zoals de omgeving Marsmanplein en in de Kleverparkbuurt, zijn woonstraten ingericht als 30 km/u gebied. De streefwaarde is vanwege tegenvallende weersomstandigheden niet gehaald. Deze werkzaamheden worden in 2013 uitgevoerd.	☹️
2b. Maatregelen verkeersveiligheid	Wat hebben we gedaan? Er zijn verschillende maatregelen getroffen ter verbetering van de verkeersveiligheid. Niet alleen bij scholen, maar ook op woon-werkroutes. Er zijn betere en nieuwe oversteken gekomen bij de Paulusschool, op het Stationsplein en op de Oudeweg. Daarnaast zijn verschillende campagnes en voorlichtingsacties uitgevoerd ter verbetering van de verkeersveiligheid, waaronder ook in samenwerking met de politie (o.a. de actie Fietsverlichting).	😊
2c. Analyseren en verbeteren blackspot locaties	Wat hebben we gedaan? De plannen voor de black spot Amsterdamse Vaart - Zomervaat zijn verder uitgewerkt. Alhoewel vanwege de onderregistratie van verkeersongevallen geen 'officiële' black spots meer in Haarlem zijn, is geanalyseerd wat de verkeersonveilige locaties en wegen zijn. Tevens zijn de eerste stappen gezet richting een expertmeeting over <i>Grijze Wegen</i> , waar de inrichting van de weg niet overeenkomt met de status ervan.	😊
2d. Aanleg obstakelvrije voetgangersruimte bij iedere reconstructie	Wat hebben we gedaan? In de projecten is voldoende obstakelvrije ruimte voor voetgangers gereserveerd.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
2a. Aandeel 30 km straten in km dat conform Duurzaam Veilig is ingericht	227,5 (2011)	227,5 (2011)	235	229	Gemeentelijke registratie
2b. Aantal scholen dat per jaar wordt voorzien van veilige routes	20 gedaan (t/m 2006)	3 (2007) 4 (2009) 4 (2010) 3 (2011)	3	3	Gemeentelijke registratie
2c. Aantal black-spots dat per jaar wordt geanalyseerd en verbeterd	1 elk jaar (t/m 2006)	1 (2007) 1 (2008) 1 (2009) 1 (2010) 1 (2011)	1	0	Gemeentelijke registratie
2d. Oordeel Haarlemmers over voetgangersvoorzieningen in de binnenstad (rapportcijfer)	6,9 (2002)	6,8 (2007) 7,1 (2008) 7,2 (2009) 7,1 (2010) 7,1 (2011)	7,3	7,3	Omnibusonderzoek

Beleidsveld 8.2 Openbaar vervoer en langzaam verkeer

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Meer gebruik openbaar vervoer	Wat hebben we bereikt? In 2012 zijn op diverse locaties de voorzieningen voor de openbaar vervoer verbeterd. Hierdoor is de aantrekkelijkheid vergroot, voor verschillende doelgroepen. Het percentage Haarlemmers dat tevreden is over de OV voorzieningen in de buurt is licht gestegen.	😊
2. Meer fietsgebruik	Wat hebben we bereikt? In 2012 was sprake van een substantiële uitbreiding van het fietsnetwerk. Er zijn in het centrum voor honderden fietsers stallingen gebouwd, een fietspont onderhoudt een verbinding tussen Schalkwijk en Zuiderhout en op verschillende plekken zijn fietsvoorzieningen gerealiseerd. Het laatste stukje van de Rode Loper richting centrum is opgeleverd. De waardering van de Haarlemmer voor fietsvoorzieningen in de stad is onveranderd; een 6,4. Het percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is met de fietsvoorzieningen in de eigen buurt is licht gestegen naar 48%.	😊
3. Actief participeren in de ontwikkeling van HOV en Lightrail	Wat hebben we bereikt? Haarlem participeerde actief in verschillende regionale overleggen om het bestaande en beoogde HOV in Haarlem te verbeteren. Voor Haarlem-Noord resulteerde dit in een voorkeursstracé voor HOV over de Rijksweg, met draagvlak van de wijkraads. In de planvorming rond de Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR) worden mogelijkheden voor nieuwe lijnen verkend.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat tevreden is over OV voorzieningen in hun buurt	64% (2005)	74% (2007) 76% (2009) 78% (2010) 74% (2011)	79%	76%	Omnibusonderzoek
1. Oordeel Haarlemse ondernemers over de bereikbaarheid van de stad per OV (rapportcijfer)	6,6 (2005)	6,8 (2009) 6,8 (2010) 6,8 (2011)	6,9	nb ¹	Benchmark Gemeentelijk Ondernemersklimaat
2. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over de fietsvoorzieningen in hun buurt	50 % (2010)	50% (2010) 45% (2011)	51%	48%	Omnibusonderzoek
2. Oordeel Haarlemmers over het totaal van het voorzieningenniveau voor fietsers (rapportcijfer)	6,2 (2009)	6,2 (2009) 6,2 (2010) 6,3 (2011)	6,3	6,4	Omnibusonderzoek

¹ De Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat is in 2010 vervangen door een quick scan. In deze quick scan komt deze indicator niet meer voor. Daarmee vervalt deze effectindicator.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Resterende bushaltes op instaphoogte van 18 cm brengen	Wat hebben we gedaan? Haltes van lijn 14 en lijn 73 zijn toegankelijk gemaakt. Ook bij wegconstructies zijn de aanwezige haltes toegankelijk gemaakt. In 2013 komen de haltes van de laatste buslijnen die met subsidie uitgevoerd worden gereed.	😊
1b. Realisatie vernieuwd Stationsplein en omgeving met nieuw busstation	Wat hebben we gedaan? Stationsplein met busstation en fietsenstalling is officieel geopend.	😊

Prestatie		2012
1c. Verbeteren doorstroming openbaar vervoer bij kruisingen met verkeerslichten	Wat hebben we gedaan? Op diverse kruispunten is nagegaan of de doorstroming van de bus kon worden verbeterd. Op de kruispunten Schipholweg - Prins Bernhardlaan en Parklaan - Kruisweg heeft dit tot een betere doorstroming voor het openbaar vervoer geleid. De busbaan Schipholweg stad ingaand is doorgetrokken en opgeleverd.	😊
2a. Uitbreiden fietsnetwerk	Wat hebben we gedaan? Er zijn op veel verschillende plekken fietspaden (Spaarndamseweg, Verspronckweg), fietsstraten (Dr. Schaepmanstraat) en fietsstroken (Julianalaan) aangelegd. Het laatste stukje van de Rode Loper richting centrum is opgeleverd (tussen Parklaan en Nieuwe Gracht). De fietspont Belgiëlaan is in de vaart genomen. Dit zijn projecten uit de voortgangsrapportage uitbreiding fietsinfrastructuur.	😊
2b. Aanleggen extra fietsstallingsplaatsen rond knooppunten van openbaar vervoer en/of in het centrum	Wat hebben we gedaan? Op verschillende plekken zijn extra fietsenstandaards bij openbaar vervoerhaltes geplaatst, bijvoorbeeld bij de halte Turfmarkt. Daarnaast is dit nog gebeurd in het kader van het toegankelijk maken van verschillende haltes. Bij de Raaks is de openbare, overkapte fietsenstalling voor 350 fietsen geopend.	😊
2c. In het kader van de fietsnelweg Haarlem-Amsterdam /Sloterdijk wordt in de Waarderpolder het project vervoermanagement (fietsstimulatie) uitgevoerd.	Wat hebben we gedaan? Het project fietsstimulatie Waarderpolder is uitgevoerd.	😊
3a. Ontwikkelen van een regionaal Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-netwerk	Wat hebben we gedaan? De gemeente neemt deel aan diverse overleggen over de doorontwikkelingen van regionaal Hoogwaardig Openbaar Vervoer, waaronder de lijnen 175 en 176 richting de Zuidas. Op de Schipholweg is een nieuwe busbaan geopend en is de afwikkeling op het kruispunt met de Prins Bernhardlaan geoptimaliseerd.	😊
3b. Routekeuze voor een HOV busverbinding in Haarlem Noord	Wat hebben we gedaan? Het college heeft de routekeuze voor het HOV in Haarlem-Noord vrijgegeven voor inspraak.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Het totaal aantal bushaltes, dat voldoet aan de toegankelijkheidsrichtlijnen van de Wet OV	32 (2009)	82 (2010) 85 (2011)	85	105	Gemeentelijke registratie
2a. Aantal m ² x 1.000 fietspadennetwerk (-paden) in beheer bij gemeente ¹	261 (2008)	273 (2009) 277 (2010) 294 (2011)	290	296	Gemeentelijke registratie
2b. Aantal fietsenstallingsplaatsen (incl.NS-station) in de binnenstad	4.675 (2004)	4.700 (2008) 5.065 (2009) 9.065 (2010) 9.200 (2011)	9.500	9.600	Gemeentelijke registratie

¹ Lengte fietspaden wordt niet geregistreerd, wel oppervlak fietspaden. Naast fietspaden worden er ook fietsstroken en fietsstraten gerealiseerd; deze staan niet in deze gegevens opgenomen.

Beleidsveld 8.3 Parkeren

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Autoluwe binnenstad	Wat hebben we bereikt? Zoals aangekondigd in de Parkeervisie wordt onderzocht of het autoluwe gebied kan worden uitgebreid en of het aantal parkeerplaatsen op straat in de binnenstad kan worden verminderd, te beginnen in Vijfhoek, Raaks en Doelen.	😊
2. Beteugelen parkeerdruk op straat	Wat hebben we bereikt? Verschillende maatregelen zijn getroffen om de parkeerdruk op straat te verminderen. Ook is, door de verdere vorming van de Parkeervisie, een kader geschapen voor maatregelen die in de toekomst genomen worden. Het percentage Haarlemmers dat (zeer) veel overlast ervaart van parkeren in de eigen woonbuurt is nagenoeg gelijk gebleven.	😊
3. Handhaafbare parkeernormen	Wat hebben we niet bereikt? Onderzoek naar handhaafbare parkeernormen is opgenomen als uitwerkingpunt in de Parkeervisie, die in 2013 wordt vastgesteld.	😞

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Oordeel Haarlemse ondernemers over parkeermogelijkheden in de stad (rapportcijfer)	5,9 (2005)	6,3 (2009) 6,3 (2010) 6,5 (2011)	6,4	n.b. ¹	Benchmark Gemeentelijk Ondernemersklimaat
2. Percentage Haarlemmers dat (zeer) veel overlast ervaart van parkeren in de eigen woonbuurt	29 % (2010)	29 % (2010) 27% (2011)	28%	28%	Omnibusonderzoek

¹ De Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat is in 2010 vervangen door een quick scan. In deze quick scan komt deze indicator niet meer voor. Daarmee vervalt deze effectindicator.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Uitwerken beleid en maatregelen parkeren	Wat hebben we gedaan? De Parkeervisie is opgesteld in overleg met intern en extern belanghebbenden. Diverse stappen in de bestuurlijke besluitvorming zijn genomen.	😊
1b. Ontwikkelen realisatie P&R-voorzieningen	Wat hebben we niet gedaan? Onderzoek naar de uitbreiding van P+R voorzieningen heeft niet plaatsgevonden, het maakt onderdeel uit van het uitwerkingsplan van de Parkeervisie, die in 2013 wordt vastgesteld.	😞
1c. Start realisatie parkeergarage Dreef (voorheen Frederikspark)	Wat hebben we gedaan? De bouw van de parkeergarage Dreef is gestart.	😊
2a. Uitvoeren gerichte controle-acties wijkparkeren in gebied met belanghebbenden parkeren	Wat hebben we gedaan. In alle wijken wordt dagelijks steekproefsgewijs gecontroleerd. Daarbij is de digitale kentekencontrole een efficiënt middel.	😊

Prestatie		2012
2b. Stimuleren (bedrijfs-)vervoermanagement en deelautogebruik	Wat hebben we gedaan? De gemeente stelt zich stimulerend en faciliterend op ten opzichte van initiatiefnemers voor deelautogebruik. Er is een enquête uitgevoerd onder het Digipanel Haarlem om meer inzicht te krijgen in mogelijke nieuwe kansen voor deelautogebruik. Op basis van dit rapport wordt begin 2013 met een aanbieder van deelauto's eventuele vervolgstappen bepaald. Bij diverse bouwplannen is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van vervoermanagement in combinatie met deelauto.	😊
2c. Ontwikkelen en uitvoeren maatregelen om gebruik parkeergarages te stimuleren	Wat hebben we gedaan? Met de ondernemers in de binnenstad is overleg gevoerd over nieuwe parkeerproducten die voor zowel ondernemers als gemeente interessant zijn. Het gaat bijvoorbeeld om parkeerarrangementen waarbij het bezoek aan een theater wordt gecombineerd met de mogelijkheid in een parkeergarage te parkeren. Ook op technisch gebied zijn diverse optimalisatiestappen doorgevoerd die de garages aantrekkelijker en beter bereikbaar maken. Op onderzoeksgebied is de jaarlijkse Parkeermeter uitgevoerd, waarmee inzicht wordt verkregen in de doelgroepen die van de Haarlemse parkeergarages gebruik maken.	😊
2d. Handhaving	Wat hebben we gedaan? De parkeerproducten ten behoeve van bewoners zijn grotendeels gedigitaliseerd. Dit is ten goede gekomen aan de efficiency van de handhaving.	😊
3a. Actualiseren parkeernormen i.h.k.v. Wet Ruimtelijke Ordening	Wat hebben we niet gedaan? Onderzoek naar handhaafbare parkeernormen is opgenomen als uitwerkingpunt in de Parkeervisie, die in 2013 wordt vastgesteld.	😞

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Aantal garageparkeerplaatsen in de binnenstad (excl. Cronjégarage)	2.576 (2006)	1.936 (2009) 2.136 (2010) 3.326 (2011)	2.936	3.099	Gemeentelijke registratie
1a. Aantal uitgegeven niet-bewonersabonnementen in parkeergarages (incl. Cronjégarage)	2.030 (2010)	2030 (2010) 1.906 (2011)	1.900	1.900	Gemeentelijke registratie
1 b., c. en d. Aantal beschikbare parkeerplaatsen op transferia aan de rand van de stad	100 (2009)	100 (2010) 150 (2011)	150	150	Gemeentelijke registratie

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Beleids- veld	Programma 8 Bereikbaarheid en mobiliteit	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
	Lasten (exclusief mutaties reserves)				
8.1	Autoverkeer en verkeersveiligheid	9.468	3.052	7.021	6.340
8.2	Openbaar vervoer en langzaam verkeer	470	343	521	312
8.3	Parkeren	11.197	10.564	10.117	10.527
	Totaal lasten	21.136	13.960	17.658	17.178
	Baten (exclusief mutaties reserves)				
8.1	Autoverkeer en verkeersveiligheid	177	7	7	35
8.2	Openbaar vervoer en langzaam verkeer	271	0	268	184
8.3	Parkeren	13.840	13.755	14.241	14.751
	Totaal baten	14.288	13.762	14.516	14.970
	Totaal saldo exclusief mutaties reserves	6.848	198	3.142	2.209
	Toevoeging aan reserves	600	0	0	0
	Onttrekking aan reserves	3.806	0	0	0
	Saldo inclusief mutaties reserves	3.642	198	3.142	2.209

Analyse saldo programma 8

Het programma Bereikbaarheid en Mobiliteit sluit met een nadelig saldo van € 2,2 miljoen. Dit is € 0,9 miljoen voordeliger dan het geraamde saldo.

Analyse per beleidsveld

bedragen x € 1.000

8.1 Autoverkeer en verkeersveiligheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	3.052		
Bijgestelde Begroting 2012	7.021		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 3.969.000 verhoogd: - Via raadsbesluit 2011/119896 is het saldo van de reserve Omslagfonds Waarderpolder ad. € 2.405.714 beschikbaar gesteld ten behoeve van het project Fly-overs Waarderpolder. - Via raadsbesluit 2010/7442 is een budget van € 265.000 toegekend voor werkzaamheden voor de reconstructie Raaksbruggen, die gedekt worden uit de reserve. - In 2011 zijn bij de jaarrekening de activa opgeschoond en de afschrijvingstermijnen verkort; daar waar die termijnen niet meer in overeenstemming waren met de (interne) regelgeving. De doorwerking van dit besluit resulteert in tijdelijke hogere kapitaallasten van € 1.377.000. - Overige mutaties < € 100.000, per saldo lagere lasten van € 80.000.

bedragen x € 1.000

8.1 Autoverkeer en verkeersveiligheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	6.340		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 681.000 lager zijn: Er is voor een bedrag van € 681.000 aan lagere kapitaallasten gerealiseerd. Deze kapitaallasten zijn voor het grootste gedeelte verantwoord bij programma 9, openbare ruimte bovengronds en is derhalve budgettair-neutraal. Dit is het gevolg van de uitvoering van de opschoning van de vaste activa, zoals besproken bij de jaarstukken 2011 en de Kadernota 2012.
Resultaat op lasten	681	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	7		
Bijgestelde Begroting 2012	7		
Jaarrekening 2012	35		
Resultaat op baten	28	v	

bedragen x € 1.000

8.2 Openbaar vervoer en langzaam verkeer	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	343		
Bijgestelde Begroting 2012	521		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 178.000 verhoogd: - Een budget van € 268.000 is toegekend om bushaltes op te hogen (zie ook onder baten). - Een budget van € 163.000 is toegekend voor te formuleren beleid voor fietsverkeer. - In 2011 zijn bij de jaarrekening de activa opgeschoond en de afschrijvingstermijn verkort, daar waar die termijnen niet meer in overeenstemming waren met (interne) regelgeving. De doorwerking van dit besluit resulteert in lagere kapitaallasten van € 242.000. - Overige mutaties < € 100.000, per saldo lagere lasten van € 11.000.
Jaarrekening 2012	312		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 209.000 lager zijn: - Projectkosten van € 203.000 ophogen bushaltes abusievelijk via de lasten verrekend (zie ook baten). - Overige afwijkingen van < € 100.000, per saldo lagere lasten van € 6.000.
Resultaat op lasten	209	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	0		

bedragen x € 1.000

8.2 Openbaar vervoer en langzaam verkeer	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	268		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 268.000 verhoogd: Vanuit het voormalige opdrachtgeverschap Openbaar vervoer is het resterende saldo van € 268.000, bestemd voor het toegankelijker maken van het openbaar vervoer, vrijgevallen.
Jaarrekening 2012	184		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 84.000 lager zijn: - Projectkosten van € 203.000 ophogen bushaltes abusievelijk via de baten verrekend (zie ook lasten); nadeel. - In 2012 zijn de gemaakte kosten voor de snelfietsroute inclusief voorgaande jaren verrekend met de subsidie voor een bedrag van € 125.000 (voordeel). - Overige afwijkingen van < € 100.000, per saldo hogere lasten van € 6.000.
Resultaat op baten	84	n	

bedragen x € 1.000

8.3 Parkeren	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	10.564		
Bijgestelde Begroting 2012	10.117		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 478.000 verlaagd: - In 2011 zijn bij de jaarrekening de activa opgeschoond en de afschrijvingstermijn verkort, daar waar die termijnen niet meer in overeenstemming waren met (interne) regelgeving. De doorwerking van dit besluit resulteert in lagere kapitaallasten van € 575.000. - Budget ten behoeve van Schilderwerk Houtpleingarage € 135.000. - Overige afwijkingen van < € 100.000, per saldo lagere lasten van € 38.000.
Jaarrekening 2012	10.527		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 410.000 hoger zijn. - Door hogere opbrengst parkeren Schalkwijk vindt ook een hogere dotatie naar de voorziening plaats van € 265.000. - Overige afwijkingen van < € 100.000, per saldo hogere lasten van € 145.000.
Resultaat op lasten	410	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	13.755		
Bijgestelde Begroting 2012	14.241		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 486.000 verhoogd: - Raming afkoopsom van € 603.000 van provincie Noord-Holland vanwege vervallen van realisatie van parkeerplaatsen. - Overige afwijkingen van < € 100.000, per saldo hogere lasten van € 117.000.

bedragen x € 1.000

8.3 Parkeren	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	14.751		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 510.000 hoger zijn: - Hogere parkeeropbrengsten Schalkwijk ad. € 265.000 (wordt gestort naar de voorziening, zie ook onder lasten). - Hogere parkeeropbrengsten € 245.000 uit vergunningen en garageparkeren.
Resultaat op baten	510	v	

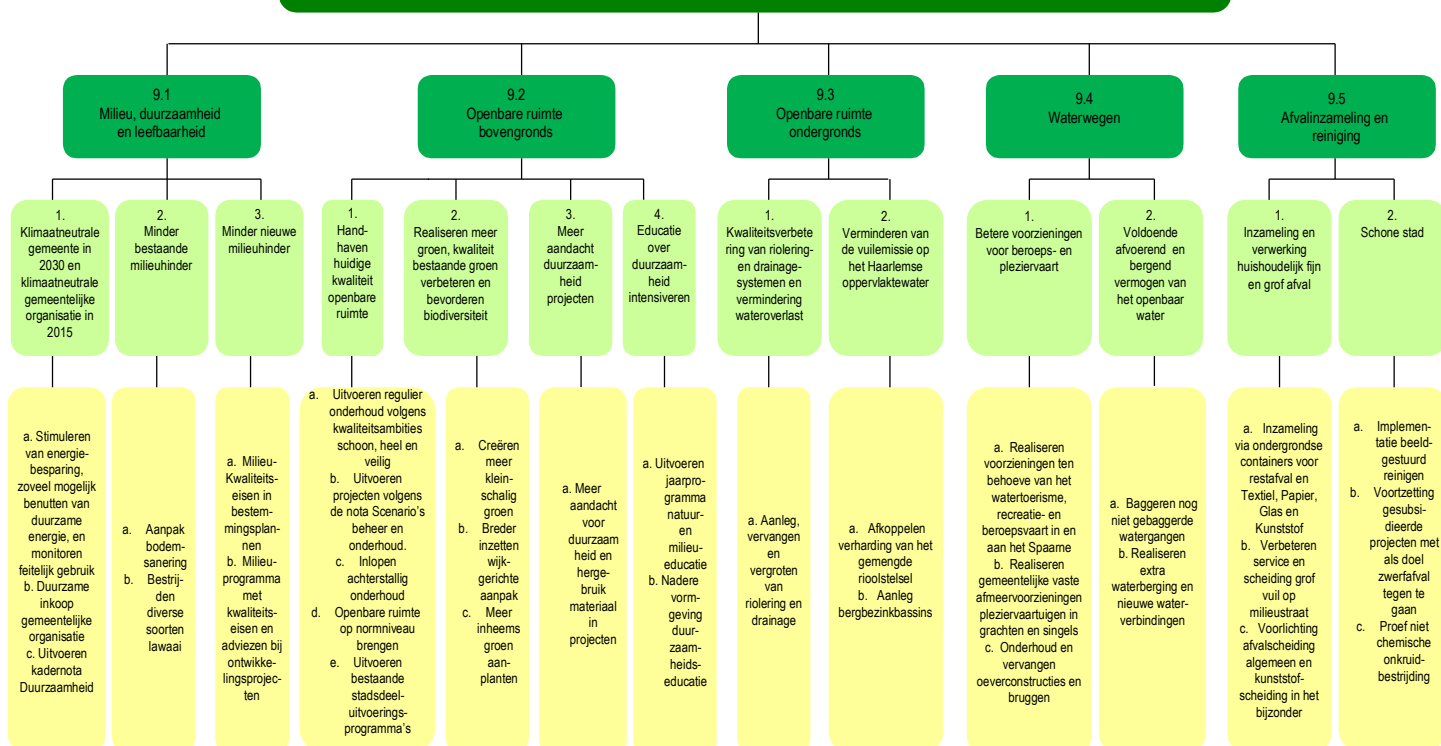
bedragen x € 1.000

8 Bereikbaarheid en mobiliteit mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	0		
Jaarrekening 2012	0		
Resultaat toevoeging reserves	0		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2012	0		
Bijgestelde Begroting 2012	0		
Jaarrekening 2012	0		
Resultaat onttrekking reserves	0		

Programma 9 Kwaliteit Fysieke Leefomgeving

Commissie	Beheer
(Coördinerende) Portefeuilles	Beheer en Onderhoud Openbare Ruimte, Milieu
Afdeling(en)	Wijkzaken (BOGV), Stadszaken (Milieu)

Een beter leefmilieu en een duurzame kwaliteit en beheer van de stad

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

Het doel van dit programma is een beter leefmilieu en een duurzame kwaliteit en beheer van de stad. Haarlem wil zich als duurzame stad ontwikkelen. Haarlem wil daarmee de huidige en toekomstige generaties een hoge kwaliteit van leven en werken bieden en een stad zijn die is ingespeeld op klimaatveranderingen. Een stad met ruimtelijke kwaliteit door een afgewogen verdeling van groen, water, bebouwing en infrastructuur. Een duurzame stad, die toekomstwaarde creëert voor bewoners en bedrijven, de economische potentie van de stad verhoogt en de zelfredzaamheid van de samenleving vergroot.

Een schone, groene en aantrekkelijke stad is ook in economisch opzicht van belang. Juist in een tijd waarin sprake is van een teruglopende waarde van het vastgoed levert investeren in de openbare

ruimte een bijdrage aan de instandhouding van de kwaliteit en de concurrentiepositie van de stad en omgeving.

Een kwalitatief goede openbare ruimte is één van de dragers van de Haarlemse wijken. Naast aantrekkelijke voorzieningen en een goed woningaanbod is de openbare ruimte het verbindende element dat de stad haar karakter geeft. Het beleid is om de openbare ruimte zo te onderhouden dat er sprake is van tevredenheid bij de burgers en andere gebruikers van de openbare ruimte. Dit gebeurt door middel van geprogrammeerde onderhoudsprojecten en een adequaat dagelijks beheer.

Op het gebied van milieu is de vraag vanuit projecten en overige producten sterk afgenomen door de aanhoudende economische crisis. De negatieve trend is sterker doorgezet dan verwacht. De beschikbare tijd is voor een belangrijk deel besteed aan Haarlem Klimaat Neutraal. Verder zijn meer uren besteed aan gesubsidieerde projecten en diverse SEV-financieringen (voorbeeldprojecten in de duurzame nieuwbouw).

Beleidsveld 9.1 Milieu, duurzaamheid en leefbaarheid

Wat hebben we bereikt?

Programmadoelstelling: Een beter leefmilieu en een duurzame kwaliteit en beheer van de stad.
Het oordeel van de Haarlemmers over het leefmilieu, waar het gaat over luchtverontreiniging en geluidsoverlast, vrijwel gelijk gebleven.

Doel		2012
1. Klimaatneutrale gemeente in 2030 en klimaatneutrale gemeentelijke organisatie in 2015	Wat hebben we bereikt? In de afgelopen jaren lijkt de trend van steeds toenemende CO2-uitstoot omgebogen. Het percentage Haarlemmers, dat aan energiebesparing doet is iets afgenomen, maar ligt nog steeds op een zeer hoog niveau. De meeste projecten zijn conform planning uitgevoerd. Wat hebben we niet bereikt? Door de economische omstandigheden is een beperkt aantal projecten niet van de grond gekomen. Dit betekent dat daar (nog) geen besparing in energieverbruik is gerealiseerd. Alle activiteiten worden later dit jaar uitgebreid verwoord in de Duurzaamheidsmonitor. Voor de gemeentelijke organisatie geldt dat door reorganisaties en nader onderzoek, zoals bij het vastgoed, stagnatie in de uitvoering is opgetreden. Begin 2013 vindt hierover nadere besluitvorming plaats.	☹️
2. Minder bestaande milieuhinder	Wat hebben we bereikt? Het oordeel van de Haarlemmers over het leefmilieu is vrijwel gelijk gebleven. Dit blijkt uit de cijfers over geluidsoverlast en luchtverontreiniging. Wat hebben we niet bereikt? Doordat twee akoestische saneringsprojecten niet zijn afgerond, kon voor de betrokken bewoners de hinder (nog) niet worden verminderd. Het gaat hier over woningen langs het baanvak Haarlem-Leiden en 29 verspreid over de stad voorkomende woningen met een hoge geluidbelasting.	☹️

Doel		2012
3. Minder nieuwe milieuhinder	Wat hebben we bereikt? Vrijwel alle geplande werkzaamheden voor bestemmingsplannen en ontwikkelingsprojecten zijn uitgevoerd. Standaard wordt daarbij aandacht besteed aan geluidhinder, lucht- en bodemverontreiniging, milieuzonering en duurzame stedelijke ontwikkeling met als doel het bereiken van een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving. Wat hebben we niet bereikt? Door de voortdurende recessie is het aantal ontwikkelingsprojecten sterk verminderd ten opzichte van eerdere jaren. Daardoor is ook het verminderen van milieuhinder op een aantal plaatsen vertraagd. De verminderde tijdsbesteding in rendabele ontwikkelingsprojecten is voornamelijk verschoven naar klimaatneutraal-projecten. Dit heeft geleid tot een tekort op dit programmaonderdeel.	☹️

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat aan energiebesparing doet ¹	52% (2007)	56% (2008) 61% (2009) 71% (2010) 75% (2011)	70%	70%	Omnibusonderzoek
2. Oordeel Haarlemmers over geluidsoverlast op schaal 0 (geen overlast) tot en met 10 (zeer veel overlast)	3,8 ² (2007)	3,7 ² (2008) 4,3 (2009) 4,0 (2010) 3,8 (2011)	3,3	3,9	Omnibusonderzoek
2. Oordeel Haarlemmers over luchtverontreiniging op schaal 0 (geen overlast) tot en met 10 (veel overlast)	3,8 ² (2007)	4,0 ² (2008) 4,3 (2009) 3,7 (2010) 3,7 (2011)	3,3	3,7	Omnibusonderzoek
2. Concentratie NO ₂ in de lucht in microgram per m ³	40 (2006)	39 (2007) 41 (2008) 40 (2009) 41 (2010) 38 (2011)	≤ 40	34 ³	RIVM-meetpunt Amsterdamse poort
2. Concentratie fijn stof in de lucht in microgram per m ³	37 (2006)	36 (2007) 24 (2008) 23 (2009) 28 (2010) 29 (2011)	≤ 30	24 ³	RIVM-meetpunt Amsterdamse poort

¹ Tot en met 2009 werd gevraagd naar energiebesparing vanuit milieuoverwegingen; vanaf 2010 is dit motief niet meer in de vraagstelling opgenomen.

² Deze cijfers waren abusievelijk niet goed opgenomen in de programmabegroting 2013-2016

³ Het betreft voorlopige cijfers over de periode oktober 2011 tot en met september 2012

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Stimuleren energie-besparing en benutten van duurzame energie	Wat hebben we gedaan? Eind 2012 is een tussenevaluatie betreffende alle activiteiten van Haarlem Klimaat Neutraal (HKN) door ons college vastgesteld. Een groot deel van de activiteiten, zoals geformuleerd in het onderdeel HKN van het Duurzaamheidsprogramma 2012, is uitgevoerd. Het haalbaarheidsonderzoek naar een lokale energiedienst is afgesloten. Het college heeft inmiddels besloten hiermee door te gaan en een intentie-overeenkomst met haar partners te ondertekenen. Tenslotte is in 2012 de CO2-monitor over de jaren 2009 en 2010 vastgesteld. Over de hele linie is minder fossiele energie gebruikt ook al is er een sterk toegenomen energievraag vanuit enkele bedrijven (met name datacenters). Wat hebben we niet gedaan? Een aantal (ontwikkelings)projecten is, gezien de economische omstandigheden, niet van de grond gekomen. De verduurzaming van het eigen vastgoed loopt achter. Dit betekent dat daar (nog) geen energiebesparing is gerealiseerd. De CO2-monitor 2011 wordt begin 2013 vastgesteld. De uitkomsten worden nu uitgewerkt.	☹️
1b. Duurzaam inkopen gemeentelijke organisaties	Wat hebben we gedaan? Duurzaam inkopen is inmiddels een reguliere activiteit na der medio 2011 beleidsmatige vastlegging in de nota Inkoop- en aanbestedingsbeleid.	😊
1c. Uitvoeren kadernota duurzaamheid	Wat hebben we gedaan? De speerpunten uit de kadernota zijn verenigd en ondergebracht in het duurzaamheidsprogramma (blijvende agendering). In belangrijke beleidsnota's en bij investeringen (via duurzaam inkopen) wordt duurzaamheid geïntegreerd.	😊
2a. Aanpak bodemsanering	Wat hebben we gedaan? Eind 2012 is gestart met de sanering van het project Lie-oever. De sanering van het Reinaldapark vordert gestaag. De grondwatersanering Nassaulaan loopt nog steeds door. Volgens planning (Bodemsaneringsprogramma 2010-2014) zijn diverse onderzoeken en nazorg-activiteiten uitgevoerd. Het nazorgplan voor ('eeuwig durende') nazorg van verontreinigde grondwater op het voormalige GEB-terrein is in concept gereed. De 2e fase van het baggerprogramma is grotendeels uitgevoerd.. Wat hebben we niet gedaan? De projecten Waarderhaven en Scheepsmakerskwartier, waar vanuit het bodemprogramma een bijdrage voor de sanering is voorzien, zijn door externe omstandigheden (niet tijdige start (her-)ontwikkeling van de gebieden nog niet gestart.	😊

Prestatie		2012
2b Bestrijden diverse soorten lawaai	Wat hebben we gedaan? Er is uitvoering gegeven aan het geluidsreductieplan Waarderpolder (onderzoek naar vermindering geluidsruijnte bij grootgebruikers, aanpassen geluidruimte en opstellen zonebeheersplan). De werkzaamheden voor een nieuw zonebeheersplan zijn bijna afgerond. Er is een nieuwe inventarisatie van Omgevingslawaai uitgevoerd. Tenslotte is verder gewerkt aan verkeersmaatregelen om daarmee de geluidhinder terug te dringen. Wat hebben we niet gedaan? Het schermenproject langs het baanvak Haarlem-Leiden is (nog) niet afgerond. Van de 470 geluidsluw te maken woningen zijn circa 30 woningen nog niet gerealiseerd. Ook is (nog) niet gestart met de gevelisolatie van de laatste 29 woningen tegen wegverkeerslawaai. Er bleek meer tijd nodig voor overleg over de kosten al dan niet in relatie tot de beschikbare subsidie.	☹️
3a. Opstellen milieu-kwaliteitseisen in bestemmingsplannen	Wat hebben we gedaan? We hebben voor alle nieuwe bestemmingsplannen een milieuparagraaf opgesteld.	😊
3b. Opstellen milieu-programma met kwaliteitseisen en adviezen bij ontwikkelingsprojecten	Wat hebben we gedaan? Er is in totaal bij vijf ontwikkelingsprojecten gewerkt aan een milieuprogramma. Dit levert veel duurzamere realisaties op. Wat hebben we niet gedaan? Bovengenoemd aantal blijft achter bij de verwachtingen vanwege de aanhoudende economische crisis. Er is meer tijd besteed aan het binnenhalen van subsidies voor verduurzaming van nieuwbouw en renovatie, Blok voor Blok en eigen gebouwen. De MILO is nu onderdeel van bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland en SOR	☹️

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Aantal uitvoeringsprojecten Haarlem Klimaatneutraal ¹	35 (2009)	33 (2010) 35 (2011)	30	32	Duurzaamheidsmonitor
1b. Percentage inkopen volgens duurzaamheidscriteria	100% (2009)	99% (2010) 100% (2011)	80%	n.b.	Monitor duurzaam inkopen I&M
2b. Aantal gesaneerde woningen tegen wegverkeerslawaai	27 (2007)	20 (2008) 24 (2009) 26 (2010) 16 (2011)	30	0	Gemeentelijke registratie
2b. Aantal gesaneerde woningen tegen railverkeerslawaai	270 (2010)	270 (2010) 200 (2011)	-	-	Gemeentelijke registratie
3. Aantal nieuwe ontwikkelingsprojecten met een milieuparagraaf ²	21 (2007)	15 (2008) 10 (2009) 6/ (2010) 7 (2011)	10	5	Gemeentelijke registratie

¹ De specifieke projectbeschrijving vindt plaats in het jaarlijkse Duurzaamheidsmonitor.

² Het feitelijk aantal is sterk afhankelijk van de marktomstandigheden.

Beleidsveld 9.2 Openbare ruimte bovengronds

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Handhaven huidige kwaliteit openbare ruimte	Wat hebben we bereikt? Naar verwachting heeft de tevredenheid van de Haarlemmers over de kwaliteit van de openbare ruimte zich gestabiliseerd. De waardering stabiliseert zich in 2012 op een 6,6, evenals in 2011.	😊
2. Realiseren meer groen, kwaliteit bestaande groen verbeteren en bevorderen biodiversiteit	Wat hebben we bereikt? Het beheerplan Meerwijkplas is gereed gekomen. Er zijn aanpassingen gedaan in het maaibeheer waardoor flora en fauna niet gestoord wordt in voor hen cruciale fasen in de levenscyclus. In het kader van het 'Jaar van de Bij' zijn op diverse plaatsen bijenplanten gezaaid of aangeplant waardoor de variatie aan bijen en andere insecten wordt gestimuleerd en de biodiversiteit bevordert. Wat hebben we niet bereikt? Het ecologisch beleidsplan en het beheerplan Poelbroek zijn wegens een uitgebreide participatie nog niet afgerond.	😐
3. Meer aandacht duurzaamheid projecten	Wat hebben we bereikt? Duurzaamheid in projecten heeft doorlopend aandacht. Daar waar mogelijk worden alternatieve materialen toegepast in plaats van de standaard materialen. Dit gebeurt onder meer bij beschoeiingen en bruggen, waar kunststof is gebruikt. Wel is de consequentie dat deze materialen in aanschaf vaak duurder zijn dan de conventionele materialen.	😊
4. Educatie over duurzaamheid intensiveren	Wat hebben we bereikt? Vrijwel alle Haarlemse basisscholen nemen deel aan een of meer programma's of activiteiten van het natuur- en milieucentrum Ter Kleef. Het haalbaarheidsonderzoek naar de realisering van een duurzaamheidscentrum op het terrein van de voormalige Stadskweektuin is positief.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over de inrichting van de openbare ruimte in hun wijk (bestrating, openbare verlichting, banken, afvalbakken)	53% (2010)	53% (2010) 58% (2011)	56%	58%	Omnibusonderzoek
1a. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over de speelmogelijkheden voor kinderen in hun buurt	52% (2010)	56% (2005) 53% (2007) 61% (2009) 59% (2010) 61% (2011)	60%	62%	Omnibusonderzoek
1b. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over het onderhoud van de openbare ruimte in hun wijk (openbare verlichting, banken, afvalbakken)	46% (2010)	46% (2010) 47% (2011)	51%	50%	Omnibusonderzoek
1b. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over onderhoud wegen en fietspaden in hun buurt	59% (2005)	45% (2007) 46% (2009) 56% (2010) 54% (2011)	56%	58%	Omnibusonderzoek

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
2a. Percentage Haarlemmers dat vindt dat er (ruim) voldoende groen in hun wijk aanwezig is	55% (2010)	55% (2010)	57%	61%	Omnibusonderzoek
2b. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over de kwaliteit van het groen in hun wijk	51% (2010)	51% (2010) 51% (2011)	51%	56%	Omnibusonderzoek
4a. Percentage Haarlemse basisscholen dat deelneemt aan het regionale NME-programma	65% (2007)	65% (2007) 65% (2010) 70% (2011)	70%	95%	Gemeentelijke registratie

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Uitvoeren regulier onderhoud volgens kwaliteitsambities schoon, heel en veilig	Wat hebben we gedaan? De onderhoudsbestekken voor groen (bomen-, gras- en integraal), voor wegen (vervangen deklagen, herstel vorstschade en belijning), voor herstel kabel- en leidingsleuven en ander herstel bestrating, voor rioolinspectie en rioolreiniging en voor straatreiniging (verwijderen veeg- en zwerfvuil, onkruidbestrijding, legen afvalbakken en verwijderen drijfvuil) zijn tot uitvoering gebracht. Hiermee is voldaan aan de uitvoering van het programma op basis van de kwaliteitsambities 'schoon, heel en veilig'.	😊
1b. Uitvoeren projecten volgens de nota Scenario's beheer en onderhoud	Wat hebben we gedaan? Het Meerjarenonderhoudsprogramma is uitgevoerd, met dien verstande dat er een taakstelling was om 1,2 miljoen te besparen, vanwege een overbesteding in 2011. Het is gelukt om deze 1,2 miljoen te besparen.	😊
1c. Inlopen achterstallig onderhoud	Wat hebben we gedaan? Door het uitvoeren van het meerjarenonderhoudsprogramma wordt continu gewerkt aan het inlopen van het achterstallig onderhoud. In de 'Visie en Strategie beheer en onderhoud', die in 2012 is gereed gekomen en die in het begin van 2013 wordt vastgesteld door de raad, is geconcludeerd dat er sprake is van een stabiele onderhoudssituatie. Zie verder onder paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. Wat hebben we niet gedaan? Enkele projecten die oorspronkelijk waren opgenomen in het onderhoudsprogramma maar niet zijn uitgevoerd zijn Julianastraat, Florapark en Bakenessergracht. Dit heeft verschillende redenen, onder meer het bezuinigen op projecten en extra tijd voor bewonersparticipatie.	😊
1d. Openbare ruimte op normniveau brengen	Wat hebben we gedaan? Door de hierboven beschreven activiteiten in 1a. t/m c. wordt de kwaliteit van de openbare ruimte niet alleen gehandhaafd maar ook verbeterd. Zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. De verbeterslag van de kwaliteit van de openbare ruimte komt ook tot uitdrukking in de waardering van de burger. Dit blijkt uit het resultaat van de omnibusenquête.	😊
1e. Uitvoeren bestaande stadsdeel uitvoeringsprogramma's	Wat hebben we gedaan? De Stadsdeelnutvoeringsprogramma's zijn ingezet als communicatiemiddel over de beleidsvoornemens en de projecten in de diverse gebieden	😊
2a. Creëren meer kleinschalig groen	Wat hebben we gedaan? De uiteenlopende initiatieven van de Stadslandbouw zijn waar mogelijk gefaciliteerd. In november is een Haarlemse conferentie over stadslandbouw georganiseerd.	😊

Prestatie		2012
2b. Breder inzetten wijkgerichte aanpak	Wat hebben we gedaan? Het beheerplan Meerwijkplas is gereed gekomen. In de groenbestekken zijn aanpassingen gedaan in het maaibeheer. Hierdoor krijgt de natuur meer kansen omdat flora en fauna zich beter kunnen ontwikkelen en voortplanten. Hierdoor neemt de biodiversiteit toe. Wat hebben we niet gedaan? Beheerplan Poelbroek en ecologisch beleidsplan zijn nog niet afgerond.	☹️
2c. Meer inheems groen aanplanten	Wat hebben we gedaan? Op het totaal aantal van 510 geplante bomen zijn er 251 van een inheemse soort. Ten opzichte van 2011 is het aandeel van de aangeplante inheemse bomen toegenomen met 26%.	😊
3a. Meer aandacht voor duurzaamheid en hergebruik materiaal in projecten	Wat hebben we gedaan? <i>Initiëren 'energie uit asfalt'projecten</i> Er is geïnventariseerd waar een kansrijk pilotproject is. Hierbij is gekeken naar een relevant weggedeelte waar een onderhoudsbehoefte is, in combinatie met een bouwproject in de directe nabijheid dat in voorbereiding is. Hierbij is de keus gevallen op de Kennedylaan, in combinatie met het naastgelegen woningbouwproject Belcanto. Inmiddels is een partij geselecteerd die een business case aan het doorrekenen is. Deze businesscase wordt doorerekend in samenwerking met v.o.f. Belcanto, de ontwikkelaar van Belcanto. <i>Hergebruik materiaal</i> De standaard is dat materialen waarvan beoogd wordt dat ze langer meegaan worden hergebruikt. In de praktijk betekent dit dat gebakken bestratingsmaterialen die nog intact zijn en natuursteenmaterialen altijd worden hergebruikt. Grond wordt zoveel mogelijk in het werk hergebruikt of anders elders in de stad hergebruikt met behulp van de Grondbank. Af te voeren materialen worden afgevoerd conform de duurzaamheidseisen van AgentschapNL, denk o.a. aan asfalt, beton, pvc etc. Er is geen beschreven beleid op dit gebied, daar waar kansen liggen worden deze benut. Ook worden er zoals bij openbare verlichting verwijderingsbijdragen voor bepaalde onderdelen betaald.	😊
4a. Uitvoeren jaarprogramma natuur- en milieueducatie	Wat hebben we gedaan? 95% van de Haarlemse basisscholen neemt producten af van of neemt deel aan activiteiten van het natuur- en milieucentrum Ter Kleef.	😊
4b. Nadere vormgeving duurzaamheidseducatie	Wat hebben we gedaan? Haalbaarheidsonderzoek duurzaamheidscentrum is positief; dit heeft een vervolg gekregen in het opstellen van een businesscase voor het duurzaamheidscentrum.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Kwaliteitsverbetering verharding in hectare per jaar	22,4 (2005)	13,8 (2006) 13,1 (2007) 14,2 (2008) 17,1 (2009) 17,3 (2010) 19,7 (2011)	14	28	Gemeentelijke registratie (SISA 2009)
1c. Afname onderhoudsbehoefte wegen in hectare per jaar	156 (2009)	145 (2010) 135 (2011)	125	100	Gemeentelijke registratie
2a. Toename aantal geveltuinen ¹					Gemeentelijke registratie

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
2b. Kwaliteitsverbetering grootschalig groen in hectare per jaar	6,2 (2005)	20,8 (2006) 13,3 (2007) 19,0 (2008) 26,5 (2009) 7,8 (2010) 23,0 (2011)	12,0	20	Gemeentelijke registratie (SISA 2009)
2c. Toepassen meer inheems groen gemeten aan de hand van het aantal geplante inheemse bomen in relatie tot het totaal in %	23% (2011)	23% (2011)	25%	49%	Gemeentelijke registratie

1 Wordt pas gemeten als er besloten is tot een geveltuinbeleid. Dit is vanwege voorrang voor ander beleid nog niet ontwikkeld.

Beleidsveld 9.3 Openbare ruimte ondergronds

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Kwaliteitsverbetering van riolering- en drainagesystemen en vermindering wateroverlast	Wat hebben we bereikt? In 2012 is verder invulling gegeven aan de uitvoering van het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2007-2011. Aafgeschreven, verouderde of ongeschikte riolering is vervangen of gerenoveerd. Nieuwe en verruimde riolering is aangelegd. Oude drainage is vervangen en nieuwe drainage aangelegd. De vervanging van bestaande huisaansluitingen is meegenomen waar nodig. Veel rioleringsprojecten zijn in voorbereiding genomen. Doelmatigheid is een uitgangspunt: optimalisatie van de riolering en drainage tegen de laagst maatschappelijke kosten. Ook in 2012 zijn de werken vooral uitgevoerd in werk-met-werk projecten: aanleg, beheer en onderhoud riolering en drainage zijn gecombineerd met andere werken in de openbare ruimte hetgeen kostenbesparend is omdat de straat slechts één keer open hoeft. In 2012 is de cyclische reiniging en inspectie van de complete Haarlemse drainage (onderhoud) verder ter hand genomen. Hierdoor wordt de ontwatering gewaarborgd en de kwaliteit van het oppervlaktewater verbeterd. De incidentele hoge neerslag in 2012 resulteerde evenwel in een piek van het aantal meldingen van wateroverlast. Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten Grondroeders zijn verplicht om hun graafmeldingen bij het Kadaster te doen. Netbeheerders, waaronder de gemeente Haarlem (voor de stelsels voor riolering en drainage en de kabels voor aansturing van verkeersregelinstallaties), sturen hun beheertekeningen elektronisch en via het Kadaster aan de grondroerder. De gemeente moet zelfstandig de ligging van de eigen kabels of leidingen registreren. In 2012 zijn door de grondroeders in totaal 2981 graafmeldingen gedaan.	😊
2. Verminderen vuilemissie op het Haarlems oppervlaktewater	Wat hebben we bereikt? In 2012 is gewerkt aan het verder terugdringen van de milieubelasting door overstorten door het aanleggen van vier bergbezinkbassins en gescheiden stelsels (afkoppelen). Afkoppelprojecten (aanleg gescheiden rioleringsstelsel) zijn volgens plan uitgevoerd, grotendeels in werk-met-werk projecten.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Aantal klachten en meldingen m.b.t. riolering in Haarlem in vergelijking met andere steden. (x 10.000 inwoners) ¹	47 (2009)	47 (2010) 46 (2011)	46	200+ ²	Landelijke Benchmark Rioleringszorg 2010 ³

¹ Deze indicator is niet alleen afhankelijk van de kwaliteit en functioneren van het Haarlemse stelsel, maar ook bijvoorbeeld van de perceptie van de rioolgebruikers in de stad en van de meteorologische omstandigheden (droge jaren leveren minder klachten op). De indicator wint aan kracht met de tijd.

² Toename van het aantal meldingen vanwege (grond)wateroverlast door incidentele neerslagtoename in 2012.

³ Voor 2013 bereidt stichting Rioned een nieuwe Landelijke Benchmark Rioleringszorg voor.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Aanleg, vervangen en vergroten van riolering en drainage	Wat hebben we gedaan? In totaal is in 2012 ongeveer 18,5 km riool vervangen en 6,2 km drainage aangelegd.	😊
2a. Afkoppelen verharding van het gemengde rioolstelsel	Wat hebben we gedaan? Er is 19,2 ha gebied afgekoppeld (Oosterduin en Geneesherenbuurt).	😊
2b. Aanleggen bergbezinkbassins	Wat hebben we gedaan? Er zijn vier bergbezinkbassins aangelegd en 18,5 km riolering aangelegd. Wat hebben we niet gedaan? Door de gemeentebrede bezuinigingen zijn is één bergbezinkbassin niet aangelegd	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a/2b. Aantal km vernieuwde en verruimde riolering en drainage per jaar	16 (2009)	6,5 (2010) 12 (2011)	p.m. ¹	24,7	Gemeentelijke registratie
2a. Aantal gerealiseerde ha afgekoppelde verharding van het gemengd rioolstelsel	10 (t/m 2010) ²	16 (2011)	20	19,2	Gemeentelijke registratie
2b. Aantal gerealiseerde bergbezinkbassins per jaar	9 (t/m 2010) ²	2 (2011)	5	4	Gemeentelijke registratie

¹ Was niet bekend vanwege ontbreken geactualiseerd GRP met streefcijfers.

² Dit betreft het uitgevoerde beleid vanaf 2007 t/m september 2010 zoals gepland in het Gemeentelijk RioleringsPlan 2007-2011.

Beleidsveld 9.4 Waterwegen

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Betere voorzieningen voor beroeps- en pleziervaart	Wat hebben we bereikt? In 2012 is een aantal afmeervoorzieningen voor de beroeps- en pleziervaart aangelegd in het Spaarne en de grachten en singels. Zo is in het Spaarne een voorziening voor de cruisevaart aangelegd om de riviercruise te kunnen faciliteren. Ook zijn in de stad op- en afstapplaatsen gecreëerd voor de beroeps- en pleziervaart. Wat hebben we niet bereikt? De wachtplaatsen voor de beroepsvaart bij de bruggen zijn nog niet gerealiseerd. De geplande passantensteiger Spaarneboog is uitgesteld naar voorjaar 2013. Hiermee voldoen we aan de toezeggingen.	😊
2. Voldoende afvoerend en bergend vermogen openbaar water	Wat hebben we bereikt? De baggerwerkzaamheden en de aanleg van nieuwe waterverbindingen verlopen volgens plan.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Oordeel varende bezoekers Haarlem over de kwaliteit van de waterwegen rondom Haarlem (rapportcijfer) ¹	7 (2010)	7 (2010)	7,5	p.m.	Klanttevredenheids-onderzoek <i>Pleziervaart op het Spaarne</i>
1. Aantal doorvaarten (beroeps, plezier en charter, Waarderbrug) ²	10.378 (2008) 10.360 (2009) 10.339 (2010)	11.145 (2011)	7.750	10.432	Gemeentelijke registratie (Havendienst)

¹ Onderzoek is in 2012 niet gehouden

² Aantal doorvaarten waarvoor brugopeningen plaatsvonden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Realiseren voorzieningen ten behoeve van het watertoerisme, recreatie en beroepsvaart in en aan het Spaarne	Wat hebben we gedaan? In 2012 zijn voor de riviercruisevaart voorzieningen langs de Spaarndamseweg aangelegd. Op 1 april 2012 is het eerste schip in Haarlem ontvangen. Het oordeel van de varende bezoekers hierover zal in 2013 onderzocht worden. De steiger voor de rondvaartboten aan de Nieuwe Gracht is gerealiseerd. Elektrische sloepenverhuur bij Schouwburg is van start gegaan: de ondernemer heeft een succesvol 1^e seizoen gehad. Wat hebben we niet gedaan? De wachtplaatsen voor de beroepsvaart bij de bruggen zijn nog niet gerealiseerd. De geplande passantensteiger Spaarneboog is uitgesteld naar voorjaar 2013.	😊
1b. Realiseren gemeentelijke vaste afmeervoorzieningen in grachten en singels	Wat hebben we niet gedaan? In 2012 zijn geen voorzieningen aangelegd in de grachten en singels voor de vergunningshouders. De bestuurlijk gewenste koppeling tussen de nota afmeergebieden grachten en singels en de nota kansencartaat watertoerisme is ongedaan gemaakt om praktische redenen. Door vertraging van de nota kansencartaat watertoerisme loopt de realisatie van de afmeervoorzieningen teveel vertraging op. In 2013 kunnen de vaste afmeervoorzieningen alsnog worden aangelegd.	😞

Prestatie		2012
1c. Onderhouden en vervangen oeverconstructies	Wat hebben we gedaan? Het eerste jaar van het 3-jarig bestek groot onderhoud oevervoorzieningen is uitgevoerd, waardoor veel strekkende meters beschoeiing is aangepakt; verder zijn er weer inspecties aan oevervoorzieningen uitgevoerd om de onderhoudsstaat te kunnen vaststellen; de Nieuwe Gracht en Bakenessergracht zijn in voorbereiding voor uitvoering. In 2013 zal daarmee worden begonnen. Ook is de Hooimarkt aangepakt en de oever van de Brouwersvaart. Wat hebben we niet gedaan? Nieuwe Gracht, Bakenessergracht en Leidsevaart zijn nog niet in uitvoering gebracht. Hierdoor is een onderbesteding geweest op de budgetten voor oevervoorzieningen. Redenen voor de onderbesteding zijn vertraging (Nieuwe Gracht en Bakenessergracht) en toename kosten Leidsevaart, waardoor het budget 2012 tekort schoot. Hierdoor resteerde een bedrag dat volgend jaar alsnog voor dit doel wordt aangewend.	☹️
1.c. Onderhoudsbehoefte bruggen	Wat hebben we niet gedaan? Er zijn minder bruggen in onderhoud genomen (8 stuks) dan geraamd (11 stuks) vanwege de bevroering van een aantal onderhoudsprojecten.	☹️
2a. Baggeren nog niet gebaggerde watergangen	Wat hebben we gedaan? Baggeren Fase II is in volle gang. Het betreft de secundaire watergangen. Werkzaamheden zijn in samenwerking met Rijnland uitgevoerd. Wat hebben we niet gedaan? In ramingen van 2011 was uitgegaan dat baggeren Fase II eind 2012 afgerond zou zijn. Tijdens de werkzaamheden is echter vastgesteld dat planningen te rooskleurig waren. Laatste baggerwerkzaamheden worden na mei 2013 opgepakt (na broedseizoen). Planning is dat baggeren eind 2013 is afgerond. Vervolgens komt formele overdracht naar Rijnland.	😊
2b. Realiseren extra waterberging en nieuwe waterverbindingen	Wat hebben we gedaan? In het Schoterbos is een nieuwe watergang gerealiseerd.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1b. Jaarlijks aantal gerealiseerde afmeervoorzieningen in grachten en singels	0 (2005)	488 (2011)	350	0	Gemeentelijke registratie
1c. Onderhoudsbehoefte oevers in km	35,0 (2009)	25,0 (2010)	20	14	Gemeentelijke registratie
1c. Onderhoudsbehoefte bruggen in stuks	18 (2009)	13 (2010)	12	11	Gemeentelijke registratie
2b. Jaarlijks aantal m ² gegraven extra waterberging	0,0 (2004)	2.000 (2011)	2.500	2.500	BergingsRekening-Courant

Beleidsveld 9.5 Afvalinzameling en reiniging

Wat hebben we bereikt?

Samen met Spaarnelanden is definitief de weg ingeslagen naar een duurzaam afvalbeheer. Dit betekent een trendbreuk met het huidige beleid. Wat betreft afvalscheiding zal Haarlem inzetten op het behalen van de landelijke richtlijnen in 2015.

Doel		2012
1. Inzameling en verwerking huishoudelijk fijn en grof afval	Wat hebben we bereikt? Overeenstemming met Spaarnelanden ten aanzien van aanpak duurzaam afvalbeheer. Dit betekent dat indien de raad in 2013 akkoord gaat met het plan van aanpak er in 2014 gestart kan worden met de invoering. Bewoners kunnen hierdoor hun afval veel beter en gemakkelijker scheiden. Wat hebben we niet bereikt? Nog geen implementatie van duurzaam afvalbeheer in 2013.	☹️
2. Schone stad	Wat hebben we bereikt? Implementatie beeldgestuurd reinigen. Dit betekent voor bewoners dat de stad qua schoonheid een regelmatig beeld zal laten zien als gevolg van het sneller verwijderen van ontstaan zwerfafval.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over het ontdoen van huishoudelijk afval	80% (2007)	80% (2007) 74% (2009) 75% (2010) 75% (2011)	≥ 80%	77%	Omnibusonderzoek
1. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over het ontdoen van grof afval	75% (2007)	75% (2008) 78% (2009) 73% (2010) 75% (2011)	≥ 77%	75%	Omnibusonderzoek
1. Percentage afvalscheiding fijn afval door huishoudens	28% (2007)	29% (2008) 28% (2009) 28% (2010) 23% (2011)	30%	29%	Gemeentelijke registratie
1. Percentage afvalscheiding grof afval door huishoudens	36% (2007)	51% (2008) 45% (2009) 50% (2010) 54% (2011)	50%	55%	Gemeentelijke registratie
1. Hoeveelheid afval per inwoner (in kilo per jaar)	523 (2007)	525 (2008) 507 (2009) 494 (2010) 489 (2011)	506	485	Gemeentelijke registratie
2. Percentage Haarlemmers dat (redelijk) tevreden is met het onderhoud van hun wijk m.b.t. straatreiniging	63% (2001)	72% (2007) 77% (2008) 76% (2009) 82% (2010) 79% (2011)	≥ 79%	81%	Omnibusonderzoek
2. Objectief gemeten vervuiling zwerfafval. Schaal: 1 (zeer vuil) tot 5 (zeer schoon)	3,4 (2007)	3,5 (2008) 3,4 (2009) 3,7 (2010) 3,7 (2011)	3,8	4,1	Zwerfafvalmonitor
2. Objectief gemeten vervuiling onkruid. Schaal: 1 (geen/gering onkruid) tot 5 (zeer zwaar onkruid)	2,1 (2007)	2,3 (2008) 2,2 (2009) 2,8 (2010) 2,8 (2011)	2,8	2,2	Onkruidmonitor

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Inzamelen restafval en Textiel, Papier, Glas en Kunststof via ondergrondse containers	Wat hebben we gedaan? De inzameling van het restafval is in het centrum van Haarlem volledig ondergronds gebracht. Voor de te scheiden fracties resteren nog enkele locaties die nog ondergronds gebracht moeten worden.	😊

Prestatie		2012
1b. Verbeteren service en scheiding grof vuil op milieustraat	Wat hebben we niet gedaan? Nog niet kunnen realiseren vanwege vertraging in de totstandkoming van het milieuplein.	☹️
1c. Voorlichting afvalscheiding algemeen en kunststofscheiding in het bijzonder	Wat hebben we niet gedaan? De realisatie van een nieuw milieuplein wordt medio 2013 verwacht. Dit betekent dat de serviceverlening op het milieuplein helaas nog niet het gewenste niveau heeft kunnen bereiken.	☹️
2a. Implementatie beeldgestuurd reinigen	Wat hebben we gedaan? De implementatie van het beeldgestuurd reinigen is gerealiseerd. Dit betekent dat Spaarnelanden de verplichting heeft om de stad op ieder moment op het overeengekomen schoonheidsniveau te houden (uitgezonderd weekend- en feestdagen). Dit in tegenstelling tot de frequentiegestuurde reiniging in het verleden, waarbij op vaste tijdstippen de openbare ruimte werd gereinigd.	😊
2b. Voortzetting gesubsidieerde projecten met als doel zwerfafval tegen te gaan	Wat hebben we gedaan? De projecten zijn in 2012 afgerond met als resultaat de invoering van beeldgestuurd reinigen.	😊
2c. Proef niet-chemische onkruidbestrijding	Wat hebben we gedaan? Er is onderzoek gedaan naar mogelijkheden om binnen het budget te komen tot niet-chemische bestrijding. Gebleken is dat niet-chemische onkruidbestrijding binnen het huidige budget voor afvalbeheer hoogstwaarschijnlijk niet mogelijk is. Het is echter op dit moment nog onderwerp van discussie waarvan de uitkomst betrokken zal worden bij de behandeling van de Kadernota. Wat hebben we niet gedaan? Gezien het feit dat er landelijk voldoende kennis is omtrent de resultaten van deze beheermethode wordt het niet zinvol geacht, ook gezien de kosten, om zelf een proef te nemen.	☹️

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1a. Totaal aantal ondergrondse bakken restafval	600 (2007)	700 (2007) 845 (2008) 1.043 (2009) 1.112 (2010) 1.221 (2011)	1.295	1.372	Gemeentelijke registratie
1a. Percentage huishoudens dat gebruik maakt van een ondergrondse container voor restafval	35% (2006)	40% (2007) 49% (2008) 60% (2009) 60% (2010) 75% (2011)	74%	74%	Gemeentelijke registratie
1a. Totaal aantal ondergrondse containers papier, glas, kunststof (cumulatief)	40 (2007)	46 (2007) 52 (2008) 81 (2009) 299 (2010) 304 (2011)	300	300	Gemeentelijke registratie

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Beleids- veld	Programma 9 Kwaliteit fysieke leefomgeving	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
	Lasten (exclusief mutaties reserves)				
9.1	Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid	13.350	9.265	14.098	14.177
9.2	Openbare ruimte bovengronds	45.187	36.863	46.238	46.292
9.3	Openbare ruimte ondergronds	8.539	9.051	9.354	9.789
9.4	Waterwegen	11.536	10.777	15.287	15.777
9.5	Afvalinzameling	19.081	17.916	18.567	18.511
	Totaal lasten	97.693	83.872	103.545	104.546
	Baten (exclusief mutaties reserves)				
9.1	Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid	4.833	1.517	2.168	2.358
9.2	Openbare ruimte bovengronds	4.459	1.061	1.057	1.450
9.3	Openbare ruimte ondergronds	9.826	10.729	10.559	10.459
9.4	Waterwegen	1.732	608	690	706
9.5	Afvalinzameling	19.560	19.035	19.011	19.035
	Totaal baten	40.410	32.950	33.485	34.009
	Totaal saldo exclusief mutaties reserves	57.283	51.022	70.060	70.537
	Toevoeging aan reserves	8.006	267	1.767	1.767
	Onttrekking aan reserves	7.718	632	6.860	6.650
	Saldo inclusief mutaties reserves	57.571	50.657	64.967	65.654

Analyse saldo programma 9

Het programma Kwaliteit Fysieke Leefomgeving sluit met een nadelig saldo van € 65,6 miljoen. Dit is € 0,7 miljoen nadeliger dan het geraamde saldo.

Analyse per beleidsveld

bedragen x € 1.000

9.1 Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	9.265		

9.1 Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	14.098		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 4.833.000 verhoogd: - Het budget is met € 0,3 miljoen verhoogd voor initiatieven, waarvan het budget op programma 10 was geraamd. - Budgetten ten behoeve van Zomerzone en Boerhaavewijk zijn met € 1,9 miljoen verhoogd. Dit betreft voor een gedeelte budgetoverheveling uit 2011. - Het budget voor gebiedsvisies is met € 150.000 verhoogd. Dit budget was op programma 10 geraamd. - Geraamde dotatie vooruitbetaalde grafleges en onderhoud graven € 230.000 - Er is een subsidie van € 211.000 geraamd ter uitvoering van de Wet bodembescherming - Voor het project baggeren 2^e fase, is een budget geraamd van € 1,9 miljoen. - Geraamde lasten van € 188.000 in het kader van de sanering railverkeerslawaaï - Het budget voor bewonersondersteuning is met € 170.000 verlaagd, omdat de wijkrazen minder beroep doen op het budget. - Het budget voor het product bodem wordt voor een bedrag van € 250.000 niet besteed. De raming is verlaagd. - Overige kleinere wijzigingen van < € 100.000, per saldo € 374.000 nadelig.
Jaarrekening 2012	14.177		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 79.000 hoger zijn: - Er is voor een bedrag van € 150.000 aan interne uren niet gedekt uit projecten vanwege de economische crisis. De uren zijn besteed aan Haarlem Klimaat neutraal. - Er zijn voor € 210.000 uitgaven gedaan die niet begroot zijn, maar worden gedekt door een subsidie (zie hiervoor de baten). Er is in 2012 discussie geweest met ProRail over de facturen in verband met de uitvoering. Er is pas recent meer duidelijkheid gekomen over de kostenverdeling en daarom zijn toch nog facturen t.b.v.. sanering RailVerkeersLawaaï in 2012 betaald. - Van het budget voor bewonersondersteuning is € 160.000 niet besteed, omdat de wijkrazen minder beroep hebben gedaan op het budget.. - Gemaakte kosten van voor 2012 (Remise) zijn alsnog in 2012 verrekend. De afrekening van de anterieure overeenkomst is pas in november tot stand gekomen. Dit leidt tot een voordeel van € 219.000 - Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 98.000 hogere lasten.
Resultaat op lasten	79	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	1.517		

bedragen x € 1.000

9.1 Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	2.168		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 651.000 verhoogd: - Geraamde onttrekking aan voorziening grafleges voor vooruitbetaalde grafleges en onderhoud graven € 230.000 - Er is een baat van € 211.000 geraamd ter dekking van de uitvoering van de Wet bodembescherming (doeluitkering). - Hoogheemraadschap van Rijnland draagt € 300.000 bij aan baggeren 2^e fase. - Van het ministerie van I&M is een bijdrage van € 188.000 voor sanering railverkeerslawai. - Een nadeel van € 265.000 is geraamd vanwege het vervallen van een specifieke uitkering Wet Bodembescherming - Een nadeel van € 150.000 is geraamd vanwege het omzetten van een voorziening baggeren in een reserve. - Overige kleinere wijzigingen van < € 100.000, per saldo € 137.000 lagere baten.
Jaarrekening 2012	2.358		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 190.000 hoger zijn: - Dit betreft in hoofdzaak een niet geraamd subsidie voor railverkeerslawai. Van € 210.000. Door discussie over de facturen kon dit niet eerder worden gemeld. - Overige kleinere overschrijdingen van < € 100.000, per saldo € 20.000 lagere baten.
Resultaat op baten	190	v	

bedragen x € 1.000

9.2 Openbare ruimte bovengronds	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	36.863		

9.2 Openbare ruimte bovengronds	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	46.238		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 9.375.000 verhoogd: - In 2011 zijn bij de jaarrekening de activa opgeschoond en de afschrijvingstermijnen verkort, daar waar die termijnen niet meer in overeenstemming waren met de (interne)regelgeving. De doorwerking van dit besluit resulteert in tijdelijke hogere kapitaallasten van € 9.991.000 - Er is € 450.000 beschikbaar gesteld voor de aanleg van het fietspad Houtmanpad - Er is een budget van € 930.000 beschikbaar gesteld voor onderhoud aan het Reinaldapark - De begroting is voor een bedrag van € 386.000 verlaagd vanwege minder interne uren - Conform de Kadernota 2012 is het onderhoudsbudget met € 1.220.000 verlaagd - Het budget speelgelegenheden is met € 143.000 verlaagd - Overige kleinere wijzigingen van < € 100.000, per saldo € 247.000 verlaging budget.
Jaarrekening 2012	46.292		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 54.000 hoger zijn: - Niet geraamde kosten van herbestraten van € 337.000. De kosten worden gedekt door evenredige baten. De overschrijding is ten onrechte niet tijdig gemeld (zie ook onder baten). - Hogere kapitaallasten van € 547.000. Bij de 3e financieel wijziging is de begroting aangepast vanwege het versneld afschrijven van activa. De werkelijke boekingen wijken per product af, maar het totaal binnen de programma's 8 en 9 zijn conform de raming. - Lagere lasten Houtmanpad € 210.000. Er zijn meer lasten toegerekend aan externe dekkingsbronnen dan aan de exploitatie. Hierdoor is een lagere onttrekking aan reserve ISV gerealiseerd. Dit was pas het einde van het jaar zichtbaar. - Er is een voordeel ontstaan van € 200.000 omdat de uitvoering van het project weesfietsen stationsplein is vertraagd, waardoor er in 2012 geen uitgaven zijn gerealiseerd. In het 4e kwartaal is dit pas duidelijk geworden - Minder kosten aan calamiteiten € 144.000 - Overige kleinere onderschrijdingen van < € 100.000, per saldo € 276.000 lagere lasten.
Resultaat op lasten	54	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	1.061		

bedragen x € 1.000

9.2 Openbare ruimte bovengronds	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	1.057		
Jaarrekening 2012	1.450		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 393.000 hoger zijn: - Niet geraamde baten van herbestraten van € 337.000. De baten dienen ter dekking van de kosten (zie ook onder lasten). - Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 56.000 hogere baten.
Resultaat op baten	393	v	

bedragen x € 1.000

9.3 Openbare ruimte ondergronds	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	9.051		
Bijgestelde Begroting 2012	9.354		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 303.000 verhoogd: - Hoger budget van € 120.000 in verband met extra lasten huisaansluitingen. - Overige kleinere wijzigingen van < € 100.000, per saldo € 183.000 hogere lasten.
Jaarrekening 2012	9.789		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 435.000 hoger zijn: - De egalisatievoorziening rioolheffing, die een negatief saldo kende van € 340.000, is met een extra storting van € 340.000 geëgaliseerd. - Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 95.000 hogere lasten.
Resultaat op lasten	435	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	10.729		
Bijgestelde Begroting 2012	10.559		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 170.000 verlaagd: Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 170.000 lagere baten.
Jaarrekening 2012	10.459		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 100.000 lager zijn: Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 100.000 lagere baten.
Resultaat op baten	100	n	

bedragen x € 1.000

9.4 Waterwegen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	10.777		

bedragen x € 1.000

9.2 Openbare ruimte bovengronds	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	15.287		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met €4. 510.000 verhoogd: - In 2011 zijn bij de jaarrekening de activa opgeschoond en de afschrijvingstermijnen verkort, daar waar die termijnen niet meer in overeenstemming waren met de (interne)regelgeving. De doorwerking van dit besluit resulteert in tijdelijke hogere kapitaallasten van € 5.415.000 - Het budget is met € 1.132.000 verlaagd vanwege het temporiseren van projecten - Het budget is met € 120.000 verhoogd voor inhuur van brugwachters - Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 107.000 hogere lasten.
Jaarrekening 2012	15.777		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 490.000 hoger zijn: - Overschrijding van uitvoeringskosten van diverse werken van € 257.000. Deze overschrijding is ten onrechte niet tijdig gemeld - Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 233.000 hogere lasten.
Resultaat op lasten	490	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	608		
Bijgestelde Begroting 2012	690		
Jaarrekening 2012	706		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 16.000 hoger zijn: Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 16.000 hogere baten.
Resultaat op baten	16	v	

bedragen x € 1.000

9.5 Afvalinzameling	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	17.916		
Bijgestelde Begroting 2012	18.567		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 651.000 verhoogd: - Het budget is met € 215.000 verhoogd vanwege areaaluitbreiding - Het budget is met € 190.000 verhoogd vanwege het gescheiden inzamelen van kunststoffen - Het budget is met € 195.000 verhoogd vanwege het afschaffen van het reinigingsrecht, waardoor overhead niet meer door Spaarnelanden kan worden doorbelast - Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 51.000 hogere lasten.

bedragen x € 1.000

9.2 Openbare ruimte bovengronds	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	18.511		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 56.000 lager zijn: Overige kleinere afwijkingen van < € 100.000, per saldo € 56.000 lagere lasten.
Resultaat op lasten	56	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	19.035		
Bijgestelde Begroting 2012	19.011		
Jaarrekening 2012	19.035		
Resultaat op baten	24	v	

bedragen x € 1.000

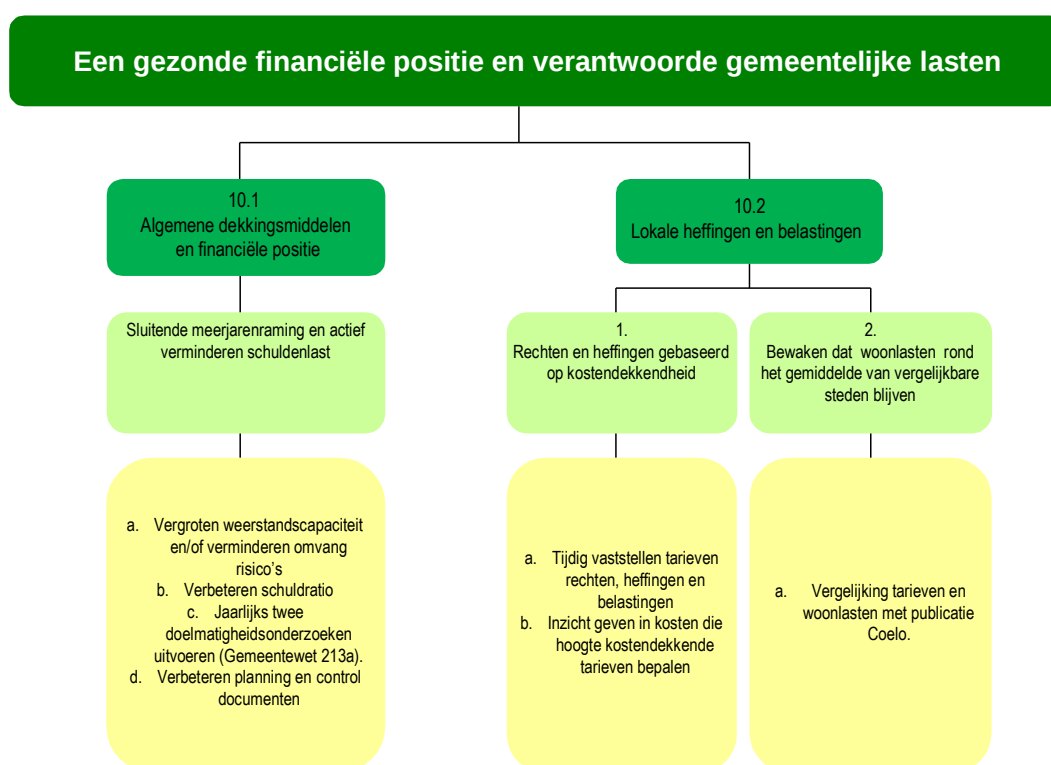
9 Kwaliteit fysieke leefomgeving Mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2012	267		
Bijgestelde Begroting 2012	1.767		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 1.500.000 verhoogd - Betreft een budgetoverheveling van € 1.225.000 voor Zomerzone en Boerhaavewijk - Er is € 250.000 toegevoegd aan de reserve bodemprogramma - Overige kleinere mutaties < € 100.000, per saldo € 24.000 geraamde toevoegingen.
Jaarrekening 2012	1.767		
Resultaat toevoeging reserves	0		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2012	632		
Bijgestelde Begroting 2012	6.860		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 6.228.000 verhoogd - Er is € 2.024.000 onttrokken voor de 40+ wijken - Er is € 639.000 onttrokken voor de ISV (Boerhaave en Zomerzone) - Er is € 1,6 miljoen onttrokken aan de reserve baggeren voor de uitvoering van de 2^e fase. - Er is € 150.000 onttrokken aan de reserve baggeren - Er is € 450.000 onttrokken uit de reserve ISV ten behoeve van het fietspad Houtmanpad - Er is € 265.000 onttrokken ten behoeve van de reconstructie Raaksbruggen - Er is € 930.000 onttrokken aan de bestemmingsreserve Reinaldapark - Overige kleinere mutaties < € 100.000, per saldo € 170.000 geraamde onttrekking.

bedragen x € 1.000

9 Kwaliteit fysieke leefomgeving	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Mutatie reserves			
Jaarrekening 2012	6.650		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde onttrekkingen € 210.000 lager zijn: Lagere onttrekking aan de Reserve ISV omdat er meer kosten van het fietspad Houtmanpad ten laste van externe dekkingsbronnen zijn gebracht.. Het restant van de bestemmingsreserve wordt in 2013 onttrokken.
Resultaat onttrekking reserves	210	n	

Programma 10 Financiën / Algemene dekkingsmiddelen

Commissie	Bestuur
(Coördinerende) Portefeuilles	Financiën en Personeel
Afdeling(en)	Concernstaf, Middelen en Services

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling: Werken aan een gezonde financiële positie en verantwoorde gemeentelijke lasten.

Het economische klimaat is in 2012 verder verslechterd dan bij de opstelling van de meerjarenbegroting 2012 werd voorzien. De economie is in 2012 gekrompen, het vertrouwen van de consument is verslechterd en daardoor de consumptieve uitgaven. Bovendien blijven de investeringen in de bedrijfssector achter bij de verwachtingen. De economische recessie zet zich door. In 2012 is meer zicht gekomen op de nieuwe bezuinigingen van de rijksoverheid, door de totstandkoming van een nieuw kabinet. De eerste daadwerkelijke effecten van het bezuinigingsprogramma zijn merkbaar in 2012, doch nog meer in 2013 en 2014.

Ondanks slechtere financiële resultaten in 2012 is volop gewerkt aan een meer gezonde financiële positie. Een meer gezonde financiële positie vraagt om meer beheersing van de begroting. In 2012 zijn ramingsmethodieken ontwikkeld voor belangrijke inkomstenstromen, zoals het gemeentefonds, de

bouwleges, vastgoed inkomsten en de parkeerinkomsten. Bovendien is een belangrijke start gemaakt met het saneren van de balans. Het nadelige resultaat van € 4,2 miljoen van het Investeringsplan wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de noodzaak van het verkorten van afschrijvingstermijnen met op termijn een positief effect op de meerjarenbegroting.

De toezichthouder heeft de financiële positie in 2012 beoordeeld als redelijk. Hoewel de positie van redelijk ook eerder is afgegeven, is een verbetering in de waardering zichtbaar.

Voor de beoordeling van de financiële positie wordt verwezen naar paragraaf 3.1.

Verantwoorde gemeentelijke lasten verwijst naar evenwicht van baten en lasten. De toezichthouder geeft aan dat er nog geen materieel sluitende begroting is doordat incidentele posten worden ingezet om de begroting sluitend te krijgen. Meerjarig is wel zicht op een materieel sluitende meerjarenbegroting, mits de voorgenomen bezuinigingen worden gerealiseerd. Terugkijkend naar 2012 is evenals in 2011 sprake van een tekort. Dit tekort van 9,4 miljoen wordt veroorzaakt door een aantal grote tegenvallers, zie ook paragraaf 1.3. Het gemeentefonds keert € 1,8 miljoen minder uit en wordt € 0,45 miljoen gekort voor de taakoverheveling naar de RUD (Regionale Uitvoeringsdienst). Daarnaast is een CAO voor ambtenaren afgesloten met een extra last van €0,8 miljoen. Een verklaring van zo'n 32% van het tekort van 2012.

De ramingsmethodieken en de betere beheersing van baten en lasten zorgen voor meer inzicht in een gezond meerjarig evenwicht.

Beleidsveld 10.1 Algemene dekkingsmiddelen en financiële positie

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Sluitende meerjarenraming en actief verminderen schuldenlast	Wat hebben we bereikt? Met incidentele middelen is de meerjarenbegroting op korte termijn sluitend gemaakt. Door balanssanering is ruimte gemaakt in de meerjarenbegroting. Met behulp van ramingsmethodieken wordt de begroting meer inzichtelijk en beheersbaar. De grote inkomstenstromen hebben daarbij voorrang gekregen. Wat hebben we niet bereikt? Er zijn drie bestuurlijke rapportages verschenen. Het resultaat werd steeds slechter. Bij Berap I is een negatief jaarresultaat voorspeld van € 3,7 miljoen, bij Berap II € 11,6 miljoen en bij Berap III € 12,2 miljoen. Uiteindelijk is het negatieve jaarresultaat € 9,4 miljoen geworden. Niettemin duidt deze verslechtering op een steeds grotere beheersbaarheid in het jaar zelf, daar tot nu toe veel budgetafwijkingen niet eerder dan bij de jaarrekening zichtbaar werden gemaakt. Met name de beheersing van de balans laat te wensen over. De beheersing door de budgethouder is nog te veel gebaseerd op het kasstelsel en te weinig op het baten-lastenstelsel.	☺

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Vergroten weerstandscapaciteit en/of verminderen omvang risico's	Wat hebben we gedaan? In het jaar 2012 is meer aandacht van het management gevraagd voor risicobewustzijn, risicomelding en risicobeheersing. Er zit een zekere volgorde in deze stappen, waarbij de eerste stap het meest van belang is. Door het economisch klimaat zijn de risico's in 2012 verder toegenomen. Het negatieve resultaat over 2012 wordt ten laste van de algemene reserve gebracht, waardoor de weerstandscapaciteit afneemt.	☹️
1b. Verbeteren schuldratio	Wat hebben we gedaan? Voorafgaand aan de begrotingsbehandeling heeft een bestuurlijk gesprek plaatsgevonden over de schuldenpositie van Haarlem. De historische oorzaak van de oplopende schuldenpositie is inzichtelijk gemaakt. In de stad Haarlem is geïnvesteerd en voor deze investeringen zijn schulden aangegaan. Wat hebben we niet gedaan? Om de schuldenpositie af te bouwen is budgettaire ruimte nodig. In tijden van economische recessie een ingewikkelde afweging. Bij de begroting 2013 is geen budgettaire ruimte vrij gemaakt om schulden af te kunnen lossen.	☹️
1c. Jaarlijks twee doelmatigheidsonderzoeken uitvoeren (Gemeentewet 213a)	Wat hebben we gedaan? In 2012 is een follow up audit uitgevoerd op bouwleges. De uitkomst is positief. De aanbevelingen uit de opeenvolgende audits zijn inmiddels goed afgewikkeld. Naast de follow up audit is ook het onderzoek Meldpunt Openbare Ruimte opgeleverd. In 2012 zijn meer onderzoeken afgerond dan gepland. Het afgelopen jaar zijn tevens de in 2011 toegezegde 213a onderzoeken naar erfpachtbeleid en afvalstoffenheffing afgerond. Wat hebben we niet gedaan? In de begroting is tevens de legal audit naar contracten aangekondigd. Deze is qua onderzoek uitgevoerd en bevindt zich in de verificatiefase en is daarmee zo goed als afgerond.	😊
1d. Extra bezuinigingsvoorstellen aanbieden	Wat hebben we gedaan? In 2012 zijn voor de jaren 2013 en 2014 extra voorstellen tot bezuiniging aangeleverd voor een jaarlijkse omvang van € 8 miljoen. De voorstellen bestaan voornamelijk uit incidentele maatregelen in faseringsoplossingen. De voorstellen zijn vastgelegd in de meerjarenbegroting 2013.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1c. Aantal onderzoeken Gemeentewet 213a	2 (2008)	1 (2009) 1 (2010) 2 (2011)	2	4	Gemeentelijke registratie

Beleidsveld 10.2 Lokale heffingen en belastingen

Dit beleidsveld omvat de uitvoering van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ), de heffing van de gemeentelijke belastingen en de belangrijkste lokale heffingen. De onroerende zaakbelasting (OZB) is de belangrijkste lokale belasting waarvan de opbrengst een algemeen dekkingsmiddel is. Deze inkomsten zijn vrij te besteden door de gemeente. De belangrijkste lokale heffingen zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze inkomsten geeft de gemeente volledig uit aan respectievelijk het inzamelen van afvalstoffen en de riolering.

Wat hebben we bereikt?

Doel		2012
1. Rechten en heffingen gebaseerd op het principe van kostendekkendheid	Wat hebben we bereikt? Mate van kostendekkendheid is inzichtelijk gemaakt door de VNG-modellen integraal op te nemen in programmabegroting en programmarekening (bijlage 6.8 jaarverslag). In 2012 zijn ramingsmethodieken ontwikkeld voor de berekening van de kostendekkendheid en de woonlasten voor de termijn van de meerjarenraming. Op basis van onder meer de bezuinigingsvoorstellen worden de heffingen geleidelijk meer kostendekkend. Wat hebben we niet bereikt? Dat alle heffingen, conform het uitgangspunt, kostendekkend zijn. Volledige kostendekkendheid kan op gespannen voet staan met andere beleidsdoelinden, zoals een beperkte woonlastenontwikkeling.	☺
2. Bewaken dat woonlasten rond het gemiddelde van vergelijkbare steden blijven	Wat hebben we bereikt? Via de kadernota en de begroting is invulling gegeven aan het voortdurend monitoren van de woonlasten en vergelijking met de andere grote gemeenten. Wat hebben we niet bereikt? Vanwege onder meer de invulling van de bezuinigingstaakstelling is er voor gekozen om ook de woonlasten meer te verhogen. De netto-woonlasten van een meerpersoonshuishouden in 2012 in Haarlem bedroeg € 698 per woning, tegen € 659 gemiddeld bij de grote gemeenten. Van de 35 grote gemeenten is Haarlem van plaats 18 in 2011 naar plaats 12 in 2012 gestegen. Dat betekent dat 11 grote gemeenten hogere woonlasten hebben dan Haarlem.	☺

In de Programmabegroting 2012 is geen indicator opgenomen. Meer gedetailleerde informatie over de lokale heffingen is te vinden in de paragraaf lokale heffingen in deel 3 van dit jaarverslag.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2012
1a. Tijdig vaststellen tarieven van rechten, heffingen en belastingen	Wat hebben we gedaan? De tarieven van de heffingen en belastingen zijn tijdig vastgesteld. Daarnaast zijn ook wijzigingen en bijbehorende verordeningen tijdig vastgesteld.	☺
1b. Inzicht geven in kosten die hoogte van kostendekkende tarieven bepalen	Wat hebben we gedaan? De mate van kostendekkendheid is inzichtelijk gemaakt door de VNG-modellen integraal op te nemen in programmabegroting en programmarekening (bijlage 6.8 jaarverslag). Ook in de paragraaf lokale heffingen wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de heffingen.	☺
2a. Vergelijking tarieven en woonlasten met publicatie Coelo	Wat hebben we gedaan? In de Kadernota 2012 en de Programmabegroting en -rekening 2012 wordt de raad actief geïnformeerd over de ontwikkeling van de woonlasten in Haarlem en de ontwikkeling van de woonlasten van Haarlem ten opzichte van het gemiddelde van de grote gemeenten. De publicatie van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) wordt hiervoor gebruikt.	☺

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Beleids- veld	Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
	Lasten (exclusief mutaties reserves)				
10.1	Algemene dekkingsmiddelen	19.835	2.166	20.450	18.502
10.2	Lokale heffingen en belastingen	4.583	3.607	3.896	3.954
	Totaal lasten	24.418	5.773	24.346	22.456
	Baten (exclusief mutaties reserves)				
10.1	Algemene dekkingsmiddelen	206.987	192.333	196.625	197.321
10.2	Lokale heffingen en belastingen	38.668	39.588	40.817	41.174
	Totaal baten	245.655	231.921	237.442	238.494
	Totaal saldo exclusief mutaties reserves	-221.237	-226.148	-213.096	-216.038
	Toevoeging aan reserves	15.831	4.788	23.782	23.782
	Onttrekking aan reserves	15.548	3.565	44.167	44.166
	Saldo inclusief mutaties reserves	-220.954	-224.925	-233.481	-236.422

Analyse saldo programma 10

Het programma Financiën, algemene dekkingsmiddelen sluit met een voordelig saldo van € 236,4 miljoen. Dit is €3 miljoen voordeliger dan het geraamde saldo.

Analyse per beleidsveld

bedragen x € 1.000

10.1 Algemene dekkingsmiddelen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	2.166	n	

10.1 Algemene dekkingsmiddelen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	20.450	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 18,2 miljoen verhoogd: Het budget stelposten en taakstellingen is met € 12,8 miljoen verhoogd vanwege: • De 2e tranche afwaardering activa met maatschappelijk nut voor een bedrag van € 11,5 miljoen (BIS/2012/46997); • Onderuitputting kapitaallasten op basis van het investeringsplan van € 1,8 miljoen; • Bijzondere bijstand (taakmutatie algemene uitkering) van € 700.000 en vanwege hogere salarislaster ambtenaren (CAO) van € 800.000 en diverse kleinere stelposten van € 566.000; • Een verlaging van de stelpost ISV met € 2,6 miljoen, omdat besloten is tot een storting in de reserve ISV (zie ook bij toelichting reserves). Het budget saldo kostenplaatsen is met € 5,5 miljoen verhoogd vanwege: • Tussentijdse wijzigingen van afdelingskostenplaatsen. Deze leiden tot saldi, die niet doorverdeeld kunnen worden, omdat uurtarieven tussentijds niet worden aangepast. De mutaties betroffen in hoofdzaak lasten voor het verbeteren van de bedrijfsvoering (€ 1,75 miljoen), programmakosten Kans en Kracht van € 1,54 miljoen en programmakosten Samen voor Elkaar van € 0,5 miljoen en diverse kleinere wijzigingen ad. € 1,75 miljoen.
Jaarrekening 2012	18.502	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 1.948.000 miljoen lager zijn: • Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt doordat de stelpost voor CAO-aanpassingen en hogere pensioenpremies van € 2.050.000 is vrijgevallen als compensatie voor de hogere lasten die over de diverse begrotingsposten zijn verdeeld. • De stelpost bijzondere bijstand van € 350.000 is vrijgevallen, • Het restant van de post voor onvoorziene uitgaven van € 162.000 is vrijgevallen. • Gelet op de gerealiseerde lasten was een extra dotatie benodigd van € 790.000 aan de voorziening bovenformatieven. • Diverse posten < € 100.000 hebben geleid tot een nadeel van € 176.000.
Resultaat op lasten	1.948	v	
Baten			
Primaire Begroting 2012	192.332	v	

bedragen x € 1.000

10.1 Algemene dekkingsmiddelen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	196.625	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 4,3 miljoen verhoogd: Vanwege: • verhoging van de raming algemene uitkering op basis van de diverse uitgebrachte circulaire van € 4,5 miljoen. • Hogere dividenden. De raming is verhoogd, omdat over 2011 meer dividend is ontvangen van de energiebedrijven en SRO van € 435.000. • Overige kleinere begrotingswijzigingen van afgerond € 0,2 miljoen voordelig. • De geraamde baten zijn met € 0,8 miljoen verlaagd door lagere rente baten. Door achterblijvende inkomsten uit grondexploitaties en vastgoed door de economische omstandigheden is € 2 miljoen minder aan rentebaten geraamd. De raming is gedeeltelijk gecompenseerd met € 1,2 miljoen hogere rentebaten vanwege de lage rentestand en het achterblijven van investeringen.
Jaarrekening 2012	197.321	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 696 .000 hoger zijn: • Bij de sanering van de balans is een balanspost van € 560.000 vervallen • Een gevormde voorziening voor een dubieuze debiteur is gedeeltelijk vrijgevallen voor een bedrag van € 467.000 omdat de openstaande vordering is geïncasseerd. • Er is een voordelig saldo op kostenplaats kapitaallasten van € 190.000. Vanwege de lage rentestanden is er een rentevoordeel op zowel kort als lang geld (totaal € 96.000). Daarnaast is er een voordeel van € 47.000 op de kosten van het betalingsverkeer. Dit wordt veroorzaakt door terugbrengen van het aantal bankrekeningen (€ 46.000). Tot slot is er een niet begroot rentebedrag ontvangen van € 48.000 van Spaarnelanden. • De opbrengst van de algemene uitkering is € 625.000 lager in hoofdzaak als gevolg van lagere uitgaven van het rijk in 2012. Omdat de basis is "Samen trap op, trap af" leiden lagere uitgaven van het rijk tot een lagere algemene uitkering. • Diverse posten < € 100.000 hebben geleid tot een voordeel van € 104.000.
Resultaat op baten	696	v	

bedragen x € 1.000

10.2 Lokale heffingen en belastingen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2012	3.607	n	

10.2 Lokale heffingen en belastingen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2012	3.896	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 289.000 verhoogd: - Het budget is met € 260.000 verhoogd vanwege een benodigde dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren. - Het budget voor kwijtschelding is met € 102.000 verlaagd op basis van de verwachte eindejaarsprognose. - Daarnaast zijn diverse kleinere posten per saldo met € 131.000 verhoogd.
Jaarrekening 2012	3.954	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 58.000 hoger zijn: - Een bedrag van € 202.000 extra toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren, die niet was geraamd, maar deze wordt gecompenseerd door een vrijval van € 256.000 (zie onder baten). Deze dotatie is incidenteel en kon niet eerder worden voorzien. De dotatie is gebaseerd op de jaarverantwoording van Cocensus. - Aan kwijtschelding is € 203.000 minder besteed. Vanwege een verruiming van de landelijke regeling was het budget verhoogd, maar gebleken is dat dit niet tot hogere lasten heeft geleid. Omdat halverwege het jaar nog veel kwijtscheldingsverzoeken moeten worden afgedaan, was een verdere verlaging van het budget op dat moment niet aan de orde. - Diverse posten < € 100.000 hebben geleid tot een overschrijding van € 57.000.
Resultaat op lasten	58	n	
Baten			
Primaire Begroting 2012	39.588	v	
Bijgestelde Begroting 2012	40.817	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 1,2 miljoen verhoogd: Op grond van de Haarlemse belastingvoorstellen (raadsbesluit december 2012) en op basis van de ontwikkeling van de werkelijke baten (2e bestuursrapportage) aan de hand van de 2e rapportage van Cocensus. De meeropbrengst is structureel.
Jaarrekening 2012	41.174	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 357.000 hoger zijn: - Door een vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren van € 256.000 (zie ook onder lasten). Deze vrijval is incidenteel en gebaseerd op de jaarafrekening van Cocensus. - De opbrengst OZB van de niet-woningen is € 137.000 hoger dan geraamd vanwege een hogere areaaluitbreiding dan was voorzien. Deze opbrengst is structureel en gebaseerd op de eindafrekening van Cocensus. - Diverse posten < € 100.000 hebben geleid tot een nadeel van € 36.000.
Resultaat op baten	357	v	

10 Algemene dekkingsmiddelen mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2012	4.788		
Bijgestelde Begroting 2012	23.782		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 19 miljoen verhoogd: Hogere toevoegingen: - Het nadelig rekeningresultaat 2011 van € 17,829 miljoen is ten laste van de algemene reserve geboekt. Bij de Kadernota 2012 is het rekeningresultaat bestemd en gedekt (zie ook onder baten bij onttrekkingen reserves), waardoor via deze toevoeging de algemene reserve weer op peil is gebracht. - De stelpost ISV is aangewend voor een storting in de reserve ISV voor een bedrag van € 2,6 miljoen. (zie ook onder lagere lasten, budgettaire-neutraal). - Voor het project Kans en Kracht is een nieuwe bestemmingsreserve gevormd ten laste van de algemene reserve voor een bedrag van € 1,8 miljoen. - Besloten is tot een toevoeging van € 0,3 miljoen aan de reserve opleidingen en € 0,3 miljoen voor de uitvoering van het Nationaal uitvoeringsprogramma dienstverlening. - Besloten is € 0,25 miljoen efficiencyonderzoek verbonden partijen (budgetoverheveling) en € 0,2 miljoen werkplein (eveneens budgetoverheveling). Lagere toevoegingen: - Bij de vaststelling van de begroting 2013 is ter uitvoering van de extra bezuiniging van € 8 miljoen besloten de toevoeging aan de algemene reserve te laten vervallen ter dekking van versneld afschrijven van activa. Dit leidt tot een voordeel van € 4,3 miljoen.
Jaarrekening 2012	23.782		
Resultaat toevoeging reserves	0		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2012	3.565		
Bijgestelde Begroting 2012	44.166		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 40,6 miljoen verhoogd: - Besloten is tot afwaardering van activa van € 22,3 miljoen, te dekken door middel van een onttrekking aan de reserve VMBO. - Besloten is tot versnelde afschrijving van activa in 2012 (3e wijziging) voor een bedrag van € 10,2 miljoen ten laste van de reserves VMBO, SHO en Cultuur. - Dekking van in hoofdzaak voorgestelde bestemming rekeningresultaat (budgetoverheveling) van € 5,2 miljoen. - Onttrekkingen ten behoeve van de programma's Kans en Kracht voor € 2,5 miljoen en Samen voor elkaar van € 0,4 miljoen (zie ook onder toevoegingen reserves).

bedragen x € 1.000

10 Algemene dekkingsmiddelen mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2012	44.167		
Resultaat onttrekking reserves	0	n	

Deel 3

Paragrafen

3.1 Inleiding

In dit deel van de begroting komt een aantal wettelijk voorgeschreven paragrafen aan de orde:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid.

In de paragrafen komen onderwerpen aan de orde die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie. De paragrafen bevatten de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten en de lokale heffingen en vallen daarom onder de beleidsbegroting. Via deze paragrafen kan de raad ook hier nadrukkelijk zelf de beleidsuitgangspunten vaststellen. Het gaat bijvoorbeeld om het aangeven van het beleid over het weerstandsvermogen: wat vindt de raad een verstandige spaarpot voor toekomstige tegenvallers?, zo staat in de toelichting op deze wet. Hoewel deze tekst verwijst naar de begroting moet in het jaarverslag ook over deze onderwerpen verantwoording worden afgelegd.

Het zware financiële weer waarin de rijks- en gemeentelijke overheden verkeren en het snel wisselende beleid waarop gemeenten moeten anticiperen vereist inzicht in de financiële positie van de gemeente en inzicht in de flexibiliteit van het instrumentarium. Zit er bij tegenvallers nog rek in de meerjarenbegroting? Is het weerstandsvermogen toereikend om niet alleen de risico's af te dekken, maar ook om tegenvallers op te vangen en in hoeverre belemmert de schuldpositie de gemeente om snel in te spelen op gewijzigde omstandigheden? Met name het Investeringsplan, de paragrafen financiering en weerstandsvermogen en de reserves en voorzieningen geven inzicht in de financiële positie. Een aantal van deze elementen komt terug in een stresstest. Doel van een dergelijke test is om de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente te bewaken. In het Jaarverslag en Jaarrekening 2011 is daarom voor het eerst een aantal belangrijke indicatoren geselecteerd en in verband gebracht met de financiële flexibiliteit van de gemeente.

Het college onderschrijft het belang van inzicht hierin vanwege de kredietcrisis, de noodzakelijke bezuinigingen en het wijzigend risicoprofiel van de gemeente door de komst van drie decentralisatie uitkeringen van het Rijk naar de gemeente geldt dit nog meer dan voorheen.

In deze inleiding op de verplichte paragrafen wordt de meerjarenraming en jaarrekening 2012 daarom in verband gebracht met de risicoparagraaf en het weerstandsvermogen. Daarbij wordt ook de netto schuldpositie van Haarlem betrokken.

De paragrafen geven samen met de meerjarenbegroting inzicht in een aantal belangrijke indicatoren om de financiële positie van de gemeente te kunnen bepalen. Daarbij is het van belang om inzicht te hebben in de financiële flexibiliteit van de gemeente.

Belangrijke indicatoren om de financiële positie te kunnen bepalen zijn:

- Beïnvloedbaarheid van de lokale lasten;
- Beschikbare weerstandscapaciteit;
- Onderhoudssituatie;
- Schuldratio;
- Renterisiconorm;
- Resultaten grondexploitaties;
- Meerjarenbegroting;
- Beoordeling provincie.

Het jaarverslag en de jaarrekening zijn kritisch beoordeeld op deze indicatoren. In onderstaand overzicht worden de resultaten samengevat, waarna de score op elke indicator kort wordt toegelicht.

	Indicator	Gunstig	Neutraal	Ongunstig
1	Beïnvloedbaarheid lokale lasten			
2	Beschikbare weerstandscapaciteit			
3	Onderhoudssituatie			
4	Schuldratio			
5	Renterisiconorm			
6	Resultaten grondexploitaties			
7	Meerjarenbegroting			
8	Beoordeling provincie			

Lokale lasten

De indicator lokale lasten laat zien of mogelijke toekomstige tegenvallers opgevangen kunnen worden door een verhoging van de lokale lasten. De lokale lasten kunnen worden uitgesplitst in woonlasten en overige lasten.

De woonlasten van de grote gemeente worden jaarlijks vergeleken. In 2012 nam Haarlem de 11e positie op de ranglijst duurste gemeenten in (van de 36 grote gemeenten). De overige heffingen zijn over het algemeen nog niet geheel kostendekkend, maar in de meerjarenraming worden deze wel gefaseerd meer kostendekkend gemaakt.

Omdat de woonlasten in Haarlem in 2012 hoger zijn dan het landelijke gemiddelde van de grote gemeenten, is een verdere stijging van de belastingcapaciteit beperkt vanwege de afspraken in het coalitieakkoord. De indicator is daarom ongunstig.

Weerstandscapaciteit

In de paragraaf weerstandsvermogen is de benodigde weerstandscapaciteit op € 21,9 miljoen berekend. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 40,9 miljoen. Dit is uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen van 1,9 en dat is ruim voldoende.

Dat betekent dat er nog flexibiliteit is om mogelijke tegenvallers op te vangen, zonder dat het weerstandsvermogen onvoldoende wordt.

Onderhoud

Een van de indicatoren om te bezien of de begroting materieel sluitend is, betreft het vermogen van de gemeente om te voorzien in het onderhoud van de kapitaalgoederen incl. gemeentelijk vastgoed (panden). In Haarlem is sprake van achterstallig onderhoud. Dat betekent dat er extra inspanningen moeten worden verricht om het achterstallig onderhoud in te lopen.

Uit de paragraaf kapitaalgoederen blijkt dat het achterstallig onderhoud in 2005 nog ruim € 84 miljoen bedroeg, in 2009 nog ruim € 64 miljoen, in 2010 ruim € 54 miljoen. Het achterstallig onderhoud is in 2012 verder teruggebracht naar € 40,5 miljoen, terwijl eind 2013 de verwachting is dat het achterstallig onderhoud verder is teruggebracht naar € 35 miljoen. Er is dus nog sprake van achterstallig onderhoud, maar de achterstand is fors teruggebracht. Omdat er nog sprake is van achterstallig onderhoud blijft de indicator ongunstig.

Schuldpositie

Als beleid is vastgelegd dat de schuldratio (dit is de netto schuld gedeeld door de totale exploitatielasten) op termijn lager dan 100% moet zijn. Als het percentage boven de 100% komt, maar nog beneden de 150% bevindt de gemeente zich in de oranje zone (aandacht vereist) en als de schuldratio hoger dan 150% bevindt de gemeente zich in de rode zone (onvoldoende).

De schuldratio is toegenomen van 123% in 2011 naar 130 % in 2012.

Renterisiconorm

De maximaal toegestane omvang van langlopende financiering is gekoppeld aan de renterisiconorm. Deze geeft het maximaal geleende bedrag per jaar dat aan rentewijziging onderhavig mag zijn. Deze bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Voor Haarlem lag de norm voor 2012 op € 81 miljoen. In 2012 bedroeg de ruimte onder deze norm nog gemiddeld € 49 miljoen.

De indicator is gunstig, omdat de risico's voor herfinanciering zijn gespreid en omdat de norm voor herfinanciering niet is/wordt overschreden.

Grondexploitaties

De economische recessie, heeft tot uitstel en misschien wel afstel van meerdere ontwikkelingen geleid. Sindsdien worden lopende en op stapel staande projecten kritisch getoetst op effectieve voortgang, risico's en haalbaarheid. Bij het doorrekenen van grondexploitaties worden conservatieve parameters en verwachtingen gehanteerd.

Hierdoor hebben tijdelijke daling of vertraging van inkomsten én uitgaven op de korte termijn geen structurele gevolgen voor de financiële positie van de gemeente. Dit kan voor sommige projecten wel het geval zijn als de recessie nog langer aanhoudt. Dit is overigens een landelijk beeld. De indicator voor grondexploitaties blijft vooralsnog ongunstig (weinig financiële flexibiliteit) vanwege:

- de economische vooruitzichten op grondexploitaties en vastgoedtransacties. Veel projecten ondervinden vertraging of uitstel omdat marktpartijen beoogde ontwikkelingen niet meer kunnen financieren.
- het perspectief dat verliezen niet meer ten laste van de reserve grondexploitatie kunnen worden gebracht omdat deze is uitgeput.

Een nuance bij het ongunstige resultaat op de indicator grondexploitaties is dat Haarlem de prognoses behoedzaam opstelt, waardoor de kans op tegenvallers is beperkt.

Meerjarenbegroting

Na invulling van de extra bezuinigingen in 2013 en 2014 kent Haarlem (op de jaarschijf 2015 na) een sluitende meerjarenbegroting, waar in latere jaarschijven nog enige ruimte beschikbaar is. Voor 2013 dient nog wel eenmalig aan de Algemene Reserve onttrokken te worden om te komen tot een sluitende begroting voor 2013. Als voorbereiding op de Kadernota 2013 heeft inmiddels wel een globale doorberekening plaatsgevonden van met name de aanvullende rijksbezuinigingen op het gemeentefonds, de korting op het BTW-compensatiefonds en de doorwerking van de economische crisis op onze baten (vastgoed, grondexploitaties). Tussentijds is de raad daarover geïnformeerd. Daarin is transparant geworden dat zonder aanvullende bezuinigingen er geen sluitende meerjarenbegroting meer gepresenteerd kan worden. De rijksbezuinigingen en de gevolgen van de economische crisis beperken de flexibiliteit. De huidige meerjarenbegroting kan de eerste klappen opvangen, maar de saldi zijn niet voldoende om zonder bezuinigingen de kortingen te kunnen opvangen. Op basis hiervan is de indicator ongunstig.

Oordeel provincie

Elk jaar geeft de provincie, als toezichthouder een oordeel over de financiële positie van de gemeente. De provincie heeft de financiële positie over 2012 als redelijk beoordeeld. Dit was voorgaande jaren

ook zo. Echter, binnen de bandbreedte die aan deze kwalificatie is toegekend, is volgens de provincie een verbetering in waardering zichtbaar. De indicator beschouwt de gemeente daarom als neutraal.

Conclusie

Op basis van de scores van verschillende indicatoren beoordeelt het college de ontwikkeling van de financiële positie van Haarlem als ongunstiger dan bij de begroting 2013. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt doordat er geen sluitende meerjarenraming meer kan worden opgesteld zonder aanvullende bezuinigingen. Deze tegenvallers betreffen in de kortingen op het gemeentefonds en de bezuinigingen op het BTW-compensatiefonds. Door de economische crisis worden ook minder baten ontvangen uit projecten en grondexploitaties. Verder aandachtspunten blijven het inlopen van achterstallig onderhoud van de stad en de ontwikkeling van de schuldratio. Hoewel het weerstandsvermogen per balansdatum 31-12-2012 nog ruim voldoende is, dient rekening te worden gehouden met de afboeking van het nadelig resultaat over 2012 en de al voorziene onttrekkingen aan de algemene reserve over 2013. Het ratio weerstandsvermogen zakt dan naar verwachting naar de kwalificatie matig. De flexibiliteit om tegenvallers op te vangen door het benutten van belastingcapaciteit neemt af, door maatregelen die al eerder in gang zijn gezet (Kadernota 2012 en aanvullende bezuinigingen bij de begroting 2013).

3.2 Lokale heffingen

3.2.1 Inleiding

De gemeentelijke heffingen zijn, naast de doeluitkeringen van het rijk en de algemene uitkering uit het gemeentefonds, een belangrijke bron van inkomsten. De gemeentelijke heffingen vallen in twee groepen uiteen: rechten en belastingen. Bij de rechten is sprake van een tegenprestatie van de gemeente en mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor de uitoefening van de taak. Dat wil zeggen: de kostendekkendheid mag niet meer dan honderd procent zijn. Bij de belastingen is geen directe relatie met een prestatie van de gemeente.

Haarlem heeft de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) en het opleggen van de aanslagen en de invordering van onroerende zaakbelasting (OZB), roerende woon- en bedrijfsruimte belasting, afvalstoffenheffing, rioolheffing, precariobelasting, hondenbelasting, reclamebelasting en de heffing Bedrijfsindustriële-zones Waarderpolder (verder genoemd BIZ-heffing) ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling, te weten Cocensus. Ook de kwijtscheldingsverzoeken handelt Cocensus af.

3.2.2 Verantwoording uitvoering

Voor de uitvoering van deze belastingen is een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Cocensus gesloten. In 2012 zijn hierin geen belangrijke wijzigingen aangebracht. De uitvoering van deze overeenkomst is conform de afspraken uitgevoerd. Met betrekking tot de uitvoering van deze overeenkomst zijn wij van oordeel dat deze conform de afspraken is uitgevoerd

Aanslagoplegging:

Met betrekking tot de aanslagoplegging is in de DVO opgenomen dat voor 1 maart van het belastingjaar 95% van de belastingplichtigen de aanslagen heeft ontvangen. In 2012 is voor 1 maart 95,6% opgelegd. Hiermee is aan de opgenomen doelstelling vanuit het DVO voldaan.

Afhandeling bezwaarschriften:

In totaal zijn over 2012 3.920 bezwaarschriften ontvangen, waarvan 2.566 gericht op de WOZ-beschikkingen (dat wil zeggen de waardebepaling van de onroerende zaken) en 1.354 op de verschillende heffingssoorten (de belastingaanslag als zodanig). Van de WOZ-bezwaren is per 1 december 66% afgedaan en van de heffingsbezwaren is 93% afgedaan. De nog te behandelen bezwaarschriften zijn van recentere datum en afdoening wacht nog op afronding van overleg met betrokkenen.

Kwijtschelding:

Er zijn 4.648 verzoeken ontvangen over 2012. Hiervan zijn 1.941 geautomatiseerd kwijtgescholden. Van de resterende 2.707 verzoeken zijn 2.455 afgehandeld (91%).

In 75 gevallen is tegen afwijzing administratief beroep aangetekend. Hiervan zijn 6 afgehandeld per 1 december.

Invordering:

Van de totaal in te vorderen belastingen en rechten is ruim 97% ingevorderd.

Voor de uitvoering van de WOZ geldt dat van de totale geraamde waarde van € 22.248 miljoen, nu € 22.374 beschikt is, dus meer dan 100%. Verwacht wordt dat de beschikte waarde nog oploopt tot € 22.486 miljoen.

Daarnaast is van de Waarderingskamer een oordeel ontvangen over de uitvoering van de Wet WOZ. Op basis van het meest recente onderzoek in 2012 is het oordeel “goed”.

3.2.3 Tarievenbeleid

Het tarievenbeleid in Haarlem is gebaseerd op twee uitgangspunten: kostendekkendheid en inflatiecorrectie. De belastingtarieven zijn in 2012 gecorrigeerd met 2% voor inflatie. Daarnaast is het tarief OZB op grond van het coalitie akkoord “Het oog op morgen” verhoogd met 3%, evenals de precariobelasting op kabels en leidingen. Omdat woningen met 1,5% in waarde zijn gedaald, is het tarief uiteindelijk met 6,5% verhoogd, waarvan 5% een reële woonlastenstijging is. Een verantwoording van de gerealiseerde opbrengsten versus geraamde opbrengsten is opgenomen in paragraaf 3.1.3.

Voor wat betreft de rechten is kostendekkendheid het uitgangspunt. Kostendekkendheid houdt in dat de tarieven zo vastgesteld worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten niet overschrijden.

In de navolgende tabel is de kostendekkendheid van de rechten opgenomen. Daarbij zijn de ramingen 2012 (inclusief suppletoire bijstellingen) vergeleken met de realisatie (nacalculatie). Bijzonderheden worden toegelicht. In het kader van de bepaling van de kostendekkendheid kunnen opbrengsten afwijken van het overzicht belastingen en heffingen. Bij baten en lasten wordt bijvoorbeeld ook rekening gehouden met toevoegingen en onttrekkingen aan voorzieningen, terwijl in het overzicht van belastingen en heffingen uitsluitend de belastingopbrengsten zijn vermeld.

Riolering

<i>bedragen x € 1.000</i>		
Taakstelling	Begroting 2012	Rekening 2012
Baten totaal	10.430	10.344
Lasten totaal	10.623	11.412
Kostendekkendheid	98%	91%

Toelichting:

Rioolrecht is circa 8% punt minder kostendekkend door:

- Hogere kapitaallasten € 100.000
- Meer toegerekende uren € 250.000
- Een niet begrote toevoeging aan de voorziening € 340.000 om het negatieve saldo op te heffen.
- Lagere inkomsten € 96.000

Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar de bijlage Kostenonderbouwing heffingen conform model VNG

Afvalstoffenheffing

<i>bedragen x € 1.000</i>		
Taakstelling	Begroting 2012	Rekening 2012
Baten totaal	18.372	18.315
Lasten totaal	19.257	19.919
Kostendekkendheid	95%	92%

Toelichting:

Afvalstoffenheffing is circa 4% punt minder kostendekkend door:

- Hogere inzamelingskosten € 350.000
- Meer toerekenbare BTW € 400.000 (waarvan € 290.000 vanwege stijging naar 21%)
- Lagere kosten kwijtschelding -/- €220.000
- Meer toegerekende uren € 150.000
- Lagere inkomsten € 150.000

Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar de bijlage Kostenonderbouwing heffingen conform model VNG.

Wabo

bedragen x € 1.000

Taakstelling	Begroting 2012	Rekening 2012
Baten totaal	4.200	4.377
Lasten totaal	6.668	4.989
Kostendekkendheid	63%	86%

Toelichting:

Bij het opstellen van de begroting 2012 is al een eerste stap gezet in het transparant maken van de verschillende opbrengsten voor de Wabo (bouwen, kappen, inrit, milieu, monumenten, reclame) en de kosten die verschillende afdelingen binnen de gemeente maken op dit product. Om de kostendekkendheid van de bouwleges, waar ook het merendeel van de opbrengsten van de Wabo op binnenkomen, nog beter in beeld te brengen is inmiddels voor de begroting 2013 een nieuwe opzet gemaakt. Voorts zijn nieuwe werkorders gemaakt en nieuwe afspraken met de diverse gemeentelijke afdelingen over het aantal uren die maximaal mogen worden geschreven op het product.

De uren die niet mogen worden toegedeeld op de bouwleges worden apart in beeld gebracht. In de begroting waren de totale lasten voor de Wabo begroot op € 6.668.055. De totale lasten van de Wabo komen uit op € 5.560.134. Als de kosten van niet toerekenbare uren (€ 571.412 voor bezwaar en beroep) hiervan af worden getrokken zijn de toe te rekenen lasten € 4.988.722. Het gaat hier om de vergunningen voor kappen, uitrit en reclame (zeer lage leges), milieu en monumenten (geen leges) en bouwen.

Voor bouwen sec zijn de totale lasten € 4.419.486 tegen een opbrengst van € 4.288.614. Door nieuwe werkwijzen (leanmanagement), verdere digitalisering, nieuwe afspraken over advisering en doorgevoerde bezuinigingen is de kostendekkendheid verbeterd.

De opbrengst is uiteindelijk bijna € 200.000 hoger uitgevallen dan begroot.

Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar de bijlage Kostenonderbouwing heffingen conform model VNG.

Leges burgerzaken

bedragen x € 1.000

Taakstelling	Begroting 2012	Rekening 2012
Baten totaal	3.226	3.117
Lasten totaal	4.266	4.010
Kostendekkendheid	76%	78%

Toelichting:

Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar de bijlage Kostenonderbouwing heffingen conform model VNG.

Begraven

Bedragen x € 1.000

Taakstelling	Begroting 2012	Rekening 2012
Baten totaal	908	897
Lasten totaal	1.724	1.827
Kostendekkendheid	53%	49,1%

Toelichting:

Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar de bijlage Kostenonderbouwing heffingen conform model VNG.

Haven

bedragen x € 1.000

Taakstelling	Begroting 2012	Rekening 2012
Baten totaal	690	698
Lasten totaal	2.040	2.033
Kostendekkendheid	34%	34%

Toelichting:

Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar de bijlage Kostenonderbouwing heffingen conform model VNG.

Markt

bedragen x € 1.000

Taakstelling	Begroting 2012	Rekening 2012
Baten totaal	375	377
Lasten totaal	473	486
Kostendeckendheid	79%	77%

Toelichting:

Door een nieuwe indeling met werkorders voor het tijdschrijven op producten is er nu een scherper inzicht gekomen in de uren die toegedeeld kunnen (en mogen) worden op de werkorders voor de markt. Dit heeft geleid tot een hogere urenbesteding. Ziekte van personeel is incidenteel opgevangen door marktmeestertaken uit te besteden. Hoger verbruik en hogere energiekosten hebben geleid tot een hoger bedrag voor elektra in 2012 dan begroot. Dit heeft geleid tot een lager dekkingspercentage dan was berekend bij de begroting (89%) en de gewijzigde begroting (79%).

In 2013 is de verwachting dat gezien de trend van minder marktvergunningen de baten negatief beïnvloed worden. In 2013 zal nog verder ingezet worden op kostenbesparing op de post technisch uitbesteed werk door gewijzigde afspraken met betrekking tot het vegen van de weekmarkten met de grootste leverancier van deze post (Spaarnelanden).

Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar de bijlage Kostenonderbouwing heffingen conform model VNG.

3.2.4 Ontwikkelingen in 2012

Precario op infrastructuur van nutsbedrijven

In de juni-circulaire is vermeld dat een wetsvoorstel om netwerken en nutsbedrijven vrij te stellen van precariobelasting in de zomer naar de Tweede Kamer wordt gestuurd. Dit voorstel behelst een vrijstelling van precariobelasting voor netwerken en nutsbedrijven. Voor gemeenten die voor 1 januari 2012 precariobelasting voor deze netwerken in rekening brachten komt een overgangsregeling. Hoe deze vorm wordt gegeven is nog niet bekend, zodat ook de consequenties voor Haarlem nog niet duidelijk zijn. Bij de Kadernota 2012 is besloten de opbrengst aan te wenden voor een in te stellen bestemmingsreserve beheer en onderhoud.

BTW-verhoging

Per 1 oktober 2012 is het hoge BTW-tarief van 19% naar 21% verhoogd. Dit heeft nadelige effecten van de kostendeckendheid van de afval- en rioolheffing in 2012. Vanaf 2013 worden de hogere lasten doorberekend in de tarieven.

Kwijtscheldingsbeleid

In 2012 is het kwijtscheldingsbeleid verruimd met kosten van formele kinderopvang, verruiming kwijtscheldingsregels voor ondernemers en verhoogde normen voor 65-plussers op basis van gewijzigde wet- en regelgeving op dit punt (binnen de uitvoeringsregeling van de Invorderingswet). Via de algemene uitkering zijn gemeenten hiervoor gecompenseerd

3.2.5 Opbrengst belastingen en heffingen

In de navolgende tabel zijn de opbrengsten van de gemeentelijke belastingen en heffingen opgenomen. Daarbij zijn ter vergelijking de cijfers uit de begroting 2012 (inclusief suppletoire bijstellingen) en de rekening 2011 meegenomen. Substantiële afwijkingen worden vervolgens toegelicht.

bedragen x € 1.000

Belastingen/heffingen	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012	Begroting - Rekening
Belastingen				
OZB-woningen	17.337	18.365	18.374	9
OZB- niet woningen eigenaren	8.324	8.644	8.567	-77
OZB- niet woningen gebruikers	5.809	5.973	6.110	137
Roerende woon-en bedrijfsruimtebelastingen	35	36	37	1
Hondenbelasting	504	513	499	-14
Toeristenbelasting	557	600	666	66
Precario ondergrondse infrastructuur	4.555	4.788	4.788	0
Overige precario	574	552	475	-77
Parkeerbelasting	6.969	6.071	6.385	314
Reclamebelasting	490	518	521	3
BIZ-heffing	0	350	353	3
Totaal belastingen	45.145	46.410	46.775	365
Rechten/heffingen				
Afvalstoffenheffing	17.947	18.372	18.315	-57
Reinigingsrecht	538	0	5	5
Rioolrecht	9.116	10.430	10.344	-86
Bouwleges	2.903	4.200	4.377	177
Leges burgerzaken	3.134	3.226	3.117	-109
Begraafrechten	876	908	897	-11
Havengelden	659	690	698	8
Marktgelden	334	375	377	2
Totaal rechten	35.507	38.301	38.130	-71
Kwijtscheldingen	-1.132	-1.100	-896	294
Totaal	79.529	83.611	84.009	498

Toelichting afwijkingen van 5% of meer, met een minimum van € 100.000

Parkeerbelastingen:

Er is een meeropbrengst van € 265.0000 uit parkeren Schalkwijk. Deze meeropbrengst is gestort in de voorziening en is budgettair-neutraal voor de gemeente. De resterende meeropbrengst van € 49.000 wordt veroorzaakt door een meeropbrengst uit vergunningen van € 344.000 en een lagere opbrengst uit straatparkeren van € 295.000.

3.2.6 Lokale lastendruk

De lokale lastendruk wordt bepaald door zowel de absolute hoogte als de verandering van de tarieven van de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. In de navolgende tabel is de opbouw van de lokale lastendruk in Haarlem in 2012 ten opzichte van 2011 inzichtelijk gemaakt. Voor huurders is daarbij alleen de hoogte van de afvalstoffenheffing bepalend, aangezien zij niet worden aangeslagen voor OZB en voor rioolheffing.

De eigenaren van woningen worden voor de drie onderscheiden belastingen aangeslagen. Bij de berekening van de OZB, is uitgegaan van een gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning in Haarlem. Omdat het hier om een gemiddelde gaat, kan de feitelijke lastenontwikkeling voor een individuele burger hiervan afwijken. Dat wordt bepaald door de feitelijke waarde - en de waardeontwikkeling - van de woning.

bedragen x € 1.000

Lokale lastendruk in 2011 en 2012	Eigenaar/bewoner		
	2011	2012	%
OZB eigenarendeel (van een gemiddelde woning)	241	253	5
Afvalstoffenheffing	308	314	2
Rioolrecht	117	131	12
Totaal	666	698	5

Landelijke vergelijking

Uitgangspunt is dat de woonlasten van Haarlem rond het gemiddelde van de grote gemeente blijft. Hierdoor is de realisering van verhoging van woonlasten beperkt, zonder te tornen aan de kaders van het coalitieakkoord. Het belastingoverzicht grote gemeenten wordt jaarlijks in het voorjaar uitgebracht door Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden). Hieruit blijkt dat de netto-woonlasten van een meerpersoonshuishouden in 2012 in Haarlem € 698 per woning bedroeg, tegen € 659 gemiddeld bij de grote gemeenten. Van de 35 grote gemeenten is Haarlem van plaats 18 in 2011 naar plaats 12 in 2012 gestegen. Dat betekent dat 11 grote gemeenten hogere woonlasten hebben dan Haarlem.

Daarnaast vergelijkt Haarlem zich altijd met 10 vaste gemeente die vergelijkbaar zijn met Haarlem. Daarbij is nummer 1 de duurste gemeente, waarbij de woonlasten op honderd procent zijn gesteld. De woonlasten van de andere gemeenten zijn hiertegen afgezet:

Woonlasten 2012¹ van meerpersoonshuishoudens

Gemeente	Nummer	Netto-woonlasten	Percentage
Groningen	1	744	100
Leiden	2	736	99
Breda	3	706	95
Haarlem	4	698	94
Arnhem	5	691	93
Haarlemmermeer	6	684	92
Nijmegen	7	654	88
Tilburg	8	546	73
Gemiddeld Nederland		659	89

¹ Bovenstaande gegevens zijn gebaseerd op de begrotingen 2012 van de desbetreffende gemeenten.

3.2.7 Kwijtscheldingenbeleid

Van de 4.648 verzoeken om kwijtschelding, waarvan 1.941 geautomatiseerd en 2.707 zelf aangevraagd, is 91% afgedaan. Van de 75 administratieve beroep en beroepschriften tegen afwijzing zijn per 1 december 6 afgedaan.

Sinds het afschaffen van de OZB voor de gebruikers van woningen heeft de kwijtschelding vrijwel uitsluitend betrekking op de afvalstoffenheffing (en een klein deel op de hondenbelasting). Het totaalbedrag dat daadwerkelijk kwijt is gescholden bedraagt afgerond € 900.000.

Verzoeken om kwijtschelding worden getoetst aan de hand van rijksnormen. De gemeente mag niet in gunstige zin voor belastingplichtigen van deze rijksnormen afwijken (wel strengere normen). Het is de gemeente niet toegestaan om inkomenspolitiek te voeren, dit is voorbehouden aan de rijksoverheid.

3.3 Risico's en weerstandsvermogen

3.3.1 Inleiding

In deze paragraaf worden de risico's en de beheersing van de risico's beschreven en wordt beschreven in hoeverre de gemeente in staat is de financiële gevolgen van deze risico's op te vangen. Eerst wordt risicomanagement beschreven en een inventarisatie van de risico's gepresenteerd. Daarna wordt de weerstandscapaciteit berekend aan de hand van de algemene reserve en de ontwikkeling daarvan. Tot slot wordt een waardering gegeven over de verhouding tussen de risico's en de weerstandscapaciteit: het weerstandsvermogen.

3.3.2 Risico's

Risicomanagement

Haarlem heeft, zoals iedere organisatie, te maken met risico's en deze doen zich voor op allerlei terreinen. Omdat risico's de mogelijkheden van de gemeente (kunnen) beïnvloeden, moet hier inzicht in zijn. Voor de belangrijkste risico's moeten passende beheersmaatregelen worden getroffen. Om de financiële gevolgen, die samenhangen met deze risico's te kunnen opvangen, is er weerstandscapaciteit in de vorm van de algemene reserve. Om te kunnen bepalen of deze toereikend is, zijn de mogelijke financiële gevolgen van de risico's ingeschat. Dit gebeurt door middel van risicomanagement, met als doel het verminderen van de kans op en het effect van de onderkende risico's.

Bij risicomanagement hoort ook dat de organisatie zich er bewust van is dat de oorzaken van veel schades hun oorsprong vinden in de organisatie zelf of in haar directe omgeving. Vaak kunnen risico's al met een geringe inspanning (beter) beheersbaar of vermijdbaar worden gemaakt. Het gebruiken van risicomanagement binnen de organisatie moet leiden tot de ontwikkeling van een volledig inzicht van alle risico's, de zo goed mogelijke beheersing hiervan en een inschatting van de hierbij behorende mogelijke financiële gevolgen.

Risico-inventarisatie en risicosimulatie

Om de risico's van de gemeente in kaart te brengen, is een risico-inventarisatie opgesteld. Hierin zijn de risico's binnen de reguliere bedrijfsvoering systematisch in kaart gebracht en beoordeeld. Op basis van de geïnventariseerde en gewaardeerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. Deze simulatie laat op basis van de risico's zien, hoeveel weerstandscapaciteit er nodig is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Een simulatie houdt op basis van een wetenschappelijk verantwoorde methodiek rekening met de kansverdeling. Daarom is de benodigde capaciteit voor een risico minder dan de vermenigvuldiging van de kans met het maximale gevolg.

Bedrijfsvoeringsrisico's

De inventarisatie heeft in totaal 40 bedrijfsvoeringsrisico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht staan de tien bedrijfsvoeringsrisico's die de hoogste bijdrage leveren aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het is belangrijk om te realiseren dat een risico geen zekerheid is, maar een kans op het voordoen (hoe klein of groot ook) waar, voor zover mogelijk, passende beheersingsmaatregelen voor zijn getroffen.

In de kolom 'inschatting benodigde capaciteit' in de onderstaande tabel is het bedrag opgenomen dat op grond van de uitgevoerde simulatie nodig is om een risico op te kunnen vangen. Deze bedragen zijn lager dan de vermenigvuldiging van de kans met het gevolg. De simulatie houdt namelijk rekening met het feit dat niet alle risico's tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Op grond van de inventarisatie en de simulatie is een weerstandscapaciteit nodig van tenminste € 19,5 miljoen voor de bedrijfsvoeringsrisico's, om met negentig procent zekerheid te kunnen zeggen dat de gevolgen kunnen worden opgevangen.

Projectrisico's

Ook projectrisico's worden periodiek geïnventariseerd en beoordeeld. Projectrisico's zijn alle risico's gerelateerd aan projecten en grondexploitaties. Voorbeelden zijn vertraging van het project, relaties met externe partijen, marktontwikkelingen, subsidies en bijdragen van derden. Voor de projectrisico's die in beeld zijn gebracht is op dezelfde manier als voor de bedrijfsvoeringsrisico's een berekening gemaakt van de benodigde weerstandscapaciteit.

Voor de benodigde capaciteit van de risico's van grondexploitaties wordt per grondexploitatie bekeken of hier een positief resultaat wordt verwacht. Als dit het geval is, wordt de benodigde weerstandscapaciteit hiervoor gecorrigeerd, omdat het positieve resultaat kan worden ingezet ter dekking van de risico's. Voor de risico's die niet kunnen worden afgedekt door een positief resultaat wordt, nadat is bekeken of de reserve grondexploitatie voldoende toereikend is, de nog benodigde capaciteit op dezelfde manier als de bedrijfsvoeringsrisico's en de risico's van projecten berekend. Omdat de toekomstige verliezen zijn afgedekt via de voorziening toekomstige verliezen en het aantal grotere projecten terugloopt c.q. zijn afgerond is hiervoor minder capaciteit benodigd. De benodigde weerstandscapaciteit voor de projectrisico's komt uit op € 2,4 miljoen.

De benodigde weerstandscapaciteit voor alle geïnventariseerde risico's komt uit op afgerond € 21,9 miljoen.

Bedrijfsvoeringsrisico's	Kans van voordoen	Maximaal gevolg in €	Inschatting benodigde capaciteit in miljoenen €
Rijksmaatregelen: rijksbezuinigingen, zoals taakmutaties of bijstellingen van de uitkering van het gemeentefonds of doeluitkering, leiden tot lagere inkomsten voor de gemeente. Wanneer deze niet tijdig kunnen worden opgevangen kunnen ze tot begrotingstekorten leiden. De omvang is gebaseerd op het Bestuursakkoord met het rijk.	75%	€ 12.000.000	7,2
Ombuigingen: indien de taakstellingen uit de meerjarenraming en de ombuigingen uit het coalitieakkoord niet volgens planning worden gerealiseerd, kan dit leiden tot een begrotingstekort. De omvang is gebaseerd op de bezuinigingen uit de Kadernota 2011.	50%	max.€ 5.000.000	3,1
Wet Werk en Bijstand (WWB): indien het aantal bijstandsgerechtigden oploopt draagt de gemeente het risico tot maximaal een overschrijding van 10%. Het maximale gevolg is afgeleid van de huidige uitgaven aan uitkeringen. (bedrag=10% BUIG)	50%	max.€ 3.870.000	1,5
Taakstelling decentralisatie jeugdzorg In 2015 ontvangt de gemeente geschat een budget van € 30 miljoen voor de uitvoering van de jeugdzorg. Hierop is een efficiencykorting toegepast van 10%, het is de vraag of dit snel genoeg opgevangen kan worden.	50%	max.€ 3.000.000	1,2
Sociaal domein 1: Conform open einde regeling WMO, is er bij de diverse decentralisatie uitkeringen sprake van een open einde regeling. Dit betekent dat de groei van de vraag hoger kan zijn dan verwacht, zoals al vaak bij deze budgetten is voorgekomen.	50%	max.€ 2.200.000	0,8

Bedrijfsvoeringsrisico's	Kans van voordoen	Maximaal gevolg in €	Inschatting benodigde capaciteit in miljoenen €
Verbonden Partijen: Haarlem heeft in een aantal organisaties een financieel én bestuurlijk belang. Het gaat om Cocensus (belastinginning), Paswerk (sociale werkvoorziening), Spaarnelanden (afvalinzameling en onderhoud), Carel (leerplicht), Veiligheidsregio Kennemerland, Recreatiegebied Spaarnwoude en Archiefdienst (zie ook paragraaf Verbonden partijen). De deelname in deze zes gemeenschappelijke regelingen herbergt een risico, aangezien nadelige resultaten daarvan door de deelnemers verplicht moeten worden bijgepast.	50%	max.€ 2.000.000	0,8
FLO VRK Claims inzake uitvoering functioneel leeftijdsontslag veiligheidsregio Kennemerland.	50%	max.€ 1.000.000	0,4
Calamiteiten: onverwachte gebeurtenissen kunnen leiden tot hoge, niet begrote kosten. Hieronder vallen alle grotere, onvoorspelbare rampen, zoals trein- en vliegtuigongelukken. Maar het gaat ook over calamiteiten zoals bouwtechnische problemen of milieurisico's.	5%	max.€ 10.000.000	0,4
Sociaal domein 2: Voor de bestaande taakstelling die op het budget van de WMO rust, is gestart met voorstellen om de uitvoering efficiënter en effectiever te laten verlopen (Hof 2.0). Er bestaat een risico dat de ingezette maatregelen niet tijdig of volledig worden gerealiseerd.	25%	max.€ 1.800.000	0,3
Bij de casco-oplevering van de Zijlpoort (naar verwachting eind 2013) zal een restant vordering op de ontwikkelaar Fortress (postkantoor Raaks) ontstaan van ca. € 2,8 miljoen. Er zijn nog geen afspraken gemaakt met de ontwikkelaar over de wijze van terugbetaling, de gemeente loopt nog een financieel risico van naar verwachting € 800.000 op deze vordering.	50%	max.€ 800.000	0,3
Subtotaal 10 bedrijfsvoeringsrisico's met grootste benodigde weerstandscapaciteit			16,0
Overige 30 geïdentificeerde risico's			4,9
Subtotaal bedrijfsvoeringsrisico's			20,9
Projectrisico's			1,0
Totaal benodigde weerstandscapaciteit alle risico's			21,9

3.3.3 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die de gemeente heeft om risico's op te vangen. Haarlem hanteert alleen de algemene reserve als weerstandscapaciteit en niet de bestemmings-reserves, stille reserves, onbenutte belastingcapaciteit en bezuinigingsmogelijkheden. Bestemmingsreserves hebben namelijk in de meeste gevallen al een bestemming en zijn vanuit dat oogpunt niet (op korte termijn) vrijelijk beschikbaar, net zoals stille reserves. Onbenutte belastingcapaciteit is veelal niet in het lopende begrotingsjaar te realiseren, net zo min als substantiële bezuinigingsmogelijkheden.

Algemene reserve

De beleidsuitgangspunten voor de omgang met reserves en voorzieningen heeft de raad in 2008 vastgelegd in de nota Reserves en voorzieningen (2008 / 101659). Hierin wordt een samenvatting

gegeven van de regelgeving op het gebied van reserves en voorzieningen, waaronder een toelichting op het verschil tussen reserves en voorzieningen en de afspraken voor het instellen en opheffen van reserves en voorzieningen. In Haarlem zijn er enkele aanvullende afspraken gemaakt die ertoe moeten leiden dat er niet allerlei ‘potjes’ ontstaan en blijven bestaan. Een van deze aanvullende afspraken is dat de algemene reserve primair als buffer dient voor risico’s en ter egalisatie van rekeninguitkomsten. Afzonderlijke risicovoorzieningen voor deelactiviteiten worden hierdoor overbodig (met uitzondering van de reserve WWB, die conform besluitvorming van de gemeenteraad als afzonderlijke risicoreserve wordt gehandhaafd). Daarnaast kan een bestemmingsreserve alleen bestaan als de gemeenteraad hiermee heeft ingestemd. Doordat er minder afzonderlijke bestemmingsreserves zijn, wordt nog beter een integrale afweging van beleidsvoornemens bevorderd.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat het college een gezonde financiële positie nastreeft. Hierbij is het van belang dat er voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar is. Het versterken van de algemene reserve betekent dat er meer weerstandsvermogen aanwezig is om risico’s op te vangen. In het financiële meerjarenbeeld, zoals in deze begroting is opgenomen wordt de ontwikkeling van de algemene reserve weergegeven.

Overige algemene reserves

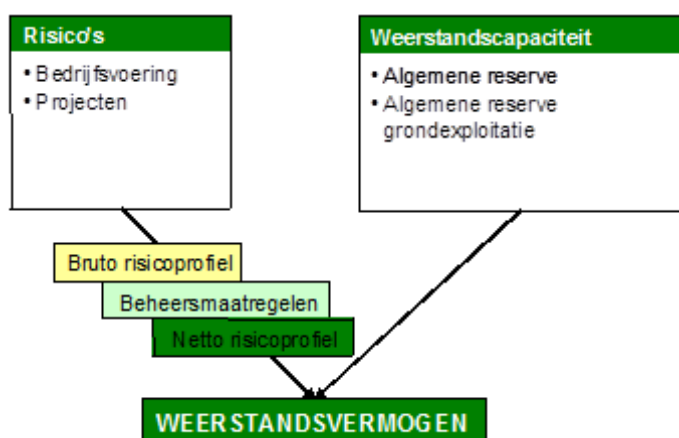
De overige algemene reserves bestaan uit de reserve grondexploitatie en de beleggingsreserves. Per 31 december 2012 is de verwachte stand van de algemene reserve grondexploitatie € 0. Zie voor een toelichting de paragraaf Grond- en vastgoedbeleid in deze begroting.

Totaal van de algemene reserves

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen van de gemeente Haarlem wordt alleen de algemene reserve gehanteerd. De stand van de algemene reserve per 31 december 2012 bedraagt € 40,9 miljoen.

3.3.4 Beoordeling weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico’s waartegen geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot onze financiële positie. Dit verband is in onderstaand figuur schematisch weergegeven.

Relatie weerstandscapaciteit en risico's

Het is van belang te weten of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Als het risicoprofiel bekend is, kan de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico’s (en de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit) en de daadwerkelijk beschikbare weerstandscapaciteit worden gelegd. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Relatie benodigde en aanwezige weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening is de ratio weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{40,9}{21,9} = 1,9$$

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, moet vastgesteld worden welke ratio Haarlem nastreeft. Hiertoe wordt de volgende waarderingstabel gebruikt. Het college heeft in 2011 aangegeven een ratio weerstandsvermogen van 1,7 na te streven.

Waarderingcijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	Groter dan 2,0	Uitstekend
B	Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
C	Tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
D	Tussen 0,8 en 1,0	Matig
E	Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
F	Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

Conclusie

De ratio van 1,9 valt binnen de categorie B zoals vermeld in de tabel ratio's weerstandsvermogen met als classificatie 'ruim voldoende'.

Deze uitkomst dient voor 2013 genuanceerd te worden. Het benodigde weerstandsvermogen neemt af vanwege de dekking van het rekeningresultaat 2012 van € 9,394 miljoen, de voorstellen met betrekking tot bestemming van het rekeningresultaat van € 1,628 miljoen en de per saldo geraamde onttrekkingen aan de algemene reserve in 2013 van € 6,5 miljoen. Het weerstandsvermogen daalt hierdoor naar afgerond € 23,4 miljoen. Bij een gelijkblijvend risicoprofiel daalt het ratio weerstandsvermogen dan naar 1,1. Dat is nog juist voldoende, maar fors lager dan het ratio dat door het college wordt nagestreefd.

3.4 Onderhoud kapitaalgoederen

3.4.1 Inleiding

Vanuit de zorg voor een structureel goed, veilig en efficiënt leef-, werk- en woonmilieu voor de burger geven de gemeenten jaarlijks aanzienlijke bedragen uit aan het verkrijgen/vervaardigen en onderhouden van kapitaalgoederen. Binnen deze paragraaf wordt ingegaan op de wijze waarop de gemeente hier mee om gaat. Een uitzondering hierop betreft gemeentelijk vastgoed welke in de paragraaf grond- en vastgoedbeleid wordt behandeld.

Het achterstallige onderhoud waar Haarlem jarenlang mee heeft geworsteld is nu op een niveau dat er bijna sprake is van een stabiele onderhoudssituatie. Voor dagelijks beheer en onderhoud van de openbare ruimte is in 2012 circa € 1,1 miljoen minder uitgegeven dan was begroot, voornamelijk door lagere uitgaven dagelijks beheer (stelpost opruimen weesfietsen). Verder hebben zich diverse verschuiving voorgedaan tussen de verschillende onderhoudsdomeinen als gevolg van planningsaanpassingen gedurende het jaar.

In het kader van het in 2012 nieuw vastgestelde Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs heeft een actualisatie van het investeringsplan op dit gebied plaatsgevonden. In 2012 zijn reeds diverse kredieten vertrekt ter uitvoering van dit plan.

Voor investeringen in sportaccommodaties is in 2012 voornamelijk gewerkt aan bouw en renovatie van kleedkamers en sportvelden op diverse locaties. In 2012 zijn hiertoe wederom diverse kredieten verstrekt.

3.4.2 Onderhoudsniveau openbare ruimte

Het achterstallig onderhoud is eind 2012 op 40,6 miljoen euro berekend. Dit is iets minder dan de streefwaarde van 41 miljoen euro. Voor eind 2013 is nog steeds de verwachting dat er wordt uitgekomen op de 35 miljoen die in de Visie en Strategie beheer en onderhoud 2013-2022 is genoemd. Deze nota die begin 2013 door de raad wordt vastgesteld, maar waarvan de financiële consequenties reeds bij de Kadernota 2012 zijn geïncorporeerd in begroting en investeringsplan, vormt het beleidskader voor het uitvoeren van onderhoudswerken aan de openbare ruimte. Onderdeel van de Visie en Strategie beheer en onderhoud 2013-2022 vormen de beheerplannen voor de te onderscheiden kapitaalgoederen (beheerdomeinen) in de openbare ruimte. In de beheerplannen is per kapitaalgoed aangegeven hoe wordt gewerkt aan het onderhouden van het betreffende onderdeel en wat daar voor nodig is.

In cijfers vertaald ten opzichte van voorgaande jaren is het achterstallig onderhoud in 2012 weer verder teruggebracht. Van 2005 toen de achterstand in onderhoud op 84,5 miljoen werd berekend is nu in 2012 de achterstand tot 40,65 miljoen afgenomen.

In de tabel hieronder staan de materiële budgetten voor zowel dagelijks, groot onderhoud als vervangingsonderhoud.

Budget 2012 per domein		bedragen x € 1.000			
		Exploitatie	Investering	Totaal	Bjdragen aan onderhoud
Openbaar groen	Begroot	6.819	1.000	7.819	
	BERAP3	7.720	1.251	8.971	
	Werkelijk	7.495	1.361	8.856	
	Verschil	225	-110	115	
Wegen, straten, pleinen	Begroot	12.622		12.622	
	BERAP3	12.155		12.155	
	Werkelijk	12.650		12.650	
	Verschil	-495		-495	

Budget 2012 per domein		Exploitatie	Investering	Totaal	Bijdragen aan onderhoud	Totaal
Vrije speelgelegenheden	<i>Begroot</i>	604	254	858		
	<i>BERAP3</i>	613	422	1.035		
	<i>Werkelijk</i>	516	504	1.020		
	<i>Verschil</i>	97	-82	15		
Bruggen en waterwerken	<i>Begroot</i>	982	1.127	2.109		
	<i>BERAP3</i>	1.060	4.626	5.686		
	<i>Werkelijk</i>	832	4.792	5.624		
	<i>Verschil</i>	228	-166	62		
Wegverkeer	<i>Begroot</i>	1.115		1.115		
	<i>BERAP3</i>	1.754		1.754		
	<i>Werkelijk</i>	1.892		1.892		
	<i>Verschil</i>	-138		-138		
Straatmeubilair	<i>Begroot</i>	636		636		
	<i>BERAP3</i>	639		639		
	<i>Werkelijk</i>	519		519		
	<i>Verschil</i>	120		120		
Water	<i>Begroot</i>	894	1.149	2.043		
	<i>BERAP3</i>	256	900	1.156		
	<i>Werkelijk</i>	253	154	407		
	<i>Verschil</i>	3	746	749		
Openbare verlichting	<i>Begroot</i>	3.320		3.320		
	<i>BERAP3</i>	2.932		2.932		
	<i>Werkelijk</i>	1.510		1.510		
	<i>Verschil</i>	1.422		1.422		
Oevers	<i>Begroot</i>	1.309	2.432	3.741		
	<i>BERAP3</i>	993	2.432	3.425		
	<i>Werkelijk</i>	1.351	568	1.919		
	<i>Verschil</i>	-358	1.864	1.506		
Totaal	<i>Begroot</i>	28.271	5.962	34.233		
	<i>BERAP3</i>	28.122	9.631	37.755		
	<i>Werkelijk</i>	27.018	7.379	34.497		
	<i>Verschil</i>	1.104	2.252	3.356		

De exploitatiebegroting is met € 1,1 miljoen onderschreden. Dit wordt met name veroorzaakt door een lagere besteding op het gebied van dagelijks onderhoud (ruim € 800.000), wat onder andere wordt veroorzaakt door een reservering voor weesfietsen die niet is aangewend en vanwege minder calamiteiten en diverse kleine posten.

Wanneer alleen naar de exploitatiebudgetten van uitsluitend groot onderhoud en vervanging (dus niet dagelijks onderhoud) wordt gekeken dan is er bovenop de taakstelling van 1,2 miljoen (ten gunste van de overbesteding in 2011) € 200.000 minder besteed (de taakstelling, waarover besloten werd bij de kadernota 2012, is overigens al verwerkt in de begroting). Vooral op openbare verlichting en oevers is flink getemporeerd om de taakstelling op groot onderhoud en vervanging te halen.

De onderschijding bij de investeringen is hoofdzakelijk op het conto van oevers en water te schrijven. Het is een gevolg van het feit dat een aantal grote projecten vertraging heeft opgelopen, zoals Nieuwe Gracht en watergang Waarderpolder. Bij investeringsprojecten is de onderschijding in zoverre geen probleem dat de geplande werken hooguit later worden gerealiseerd. De omvang en complexiteit van deze werken is de reden dat er vertragingen optreden.

3.4.3 Bovengrondse infrastructuur

Bovengrondse infrastructuur bestaat uit wegen, verkeersregelininstallaties, kunstwerken (viaducten, bruggen), oevervoorzieningen, waterwerken, openbare verlichting, groen, speelgelegenheden, straatmeubilair en bebording. Op de grotere categorieën infrastructuur wordt hieronder verder ingegaan.

Verhardingen (wegen, straten, pleinen)

Op het onderhoudsbudget voor wegen, straten en pleinen van in totaal € 12,155 miljoen is € 12,65 miljoen (104%) uitgegeven in 2012 (in dit budget is de taakstelling van 1,2 miljoen verwerkt). Dit betreft de uitgaven van dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging. Aangezien de bezuiniging niet geheel bij het onderdeel wegen kon worden gevonden, wegens doorlopende projecten, is onder hetzelfde productnummer op het onderdeel openbare verlichting sterk getemporeerd. Er is 28 hectare openbare ruimte aangepakt, dat is 14 hectare meer dan de streefwaarde. Het verschil is voornamelijk gelegen in het feit dat het werken met onderhoudsbestekken een grotere productie heeft opgeleverd dan werd voorzien. Bij onderhoudsbestekken ligt niet van tevoren vast wat de productie moet zijn, maar die wordt bepaald aan de hand van opname buiten. De resterende onderhoudsachterstand is 100 ha.

De eerder gestarte onderhouds- en herinrichtingsprojecten, zoals de Integrale Vernieuwing Openbare Ruimte Europawijk-Zuid, Geneesherenbuurt en Verspronckweg zijn in 2012 voortgezet. Op een deel van de Verspronckweg (noord) en Spaarndamseweg is geluidsreducerend asfalt aangebracht.

Ook projecten die gedeeltelijk met subsidie zijn gefinancierd, zoals de Julianalaan en de fietsonderdoorgang Garenkokerskade zijn afgerond. De Westergracht is een combinatie van rioleringsaanleg en wegenherstel. Door bezuinigingen op rioleringsuitgaven is dit project uitgesteld. Het project Garenkokerskwartier is wel in 2012 afgerond.

Er is verder gegaan met het uitvoeren van noodzakelijk onderhoud aan straten die slechts aan een beperkt deel van de totale oppervlakte een onderhoudsachterstand hebben (30-50%-maatregelen). Dit partieel onderhoud waarbij de kwaliteit wordt verbeterd tot het vastgestelde onderhoudsniveau wordt in 2013 voortgezet.

Ook is er een start gemaakt met een business-case “energie- uit- asfalt”.

Er is geïnventariseerd waar een kansrijk pilotproject is. Hierbij is gekeken naar een relevant weggedeelte waar een onderhoudsbehoefte is, in combinatie met een bouwproject in de directe nabijheid dat in voorbereiding is. Hierbij is de keus gevallen op de Kennedylaan, in combinatie met het naastgelegen woningbouwproject Belcanto.

Inmiddels is een partij geselecteerd die een business case aan het doorrekenen is. Deze businesscase wordt gedaan in samenwerking met v.o.f. Belcanto, de ontwikkelaar van Belcanto.

Bruggen

Het onderhouds- en vervangingsbudget kunstwerken bedroeg € 5,686 miljoen in 2012. Er is € 5,624 miljoen besteed (99%).

De Prinsenbrug is gerenoveerd, binnen de geplande uitvoeringsperiode. De voorbereiding voor het nieuwe wachthuisje/bedieningspaneel van de Langebrug is bijna afgerond (definitieve plaatsing in februari 2013). De voorbereiding aan het wachthuisje van de Melkbrug is na aanvankelijke vertraging weer volop opgepakt en zal in 2013 worden afgerond.

De renovatie van de bedieningspost en de installatie van de Buitenrustbruggen is in 2012 begonnen en zal begin 2013 worden afgerond. Hiertoe behoort ook de afstandsbediening van de Schouwbroekerbrug.

Voor wat betreft de vaste bruggen zijn de Schalkwijkerfietsbrug, Zuiderfietsbrug en Zuidervoetbrug vernieuwd, uitgevoerd in een duurzame composiet.

De vernieuwing van 4 fiets-/voetbruggen langs het Houtmanpad en de bouw van een fietsdoorgang onder het viaduct onder de Westelijke Randweg hebben vertraging opgelopen en zijn nog niet gerealiseerd. Dit vanwege bezwaar en beroep tegen de definitieve omgevingsvergunningen.

Oevervoorzieningen

De gemeente Haarlem heeft ongeveer 90 kilometer oevers in beheer en onderhoud, waarvan iets minder dan de helft lichte oevervoorzieningen. Het achterstallig onderhoud is 14,1 km.

Het onderhouds- en vervangingsbudget oevers bedroeg in 2012 3,425 miljoen euro. Besteed is 1,919 miljoen (56%). De oorzaak van de onderschijding is dat onder andere het project Leidsevaart niet is

uitgevoerd. Reden is dat in de voorbereiding bleek dat de laatste raming een verdubbeling aangaf van de oorspronkelijke raming. Met het beschikbare budget kon dit niet worden betaald. Verder zijn de projecten Bakenessergracht en Nieuwe Gracht niet in 2012 uitgevoerd, vanwege vertraging in de voorbereiding die grotendeels op het conto komt van extra benodigd overleg met bewoners en belanghebbenden. De oeverbescherming van de Jan Gijzenvaart is nog niet gerealiseerd omdat nog geen goede invulling is gevonden voor de wijze waarop hier natuurvriendelijke oevers zouden kunnen worden gerealiseerd.

Wel uitgevoerd zijn het bestek groot onderhoud oevervoorzieningen, waaruit een groot aantal op verschillende locaties gelegen oevervoorzieningen zijn aangepakt. Ook de beschoeiing van de Brouwersvaart is vervangen.

Openbare verlichting

Van het onderhouds- en vervangingsbudget is in 2012 € 1,51 miljoen uitgegeven, dat is 52% van het beschikbare budget van 2,9 miljoen. Het budget van 2,9 miljoen betreft het totale budget voor openbare verlichting. Naar aanleiding van het naar voren halen van werkzaamheden in 2011 is in 2012 (en 2013 en 2014) een taakstelling opgelegd van € 1,22 miljoen. Dit bedrag is in mindering gebracht op de budgetten groot onderhoud open verharding. Er is uiteindelijk voor 1,42 miljoen aan werkzaamheden getemporiseerd (verminderd). Deze temporisering is voornamelijk gerealiseerd op projecten rondom openbare verlichting welke binnen het product groot onderhoud open verharding vallen. Wanneer er naar de exploitatiebudgetten van groot onderhoud en vervanging wordt gekeken dan is er ruim € 200.000 minder besteed dan begroot.

In 2012 is er bij vervangingen gekozen om in samenhang met andere grote projecten de vervangingen te realiseren. Hiervoor werd budget ter beschikking gesteld aan het project. deze projecten waren de grote reconstructie- en rioleringswerken: Stationsplein, Delftwijk, Europawijk-Zuid, Santpoorterstraat e.o., Pijnboomstraat, Oranjeplein e.o., Julianalaan e.o., Geneesherenbuurt e.o. en de Garenkokerskwartier. In totaal zijn 610 installaties voor de openbare verlichting (mast + armatuur + aansturing) en 116 armaturen (armatuur + aansturing) vernieuwd. Dit betreft ongeveer 3% van het totale bezit van 22.500 verlichtingsinstallaties.

Daarnaast zijn in samenwerking met de Provincie Noord-Holland 55 dynamische vertrektijdenpanelen (Dynamische Reis Informatie Systeem (DRIS)) bij de R-net bushaltes geplaatst. Na de definitieve oplevering begin 2013 draagt de gemeente Haarlem zorg voor het stroomverbruik en molest. De provincie draagt zorg voor het technisch onderhoud en vervanging.

Verder is de voorbereiding gestart voor een Europese aanbesteding van een energiezuinige LED-oplossing voor de grootschalige vervanging van verouderde verlichtingsarmaturen.

Verkeersregelininstallaties

In het jaar 2012 is de verkeersregelininstallatie aan de Amerikaweg/Schipholweg vervangen. Naast vervanging i.v.m. levensduur was de aanleiding tevens om de doorstroming van het Openbaar Vervoer te verbeteren. Er zijn enkele verkeersregelininstallaties aangepast, gelijktijdig met reconstructies, waaronder de Verspronckweg. Tenslotte is gestart met de voorbereiding van de vervanging van de verkeersregelininstallaties bij de Turfmarkt (en de Lange Brug). Naast vervanging i.v.m. de technische levensduur is ook hier weer het verbeteren van de doorstroming openbaar vervoer een belangrijke aanleiding.

Tevens zijn enkele dynamische afsluitingen van de binnenstad vervangen i.v.m. einde levensduur. Al deze projecten sluiten aan bij de programma's 8 (mobiliteit) en 9 (openbare ruimte).

3.4.4 Ondergrondse infrastructuur

De gemeentelijke ondergrondse infrastructuur bestaat uit riolering en drainage. De in 2012 uitgevoerde maatregelen vloeien voort uit het bestaande GRP, dat is verlengd tot 2014.

Aan vervanging, verbetering en aanleg van milieuvoorzieningen aan het rioolstelsel is in 2012 14,6 miljoen euro uitgegeven, 88,5% van het beschikbare budget van 16,5 miljoen.

In verband met de temporisering van rioolwerken is een deel van het beschikbare budget niet uitgegeven.

In totaal is 18,5 kilometer kwalitatief slecht riool vervangen. Het oppervlak afgekoppelde verharding van het gemengde rioolstelsel is met 19,2 hectare toegenomen. Twee bergbezinkbassins (BBB's) zijn opgeleverd, Waartmolenpad en Wilsonsplein, één minder dan de streefwaarde. De focus is de komende jaren meer gericht op afkoppelen dan op het bouwen van BBB's.

In 2012 zijn drainage en riolering vervangen en waar nodig vergroot bij projecten als Wilsonsplein, Geneesherenbuurt, Garenkokerskwartier, Kruisstraat, Oosterduin en Europawijk-Zuid.

Door in te spelen op aangepast beleid van het hoogheemraadschap van Rijnland en doelmatig te werk te gaan, is de laatste jaren ingezet op meer afkoppelen van schone verhardingen en het ombouwen van het huidige oude gemengde stelsel naar een gescheiden stelsel. Dit betreft o.a. de wijken Oosterduin, Europawijk-Zuid, Delftwijk en de Geneesherenbuurt. In deze wijken is de afkoppeling deels of geheel gerealiseerd. De wijk Zuiderpolder is vanwege bezuinigingen op het rioolbudget voorlopig uitgesteld. Daarnaast is op basis van een nadere optimalisatieslag onderzocht waar we verschillende milieumaatregelen kunnen combineren. Dit alles heeft ook in 2012 geresulteerd in noodzakelijke en voorgenomen aanleg van (veel) minder bergbezinkbassins en meer afkoppelprojecten. In totaal moeten nog 5 bergbezinkbassins gerealiseerd worden.

De riolering is kwalitatief redelijk op orde en met de geplande verbeteringsmaatregelen en vervanging van oude en/of slechte riolering zit het onderhoud weer nagenoeg op normniveau.

De nieuwbouw van het rioolgemaal Parklaan is voorlopig bevroren in verband met de temporisering van rioolwerken.

In het kader van de grondwaterzorgplicht beschikt de gemeente over een uitgebreid drainagestelsel (228 kilometer) dat moet zorgen voor een goede ontwatering van de openbare- en particuliere bodem. Daarnaast heeft de gemeente een uitgebreid netwerk aan peilbuizen (378 stuks) voor het monitoren van de grondwaterstanden in de stad. In 2013 worden voorbereidingen getroffen voor verbetering en uitbreiding van het meetnet.

In 2013 worden drie afkoppelprojecten afgerond: Oosterduin, Geneesherenbuurt en Europawijk-Zuid. In 2013 zullen geen bergbezinkbassins worden opgeleverd. In het kader van de door het college opgelegde temporisering van rioleringsprojecten is de voorbereiding daarvan stilgelegd tot 2015. Bij de uitvoering van het drainagevervangings- en aanlegplan, als invulling van het grondwaterbeleid, is het uitgangspunt werk-met-werk maken tezamen met de riolerings- en wegenprojecten. In totaal gaat het in 2013 om zo'n 20-30 kilometer te vervangen en nieuw aan te leggen drainage.

Naar verwachting dragen deze projecten er op (lange) termijn aan bij dat de riolering en het drainagestelsel optimaal gaan functioneren en het aantal klachten zal verminderen.

3.4.5 Waterwegen

Het werk Schoterbos is grotendeels afgerond, voor wat betreft het graven van de extra watergang. Wel moet de brug nog worden gebouwd en nog enkele afrondende werkzaamheden worden gedaan. De waterverbinding Waarderpolder is in voorbereiding. Daarbij is enige tegenslag te verwerken waardoor de voortgang niet zo voorspoedig is geweest als werd aangenomen. In 2013 komt de voorbereiding naar verwachting rond. De Fuikvaart is bijna gereed, de noordelijke oever is gedaan en een tevens gedeelte van de zuidelijke oever. Het restant wordt in 2013 gedaan. Het project uitbreiding Waarderhaven is besteksgereed, het doel is om in 2013 te starten met de uitvoering.

3.4.6 Groenvoorzieningen

Aan het onderhoud van het groen is in 2012 €8,856 miljoen uitgegeven, dit is 99% van het totaal beschikbare budget van €8,971 miljoen. Totaal is er voor 20 ha aan kwaliteitsverbetering gerealiseerd,

wat 8 ha meer is dan de streefwaarde. Dit heeft te maken met later ontvangen revisie en met de aanpak van grotere projecten in Haarlemmerhout.

Voor dit bedrag zijn naast het dagelijks onderhoud van de groenvoorzieningen en realisatie van projecten ook veel werken voorbereid binnen het projectteam Spelen&Groen. De herinrichting en realisatie van de hoofdbomenstructuur van de Zuiderzee-, Betuwe- en Groningenlaan is in 2012 voltooid, evenals de 1^e fase van de aanpak van wortelopdruk van de fietspaden aan de Rijksstraatweg. Verder werd gewerkt aan de renovatie van het Reinaldapark, Molenwijk middengebied en de herinrichting van de Geneesherenbuurt.

Door het besluit van de nota Scenario's Beheer en Onderhoud in 2011 zijn diverse projecten bevroren, waaronder de beleidsambities voortvloeiend uit het Bomenbeleidsplan 2010, alsmede projecten waar geen urgente technische noodzaak voor was.

bedragen x € 1.000

Onderhoudsbudgetten groen	2012 Begroot	2012 Werkelijk	2012 Verskil
Dagelijks en groot onderhoud	7220	6688	532
Vervanging	500	807	-307
Renovatie grootschalig groen (investering)	1.251	1361	-110
Totaal groenbudgetten	8971	8856	115

3.4.7 Straatmeubilair

Aansluitend op de uitvoering van diverse werken en projecten in de Leidsebuurt is de vervanging van het straatmeubilair in die buurt in 2012 voltooid. Het aanwezige meubilair is hiermee weer op normniveau gebracht. Aan het onderhoud en vervanging van het straatmeubilair in de Leidsebuurt is in 2012 een bedrag van €0,519 miljoen uitgegeven. Dit is een onderbesteding van 18% van het totaal beschikbare budget van €0,639 miljoen.

3.4.8 Openbare speelgelegenheden

Van het onderhoudsbudget van €1,035 miljoen is in 2012 €1,020 miljoen (98,5%) uitgegeven. Voor dit bedrag zijn naast vervanging van de speelvoorzieningen ook diverse projecten voorbereid, welke in 2013 tot uitvoering worden gebracht.

In 2012 zijn diverse speelvoorzieningen, al dan niet op een integrale wijze binnen projecten, vervangen. Het betreft onder andere de speelvoorzieningen aan de Assendelverstraat, Brouwersplein, Nieuw Guineaplein, Scharreveld en Vooruitgangstraat. In samenwerking met de Stichting Fitnezz4all is een tweede Fitnezz4all Court gerealiseerd in het Schoterbos. In goed overleg met de buurt is een onveilige (kleine) speelvoorziening in de Gaelstraat verwijderd. In het dagelijks onderhoud is de vervanging van verschillende valondergronden meegenomen.

Door het besluit van de nota Scenario's Beheer en Onderhoud in 2011 is de uitvoering van enkele projecten vertraagd naar 2013, waaronder de vervanging van de speelvoorzieningen op het Pretoriaplein, Ambonstraat, Dr. Schaepmanstraat, Paus Leostraat, Richard Holkade, Speeldernis Poelpolder en Nadorststraat.

De openbare speelvoorzieningen voldoen aan de wettelijk gestelde normen waardoor er geen technische achterstand is op het onderhoud van de openbare speelgelegenheden.

3.4.9 Investerings en onderhoud schoolgebouwen

In juni 2012 heeft de Raad het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) vastgesteld. Het SHO is een beleidsdocument waarvan de financiële paragraaf onderdeel uitmaakt van het gemeentelijk

investeringsplan. Het SHO wordt opgesteld in samenwerking met de schoolbesturen die in Haarlem het onderwijs verzorgen.

Het SHO is in 2012 gewijzigd ten opzichte van het SHO 2011. De actualisatie heeft plaatsgevonden binnen het kader, dat financieel ruimtevragende voorstellen alleen kunnen worden opgenomen indien de voorstellen binnen het SHO kunnen worden gedekt. Om dat te realiseren zijn projecten kritisch beoordeeld en is in totaal € 7,7 miljoen van geplande investeringen afgeraamd. Binnen het SHO en het Investeringsplan (IP) ontstond zo ruimte om voor € 3,7 miljoen aan nieuwe investeringen en voor € 4 miljoen aan gewijzigde investeringen op te nemen.

In 2012 is gerealiseerd de vervangende nieuwbouw voor basisschool De Ark en de uitbreiding van basisschool De Wadden. De verbouwing en renovatie van basisschool De Dreef aan de Dreef 20 is gerealiseerd en het schoolgebouw aan de Kleine Houtweg is door de school in gebruik genomen. Ook het Coornhert Lyceum, een school voor voortgezet onderwijs, heeft het afgelopen jaar twaalf nieuwe lokalen in gebruik genomen. Een bouwkrediet is verstrekt aan de school voor voortgezet speciaal onderwijs De Gunningschool. Dit krediet kon verstrekt worden door de wijzigingen die zijn aangebracht in het SHO. Ook is een krediet verstrekt voor de uitbreiding van de Emmaschool en de verbouwing van het schoolgebouw aan de Tetterodestraat.

De zorgplicht van de gemeente behelst niet alleen de schoolgebouwen maar ook de eerste inrichting van het onderwijsleerpakket en meubilair van een school. In 2012 zijn kredieten verstrekt om meerdere scholen van het primair onderwijs te voorzien van eerste inrichting. Ook is een krediet verstrekt voor de inrichting van het tweede lokaal voor bewegingsonderwijs ten behoeve van de Daaf Gelukschool.

In 2012 is ook een vijftal schoolgebouwen van schoolbesturen overgedragen aan de gemeente. Deze gebouwen zijn overgedragen omdat de gebouwen geen onderwijsbestemming meer hadden. Reden voor overdracht is onder andere de realisatie van de VMBO-locaties.

Naast het uitbreiden en vervangen van schoolgebouwen is de gemeente voor het primair en (voortgezet) speciaal onderwijs ook verantwoordelijk voor het onderhoud van de gebouwen. In 2012 zijn meerdere beschikkingen afgegeven voor het onderhoud van de schoolgebouwen. Bijna alle onderhoudsmiddelen hadden betrekking op de vloeren van de schoolgebouwen. Ook zijn middelen verstrekt voor het verwijderen van asbest in een kruipruimte zodat nieuwe cv-leidingen konden worden aangelegd.

3.4.10 Investerings en onderhoud sportaccommodaties

Het Strategisch huisvestingsplan Sportaccommodaties is een van de speerpunten uit de beleidsagenda 'Haarlem Sport! Agenda voor de Sport 2010-2014'. In 2012 is deze strategische visie sportaccommodaties vastgesteld. De visie biedt een kader voor een evenwichtige spreiding van goed onderhouden, multifunctionele sportaccommodaties:

- Het op niveau houden van de conditie van de buitensportaccommodaties, zoals gepland en benoemd in het Investeringsplan.
- Het verbeteren van de conditie van de binnensportaccommodaties.
- De Haarlemse kernsporten (judo, honkbal, softbal, badminton en turnen) worden binnen het gemeentelijke sportbeleid met name ondersteund bij talentontwikkeling. Op het gebied van sportaccommodaties worden alle sporten ondersteund. Echter, bij het realiseren van een nieuwe topsporthal heeft de Duinwijckhal (badminton) prioriteit (motie gemeenteraad).
- Optimale bezetting en exploitatie van de accommodaties,
- Verbetering van de duurzaamheid van sportaccommodaties.
- Behoud van optimale spreiding door de stad.
- Regionale afstemming

Aan het opstellen van een beleidsuitvoeringsplan is gewerkt. Een aantal andere en meer complexe onderdelen verdient verdere integrale uitwerking, zoals het huurtariefstelsel voor sportvelden en de besluitvorming over mogelijke kostprijs dekkende huur voor accommodaties met daaraan gelieerde subsidieverstrekking en een zorgvuldig traject met betrokken sportverenigingen .

Voor investeringen in sportaccommodaties zijn sinds 2007 binnen programma 4 middelen beschikbaar voor het wegwerken van achterstallig onderhoud op de gemeentelijke sportcomplexen. Ook zijn middelen opgenomen ter bekostiging van groot onderhoud en vervanging toplagen van kunstgrasvelden. Uitgangspunt is een sober en doelmatig onderhoudsniveau.

In 2012 heeft de raad € 2.067.893 aan kredieten beschikbaar gesteld voor de volgende werkzaamheden:

- Haarlem-Kennemerland het vervangen van de toplaag en sporttechnische laag van het kunstgrasveld (€ 490.176).
- Renovatie van het natuurgrasveld Koninklijke HFC (€ 92.438).
- Vervangen abri's op PIM Mulier (€ 55.000).

Tevens zijn kredieten beschikbaar gesteld voor de renovatie en/of uitbreiding van de kleedaccommodaties van DSS (€ 756.000), de Haarlemse Kanovereniging (€ 55.000), de rugbyclub Haarlem (€ 300.000). Bovendien is een krediet beschikbaar gesteld voor het wegwerken van achterstallig onderhoud bij diverse kleedaccommodaties (€ 319.279).

De werkzaamheden zijn opgedragen aan SRO Kennemerland bv. en zijn deels in uitvoering (velden) en voorbereiding (kleedaccommodaties).

3.5 Financiering

3.5.1 Inleiding

De uitgaven en inkomsten van de gemeente lopen niet synchroon in de tijd. De gemeente leent soms geld om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen. De gemeentelijke treasuryfunctie voert centrale financiële taken uit binnen de kaders van de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) en het gemeentelijke treasurystatuut. Alle geldstromen van de gemeente lopen via de centrale treasuryfunctie. Deze werkwijze zorgt ervoor dat de gemeentelijke rentelasten zo laag mogelijk blijven.

De gemeente hanteert een systeem van centrale financiering. In dit systeem bestaat er geen direct verband tussen een bepaalde investering en het aantrekken van financieringsmiddelen. Alle rentebaten en rentelasten worden verzameld en daarna toegerekend aan de gemeentelijke producten op basis van de zogenaamde omslagrente. Voor 2012 is deze omslagrente bepaald op vijf procent.

3.5.2 Rentebeeld 2012

De economie van de zeventien eurolanden belandde in 2012 officieel in een recessie. Al twee kwartalen op rij kromp de economie in de eurozone.

Met name in het laatste kwartaal zijn door de ECB veel maatregelen getroffen om Griekenland binnen de euro te houden. Voor Spanje werd het spannend jaar: een formele hulpaanvraag bleek slechts net aan niet nodig maar dat gebeurde wel voor de Spaanse banken die in de loop van december € 40 miljard steun ontvingen. De afwaardering van Frankrijk door Moody's van AAA naar AA+ met een negatief vooruitzicht zorgde ervoor dat in de eurozone alleen Duitsland, Nederland, Finland en Luxemburg nog een AAA-rating hebben.

Ook binnen Nederland was de economische situatie niet positief. De staatsschuld liep op tot 71% van het bruto binnenlands product, de economie kromp met 1%, de afname van banen was groter dan verwacht en de woningwaarde is ten opzichte van piekjaar 2008 met 17% gedaald.

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft het monetair beleid in 2012 maar eenmaal aangepast. De herfinancieringsrente werd in juli verlaagd van 1% naar 0,75%. De korte rente was voor de gemeente gedurende het jaar 2012 omstreeks de 0,5%. De lange rente, voor een 10-jaarslening, was voor gemeenten in 2012 beschikbaar voor circa 2,6%.

3.5.3 Financieringsrisico's

Bij het risicobeheer op de gemeentelijke financiering wordt onderscheid gemaakt in kortlopende financiering en langlopende financiering. Kortlopende financiering (ook wel vlottende schuld genoemd) heeft betrekking op leningen met een looptijd korter dan één jaar. Leningen met een looptijd langer dan één jaar vallen onder de langlopende financiering.

Renterisico's op korte financiering (kasgeldlimiet)

Het renterisico op kortlopende financiering wordt beperkt door de kasgeldlimiet. De totale omvang van de kortlopende schuld mag maximaal 8,5% bedragen van het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet voor 2012 bedroeg voor Haarlem € 35 miljoen¹ (8,5% van € 406 miljoen). De gemeente mocht gemiddeld per kwartaal geen grotere korte schuld hebben dan deze kasgeldlimiet. In onderstaand overzicht wordt de stand van de korte schuld weergegeven ten opzichte van de kasgeldlimiet.

¹ In de begroting 2012 is abusievelijk een kasgeldlimiet van € 38 miljoen genoemd.

bedragen x € 1 mln

Ontwikkeling kasgeldlimiet in 2012	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1. Vlottende schuld	85,0	74,3	48,2	55,7
2. Vlottende middelen	4,5	4,5	10,7	9,4
3. Netto vlottende schuld (1-2)	80,5	69,8	37,5	46,3
4. Kasgeldlimiet	35	35	35	35
5. Ruimte onder de kasgeldlimiet				
6. Overschrijding van de kasgeldlimiet	-45,5	-34,8	-2,5	-11,3

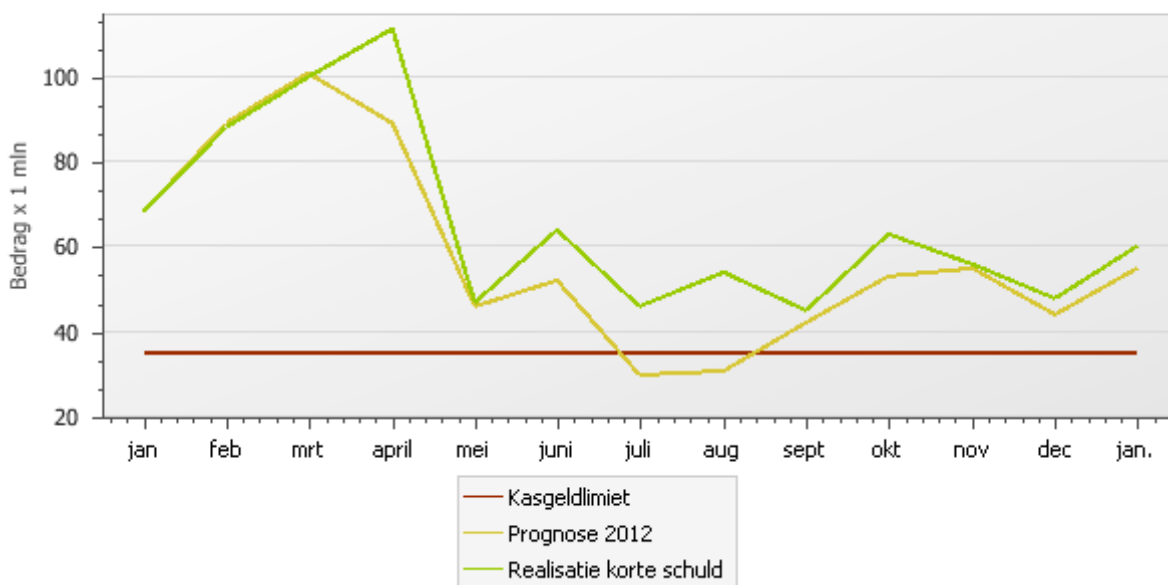
Volgens de wet Fido overschrijdt de gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal de kasgeldlimiet niet. Bij een overschrijding van het derde achtereenvolgende kwartaal wordt de toezichthouder geïnformeerd.

Zoals bovenstaande tabel laat zien is de kasgeldlimiet gedurende geheel 2012 overschreden.

Haarlem stuurt bewust op de kasgeldlimiet met als doel zo lang mogelijk te kunnen profiteren van de lage korte rente waardoor in het derde kwartaal een onderschrijding was voorzien. Dat dit niet is gerealiseerd, is in het vierde kwartaal aan de toezichthouder gemeld. Om adequaat op de toekomstige liquiditeitsbehoefte in te spelen is, gezien de huidige rentestand en de ontwikkeling van de kasgeldlimiet, al in 2012 voor een bedrag van € 40 miljoen aan leningen aangetrokken met een uitgestelde storting in 2013. Op deze wijze zijn leningen met een hoge rente al geherfinancierd door leningen met een lagere rente.

Per 31 december 2012 bedroeg de liquiditeitspositie (kasgeld) een tekort van € 60 miljoen. Onderstaande grafiek laat het verloop zien van de prognose, de werkelijke korte schuld en de kasgeldlimiet.

Liquiditeit 2012

Renterisico's op langlopende korte financiering (renterisiconorm)

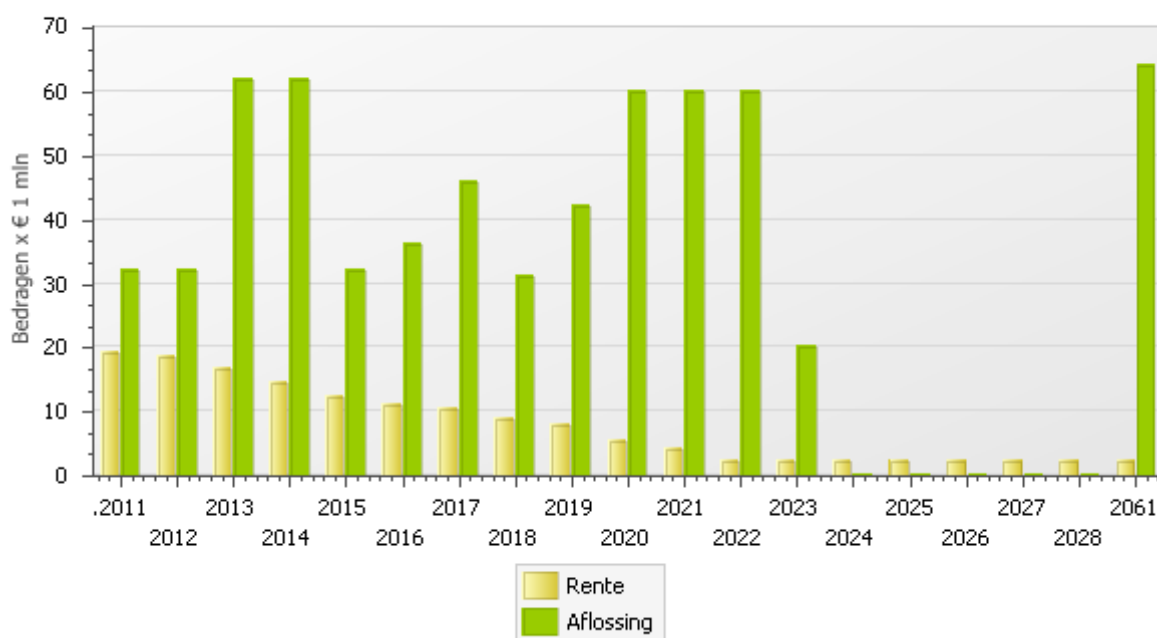
De maximaal toegestane omvang van langlopende financiering is gekoppeld aan de renterisiconorm. De renterisiconorm geeft het maximale geleende bedrag aan dat per jaar onderhevig mag zijn aan rentewijzigingen. De renterisiconorm bevordert de spreiding van de afloop van de kapitaalmarktleningen en daarmee de renterisico's over de jaren. De renterisiconorm is 20% van het begrotingstotaal. Voor het jaar 2012 bedroeg de renterisiconorm voor Haarlem € 81 miljoen.

bedragen x € 1 mln

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld	2010	2011	2012
1. Begrotingstotaal	468	436	406
2. Wettelijk percentage (wet Fido)	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm (1x2)/100	94	87	81
4. Renteherzieningen	0	0	0
5. Aflossingen	40	32	32
6. Bedrag waarover renterisico wordt gelopen (4+5)	40	32	32
7. Ruimte onder de renterisiconorm (3-6)	54	55	49

Zoals bovenstaande tabel laat zien werd in 2012 de renterisiconorm niet overschreden.

Rente en aflossing huidige portefeuille

Bovenstaande grafiek geeft het aflossingspatroon van de lange schuld aan. Het laat alleen de contractueel afgesproken aflossingen zien. Na 2023 zijn de nu lopende fixeleningen afgelost. Dan resteert nog een 50 jarige basisrentelening van € 64 miljoen die in 2011 is aangegaan en in 2061 wordt afgelost.

3.5.4 Verantwoord schuldenniveau

De BNG adviseert voor het bepalen van een verantwoord schuldenniveau gebruik te maken van het kengetal schuldratio. Dit is de netto schuld te delen door de exploitatie. Onderstaande tabel geeft de totstandkoming en de ontwikkeling van dit kengetal weer.

Om te sturen op een verantwoord schuldenniveau hanteert Haarlem, in navolging van de VNG, het kengetal schuldratio. Dit kengetal geeft de netto schuld weer als aandeel van de exploitatie. Bij het bepalen van de netto schuld wordt geen rekening gehouden met langlopende leningen aan verbonden partijen en aan derden uit hoofde van de publieke taak. Bij het bepalen van de exploitatie zijn de baten exclusief de inzet van reserves het uitgangspunt. Een schuldratio kleiner dan 100% is wenselijk. Doorvertaling van de emu-norm komt uit op 117%.

bedragen x € 1.000

Schuldratio	Ultimo 2009	Ultimo 2010	Ultimo 2011	Ultimo 2012
A Vaste schulden	406.499	440.405	489.454	536.450
B Voorzieningen	32.059	18.715	19.520	12.080
C Vlottende schulden	83.380	104.054	95.521	90.429
D Overlopende passiva	63.179	60.848	44.388	29.424
E Langlopende uitzettingen	16.312	17.821	16.177	30.818
F Liquide middelen	7.426	8.802	1.326	283
G Kortlopende vorderingen	63.160	59.250	57.504	43.030
H Overlopende activa	18.726	13.404	9.395	12.491
Netto schuld (=A+B+C+D-F-E-G-H)	479.493	524.745	564.481	581.761
Exploitatie	505.479	448.140	457.357	447.026
Netto schuld/exploitatie	95%	117%	123%	130%

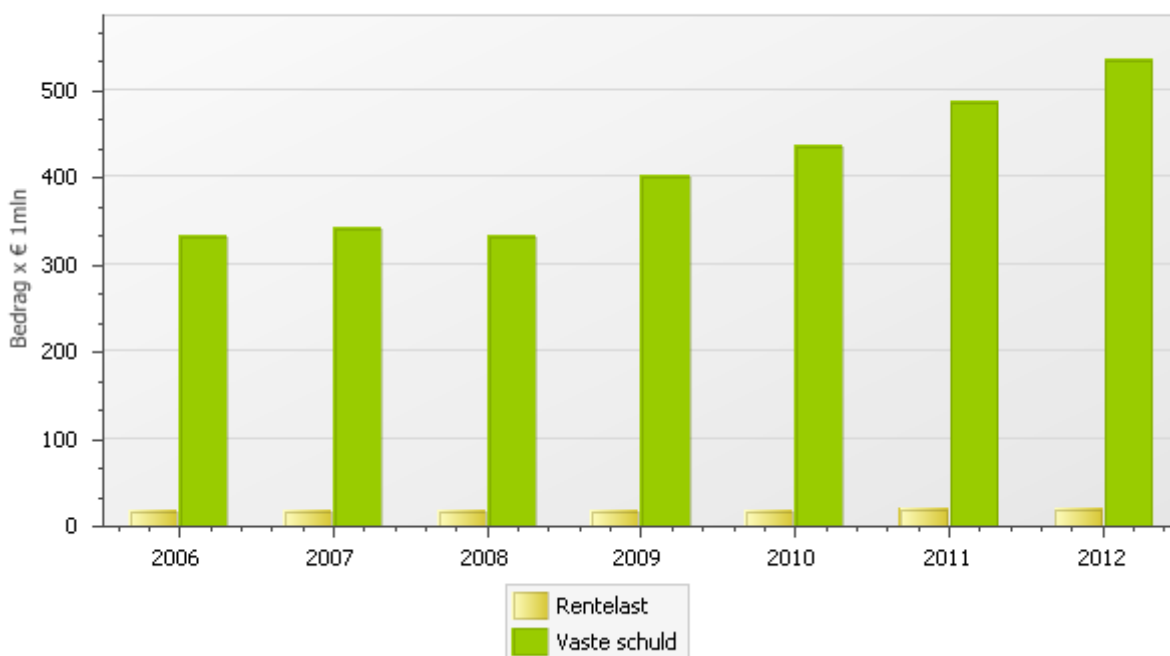
Blijkens bovenstaande tabel zet de trend van de stijgende schuldratio zich ook in 2012 door. Ten opzichte van vorig jaar is de stijging te verklaren door een toename van de opgenomen langlopende leningen.

3.5.5 Leningenportefeuille

Dit overzicht laat het verloop van de aangetrokken vaste middelen zien en de daarbij behorende rentelast per 31-12-2012.

In april 2012 is een 10 jarige lening van € 40 miljoen aangetrokken tegen een rentepercentage van 2,995%. In augustus is een 10 jarige lening van € 20 miljoen aangetrokken tegen een rentepercentage van 2,665%. Tot slot is in november een 5 jarige lening van € 20 miljoen aangetrokken tegen een rentepercentage van 1,27%. De uitstaande leningenportefeuille komt hiermee ultimo boekjaar uit op een stand van € 534 miljoen (exclusief overige schulden) met een bijbehorende rentelast van € 19,6 miljoen.

Vaste schuld

3.5.6 Kredietrisico's

De gemeente heeft in het verleden leningen en garanties aan derden verstrekt. In het coalitieakkoord is onder het kopje 'stoppen met uitvoeren van taken' opgenomen dat er, behoudens gedane toezeggingen, geen leningen meer worden verstrekt en geen garanties meer worden gegeven.

Verstrekte geldleningen

Als uitzondering is in 2012 is, in verband met een calamiteit, een lening verstrekt aan de Stichting Exploitatie Sportcomplex Alliance ter grootte van € 25.000. Ook het budget voor de 'revolverende' fondsen ten behoeve van garantieleningen, startersfondsen en duurzaamheid is gestegen. Op deze fondsen is de gemiddelde rente en looptijd, vanwege het terugkerende karakter, niet van toepassing.

Verstrekte geldleningen	bedragen x € 1 mln		
	Stand per 31-12-2012	Rente (gemiddeld)	Gemiddelde looptijd
Leningen aan woningbouwcorporaties	5,3	4,4	5
Leningen aan overige organisaties	5,0	5,9	11
Revolverende fondsen	6,8		

Gegarandeerde geldleningen

De gemeente heeft in het verleden - onder voorwaarden - geldleningen gegarandeerd van derden, met name voor woningbouw door corporaties of het kopen van een woning door particulieren. De leningen van woningbouwcorporaties worden gegarandeerd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De leningen van particulieren worden gegarandeerd door het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Samen met het Rijk en de andere Nederlandse gemeenten zit Haarlem in de zogenoemde achtervang. Dit betekent dat de gemeente pas wordt aangesproken als deze waarborgfondsen hun verplichtingen niet kunnen nakomen. Hoewel met enige regelmaat corporaties in financiële problemen komen is de achtervangfunctie nog niet ingeroepen. Dit betekent helaas niet dat meedoen in de achtervang zonder risico is. Zowel het risico als de kans op voordoen is zo moeilijk in te schatten dat ervoor gekozen is het risico niet in de risicoparagraaf op te nemen. Bovendien is de branche nu aan verandering onderhevig. Naar aanleiding van de Vestia affaire is namelijk landelijk

een tweetal onderzoeken naar de achtervangfunctie uitgevoerd en is bij de wetgever een herzieningswet in behandeling.

De achtervangfunctie voor particuliere woningbouw neemt af omdat nieuwe borgstellingen door het Rijk worden afgegeven. De achtervangfunctie voor woningcorporaties is gestegen door een wijziging in de verdelingswijze van achtervang over de diverse gemeenten door Ymere in 2012. De garantstelling voor nutsbedrijven betreft een lening aan 100% deelneming Spaarnelanden voor realisatie van de nieuwbouw.

bedragen x € 1 mln

Gegarandeerde geldleningen	Per 31-12-2011 (rekening)	Per 1-1-2012 (begroting)	Per 31-12-2012 (rekening)
Particuliere woningbouw	1.040	990	917
Woningcorporaties	692	700	1.030
Zorgsector	7	6	6
Culturele instellingen	1	2	1
Nationaal restauratiefonds	1	3	2
Nutsbedrijven		15	2
Totaal gegarandeerde geldleningen	1.741	1.716	1.958

3.5.7 Ontwikkelingen 2012

In 2012 is onder de noemer Versterken treasuryfunctie gewerkt aan diverse projecten zoals de ontwikkeling van een liquiditeitsprognose en een rentemodel. Ook is er een systematiek ontwikkeld om organisaties waar in het verleden garanties en leningen aan zijn verstrekt te 'monitoren' en is een nieuwe financiële verordening vastgesteld waarmee onder ander het treasurystatuut 2009 is komen te vervallen.

3.6 Bedrijfsvoering

3.6.1 Inleiding

Organisatieontwikkeling in relatie tot het coalitieakkoord

In de realisatie van het coalitieakkoord is in 2012 een aantal relevante ontwikkelingen te noemen. Om te komen tot een flexibele, kleinere organisatie zijn een drietal reorganisaties voorbereid: Gebiedsontwikkeling en Beheer, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Vastgoed. De organisatorische herschikking zorgt ervoor dat de gemeentelijke organisatie beter aansluit bij de externe opgaven, zoals de veranderingen in het sociaal domein en het meer gebiedsgericht werken.

De aandacht was in 2012 vooral gericht op de verbetering van de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft zich gericht op uitvoering van de nota Haarlem presteert beter uit 2011. De herinrichting van processen, structuren, werkwijzen en verantwoordelijkheden is verder opgepakt. Met name de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de budgethouder staan daarin centraal. Om de budgethouder te ondersteunen bij de jaarafsluiting, zijn er gedurende het jaar drie sluitingen van de administratie geweest.

Aan medewerkers worden in toenemende mate nieuwe eisen gesteld vanuit een veranderende maatschappij. Flexibilisering van de werkprocessen voert daarbij de boventoon. Het werken in een nieuwe huisvesting maakt flexwerken mogelijk. De externe oriëntatie vraagt een andere opstelling van medewerkers, maar ook nieuwe werkvormen. Er is blijvende aandacht geweest voor de kwaliteit van de ambtelijke organisatie. De uitrol van het digitaliseringsprogramma zorgt ervoor dat onze medewerkers voldoende zijn toegerust om aan deze nieuwe eisen te voldoen. In 2012 zijn er gemeentebrede internet en Verseon trainingen gehouden, om medewerkers voor te bereiden op Het Nieuwe Werken met deze systeemkeuzes.

3.6.2 HRM

Strategische personeelsplanning: instroom-, doorstroom- en uitstroombeleid

In 2012 heeft het college een drietal reorganisaties geïnitieerd en voorbereid: de samenvoeging van de hoofdafdelingen Stedelijke Projecten en Wijkzaken, de reorganisatie van de hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de reorganisatie van de afdeling Vastgoed. De reorganisaties hebben elk hun eigen aanleiding, maar in de uitwerking zijn de plannen zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Voor onder meer de thema's gebiedsgericht werken, organisatiesturing, front- en backoffice en werken in regie zijn organisatie-brede uitgangspunten bepaald.

Om ruimte te geven aan de benodigde tussentijdse afstemming en overleg met de medewerkers, de Ondernemingsraad en de vakbonden kon het college pas in december 2012 de uitwerkingsplannen vaststellen. Met de plannen wordt de gewenste efficiency en kwaliteitsverbetering concreet vormgegeven en is tegelijkertijd een zorgvuldig personeel traject geborgd.

Het college heeft voorstellen ontwikkeld om goed voorbereid te zijn op de personele gevolgen van de reorganisaties. Dit is nodig omdat het aantal formatieplaatsen als gevolg van de reorganisaties zal afnemen en er zijn veel nieuwe functies die op basis van selectie worden vervuld. Het gevolg hiervan is dat medewerkers bovenformatief worden. Om de mogelijkheid van uitwisseling van medewerkers in het kader van de reorganisaties te vergroten zijn afspraken gemaakt met de vakbonden. Ook heeft het college een modelmatige berekening laten maken van de vermindering van de formatie, het verloop van medewerkers in de komende jaren en van de te verwachten frictiekosten. Deze zijn opgenomen in de Begroting 2013. Verder heeft het college de directie opdracht gegeven voorstellen voor te bereiden om de mobiliteit van medewerkers te versterken. De reorganisaties worden in mei 2013 afgerond.

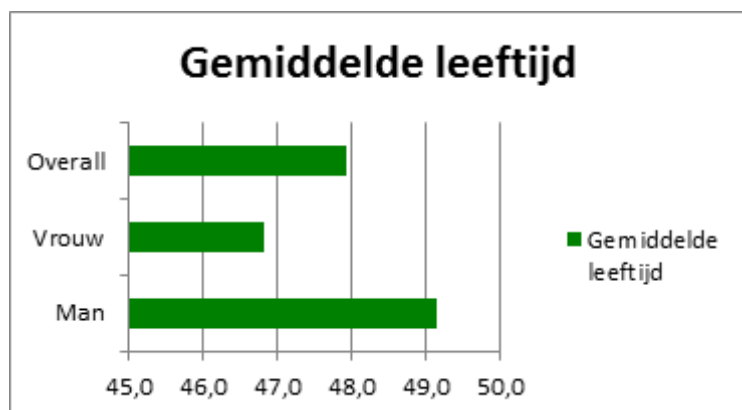
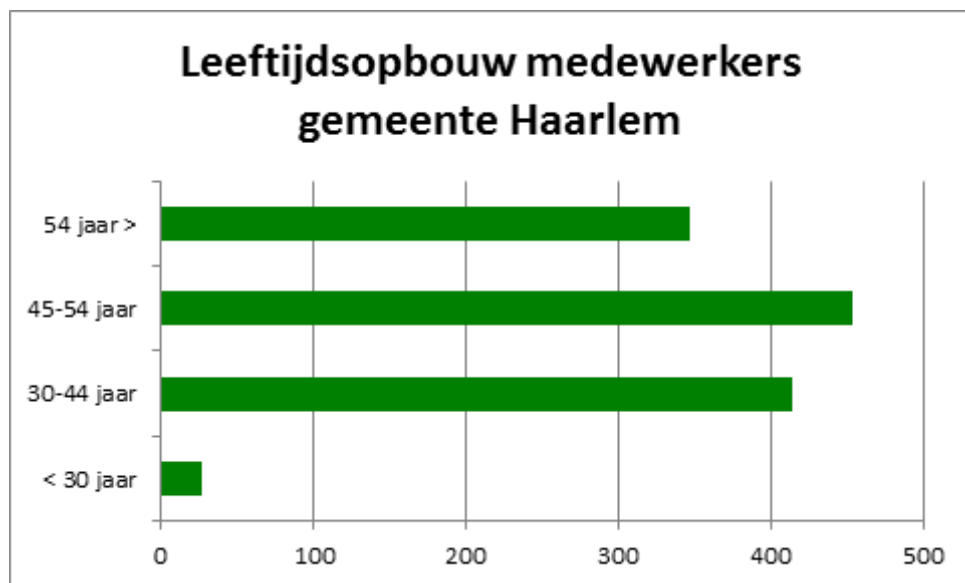
2012 was voor wat betreft de strategische personeelsplanning meer een overgangsjaar waarin het effect van de voorbereiding van de reorganisaties en de effecten van de efficiencytaakstelling steeds meer zichtbaar worden in een verminderde instroom van nieuwe medewerkers. In totaal zijn 36 medewerkers nieuw in dienst gekomen en 101 medewerkers hebben de organisatie verlaten. Per saldo dus een afname van de bezetting met 65 medewerkers.

Om op termijn perspectief te houden op de instroom van jonge medewerkers is in 2012 gestart met twee traineeplekken voor jong afgestudeerden. Al langer het beleid om jongeren de mogelijkheid te bieden om door middel van stage kennis te maken met het werk van de gemeente Haarlem. Dit is dit jaar succesvol voortgezet. De gemeente Haarlem biedt structureel meer dan 40 plaatsen aan voor een langdurige stage. In 2012 zijn hierop in totaal 90 stagiairs een periode werkzaam geweest. Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden voor zogenaamde snuffelstages en ook hiervan wordt veel gebruik gemaakt.

Diversiteitsmanagement

Het college streeft naar een divers samengestelde organisatie: jong en oud, man en vrouw, diverse culturele achtergrond en mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. Omdat de registratie van bijvoorbeeld culturele achtergrond of handicap niet is toegestaan is de meetbaarheid van de diversiteit beperkt tot de hieronder afgebeelde tabellen.

De leeftijdsopbouw van de gemeentelijke organisatie en de verdeling tussen mannen en vrouwen is weergegeven in onderstaande tabellen:

De gemiddelde leeftijd van alle medewerkers bij elkaar bedraagt 47,9 jaar. De gemiddelde leeftijd ligt in de gemeente Haarlem iets hoger dan het landelijke gemiddelde van alle gemeenten samen: 46,3 jaar in 2011.

Door de reorganisatie, taakstelling en de stagnatie op de arbeidsmarkt zijn de mogelijkheden om door middel van het verloop van personeel verandering te brengen in de diversiteit gering. Voor vacatures die naar buiten gaan wordt geen voorkeursbeleid gevoerd, maar wordt bij selectie gelet op kwaliteit en op diversiteit van het team waarvoor wordt geselecteerd.

Inhuur derden

Er is voor circa € 17,4 miljoen aan externe inhuur besteed in 2012. Daarmee wordt het afgesproken plafond van € 15,4 miljoen overschreden. Ten opzichte van de oorspronkelijke verwachting zijn met name de inhuur voor het realiseren van sociaal domein en voor de verbetering van de bedrijfsvoering hoger. In de tweede bestuursrapportage 2012 is toegelicht (pp.45 en 46) dat voor de structurele herinrichting van bedrijfsvoeringsprocessen verandercapaciteit is aangetrokken. Voor de structurele versterking van het samenhangend huis van administratieve organisatie, interne beheersing, interne controle en verbijzonderde interne controle wordt capaciteit aangetrokken om de basis te versterken. Eerst de bedrijfsvoering en organisatie naar het gewenste niveau te tillen, waarna overdracht kan gaan plaatsvinden van externe naar interne capaciteit.

Met een aantal partijen waarvan regelmatig wordt ingehuurd zijn raamcontracten afgesloten waarmee korting op het tarief wordt bereikt. Alle inhuur van werkzaamheden tot en met schaal 9 worden door één samenwerkingspartner afgehandeld.

De stijging van externe inhuur bij sommige afdelingen heeft te maken met de realisatie van met het bestuur overeengekomen ambities. Daarentegen is op sommige terreinen terugloop te zien met name als gevolg van de afnemende investeringen in het fysieke domein.

Het niet halen van de doelstelling betekent overigens niet dat er sprake is van budgetoverschrijdingen. De inhuur vindt plaats ten laste van daarvoor beschikbare budgetten (waaronder vacaturruimte). Voor enkele projecten is bij bestuursrapportages extra budget beschikbaar gesteld door de raad zoals het de verbetering van de bedrijfsvoering.

De raad heeft bij de Kadernota 2012 een motie aangenomen die twee elementen bevat: 1) de inhuur versneld te verminderen, namelijk tot € 10 miljoen in 2014 en 2) het opstellen van een plan van aanpak door het college hoe dit bereikt kan worden.

Verzuim

De doelstelling maximaal 5% verzuim is in 2012 behaald. Het totale verzuim is gedaald van 6,8% naar 5,3%. Exclusief zwangerschappen bedraagt het percentage 4,8%. Ook de meldingsfrequentie (het gemiddeld aantal keren per jaar dat een medewerker zich ziek meldt) is iets afgenomen; van 1,4 in 2011 naar 1,3 in 2012. Een derde van de medewerkers heeft zich in 2012 niet ziek gemeld.

Management, HRM en de nieuwe arbodienst hebben intensief samengewerkt om dit te realiseren. Met name in het langdurig verzuim (langer dan 1 jaar) zijn goede resultaten geboekt; dit aandeel in het totale verzuim is gehalveerd.

Verzuimpercentage naar verzuimklasse 2012 vergeleken met 2011

	Verzuimpercentage naar klasse 2011	Verzuimpercentage naar klasse 2012
Kort (minder dan 8 dagen)	1,1	1,0
Middellang (8-42 dagen)	0,8	0,8
Lang (42-365 dagen)	2,5	2,3
Extreem lang (langer dan 365 dagen)	1,8	0,7
Totaal	6,2	4,8

De gemeente Haarlem presteert hiermee op een vergelijkbaar niveau als andere 100.000+ gemeenten. Hier bedroeg het verzuimpercentage in 2011 gemiddeld 5,5 %.

Leiderschapsontwikkeling, leren en ontwikkelen

De Haarlemse School is de centrale plek voor leren en ontwikkelen in de organisatie. Er wordt een maatwerk aanbod verzorgd waarop medewerkers zich op basis van belangstelling kunnen inschrijven. Daarnaast zijn organisatie-brede opleidingstrajecten voor specifieke functie- en doelgroepen. In dit verband noemen we:

- In het kader van Haarlem Presteert Beter is voor alle medewerkers die betrokken zijn bij financiën en control een training “Besluit, Begroting en Verantwoording” uitgevoerd.
- Alle medewerkers die in hun werk in aanraking komen met burgers / klanten hebben een training "omgaan met agressie" gekregen.
- Aansluitend bij het reorganisatieproces zijn medewerkers in de gelegenheid gesteld om een sollicitatietraining te volgen en/of in workshop voor te bereiden op hun plaatsingsgesprek.

Het Management Development (MD) traject is inmiddels afgesloten. Voortzetting vindt plaats op eigen kracht in zogenaamde intervisiegroepjes die binnen het management zijn gevormd.

Sociaal statuut

In mei 2012 zijn de onderhandelingen over de landelijke CAO voor gemeenten afgerond. Hierin zijn onder meer nieuwe uitgangspunten bepaald voor flexibiliteit en mobiliteit. De uitwerkingsafspraken worden ook landelijk in overleg tussen de werkgeversdelegatie en de vakbonden opgesteld. In Haarlem is besloten uitwerking af te wachten en zoveel mogelijk op landelijk beleid aan te sluiten. De gesprekken over een nieuw sociaal statuut voor de gemeente Haarlem zijn hierdoor in 2012 niet opgestart. Totdat overeenstemming is over een nieuw statuut blijft het bestaande Sociaal Statuut uit 2011 van kracht.

Formatieomvang in FTE's

De formatie bij aanvang van het nieuwe begrotingsjaar 2013 is ten opzichte van begin 2012 met ruim 10 fte teruggebracht als gevolg van de invulling van diverse taakstellingen. In bijlage 6.2 is de totale formatie 2012 opgenomen. De formatiereducties als gevolg van de reorganisaties zijn hierin nog niet meegenomen, omdat deze op 1 mei 2013 zullen worden geëffectueerd. Het college ligt hiermee ruim op schema van de voorgenomen reductie van 100 fte tot aan 2018.

Bovenformatieven

Het aantal bovenformatieve medewerkers is in 2012 verder gedaald naar 51.

Beginstand 2012	65
Geplaatst op functie	4
Ontslag op eigen verzoek	2
Ontslag door vaststellingsovereenkomst e.d.	6
FPU	3
Toegevoegd	1
Stand ultimo 2012	51

De daling van het aantal bovenformatieve medewerkers blijft achter bij de verwachting. De bovenformatieve medewerkers die uit eerdere reorganisaties nog in dienst zijn betreft een niet eenvoudig te bemiddelen groep met, op basis van het oude sociaal statuut, hoge rechtsbescherming. Dit in combinatie met een verslechterde arbeidsmarkt, bezuinigingen binnen de gemeente Haarlem en binnen de overheidssector als geheel, maakt definitieve plaatsing in een functie lastig. De bovenformatieve medewerkers uit deze groep worden op tijdelijke werkzaamheden ingezet, ook buiten de gemeente.

De gehele groep wordt voortdurend gemonitord. Continu wordt bekeken of bovenformatieve medewerkers geschikt zijn voor vrijkomende functies binnen de gemeente. Het aantal beschikbare functies neemt echter af. Ook wordt voortdurend bekeken of door middel van een vaststellingsovereenkomst het dienstverband kan worden beëindigd.

Dit jaar zijn 14 bovenformatieve medewerkers uitgestroomd en is er 1 nieuwe bovenformatieve medewerker. Het uitstroompercentage bedraagt 20% over 2012. Hiermee is de doelstelling van 25% uitstroom voor 2012 niet behaald. Ook financieel blijft het resultaat achter bij de verwachting vanwege langer doorlopende loonkosten en extra middelen om dienstverbanden te beëindigen door middel van vaststellingsovereenkomsten. Om de voorziening op toereikend niveau te houden is een dotatie van €590.155 gedaan. Dit nadeel is gecompenseerd met andere meevallers.

WOPT - melding

De Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens verplicht de door de minister van BZK aangewezen entiteiten, waaronder gemeenten, melding te doen voor werknemers van wie de beloning uit dienstverband en/of toegekende ontslagvergoeding en/of voorzieningen tezamen hoger zijn dan het vastgesteld toetsloon. Het toetsloon bedroeg in 2012 € 193.000.

In het kader van deze wet doet de gemeente Haarlem de volgende melding over 2012:

Belastbaar loon 2012	Voorziening voor betaling op termijn	Categorie	Duur van het dienstverband gedurende het jaar	Vergelijkende gegevens over het jaar 2011
€ 125.986	€ 200.000	Management	Geheel 2012	€ 123.706

3.6.3 Informatievoorziening

Per 1 januari 2012 zijn alle softwarebudgetten gemeentebreed gecentraliseerd. Hierdoor kan een integrale sturing op de inzet van IT middelen en inzicht in de met software gemoeide licentiekosten en beheerlasten worden gerealiseerd. Door de implementatie van nieuwe software zijn de beheerslasten toegenomen, hierdoor is een tekort van €340.000 ontstaan.

Bij controle van het budget bleek dat bepaalde kosten, ten onrechte, niet waren geactiveerd. Door deze kosten te activeren, is het nadeel binnen het bestaande softwarebudget opgevangen en heeft niet tot een nadeel geleid.

In 2012 zijn ook nadelen op telefonie ontstaan, die in de bestuursrapportages zijn gemeld. Door strakkere sturing op de kosten is het eindresultaat van 2012 gunstiger dan de eerdere verwachting en kon het nadeel binnen bestaande budgetten worden opgevangen.

Regionale samenwerking

Voortgang en realisatie 2012

De regionale samenwerking op het gebied van Informatievoorziening is in 2012 op basis van de bestuurlijke intentie opgepakt en onderzocht is of en met welke intensiteit de gemeente Haarlem en Haarlemmermeer kunnen samenwerken op het gebied van Informatievoorziening. Op dit moment heeft de samenwerking geleid tot kennisdeling en kostendeling bij projectmanagement en inkoopvoordeel bij gezamenlijke aanschaf.

Informatievoorziening

Masterplan digitalisering 2012 realisatie

De digitaliseringstrajecten zijn, conform de nota die in december 2012 is voorgelegd, volgens afspraak en kwaliteitseisen gerealiseerd.

In de door Ernst & Young uitgevoerde benchmark digitale dienstverlening heeft de gemeente Haarlem positief gescoord op volwassenheid van de aangeboden producten en de volwassenheid van het digitale loket.

Het Masterplan Digitalisering houdt zich bezig met de ondersteuning en verbetering van bedrijfsprocessen, innovatie van systemen en de architectuur. In 2012 is gewerkt aan de verbetering van de bedrijfsprocessen van Zaakgericht Werken en implementeren van een interactief communicatie platform binnen en buiten de gemeente. Anderszins lag de aandacht op digitale ondersteuning van de publieke processen, zoals digitale dienstverlening, vernieuwing gemeentelijk website alsmede aansluiting zoeken richting ketenpartners, partnergemeenten, burgers en bedrijfsleven met behulp van het beschikbaar stellen van data.

- Het project *'Zaakgericht werken'* is na de doorstart voortvarend opgepakt in 2012.
- Het project *'Verbetering applicatielandschap'* is opgestart in 2012 en in het najaar van 2012 afgerond. De eerste sterk verouderde applicaties met een hoog afbraakrisico zijn uitgefaseerd en vervangen.
- Samen met de gemeenten Haarlemmermeer, Zaanstad en Rotterdam zijn de krachten gebundeld in het project *'LIAS'*, een project gericht op vereenvoudiging en verbetering van de begrotings- en Planning & Control-cyclus. De applicatie is geïmplementeerd, ingericht en in gebruik.
- Het project PSA (Personeel Salaris Administratie): is volgens de planning afgerond.
- In het najaar van 2012 zijn de zelfbedieningsbalies opgewaardeerd naar een nieuwere versie.
- Onlangs is gestart met het project *'Planning tot Communicatie'*. Met behulp van een nieuw geo-informatiesysteem kunnen kaarten, tekeningen en beelden ter beschikking worden gesteld.
- In 2012 is de vervanging van het Raads-/Bestuurlijk informatiesysteem vernieuwd. Het prototype is volgens planning in december 2012 gereed, de test en oplevering is in begin 2013 gepland.

Masterplan ICT 2012 realisatie

Het Masterplan ICT is uitgevoerd en een jaar eerder dan gepland opgeleverd. Binnen de afgelopen drie jaar van realisatie zijn geen noemenswaardige incidenten opgetreden die de bedrijfsvoering hebben verstoord. Met de afronding van dit Masterplan heeft de gemeente Haarlem een toekomstige stabiele ICT infrastructuur voor de komende jaren.

Zoals al eerder genoemd verloopt het Masterplan ICT voor op planning en is afgerond met uitzondering van de inrichting van de technische ruimte en netwerkvoorzieningen in de Zijlpoort. Naast de geplande resultaten in het Masterplan zijn ook additionele resultaten geboekt en zijn de locaties Klein Heiligland, Koningstein en Brinkmann voorzien van de nieuwe ICT omgeving. De projecten werkplekken, platform(datacenter), verbindingen, telefonie, applicatiemigratie & consolidatie en inrichting computerruimte die tussen 2010 en 2012 binnen Masterplan ICT zijn uitgevoerd hebben geresulteerd in een moderne toekomstbestendige IT-infrastructuur en de technische realisatie van het papierloos- en flexwerken. Het rekencentrum van de gemeente is ondergebracht in een extern datacenter wat voldoet aan de laatste eisen met betrekking tot continuïteit en duurzaamheid (energiewaardig). Hiermee kan flexibeler worden ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen zoals organisatiekrimp, groei en zaken als IT in de cloud. Hiermee zijn randvoorwaarden gecreëerd om in te spelen op toekomstige ontwikkelingen.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging is per begin 2012 geformaliseerd in de gemeentelijke organisatie. Vanaf 1 januari 2012 is een Security Officer aangesteld met als doel om het informatiebeveiligingsbeleid te actualiseren en handhaving van het beleid te borgen. In 2012 is de nieuwe IT omgeving van de gemeente getoetst op het voldoen aan de beveiligingseisen en bijbehorende processen en procedures. De meest urgente constatering en aanbevelingen vanuit deze testen zijn opgepakt. Eind 2012 heeft de gemeente een uitwijktest gedaan op het gebied van GBA. Deze test is succesvol verlopen. In 2012

is een groot aantal werkzaamheden uitgevoerd, die in 2013 zullen leiden tot een kwaliteitscertificering van de gemeente conform ISO 27001 (een landelijke standaard voor informatiebeveiliging).

Sanering archief

Veranderingen en herschikkingen in de organisatie leiden tot (nieuwe) archiveringsopgaven. In het archiefinspectierapport eind 2010 is geconstateerd dat er achterstanden zijn in het archief. In 2012 is een gedeelte van deze achterstand voortvarend weggewerkt. Ook is in 2012 een geschikte ruimte voor het archief in het stadhuis opgeleverd. De ruimte is door de archiefinspectie goedgekeurd.

In 2012 heeft de gemeentearchivaris van het Noord-Hollands Archief een inspectie uitgevoerd. Hierin worden kritische opmerkingen gemaakt over de informatiehuishouding. De organisatie is zich er van bewust dat het digitaal werken en het digitaal archiveren nog onvoldoende geborgd zijn. Hierdoor loopt de organisatie risico's in haar bedrijfsvoering en mogelijkheden zich te verantwoorden. Naar aanleiding van dit rapport zijn verbeterpunten geformuleerd die zich bevinden op het terrein van informatiebeheer, invoering digitaal en zaakgericht werken en de sanering en beheer van het papieren archief.

3.6.4 Huisvesting

Raakspoort

In 2012 is nog een aantal zaken in het gebouw aangepast ter bevordering van de klimaatbeheersing. Een evaluatie is uitgevoerd om eventueel een hogere flexnorm door te voeren. Hieruit blijkt dat een hogere flexnorm mogelijk was. Dit heeft ertoe geleid dat enkele collega's naar de Raakspoort zijn verhuisd.

Zijlpoort

De voortgang in de verbouw van de Zijlpoort tot een nieuwe gemeentelijke huisvesting verloopt voorspoedig. Het sloopwerk is achter de rug en de op- en aanbouw is gestart. In het nieuwe gebouw komen circa 430 werkplekken, plus een bedrijfsrestaurant. De verwachting is dat in het derde kwartaal van 2014 naar de Zijlpoort verhuisd kan worden.

3.6.5 Communicatie

Strategische communicatie

Er is een webvisie gemaakt die een basis biedt voor webcommunicatie. De nieuwe website wordt ontwikkeld op basis van deze webvisie. Concreet houdt dit in dat een website ontwikkeld wordt op basis van toptaken en optimale toegankelijkheid voor de gebruikers opgeleverd in 2013.

Website

In 2012 is een langetermijnvisie op de vernieuwing van digitale communicatie in relatie tot digitale dienstverlening gemaakt. Op basis hiervan is eind 2012 gestart met de voorbereidingen voor de realisatie van een nieuwe gemeentelijke website, die medio 2013 wordt opgeleverd.

De website wordt ingericht op de zogenoemde toptaken van de gebruikers van de site; deze kunnen worden omschreven als voornaamste redenen om de website te bezoeken.

Deze toptaken beslaan een gevarieerd gebied van onderwerpen en beleidsvelden, die op dit moment soms nog zijn ondergebracht op andere websites (bijvoorbeeld de WMO-Zorgloketwebsite). Eind 2012 is gestart met een onderzoek naar de effecten hiervan op het zoekgedrag van de gebruikers en de wenselijkheid van de selectie van taken voor de nieuwe website.

Insite

In 2012 is een groot deel van het project Vernieuwing Insite doorlopen. Het nieuwe intranet, HINT, wordt gebouwd in het de Microsofttechnologie Sharepoint om het samenwerken, kennisdelen en projectmatig werken binnen de organisatie te faciliteren. Begin 2013 wordt HINT gelanceerd. Vooralsnog wordt voor samenwerking met externe partners gebruik gemaakt van Pleio.

3.6.6 Financiën

Aanbesteding accountantsfunctie

In 2012 heeft het aanbestedingstraject voor accountantswerkzaamheden geleid tot een contract met PwC. Aanleiding hiervoor was het verlopen van de overeenkomst met Ernst & Young. Binnen die overeenkomst waren geen verlengingsmogelijkheden mogelijk waardoor een aanbestedingsprocedure aan de orde was. De overeenkomst met PwC is aangegaan vanaf 2012 tot en met 2016 en bevat eveneens verlengingsmogelijkheden.

PwC heeft eind 2012 bij de gemeente Haarlem de interim controle uitgevoerd. Hierin zijn verbeterpunten voor de organisatie benoemd. Deze worden geïntegreerd in het verbeterprogramma Haarlem presteert beter.

Digitalisering facturen

Het project Digitalisering facturen is in het eerste halfjaar 2012 succesvol afgerond. Alle gemeentelijke organisatieonderdelen ontvangen en verwerken de inkoopfacturen nu digitaal. Hierdoor verloopt het factuurproces efficiënter en ook het monitoren van dit proces is eenvoudiger en frequenter waardoor de budgethouder dagelijks inzicht heeft in zijn facturenstroom.

Verbeterprojecten

Mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de accountant zijn in 2012 diverse verbeterprojecten gestart en (vrijwel) afgerond, zoals de aansluiting van subadministraties, de onderbouwing van reserves en voorzieningen én de waardering en de aanwezigheid van vaste activa.

Andere verbeterprojecten, in het kader van Haarlem Presteert Beter, zijn in het najaar 2012 gestart met de bedoeling om medio 2013 te worden afgerond. Deze projecten betreffen onder andere het begrotingsbeheer, het verplichtingen en contractenbeheer, een update van het financiële systeem én verdere opschoning van gegevensbestanden.

Horizontaal toezicht

In 2012 is overleg gevoerd met de Belastingdienst over beheer en controle op de door de gemeente Haarlem gevoerde BTW en loonbelastingadministraties. De Belastingdienst heeft de wens uitgesproken om hierover een contract met de gemeente af te sluiten (het zogenoemde “Horizontaal Toezicht”). Het overleg met de Belastingdienst wordt in 2013 voortgezet. Binnen de gemeentelijke organisatie is onder andere met de invoering van een Fiscaal Overleg de tijdige afwikkeling van complexe BTW-dossiers beter gewaarborgd.

Invoering SEPA (Single European Payment Area)

In het najaar 2012 is een onderzoek gestart naar de organisatorische en financiële consequenties van de invoering van SEPA voor de gemeente Haarlem. De resultaten zullen begin 2013 bekend zijn.

3.6.7 Juridische Zaken

Inleiding

In 2012 zijn belangrijke stappen gezet om de basisprocessen bij contractvorming, verordeningen, inkooptrajecten, contractbeheer, de bezwaar- en beroepsprocedures te verbeteren en gereed te maken voor de toekomst. Daarnaast is veel juridische ondersteuning geboden in complexe projecten, zoals bijvoorbeeld de huurlocatie Westergracht, de VvE Brinkmannpassage en grote ontwikkelingsprojecten.

Vermindering administratieve lastendruk

In 2012 is een start gemaakt met uitvoering van het plan door het herontwerpen van de Algemene Plaatselijke Verordening. Daarnaast zijn alle verordeningen die gedurende het jaar zijn gemaakt of gewijzigd volgens de volgende principes vormgegeven:

- Doen wat moet, laten wat mag: alleen de op grond van hogere wet- en regelgeving verplichte verordeningen worden gehanteerd.
- Bij het vaststellen van noodzakelijke gemeentelijke regelgeving worden de modelverordeningen van de VNG gevolgd.
- Elke noodzakelijke regel of toestemmingsvereiste is doelmatig en doeltreffend en levert zo min mogelijk administratieve lasten op voor de overheid, de burger en het bedrijfsleven.

Coördinatie van contractvorming

In 2012 is een bijdrage geleverd aan het uitgevoerde 213a onderzoek naar de contractvorming en het contractbeheer bij ruimtelijke projecten. Doel van het onderzoek was inzicht krijgen in het proces van contractvorming/contractbeheer en de daarin aangebrachte waarborgen voor juridische rechtmatigheid. Het onderzoek heeft handvatten opgeleverd voor de verbetering van contractvorming. In het beschreven proces van contractmanagement bij projecten heeft de borging van de juridische rechtmatigheid een plaats gekregen.

Aanbesteding advocaatdiensten en juridische dienstverlening

De stadsadvocaat is in 2012 aanbesteed, waarbij als apart perceel de juridische dienstverlening (inhuur van tijdelijke juristen) is opgenomen. Aan kantoor Smithuijsen, Winters en de Vries te Haarlem zijn de advocaatdiensten gegund, de juridische dienstverlening aan Yacht. Met beiden zijn goede werkafspraken gemaakt over werkzaamheden voor de gemeente, deze worden goed nageleefd.

Bezwaar, beroep en klachtbehandeling

In 2012 is er sprake geweest van een aanzienlijke toename van zowel bezwaarschriften als beroepszaken. In totaal zijn ongeveer 25% meer zaken binnengekomen. Oorzaken kunnen gevonden worden in de financiële crisis, maar ook de zakelijkere opstelling van verscheidene hoofdafdelingen, en de toenemende mondigheid van de burger.

	Ingekomen	Afgehandeld	Voorraad 1-1-2012	Voorraad 1-1-2013
Bezwaarschriften sociale zekerheid (commissie WWB)	544	428	92	254
Beroep WWB	169	185	84	68
Overige bezwaarschriften (algemene commissie BBS)	591	587	164	168
Beroep BBS	164	117	40	55
Bezwaar rechtspositie	21	11	10	20
Beroep rechtspositie	6	3	8	11
Klachten	139	135	4	4

Wat betreft bezwaren geldt dat zo'n 80-85% tijdig is afgedaan. Doordat er een doorlooptijd in de afhandeling is, start het jaar altijd met een voorraad. Het tijdig afdoen van bezwaren is door de toename van het aantal zaken de laatste maanden onder druk komen te staan. Dit speelt met name bij de afdoening van bezwaren WWB. Zoals te zien is in de laatste twee kolommen van bovenstaande tabel is hier de toename in de voorraad het hoogst.

Schade en verzekeringen

	Ingekomen	Afgehandeld	Voorraad
Voorraad 2011			237
Totaal producten	447	444	
Onder te verdelen in:			
WA claims	305	301	
Proceskosten/griffierecht	142	143	
Voorraad 2012			240

In het totaal is € 294.125,00 uitbetaald aan schades en proceskosten in 2012. Er zijn nog 240 schadeclaims in behandeling. Hieronder een groot aantal letselschades die naar hun aard een langere doorlooptijd kennen.

Het afgelopen jaar is weinig schade aan eigendommen ten gevolge van brand en storm. Dit heeft mede te maken met de maatregelen die worden genomen tussen kerst en nieuwjaar. Zo is voor het derde jaar een brandveiligheidsexpert ingezet om risicopanden te controleren en risico's (open ramen, containers) te melden.

Inkoop en aanbesteding

Contractbeheer

In 2012 is de professionalisering van inkoop en aanbesteding verder voortgezet. Hierbij is de aandacht komen te liggen op de implementatie van de contractenbank. Meer dan 250 overeenkomsten (die inkoop gerelateerd zijn) zijn inmiddels geregistreerd (waarde van meer dan €50.000). Hiermee is het mogelijk voor elke overeenkomst tijdig de benodigde actie te signaleren zoals opzeggen, verlengen, aanbesteden/offerte ronde doen. Hierdoor worden risico's vermeden, risico's op het gebied van de rechtmatigheid en doelmatigheid. Ook is een start gemaakt met het afsluiten van raamcontracten (bijvoorbeeld inzake HRM-dienstverlening).

Inkoopkalender

Na het instellen van een inkoopkalender in 2011 is de inkoopkalender verder geprofessionaliseerd. In 2012 zijn 150 projecten gemeld op de gemeentelijke inkoopkalender. Wel is het aantal inkoopprojecten teruggelopen in het tweede deel van het jaar. Het totale inkoopvolume in 2012 is circa € 165 miljoen, tegenover ruim €190 miljoen in 2011.

De belangrijkste aanbestedingen in 2012 waren: een aantal grote werken, de aanbesteding van de accountant, de stadsadvocaat, de juridische dienstverlening en uitzendkrachten.

3.6.8 Haarlem presteert beter

Dit college heeft hoge prioriteit gegeven aan de verbetering van de bedrijfsvoering. In 2011 heeft het college de raad geïnformeerd over de voorgenomen maatregelen, waaronder het opstellen van een bedrijfsvoeringsplan (mei 2011), de voortgang van eerdere aanbevelingen van de Rekenkamercommissie en de accountant (september 2011) en de inhoud van het verbeterplan bedrijfsvoering "Haarlem presteert beter"(november 2011).

In 2012 heeft het college de raad over de voortgang geïnformeerd met drie informatienota's Voortgangsrapportage 'Bedrijfsvoering op orde' (2012/50326, 2012/132438 en 2012/208095). Het college heeft de accountant gevraagd om bij deze 2^e en 3^e rapportage de eerste bevindingen neer te leggen over de zichtbare verbeteringen die zij waarnemen en waar deze veranderingen aan bijdragen. Zowel als bijdrage aan de eerste stap van het zelfcontrolerend vermogen van de organisatie, als ook voor de veranderende rol van de accountant zelf. Om zich een beeld te vormen van de voortgang en aanpak van de verbeteringen binnen de organisatie, heeft de accountant in aanvulling op het verslag van bevindingen bij de jaarrekening 2011, diverse medewerkers van de gemeente Haarlem geïnterviewd. Zijn rapportage, getiteld "Voortgangsrapportage ontwikkeling bedrijfsvoering" (d.d. 25 mei 2012), is als bijlage bij de derde informatienota toegevoegd (2012/208095). De accountant heeft de boodschap kort samengevat als: "Verbeterprogramma bedrijfsvoering goed opgestart, eerste resultaten zichtbaar."

Na de derde informatienota verantwoordt het college zich naar de raad in de bestuursrapportages. Het college laat zien welke stappen gezet zijn en gezet worden om de bedrijfsvoering te verbeteren. De verantwoording richt zich op het proces en de concrete maatregelen die worden uitgevoerd binnen de volgende thema's:

- Kaderstelling en controlemogelijkheden van de raad

- Budgetverantwoordelijkheid en beheer
- Aanbevelingen gericht op ondersteunende middelenfuncties waaronder de financiële administratie
- Aanbevelingen gericht op cultuuraspecten
- Gegevensgerichte aanbevelingen

Deze indeling is ook gehandhaafd in het overzicht met aanbevelingen van de RKC en accountant bij de Programmabegroting 2013-2017.

Maatregelen die genomen worden om de betrouwbaarheid van informatie te verbeteren zijn hierna kort toegelicht.

- Strakke sturing op planning en voortgang
Een ambtelijke stuurgroep bewaakt de hoofdplanning en de inhoudelijke afspraken.
- Heldere verantwoordelijkheden
Budgethouders worden aangesproken op de eigen verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke kwaliteit en betrouwbaarheid van de stukken. Deze manier van werken is een vertaling van de begrippen ‘zelfcontrolevermogen’ en het ‘review model’. Tussentijds wordt het Directieteam geïnformeerd over de voortgang en worden eventuele afwijkingen voorgelegd. Sturing hierop wordt zo integraal aangepakt.
- Accountant na interne toets
In voorgaande jaren was de accountant al tijdens het proces betrokken bij het jaarrekeningtraject en had met diverse mensen binnen de organisatie contact. In de nieuwe werkwijze doet de organisatie eerst zijn werk (‘review model’) en vervolgens sluit per 1 maart de accountant aan. Ook lopen alle contacten met de accountant via de coördinator jaarrekening. Alle dossiers die de accountant nodig heeft voor zijn onderzoek zijn elektronisch beschikbaar en intern getoetst met het ‘review model’ (bv. onderbouwing voorzieningen).

In de zomer van 2012 is het ambtelijke verbeterprogramma 2012 “De Budgethouder Centraal” gestart. Met dit programma zijn veranderingen ingezet en gerealiseerd in budgetbeheersing. De aandacht van de budgethouder bij zijn budgetten en verantwoording wordt steeds beter georganiseerd. In 2012 is in aanloop naar de tweede en derde bestuursrapportage respectievelijk per 30 juni en 30 september 2012 de “hard close” ingezet, een tussentijdse afsluiting van de administratie. Daarbij is gewerkt met “scrumming”, een techniek waarbij onder aansturing van een “scrummaster” met alle verantwoordelijken en betrokkenen in een proces gedurende enkele dagen intensief wordt gewerkt aan het opleveren van P&C producten die voldoen aan vooraf gedefinieerde kwaliteitsaspecten.

In 2012 is een kader voor financial audit ontwikkeld en wordt op verzoek van de directie intern een financial audit uitgevoerd op de getrouwheid en rechtmatigheid van budget en verantwoordingen bij de hard close. In 2013 wordt verder geïnvesteerd in de opzet en de kwaliteit van financial audit.

Na intern onderzoek is geconcludeerd dat de kwaliteit van samenwerking in de financiële kolom om een herschikking van taken en verantwoordelijkheden vraagt. In 2013 wordt op herschikking aangestuurd die in 2014 gestalte zal krijgen.

De budgethouder is in 2012 middels een enquête en sessies actief zijn mening gevraagd over zijn visie op de verbetering van zijn budgetbeheer. Aan de gemelde knelpunten en verbeteringen wordt in 2013 verder uitgewerkt en aangestuurd met een actieplan.

3.7 Verbonden partijen en subsidies

3.7.1 Inleiding

Deze paragraaf biedt een beknopt overzicht van het beleid ten aanzien van verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen waar de gemeente een relatie mee heeft. Dit is samengevat in een overzicht van de verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen.

De gemeente kan en wil niet alles zelf doen; bovendien is zelf doen ook niet altijd de meest doelmatige manier. In de kaderstellende nota Subsidiesystematiek (2012/113347) heeft de gemeente aangegeven hoe zij komt tot de keuze of zij iets zelf doet / laat doen, zij dit via inkoop / aanbesteding doet of via het verstrekken van subsidie. Het zelf laten doen kan bijvoorbeeld zijn via een gemeenschappelijke regeling met andere overheden.

Als wordt samengewerkt met een partij waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft, spreekt men van een verbonden partij. Voorbeelden zijn de gemeenschappelijke regelingen Paswerk en Cocensus. Als er alleen sprake is van een financieel belang, spreekt men van een subsidierelatie.

3.7.2 Kaders verbonden partijen

De nota *Verbonden partijen in Haarlem* uit 2009 (BIS 2008/226666) vormt het kader voor de samenwerking met verbonden partijen. De belangrijkste punten daaruit staan hieronder kort weergegeven.

- Een verbonden partij is een organisatie waar de gemeente zowel een financieel belang in heeft als (gedeeltelijke) bestuurlijke zeggenschap over heeft. Er is een financieel belang als de gemeente geld kwijtraakt als de organisatie failliet gaat. Als de gemeente zitting heeft in het bestuur van de organisatie of daarvan aandeelhouder is, is sprake van bestuurlijke zeggenschap.
- Gesubsidieerde instellingen zijn formeel geen verbonden partij, omdat de gemeente er geen bestuurlijke zeggenschap over heeft. De relatie die de gemeente heeft met grote instellingen die meer dan € 0,5 miljoen per jaar subsidie van de gemeente ontvangen, wordt (vanwege het maatschappelijk belang) ook op dezelfde wijze vormgegeven als die met een formele verbonden partij.
- Een methode van toezichtsclassificatie bepaalt de intensiteit van de relatie met een verbonden partij of grote gesubsidieerde instelling, met name op het terrein van toezicht door de gemeente.
- De gemeente hanteert een beslisboom om te beslissen of samenwerking voordelen biedt en welke vorm van samenwerking daarbij het meest gewenst is. De beslisboom wordt ook gebruikt bij periodieke evaluatie van bestaande relaties.
- Naast de beslisboom wordt ook getoetst aan andere wettelijke (Europese) regels, zoals voor aanbesteding, staatssteun en belastingen.
- Raad en college houden hun rollen gescheiden: de raad is verantwoordelijk voor de kaderstelling en de doelstellingen van de gemeente en daarmee voor het algemene beleid voor verbonden partijen en subsidieverlening (het wat), het college is verantwoordelijk voor de realisatie van de doelstellingen (het hoe).
- Door de scheiding van de rollen nemen raadsleden geen zitting in een bestuur van een gemeenschappelijke regeling, tenzij de gemeente daarin meer zetels heeft dan collegeleden of wanneer de regeling is aangegaan door de raad.
- Zittende raads- en collegeleden en werknemers van de gemeente nemen geen zitting in bestuursorganen (zoals directie, bestuur, raad van commissarissen en raad van toezicht; het aandeelhouderschap valt hier niet onder) van stichtingen en vennootschappen die een verbonden partij vormen met de gemeente, of van daarmee gelijkgestelde grote gesubsidieerde instellingen.
- De relaties met verbonden partijen en grote gesubsidieerde instellingen worden vormgegeven rond de begrippen sturing, beheersing, verantwoording en toezicht. Overkoepelend element is onderling vertrouwen.
- Waar sprake is van meerdere rollen van de gemeente, zoals een eigenaars- en opdrachtgeversrol

bij vennootschappen, worden deze rollen zoveel mogelijk door verschillende collegeleden vervuld. Vervolgens worden deze rollen ook weer door verschillende ambtenaren vervuld, die bij verschillende organisatieonderdelen kunnen werken.

3.7.3 Toepassing kaders verbonden partijen

Voor alle verbonden partijen is de verwachting dat deze de komende jaren blijven bestaan en dat Haarlem daar aan verbonden blijft, als deelnemer of als (mede) aandeelhouder. Deze verbintenis komt voort uit de gewenste samenwerking met deze partijen op grond van de werkzaamheden die zij voor de gemeente verrichten. Wel speelt bij twee partijen een discussie over de (juridische) vorm van de samenwerking. Dat zijn het Recreatieschap Spaarnwoude en Paswerk. In het overzicht van de partijen verderop in deze paragraaf wordt daar nader op ingegaan.

Voor de grote gesubsidieerde instellingen geldt dat het hanteren van het nieuwe kader voor subsidieverstreking gevolgen kan hebben voor de samenwerking. Het afwegingskader is toegepast op de gemeentelijke doelen in de Programmabegroting 2012-2016. De informatienota hierover (SZ/2012/207540) is op 6 september 2012 besproken in de commissie Bestuur. De kern van de nota is dat de veranderingopgave beperkt is (over het algemeen wordt het juiste instrument toegepast); dat de bestaande subsidies bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen en dat de echte veranderingopgave ligt in de toepassing van de nieuwe systematiek in de komende jaren. Daarnaast bleek bij de toepassing van het afwegingskader dat de gemeentelijke doelstellingen meer smart geformuleerd moesten worden.

In de Programmabegroting 2013-2017 is dit gerealiseerd, zodat de afweging welk instrument moet worden toegepast beter gemaakt kan worden. De kaderstellende nota is een theoretisch kader dat we in 2012 verder hebben uitgewerkt, voor toepassing in de praktijk. In 2012 is gewerkt aan het formuleren van richtlijnen voor het maken van eenduidige prestatieafspraken. Onderzocht is of het wenselijk is een basisinfrastructuur (BIS) te benoemen, waarbij een gesloten inschrijving wordt toegepast. We hebben bestuurlijk aanbesteden vertaald naar een subsidiedialoog en er is een maatwerkopleiding voor de organisatie voorbereid. Dit instrumentarium wordt in 2013 uitgerold. De partners in de stad en de eigen organisatie zijn in 2012 betrokken door middel van een klankbordsessie en een themabijeenkomst.

3.7.4 Toepassing risicoclassificatie

Als onderdeel van het intensiveren van het risicomanagement in het algemeen, is in 2011 voor het eerst een classificatiemethodiek toegepast, op basis waarvan inzicht kan worden verkregen hoe intensief de toezichtsrelatie van de gemeente met een verbonden partij of gesubsidieerde instelling moet zijn om te waarborgen dat de gemeentelijke doelstellingen worden gerealiseerd. Door middel van vragen en antwoorden op 10 aandachtsgebieden ontstaat hiervan een beeld. Afhankelijk van de uitkomst bepaalt de gemeente haar mate van toezicht, variërend van normaal via verhoogd tot intensief. Doel hiervan is te vermijden dat gemeentelijke beleidsdoelstellingen slechts gedeeltelijk of helemaal niet worden gehaald. Dat is namelijk zowel voor de gemeente als voor een instelling een ongewenste situatie. Voor de gemeente kan dit leiden tot het niet realiseren van gewenste maatschappelijke effecten en doelen. Voor een instelling kan het niet realiseren van de in de subsidiebeschikking vastgelegde doelen en prestaties leiden tot een terugbetalingsverplichting.

De bril waardoor de gemeente naar een instelling kijkt is een andere dan die waardoor de betreffende instelling naar zichzelf kijkt. Dat kan leiden tot verschillende oordelen over een zelfde onderwerp. Dat past ook bij de verschillende verantwoordelijkheden; ieder is immers verantwoordelijk voor zijn eigen organisatie en de daarbij behorende doelstellingen. Verder zit er achter elk antwoord een verhaal; daar is de gemeente zich van bewust. De classificatiemethodiek geeft immers alleen een indicatie aan de hand van uniforme vragen. In de vormgeving van het individuele toezicht kan rekening worden gehouden met het individuele verhaal van een instelling achter de uitkomst van de classificatie.

De classificatie is gebaseerd op ruim 60 vragen, verdeeld over tien onderwerpen zoals inkomsten,

personeel, vermogen en concurrentie. De antwoorden op de vragen leiden tot een score, variërend van 10 tot 50. Bij een score tussen 10 en 25 is sprake van normaal toezicht; bij een score tussen 25 en 35 geldt er verhoogd toezicht en boven de 35 is sprake van intensief toezicht. De invulling van het verhoogd of intensief toezicht is niet gestandaardiseerd, om redenen zoals hiervoor aangegeven. De classificatie wordt jaarlijks voor de gemeentebegroting opgesteld, op basis van de jaarverslagen en de jaarrekeningen van de verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen.

De verbonden partijen hebben voor 2013 de kwalificatie normaal toezicht gekregen. In 2012 vielen de gemeenschappelijke regelingen Veiligheidsregio Kennemerland en het Werkvoorzieningschap Zuid-Kennemerland (Paswerk) nog onder verhoogd toezicht.

Daarnaast geldt voor twee grote gesubsidieerde instellingen de kwalificatie verhoogd toezicht. Dat zijn de Stichting Kontext en de Stichting Hart.

Op basis van de hiervoor geschetste inventarisatie werden in 2012 de gemeenschappelijke regelingen Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) en het Werkvoorzieningschap Zuid-Kennemerland (Paswerk) geclassificeerd onder verhoogd toezicht.

3.7.5 Toepassing verhoogd toezicht

VRK

Voor de VRK stond 2012 in het teken van het verder op orde brengen van de bedrijfsvoering. Medio 2012 heeft de accountant van de VRK de verrichte werkzaamheden en activiteiten nogmaals tegen het licht gehouden en geconstateerd dat de aanbeveling uit de periode 2009-2010 goed zijn uitgevoerd. De uitvoering van de FLO-regeling beroepspersoneel is in 2012, in samenwerking met de gemeenten Haarlemmermeer en Velsen (de andere 2 gemeenten met beroepspersoneel) volledig doorgelicht en op orde gebracht. De uitvoering van deze ingewikkelde regeling is nu ook geborgd, inclusief een ramingssysteem waarmee een goede prognose voor de toekomstige FLO-kosten afgegeven kan worden. Ook het 2^e loopbaanbeleid, dat hoge FLO-kosten moet voorkomen, is op de agenda gezet. Naar verwachting sluit de Jaarrekening 2012 van de VRK met een voordelig saldo van € 1 miljoen. Eind 2012 is de functie voor directeur Bedrijfsvoering definitief ingevuld en is de functie voor directeur Publieke Gezondheid vacant geworden.

Paswerk

De gemeente onderhoudt reeds intensief contact met Paswerk, daarom heeft het verhoogde toezicht niet hoeven leiden tot een verdere intensivering daarvan of tot andere maatregelen. Medio 2012 is voor alle verbonden partijen de risicoclassificatie opnieuw uitgevoerd. Het resultaat is gepubliceerd in de begroting 2013. Voor Paswerk resulteerde dit in de classificatie 'normaal toezicht'. Redenen hiervoor waren het doorvoeren van verbeteringen in de bedrijfsvoering als gevolg van de afronding van een reorganisatie.

Stichting Hart

Er is in 2012 zeer veelvuldig ambtelijk en bestuurlijk overleg geweest tussen de gemeente Haarlem en stichting Hart om de stichting weer financieel gezond te krijgen. Dit heeft er toe geleid dat de stichting een beleidsplan heeft ingediend voor de nieuwe cultuurnotaperiode 2013-2016.

Vooralsnog kan er een sluitende begroting worden opgesteld, maar dat is wel mede afhankelijk van gemeentelijke besluitvorming inzake de toekomstige huisvesting van HART. Daarover vindt nog besluitvorming plaats in college en raad. De stichting is nu in haar geheel gehuisvest in de Egelantier.

Stichting Kontext

Met Kontext zijn er in 2012 verschillende gesprekken gevoerd. Daarbij stond de risicoclassificatie en de uitvoering van het prestatieplan 2012 centraal, naast de bezwaarprocedure die Kontext is gestart over de bezuinigingen die zijn opgelegd voor 2013 en volgende jaren.

Bij de bespreking van de activiteitencijfers is gebleken dat de registratie van Kontext op onderdelen nog niet conform de verwachting is. In die zin is 2012 een overgangsjaar bij de verbetering van hun administratieve organisatie. Kontext heeft ondanks een toenemende vraag naar maatschappelijke dienstverlening nog geen wachtlijsten. Kontext heeft in 2012 een intentieovereenkomst tot vergaande samenwerking met stichting MEE gesloten. Deze strategische samenwerking moet een positieve impuls geven aan de financiële situatie van Kontext. Aan Kontext is gevraagd om voor de risicoclassificatie in de volgende jaarrekening een paragraaf op te nemen voor: langlopende contracten en weerstandsvermogen.

In het najaar is weer uitgebreid gesproken over de bedrijfsvoering van Kontext. In hun managementrapportage is duidelijk uiteengezet hoe de activiteiten verlopen in 2012, afgezet tegen de prognose over de eerste drie kwartalen. Een aantal producten wijken nog af van de productieafspraken. Bij de advisering over het jaarverslag over 2012 zal hier extra aandacht aan worden besteed.

3.7.6 Overzicht verbonden partijen

In onderstaand overzicht staat per verbonden partij aangegeven wie de deelnemers / aandeelhouders zijn, wat het doel is en wat het belang/risico is.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam:	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)
Doel:	Uitvoeren van taken op het terrein van regionale Brandweerzorg, Meldkamer, Rampenbestrijding, GGD en GHOR (ongevallen en rampen)
Programma:	2 Veiligheid, vergunningen en handhaving 3 Welzijn, Gezondheid en Zorg 4 Jeugd, Onderwijs, Sport
Deelnemers:	Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort
Bijdrage 2012:	€ 1.270.000 Bijdrage regionale brandweertaken; € 2.350.000 Bijdrage GGD basispakket.
Belang Haarlem:	31%
Risicoclassificatie:	21,5 → normaal toezicht
Ontwikkelingen:	Veranderende veiligheidsvoorschriften kunnen gevolgen hebben voor inhoud, omvang en kosten van de werkzaamheden. In 2012 zijn voorbereidingen getroffen voor de vorming van de Nationale politie. In 2013 worden hiervan de gevolgen zichtbaar, met name voor de meldkamer Kennemerland.
Website:	www.vrk.nl

Naam:	Werkvoorzieningschap Zuid-Kennemerland (Paswerk)
Doel:	Uitvoering Wet Sociale Werkvoorziening
Programma:	7 Werk en inkomen
Deelnemers:	Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Zandvoort
Bijdrage 2012:	€ 18.595.620 (excl. subsidie uitstroom duurzame arbeid van € 3.000.000).
Belang Haarlem:	85%
Risicoclassificatie:	23,3 → normaal toezicht
Ontwikkelingen:	De landelijke wijzigingen in de wet- en regelgeving over de sociale werkvoorziening hebben ingrijpende gevolgen voor Paswerk. Dit geldt zowel voor het aantal als de aard van de geplaatste SW- medewerkers, evenals voor de inhoud van de werkzaamheden van Paswerk. Ook voor de ambtelijke medewerkers heeft dit gevolgen. Ook wordt onderzocht wat de gewenste juridische vorm is waarin Paswerk haar werk zo optimaal mogelijk kan doen.
Website:	www.paswerk.nl

Naam: **Recreatieschap Spaarnwoude**
Doel: Besturen en beheren van het recreatiegebied Spaarnwoude
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Deelnemers: Amsterdam, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Velsen, Provincie Noord-Holland
Bijdrage 2012: € 294.364
Belang Haarlem: 13%
Risicoclassificatie: 21,4 → normaal toezicht
Ontwikkelingen: In 2012 is een uitgebreid rapport verschenen over de mogelijkheden van recreatiewoningen bij Fort Benoorden Spaarndam. De deelnemende gemeenten zijn het oneens over de afwikkeling van de verkeerstoename. Dit heeft geleid tot een staken van stemmen in het bestuur van het Recreatieschap. Hierdoor blijft nog onduidelijk wat er met het plan gaat gebeuren. Dit geldt ook voor de juridische vorm van samenwerking.
Website: www.recreatienoordholland.nl

Naam: **Noord Hollands Archief**
Doel: Beheren en beschikbaar stellen van rijks-, provinciale-, regionale- en gemeentelijke archieven
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Deelnemers: Haarlem, Velsen en het Rijk
Bijdrage 2012: € 1.857.595
Belang Haarlem: 38%
Risicoclassificatie: 23,3 → normaal toezicht
Ontwikkelingen: Voor de nabije toekomst worden geen grote wijzigingen verwacht in de werkzaamheden van het Archief.
Website: www.noord-hollandsarchief.nl

Naam: **Cocensus**
Doel: Uitvoerende werkzaamheden met betrekking tot het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen
Programma: 10 Financiën en algemene dekkingsmiddelen
Deelnemers: Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan en Wormerland.
Bijdrage 2012: € 2416.300
Belang Haarlem: 38 %
Risicoclassificatie: 21,2 → normaal toezicht
Ontwikkelingen: Het streven is om geleidelijk het aantal deelnemers en/of klanten uit te breiden.
Website: www.cocensus.nl

Naam: **Samenwerking CAREL**
Doel: Centrale Administratie- en registratie Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten en Leerplicht
Programma: 4 Jeugd, Onderwijs, Sport
Deelnemers: Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort
Bijdrage 2012: € 274.000 (deze kosten worden gedekt uit bijdragen van de regiogemeenten, bijdrage binnen de begroting van Haarlem en door een bijdrage vanuit de Rijksbijdrage RMC).
Belang Haarlem: De gemeente Haarlem is centrumgemeente voor CAREL en beheert de middelen, coördineert het beleid en koopt de (regionale) uitvoering in.
Risicoclassificatie: De uitvoering van deze regeling is onderdeel van de gemeentelijke organisatie van Haarlem. Daarom is het niet mogelijk om een risicoclassificatie op te stellen.

Ontwikkelingen: In 2013 wordt naar verwachting een regionaal leerplicht/RMC- loket ingevoerd waar

Carel onderdeel vanuit zal maken. Voor de werkzaamheden Carel heeft dit geen consequenties.

Website: www.rmc-westkennemerland.nl

Stichtingen

Naam: Stichting Parkmanagement Waarderpolder
Doel: De ontwikkeling van het gebied Waarderpolder tot een volwaardig bedrijvenpark
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Deelnemers: Gemeente Haarlem, Industrie Kring Waarderpolder
Bijdrage 2012: € 42.632
Belang Haarlem: 50%
Risicoclassificatie: De omvang van de stichting (organisatie en financiën) en het financiële belang van Haarlem erin zijn van een dusdanig beperkte omvang dat het opstellen van een risicoclassificatie niet zinvol is.
Ontwikkelingen: Voor de nabije toekomst worden geen grote wijzigingen verwacht in de werkzaamheden.
Website: www.waarderpolder.nu

Vennootschappen

Naam: NV SRO
Doel: De exploitatie van sport-, recreatie-, onderwijs- en welzijnsfaciliteiten en het ter beschikking stellen van ruimte, faciliteiten, techniek en logistiek. Het verrichten van werkzaamheden en het verrichten van diensten en adviezen op het gebied van sport, recreatie, onderwijs en welzijn daaronder begrepen het organiseren van evenementen
Programma: 4 Jeugd, Onderwijs, Sport
Deelnemers: Haarlem, Amersfoort
Belang Haarlem: 50%
Aandelenkapitaal: € 3.958.000
Eigen vermogen: € 8.001.000 (jaarrekening 2011 voor winstbestemming)
Resultaat (2011): € 1.146.000, dividenduitkering aan Haarlem € 573.000
Risicoclassificatie: 23,1 → normaal toezicht
Ontwikkelingen: In 2012 is de organisatie van SRO overgestapt op een indeling in twee regio's: Eemland en Kennemerland. Hiermee is de dienstverlening aan opdrachtgevers (gemeenten) en de klanten (sporters en sportorganisaties) verbeterd. Ook kan hierdoor efficiënter en effectiever worden gewerkt, met een kostenbesparing als gevolg voor de opdrachtgevers. De strategie van de SRO is om in beide regio's de positie geleidelijk verder te verbeteren. In 2012 is een nieuwe algemeen directeur aangetreden.
Website: www.sro.nl

Naam: Spaarnelanden NV
Doel: Verzorgen van de huisvuilinzameling en (straat)reiniging
Programma: 9 Kwaliteit fysieke leefomgeving
Deelnemers: Haarlem
Belang: 100%
Aandelenkapitaal: € 7.704.000
Eigen vermogen: € 11.031.000 (jaarrekening 2011 voor winstbestemming)
Resultaat (2011): € 207.000, dividenduitkering aan Haarlem € 200.000
Risicoclassificatie: 23,7 → normaal toezicht

Ontwikkelingen: In 2012 is een onderzoek (op grond van art 213a gemeentewet) gepubliceerd naar de doelmatige besteding van de afvalstoffenheffing. Op twee hoofdzaken zijn verbeteringen voorgesteld. Ten eerste verbetering van de relatie van de gemeente als eigenaar/aandeelhouder met Spaarnelanden. Dit betreft de zogenoemde verticale relatie in het besturingsmodel. En ten tweede een verbetering van de relatie tussen de gemeente als opdrachtgever en Spaarnelanden als opdrachtnemer, de zogenoemde horizontale relatie in het besturingsmodel. De uitvoering van de verbeteringen is gestart en zal in 2013 worden afgerond.

Website: www.spaarnelanden.nl

Naam: **Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)**

Doel: Bancaire dienstverlener

Programma: 10 Financiën en algemene dekkingsmiddelen

Deelnemers: Nederlandse gemeenten, provincies en het Rijk

Aandelenkapitaal: € 29.000

Belang Haarlem: 0,41%

Risicoclassificatie: Vanwege het geringe belang van Haarlem in de BNG is geen classificatie opgesteld.

Ontwikkelingen: Er worden geen veranderingen in de relatie tussen Haarlem en de BNG verwacht.

Website: www.bng.nl

Naam: **N.V. Nuon Energy**

Doel: Productie en leveringsbedrijf van energie

Programma: 10 Financiën en algemene dekkingsmiddelen

Deelnemers: Nederlandse gemeenten, provincies en het Rijk

Aandelenkapitaal: 25 juni 2009 is besloten om het gemeentelijk aandelenpakket in Nuon N.V. te verkopen aan Vattenfall volgens de daarvoor geldende afspraken. Tegelijkertijd is de gemeente toegetreden tot het nieuwe bedrijf N.V. Nuon Energy. Volgens de fusieafspraken vindt de overdracht van de gemeentelijke aandelen plaats in enkele tranches over een periode, die eindigt op 30 juni 2015. T/m 2015 wordt jaarlijks €100.000 dividend ontvangen (behalve in 2014)

Belang Haarlem: 0,1%

Risicoclassificatie: Vanwege de verkoop van de aandelen door Haarlem is geen classificatie opgesteld.

Ontwikkelingen: Naast de veranderingen wegens de verkoop van de aandelen worden geen veranderingen in de relatie tussen Haarlem en Nuon verwacht.

Website: www.nuon.nl

Naam: **Liander N.V.**

Doel: Netbeheer (aanleg, onderhoud en het beheer van het energienetwerk), daarnaast distribueren en transporteren van elektriciteit en gas voor producenten en afnemers

Programma: 10 Financiën en algemene dekkingsmiddelen

Deelnemers: Nederlandse gemeenten, provincies en het Rijk

Belang Haarlem: 0,1%

Risicoclassificatie: Vanwege het geringe belang van Haarlem in Liander is geen classificatie opgesteld.

Ontwikkelingen: Er worden geen veranderingen in de relatie tussen Haarlem en Liander verwacht.

Website: www.liander.nl

3.7.7 Overzicht grote gesubsidieerde instellingen

De relatie die de gemeente heeft met grote instellingen die meer dan € 0,5 miljoen per jaar subsidie van de gemeente ontvangen, wordt op dezelfde wijze vormgegeven als die met een formele verbonden partij. Het verschil met een formele verbonden partij is dat de gemeente bij de gesubsidieerde

instellingen *niet* in het bestuur (directie of raad van toezicht) zit. Deze instellingen zijn dus bestuurlijk geheel zelfstandig; de gemeente geeft subsidie omdat de instellingen bepaalde werkzaamheden verrichten. Van de zestien grote gesubsidieerde instellingen vielen alleen de stichtingen Hart en Kontext in de categorie verhoogd toezicht.

Naam:	Stichting Blijfgroep
Doel:	Bieden van preventie, opvang en ambulante hulp bij huiselijk geweld
Programma:	3 Welzijn, gezondheid en zorg
Subsidie 2012:	€ 1.566.595
Risicoclassificatie:	22,3 → normaal toezicht
Website:	www.blijfgroep.nl
Naam:	Leger des Heils
Doel:	Opvang van dak- en thuislozen
Programma:	3 Welzijn, gezondheid en zorg
Subsidie 2012:	€ 1.845.923
Website:	www.legerdesheils.nl
Naam:	Stichting Zorgbalans
Doel:	Bieden van hulp aan mensen met een zorgbehoefte om zolang mogelijk en op eigen wijze vorm en inhoud te geven aan hun leven, zowel thuis als in diverse zorglocaties.
Programma:	3 Welzijn, gezondheid en zorg
Subsidie 2012:	€ 592.511
Website:	www.zorgbalans.nl
Naam:	Stichting Dock
Doel:	Stimuleren van zelfredzaamheid en actief burgerschap
Programma:	3 Welzijn, gezondheid en zorg
Subsidie 2012:	€ 3.073.903
Website:	www.dock.nl
Naam:	Haarlem Effect
Doel:	Verzorgen van wijkgericht welzijnswerk in Haarlem
Programma:	3 Welzijn, Gezondheid en Zorg 4 Jeugd, Onderwijs en Sport
Subsidie 2012:	€ 2.164.194
Website:	www.welzijnswerk-haarlem.nl
Naam:	Stichting Kontext
Doel:	Het bieden van maatschappelijke ondersteuning aan inwoners die zich in een kwetsbare positie bevinden
Programma:	3 Welzijn, Gezondheid en Zorg en 4 jeugd, Onderwijs en Sport 7 Werk en inkomen
Subsidie 2012:	€ 3.360.641
Website:	www.kontext.nl
Naam:	Jeugdgezondheidszorg Kennemerland (onderdeel van Viva zorggroep)
Doel:	Jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen in de gemeente Haarlem.

Programma: 4 Jeugd, onderwijs en sport
Subsidie 2012: € 2.797.631
Website: www.vivazorggroep.nl

Naam: **Stichting Spaarne Peuters**
Doel: Exploiteren van meerdere peuterspeelzalen in Haarlem en Spaarndam
Programma: 4 Jeugd, Onderwijs en Sport
Subsidie 2012: € 2.234.948
Website: www.spaarnepeuters.nl

Naam: **Stichting SportSupport Kennemerland**
Doel: Ontwikkelen en ondersteunen van breedtesport in Haarlem
Programma: 4 Jeugd, onderwijs en sport
Subsidie 2012: € 320.772,--
Website: www.sportsupport.nl

Naam: **Stichting Hart**
Doel: Kennis bijeen brengen en overdragen op het gebied van kunst-, cultuur- en erfgoededucatie en mensen en initiatieven samenbrengen
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Subsidie 2012: € 1.772.383 (plus een incidentele bijdrage i.v.m. verhuizing van € 109.000 en € 15.000 t.b.v. overdracht gemeentelijk kunstmenu.
organisaties: Volksuniversiteit, Muziekschool Zuid-Kennemerland en Hart..
Website: www.hart-haarlem.nl

Naam: **Stichting Bibliotheek Haarlem en omstreken**
Doel: Bibliotheekvoorziening, bereiken van groepen burgers met een informatieachterstand, ontmoetingsplaats voor stedelijke en regionale initiatieven en activiteiten, dienstverlening aan scholen, bedrijven en de overheid (zgn. Leasebibliotheek)
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Subsidie 2012: € 4.717.344
Website: www.sbhaarlem.nl

Naam: **Stichting City Marketing Haarlem**
Doel: Bevorderen van toerisme, recreatie en vrijetijdsbesteding
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Subsidie 2012: € 716.410
Website: www.vvvhhaarlem.nl

Naam: **Stichting Frans Hals Museum | De Hallen Haarlem**
Doel: Kunstmuseum met een breed opgezette collectie. Moderne en hedendaagse kunst worden in wisselende tentoonstellingen gepresenteerd in De Hallen
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Subsidie 2012: € 3.467.616 (incl.. eenmalige bijdrage inrichting depot ad € 300.000)
Website: www.franshalsmuseum.nl

Naam: **Stichting Patronaat**
Doel: Verzorgen van optredens in het poppodium

Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Subsidie 2012: € 1.554.818
Website: www.patronaat.nl

Naam: **Stichting Stadsschouwburg en Philharmonie Haarlem**
Doel: Verzorgen van culturele programma's in de concertzalen en schouwburg
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Subsidie 2012: € 5.820.834
Website: www.theater-haarlem.nl

Naam: **Stichting Toneelschuur**
Doel: Verzorgen van theater en filmvoorstellingen
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Subsidie 2012: € 2.025.793
Website: www.toneelschuur.nl

3.8 Grond- en vastgoedbeleid

3.8.1 Inleiding

De gemeente is eigenaar van grond en gebouwen die nodig zijn om ruimtelijke en/of maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Het Haarlemse grond- en vastgoedbeleid is het kader waarbinnen het gemeentelijk vastgoed wordt ontwikkeld en geëxploiteerd. In de nota Grondbeleid is het grond- en vastgoedbeleid gezien tegen de achtergrond van de visie en ambitie van Haarlem en de wijze waarop de gemeente de regiefunctie in de stedelijke ontwikkeling vormgeeft. In mei 2006 heeft de raad de Nota Grondbeleid (BIS 2006 244968) vastgesteld. Naar verwachting wordt het voorjaar van 2013 een geactualiseerde Nota grondbeleid vastgesteld, die antwoord zal geven op de huidige marktsituatie en nieuwe inzichten op de regiefunctie.

Periodiek actualiseert en publiceert de gemeente in de Nota Grondprijzen (laatste versie: BIS 2011 289157) de nadere invulling hiervan voor het uitgiftebeleid en het grondprijdbeleid.

In de Financiële Beheerverordening (BIS 2012 481949) zijn de algemene financiële spelregels opgenomen voor de gemeente Haarlem. Daarin zijn onder meer uitgewerkt de richtlijnen voor de waardering en exploitatie van gronden en overig vastgoed, de bevoegdheden van college en raad en de regels die gelden voor toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves voor grondexploitatie, erfpacht en vastgoed.

Ontwikkelingen

- De economische crisis houdt onverminderd aan en blijft invloed hebben op de verwachtingen binnen de gemeentelijke grondexploitaties. Veel projecten ondervinden vertraging c.q. uitstel omdat marktpartijen problemen hebben in de nieuwbouw-woningmarkt. Met name de gestapelde bouw vindt weinig afzet en die is juist vaak gepland in de programma's.
- De in de Haarlemse grondexploitaties opgenomen kantorenprogramma's zullen nader geanalyseerd moeten worden. Haalbaarheid op projectniveau, alsmede de verbindingen op Metropool Regio Amsterdam (MRA) niveau moeten zorgvuldig worden herzien.
- Het is in deze tijd onduidelijk wat prognoses met betrekking tot huizenprijzen in de nieuwbouw moeten betekenen. Het is niet eenvoudig te bepalen in hoeverre de grondopbrengst mee daalt met een lagere verkoopprijs, omdat de bouwkosten ook zakken. Overigens hebben de meeste lopende (gecontracteerde) projecten min of meer gefixeerde prijzen.
- In het voorjaar van 2012 heeft de Commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording Gemeenten en Provincies) een aantal "stellige uitspraken en aanbevelingen" gepubliceerd waarin zij bepaalde verplichte zaken verduidelijkt en aanbevelingen doet. De uitspraken en aanbevelingen met betrekking tot de grondexploitatie worden door het college met de nodige aandacht opgevolgd en leiden tot een aantal administratieve handelingen die in het boekjaar 2012 uitgevoerd worden. Hierop wordt onder "gebeurtenissen 2012" dieper ingegaan.

3.8.2 Grondexploitaties

Voor gebiedsontwikkelingen stelt de gemeente de kaders vast in de vorm van projectdocumenten, waarin naast het te realiseren programma ook afspraken worden gemaakt over de planning en de financiële gevolgen van de projectuitvoering.

Grondexploitaties zijn een middel om de ambities van ruimtelijke en maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Te denken valt aan woningbouw, maatschappelijke zaken en infrastructurele zaken ten dienste van de gemeente. De grondexploitatie is onder meer om de financiën (baten, lasten en risico's) van deze langdurige projecten actueel en overzichtelijk te houden.

Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG)

In 2012 is middels de nieuwe financiële beheerverordening besloten om het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties voortaan vast te laten stellen bij de Kadernota. Tot op heden werd dit document slechts ter informatie aangeboden. Ook is hiermee besloten geen meerjarige kredieten meer af te geven per grondexploitatie maar jaarbudgetten bij de begroting vast te laten stellen. Op deze manier wordt het verloop van de grondexploitaties volledig verankerd in de gemeentelijke planning en control cyclus.

In de verantwoording over het gevoerde beleid ligt de nadruk op de resultaten van de afgelopen jaren en de gevolgen daarvan voor de reserve grondexploitatie. Het MPG gaat tegelijkertijd in op de verwachte toekomstige resultaten van de grondexploitaties, op basis van de resultaten van het afgelopen jaar en inschattingen van toekomstige ontwikkelingen. Het MPG wordt tegelijk met de Kadernota opgesteld en aan de raad aangeboden. Het MPG vormt de basis voor het bepalen van de jaarbegroting. De financiële stand van zaken uit het jaarverslag is hierin verwerkt. In 2013 zal voor het eerst bij vaststelling van Kadernota en MPG deze werkwijze worden gehanteerd.

Gebeurtenissen 2012

Hieronder in het kort een beschrijving van de mutaties in de grondexploitatieprojecten ten opzichte van het MPG 2012.

Liquideren complexen

Het openen van een grondexploitatie is een raadsbevoegdheid. Zo ook zal het afsluiten (‘liquideren’) met een raadsbesluit moeten worden vastgelegd. Een aantal grondexploitaties zijn de afgelopen jaren afgerond en kunnen afgesloten worden. Bij het Jaarwerk 2012 zal het college hiervoor een besluit aan de Gemeenteraad voorleggen.

Opheffen verzamelexploitaties en verevening

De BBV regelgeving maakt duidelijk dat het niet is toegestaan om tussentijds winst te nemen uit grondexploitaties. Een aantal van de Haarlemse grondexploitaties zijn onderdeel van een programma (bijvoorbeeld Schalkwijk en Delftwijk), waarbij het eindresultaat verevend wordt via een verevenings- of verzamelexploitatie. Tekorten in deelprojecten worden dan gecompenseerd door andere winstgevende grondexploitaties.

Door de marktcrisis ondervinden de meeste winstgevende exploitaties aanzienlijke vertraging. Het is daarom niet meer reëel om te veronderstellen dat deze grondexploitaties zonder meer de verliezen van andere grondexploitaties kunnen opvangen, de verwachtingen rondom het positieve resultaat worden namelijk meer onzeker. Daar waar geen sprake is van een sterke stedenbouwkundige samenhang worden de verzamelexploitaties opgeheven, waardoor alle grondexploitaties “zelfstandig” worden beoordeeld op verwachte verliezen (waarvoor een voorziening moet worden getroffen) en positieve resultaten (waarmee we uit voorzichtigheid geen rekening mogen houden). Indien een grondexploitatie een tekort vertoont, moet daarvoor een voorziening toekomstige verliezen worden getroffen ten laste van de reserve grondexploitaties. De winst van een grondexploitatie mag pas genomen worden als deze gereed is. Een en ander zal aanzienlijke mutaties in 2012 veroorzaken in de stand van de Voorziening toekomstige verliezen en de reserve grondexploitaties.

Er is een uitzondering, Delftwijk 2020. Dit is vanwege de sterke stedenbouwkundige samenhang een vereveningsexploitatie en zal ongewijzigd blijven. Omdat er in de deelprojecten geen relatie is tussen de noodzakelijke investeringen en de prestatie (nieuwe woningen), is er met de deelnemende – en meebetalende- corporaties de afspraak gemaakt om de deelprojecten met elkaar te verevenen.

In hoofdlijnen betekent dit het volgende voor de grondexploitaties:

- de verzamel/vereveningsexploitaties Van Waarderpolder, Schalkwijk, Spoorzone en Zomerzone worden opgeheven,

- Het complex Schalkstad wordt geliquideerd,
- Twee FuCa-projecten (Amsterdamsebuurt en wisselwoningen) en de afgeronde grondexploitaties binnen Schalkwijk2000+ (Monacopad, Schoolenaer, Doctorshof, Nederlandlaan en Molenwijk) worden geliquideerd,
- Spoorzone Oostpoort Fase 1 en Fase 3 (het Stadionplan) kunnen tevens worden geliquideerd.

Te liquideren complexen met positief saldo worden overgeboekt in de reserve grondexploitaties. Dit zijn met name Waarderpolder, Schalkwijk 2000+ Verzamelexploitatie en Doctorshof.

De overblijvende grondexploitaties worden als ‘zelfstandig’ behandeld beoordeeld. Deze krijgen een voorziening “Toekomstige verliezen” indien het eindresultaat een tekort vertoont. Dit is het geval bij Waarderpolder Noordkop, Aziëweg, Meerwijk-Centrum en Scheepmakerskwartier. Het resultaat van deze acties wordt weer gegeven in de Tabel “MPG lijst” even verderop in deze paragraaf.

Gemeentelijke panden van grondexploitaties naar commercieel bezit

Panden worden in een grondexploitatie ingebracht als er plannen zijn om de eronder gelegen grond te herontwikkelen. In die gevallen waarbij het niet meer aannemelijk is dat de grond op korte termijn worden herontwikkeld, behoren de panden niet meer thuis in een actieve grondexploitatie. Het is daarom beter om een aantal gemeentelijke panden administratief over te zetten van “grondexploitatie” naar gemeentelijk commercieel bezit. Bij eventuele potentiële herontwikkelingskansen worden de desbetreffende panden als strategisch beschouwd. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de Fietznfabriek, Oudeweg 20 en de panden in Schalkstad.

De betreffende panden worden als commercieel bezit met een boekwaarde op de balans gezet. Om de boekwaarde te bepalen is een quick scan gedaan met betrekking tot de huidige waarde in het economisch verkeer. Deze waarde geldt als bovengrens van de boekwaarde en heeft geleid tot diverse afwaarderingen, die ten laste van de reserve grondexploitaties zijn gebracht. In totaal worden 22 vastgoedobjecten overgezet met een verwervingswaarde van €7,047 miljoen, die met € 2,169 miljoen afgewaardeerd worden naar €4,877 miljoen.

Grondexploitaties

Er is aanzienlijk gewijzigd ten opzichte van de primaire begroting van 2012. De invloeden zijn divers: door vertraging in het project wordt de geplande investering verschoven naar volgend jaar; de geplande inkomsten kunnen eveneens verschoven worden; het project is of wordt herzien in programma of tijd; er kan aanbestedingsvoordeel optreden, de opbrengstverwachtingen moeten worden bijgesteld. Daar waar sprake is van wijzigingen wordt dat hieronder verder toegelicht.

Ripperda

De verkoop van de laatste fase stagneert. De Ontwikkelcombinatie Ripperda heeft de verkoop gestaakt na tegenvallende resultaten in 2012. Gelet op de gewijzigde omstandigheden in de huidige markt wordt met OCR overleg gevoerd over de voortgang. Het positieve resultaat van Ripperda verslechtert hiermee met € 0,7 miljoen. Met toekomstige positieve eindresultaten mag uit het oogpunt van voorzichtigheid geen rekening worden gehouden. Verslechtering van het positieve resultaat heeft daarom geen financiële gevolgen.

Raaks

Het contract met de ontwikkelaar is beëindigd en de uitvoering van de laatste fase wordt herzien. De uitgangspunten, die zijn vastgesteld bij aanvang van het project, worden herijkt en aangepast aan de huidige tijd. Dat resulteert in een geactualiseerd programma van eisen en een bijbehorende ontwikkel- cq verkoopstrategie. Vanuit de markt wordt belangstelling gesignaleerd voor deze bijzondere locatie. Het project verbeterd met € 300.000 door bijstelling van prognose en gunstige rente-effecten.

Deliterrein

Binnen het project Deli wordt al langer gerekend met een “graszaadscenario”. Dit houdt in dat de opbrengsten voorzichtigheidshalve zijn verlaagd en ver in de tijd naar achteren zijn geschoven. De kosten zijn voorzichtigheidshalve zijn opgehoogd. In 2012 zijn een aantal panden (boekwaarde en marktwaarde in economisch verkeer € 450.000) die binnen de verwerving van de percelen vielen overgeheveld naar de vaste activa onder commercieel bezit. Deze panden maken geen deel meer uit van de ruimtelijke plannen binnen de grondexploitatie en kunnen als niet-strategisch vastgoed behandeld worden.

Badmintonpad

De nieuwbouw van de school VMBO West (project “VMBO vernieuwt”) is gereed. Voor de bouw van de nieuwe Badmintonhal worden thans gesprekken gevoerd met de vereniging over de uitvoering. Het eindresultaat van de grondexploitatie verslechtert met circa € 0,1 miljoen door rente-effecten in de netto contante waarde (NCW) van het eindresultaat, waardoor de voorziening toekomstige verliezen moet worden opgehoogd.

FuCa

In de verzamelexploitatie FuCa (funderingsherstel / cascoherstel) blijft alleen Leidsebuurt nog over. De verkoop van de Westergrachtpanden en de kavels aan de Ruychaverstraat kunnen naar verwachting in 2013 worden afgerond. De overige complexen worden geliquideerd. Een voorziening was reeds getroffen. Er resteert de voorziening voor het tekort van project Leidsebuurt van € 1,4 miljoen. De panden aan de Amsterdamse weg worden overgeheveld naar commercieel bezit voor een waarde van € 930.000 en daarna afgewaardeerd naar € 725.000.

Waarderpolder

De Waarderpolder was opgezet als langdurige grondexploitatie. Dit komt sterk overeen met de definitie van een programma. Conform de BBV-regels moeten de onderdelen van de Waarderpolder worden gezien als afzonderlijke grondexploitaties. Dit betekent dat alle afgeronde onderdelen worden geliquideerd. De positieve resultaten uit de deelexploitaties zijn in de loop der jaren toegevoegd aan de vereveningsexploitatie.

De exploitatie loopt op zijn eind. De grondexploitaties die in de Waarderpolder blijven lopen zijn Revitalisering Noord Oost (Noordkop), Revitalisering Noord West en Revitalisering Zuid West. Voor Noord West en Zuid West wordt een positief resultaat geprognosticeerd. Noord Oost laat een tekort zien van € 3,7 miljoen.

De vereveningsexploitatie wordt opgeheven aangezien geen sprake meer is van een verzamelexploitatie en levert een positief gerealiseerd resultaat op van € 12,8 miljoen. Per saldo wordt € 9,2 miljoen toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.

Schalkwijk 2000+

Schalkwijk is een programma waarbinnen meerdere grondexploitaties actief zijn. Daaronder vallen drie grondexploitaties met een tekort van totaal € 12,1 miljoen (Schalkstad, Aziëweg en Meerwijk centrum), drie grondexploitaties met een gerealiseerde opbrengst van totaal € 6,5 miljoen (Schalkwijk Programma, Doctorshof en Nederlandlaan) en twee grondexploitaties met een nog te realiseren opbrengst van totaal € 16,3 miljoen (Europawijk Zuid en 023 Haarlem). Het saldo van de nog te realiseren opbrengsten zorgden er dus via het vereveningsprincipe voor dat de tekorten van de drie andere grondexploitaties niet hoefden te worden voorzien binnen de verzamelexploitatie.

Het opheffen van de verzamelexploitatie resulteert in het ophogen van de voorziening toekomstige verliezen met het totale negatieve resultaat. De gerealiseerde winsten worden genomen en met de nog te realiseren resultaten wordt geen rekening meer gehouden. Per saldo wordt € 5,4 miljoen onttrokken aan de reserve grondexploitaties.

Binnen Schalkwijk 2000+ zijn vanaf 2013 nog drie actieve grondexploitaties aanwezig, namelijk 023 Haarlem (de Entree), Meerwijk-Centrum en Aziëweg.

Spoorzone

In de Spoorzone zijn vanaf 2013 nog slechts vier afzonderlijke grondexploitaties actief. Scheepmakerskwartier fase 1 en 2 hebben beide een verwacht negatief resultaat waarvoor een voorziening wordt getroffen van totaal € 0,6 miljoen. Oostpoort fase II en Oostpoort West hebben beide een positief verwacht eindresultaat.

Twee reeds afgeronde grondexploitaties worden geliquideerd. Daarbij wordt een verlies genomen van € 0,8 miljoen ten laste van de reserve grondexploitaties. Oostpoort fase III (stadion) wordt geliquideerd. Hiervoor was reeds een voorziening getroffen van € 2,3 miljoen, die nu vrijvalt ter aflossing van de boekwaarde.

Delftwijk

Delftwijk blijft een verzamelexplotatie aangezien deze kan worden gezien als één gebied met een stedenbouwkundige samenhang welke in behapbare blokken is opgeknipt. Hier verandert niets ten aanzien van de voorziening toekomstige verliezen of reserve grondexploitaties. Per saldo laat de verzamelexplotatie een positief resultaat zien.

Zomerzone

Ten behoeve van de grondexploitatie Oorkondelaan is in 2012 reeds een voorziening getroffen van circa € 0,7 miljoen. Deze grondexploitatie wordt in 2012 opgeheven waardoor de voorziening vrijvalt tegenover het verlies. De lopende grondexploitaties binnen Zomerzone hebben allen een verwacht resultaat van nul of beter en maken geen onderdeel uit van een verzamelexplotatie.

Niet in exploitatie genomen gronden

De Fietznfabriek werd beschouwd als “niet in exploitatie genomen gronden” maar in 2012 overgeheveld naar het gemeentelijk commercieel bezit, aangezien de verwachting is dat herontwikkeling c.q. een grondexploitatie niet op korte termijn zal plaatsvinden. De mogelijkheden op verkoop onder voorwaarden worden nog onderzocht. Als er kansen zijn, dan kan het terrein in de huidige staat worden verkocht.

De in vorige jaren getroffen voorzieningen zorgen er voor dat de boekwaarde de marktwaarde (herontwikkelwaarde) niet overstijgt en vallen vrij tegenover deze boekwaarde. Vervolgens wordt het object gewaardeerd tegen marktwaarde (huidig gebruik) waardoor er een extra afboeking van de boekwaarde heeft plaatsgevonden voordat deze naar commercieel bezit zijn overgeheveld. Taxatiewaarde van de panden in de huidige staat bedraagt € 1,9 miljoen. Een voorzichtige inschatting van de kosten voor gebruiksklaar maken bedraagt € 0,6 miljoen. De panden worden daarom afgewaardeerd tot € 1,3 miljoen.

Totaal overzicht MPG: overzicht mutaties begroting

Bovenstaande acties tot een aantal financiële verschuivingen. Gerealiseerde winsten binnen verzamelexplotaties vallen vrij. Tevens zullen voor verliesgevende grondexploitaties voorzieningen worden gecreëerd waar deze eerder door nog te realiseren / gerealiseerde winsten binnen de verzamelexplotatie werden gedekt

Dit leidt tot het volgende beeld voor alle onderdelen van de grondexploitatie. In het volgende overzicht wordt de MPG lijst weergegeven. In de tweede kolom van de tabel wordt met “LIQ” aangegeven welke complexen kunnen worden geliquideerd.

MPG Lijst Complexen MPG 2013										
Bedragen x Eur 1.000 / negatief = credit										
Complex nummer	geopende grondexploitatie	Omschrijving	Boekwaarde panden GrEx	Waardering panden commercieel VG	Boekwaarde ultimo 2012	Prognose eindresultaat MPG2012	Prognose eindresultaat MPG2013	Mutatie 2012 reserve GrEx	Jaar gereed	Exploitatie overeenkomst
Zelfstandige complexen										
017	EXPL	Ripperda			-1.798	-3.958	-3.255		ntb	J
014	EXPL	Raaks			-3.601	-2.329	-2.629		2017	J
079	EXPL	Deli	-450	-452	3.528	1.707	1.706	-1	2021	N
157	EXPL	Badmintonpad			962	2.484	2.586	103	2015	N
Subttl Zelfstandige complexen					-909	-2.097	-1.592	102		
FUCA										
027	LIQ	Amsterdamse Buurt	-932	-725	1.534	1.985	1.534	-450	2012	
028	EXPL	Leidse Buurt c.a.			3.283	1.352	1.428	76	2013	N
029	LIQ	Wisselwoningen			-834	-794	-834	-40	2012	
Subttl FuCa					3.983	2.542	2.129	-414		
Programma Waarderpolder										
001	LIQ	WP Revit. Nader te verdelen	-100	-100	-118			-118	2012	
002	LIQ	WP Revit. Oostpoort II							2012	
003	LIQ	WP Revit. Algemeen							2012	
004	LIQ	WP Niet Revit. Zuid West (EBH)							2012	
005	EXPL	WP Revit. Noord Oost			5.494	2.141	3.663	3.663	2018	N
006	LIQ	WP Revit. Rommelterreintjes							2012	
007	EXPL	WP Revit. Noord West			294	-1.430	-248		2020	N
010	EXPL	WP Revit. Zuid West (EBH)			2.527	-4.682	-2.199		2020	N
092	LIQ	administratief							2012	
098	LIQ	WP Niet Revit./ vanaf 2012 Vereveningsexploitatie			-12.780	-11.888		-12.780	2017	
Subttl Waarderpolder/EBH					-4.585	-15.859	1.216	-9.236		
Programma Schalkwijk 2000+										
048	LIQ	Schalkwijk 2000 Programma			-1.372	3.573	-1.372	-1.372	2012	
035	LIQ	Monacopad							2012	
036	EXPL	Europawijk-Zuid			-802	48	-142		2014	J
037	EXPL	023 Haarlem			-1.300	-12.869	-16.161		2019	J
041	LIQ	Schalkstad	-1.900	-1.900	3.053	3.019	3.053	3.053	2012	
042	EXPL	Aziëweg			9.045	4.265	4.522	4.522	2016	N
043	EXPL	Meerwijk Centrum			5.242	4.439	4.493	4.493	2014	J
047	LIQ	Schoolenaer							2012	
099	LIQ	Doctershof			-5.059	-4.249	-5.059	-5.059	2012	
040	LIQ	Nederlandlaan			-117	-113	-117	-117	2012	
044	LIQ	Molenwijk	-100	-100	-100			-100	2012	
Subttl Schalkwijk					8.589	-1.887	-10.783	5.420		
Programma Spoorzone										
110	LIQ	Spoorzone Programma			2	2.246	2	2	2012	
009	LIQ	Spoorzone Oostpoort Oost fase I			842			842	2012	
115	EXPL	Spoorzone Oostpoort Oost Fase II			4.013	-4.016	-2.160		2020	N
031	LIQ	Spoorzone Oostpoort Oost fase III (Stadion)			2.273	2.165		108	2012	
094	EXPL	Spoorzone Oostpoort West			5.761	-1.201	-1.051			N
113	EXPL	Spoorzone Scheepsmakerskwartier	-340	-250	3.333	169	349	349	2013	J
159	EXPL	Spoorzone Scheepsmakerskwartier Fase 2			62	104	167	167	2018	N
111	LIQ	Spoorzone Stationsplein							2012	
112	LIQ	Spoorzone Gonnestraat			2				2012	
117	LIQ	Spoorzone Oostpoort Oost Fase IV							2012	
119	LIQ	Spoorzone Rondje Bolwerken							2012	
Subttl Spoorzone					16.289	-533	-2.692	1.469		
Programma Delftwijk										
130	verz.	Delftwijk Programma			-5.634	-8.001	-8.478		2020	J
131	EXPL	Delftwijk Delflaan Noord			-517	-22	-35		2013	J
132	EXPL	Delftwijk Slauerhofstraat			100	28	121		2013	J
133	EXPL	Delftwijk Marsmanplein			-936	-238	-257		2013	J
134	EXPL	Delftwijk Middengebied			4.207	6.642	6.727		2014	J
135	EXPL	Delftplein			34	34	34			N
136	EXPL	Delftwijk Delflaan Zuid				75	735		2017	J
137	EXPL	Delftwijk Van Moerkerkenstraat							2021	J
138	EXPL	Delftwijk A. vd Leeuwstraat				151	276		2017	J
156	LIQ	Vondelweg			438	149			2012	J
Subttl Delftwijk					-2.309	-1.184	-876			
Zomerzone										
140	LIQ	Zomerzone programma			-1		-1	-1	2011	
091	EXPL	DSK			-1.845	-629	-761		ntb	N
141	EXPL	Zomerzone Zuidstrook			-228				2022	J
142	EXPL	Slachthuissterrein-Oorkondelaan			83		-14		2021	N
019	LIQ	Oorkondelaan/Pladelastraat RB 12/2003			653			678	2012	
Subttl Zomerzone					-1.338	-629	-776	677		
Hoofdstuk 1 overigen										
011	LIQ	Recreatiegebied Haarlem Noord							2011	
021	LIQ	Westelijke Randweg (volkstunten)							2011	
022	LIQ	Pieter Wantelaan							2011	
032	LIQ	Houtmarkt 7 Fiets'n fabriek	-3.175	-1.300	3.175			584	2012	N
096	LIQ	Leidsevaart 362 zw	-50	-50	50			13	2012	N
Subttl Hoofdstuk 1 overigen					3.225			597		
Totaal ho 1 gronden en complexen			-7.047	-4.877	22.945	-19.644	-13.374	-1.384		
Bijdrage afw. waardering panden hoofdstuk 1>2								2.169		
Dotatie 10% boekwaarde erfpacht 2012								-33		
Dekking eerdere verliezen 2012								-562		
Totaal Hoofdstuk 1			-7.047	-4.877	22.945	-19.644	-13.374	190		
totaal mutaties 2012								190		
Stand Reserve GrEx ultimo 2011								-190		
Stand Reserve GrEx ultimo 2012								0		

Algemene reserve grondexploitaties

De algemene reserve Grondexploitaties is een risicoreserve ter dekking van risico's van grondexploitaties. De voordelige resultaten op grondexploitaties worden (na realisatie) aan deze reserve toegevoegd en nadelige resultaten worden er (bij constatering) aan onttrokken. Zodra een risico wordt voorzien of muteert wordt dit volgens de regels direct opgenomen als mutatie in de reserve. Dit wordt aan de Raad in het jaarverslag voorgelegd en verwerkt in de Kadernota (met daarin het MPG: Meerjaren Perspectief Grondexploitaties).

bedragen x € 1.000

Verloop Reserve grondexploitaties	2012 Begroot	2012 Werkelijk	Verschil	Toelichting
Saldo begin van het jaar	190			
Af: mutatie voorziening t.k. verlies Badmintonpad		-103		
Af: Mutatie voorziening t.k. verlies 028 FuCa		-76		
Af: Mutatie voorziening t.k. verlies WP Noordkop		-3.663		
Af: Liquidatie cplx 041 Schalkstad		-3.053		
Af: Mutatie voorziening t.k. verlies Azieweg		-4.522		
Af: Mutatie voorziening t.k. verlies Meerwijk-C		-4.493		
Af: Liquidatie cplx 009 Oostpoort Stadion		-108		
Af: Mutatie voorziening t.k. verlies Scheepmakerskwartier		-349		
Af: Mutatie voorziening t.k. verlies Scheepmakerskwartier Fase 2		-167		
Af: Liquidatie cplx 019 Oorkondelaan		-678		
Af: Mutatie voorziening Fietznfabriek		-584		
Af: Mutatie voorziening Leidsevaart 362		-13		
Af: Bijdrage afwaardering panden		-2.169		
Bij: Liquidatie complex 027 FuCa		450		
Bij: Liquidatie complex 029 Fuca		40		
Bij: Liquidatie complex 001 Waarderpolder		118		
Bij: Liquidatie complex 098 Waarderpolder		12.780		
Bij: Liquidatie complex 048 Schalkwijk 2000+		1.372		
Bij: Liquidatie complex 099 Doctorshof		5.059		
Bij: Liquidatie complex 040 NL laan		117		
Bij: Liquidatie complex 044 Molenwijk		100		
Bij: opbrengsten afkoop erfpachten		33		
Bij: Dekking eerder verliezen 2012		562		
Saldo einde van het jaar			0	

Toekomstige verliezen

Tot en met 2007 werden toekomstige verliezen afgedekt door de voorziening toekomstige verliezen. Met ingang van de jaarrekening 2007 wordt deze voorziening als negatieve post onder de voorraden opgenomen. Deze post heeft betrekking op complexen waarvan op basis van de herziene exploitatieberekeningen een nadelig saldo (verlies) wordt verwacht. Toevoegingen aan de balanspost (negatieve) voorraden worden ten laste van de reserve grondexploitaties getroffen.

bedragen x € 1.000				
Voorzieningen toekomstige verliezen	31-12-2011	31-12-2012	Vershil	Toelichting
Deli-terrein	1.706	1.706	1	Mutatie
Badmintonpad	2.484	2.586	103	Mutatie
Funderingsherstel casco	2.542	1.428	1.114	Liquidatie 027+ 029, resteert 028
Waarderpolder Noordkop	0	3.663	3.663	Nieuwe voorz t.k. verlies
Azieweg	0	4.522	4.522	Nieuwe voorz t.k. verlies
Meerwijk-Centrum	0	4.493	4.493	Nieuwe voorz t.k. verlies
Scheepmakers kwartier	0	349	349	Nieuwe voorz t.k. verlies
Scheepmakers kwartier	0	167	167	Nieuwe voorz t.k. verlies
Oostpoort III/Stadion	2.165	0	-2.165	Liquidatie
Fietznfabriek	2.215	0	-2.215	Liquidatie
Leidsevaart 362	184	0	-184	Liquidatie
Totaal	11.299	18.915		

Verschillen analyse begroting 2012

Ten opzicht van de primaire begroting 2012 - die in het vorig MPG is opgegeven - hebben zich aanzienlijke wijzigingen voorgedaan. Behalve de mutaties in de reserve grondexploitatie en de voorziening toekomstige verliezen hebben verschillen tussen begroot en werkelijk geen directe invloed op de begroting, omdat de administratie van de grondexploitatie separaat van de begroting loopt. Mutaties in uitgaven of inkomsten betreft namelijk vaak verschuivingen van / naar andere jaren. Wel is het zaak die wijzigingen te kunnen overzien. Per complex wordt in het MPG een analyse weergegeven van verschillen voor de jaarschijf 2012 en het eindresultaat. Indien een project een tekort heeft of krijgt, zal daarvoor een voorziening "Toekomstige verliezen" muteren.

Een verschillen analyse op totaal niveau is niet mogelijk, omdat bepaalde invloeden binnen en tussen de projecten tegengestelde effecten kunnen hebben: een vertraging kan een gunstige werking hebben in het ene project en een ongunstige werking in het andere project. Binnen een project kunnen ook voordelen tegen nadelen afgestreept worden. Onderstaande tabel geeft de effecten weer van enkele invloeden over het geheel van het stelsel actieve grondexploitaties:

TABEL: analyse verschillen ten opzichte van de begroting 2012						
bedragen x € 1.000						
Toelichting	Lasten:			Baten:		
	vermeerderingen	verminderingen	Saldo	vermeerderingen	verminderingen	Saldo
Fasering naar voren	151	137	14		800	-800
Fasering naar achter	56	5.078	-5.022		4.559	-4.559
Bijstelling prognoses	1.293	1.506	-214	2.395	1.238	1.157
Vrijval		1.893	-1.893		347	-347
Fiscaliteit		675	-675			
	1.499	9.289	-7.790	2.395	6.945	-4.549

Een duidelijke invloed is die van de fasering naar achteren van zowel investeringen als inkomsten. Het effect van de vertraging in de projecten betekende € 4,5 miljoen uitgestelde inkomsten, maar ook voor € 5,0 miljoen uitgestelde investering, omdat het woonrijp maken pas hoeft te worden uitgevoerd na de uitgiftes.

Hoewel er flink afgeweken wordt van de begroting, betekent het per saldo veel minder. De grootste effecten bereiken de “kleinere” bedragen met betrekking tot de vrijval van budgetten (€ 1,546 miljoen) en een niet-geprognoseerde BTW-teruggave (€ 0,675 miljoen).

Uit dit overzicht wordt niet duidelijk wat deze jaarmutaties voor effecten hebben op de eindresultaten. Dit is terug te vinden in onderstaande tabel en in bijlage “verantwoordingsinformatie MPG” van deze jaarrekening.

Conclusie

De liquidaties van complexen en het opheffen van de verveningsexploitaties hebben geleid tot een flinke opruiming en een transparant inzicht in de lopende grondexploitaties. Waarderingen van de opbrengsten van grondexploitaties met stagnatie zijn conservatief – dus veilig - geraamd met de zogenaamde graszaadscenario's. Daarbij is wel de reserve grondexploitaties geslonken tot nul. De enige projecten die de reserve weer kunnen voeden zijn de resultaten van Raaks en Ripperda, die naar verwachting op korte termijn beëindigd kunnen worden.

De volgende tabel geeft de opgeschoonde stand van zaken weer:

MPG Lijst Complexen MPG 2013 PER 1-1-2013 Bedragen x Eur 1.000 / negatief = credit								
Complex nummer	Omschrijving	Boekwaarde ultimo 2011	Mutatie werkelijk 2012	Boekwaarde ultimo 2012	Prognose eindresultaat MPG2012	Prognose eindresultaat MPG2013	voorziening t.k. verliezen rekening 2013	Jaar gereed
Zelfstandige complexen								
017	Ripperda	-2.546	748	-1.798	-3.958	-3.255		ntb
014	Raaks	-4.224	623	-3.601	-2.329	-2.629		ntb
079	Deli	3.585	393	3.528	1.707	1.706	-1.706	ntb
157	Badmintonpad	521	441	962	2.484	2.586	-2.586	2015
028	Leidse Buurt c.a.	2.753	530	3.283	1.352	1.428	-1.428	2013
005	WP Revit. Noord Oost	4.846	648	5.494	2.141	3.663	-3.663	ntb
007	WP Revit. Noord West	157	137	294	-1.430	-248		ntb
010	WP Revit. Zuid West (EBH)	1.051	1.476	2.527	-4.682	-2.199		ntb
036	Europawijk-Zuid	-3.574	2.772	-802	48	-142		2014
037	023 Haarlem	-150	-1.150	-1.300	-12.869	-16.161		2019
042	Aziëweg	8.513	532	9.045	4.265	4.522	-4.522	2016
043	Meerwijk Centrum	4.866	376	5.242	4.439	4.493	-4.493	2014
115	Spoorzone Oostpoort Oost Fase II	3.831	183	4.013	-4.016	-2.160		ntb
094	Spoorzone Oostpoort West	7.371	-1.611	5.761	-1.201	-1.051		ntb
113	Spoorzone Scheepsmakerskwartier	3.495	178	3.333	169	349	-349	2013
159	Spoorzone Scheepsmakerskwartier Fase 2	29	33	62	104	167	-167	2018
091	DSK	-1.929	84	-1.845	-629	-761		ntb
141	Zomerzone Zuidstrook	403	-631	-228				2022
142	Slachthuisterrein-Oorkondelaan		83	83		-14		ntb
Programma Delftwijk								
130	Delftwijk Programma	-5.853	219	-5.634	-8.001	-8.478		2017
131	Delftwijk Delftlaan Noord	-1.234	717	-517	-22	-35		2013
132	Delftwijk Slauerhofstraat	-596	696	100	28	121		2013
133	Delftwijk Marsmanplein	-1.225	288	-936	-238	-257		2013
134	Delftwijk Middengebied	3.870	337	4.207	6.642	6.727		2014
135	Delftplein	32	2	34	34	34		
136	Delftwijk Delftlaan Zuid				75	735		2017
138	Delftwijk A. vd Leeuw straat				151	276		2017
Sul Delftwijk		-5.006	2.259	-2.747	-1.332	-876		
Totaal ho 1 gronden en complexen		23.991	8.103	31.304	-15.738	-10.580	-18.915	

3.8.3 Overige vastgoedexploitaties (hoofdstuk 2 en verder)

Voor de afdeling Vastgoed stond 2012 in het teken van het op orde brengen van de bedrijfsvoering (onder andere de begrotingsbaten en lasten; registratie en administratie van het totale gemeentelijk vastgoedbezit), het professionaliseren van de rollen, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (beleidsafdelingen en gebiedsmanagement als ruimtevragers; afdeling Vastgoed als ruimtebieder) en het voorbereiden van de reorganisatie van de afdeling Vastgoed om een professioneel, op de toekomst afgestemd proactief, strategisch, integraal en flexibel vastgoedbeheerproces uit te kunnen voeren.

De huuradministratie is op orde en de huurinkomsten zijn inzichtelijk. Dit wil zeggen dat de begroting weergeeft wat er aan inkomsten wordt gegenereerd gerelateerd aan afgesloten huurcontracten. Hiermee sluit het gemeentelijk financieel systeem (GFS) aan op het vastgoedinformatiesysteem (WISH). Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat huurinkomsten in de tijd onderhavig zijn aan

wijzigingen. Huurcontracten worden afgesloten, gewijzigd en beëindigd. De totale huurinkomsten zijn dynamisch van aard en daardoor zal de begroting bij huurwijzigingen steeds aangepast moeten worden.

Ook aan de lastenkant is met de begroting van 2013 een eerste professionaliseringsslag gemaakt; een verdere kwaliteitsslag met betrekking tot het vastgoedonderhoud moet in 2013 plaatsvinden. Deze slag behelst het vaststellen van de onderhoudsnorm; de actualisatie van alle meerjarenonderhoudsplannen en inzicht in de daaruit voortvloeiende begrotingsconsequenties (op het gebied van achterstallig en regulier onderhoud).

De vastgoedportefeuille is inzichtelijk en geregistreerd in WISH. In december 2012 is de raad meegenomen in de opbouw van WISH en is een doorkijk gegeven hoe de raad de gemeentelijke vastgoedportefeuille als strategisch bedrijfsinstrument kan inzetten.

Door het reorganisatiebesluit afdeling Vastgoed dat 4/12/2012 (BIS: 2012 454066) genomen is, moet een kleinere, flexibelere en hoogwaardige afdeling ontstaan die vooral strategisch stuurt, regisseert en adviseert.

Sturen, regisseren en adviseren dient te gebeuren op beleid. Dit specifieke vastgoedbeleid is echter niet aanwezig en daaraan is dan ook in 2012 aandacht besteed. Dit heeft in juli 2012 tot de nota Toetsingsprotocol verkoop van gemeentegronden (BIS: 2012 153413) en in november 2012 tot de nota Herziening regulering grondgebruik bij woonschepen (BIS: 2012 163012) geleid. Essentieel is de nota Strategisch Vastgoed die in december 2012 door het college is behandeld waarin een definitie en een afwegingskader worden voorgesteld om te bepalen welk deel van de vastgoedportefeuille nu strategisch is en welk deel niet, zodat vanuit dit uitgangspunt strategisch kan worden geadviseerd. Deze manier van werken wordt tijdens de reorganisatie geïmplementeerd.

Reserve Vastgoed

Het doel van de reserve Vastgoed is het dekken van afwaarderingen als gevolg van het verlagen van boekwaarden van panden naar de marktwaarde en omgekeerd.

In 2012 kende de reserve vastgoed het volgende verloop:

<i>bedragen x € 1.000</i>				
Verloop	1-1-2012	Mutaties	31-12-2012	Toelichting
Reserve vastgoed				
Saldo begin van het jaar	3.342			
Bij:		95		Netto-verkoopopbrengst De La Reijstraat
		250		Sloop Zwemmerslaan
Af:		-1.900		Berap 2012-2
				naar algemene middelen
		-200		Onttrekking
				ontwikkeling Brinkmann
		-45		Onttrekking handhaving
				annexaties gemeentegrond
		-400		Onttrekking verkoop
				opbrengst gemeentehuis
		-1.000		Onttrekking
				sloop Zwemmerslaan
		-35		Verkoopkosten PBW3
Saldo einde van het jaar			107	

De mutaties in de reserve Vastgoed hebben plaatsgevonden als gevolg van verkoop- en sloopbesluiten. De volgende panden zijn verkocht:

- Generaal de la Reystraat 6;
- Overtonstraat 4.

Een aantal panden bevindt zich in een verkooptraject. De verkoop is echter nog niet geëffectueerd:

- Prinsenbolwerk 3;
- De Brinkmannpassage;
- Zijlsingel.

Daarnaast hebben diverse grondruilen (aan- en verkoop van gronden) plaatsgevonden waaronder gronden in de Zomerzone Slachthuisbuurt-Zuid ten behoeve van de herontwikkeling van woningbouw en inrichting van de openbare ruimte.

3.8.4 Erfpacht

Op dit moment heeft de gemeente 336 erfpachtrelaties. Doelen van de uitgifte van gronden in erfpacht zijn:

- Behoud van toekomstige waardestijging van de grond voor de gemeenschap;
- Behoud van toekomstige beschikking en sturing;
- Behoud van een (door indexerende en waardebeoordeling bij het verstrijken van tijdvakken) relevante gemeentelijke inkomstenbron.

In 2012 is een start gemaakt met de evaluatie van het erfpachtbeleid zoals dat in 2007 is vastgesteld. In 2013 moet dit leiden tot een herzien erfpachtbeleid.

Reserve Erfpachtgronden

Het doel van de reserve Erfpachtgronden is het egaliseren van jaarlijkse voor-of nadelige verschillen van de exploitatie van de erfpachtgronden.

De minimale omvang van de reserve is 10% van de boekwaarde van de in erfpacht uitgegeven gronden. De reservemutaties worden verrekend met de reserve grondexploitatie.

Indien reserve niet meer toereikend is, wordt het verschil dus in mindering gebracht op de reserve grondexploitatie. Een surplus in de reserve erfpacht boven de 10% wordt daarom nu toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.

In 2012 kende de reserve erfpacht het volgende verloop:

<i>bedragen x € 1.000</i>				
Verloop Reserve Erfpachtgronden	1-1-2012	Mutatie	31-12-2012	Toelichting
Boekwaarde	2.800	-328	2.472	
Reserve	280	-33	247	dotatie Erfpacht 2012 (zie reserve Grondexploitatie 1312)

Deel 4

Jaarrekening

4.1 Balans

bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-2012	31-12-2011
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Materiële vaste activa met een economisch nut	528.162	506.853
Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	98.360	127.253
	626.522	634.106
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	11.709	11.709
Verstrekte leningen aan:		
woningcorporaties	5.314	6.415
deelnemingen	3.000	3.500
Overige langlopende leningen	11.918	10.388
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	7.003	4.468
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	188	201
	39.132	36.681
Totaal vaste activa	665.654	670.787
Vlottende activa		
Voorraden		
Grond- en hulpstoffen		
Niet in exploitatie genomen bouwgronden		3.322
Overige grond- en hulpstoffen		19
Onderhanden werken, inclusief bouwgronden in exploitatie	12.827	7.139
	12.827	10.480
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	26.537	34.079
Verstrekte kasgeldleningen	4.500	3.000
Rekening-courant niet-financiële instellingen	2.698	4.161
Overige vorderingen	9.295	16.264
	43.030	57.504
Liquide middelen		
Kassaldi	158	190
Bank- en girosaldi	125	1.136
	283	1.326
Overlopende activa	12.491	9.395
Totaal vlottende activa	68.631	78.705
Totaal ACTIVA	734.285	749.492

bedragen x € 1.000

PASSIVA	31-12-2012	31-12-2011
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	40.902	49.636
Overige bestemmingsreserves	34.394	68.802
Resultaat voor bestemming	-9.394	-17.829
	65.902	100.609
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	12.512	19.969
Egalisatievoorzieningen	-539	-652
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	107	203
	12.080	19.520
Vaste schulden		
Obligatieleningen	71	71
Onderhandse leningen aan:		
pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen	11	23
binnenlandse banken en financiële instellingen	534.189	485.898
Door derden belegde gelden	2.129	3.252
Waarborgsommen	50	210
	536.450	489.454
Totaal vaste passiva	614.432	609.583
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
Kasgeldleningen	60.000	68.000
Overige schulden	30.429	27.521
	90.429	95.521
Overlopende passiva	29.424	44.388
Totaal vlottende passiva	119.853	139.909
Totaal PASSIVA	734.285	749.492
Borg en garantstellingen	1.958.000	1.741.000

4.2 Programmarekening

bedragen x € 1.000

Prog. nr.	Programma	Rekening 2011	2012		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
Lasten (exclusief mutaties reserves)					
1	Burger en bestuur	17.603	17.170	17.522	17.859
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	37.400	35.741	35.624	34.815
3	Welzijn, gezondheid en zorg	48.669	50.079	50.861	51.466
4	Jeugd, onderwijs en sport	42.925	40.717	48.428	49.854
5	Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling	61.377	39.225	48.431	61.064
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	30.328	28.933	30.360	31.645
7	Werk en inkomen	99.440	90.221	91.680	90.850
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	21.136	13.960	17.658	17.178
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	97.751	83.972	103.545	104.546
10	Financiën en algemene dekkingsmiddelen	24.418	5.773	24.346	22.456
Totaal lasten		481.047	405.792	468.454	481.733
Baten (exclusief mutaties reserves)					
1	Burger en bestuur	3.348	3.346	3.436	4.044
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	5.917	6.810	6.984	7.181
3	Welzijn, gezondheid en zorg	3.930	2.156	3.711	5.401
4	Jeugd, onderwijs en sport	10.081	4.819	5.956	5.542
5	Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling	54.896	34.792	45.344	56.924
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	1.776	463	1.963	2.155
7	Werk en inkomen	76.998	72.592	76.841	78.306
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	14.288	13.762	14.516	14.970
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	40.468	32.950	33.485	34.009
10	Financiën en algemene dekkingsmiddelen	245.655	231.921	237.442	238.494
Totaal baten		457.357	403.610	429.677	447.026
Saldo exclusief mutaties reserves					
1	Burger en bestuur	14.255	13.824	14.086	13.815
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	31.483	28.932	28.640	27.634
3	Welzijn, gezondheid en zorg	44.739	47.923	47.150	46.065
4	Jeugd, onderwijs en sport	32.844	35.898	42.472	44.312
5	Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling	6.481	4.433	3.088	4.140
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	28.552	28.470	28.397	29.491
7	Werk en inkomen	22.442	17.629	14.839	12.544
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	6.848	198	3.142	2.209
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	57.283	51.022	70.060	70.537
10	Financiën en algemene dekkingsmiddelen	-221.237	-226.148	-213.096	-216.038
Totaal saldo exclusief mutaties reserves		23.690	2.182	38.776	34.707
Toevoegingen aan reserves					
		31.927	7.949	41.044	68.558
Onttrekking aan reserves					
		37.787	10.179	67.537	93.871
Saldo inclusief mutaties reserves		17.829	-48	12.284	9.394

4.3 Toelichting op de jaarrekening

4.3.1 Inleiding

De jaarrekening van de gemeente Haarlem is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

4.3.2 Grondslagen voor de waardering

Algemeen

De waardering van de activa en de passiva vindt plaats op basis van de historische kosten. Tenzij hierna bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, zijn de activa en de passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen en specifiek van derden ontvangen investeringsbijdragen en -subsidies. Er is onderscheid gemaakt tussen materiële vaste activa met een economisch nut en materiële vaste activa met een maatschappelijk nut. Materiële vaste activa met een economisch nut (dat zijn alle investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of die verhandelbaar zijn) moeten worden geactiveerd. Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut mogen worden geactiveerd.

In de tabel afschrijvingstermijnen behorend bij de Financiële beheersverordening gemeente Haarlem is per categorie vaste activa vermeld of het een investering met economisch dan wel maatschappelijk nut betreft en is de maximale afschrijvingstermijn aangegeven. In de verordening is geen overgangsbepaling voor nieuwe investeringen opgenomen. In 2012 zijn de afschrijvingstermijnen op de materiële vaste activa met maatschappelijk nut in overeenstemming gebracht met de vigerende verordening. Daar inhaalafschrijvingen formeel niet zijn toegestaan, wordt bij een wijziging van de afschrijvingstermijn, de boekwaarde van het desbetreffende activum afgeschreven voor de restant termijn die nog zou gelden bij toepassing van de gewijzigde afschrijvingstermijn. Voor investeringen met maatschappelijk nut waarvan de geldende afschrijvingsduur de ouderdom overschrijdt, ontbreekt een resterende afschrijvingsduur waartegen de restant boekwaarde kan worden afgeschreven. In het geval dat deze investeringen ook geen resterende economische gebruiksduur hebben, zijn de boekwaarden ten laste van het resultaat gebracht.

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de waarde die bij de eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen. De in erfpacht uitgegeven gronden waarvan de erfpacht voor eeuwig is afgekocht, zijn met ingang van 2012 gewaardeerd tegen een registratiewaarde van € 1,00 per m².

De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, derhalve in gelijke jaarlijkse termijnen. Bij wijze van uitzondering is afschrijving volgens het annuïtaire systeem toegepast, waarbij de som van rente en afschrijving gedurende de gehele looptijd gelijk blijft (bij ongewijzigde rentevoet). Hiertoe is zo nodig besloten.

Bij de waardering is in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Indien het bestaan van een investering niet kan worden vastgesteld of de investering is vervangen door een andere investering (groot onderhoud), is de investering afgewaardeerd.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen leningen verstrekt aan derden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Deelnemingen en effecten zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde.

Langlopende vorderingen zijn, onder aftrek van eventuele voorzieningen voor oninbaarheid, tegen de nominale waarde gewaardeerd. De voorziening voor oninbaarheid is statisch bepaald al naar gelang de ouderdom en de volwaardigheid van de openstaande vordering.

Vorraden

De voorraad nog niet in exploitatie genomen bouwgronden, de zogenaamde slapende gronden, is gewaardeerd tegen historische kostprijs vermeerderd met bijgeschreven rente. Verwachte verliezen zijn direct genomen door het treffen van een voorziening die in mindering is gebracht op de balanswaardering.

De overige voorraden grond- en hulpstoffen zijn gewaardeerd tegen de aanschaffings- en vervaardigingsprijs, eventueel onder aftrek van een voorziening voor incurante voorraden.

De in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de historische kostprijs vermeerderd met de bijgeschreven exploitatieresultaten en gedane investeringen en verminderd met de opbrengsten uit verkopen. Bij de waardering is rekening gehouden met de toekomstige uitgaven en resultaten op deze in exploitatie genomen gronden, zoals vastgelegd in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties bij de rekening. Verwachte verliezen zijn direct genomen door het treffen van een voorziening die in mindering is gebracht op de balanswaardering. Winsten op grondexploitaties zijn genomen bij afsluiting van de betreffende complexen.

Vorderingen

Vorderingen zijn, onder aftrek van eventuele voorzieningen voor oninbaarheid, tegen de nominale waarde gewaardeerd. De voorzieningen voor oninbaarheid zijn statisch bepaald op basis van de ouderdom en de volwaardigheid van de openstaande vordering.

Voor debiteuren algemeen en belastingdebiteuren is de voorziening als volgt berekend:

Ouderdom	% uitstaande vordering
ouder dan 180 dagen	10
ouder dan 1 jaar	30
ouder dan 2 jaar	65
ouder dan 3 jaar	90
ouder dan 4 jaar	100

Voor debiteuren Sociale Zaken is de voorziening berekend op 77% van het uitstaande bedrag.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen zijn de op het moment van het opmaken van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en risico's opgenomen, voor zover hiervan de omvang redelijkerwijs kan worden ingeschat. Kostenegalisatievoorzieningen zijn opgenomen ter gelijkmatige verdeling van lasten over boekjaren. Tevens zijn specifieke bestedingsverplichtingen voor van derden verkregen middelen voorzien.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume is geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is gelijk aan die van de meerjarenraming en bedraagt 4 jaar. Bij (eenmalige) schokeffecten, bijvoorbeeld als gevolg van een reorganisatie, is een voorziening voor hieruit voortvloeiende verplichtingen opgenomen.

Langlopende schulden

Onder de langlopende schulden zijn begrepen de schulden met een oorspronkelijke looptijd van 1 jaar of langer. Schulden met een looptijd van korter dan 1 jaar maken deel uit van de vlottende passiva.

4.3.3 Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

De bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de historische kosten. De lasten en baten zijn toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Alle lasten en baten die betrekking hebben op het boekjaar en ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekend zijn, zijn in het boekjaar verwerkt.

Lasten en verliezen

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, zijn in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten zijn in beginsel toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Uitzondering hierop vormen de lasten uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Doordat hiervoor geen voorzieningen of schulden mogen worden getroffen, zijn deze personeelslasten toegerekend aan het boekjaar waarin de uitbetaling plaats vindt.

Baten en winsten

Baten en winsten zijn slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld.

4.3.4 Toelichting op de balans

Voor alle toelichtingen geldt dat de genoemde bedragen in duizenden euro's zijn opgenomen. Daar waar de cijfers in de Jaarrekening 2012 ten opzichte van 2011 zijn geherrubriceerd, zijn de vergelijkende cijfers op overeenkomstige wijze aangepast.

Materiële vaste activa

In 2011 zijn de boekwaarden van de investeringen in materiële vaste activa integraal beoordeeld. Van een groot deel van de, in hoofdzaak oudere, geactiveerde investeringen kan het bestaan niet meer worden vastgesteld en blijkt dat deze veelal door nieuwe investeringen zijn vervangen. Het is in dat geval verplicht om de resterende boekwaarden van deze activa ten laste van het resultaat te brengen. In 2011 zijn ook de afschrijvingstermijnen voor de materiële vaste activa met economisch nut in lijn gebracht met de gewijzigde Financiële beheersverordening. In het geval dat deze materiële vaste activa geen resterende economische gebruiksduur hadden, is de restant boekwaarde ten laste van het resultaat gebracht. Voor de materiële vaste activa met een maatschappelijk nut was een raadsbesluit in 2012 benodigd. Deze zijn na besluit van de raad derhalve in 2012 afgewaardeerd voor een bedrag van € 11.460.000. Naast de hiervoor vermelde afwaarderingen heeft in 2012 nog eens een versnelde afschrijving plaatsgevonden van € 14.437.000 op materiële vaste activa met een maatschappelijk nut. De totale afwaardering van € 25.897.000 betreft alleen de rubriek Grond, weg- en waterbouwkundige werken.

In 2012 zijn de investeringen voor de ontwikkeling van de Schoterbrug en de ontwikkeling van de kavels met woningen en appartementen voor Land in Zicht op hoofdonderdelen ontvlochten en geherrubriceerd naar investeringen in materiële vaste activa met een economisch nut en met een maatschappelijk nut. De investeringen die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van de Schoterbrug hebben een boekwaarde van € 18.381.000 en zijn verantwoord onder de investeringen in grond-, weg-

en waterbouwkundige werken met een maatschappelijk nut. Tot de bijkomende investeringsuitgaven behoren de verplaatsing van de reddingsbrigade en de scouting.

De investeringen die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van de grondpercelen voor woningen voor Land in Zicht zijn met de gerealiseerde opbrengsten opgenomen onder de investeringen met een economisch nut in gronden en terreinen. Tot de bijkomende investeringsuitgaven behoren de uitkoopkosten van de gevestigde bedrijven en de verplaatsing van de haven. De tot dusver gerealiseerde verkoopopbrengsten van de grondpercelen voor de ontwikkeling van de verkochte waterwoningen en havenappartementen bedragen € 10.884.000 (2012: € 8.420.000) De nog te realiseren verkoopopbrengst van de waterwoningen en havenappartementen en de torenappartementen in 2013 en 2014 bedraagt € 4.268.000. De nog te verwachten investeringsuitgaven zijn berekend op € 1.647.000. Uitgaande van de realisatie van genoemde verkoopopbrengsten en investeringsuitgaven ultimo 2014, wordt een positieve eindwaarde van het project van € 1.728.000 verwacht.

De raad wordt voorgesteld om met ingang van 2013 voor het ontwikkeldeel van Land in Zicht een grondexploitatie te openen. Dan zullen kosten en opbrengsten die voor de grondexploitatie in aanmerking komen nog nader worden geanalyseerd en opgeschoond.

Materiële vaste activa met een economisch nut

Materiële vaste activa met een economisch nut betreffen activa die verhandelbaar zijn en/of opbrengsten (kunnen) genereren.

Het verloop van de boekwaarden van materiële vaste activa met een economisch nut kan als volgt worden weergegeven:

bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2011	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2012
Gronden en terreinen	13.911	583	53	357		14.084
Woonruimten	3.188	1.394	2	188		4.392
Bedrijfsgebouwen	373.002	24.049	1.901	12.650	1.174	381.326
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	79.001	14.646		2.724		90.923
Vervoermiddelen	130		4	71		55
Machines, apparaten en installaties	12.201	393		1.714		10.880
Overige materiële vaste activa met economisch nut	25.420	4.437		3.353		26.504
Totaal	506.853	45.502	1.960	21.057	1.174	528.164

Onder de hiervoor genoemde materiële vaste activa is een totaal bedrag van € 102.930.000 opgenomen aan investeringen die nog in aanbouw of ontwikkeling zijn. Dit betreft de volgende grote onderhanden werken die nog niet finaal zijn opgeleverd en waarvoor het krediet nog niet is afgesloten:

Nieuwbouw Haarlem College	33.179
Nieuwbouw Sterren College	28.623
Kantoorhuisvesting Zijlpoort	28.698
SHO 2008 De Ark	6.134
SHO 2008 Dreefschool	2.827
Tetterodestraat 66	1.045
Overige investeringen	2.424
	<u>102.930</u>

In 2012 is het vastgoed dat onderdeel uitmaakte van de "Niet in exploitatie genomen bouwgronden" en de "Onderhanden werken, waaronder bouwgronden in exploitatie" naar aard overgeheveld naar de woonruimten voor een bedrag van € 1.394.000 en naar de bedrijfsgebouwen voor een bedrag van € 3.484.000.

Onder de waardering van bedrijfsgebouwen is € 1.028.000 aan rentekosten begrepen over de vervaardiging van kantoorhuisvesting Zijlpoort.

De bijdragen van derden betreft voor € 844.000 een subsidie van de provincie voor het Pim Mulierstadion en voor € 290.000 een subsidie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed ten behoeve van de renovatie toren Nieuwe Kerk.

Er heeft een herrubricering plaatsgevonden. In het volgende overzicht is de aansluiting naar de jaarrekening van 2011 zichtbaar gemaakt.

	Boekwaarde 31-12-2011 vlgs jaarrekening 2011	Herrubricering	Boekwaarde 31-12-2011 <i>bedragen x € 1.000</i>
Gronden en terreinen	13.600	311	13.911
Woonruimten	3.499	-311	3.188
Bedrijfsgebouwen	372.777	226	373.002
Overige materiële vaste activa	25.646	-226	25.420
Totaal	412.023	0	415.521

Gronden en terreinen

Per 31-12-2012 is van de gronden en terreinen voor € 2.123.000 (2011: € 2.800.000) in erfpacht uitgegeven. De gemeente is geen economisch eigenaar van erfpachten die eeuwigdurend zijn uitgegeven. Om die reden zijn deze gronden en terreinen in 2012 voor een bedrag van € 357.000 afgewaardeerd tot een registratiewaarde van € 1,00 per m².

De investering ter grootte van € 583.000 betreft de per saldo geherrubriceerde bedragen met betrekking tot de kavels Land in Zicht.

De belangrijkste investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Woonruimten

Woningen Amsterdamsevaart, Vaartstraat, Transvaalstraat en Harmenjansweg	<u>1.394</u>
--	--------------

Bedrijfsgebouwen

Gemeente kantoorhuisvesting Zijlpoort	8.140
Dreefschool	1.659
De Ark onderwijshuisvesting	2.753
Daaf Geluk onderwijshuisvesting	2.167
Coornhert onderwijshuisvesting	1.222
Fietznfabriek Houtmarkt 7/Oostvest 56	1.300
Panden Schalkstad	1.900
Bos en Vaart onderwijshuisvesting	864
Sportpark Nol Houtkamp	696
Vrije School Kennemerland/Ter Cleeff	509
Emmaschool onderwijshuisvesting	432
Patronaat	310
Overige investeringen	2.097
	<u>24.049</u>

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Wilsonsplein	1.514
Stationsplein	525
Pijnboomstraat	1.185
Oosterduin	2.343
Lintumpad	799

Geneesherenbuurt	1.703
Europawijk Zuid	1.158
Dr. Schaepmanstraat	487
Indische buurt	441
Overige investeringen	4.491
	<u>14.646</u>

Overige materiële vaste activa

Software licenties en inrichting werkplekken (masterplan ICT)	1.703
Automatisering Patronaat	556
Meubilair en OLP scholen	489
Sportvelden, renovatie top- en onderlagen	686
Stadshaven	534
Frans Halsmuseum, inrichting depot	300
Overige investeringen	160
	<u>4.437</u>

De belangrijkste desinvesteringen met een economisch nut kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedrijfsgebouwen

Sloop gebouw ter Cleeff	414
Sloop diverse Noodlokalen	1.061
Restauratie Schoterburch	286
Overige desinvesteringen	140
	<u>1.901</u>

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut betreffen activa die geen directe opbrengsten genereren en niet verhandelbaar zijn. Dit betreffen met name investeringen in de openbare ruimte.

	Boekwaarde 31-12-2011	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	bedragen x € 1.000 Boekwaarde 31-12-2012
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	125.709	10.154	656	35.760	2.793	96.654
Overige materiële vaste activa met maatschappelijk nut	1.544	504		342		1.706
Totaal	127.253	10.658	656	36.102	2.793	98.360

Onder de hiervoor genoemde materiële vaste activa is een totaal bedrag van € 10.796.000 opgenomen aan investeringen die nog in aanbouw of ontwikkeling zijn. Dit betreft de volgende grote onderhanden werken die nog niet finaal zijn opgeleverd en waarvoor het krediet nog niet is afgesloten:

Stationsomgeving en omstreken	5.728
Prinsenbrug	3.746
Overige investeringen	1.322
	<u>10.796</u>

De desinvestering betreft voor € 583.000 per saldo herrubricering naar Materiële vaste activa met economisch nut, gronden en terreinen.

In de bijdrage van derden is inbegrepen een terugbetalingsverplichting met betrekking tot een reeds in eerdere jaren ontvangen voorschotsubsidie van de provincie Noord-Holland voor het project Extra

Investeringsimpuls (Fly Over/Oostweg). Het terug te betalen bedrag bedraagt € 7.800.000 en rekening houdend met een reservering op de balans vooruitontvangen subsidies van € 2.100.000 is per saldo € 5.700.000 gecorrigeerd in de ontvangen bijdragen van derden. Verder is hieronder opgenomen een provinciale subsidie van € 6.843.000 ten behoeve van Stationsomgeving.

Onder de afschrijvingen ter grootte van € 35.760.000 is een bedrag aan extra afschrijvingen opgenomen van € 25.897.000 voor afwaarderingen als gevolg van de herziening van de afschrijvingstermijnen alsmede voor versnelde afschrijvingen.

De belangrijkste investeringen met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Stationsomgeving en omstreken

Overige investeringen

6.904

3.250

10.154

Financiële vaste activa

Het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven.

bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2011	Verstrekt	Ontvangen	Boekwaarde 31-12-2012
Kapitaalverstrekkingsen aan deelnemingen	11.709			11.709
Leningen aan:				
woningcorporaties	6.415		1.101	5.314
deelnemingen	3.500		500	3.000
Overige langlopende leningen	10.388	1.985	455	11.918
Overige uitz. met rentetypische looptijd 1 jaar of langer	4.468	3.930	1.395	7.003
Bijdragen in activa in eigendom van derden	201		13	188
Totaal	36.681	5.915	3.464	39.132

Kapitaalverstrekkingsen aan deelnemingen

Hieronder is de verkrijgingsprijs opgenomen van de deelnemingen waarin de gemeente Haarlem een financieel belang heeft. In paragraaf 3.7 Verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen is een nadere toelichting opgenomen

	2012	2011
Spaarnelanden N.V.	7.704	7.704
SRO N.V.	3.958	3.958
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	29	29
SDH Schalkstad Beheer B.V.	9	9
Certificaten Dataland	8	8
	<u>11.709</u>	<u>11.709</u>

Leningen aan woningcorporaties

Deze leningen zijn in het verleden verstrekt voor de (her-)financiering van onder meer restauraties en groot onderhoud, afgeloste rijksleningen en gemeenteleningen. Er worden geen nieuwe leningen meer verstrekt. Een nadere toelichting op deze leningen is opgenomen in paragraaf 3.5 Financiering.

	2012	2011
Woningcorporatie Ymere	2.188	2.641
Woningcorporatie Pré-woondiensten	3.126	3.773
	<u>5.314</u>	<u>6.415</u>

De gemiddelde rente is 4,5% en de gemiddelde restant looptijd bedraagt 5 jaar.

Leningen aan deelnemingen

De kapitaalmarktlening aan Spaarnelanden N.V. is verstrekt op grond van afspraken uit het verzelfstandigingsconvenant uit 2004. Deze lening is bestemd voor de financiering van de ondergrondse containers. Deze lening kent een rentepercentage van 4,088% en wordt lineair afgelost in 10 jaar.

	2012	2011
Spaarnelanden N.V.	3.000	3.500

Overige langlopende leningen

De overige langlopende leningen zijn als volgt opgebouwd:

	2012	2011
Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting / Nationaal	6.898	5.197
Restauratie Fonds		
Yarden N.V.	3.020	3.189
Strukton Projektontwikkeling B.V.	1.900	1.900
Stichting Sportpark Ruud van der Geest	73	97
HC Saxenburg	2	3
Calamares Duikteam	-	2
Stichting Alliance	25	-
	11.918	10.388

De leningen via Nationaal Restauratie Fonds (NRF) en Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN) zijn aan particulieren verstrekt voor de thema's duurzaamheid, startersregeling en funderingsherstel. Het gaat om "revolving funds". Dit betekent dat aflossingen van uitgezette leningen weer voor nieuwe leningen worden ingezet tot het moment dat de raad anders besluit. Aflossingen op deze leningen vloeien terug naar de rekening-courant met NRF en SVN. Deze zijn opgenomen onder rekeningen-courant onder de rubriek rekening-courant niet financiële instellingen.

De lening aan Yarden N.V. vloeit voort uit de publiek-private samenwerking met de uitvaartbranche met als doel een crematorium in Haarlem te realiseren. De lening bestaat uit drie delen die samenhangen met de verschillende afschrijvingstermijnen van respectievelijk de inventaris, de ovens en de gebouwen. De aflossingen vinden overeenkomstig de afschrijvingstermijnen plaats in 10, 20 en 40 jaar. Het gemiddelde rentepercentage bedraagt 6,77%.

De kapitaalmarktlening aan Strukton Projektontwikkeling B.V. is verstrekt in het kader van de realisatie van het project Land in Zicht. Het is een fixe lening. De looptijd bedraagt 3 jaar of zolang het project duurt. Het rentepercentage bedraagt 2,5%.

In 2012 is aan Stichting Alliance een lening verstrekt met een looptijd van 10 jaar en een rentepercentage van 5%.

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

De overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer zijn als volgt opgebouwd:

	2012	2011
N.V. NUON Energy	2.030	3.415
Projectontwikkelaar - Zijlpoort	3.662	2.938
Voorziening projectontwikkelaar - Zijlpoort	-3.662	-2.938
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	576	576
Alliander	177	177
Kredietverstrekking Stadsbank	4	14
Overige effecten	286	286

Balans per 31-12		4.468
Vorderingen SZW	17.233	17.329
Voorziening vorderingen SZW	-13.303	-14.439
	<u>7.003</u>	<u>7.358</u>

Bij de splitsing van NUON heeft de gemeente een belang van € 177.000 verkregen in het netwerkbedrijf Alliander. Het aandelenkapitaal in NUON van € 633.000 is in 2009 verkocht aan het bedrijf Vattenfall AB. Indien Vattenfall niet aan haar betalingsverplichting kan voldoen, krijgt de gemeente de mogelijkheid om de reeds verkochte aandelen terug te kopen voor de nominale waarde. In 2012 is de tranche 2013 verkochte aandelen NUON ter waarde van € 1.385.000 ontvangen.

De vordering Projectontwikkelaar - Zijlpoort betreft de vordering op de ontwikkelaar die resteert op het moment dat de verbouwing van het pand Zijlpoort is gerealiseerd. Als gevolg van een herwaardering van de vordering is deze in 2012 opgehoogd met € 724.000. Voor het volledige bedrag is een voorziening gevormd vanwege de onzekerheid over de inbaarheid van deze vordering.

Door de Stadsbank is in 2012 € 10.000 afgelost van de kredietverstrekking.

De vorderingen SZW worden met ingang van 2012, door het langlopende karakter van de vorderingen tot maximaal 12 jaar, gerubriceerd onder de financiële vaste activa. De vergelijkende cijfers van 2011 zijn hiermee, voor zowel de rubriek financiële vaste activa als de rubriek uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, aangepast.

De vorderingen SZW betreffen vorderingen inzake krediethypotheek, leenbijstand, fraude op uitkeringen en alimentatie en onderhoudsplicht van kinderen. Voor deze vorderingen is een voorziening voor oninbaarheid getroffen. De grondslagen hiervoor zijn nader toegelicht in de grondslagen voor de waardering. De voorziening is als gevolg van een statische waardering van de inbaarheid, totaal 77% van de uitstaande vordering.

De vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2012	2011
Fraudevordering	6.105	6.022
Leenbijstand	5.882	5.911
Terugvordering	2.368	2.653
Krediethypotheek	1.553	1.476
Alimentatie en onderhoudsverplichting	528	444
Overige vorderingen	797	823
	<u>17.233</u>	<u>17.329</u>

Bijdragen in activa in eigendom van derden

De bijdragen in activa in eigendom van derden betreffen bijdragen aan monumenten.

Voorraden

Grond- en hulpstoffen

Niet in exploitatie genomen bouwgronden

De niet in exploitatie genomen bouwgronden betreffen de volgende verzamelcomplexen met de volgende boekwaarden per 31 december 2012:

<i>bedragen x € 1.000</i>						
	Stand 31-12-2012	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2012	Stand 31-12-2011	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2011
Houtmarkt 7 Fietznfabriek	0	0	0	5.488	2.215	3.273
Leidsevaart 362				234	185	49
Totaal	0	0	0	5.722	2.400	3.322

Onder de voorraden "niet in exploitatie genomen gronden" zijn tot en met 2011 de woonruimten gelegen aan de Houtmarkt 7 en Leidsevaart 362 opgenomen. Woonruimten mogen in de "niet in exploitatie genomen gronden" worden opgenomen indien aannemelijk is dat deze binnen afzienbare tijd onderdeel uitmaken van een grondexploitatie. Aangezien het voor deze twee panden niet de verwachting is dat deze binnen afzienbare tijd in exploitatie worden genomen zijn deze binnen de balans geherrubriceerd naar de rubriek woonruimten binnen de materiële vaste activa. De boekwaarde van de woonruimten € 3.322.000 is afgewaardeerd voor € 1.928.000 ten laste van de reserve grondexploitatie en voor € 1.394.000 opgenomen onder de materiële vaste activa.

Overige grond- en hulpstoffen

	2012	2011
Papier en andere hulpmiddelen	-	19

De voorraad papier en andere hulpmiddelen is in 2012 afgewaardeerd.

Onderhanden werken, waaronder bouwgronden in exploitatie

De bouwgronden in exploitatie betreffen de volgende complexen, met de volgende boekwaarden:

bedragen x € 1.000

	Stand 31-12-2012	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2012	Stand 31-12-2011	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2011
Ripperda	-1.798		-1.798	-2.546		-2.546
Raaks	-3.601		-3.601	-4.224		-4.224
Deli	3.528	1.706	1.822	3.585	1.707	1.878
DSK	-1.845		-1.845	-1.928		-1.928
Badmintonpad	962	2.586	-1.624	521	2.483	-1.962
Waarderpolder	8.314	3.663	4.651	-6.235		-6.235
FUCA	3.282	1.428	1.854	4.301	2.542	1.759
Schalkwijk	12.184	9.015	3.169	8.136		8.136
Spoorzone	13.170	517	12.653	17.673	2.166	15.505
Delftwijk	-2.309		-2.309	-4.323		-4.323
Oorkondelaan/Pladellastraat	83		83	678		678
Zomerzone programma	-		-	-1		-1
Zomerzone Zuidstrook	-228		-228	402		402
Totaal	31.742	18.915	12.827	16.039	8.898	7.139

De voorziening toekomstige verliezen grondexploitaties heeft betrekking op complexen waarvan op basis van de herziene exploitatieberekeningen een nadelig saldo wordt verwacht. Op de overige complexen worden op basis van de herziene exploitatieberekeningen positieve eindresultaten verwacht. Zie hiervoor ook de bijlage 6.7 Verantwoordingsinformatie MPG en paragraaf 3.8 Gronden vastgoedbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Vorderingen op openbare lichamen

	2012	2011
BTW Compensatiefonds	25.702	24.858
Provincie Noord-Holland (subsidies)	-	3.066
Te vorderen BTW op aangifte	63	5.672
Overige vorderingen op openbare lichamen	772	483
Balans per 31-12	26.537	34.079
Overheden subsidies	-	-1.300
	26.537	32.779

De balanspost te vorderen BTW op aangifte bestond in 2011 voornamelijk uit nog terug te ontvangen btw inzake sportbesluit. Deze is in 2012 ontvangen.

De van overheden nog te ontvangen subsidies worden met ingang van 2012 verantwoord onder de overlopende activa. De vergelijkende cijfers 2011 zijn hiermee aangepast.

Verstrekte kasgeldleningen

	2012	2011
Verstrekte kasgeldleningen	<u>4.500</u>	<u>3.000</u>

Dit betreft aan Spaarnelanden N.V. verstrekte kasgeldleningen. Deze kasgeldleningen zijn direct opzegbaar, voor 2012 geldt een rentepercentage van 1%.

Rekening courant niet financiële instellingen

	2012	2011
Rekening courant niet financiële instellingen	<u>2.698</u>	<u>4.161</u>

Dit betreft een rekening-courant die wordt aangehouden bij het Nationaal Restauratie Fonds (NRF) en Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Deze rekeningen-courant worden aangewend voor de thema's duurzaamheid, startersregeling en funderingsherstel. Het gaat om "revolving funds". Dit betekent dat aflossingen van uitgezette leningen weer voor nieuwe leningen worden ingezet tot het moment dat de raad anders besluit. Het deel van de uitgezette leningen dat niet in de rekening-courant is opgenomen, maar aan derden is uitgeleend is opgenomen onder de financiële vaste activa, overige langlopende leningen.

Overige vorderingen

Onder de overige vorderingen zijn de volgende posten opgenomen:

	2012	2011
Debiteuren algemeen	8.610	15.494
Voorziening oninbare debiteuren algemeen	-2.398	-4.828
Belastingdebiteuren	3.966	3.419
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	-1.111	-1.032
Overige posten	<u>228</u>	<u>321</u>
	9.295	13.374
Debiteuren Sociale Zaken	-	17.329
Voorziening debiteuren Sociale Zaken	<u>-</u>	<u>-14.439</u>
	<u>9.295</u>	<u>16.264</u>

Debiteuren Sociale Zaken

De debiteuren Sociale Zaken worden, als gevolg van het langlopende karakter van de vorderingen, met ingang van 2012 opgenomen onder de financiële vaste activa.

Debiteuren algemeen

Onder debiteuren algemeen zijn de overige gefactureerde vorderingen aan derden opgenomen. op basis van de ouderdom van de vordering is een voorziening getroffen voor oninbaarheid. De grondslagen hiervoor zijn nader toegelicht in de grondslagen voor de waardering.

Het openstaand saldo heeft voor het merendeel betrekking op vorderingen inzake huren, pachten en overige doorberekeningen van vastgoed, stedelijke projecten en vergunningen.

Voorts is onder de debiteuren algemeen een resterende vordering van € 1.770.000 (2011: € 2.124.000) opgenomen op de projectontwikkelaar van Zijlpoort. Dit betreft de ten onrechte betaalde BTW op de oorspronkelijke voorschotbetaling van € 17.000.000. Ter voldoening van deze vordering int de gemeente Haarlem de huurinkomsten van enkele ruimten in het aangekochte pand. Deze worden op de

vordering in mindering gebracht. Voor het volledige uitstaande saldo is een voorziening voor oninbaarheid getroffen.

Belastingdebiteuren

De belastingdebiteuren betreffen de vorderingen uit hoofde van de lokale belastingen en heffingen. Op basis van de ouderdom van de vordering is een voorziening getroffen voor oninbaarheid. De grondslagen hiervoor zijn nader toegelicht in de grondslagen voor de waardering.

	2012	2011
Liquide middelen		
	283	1.326

Bank- en girosaldi

De bank- en girorekeningen (saldi per 31 december) zijn als volgt te specificeren:

	2012	2011
Bank Nederlandse gemeenten	-592	382
Overige banken	559	580
Betalingen onderweg	158	174
	125	1.136

Overlopende activa

Onder de overlopende activa zijn de volgende posten opgenomen:

	2012	2011
Bibliotheek - vooruitbetaalde subsidie 1e halfjaar	2.084	2.127
Frans Halsmuseum - vooruitbet. subsidie 1e halfjaar	1.256	1.236
Belastingen - nog op te leggen	73	645
Verzekeringspremies - vooruitbetaald	248	500
Rentebaten leningen u/g - nog te ontvangen	404	447
Mulderboetes - te vorderen	324	421
WMO - Centraal Administratiekantoor	513	338
Omgevingsvergunningen - nog te factureren	641	242
Verkoop Overtonstraat - nog te ontvangen	230	-
Spaarnelanden - nog te factureren huur	270	-
Cultuurpodia - vooruitbetaalde bijdrage	-	1.044
Overig	2.059	2.395
		9.395
Overheden - subsidies	4.389	1.300
	12.491	10.695

De aan cultuurpodia vooruitbetaalde bijdrage werden door de gemeente, als gevolg van gebroken boekjaren, in het komende boekjaar verantwoord. In 2012 is de vooruitbetaalde bijdrage gelijk gesteld aan het kalenderjaar en volledig als last in 2012 genomen.

De van overheden nog te ontvangen subsidies worden met ingang van 2012 verantwoord onder de overlopende activa. De vergelijkende cijfers 2011 zijn hiermee aangepast. Een verloopstaat is opgenomen in bijlage 6.10 B Nog te ontvangen subsidies.

Eigen vermogen

Het verloop en de boekwaarde van het eigen vermogen kan als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

	in enge zin	Algemene reserve grond-exploitatie	totaal	Overige bestemmings-reserves	Resultaat voor bestemming	Eigen vermogen totaal
Saldo per 1 januari 2012	49.446	190	49.636	68.802	-17.829	100.609
Bestemming resultaat jaarrekening 2011	-2.274	-	-2.274	-15.555	17.829	
Mutaties in reserves op grond van raadsbesluiten die gelden voor 2012:						
Toevoegingen	18.937	27.530	46.467	22.091		68.558
Onttrekkingen	-25.207	-27.720	-52.927	-40.944		-93.871
Nog te bestemmen resultaat jaarrekening 2012	-	-	-	-	-9.394	-9.394
Saldo per 31 december 2012	40.902	0	40.902	34.394	-9.394	65.902

Het volledige overzicht van het verloop per reserve en een toelichting op de aard en strekking van de reserves is opgenomen in bijlage 6.4 Reserves en voorzieningen.

Voorzieningen

Het verloop en de boekwaarde van de voorzieningen kan als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

	Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	Kosten egalisatie voorzieningen	Voorziening m.b.t. middelen derden	Voorzieningen totaal
Saldo per 1 januari 2012	19.969	-652	203	19.520
Toevoegingen	6.923	339		7.262
Aanwending en vrijval	14.380	226	96	14.702
Saldo per 31 december 2012	12.512	-539	107	12.080

Het volledige overzicht van het verloop per voorziening en een toelichting op de aard en strekking van de voorzieningen is opgenomen in bijlage 6.4 Reserves en voorzieningen.

Voor de gelden die bij NRF en SVN in rekening-courant zijn uitgezet en zijn uitgeleend aan particulieren in het kader van duurzaamheid, startersregeling en funderingsherstel is een voorziening getroffen (Ult. 2011 € 8.967.000). Hiermee zijn de uitgezette gelden bestemd voor het doeleinde volkshuisvesting. In 2012 heeft de raad besloten dat de vrijgekomen middelen niet zonder meer beschikbaar hoeven te zijn voor volkshuisvesting, de voorziening is hierdoor vrijgevallen.

Vaste schulden

Het verloop en de boekwaarde van de vaste schulden kan als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

	31-12-2011	Opgenomen	Afgelost	31-12-2012
Obligatieleningen	71			71
Onderhandse leningen van:				
pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen	23		12	11
binnenlandse banken en financiële instellingen	485.898	80.000	31.709	534.189
Door derden belegde gelden	3.252		1.123	2.129
Waarborgsommen	210		160	50
Totaal	489.454	80.000	33.004	536.450

De met de vaste schulden samenhangende rentelasten bedragen in 2012 € 19.580.000. (2011: € 19.028.000). In paragraaf 3.5 Financiering is een nadere toelichting opgenomen omtrent het gevoerde financieringsbeleid.

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en financiële instellingen

In 2012 zijn langlopende leningen aangetrokken voor in totaal € 80.000.000. Bij de bepaling van de looptijd van deze leningen is rekening gehouden met een spreiding van de aflossingsverplichtingen over toekomstige jaren. Het streven is jaarlijks een gelijk bedrag aan leningen te moeten aflossen en herfinancieren. Dit zorgt voor stabiliteit en minder gevoeligheid voor schommelingen van de rentestand. Er zijn in totaal drie leningen opgenomen. Er is een lening van € 40.000.000 aangetrokken met een looptijd van 10 jaar met een rentepercentage van 2,995%, een lening van € 20.000.000 met een looptijd van 10 jaar met een rentepercentage van 2,665% en ten slotte een lening van € 20.000.000 met een looptijd van 5 jaar en een rentepercentage van 1,270%.

Door derden belegde gelden

De door derden belegde gelden betreffen de langlopende verplichtingen aan particulieren en woningcorporaties in het kader van het Besluit Woninggebonden Subsidies (€ 1.965.000) en de geldleningen inzake het Nationaal restauratiefonds (€ 164.000).

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

	2012	2011
Kasgeldleningen	60.000	68.000
Overige schulden	30.429	27.521
	<u>90.429</u>	<u>95.521</u>

Kasgeldleningen

Per 31 december 2012 zijn twee kasgeldleningen opgenomen van in totaal €60.000.000 (BNG). De gemiddelde rente bedroeg 0,09%.

Overige schulden

	2012	2011
Crediteuren	15.850	20.271
Schulden aan openbare lichamen	14.595	5.892
Overigen	-16	1.358
	<u>30.429</u>	<u>27.521</u>

Crediteuren

Onder de crediteuren zijn de schulden uit hoofde van ontvangen inkoopfacturen van leveranciers en betalingsverzoeken van derden opgenomen. Dit betreft in hoofdzaak nog te betalen inkoopfacturen voor uitbesteed werk voor investerings- en aannemingsprojecten en onderhoud, alsmede voor openstaande inkoopfacturen voor diverse exploitatielasten.

Schulden aan openbare lichamen

De schulden aan openbare lichamen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2012	2011
Belastingdienst	4.297	4.278
Provincies en gemeenten	9.019	1.028
Algemene uitkering Rijk	1.279	586
	<u>14.595</u>	<u>5.892</u>

De schuld aan de belastingdienst betreft de verschuldigde afdracht loonheffing over de maand december.

De grootste post binnen de specificatie schulden aan provincies en gemeenten is een terugbetalingsverplichting aan de provincie met betrekking tot een ontvangen voorschotbetaling voor

een subsidieproject Extra Investeringsimpuls (Fly Over/ Oostweg) van € 7.800.000. Tevens is hieronder opgenomen een terug te betalen subsidie van € 1.200.000 in het kader van fietsenstallingen Stationsplein.

De schuld aan het rijk betreft teveel ontvangen algemene uitkeringen 2011/2012.

Overlopende passiva

	2012	2011
Vooruitontvangen subsidies	9.277	16.074
Nog te betalen exploitatielasten	16.729	24.121
Vooruitontvangen exploitatiebaten	927	1.745
Vooruitontvangen afkoopsommen erfpachten	139	143
Verplichting spaaruren	456	-
Overige posten	1.896	2.305
	<u>29.424</u>	<u>44.388</u>

Vooruit ontvangen subsidies

Dit betreft vooruit ontvangen subsidies waarvoor een terugbetalingsverplichting geldt. Een nadere specificatie is opgenomen in de bijlage 6.10 Vooruit ontvangen subsidies

Nog te betalen exploitatielasten

De nog te betalen exploitatielasten betreffen de over 2012 nog verschuldigde exploitatielasten waarvoor de facturen in 2013 worden ontvangen.

De nog te betalen exploitatielasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2012	2011
CS - belastingen	319	300
CS - advisering, onderzoeken en ondersteuning jaarrek.	227	345
CS - rente langlopende leningen	11.110	10.908
DVL - WMO voorzieningen/ huishoudelijke hulp	2.006	1.985
DVL - huurfacturen J&S	-	455
DVL - diverse nog te betalen exploitatielasten	-	403
STZ - SRO sloop Zwemmerslaan	441	-
STZ - leerlingenvervoer	177	-
STZ - werkzaamheden vastgoedbeheer	132	-
STZ - woonrijp maken Delftlaan Noord	149	-
STP - Stationsomgeving	-	1.350
STP - Schouwbroekerbrug	-	300
STP - te betalen kosten kleinere projecten	-	1.425
STP - directievoering/toezicht bouwproject DEO NEO	96	-
SZW - paswerk	62	1.021
SZW - Educatie 2011 Nova College	-	350
SZW - coaching en ondersteuning	-	342
SZW - overig nog te betalen	-	642
VVH - Reg. Informatie en Expertise Centrum ZAWA	150	-
VVH - VRK P&P taken	-	692
VVH - FLO/frictie 2012 Veiligheidsregio	101	-
WKZ - Westelijk tuinbouwgebied	138	-
WKZ - onderhoud en aanneming	-	1.279
STZ - te restitueren GSB-Gelden	-	979
Diversen	1.621	1.345
	<u>16.729</u>	<u>24.121</u>

Vooruit ontvangen exploitatiebaten

De vooruit ontvangen exploitatiebaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2012	2011
WKZ - Parkeerabonnementen, huren en erfpacht	230	-
SZW - Bijzondere regelingen	280	-
STZ - Binnenklimaat scholen	-	464
WKZ - Preventiegelden 40+ woningbouwcoöperaties	347	536
WKZ - Connexxion	-	268
WKZ - Baggeren Hoogheemraadschap	-	117
CS - Overige baten	-	319
Diversen	70	41
	<u>927</u>	<u>1.745</u>

4.3.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Hierna worden de belangrijkste overeenkomsten met financiële verplichtingen uiteengezet voor zover deze niet nader zijn opgenomen in de toelichting bij de balans.

Inkoopverplichtingen

Het totaal bedrag aan aangegane inkoopverplichtingen tot en met het boekjaar 2012 bedraagt € 31.600.000. Van dit bedrag heeft € 24.500.000 betrekking op investeringen, € 4.300.000 op grondexploitaties en € 2.800.000 op exploitatielasten.

Huurovereenkomsten

De gemeente Haarlem heeft huurovereenkomsten voor de locaties. De hieruit voortvloeiende verplichtingen bedragen € 1.473.000 per jaar.

ICT, telecommunicatie en overige faciliteiten

De jaarlijkse verplichting voortvloeiend uit overeenkomsten voor onderhoud van hard- en software bedraagt € 1.064.000 en het gebruik van print- en kopieerapparatuur bedraagt € 567.000. Voorts lopen er contracten voor vaste en mobiele telecommunicatie ter grootte van € 845.000 per jaar. De jaarlijkse contractuele verplichting voor catering, schoonmaak en beveiliging bedraagt € 1.235.000.

Publieke taken

De uitvoering van diverse publieke taken is ondergebracht bij diverse verbonden partijen, onder meer:

- parkeerbeheer, afvalinzameling, aannemingswerken en (straat)reiniging (Spaarnelanden N.V.)
- exploitatie van sport-, recreatie-, onderwijs- en welzijnsfaciliteiten (N.V. SRO)
- heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen (Cocensus)
- uitvoering wet sociale werkvoorziening (Paswerk)
- regionale brandweerzorg, meldkamer, rampenbestrijding, GGD en GHOR (VRK)

Paragraaf 3.7 Verbonden partijen en subsidies geeft een nadere toelichting op de verbonden partijen. Voorts heeft de gemeente contracten met derden voor zorgvervoer uit hoofde van de WMO.

Borg- en garantstellingen

De gemeente heeft in het verleden - onder voorwaarden - geldleningen gegarandeerd van derden, met name voor woningbouw door corporaties of het kopen van een woning door particulieren. De leningen van woningbouwcorporaties worden gegarandeerd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De leningen van particulieren worden gegarandeerd door het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Samen met het Rijk en de andere Nederlandse gemeenten zit Haarlem in de zogenoemde achtervang. Dit betekent dat de gemeente pas wordt aangesproken als deze waarborgfondsen hun verplichtingen niet kunnen nakomen. Hoewel met enige regelmaat corporaties in financiële problemen komen is de achtervangfunctie nog niet ingeroepen. Dit betekent helaas niet dat meedoen in de achtervang zonder risico is. Zowel het risico als de kans op voordoen is zo moeilijk in te schatten dat ervoor gekozen is het risico niet in de risicoparagraaf op te nemen. Bovendien is de

branche nu aan verandering onderhevig. Naar aanleiding van de Vestia affaire is namelijk landelijk een tweetal onderzoeken naar de achtervangfunctie uitgevoerd en is bij de wetgever een herzieningswet in behandeling.

De achtervangfunctie voor particuliere woningbouw neemt af omdat nieuwe borgstellingen door het Rijk worden afgegeven. De achtervangfunctie voor woningcorporaties is gestegen door een wijziging in de verdelingswijze van achtervang over de diverse gemeenten door Ymere in 2012.

In 2011 is besloten om aan de 100% deelneming Spaarnelanden nv een garantie te verstrekken van € 15.000.000 uit hoofde van de afspraken uit het verzelfstandigingsconvenant uit 2004. De garantieverstrekking vindt plaats onder zekerheid van recht van hypotheek en verpanding. In 2012 is hiervan € 2.200.000 gerealiseerd. Paragraaf 3.5 Financiering geeft een nadere toelichting op de verbonden partijen.

<i>bedragen x € 1 mln</i>		
Gegarandeerde geldleningen	Per 31-12-2012	Per 31-12-2011
Particuliere woningbouw	917	1.040
Woningcorporaties	1.030	692
Zorgsector	6	7
Culturele instellingen	1	1
Nationaal restauratiefonds	2	1
Spaarnelanden nv	2	
Totaal gegarandeerde geldleningen	1.958	1.741

4.3.6 Toelichting op de programmarekening

Algemeen

In deel 2 van het Jaarverslag van de gemeente Haarlem zijn de baten en lasten per programma toegelicht in relatie tot de begroting. In bijlage 6.1. zijn de baten en lasten van de rekening per programma en beleidsveld weergegeven.

De baten en lasten die in directe relatie staan tot de programma's, worden rechtstreeks aan de programma's toegerekend. De indirecte lasten en baten - dit betreft onder meer de indirecte apparaatskosten en algemene kosten - worden aan de programma's toegerekend overeenkomstig de kostenverdelingssystematiek die in de begroting is gehanteerd.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering voor 2012 uit het gemeentefonds is berekend op basis van de decembercirculaire 2012 van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De samenstelling van de verantwoorde algemene uitkering kan als volgt worden weergegeven:

	2012	2011
Algemene uitkering 2012	182.029	-
Algemene uitkering 2011	942	186.604
Algemene uitkering 2010	-48	1.068
Algemene uitkering 2009	-	494
	<u>182.923</u>	<u>188.166</u>

Lokale belastingen en heffingen

De gemeentelijke belastingen en heffingen bedragen €84.547.000 en zijn nader gespecificeerd en toegelicht in paragraaf 3.1 Lokale heffingen. Een deel van de belastingen en heffingen is bestedingsgebonden en mag de werkelijke kosten van de gemeente niet overstijgen. De belangrijkste zijn de afvalstoffenheffing, het rioolrecht, de bouwleges en de leges van Burgerzaken. In bijlage 6.9 Kostenonderbouwing heffingen conform model VNG zijn deze heffingen en de daarmee samenhangende kosten toegelicht.

De belangrijkste niet-bestedingsgebonden gemeentelijke belastingen en heffingen zijn de onroerende zaakbelasting (€ 33.051.000), de parkeerbelasting (€ 6.385.000) en de precario ondergrondse infrastructuur (€ 4.788.000).

Renteresultaat

De gemeente hanteert een omslagrente van 5%. Deze omslagrente is berekend over de reserves die specifiek in stand moeten worden gehouden voor de dekking van bestaande kapitaallasten, alsmede over de materiële vaste activa en de grondexploitaties.

Het renteresultaat over 2012 kan als volgt worden samengevat:

	2012
Toegerekende omslagrente 2012	
- aan specifieke reserves	-982
- rente Fortress	-114
- vrijval Fortress en vrijval dubieuze debiteuren	-354
Saldo van rentebaten en -lasten	-11.987
	<u>-13.437</u>

Het werkelijke renteresultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door het verschil tussen de gemiddelde rente op uitstaande en verschuldigde gelden van 3,8% en de gehanteerde omslagrente van 5%. In paragraaf 3.5 Financiering is een nadere toelichting gegeven op de financieringspositie van de gemeente. Afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn in programma 10 nader toegelicht.

Eigen bijdragen Centraal Administratie Kantoor

De berekening, oplegging en incasso van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in het kader van de huishoudelijke verzorging wordt door het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgevoerd. Het CAK

verstrekt aan de gemeente een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen. Door het ontbreken van inkomensgegevens, is de door het CAK verstrekte informatie ontoereikend voor de gemeente om de juistheid op persoonsniveau en de volledigheid van de eigen bijdragen als geheel vast te kunnen stellen. Volgens de wetgever is de gemeente hiervoor ook niet verantwoordelijk en beschikt de gemeente vanwege privacyreggeving niet over de inkomensgegevens.

Personeelslasten

De personeelslasten over 2012 bedragen € 77.513.000 (2011: € 76.324.000). De werkelijke bezetting over 2012 is 1.104 fte (2011: 1.164 fte). De toegestane formatie, bezetting en werkelijke personeelslasten van bestuur en hoofdafdelingen zijn nader gespecificeerd in bijlage 6.2 Personeelsformatie. Paragraaf 3.6 Bedrijfsvoering geeft een nadere toelichting op de personele bezetting en het personeelsbeleid van de gemeente.

Incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten over 2012 bedragen respectievelijk € 45.506.000 en € 38.916.000. In bijlage 6.9 Incidentele baten en lasten zijn deze per programma gespecificeerd.

Bijzondere baten en lasten inzake de materiële vaste activa

In 2011 zijn de boekwaarden van de investeringen in materiële vaste activa integraal beoordeeld. Van een groot deel van de, in hoofdzaak oudere, geactiveerde investeringen kan het bestaan niet meer worden vastgesteld en blijkt dat deze veelal door nieuwe investeringen zijn vervangen. Het is in dat geval verplicht om de resterende boekwaarden van deze activa ten laste van het resultaat te brengen. De afwaardering is deels in 2011 en deels in 2012 ten laste van het resultaat gebracht. De afwaardering die ten laste van het resultaat 2012 is gebracht, bedraagt € 11.460.000. Naast de hiervoor vermelde

afwaarderingen heeft in 2012 nog eens een versnelde afschrijving plaatsgevonden van € 14.437.000 op materiële vaste activa met een maatschappelijk nut.

Deze totale afwaardering op de materiële vaste activa van € 25.897.000 is nader toegelicht in de toelichting op balans in de jaarrekening en verantwoord en toegelicht bij programma 10 in het jaarverslag.

De correcties kunnen als volgt per programma worden weergegeven:

bedragen x € 1.000

Programma 1	
Programma 2	
Programma 3	
Programma 4	
Programma 5	347
Programma 6	
Programma 7	
Programma 8	749
Programma 9	24.802
Programma 10	
	25.897

4.4 Controleverklaring

De controleverklaring van de accountant wordt separaat aangeboden aan de gemeenteraad.

Deel 5

Besluit

5.1 Besluit

De raad van de gemeente Haarlem

Gelezen het verslag van de Rekenkamercommissie over het Jaarverslag 2012;
Gelezen het verslag van bevindingen van de accountant over de Jaarrekening 2012;
Gelezen de reactie hierop van college van burgemeester en wethouders;

Besluit:

1. Vast te stellen de Jaarrekening 2012 en de lasten en baten te bepalen op:
 - de lasten op € 550.291.000 (exploitatie € 481.733.000 en reserves € 68.558.000);
 - de baten op € 540.897.000 (exploitatie € 447.026.000 en reserves € 93.871.000).
2. Kostenoverschrijdingen betreffende lasten 2012 en kredieten die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd, alsnog te autoriseren. Een specificatie van deze lasten en kredieten, met categorie 3 tot en met 5, is opgenomen in bijlage 6.6 begrotingscriteria rechtmatigheid.
3. Een aantal met name genoemde afgeronde grondexploitaties te liquideren, verzamelexploitaties op te heffen en panden over te hevelen vanuit de grondexploitaties naar commercieel bezit (zie onderstaand overzicht).

Overzicht:

De raad besluit de volgende grondexploitaties te liquideren:

- FUCA Amsterdamsebuurt en Wisselwoningen;
- Waarderpolder “Nader te verdelen”, “Revitaliseren Oostpoort II”, “Revitaliseren Algemeen”, “Niet Revitaliseren Zuid West”, “Revitaliseren Rommelterreintjes”, “Administratief” en “Niet revaltiliseren/Verveningsexploitatie”;
- Schalkwijk 2000 “Programma”, “Monacopad”, “Schalkstad”, “Schoolenaer”, “Doctorshof”, “Nederlandlaan” en “Molenwijk”;
- Spoorzone “Programma”, “Oostpoort Oost fase I”, “Oostpoort Oost fase III (Stadion)”, “Stationsplein”, “Gonnetstraat”, “Oostpoort Oost fase IV” en “Rondje Bolwerken”;
- Delftwijk “Vondelweg”;
- Zomerzone “Programma” en “Oorkondelaan”;
- Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG) “Fietsznfabriek” en “Leidsevaart 362”.

De raad besluit de verzamelexploitaties Waarderpolder, Schalkwijk, Spoorzone en Zomerzone op te heffen, waarbinnen resultaten niet meer verevend kunnen worden.

De raad besluit de volgende panden over te hevelen naar de materiële vaste activa (bezittingen) van de gemeente. Deze panden vormen dan geen kostenpost van de grondexploitaties meer:

- Deli – Transvaalstraat 7, 9, 11 en 13;
- FUCA – Amsterdamsevaart 54zw, 56zw, 58rd, 58zw, 60rd en 60zw en Vaartstraat 2;
- Waarderpolder – Oudeweg 20;
- Schalkwijk – Frieslandlaan 10, Californiëplein 3 en 3a en Costa de Sol 184 en 186;
- Spoorzone – Harmejansweg 63 en 67;
- Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG) – Leidsevaart 362zw, Houtmarkt 7 (Fietsznfabriek) en Oostvest 56 (Fietsznfabriek).

4. Met ingang van 1-1-2013 een grondexploitatie te openen voor de ontwikkeling van de grondpercelen voor het project Land in Zicht en de bijbehorende boekwaarde per 31 december

2012 ter grootte van € 893.000, die is opgenomen onder de materiële vaste activa met een economisch nut, in deze grondexploitatie op te nemen.

5. In te stemmen met de in bijlage 6.5 van het jaarverslag opgenomen bijlage Single information/single audit (SiSa) en de toelichting daarop. De SiSa-bijlage wordt na vaststelling van het jaarverslag door de raad aangeboden aan de staatssecretaris van BZK.
6. Vast te stellen het Jaarverslag 2012.
7. De bestemming van het rekeningresultaat 2012 te betrekken bij de vaststelling van de Kadernota 2013.

Gedaan in de vergadering van 6 juni 2013,

De voorzitter,

De griffier,

Deel 6

Bijlagen

6.1 Rekening naar programma's, beleidsvelden en producten

Programma Beleidsveld Produkt	Jaarrekening 2011			Begroting 2012 voor wijziging			Begroting 2012 na wijziging			Rekening 2012		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
1 Burger en Bestuur	17.603	3.348	14.255	17.170	3.346	13.824	17.522	3.436	14.086	17.859	4.044	13.815
1.1 Gemeentelijk bestuur en samenwerking	7.830	169	7.661	7.480	96	7.384	7.758	96	7.662	7.969	677	7.292
01.01.0 Gemeenteraad	2.270	33	2.237	2.232	26	2.206	2.255	26	2.229	2.309	172	2.137
01.01.0 College van Burgemeester en wethouders	1.463	14	1.449	1.566	0	1.566	1.895	0	1.895	1.801	459	1.342
01.01.0 Bestuursondersteuning	4.097	121	3.975	3.682	70	3.612	3.608	70	3.538	3.859	46	3.813
1.2 Communicatie, participatie en inspraak	339	21	318	152	0	152	287	0	287	328	56	272
01.02.0 Communicatie, participatie en inspraak	339	21	318	152	0	152	287	0	287	328	56	272
1.3 Dienstverlening	9.434	3.158	6.276	9.538	3.250	6.287	9.477	3.340	6.136	9.562	3.311	6.251
01.03.0 Burgeraangelegenheden	6.706	2.968	3.738	6.997	3.240	3.757	6.864	3.330	3.533	6.737	3.287	3.450
01.03.0 Klantencontactcentrum	2.468	187	2.280	2.342	10	2.332	2.330	10	2.320	2.564	24	2.540
01.03.0 Verkiezingen	260	2	258	198	0	198	283	0	283	260	0	260
2 Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	37.400	5.917	31.483	35.741	6.810	28.932	35.624	6.984	28.640	34.815	7.181	27.634
2.1 Sociale veiligheid	1.520	210	1.310	1.932	63	1.869	2.617	798	1.819	2.352	699	1.653
02.01.0 Sociale veiligheid	1.520	210	1.310	1.932	63	1.869	2.617	798	1.819	2.352	699	1.653
2.2 Fysieke veiligheid	16.349	1.007	15.342	13.627	598	13.029	13.026	72	12.954	12.966	103	12.863
02.02.0 Fysieke veiligheid	1.621	473	1.148	521	73	449	790	73	718	797	103	695
02.02.0 Brandweer en rampenbestrijding	14.727	533	14.194	13.105	525	12.580	12.236	0	12.236	12.169	0	12.169
2.3 Integrale vergunningverlening en handhaving	19.531	4.701	14.830	20.183	6.149	14.033	19.981	6.114	13.867	19.497	6.380	13.118
02.03.0 Vergunningen	6.435	3.639	2.796	7.331	5.014	2.317	7.221	4.962	2.259	7.131	5.173	1.959
02.03.0 Handhaving en toezicht	13.096	1.062	12.035	12.851	1.135	11.716	12.760	1.151	11.608	12.366	1.207	11.159

Programma Beleidsveld Produkt	Jaarrekening 2011			Begroting 2012 voor wijziging			Begroting 2012 na wijziging			Rekening 2012		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
3 Welzijn, Gezondheid en Zorg	48.669	3.930	44.739	50.079	2.156	47.923	50.861	3.711	47.150	51.466	5.401	46.065
3.1 <i>Sociale samenhang en diversiteit</i>	5.630	325	5.305	5.381	85	5.296	5.555	0	5.555	5.330	28	5.302
03.01.0 1 Activiteiten sociale samenhang wijken	4.716	321	4.395	4.397	85	4.312	4.399	0	4.399	4.295	0	4.295
03.01.0 2 Inburgering en integratie	344	0	344	369	0	369	577	0	577	579	18	561
03.01.0 3 Vrijwilligers en mantelzorgers	570	4	567	615	0	615	580	0	580	455	10	445
3.2 <i>Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking</i>	36.726	3.461	33.265	37.088	2.071	35.017	37.120	3.326	33.794	38.120	4.991	33.394
03.02.0 1 WMO voorzieningen	36.726	3.461	33.265	37.088	2.071	35.017	37.120	3.326	33.794	38.120	4.991	33.394
3.3 <i>Maatschappelijke opvang en zorg voor kwetsbare groepen</i>	2.845	145	2.701	3.961	0	3.961	4.627	385	4.242	4.613	382	4.230
03.03.0 3 Huiselijk geweld	2.845	145	2.701	3.961	0	3.961	4.627	385	4.242	4.613	382	4.230
3.4 <i>Publieke gezondheid</i>	3.468	0	3.468	3.649	0	3.649	3.559	0	3.559	3.403	0	3.403
03.04.0 1 Publieke gezondheid	3.468	0	3.468	3.649	0	3.649	3.559	0	3.559	3.403	0	3.403
4 Jeugd, Onderwijs en Sport	42.925	10.081	32.844	40.717	4.819	35.898	48.428	5.956	42.472	49.854	5.542	44.312
4.1 <i>Jeugd</i>	8.281	5.177	3.105	5.429	0	5.429	9.763	1.043	8.720	9.898	1.269	8.628
04.01.0 2 Kinderopvang, spel en exploratie	3.085	0	3.085	4.187	0	4.187	4.114	0	4.114	4.183	102	4.080
04.01.0 3 Zorg voor jongeren	5.196	5.177	19	1.242	0	1.242	5.649	1.043	4.606	5.715	1.167	4.548
4.2 <i>Onderwijs</i>	23.883	4.692	19.191	24.789	4.768	20.022	26.518	4.721	21.797	27.903	4.054	23.849
04.02.0 1 Onderwijsachterstandenbeleid	6.287	2.772	3.515	6.943	3.509	3.434	6.476	2.994	3.482	6.108	2.477	3.631
04.02.0 2 Voorkomen schooluitval	973	1.034	-62	961	1.027	-66	1.285	1.376	-91	1.253	1.248	6
04.02.0 3 Onderwijshuisvesting	16.623	886	15.737	16.885	231	16.655	18.757	351	18.406	20.542	329	20.213
4.3 <i>Sport</i>	10.761	212	10.549	10.499	51	10.448	12.147	192	11.955	12.053	219	11.834
04.03.0 1 Sportstimulerende maatregelen	1.276	105	1.171	1.308	51	1.257	1.141	192	949	1.102	219	883
04.03.0 3 Sportaccommodaties	9.484	106	9.378	9.190	0	9.190	11.006	0	11.006	10.951	0	10.951

Programma Beleidsveld Produkt	Jaarrekening 2011			Begroting 2012 voor wijziging			Begroting 2012 na wijziging			Rekening 2012		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
5 Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkelingen	61.377	54.896	6.481	39.225	34.792	4.433	48.431	45.344	3.088	61.064	56.924	4.140
5.2 <i>Wonen</i>	5.066	7.714	-2.649	1.484	665	819	2.790	9.887	-7.097	2.907	11.602	-8.696
05.02.0 1 <i>Wonen</i>	5.066	7.714	-2.649	1.484	665	819	2.790	9.887	-7.097	2.907	11.602	-8.696
5.3 <i>Ruimtelijke ontwikkeling</i>	2.722	0	2.722	2.366	0	2.366	3.021	60	2.961	3.549	66	3.483
05.03.0 1 <i>Ruimtelijke plannen</i>	2.387	0	2.387	2.288	0	2.288	2.791	0	2.791	3.306	19	3.287
05.03.0 2 <i>Regio- en stedelijke visies</i>	334	0	334	78	0	78	230	60	170	243	47	196
5.4 <i>Vastgoed</i>	53.590	47.182	6.407	35.375	34.128	1.248	42.620	35.397	7.223	54.608	45.256	9.353
05.04.0 1 <i>Vastgoedbeheer</i>	16.212	14.354	1.858	16.239	14.991	1.248	18.029	12.782	5.247	24.358	14.868	9.490
05.04.0 2 <i>Grondexploitatie en vastgoedontwikkeling</i>	37.378	32.828	4.550	19.137	19.137	0	24.591	22.614	1.976	30.251	30.388	-137
6 Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie	30.328	1.776	28.552	28.933	463	28.470	30.360	1.963	28.397	31.645	2.155	29.491
6.1 <i>Economie</i>	1.866	709	1.157	1.382	0	1.382	2.548	845	1.703	2.671	1.049	1.622
06.01.0 1 <i>Economie</i>	1.866	709	1.157	1.382	0	1.382	2.548	845	1.703	2.671	1.049	1.622
6.2 <i>Cultuur en erfgoed</i>	26.707	631	26.075	26.207	335	25.872	26.360	960	25.400	27.368	1.034	26.334
06.02.0 1 <i>Bibliotheek Haarlem en omstreken</i>	5.002	0	5.002	4.671	0	4.671	4.756	0	4.756	4.782	0	4.782
06.02.0 2 <i>Frans Hals Museum</i>	3.135	0	3.135	3.223	0	3.223	3.231	0	3.231	3.254	0	3.254
06.02.0 3 <i>Podiumkunsten</i>	9.879	306	9.573	10.014	59	9.955	9.984	684	9.301	11.158	694	10.465
06.02.0 4 <i>Amateurkunst en Cultuureducatie</i>	2.975	210	2.765	3.214	238	2.976	3.143	238	2.905	3.131	226	2.906
06.02.0 5 <i>Beeldende kunst en architectuur</i>	969	0	969	863	0	863	843	0	843	691	0	691
06.02.0 6 <i>Evenementen en projecten Cultuur</i>	1.619	114	1.505	1.284	39	1.245	1.234	39	1.195	1.383	112	1.271
06.02.0 7 <i>Monumenten en archeologie</i>	1.224	1	1.223	1.082	0	1.082	1.292	0	1.292	1.088	2	1.086
06.02.0 8 <i>Archief (historisch)</i>	1.904	0	1.904	1.857	0	1.857	1.877	0	1.877	1.879	0	1.879

Programma Beleidsveld Produkt	Jaarrekening 2011			Begroting 2012 voor wijziging			Begroting 2012 na wijziging			Rekening 2012		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
6.3 Toerisme, recreatie, evenementen en promotie	1.755	435	1.320	1.344	128	1.217	1.451	158	1.294	1.606	71	1.534
06.03.0 1 Recreatie	605	253	351	444	128	317	551	158	394	599	71	528
06.03.0 2 Toerisme en Promotie	1.036	182	854	881	0	881	881	0	881	926	0	926
06.03.0 3 Volksfeesten en herdenkingen	114	0	114	18	0	18	18	0	18	81	0	81
7 Werk en Inkomen	99.440	76.998	22.441	90.221	72.592	17.629	91.680	76.841	14.839	90.850	78.306	12.544
7.1 Werk en re-integratie	36.026	32.153	3.873	28.000	27.627	372	28.184	27.993	191	27.790	27.471	320
07.01.0 1 Re-integratie en sociale activering	17.562	13.751	3.810	9.566	9.257	310	9.891	9.762	129	9.041	8.736	305
07.01.0 3 WSW	18.464	18.402	62	18.433	18.371	62	18.293	18.230	62	18.749	18.735	15
7.2 Inkomen	53.227	41.908	11.319	52.948	43.714	9.233	53.764	47.041	6.723	53.743	48.443	6.300
07.02.0 1 Bijstandsverlening WWB	49.261	40.737	8.525	49.913	42.700	7.213	50.541	45.442	5.099	50.848	46.367	4.481
07.02.0 2 Bijzondere regelingen	3.965	1.171	2.794	3.035	1.014	2.020	3.223	1.598	1.625	2.894	2.076	819
7.3 Minimabeleid	10.187	2.937	7.250	9.274	1.250	8.024	9.732	1.808	7.924	9.317	2.393	6.924
07.03.0 1 Voorzieningen minimabeleid	2.458	13	2.445	2.687	0	2.687	2.724	42	2.682	2.580	42	2.539
07.03.0 2 Verstrekkingen bijzondere bijstand	3.954	1.490	2.464	3.514	850	2.664	3.995	1.366	2.629	3.922	1.880	2.042
07.03.0 3 Schuldhulpverlening	3.776	1.434	2.341	3.073	400	2.673	3.013	400	2.613	2.815	471	2.344
8 Bereikbaarheid en Mobiliteit	21.136	14.288	6.848	13.960	13.762	198	17.658	14.516	3.142	17.178	14.970	2.209
8.1 Autoverkeer en verkeersveiligheid	9.468	177	9.291	3.052	7	3.045	7.021	7	7.013	6.340	35	6.305
08.01.0 1 Wegverkeer	9.307	177	9.130	2.903	7	2.895	6.871	7	6.863	6.194	35	6.159
08.01.0 2 Verkeersveiligheid	161	0	161	150	0	150	150	0	150	145	0	145
8.2 Openbaar vervoer en langzaam verkeer	470	271	199	343	0	343	521	268	253	312	184	128
08.02.0 1 Openbaar vervoer	321	271	50	28	0	28	284	268	17	33	59	-26
08.02.0 2 Fietsverkeer, voetgangers en overig	148	0	148	315	0	315	236	0	236	279	125	154

Programma Beleidsveld Produkt	Jaarrekening 2011			Begroting 2012 voor wijziging			Begroting 2012 na wijziging			Rekening 2012		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
8.3 <i>Parkeren</i>	11.197	13.840	-2.642	10.564	13.755	-3.191	10.117	14.241	-4.124	10.527	14.751	-4.225
08.03.0 1 Parkeerbeleid	11.197	13.840	-2.642	10.564	13.755	-3.191	10.117	14.241	-4.124	10.527	14.751	-4.225
9 Kwaliteit Fysieke Leefomgeving	97.693	40.410	57.283	83.972	32.950	51.022	103.545	33.485	70.060	104.546	34.009	70.537
9.1 <i>Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid</i>	13.350	4.833	8.517	9.265	1.517	7.748	14.098	2.168	11.930	14.177	2.358	11.820
09.01.0 1 Gebiedsregie	3.964	722	3.242	2.872	0	2.872	5.175	70	5.105	4.773	-11	4.783
09.01.0 2 Natuur- en milieueducatie	1.199	13	1.186	1.138	16	1.122	1.134	16	1.118	1.076	11	1.064
09.01.0 3 Lijkbezorging	2.217	1.107	1.110	1.652	993	659	1.954	1.138	816	2.045	1.115	930
09.01.0 4 Dierenbescherming	119	0	119	122	0	122	122	0	122	104	0	104
09.01.0 5 Verzorgen openbare hygiëne	215	0	215	216	0	216	216	0	216	209	0	209
09.01.0 6 Bodembeheer	1.905	841	1.063	1.868	508	1.360	3.690	578	3.112	3.740	666	3.074
09.01.0 7 Milieuzorg	3.732	2.151	1.581	1.397	0	1.397	1.808	366	1.442	2.231	576	1.656
9.2 <i>Openbare ruimte bovengronds</i>	45.187	4.459	40.728	36.963	1.061	35.903	46.238	1.057	45.182	46.292	1.450	44.842
09.02.0 1 Onderhoud wegen, straten en pleinen	32.624	4.325	28.299	24.712	1.011	23.701	32.024	1.007	31.017	32.182	1.346	30.836
09.02.0 2 Wegbebakening en markering	435	0	435	475	0	475	470	0	470	436	0	436
09.02.0 3 Beheer en onderhoud openbaar groen	10.305	131	10.174	10.432	50	10.382	12.562	50	12.512	12.523	105	12.419
09.02.0 4 Onderhoud vrije speelgelegenheden	1.621	3	1.618	1.147	0	1.147	984	0	984	948	0	948
09.02.0 5 Gladheidsbestrijding	201	0	201	198	0	198	198	0	198	203	0	203
9.3 <i>Openbare ruimte ondergronds</i>	8.539	9.826	-1.286	9.051	10.729	-1.678	9.354	10.559	-1.205	9.789	10.459	-671
09.03.0 1 Riolering en grondwaterstanden	8.539	9.826	-1.286	9.051	10.729	-1.678	9.354	10.559	-1.205	9.789	10.459	-671
9.4 <i>Waterwegen</i>	11.536	1.732	9.804	10.777	608	10.169	15.287	690	14.598	15.777	706	15.071
09.04.0 1 Bruggen en waterwerken	9.522	1.073	8.449	8.917	0	8.917	13.241	0	13.241	13.693	0	13.693
09.04.0 2 Waterwegen en woonschepen	2.014	659	1.355	1.853	608	1.245	2.040	690	1.350	2.085	706	1.378

Programma Beleidsveld Product	Jaarrekening 2011			Begroting 2012 voor wijziging			Begroting 2012 na wijziging			Rekening 2012		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
09.04.0 3 Verwijderen drijvend vuil openbare wateren	0	0	0	6	0	6	6	0	6	0	0	0
9.5 Afvalinzameling	19.081	19.560	-479	17.916	19.035	-1.119	18.567	19.011	-444	18.511	19.035	-525
09.05.0 1 Inzamelen en afvoeren huishoudelijk afvalstof	15.525	19.444	-3.920	14.238	19.035	-4.797	14.839	19.011	-4.172	14.886	19.035	-4.149
09.05.0 2 Verwijderen wegafval en ledigen bakken	3.556	116	3.441	3.678	0	3.678	3.728	0	3.728	3.624	0	3.624
10 Financiën / Algemene dekkingsmiddelen	24.418	245.655	-221.237	5.773	231.921	-226.148	24.346	237.442	-213.096	22.456	238.494	-216.038
10.1 Algemene dekkingsmiddelen	19.835	206.987	-187.152	2.166	192.333	-190.167	20.450	196.625	-176.175	18.502	197.321	-178.818
10.01.0 1 Algemene uitkering	0	188.166	-188.166	0	177.833	-177.833	0	182.331	-182.331	0	181.706	-181.706
10.01.0 2 Financiering	383	13.773	-13.390	0	13.573	-13.573	0	12.780	-12.780	0	13.437	-13.437
10.01.0 3 Dividenden, deelneming, schenkingen etc.	404	2.660	-2.256	0	926	-926	0	1.349	-1.349	5	1.359	-1.354
10.01.0 4 Stelposten en taakstellingen	11.735	2.128	9.606	1.494	0	1.494	14.254	165	14.090	11.541	818	10.723
10.01.0 5 Saldo kostenplaatsen	7.313	260	7.054	672	0	672	6.195	0	6.195	6.956	0	6.956
10.2 Lokale heffingen en belastingen	4.583	38.668	-34.085	3.607	39.588	-35.981	3.896	40.817	-36.921	3.954	41.174	-37.220
10.02.0 1 Belastingheffing	4.583	38.668	-34.085	3.607	39.588	-35.981	3.896	40.817	-36.921	3.954	41.174	-37.220
Saldo begroting/ rekening voor bestemming	480.988	457.300	23.688	405.792	403.610	2.182	468.454	429.677	38.776	481.733	447.026	34.707

Bedragen x € 1.000,-.

Programma Beleidsveld Product	Jaarrekening 2011			Begroting 2012 voor wijziging			Begroting 2012 na wijziging			Rekening 2012		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
1 Burger en Bestuur	0	30	-30	50	0	50	50	90	-40	50	90	-40
1.3 Dienstverlening	0	30	-30	50	0	50	50	90	-40	50	90	-40
01.03.0 3 Verkiezingen	0	30	-30	50	0	50	50	90	-40	50	90	-40

Programma Beleidsveld Product	Jaarrekening 2011			Begroting 2012 voor wijziging			Begroting 2012 na wijziging			Rekening 2012		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
2 Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	100	440	-340	0	0	0	60	214	-154	60	214	-154
2.1 <i>Sociale veiligheid</i>	0	142	-142				0	0	0	0	0	0
02.01.0 1 Sociale veiligheid	0	142	-142				0	0	0	0	0	0
2.2 <i>Fysieke veiligheid</i>	100	139	-39				0	169	-169	0	169	-169
02.02.0 1 Fysieke veiligheid	100	139	-39				0	169	-169	0	169	-169
02.02.0 2 Brandweer en rampenbestrijding	0	0	0				0	0	0	0	0	0
2.3 <i>Integrale vergunningverlening en handhaving</i>	0	159	-159				60	45	15	60	45	15
02.03.0 1 Vergunningen	0	159	-159				0	0	0	0	0	0
02.03.0 2 Handhaving en toezicht	0	0	0				60	45	15	60	45	15
3 Welzijn, Gezondheid en Zorg	1.494	2.001	-507	0	1.756	-1.756	1.155	2.283	-1.127	1.864	2.283	-419
3.1 <i>Sociale samenhang en diversiteit</i>	236	15	221				0	84	-84	0	84	-84
03.01.0 1 Activiteiten sociale samenhang wijken	236	15	221				0	84	-84	0	84	-84
3.2 <i>Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking</i>	1.258	1.986	-728	0	1.756	-1.756	1.099	2.035	-935	1.808	2.035	-227
03.02.0 1 WMO voorzieningen	1.258	1.986	-728	0	1.756	-1.756	1.099	2.035	-935	1.808	2.035	-227
3.3 <i>Maatschappelijke opvang en zorg voor kwetsbare groepen</i>	0	0	0				56	164	-108	56	164	-108
03.03.0 3 Huiselijk geweld	0	0	0				56	164	-108	56	164	-108
4 Jeugd, Onderwijs en Sport	1.552	2.559	-1.007	1.531	2.090	-558	636	2.106	-1.471	636	2.025	-1.390
4.1 <i>Jeugd</i>	77	77	0				0	125	-125	0	125	-125
04.01.0 1 Jongerenparticipatie												
04.01.0 2 Kinderopvang, spel en exploratie	77	77	0				0	125	-125	0	125	-125
4.2 <i>Onderwijs</i>	1.375	2.406	-1.031	1.506	2.090	-583	236	873	-638	236	873	-638
04.02.0 1 Onderwijsachterstandenbeleid	0	65	-65				0	0	0	0	0	0

Programma Beleidsveld Product	Jaarrekening 2011			Begroting 2012 voor wijziging			Begroting 2012 na wijziging			Rekening 2012		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
04.02.0 2 Voorkomen schooluitval	0	0	0				0	0	0	0	0	0
04.02.0 3 Onderwijshuisvesting	1.375	2.341	-966	1.506	2.090	-583	236	873	-638	236	873	-638
4.3 Sport	100	76	24	25	0	25	400	1.108	-708	400	1.027	-627
04.03.0 3 Sportaccommodaties	100	76	24	25	0	25	400	1.108	-708	400	1.027	-627
5 Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkelingen	3.001	3.040	-39	1.313	2.087	-774	8.130	8.228	-98	34.936	34.711	225
5.2 Wonen	0	225	-225				5.809	2.011	3.799	4.869	741	4.128
05.02.0 1 Wonen	0	225	-225				5.809	2.011	3.799	4.869	741	4.128
5.4 Vastgoed	3.001	2.815	186	1.313	2.087	-774	2.320	6.217	-3.897	30.067	33.970	-3.903
05.04.0 1 Vastgoedbeheer	2.961	2.598	363	1.313	2.087	-774	2.272	5.937	-3.664	2.489	8.139	-5.650
05.04.0 2 Grondexploitatie en vastgoedontwikkeling	40	217	-177				48	281	-233	27.577	25.831	1.747
6 Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie	1.019	219	799	0	0	0	694	2.490	-1.796	694	2.486	-1.792
6.1 Economie	0	0	0				0	2.406	-2.406	0	2.406	-2.406
06.01.0 1 Economie	0	0	0				0	2.406	-2.406	0	2.406	-2.406
6.2 Cultuur en erfgoed	1.019	219	799				694	84	610	694	80	614
06.02.0 3 Podiumkunsten	858	0	858				657	0	657	657	0	657
06.02.0 5 Beeldende kunst en architectuur	0	46	-46				0	59	-59	0	55	-55
06.02.0 7 Monumenten en archeologie	161	174	-13				37	25	12	37	25	12
7 Werk en Inkomen	325	2.426	-2.101	0	50	-50	4.770	1.099	3.671	4.770	1.247	3.524
7.1 Werk en re-integratie	0	1.337	-1.337				2.280	1.049	1.231	2.280	1.049	1.231
07.01.0 1 Re-integratie en sociale activering	0	1.337	-1.337				1.256	25	1.231	1.256	25	1.231
07.01.0 3 WSW	0	0	0				1.024	1.024	0	1.024	1.024	0
7.2 Inkomen	325	789	-464				2.490	0	2.490	2.490	148	2.342

Programma Beleidsveld Product	Jaarrekening 2011			Begroting 2012 voor wijziging			Begroting 2012 na wijziging			Rekening 2012		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
07.02.0 1 Bijstandsverlening WWB	325	789	-464				2.490	0	2.490	2.490	148	2.342
7.3 Minimabeleid	0	300	-300	0	50	-50	0	50	-50	0	50	-50
07.03.0 1 Voorzieningen minimabeleid	0	300	-300				0	0	0	0	0	0
07.03.0 3 Schuldhelpverlening	0	0	0	0	50	-50	0	50	-50	0	50	-50
8 Bereikbaarheid en Mobiliteit	600	3.806	-3.206	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.1 Autoverkeer en verkeersveiligheid	0	3.206	-3.206									
08.01.0 1 Wegverkeer	0	3.206	-3.206									
8.2 Openbaar vervoer en langzaam verkeer	600	600	0									
08.02.0 2 Fietsverkeer, voetgangers en overig	600	600	0									
9 Kwaliteit Fysieke Leefomgeving	8.006	7.718	288	267	632	-365	1.767	6.860	-5.093	1.767	6.650	-4.883
9.1 Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid	2.832	2.898	-66	0	103	-103	1.475	4.636	-3.160	1.475	4.636	-3.160
09.01.0 1 Gebiedsregie	2.245	2.813	-568	0	60	-60	1.225	2.808	-1.582	1.225	2.808	-1.582
09.01.0 6 Bodembeheer	0	0	0				250	1.750	-1.500	250	1.750	-1.500
09.01.0 7 Milieuzorg	587	85	502	0	43	-43	0	78	-78	0	78	-78
9.2 Openbare ruimte bovengronds	2.287	4.080	-1.793	0	529	-529	0	2.175	-2.175	0	1.965	-1.965
09.02.0 1 Onderhoud wegen, straten en pleinen	2.287	3.632	-1.344	0	529	-529	0	1.245	-1.245	0	1.035	-1.035
09.02.0 3 Beheer en onderhoud openbaar groen	0	449	-449				0	930	-930	0	930	-930
9.3 Openbare ruimte ondergronds	2.672	740	1.932	219	0	219	219	0	219	219	0	219
09.03.0 1 Riolerings en grondwaterstanden	2.672	740	1.932	219	0	219	219	0	219	219	0	219
9.4 Waterwegen	164	0	164	48	0	48	72	0	72	72	0	72
09.04.0 1 Bruggen en waterwerken	0	0	0				0	0	0	0	0	0
09.04.0 Waterwegen en woonschepen	164	0	164	48	0	48	72	0	72	72	0	72

Programma Beleidsveld Product	Jaarrekening 2011			Begroting 2012 voor wijziging			Begroting 2012 na wijziging			Rekening 2012		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
2												
9.5 Afvalinzameling	50	0	50				0	50	-50	0	50	-50
09.05.0 Verwijderen wegafval en ledigen bakken	50	0	50				0	50	-50	0	50	-50
2												
10 Financiën / Algemene dekkingsmiddelen	15.831	15.548	283	4.788	3.565	1.223	23.782	44.167	-20.385	23.782	44.166	-20.383
10.1 Algemene dekkingsmiddelen	10.771	15.548	-4.777	0	2.165	-2.165	23.279	42.767	-19.488	23.279	42.766	-19.487
10.01.0 Algemene uitkering	0	0	0	0	600	-600	0	600	-600	0	600	-600
10.01.0 Stelposten en taakstellingen	10.581	14.763	-4.182	0	1.315	-1.315	21.030	39.049	-18.019	21.030	39.048	-18.018
10.01.0 Saldo kostenplaatsen	190	785	-595	0	250	-250	2.249	3.118	-869	2.249	3.118	-869
10.2 Lokale heffingen en belastingen	5.060	0	5.060	4.788	1.400	3.388	503	1.400	-897	503	1.400	-897
10.02.0 Belastingheffing	5.060	0	5.060	4.788	1.400	3.388	503	1.400	-897	503	1.400	-897
1												
Totaal onttrekkingen/toevoegingen reserves	31.927	37.787	-5.859	7.949	10.179	-2.230	41.044	67.537	-26.493	68.558	93.871	-25.313
Saldo begroting/rekening na bestemming	512.916	495.087	17.829	413.741	413.789	-48	509.498	497.214	12.284	550.291	540.897	9.394

6.2 Personeelsformatie

bedragen x € 1.000

Hoofdafdeling	Toegestane formatie in fte	Bezetting in fte	Totaal begrote personeelslasten	Totaal werkelijk personeelslasten
	2012	2012	2012	2012
Bestuur				
Raad			1.041	1.056
College van Burgemeester en Wethouders			1.798	1.757
Voormalig personeel bestuur				
Totaal bestuur			2.839	2.813
Huidig personeel				
Directie	2	3	270	377
Concernstaf	42	37	3.072	2.856
Griffie	6	6	417	469
Middelen en Services	249	259	16.949	17.887
Stadszaken	167	168	10.894	11.678
Wijkzaken	121	112	7.278	7.426
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	134	137	7.653	8.638
Dienstverlening	133	124	7.598	7.332
Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	187	174	10.551	10.688
Stedelijke projecten	72	73	5.098	5.589
Totaal huidig personeel	1.112	1.092	69.780	72.940
Voormalig personeel en boven de sterkte *		12		1.760
Totaal generaal	1.112	1.104	72.619	77.513

* De personele lasten voormalig personeel en boven de sterkte zijn ten laste gebracht van de daarvoor bestemde voorzieningen.

6.3 Investeringskredieten

bedragen x € 1.000,-

Omschrijving	Krediet	Uitgegeven t/m 2011	Investering 2012	Restant krediet per 31-12-2012
Programma 1 Burger en Bestuur				
Paspomaat DVL	230	200	27	3
Programma 4 Jeugd, Onderwijs, Sport				
VMBO scholen	66.338	64.764	29	1.544
SHO Bouw Beatrix (incl gymzaal)	2.494	2.493	0	1
SHO Bouw De Dreef	2.810	1.168	1.659	-17
SHO Bouw Kon. Emmaschool	1.488	293	432	763
SHO Bouw De Cirkel	602	24	0	578
SHO Bouw De Ark (incl. grond)	6.958	4.185	2.753	20
SHO Bouw Wilgenhoek	482	30	0	452
SHO Bouw De Schelp	1.983	99	0	1.884
SHO Bouw Coornhert	1.535	313	1.222	0
SHO Bouw Daaf Geluk	4.816	2.649	2.167	0
SHO Vrije School- Olp & Meubilair	39		39	0
SHO Molenwiek.Leerpakketten	7		7	0
SHO De Talenten-Olp & Meubilair	112		112	0
SHO De Ark-Olp & Meubilair	26		26	0
SHO Bavinck- Olp & Meubilair	20		20	0
SHO Kon.Emma- Olp & Meubilair	33		33	0
SHO 1e Chr.Lyceum- Olp & Meubilair	180		180	0
SHO Daaf.Geluk 1e Inr.gymlokalen	50		50	0
SHO Sancta.Maria 1e Inr.gymlokalen	22		22	0
SHO Vrije School/Tetterode	845	318	509	18
SHO Bos en Vaart	2.746	191	864	1.691
SHO Bouw De Schakel	2.400	120	113	2.167
SHO Gunningschool	1.140		0	1.140
SHO Beatrixschool- Olp & meubilair	13		0	13
SHO Ter Cleeff- Olp & meubilair	13		0	13
SHO Trapeze	118		0	118
SHO Parkrijk voorbereidingskrediet	15		0	15
SHO Al Ikhlaas voorbereidingskrediet	60		0	60
Grasvelden Renovatie	202		202	0
Kunstgrasvelden	381		381	0
Sportpark Pim Mulier	-3.538		-1.237	-2.301
Sportpark Pim Mulier Abris Tennisbanen	55		47	8
Achterstallig onderhoud sportaccommodaties	1.430		555	875
Van der Aart sportpark	0	0	46	-46
MFC Ambonstraat	130	16	128	-14
Aanpassing Sportpark Alliance'22	159	32	57	70
Nol Houtkamp	1.070	285	904	-119
Vervanging kleedgebouw Saxenburg	420	0	10	410
Programma 5 Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling				
Verplaatsing Kdv Springplank	325	0	0	325
Brede School Meerwijk Centrum	15.271	14.801	39	431
Philharmonie	10		10	0

Omschrijving	Krediet	Uitgegeven t/m 2011	Investering 2012	Restant krediet per 31-12-2012
Toneelschuur	150	0	150	0
Anterieure overeenkomsten	500		0	500
Verbouwing MFC de Dolfijn	823	826	-3	0
Levensduurverlengend onderhoud gemeentelijk eigendommen	1.058	0	349	709
Programma 6 Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie				
Kleine investeringen	24	5	14	5
Frans Hals Museum-asbestsanering	100		96	4
Frans Hals Museum- Inventaris kunstdepot	590	0	300	290
Vervangingsinvesteringen.Patronaat	600	43	556	1
Verbouwing Patronaat	320	0	310	10
Programma 8 Bereikbaarheid en Mobiliteit				
KL-investeringen	61		66	-5
Raaksgarage	41.638	41.408	156	74
Cronjé garage Bouw rendabel	146		24	122
Onderhoud parkeergarages	1.052		167	885
Vervanging Parkeerautomaten	1.297	343	0	954
Buitenrustbrug fietsonderdoorgang - fietsroute centrum	1.790	1.785	5	0
Versnellingsmaatregelen Regionet Ronde Raaksbruggen	1.682	1.551	0	131
Toegankelijk maken bushaltes	840	48	-203	995
Waarderpolder Oeververbinding Brug	28.956	26.414	-2.865	5.407
Waarderpolder Oostweg	11.661	11.241	-79	499
Stationsplein e.o.	29.716	24.291	7.430	-2.005
Fly Over	25.402	17.109	5.242	3.051
Waarderpolder: Maatregelen Oudeweg	1.041		405	636
Programma 9 Kwaliteit Fysieke Leefomgeving				
Herinrichten Reinaldapark	9.589	4.839	1.072	3.677
Aanpassing brugbediening	1.245	0	643	602
Vervanging brugdekken Prinsenbrug	3.680	305	3.454	-78
Vervangingsprogramma bruggen	701	0	692	9
Vervanging walmuur Nieuwe Gracht	2.488	387	98	2.003
Vervanging walmuren	674	0	161	513
Vernieuwing beschoeiingen	883	0	309	574
Vervanging rioleringen Rioleringen	16.500	0	14.646	1.854
Integraal Waterplan Haarlem	200	0	154	46
Speelvoorzieningen	422		504	-81
Renovatie grootschalig groen	1.251	0	1.361	-110
Uitv.woonomgeving en 30-km	122		41	81
Waarderhaven	1.012	128	179	705
Programma 10 Financiën en Algemene dekkingsmiddelen				
Kantoorautomatisering (ICT)	2.700	1.447	1.302	-49
Digitalisering WFM/DMS	357		394	-36
Concernhuisvesting	80.793	56.369	8.305	16.120
Archiefruimte stadhuis	276	4	272	0
	385.830	280.524	57.112	48.194

6.4 Reserves en voorzieningen

Staat van Reserves						
Prg	Soort reserve	Stand per 1-1-2012	Toevoeging incl rekening resultaat 2011	Onttrekking 31-12-2012	Omvang per 31-12-2012	Toelichting mutaties x 1.000 euro
Algemene Reserves:						
10	Algemene Reserve	49.446	18.937	27.481	40.902	Dotaties: 17.829 Operationeel resultaat 2011 - Kadernota 2012 325 Heffingsrente sportbesluit - Kadernota 2 Onttrekkingen: 17.829 Operationeel resultaat 2011 - Kadernota 2011 2.274 Saldo jaarrekening 2011 - Kadernota 2012 3.000 Afwaardering MVA - Kadernota 2012 Overige mutaties Dotaties: 4.788 Precario kabels en leidingen - Kadernota 2011 280 Nationaal Uitvoeringsprogramma - Bestuursrapportage 2012-2 -4.285 Precario opbengst tbv bezuinigingen 2013 - Bestuursrapportage 2012-3 Onttrekkingen: 600 Sluitend maken jaarschijf - Kadernota 2012 1.796 Kans en Kracht - Beleidsnota Kans en Kracht 1.024 Nieuwe reserve Cofinanciering WSW bedrijf - Kadernota 2012 325 Heffingsrente sportbesluit - Beleidsnota nota Sportbesluit 365 Teruggaaf OB sportbesluit - Beleidsnota nota Sportbesluit 28 Reserveren saldo sportbesluit - Beleidsnota Sportbesluit 240 Compensatie sportv. Kleedaccommodatie - Beleidsnota nota Sportbesluit
5	Reserve Grondexploitatie	190	27.530	27.720	0	Dotaties: 33 Dotatie 10% Erfpacht 2012 - zie Reserve Erfpachtsgronden 20.382 Dotatie ivm liquidatie complexen 6.552 Dotatie complexen

562 Dotatie ivm tekort reserve

Onttrekkingen:

13.551 Onttrekking ivm liquidatie complexen

14.168 Onttrekking complexen

Totaal Algemene Reserves	49.636	46.467	55.201	40.902
--------------------------	--------	--------	--------	--------

Overige Bestemmingsreserves :

1 Verkiezingen **80** 50 90 **40** **Dotaties:**

50 Jaarlijkse dotatie - Bestuursrapportage 2009-2

Onttrekkingen:

90 Onttrekking ivm extra verkiezing - Bestuursrapportage 2012-2

3 WMO **6.622** 1.326 2.579 **5.370** **Dotaties:**

70 Budgetneutraal aanleveren WMO - Primaire begroting 2012

139 Resultaat meldingen - Bestuursrapportage 2012-1

75 Onderbesteding tijdelijk personeel - Bestuursrapportage 2012-2

115 Saldo meldingen - Bestuursrapportage 2012-2

50 Wie wat bewaart heeft niets-vervallen projecten - Bestuursrapportage 2012-3

240 Hercontroles PGB's - collectief vervoer Bestuursrapportage 2012-3

122 Resultaat WMP jaarrekening - Hek berekening

266 Vervallen post Eigen bijdragen CAK - Hek berekening

54 Niet bestede middelen projecten Welzijnswerk klaar voor de toekomst

265 Eigen bijdrage CAK herberekening vorderingspositie

Onttrekkingen:

560 Wie wat bewaart heeft niets - Beleidsnota

229 Innovatieprojecten en project BUUV - Bestuursrapportage 2012-2

95 Jongerenproject Nieuwe Kansen - Beleidsnota 2011/467245

350 Samen voor elkaar - Beleidsnota 2012/172905

50 Actief Talent - Bestuursrapportage 2012-2

1.315 Hof 2.0 van visioen naar doen - Beleidsnota 2011/129891

50 Boerhaave 40+ - Bestuursrapportage 2012-2

3	Beheer Welzijnsaccomodaties	236	-	84	152	Onttrekkingen: 84 Onttrekking Woonvisie - Bestuursrapportage 2012-2
4	Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs	2.074	236	2.310	-	Dotaties: 283 Toevoegen rekenrente - Jaarverslag 2010 132 Verkoopopbrengst Gen. De La Reijstraat - Bestuursrapportage 2012-2 -179 Aanpassing rekenrente - Bestuursrapportage 2012-2 Onttrekkingen: 873 Vrijval egalisatie SHO - Programmabegroting 2011-2015 130 Beschikbaar stellen krediet Tetterroestraat - beleidsnota 2012/344363 1.307 Inzet bezuinigingen 2013 versneld afschrijven - Bestuursrapportage 2012-3
4	Duurzame Sportvoorzieningen	375	25	69	331	Dotaties: 25 Jaarlijkse dotatie - Meerjarenraming Onttrekkingen: 69 Jaarlijkse onttrekking - Beleidsnota 62/2001
4	Bouw VMBO Scholen	24.467	2	24.469	-	Onttrekkingen: 10.406 Eerste tranche afwaardering - Kadernota 2012 11.500 Tweede tranche afwaardering - Kadernota 2012 Overige mutaties Dotaties: 2 Afrondingsverschil opheffen reserve - Volgend uit besluitvorming Onttrekking: 2.563 Inzet tbv bezuinigingen 2013 (versneld afschrijven) - Bestuursrapportage 2012-3
6	Achterstand Onderhoud Dolhuijs	622			622	Geen mutaties
5	Omslagwerken Waarderpolder	2.406	120	2.406	120	Dotaties: 48 Dotatie Rekenrente - Primaire begroting 2012 72 Aanpassen rekenrente - Bestuursrapportage 2012-2

				Onttrekkingen:	
				2.406 Fly-over Waarderpolder beleidsnota 211/119896 - Bestuursrapportage 2012-2	
5	Erfpachtgronden	280	-	33	247 Onttrekkingen:
				33 Onttrekking 10% Erfpacht 2012 - zie Reserve Grondexploitatie	
6	Kapitaallasten culturele gebouwen	6.272	969	7.241	- Dotaties:
				312 Rentetoerekening - Jaarrekening 2010	
				657 Storting Nationaal Restauratiefonds - Bestuursrapportage 2012-1	
				Onttrekking:	
				1.086 Meerjarenraming - Programmabegroting 2011-2015	
				205 Inzet tbv bezuinigingen 2013 (versneld afschrijven) - correctie op Best.rap.2012-3	
				6.360 Inzet tbv bezuinigingen 2013 (versneld afschrijven) - Bestuursrapportage 2012-3	
5	Volkshuisvesting	1.375	-	486	889 Onttrekkingen:
				150 Wonen Boven Winkels - Bestuursrapportage 2011-2	
				55 Wonen Boven Winkels -	
				281 Leidsebuurt FuCa - Beleidsnota 2012/27849	
5	Vastgoed	3.342	1.562	4.580	324 Saldo jaarrekening 2011
				400 Onttrekking Eerste tranche afwaardering MVA - Kadernota 2012	
Overige mutaties					
Dotaties:					
				250 Zwemmerslaan - Bestuursrapportage 2012-2	
				1.000 Programmabegroting 2011-2015	
				95 De La Reijstraat - Bestuursrapportage 2012-2	
				217 Overtonstraat - beleidsnota 2012/408681	
Onttrekkingen:					
				1.000 Zwemmerslaan - Beleidsnota 2012/50885	
				1.000 Programmabegroting 2011-2015	
				45 Handhaving annexatie gemeentegrond - Beleidsnota 2011/218730	
				200 Verkoop en herontwikkeling Brinkmann - Beleidsnota 2011/218731+278732	

					1.900 Verkoop niet strategisch bezit - Bestuursrapportage 2012-2
					35 Kosten verkoopteam Staten Bolwerk - Bestuursrapportage 2012-2
6	Archeologisch onderzoek	255	37	25	267 Dotaties:
					37 Dotatie Fonds Archeologie - Bestuursrapportage 2012-2
					Onttrekkingen:
					25 Onttrekking onderzoek Archeologie - Bestuursrapportage 2012-3
6	Kunstaankopen monumentale kunst	342	-	55	287 Onttrekkingen:
					55 Onttrekking Achterstallig onderhoud Kunst - Bestuursrapportage 2012-2
6	Onderhoud gemeentelijke monumenten	650	-	650	- Onttrekkingen:
					650 Onttrekking herstel stadhuis en eenmalige afschrijving Regentenkamer-Bestuursrapportage 2012-1
5	Onderhoud Cultuurpodia	955	284	100	1.139 Dotaties:
					205 Onderhoud podia - Bestuursrapportage 2012-1
					79 Dotatie Omzetting voorziening naar reserve - Bestuursrapportage 2012-3
					Onttrekkingen:
					100 Onttrekking Achterstallig onderhoud - Bestuursrapportage 2012-2
7	WWB inkomensdeel	325	3.746	148	3.924 Dotaties:
					2.490 Bestedingsbudget Buig/WWB ink. deel - Bestuursrapportage 2012-3
					799 Bestedingsbudget Buig/WWB ink. deel - Bestuursrapportage 2012-3
					457 Bestedingsbudget Buig/WWB ink. deel - Bestuursrapportage 2012-3
					Onttrekkingen:
					148 Naheffing Belastingdienst i.v.m. herrekening AOW leeftijdsgrens
10	Kans en Kracht	-	1.796	722	1.074 Dotaties:
					1.796 Dotatie Kans en Kracht - Beleidsnota 2012/43428
					Onttrekkingen:
					1.540 Onttrekking Kans en Kracht - Beleidsnota 2012/43428
					-818 Niet bestede middelen - budget naar 2013 - Bestuursrapportage 2012-2
7	Cofinanciering WSW	-	1.024	-	1.024 Dotaties:

1.024 Dotatie van Algemene Reserve - Kadernota 2012

9	Ronde Raaksbruggen	313	-	265	48	Onttrekkingen: 265 Onttrekking verrekenen bestemmingsreserve - Bestuursrapportage 2012-1
9	Inhuur tijdelijk personeel	995	-	529	466	Onttrekkingen: 529 Jaarlijkse onttrekking - Bestuursrapportage 2008-1
9	Onderhoud Reinaldapark	930	-	930	-	Onttrekkingen: 930 Onttrekking verrekenen bestemmingsreserve - Bestuursrapportage 2012-1
9	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven - SLOK	78	-	78	-	Onttrekkingen: 43 Instellen Reserve SLOK - Bestuursrapportage 2010-1 35 Haalbaarheid LED - Bestuursrapportage 2012-2
9	Baggeren	1.932	219	1.750	401	Dotaties: 219 Jaarlijks conform Beleidsnota 2008/162737 - Bestuursrapportage 2011-2 Onttrekkingen: 1.600 2e Fase Baggeren - Bestuursrapportage 2012-3 150 Omzetting voorziening in reserve - Bestuursrapportage 2012-3
9	Bodemprogramma 2010- 2014	1.283	250	-	1.533	Dotaties: 250 Dotatie niet bestede middelen conform 2010/372236 - Bestuursrapportage 2012-3
10	Lasten Lokale rekenkamer	20	-	-	20	Geen mutaties
10	Opleidingen (opheffingen IZA)	1.250	315	250	1.315	Dotaties: 315 Dotatie 2e trache IZA gelden - Bestuursrapportage 2012-1 Onttrekkingen: 250 Onttrekking Dekking tekort Vorming en Opleiding - Bestuursrapportage 2010-2
10	Afbouw precario ondergrondse leidingen	2.600	-	1.400	1.200	Onttrekkingen: 1.400 Onttrekking - Primaire begroting 2012

10	Budgetoverheveling	3.145	2.654	2.822	2.977	Dotaties: 290 AWBZ - Bestuursrapportage 2012-2 90 Structuurvisie Schalkstad - Bestuursrapportage 2012-2 333 Preventiegeld 40+ Boerhaave - Bestuursrapportage 2012-2 221 Preventiegeld 40+ Boerhaave - Bestuursrapportage 2012-2 513 Preventiegeld 40+ Zomerzone Schalkstad - Bestuursrapportage 2012-2 159 Preventiegeld 40+ Zomerzone Schalkstad - Bestuursrapportage 2012-2 200 Doorschuiven werkplek SoZaWe - Bestuursrapportage 2012-2 253 Efficiencyonderzoek verbonden partijen - Bestuursrapportage 2012-2 60 Kinderopvang - Bestuursrapportage 2012-3 130 Maatschappelijke opvang - Bestuursrapportage 2012-3 60 Invoerkosten decentralisatie AWBZ - Bestuursrapportage 2012-3 240 Sloop Zwemmerslaan - Bestuursrapportage 2012-3 56 Vrouwenopvang - Bestuursrapportage 2012-3 50 Compensatie sportverenigingen - Bestuursrapportage 2012-3 Onttrekkingen: 60 Bewonersondersteuning - Bestuursrapportage 2011-1 30 Regionale aanpak kindermishandeling junicirculaire - Bestuursrapportage 2011-2 100 Aanpak overlast - Bestuursrapportage 2011-2 933 Preventiegeld 40+Boerhaave naar 2012 - Bestuursrapportage 2011-2 890 Preventiegeld 40+Zomerzone naar2012 - Bestuursrapportage 2011-2 201 Bewonersondersteuning - Bestuursrapportage 2011-2 50 Subsidiegelden project beeldgestuurd reinigen - Bestuursrapportage 2011-2 300 Efficiency onder verbonden partij - Bestuursrapportage 2011-2 164 Vrouwenopvang sept circ/Ouderenmishandeling - Bestuursrapportage 2011-2 25 Eigen kracht september circulaire - Bestuursrapportage 2011-2 69 Regionale coördinatie nazorg ex-gedetineerden sept circ - Bestuursrapportage 2012-1
10	Organisatiefricties	1.533	-	850	683	Onttrekkingen:

750 Programmabegroting 2011-2015

100 Extra inzet HRM doorontwikkelen Organisatie - Bestuursrapportage 2012-1

10 Bestemmingsreserve ISV **3.830** 7.475 1.415 **9.890**

Dotaties:

2.606 Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing - Bestuursrapportage 2011-3

3.066 Vooruitontvangen subsidies BLS - Bestuursrapportage 2012-2

1.803 Vooruitontvangen subsidies ISV - Bestuursrapportage 2012-2

210 Subsidie bijdrage 2012 Houtmanpad -

Onttrekkingen:

536 Woonvisie Beleidsnota 2012/220951 - Bestuursrapportage 2012-2

450 Boerhaave 40+ - Bestuursrapportage 2012-3

189 Zomerzone 40+ - Bestuursrapportage 2012-3

450 Fietspad Houtmanpad - Bestuursrapportage 2012-3

10 Nieuw Beleid **215** - 165 **50**

Onttrekkingen:

165 Jaarlijkse onttrekking - Primaire begroting 2012

Totaal Overige Bestemmingsreserves	68.802	22.091	56.499	34.394
Resultaatbestemmingsreserve:				
Resultaat voor bestemming 2011	-17.829		-17.829	-
Nog te bestemmen resultaat 2012			-	-9.394
Totaal Eigen vermogen	100.609	68.558	93.871	65.902

Staat van Voorzieningen	Stand per	Toevoeging	Onttrekking	Omvang per	Toelichting aard en omvang
Prg Soort voorziening	1-1-2012			31-12-2012	x 1.000 euro

Voorzieningen voor verplichtingen en risico's

10 Pensioenen ADV / Spaarverlof **458** 17 475 **0** In de voorziening zijn de op termijn lopende aanspraken van werknemers opgenomen ter uitvoering van de geldende wettelijke regeling. Medewerkers hadden de mogelijkheid om vakantie uren te sparen om langere tijd met verlof te kunnen of eerder uit te treden. In 2012 is de voorziening vrijgevallen en opgenomen onder de overlopende passiva

10	Voormalig ICI	44	-	44	0	In 2002 is besloten het intergemeentelijke Centrum voor Informatieverstrekking te liquideren. De voorziening diende ter dekking van de lopende wachtgeldverplichtingen en is in 2012 vrijgevallen.
1	Rechtspositie Raadsleden	93	80	173	0	Wettelijk voorgeschreven verplichting voor de gemeente voor zittende en voormalige raadsleden. Wordt jaarlijks geactualiseerd op de dan geldende verplichtingen. Er zijn geen wachtgeldverplichtingen meer, waardoor de voorziening is vrijgevallen.
9	Grafleges	1.695	235	215	1.714	De voorziening is ingesteld om van het huidige kasstelsel van afkoopsommen voor onderhoud en huur van graven over te gaan naar het stelsel van baten en lasten.
5	Garantie verplet. NRF	128	0	128	0	Het Nationaal Restauratie Fonds leende geld uit aan particulieren voor het verbeteren van woningen. De gemeente staat garant. Bij het niet nakomen van de betalingsverplichtingen kan de gemeente worden aangesproken.
5	Garantie verpl. Monumenten oud	17	-	17	0	Het Nationaal Restauratie Fonds leende geld uit aan particulieren voor het verbeteren van woningen. De gemeente staat garant. Bij het niet nakomen van de betalingsverplichtingen kan de gemeente worden aangesproken.
5	Garantie verpl. Monumenten nieuw	245	117	363	0	Het Nationaal Restauratie Fonds leende geld uit aan particulieren voor het verbeteren van woningen. De gemeente staat garant. Bij het niet nakomen van de betalingsverplichtingen kan de gemeente worden aangesproken.
10	Wachtgeld en boventalligen	2.455	1.536	1.497	2.494	Verplichtingen voortvloeiende uit wachtgeldregelingen en kosten boventalligen.
5	Volkshuisvesting	198	-	91	106	De voorziening is gevormd door opheffing van een aantal balansposten van oude Volkshuisvestingregelingen. De oude regelingen kennen een aantal (harde) verplichtingen, die in de komende periode (tot en met 2016) tot uitbetaling zullen komen.
10	Rev.fund Start.leningen SVN	8.967	-	8.967	-	In de kadernota is opgenomen dat de voorziening niet noodzakelijk is en kan komen te vervallen.
10	Archief wegwerken achterstand	641	-	158	483	In verband met een wettelijke verplichting heeft de inspectie verzocht de achterstand uit de jaren 2002-2007 in te lopen. Tevens is het noodzakelijk i.v.m. de komende digitalisering van het archief.
10	Parkstad - VVE Schalkwijk	1.304	494	213	1.585	Voorziening in het kader van de ontwikkeling van het winkelcentrum Schalkwijk.
1	Arbeidsongeschiktheid uitk. Wethouders	599	-	599	0	De gemeente moet de Arbeidsongeschiktheidsuitkering aan de oud wethouders betalen. Voor deze kosten dient volgens de BBV een voorziening ingesteld te worden. Aangezien de gemeente voor deze kosten een verzekering heeft afgesloten en de kosten in de begroting zijn opgenomen is deze voorziening in 2012 vrijgevallen.
3	Woonaanpassing WMO	1.110	965	1.274	802	Voorziening voor toegekende en vastgelegde woonvoorzieningen van individuele woonaanpassingen.
9	Afkoopsom onderhoud Rijnland	1.389	-	163	1.226	Voorziening n.a.v. het onderhoudsplan waterstaatwerken welke door Rijnland wordt uitgevoerd. RB 2009/231105.
2	VRK FLO v.j.	625	38	-	663	Ten behoeve van afrekening Belastingdienst over niet betaalde eindheffing FLO Brandweer- en ambulancepersoneel 2008-2010

5	Fietsknooppunt	-	90	-	90	Onderhoud bebording fietsroutenetwerk in de regio Zuid-Kennemerland
4	Juridische risico's	-	200		200	Claims overschrijdingsvergoeding bijzonder onderwijs
5	Juridische risico's	-	600		600	Claims financiële schade woningcorporatie
9	Juridische risico's	-	50		50	Claims ligplaatsvergoeding
5	Voorziening Erfpacht	-	2.500		2.500	Risico claims teveel betaalde erfpachtcanons
Totaal verplichtingen en risico's						
		19.969	6.923	14.380	12.512	
Kosten egalisatievoorzieningen						
9	Egalisatie Afvalstoffenheffing	-505	-	135	-640	Voorziening dient ter egalisatie van de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing. Deze voorziening wordt in de komende 5 jaar teruggebracht tot nul.
9	Egalisatie Rioolrechten	-255	339	84	0	Voorziening dient ter egalisatie van de opbrengsten uit rioolrechten.
9	Waterbergingen	48	-	-	48	Compensatie waterbergingen DSK en Roemer Visserstraat in het kader van. stedelijke wateropgave.
5	Monitoring Rookmakerterrein	60	-	7	53	Monitoring van milieuvervuiling op dit terrein of dit stabiel is. Indien nodig wordt er aanvullend onderzoek gedaan.
Totaal kosten egalisatievoorzieningen						
		-652	339	226	-539	
6	Brongersmafonds	13		-	13	Legaat voor financiële hulp aan studerende. Uitvoering loopt via Stichting Studiefonds Haarlem.
6	Onderhoud Beiaard	16		2	14	Ontvangen bijdrage van de Vrienden Grote Kerk t.b.v. restauratie beiaard. Blijft bij gemeente
7	Cursus wet Inburgering	174		94	80	Voorziening voor bonussen na afronding van het inburgeringstraject ter hoogte van de geinde eigen bijdrage.
Totaal voorzieningen niet bestede middelen van derden						
		203	0	96	107	
Totaal Voorzieningen						
		19.520	7.262	14.702	12.080	

6.5 Single information / single audit

Toelichting op SiSa verantwoording jaarverslag 2012

E25 BIRK

Tot en met 31 december 2012 bedragen de bruto-bestedingen (conform het in de bijlage genoemde bedrag) € 31.210.091. Er zijn geen baten uit de exploitatie, wel zijn er andere financieringsbronnen (waaronder verschillende andere subsidies). De eigen bijdrage van de gemeente inclusief de BIRK-subsidie bedraagt € 13.239.266. De eigen bijdrage van de gemeente blijft na aftrek van de BIRK-subsidie (maximaal € 7.900.000) positief, er is dus geen sprake van een positieve exploitatie.

In de SiSa-bijlage 2012 is het aantal gerealiseerde kwaliteitsdragers 1 ingevuld; de afspraak was dat 2 kwaliteitsdragers zouden worden gerealiseerd. Met het ministerie van I&M en het Agentschap NL zijn aanvullende afspraken gemaakt over de realisatie van de nog niet gerealiseerde kwaliteitsdrager in 2013. Als in 2013 aan de voorwaarden wordt voldaan, zal het restant-subsidie worden toegekend. In de jaarrekening 2012 is nog geen rekening gehouden met de toekenning van het restant-subsidie.

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
I&A	B2	(ex) Zorgwet voorwaardelijke vergunning tot verblijf (VVTV) Vreemdelingenwet 2000 Gemeenten		Aantal vergunninghouders per maand in (jaar T) van <u>18 jaar en ouder</u>	Besteding (jaar T) (aantal vergunninghouders van <u>18 jaar of ouder</u> * normbedrag) = A	Aantal vergunninghouders per maand in (jaar T) <u>jonger dan 18 jaar</u>	Besteding (jaar T) (aantal vergunninghouders <u>jonger dan 18 jaar</u> * normbedrag) = B	Totaal besteding (jaar T) alle vergunninghouders (A + B)
				Aard controle D1	Aard controle R	Aard controle D1	Aard controle R	Aard controle R
				Indicatornummer: B2 / 01	Indicatornummer: B2 / 02	Indicatornummer: B2 / 03	Indicatornummer: B2 / 04	Indicatornummer: B2 / 05
			januari	1		0		
			februari	1		0		
			maart	1		0		
			april	1		0		
			mei	1		0		

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
			juni	1		0		
			juli	1		0		
			augustus	1		0		
			september	1		0		
			oktober	1		0		
			november	1		0		
			december	1		0		
					€ 8.644		€ 0	€ 8.644
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	Besteding (Jaar T)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)				
		Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten	Aard controle R	Aard controle R				
			Indicatornummer: D1 / 01	Indicatornummer: D1 / 02				
			€ 757.658	€ 450.950				
		Gemeenten						
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
		Gemeenten				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoording sinformatie.		
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle nvt		
			Indicatornummer: D9 / 01	Indicatornummer: D9 / 02	Indicatornummer: D9 / 03	Indicatornumme r: D9 / 04		
			€ 1.787.561	€ 479.081	€ 182.639	€ 653.914		

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï (inclusief bestrijding spoorweglawaaï) Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	
			Indicatornummer: E3 / 01	Indicatornummer: E3 / 02	Indicatornummer: E3 / 03	Indicatornummer: E3 / 04	Indicatornummer: E3 / 05	
		1	IenM/BSK-2012/161070	€ 309.076	€ 78.579	Nee	€ 309.076	
I&M	E6	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 Wet bodembescherming (Wbb), Besluit financiële bepalingen bodemsanering en Regeling financiële bepalingen bodemsanering;	Besteding (jaar T) ten laste van Wbb	Eindverantwoording Ja/Nee				
			Aard controle R	Aard controle n.v.t.				
			Indicatornummer: E6 / 01	Indicatornummer: E6 / 02				
			€ 272.612	Nee				
		Provincies en gemeenten	Aantal saneringen <u>in te vullen zodra de prestaties behaald zijn</u>	Aantal bodemonderzoeken <u>in te vullen zodra de prestaties behaald zijn</u>	Aantal m2 gesaneerd oppervlakte (inclusief SEB) <u>in te vullen zodra de prestaties behaald zijn</u>	Aantal m3 gesaneerde grond (inclusief SEB) <u>in te vullen zodra de prestaties behaald zijn</u>	Aantal m3 gesaneerd verontreinigd grondwater (inclusief SEB) <u>in te vullen zodra de prestaties behaald zijn</u>	
			Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	
			Indicatornummer:	Indicatornummer:	Indicatornummer:	Indicatornummer:	Indicatornummer: E6	

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
			E6 / 03	E6 / 04	E6 / 05	r: E6 / 06	/ 07	
I&M	E6_2010	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009_Hernieuwde uitvraag 2010 Wet bodembescherming (Wbb), Besluit financiële bepalingen bodemsanering en Regeling financiële bepalingen bodemsanering; Provincies en gemeenten	Besteding 2010 uit Wbb	Besteding 2010 uit FES	Bestedingen (Wbb) van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt In verband met de overgang naar het baten-lastenstelsel	Uitgaven (Wbb) van vóór 2010, waarvan besteding in 2010 plaatsvindt In verband met de overgang naar het baten-lastenstelsel	Bestedingen (FES) van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt In verband met de overgang naar het baten-lastenstelsel	Uitgaven (FES) van vóór 2010, waarvan besteding in 2010 plaatsvindt In verband met de overgang naar het baten-lastenstelsel
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicatornr: E6_2010 / 01	Indicatornr: E6_2010 / 02	Indicatornr: E6_2010 / 03	Indicatornr: E6_2010 / 04	Indicatornr: E6_2010 / 05	Indicatornr: E6_2010 / 06
			€ 265.118	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Eindverantwoordig Ja/Nee	Aantal saneringen (in te vullen zodra de prestaties behaald zijn)	Aantal bodemonderzoeken (in te vullen zodra de prestaties behaald zijn)	Aantal m2 gesaneerd oppervlakte (inclusief SEB) (in te vullen zodra de prestaties behaald zijn)	Aantal m3 gesaneerde grond (inclusief SEB) (in te vullen zodra de prestaties behaald zijn)	Aantal m3 gesaneerd verontreinigd grondwater (inclusief SEB) (in te vullen zodra de prestaties behaald zijn)
			Aard controle n.v.t.	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1
			Indicatornr: E6_2010 / 07	Indicatornr: E6_2010 / 08	Indicatornr: E6_2010 / 09	Indicatornr: E6_2010 / 10	Indicatornr: E6_2010 / 11	Indicatornr: E6_2010 / 12
			Nee					

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
I&M	E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr) (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (Jaar T) ten laste van provinciale middelen	Besteding (jaar T) ten laste van eigen middelen	Besteding (jaar T) ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente)	Besteding (jaar T) ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.
			Indicatornummer: E11B / 01	Indicatornummer: E11B / 02	Indicatornummer: E11B / 03	Indicatornummer: E11B / 04	Indicatornummer: E11B / 05	Indicatornummer: E11B / 06
		1	2008-41558	€ 78.325	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		2	2009-75275	€ 2.460	€ 2.460	€ 0	€ 8.325	Nee
			Teruggestort/verrekenend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen	Toelichting teruggestort/verrekenend				
			Aard controle R	Aard controle n.v.t.				
			Indicatornummer: E11B / 07	Indicatornummer: E11B / 08				
			€ 0					
I&M	E25	Beleidsregeling subsidies Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) Beleidsregeling subsidies budget investeringen ruimtelijke kwaliteit (BIRK)	Besteding (jaar T) exclusief bestedingen uit baten exploitatie	Eindverantwoording Ja/Nee	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T) exclusief bestedingen uit baten exploitatie	Berekende bate boven drempelwaarde ten behoeve van benefit sharing Alleen in te vullen na afloop	Aantal gerealiseerde kwaliteitsdragers afpraak Alleen in te vullen na afloop project	Aantal gerealiseerde kwaliteitsdragers realisatie Alleen in te vullen na afloop project

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
		Provincies en gemeenten			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie.	<u>project</u>		
			Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicatornummer: E25 / 01	Indicatornummer: E25 / 02	Indicatornummer: E25 / 03	Indicatornummer: E25 / 04	Indicatornummer: E25 / 05	Indicatornummer: E25 / 06
			€ 6.666.703	Ja	€ 31.210.191	€ 0	2	1
I&M	E27 B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Toelichting afwijking	Eindverantwoording Ja/Nee	
		Provinciale beschikking en/of verordening						
		Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	
			Indicatornummer: E27B / 01	Indicatornummer: E27B / 02	Indicatornummer: E27B / 03	Indicatornummer: E27B / 04	Indicatornummer: E27B / 05	
		1	2008-68215	€ 0	€ 0	Project is opgegaan in een groter project	Ja	
		2	2009-07318	€ 38.744	€ 4.305	Goedkopere aanbesteding	Ja	
		3	2009-30683	€ 119.250	€ 26.715		Ja	
		4	2009-74521	€ 64.745	€ 32.314		Nee	
		5	2010-33312	€ 280.783	€ 139.816		Ja	
		6	2011-01054	€ 882.222	€ 597.964	Het project heeft vertraging	Nee	

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
						opgelopen		
		7	2011-01235	€ 45.012	€ 5.001		Ja	
		8	2011-14884	€ 13.880	€ 0		Nee	
		9	2011-38020	€ 366.608	€ 39.813		Nee	
		10	2011-38280	€ 215.836	€ 100.736	Goedkopere aanbesteding	Ja	
		11	2011-38324	€ 328.491	€ 36.499	Goedkopere aanbesteding	Ja	
		12	2011-38560	€ 142.500	€ 344.617		Ja	
		13	2011-45854	€ 4.365	€ 1.085		Ja	
		14	2012-14758	€ 20.703	€ 20.703		Nee	
		15	2012-23933	€ 50.652	€ 39.059		Nee	
		16	2012-23934	€ 186.481	€ 182.923		Nee	
		17	2012-31516	€ 0	€ 0	Er is nog niet gestart met de uitvoering	Nee	
		18	2012-31517	€ 0	€ 0	Er is nog niet gestart met de uitvoering	Nee	
		19	2012-70362	€ 0	€ 0	Er is nog niet gestart met de uitvoering	Nee	
		20	2013-14758	€ 35.362	€ 35.362		Nee	

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa I N D I C A T O R E N					
SZW	G1 C-1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeentedeel 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeenten verantwoorden hier alleen het gemeentelijk deel indien er in (jaar T) enkele of alle inwoners werkzaam zijn bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T); exclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren; exclusief deel openbaar lichaam				
			Aard controle R	Aard controle R				
			Indicatornummer: G1C-1 / 01	Indicatornummer: G1C-1 / 02				
			1,00	0,00				
SZW	G1 C-2	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
				aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam		openbaar lichaam		
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	
			Indicatornummer: G1C-2 / 01	Indicatornummer: G1C-2 / 02	Indicatornummer: G1C-2 / 03	Indicatornumme r: G1C-2 / 04	Indicatornummer: G1C-2 / 05	
		1	0392 (Haarlem)	944,50	70,82	732,38	12,19	
SZW	G2	I Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB I.1 WWB: algemene bijstand Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)				
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.				
			Indicatornummer: G2 / 01	Indicatornummer: G2 / 02				
			€ 41.021.974	€ 1.448.061				
		I. 2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)				
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.				
			Indicatornummer: G2 / 03	Indicatornummer: G2 / 04				
			€ 1.021.448	€ 6.327				

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
		I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)				
		Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>				
			<i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 06</i>				
			€ 117.692	€ 2.171				
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen				
		Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>				
			<i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Indicatornummer: G2 / 08</i>				
			€ 3.423	€ 0				
		I. 5 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)					
		Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	<i>Aard controle n.v.t.</i>					
			<i>Indicatornummer: G2 / 09</i>					
			€ 35.249					

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicatornummer: G3 / 01	Indicatornummer: G3 / 02	Indicatornummer: G3 / 03	Indicatornummer: G3 / 04	Indicatornummer: G3 / 05	Indicatornummer: G3 / 06
			€ 707.224	€ 96.240	€ 268.011	€ 262.039	€ 54.706	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004				
			Aard controle R	Aard controle R				
			Indicatornummer: G3 / 07	Indicatornummer: G3 / 08				
			€ 0	€ 0				
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB) Wet participatiebudget (WPB) Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) Regelluw Dit onderdeel is van toepassing voor gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk.	
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	
			Indicatornummer: G5 / 01	Indicatornummer: G5 / 02	Indicatornummer: G5 / 03	Indicatornummer: G5 / 04	Indicatornummer: G5 / 05	
			€ 7.313.078	€ 982.482	€ 13.007	€ 0		

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
			Het aantal door de gemeente in (jaar T) ingekochte trajecten basisvaardigheden	Het aantal door volwassen inwoners van de gemeente in (jaar T) behaalde NT2-certificaten, dat niet meetelt bij de output-verdeelmaatstaven uit de verdeelsleutel van Onze Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel.				
			Aard controle D1	Aard controle D1				
			Indicatornummer: G5 / 06	Indicatornummer: G5 / 07				
			219	541				
VWS	H10_2010	Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin (BDU CJG)_Hernieuwde uitvraag 2008 tot en met 2011 Tijdelijke regeling CJG Gemeenten	Besteding 2008 aan jeugdgezondheids zorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2009 aan jeugdgezondheids zorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2010 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2011 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Is er ten minste één centrum voor jeugd en gezin in uw gemeente gerealiseerd in de periode 2008 tot en met 2011? Ja/Nee	
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle D1	
			Indicatornummer: H10_2010 / 01	Indicatornummer: H10_2010 / 02	Indicatornummer: H10_2010 / 03	Indicatornummer: H10_2010 / 04	Indicatornummer: H10_2010 / 05	
			€ 1.904.786	€ 2.671.935	€ 2.999.879	€ 3.879.463	Ja	

6.6 Begrotingscriteria rechtmatigheid

In deze bijlage zijn de criteria ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid, zoals gepubliceerd door de commissie BBV, weergegeven. Daarbij is tevens aangegeven hoe de accountant voor het rechtmatigheidsoordeel met deze criteria omgaat.

Er wordt een onderscheid gemaakt in 7 categorieën:

- Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten zoals subsidies.
- Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie) regelingen. Vaak blijkt uit het open karakter pas bij het opmaken van de jaarrekening een niet eerder geconstateerde overschrijding.

Deze overschrijdingen zijn wel onrechtmatig, maar tellen niet mee in het oordeel van de accountantsoordeel.

De volgende overschrijdingen zijn eveneens onrechtmatig, maar tellen wel als onrechtmatig in het accountantsoordeel.

- Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gemeld.
- Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten, die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.
- Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en rentelasten.
- Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd, omdat dit uit nader onderzoek van een subsidieverstrekker, belastingdienst, toezichthouder etc. blijkt. Het gaat dan vaak om interpretatieverschillen. Als dit in het verantwoordingsjaar wordt geconstateerd telt de overschrijding niet mee in het accountantsoordeel. Na het verantwoordingsjaar telt de overschrijding wel mee in het accountantsoordeel.
- Kostenoverschrijdingen van activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend.

Overschrijdingen geraamde lasten 2012

In de financiële beheersverordening is in artikel 4 lid 4 het volgende opgenomen: “Indien het college voorziet dat een geautoriseerde last of baat op beleidsveldniveau dreigt te worden overschreden met meer dan € 50.000, wordt dit in de eerstvolgende tussenrapportage of via een separaat voorstel aan de raad gemeld.” De kostenoverschrijdingen zijn geconstateerd na verantwoordingsjaar. Conform de hiervoor genoemde criteria worden onderstaand de overschrijdingen ten opzichte van de geraamde lasten in de begroting na wijziging toegelicht:

Programma 1 Burger en Bestuur

Gemeentelijk bestuur en samenwerking

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met bijna € 211.000 overschreden vanwege diverse kleinere overschrijdingen. De lasten passen wel binnen het bestaande beleid, maar zijn ten onrechte niet tijdig gemeld. **Categorie 3**

Dienstverlening

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met € 85.000 overschreden, in hoofdzaak vanwege meer gerealiseerde interne uren (uren x tarief) dan was voorzien. De lasten passen wel binnen het bestaande beleid, maar zijn ten onrechte niet tijdig gemeld. **Categorie 3**

Programma 3 Welzijn, Gezondheid en Zorg

Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn €1 miljoen overschreden, in hoofdzaak vanwege een andere rubricering van een balanspost. Deze overschrijding van € 965.000 wordt gecompenseerd door direct gerelateerde baten. **Categorie 1.**

Programma 4 Jeugd, Onderwijs en Sport

Jeugd

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met bijna € 135.000 overschreden vanwege diverse kleinere overschrijdingen. De lasten passen wel binnen het bestaande beleid, maar zijn ten onrechte niet tijdig gemeld. **Categorie 4**

Onderwijs

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met € 1,385 miljoen overschreden vanwege het opschonen van de activa. Een aantal noodlokalen stond nog in de administratie geregistreerd, terwijl de lokalen er niet meer staan. Vaak blijkt bij het opmaken van de jaarrekening dergelijke niet eerder geconstateerde overschrijdingen.

Deze overschrijdingen zijn wel onrechtmatig, maar tellen niet mee in het oordeel van de accountantsoordeel. **Categorie 2**

Programma 5 Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling

Wonen

Toelichting: De overschrijding van € 117.000 is in hoofdzaak veroorzaakt door niet geraamde lasten van de afrekening van volkshuisvestingsleningen van NRF en SVn van € 331.000. Hier staan direct gerelateerde baten tegenover. **Categorie 1**

Ruimtelijke ontwikkeling

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met € 528.000 overschreden, in hoofdzaak omdat er voor een bedrag van € 515.000 minder rendabele uren gerealiseerd zijn dan de raming. Er zijn meer uren besteed aan de nota Ruimtelijke Kwaliteit, leegstand kantoren, grondbeleid en bestemmingsplannen. De lasten passen wel binnen het bestaande beleid, maar zijn ten onrechte niet tijdig gemeld. **Categorie 3**

Vastgoed

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met € 11,9 miljoen overschreden.

De lasten ten behoeve van de grondexploitatie zijn € 5,6 miljoen hoger dan geraamd. Deze lasten worden geactiveerd en leiden tot evenredig hogere baten, inclusief de verrekening met de reserve grondexploitatie. **Categorie 1**

Daarnaast zijn door het sluiten van een aantal grondexploitaties panden ondergebracht bij vastgoedbeheer, waarbij de boekwaarden zijn bijgesteld, een nadeel van € 2,2 miljoen.

Vaak blijkt bij het opmaken van de jaarrekening dergelijke niet eerder geconstateerde overschrijdingen. Deze overschrijdingen zijn wel onrechtmatig, maar tellen niet mee in het oordeel van de accountantsoordeel. **Categorie 2**

Er is een voorziening van € 2,5 miljoen getroffen voor mogelijke claims ten aanzien van berekende erfpachtcanons. Vaak blijkt bij het opmaken van de jaarrekening dergelijke niet eerder geconstateerde overschrijdingen. Deze overschrijdingen zijn wel onrechtmatig, maar tellen niet mee in het oordeel van de accountantsoordeel. **Categorie 2**

Er is voor een bedrag van € 0,7 miljoen onvoorzien onderhoud aan diverse gebouwen uitgevoerd (achterstallig onderhoud). De lasten passen wel binnen het bestaande beleid, maar zijn ten onrechte niet tijdig gemeld. **Categorie 3**

Vanwege het opschonen van de balans heeft een afwaardering van activa plaatsgevonden voor een bedrag van € 286.000. Het betreft een kostenoverschrijding op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en rentelasten. **Categorie 5**

Daarnaast is het budget met € 600.000 overschreden vanwege diverse kleinere overschrijdingen. De lasten passen wel binnen het bestaande beleid, maar zijn ten onrechte niet tijdig gemeld. **Categorie 3**

Programma 6 Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie

Economie

Toelichting: Het budget met € 123.000 overschreden vanwege diverse kleinere overschrijdingen. De kostenoverschrijding wordt gecompenseerd door extra inkomsten, die niet direct gerelateerd zijn.

Categorie 4

Cultuur en erfgoed

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met € 1.008.000 overschreden in hoofdzaak vanwege een wijziging in de subsidiesystematiek, waardoor het subsidie in gebroken boekjaren nu geheel ten laste van 2012 is genomen (nadeel € 1,1 miljoen). Deze methodiek is ingegeven door rechtmatigheidscriteria. **Categorie 6**

Toerisme recreatie, evenementen en promotie

Toelichting: Het budget met € 87.000 overschreden vanwege diverse kleinere overschrijdingen. De lasten passen wel binnen het bestaande beleid, maar zijn ten onrechte niet tijdig gemeld. **Categorie 3**

Programma 8 Bereikbaarheid en Mobiliteit

Parkeren

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met € 410.000 overschreden vanwege de niet geraamde lasten van de toevoeging aan de voorziening parkeren Schalkwijk (ook de baten waren niet geraamd) van € 265.000. Hier staan direct gerelateerde baten tegenover. **Categorie 1**

Het budget met € 145.000 overschreden vanwege diverse kleinere overschrijdingen. De kostenoverschrijding wordt gecompenseerd door extra inkomsten, die niet direct gerelateerd zijn.

Categorie 4

Programma 9 Kwaliteit Fysieke Leefomgeving

Milieu leefbaarheid en duurzaamheid

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn per saldo € 79.000 overschreden vanwege diverse kleinere overschrijdingen. Hier staan direct gerelateerde baten tegenover (lasten en baten wet bodembescherming van € 210.000). **Categorie 1**

Openbare ruimte bovengronds

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met € 54.000 overschreden. Er zijn niet geraamde uitgaven voor herstraten gerealiseerd, waar direct aanwijsbare baten tegenover staan. **Categorie 1**

Openbare ruimte ondergronds

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met € 435.000 overschreden in hoofdzaak vanwege een extra dotatie aan de voorziening rioolheffing van € 340.000, om het negatieve saldo af te dekken.

Categorie 2

Daarnaast is het budget met € 95.000 overschreden vanwege diverse kleinere overschrijdingen. De lasten passen wel binnen het bestaande beleid, maar zijn ten onrechte niet tijdig gemeld. **Categorie 3**

Waterwegen

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met € 490.000 overschreden in hoofdzaak omdat uitvoeringsbudgetten van diverse onderhoudswerken zijn overschreden voor een bedrag van € 257.000. De lasten passen wel binnen het bestaande beleid, maar zijn ten onrechte niet tijdig gemeld.

Categorie 3

Daarnaast is het budget met € 233.000 overschreden vanwege diverse kleinere overschrijdingen. De lasten passen wel binnen het bestaande beleid, maar zijn ten onrechte niet tijdig gemeld. **Categorie 3**

Programma 10 Financiën en Algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen en belastingen

Toelichting: De lasten van het beleidsveld zijn met € 58.000 overschreden in hoofdzaak vanwege een hogere dotatie aan de voorziening debiteuren van € 202.000. Hier staan direct gerelateerde baten tegenover (vrijval dubieuze debiteuren), voor een bedrag van € 256.000. **Categorie 1**

Overschrijding kredieten

In de financiële beheersverordening is in artikel 4 lid 4 het volgende opgenomen: “Indien het college voorziet dat een geautoriseerde last of baat of investeringskrediet dreigt te worden overschreden met meer dan € 50.000, wordt dit in de eerstvolgende tussenrapportage of via een separaat voorstel aan de raad gemeld.”

Op basis van dit artikel worden alle niet aan de raad gemelde overschrijdingen > €50.000 als financieel onrechtmatig aangemerkt.

Krediet: v.d. Aart

Beschikbaar krediet: € 0

Overschrijding: € 46.037

In 2012 is een bedrag geactiveerd van € 46.037. Volgens het besluit dient de investering gedekt te worden door de Grondexploitatie Delftwijk. Echter, in deze grondexploitatie is geen budgettaire ruimte om de kosten te dekken. Voor de kosten v.d. Aart dient een aanvullend krediet aangevraagd te worden. **Categorie 5**

Krediet: Sportpark Nol Houtkamp

Beschikbaar krediet: € 1.070.000

Deze investering is niet in het Investeringsplan opgenomen. Er is derhalve sprake van een niet gedekte investering. Aangezien er wel een krediet is gevoteerd, is er qua rechtmatigheid op de kredieten geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid. De budgettaire last van de investering van € 80.000 wordt als onrechtmatig aangemerkt. **Categorie 5**

Krediet: Speelvoorzieningen

Beschikbaar krediet: € 422.418

Overschrijding: € 81.457

De jaarschijf investeringen speelvoorzieningen wordt overschreden met € 81.457. Bij de actualisatie van het IP wordt dit verrekend met 2013. Voor 2012 is er sprake van een financiële onrechtmatigheid.

Categorie 5

Krediet: Prinsenbrug

Beschikbaar krediet: € 3.375.389

Overschrijding: € 78.418

De overschrijding is ontstaan vanwege extra kosten voor participatie, inspraak, communicatie en bereikbaarheid. Daarnaast was extra inzet nodig voor uitvoeringsbegeleiding en extra rekenwerk. Het krediet wordt overschreden met € 78.418. **Categorie 5**

Krediet: Openbaar groen

Beschikbaar krediet: € 1.251.040

Overschrijding: € 110.372

In de projectkostenverdeling van de reconstructie Spaarndamseweg was gedurende het jaar abusievelijk rekening gehouden met de subsidie (subsidie was echter niet bestemd voor groen). In december is hiervoor een correctie van € 128.600 ten laste van deze stelpost geboekt.

Het krediet wordt overschreden met € 110.372. De overschrijding wordt verrekend met de jaarschijf 2013. **Categorie 5**

6.7 Verantwoordingsinformatie MPG

Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven van de complexen hoofdstuk I									
NB opbrengsten worden negatief weergegeven									
Bedragen x Eur 1.000									
Complex nummer	geopende grondexploitatie	Omschrijving	Boekwaarde ultimo 2011	mutaties 2012	Boekwaarde ultimo 2012	Prognose eindresultaat MPG2012	Prognose eindresultaat MPG2013	Mutatie 2012 voorziening toekomstige verliezen	Jaar gereed
Zelfstandige complexen									
017	ja	Ripperda	-2.545.747	748.064	-1.797.682	-3.957.950	-3.255.163	0	mtb
014	ja	Raaks	-4.224.128	622.636	-3.601.492	-2.329.329	-2.629.045	0	2017
079	ja	Deli	3.585.271	-56.959	3.528.312	1.707.118	1.706.005	1.113	2021
157	ja	Badmintonpad	521.080	440.676	961.756	2.483.572	2.586.383	-102.811	2015
	<i>Subttl</i>	<i>Zelfstandige complexen</i>	<i>-2.663.524</i>	<i>1.754.417</i>	<i>-909.107</i>	<i>-2.096.589</i>	<i>-1.591.820</i>	<i>-101.698</i>	
FUCA									
027	LIQ	Amsterdamse Buurt	2.342.006	-2.342.006	0	1.984.863	1.534.479	1.984.863	2012
028	ja	Leidse Buurt c.a.	2.753.376	529.575	3.282.951	1.351.800	1.428.117	-76.564	2013
029	LIQ	Wisselwoningen	-794.320	794.320	0	-794.208	-834.035	-794.204	2012
	<i>Subttl</i>	<i>FUCA</i>	<i>4.301.062</i>	<i>-1.018.111</i>	<i>3.282.951</i>	<i>2.542.455</i>	<i>2.128.561</i>	<i>1.114.095</i>	
Programma Waarderpolder									
001	LIQ	WP Revit. Nader te verdelen	0	0	0	0	0	0	2012
002	LIQ	WP Revit. Oostpoort II	0	0	0	0	0	0	2012
003	LIQ	WP Revit. Algemeen	0	0	0	0	0	0	2012
004	LIQ	WP Niet Revit. Zuid West (EBH)	0	0	0	0	0	0	2012
005	ja	WP Revit. Noord Oost	4.845.823	647.746	5.493.569	2.140.838	3.662.722	-3.662.722	2018
006	LIQ	WP Revit. Rommelterreintjes	0	0	0	0	0	0	2012
007	ja	WP Revit. Noord West	156.692	137.373	294.065	-1.429.960	-247.826	0	2020
010	ja	WP Revit. Zuid West (EBH)	1.050.899	1.475.620	2.526.519	-4.681.855	-2.198.710	0	2020
092	LIQ	administratief	0	0	0	0	0	0	2012
098	LIQ	WP Niet Revit./ vanaf 2012 Vereenigingsexploitatie	-12.288.762	12.288.762	0	-11.887.531	0	0	2017
	<i>Subttl</i>	<i>Waarderpolder/EBH</i>	<i>-6.235.348</i>	<i>14.549.501</i>	<i>8.314.153</i>	<i>-15.858.508</i>	<i>1.216.187</i>	<i>-3.662.722</i>	
Programma Schalkwijk 2000+									
048	LIQ	Schalkwijk 2000 Programma	-1.408.877	1.408.877	0	3.572.860	-1.372.022	0	2012
035	LIQ	Monacopad	0	0	0	0	0	0	2012
036	ja	Europawijk-Zuid	-3.574.462	2.772.480	-801.982	48.255	-141.610	0	2014
037	ja	023 Haarlem	-150.076	-1.150.296	-1.300.373	-12.869.310	-16.161.156	0	2019
041	LIQ	Schalkstad	4.828.933	-4.828.933	0	3.019.409	3.053.145	0	2012
042	ja	Aziëweg	8.512.604	532.025	9.044.629	4.265.146	4.522.121	-4.522.121	2016
043	ja	Meerwijk Centrum	4.865.531	376.163	5.241.694	4.438.535	4.493.248	-4.493.248	2014
047	LIQ	Schoolenaer	0	0	0	0	0	0	2012
099	LIQ	Doctorshof	-4.825.082	4.825.082	0	-4.248.751	-5.059.096	0	2012
040	LIQ	Nederlandlaan	-112.986	112.986	0	-112.986	-117.369	0	2012
044	LIQ	Molenwijk	0	0	0	0	0	0	2012
	<i>Subttl</i>	<i>Schalkwijk</i>	<i>8.135.585</i>	<i>4.048.383</i>	<i>12.183.969</i>	<i>-1.886.841</i>	<i>-10.782.738</i>	<i>-9.015.369</i>	
Programma Spoorzone									
110	LIQ	Spoorzone Programma	-21.079	21.079	0	2.245.815	2.364	0	2012
009	LIQ	Spoorzone Oostpoort Oost fase I	801.843	-801.843	0	0	0	0	2012

Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven van de complexen hoofdstuk I									NB opbrengsten worden negatief weergegeven
Bedragen x Eur 1.000									
Complex nummer	geopende grondexploitatie	Omschrijving	Boekwaarde ultimo 2011	mutaties 2012	Boekwaarde ultimo 2012	Prognose eindresultaat MPG2012	Prognose eindresultaat MPG2013	Mutatie 2012 voorziening toekomstige verliezen	Jaar gereed
115	ja	Spoorzone Oostpoort Oost Fase II	3.830.515	182.509	4.013.024	-4.016.448	-2.159.561	0	2020
031	LIQ	Spoorzone Oostpoort Oost fase III (Stadion)	2.165.157	-2.165.157	0	2.165.157	0	2.165.157	2012
094	ja	Spoorzone Oostpoort West	7.371.374	-1.610.564	5.760.810	-1.200.890	-1.050.950	0	0
113	ja	Spoorzone Scheepsmakerskwartier	3.495.194	-161.824	3.333.370	169.459	349.123	-349.123	2013
159	ja	Spoorzone Scheepsmakerskwartier Fase 2	28.537	33.481	62.018	104.249	167.416	-167.416	2018
111	LIQ	Spoorzone Stationsplein	0	0	0	0	0	0	2012
112	LIQ	Spoorzone Gonnetstraat	1.896	-1.896	0	0	0	1.896	2012
117	LIQ	Spoorzone Oostpoort Oost Fase IV	0	0	0	0	0	0	2012
119	LIQ	Spoorzone Rondje Bolwerken	0	0	0	0	0	0	2012
	Subtitl	Spoorzone	17.673.436	-4.504.214	13.169.222	-532.659	-2.691.609	1.650.514	
	Programma Delftwijk								
130	verz	Delftwijk Programma	-5.852.676	657.124	-5.195.552	-8.000.980	-8.478.050	0	2020

Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven van de complexen hoofdstuk 1									
NB opbrengsten worden negatief weergegeven									
Bedragen x Eur 1.000									
Complex nummer	geopende grondexploitatie	Omschrijving	Boekwaarde ultimo 2011	mutaties 2012	Boekwaarde ultimo 2012	Prognose eindresultaat MPG2012	Prognose eindresultaat MPG2013	Mutatie 2012 voorziening toekomstige verliezen	Jaar gereed
131	ja	Delftwijk Delftlaan Noord	-1.234.278	717.427	-516.850	-21.833	-34.756	0	2013
132	ja	Delftwijk Slauerhofstraat	-595.981	695.931	99.949	27.723	120.964	0	2013
133	ja	Delftwijk Marsmanplein	-1.224.626	288.155	-936.471	-238.476	-257.114	0	2013
134	ja	Delftwijk Middengebied	3.870.047	336.737	4.206.784	6.641.941	6.727.434	0	2014
135	ja	Delftplein	31.913	1.596	33.509	33.509	33.509	0	0
136	ja	Delftwijk Delftlaan Zuid	0	0	0	75.073	735.238	0	2017
137	ja	Delftwijk Van Moerkerkenstraat	0	0	0	0	0	0	2021
138	ja	Delftwijk A. vd Leeuwstraat	0	0	0	150.733	276.386	0	2017
156	LIQ	Vondelweg	682.061	-682.061	0	148.728	0	0	2012
	Subtitl	Delftwijk	-4.323.540	2.014.908	-2.308.632	-1.183.583	-876.390	0	
	Zomerzone								
140	LIQ	Zomerzone programma	-1.126	1.126	0	0	-1.182	0	2011
091	ja	DSK	-1.928.887	84.225	-1.844.662	-628.747	-760.882	0	ntb
141	ja	Zomerzone Zuidstrook	402.572	-630.999	-228.427	0	0	0	2022
142	ja	Slachthuisterrein-Oorkondelaan	0	82.577	82.577	0	-13.968	0	2021
019	LIQ	Oorkondelaan/Pladellastraat RB 12/2003	678.262	-678.262	0	0	0	0	2012
	Subtitl	Zomerzone	-849.179	-1.141.333	-1.990.512	-628.747	-776.032	0	
	Hoofdstuk 1 overigen								
011	LIQ	Recreatiegebied Haarlem Noord	0	0	0	0	0	0	2011
021	LIQ	Westelijke Randweg (volkstuinten)	0	0	0	0	0	0	2011
022	LIQ	Pieter Wantelaan	0	0	0	0	0	0	2011
032	LIQ	Houtmarkt 7 Fietsz'n fabriek	5.487.767	-5.487.767	0	0	0	2.214.767	2012
096	LIQ	Leidsevaart 362	234.399	-234.399	0	0	0	184.399	2012
	Subtitl	Hoofdstuk 1 overigen	5.722.166	-5.722.166	0	0	0	2.399.166	
Totaal	ho 1 gronden en complexen		21.760.658	9.981.385	31.742.043	-19.644.473	-13.373.842	-7.616.014	
		Mutaties grondexploitatie						-1.384.272	
		Onttrekking reserve erfpacht 2012						-32.796	
		Afwaardering panden						2.169.480	
		Onttrekking programma 5						-562.106	
		Totaal Hoofdstuk 1	21.760.658	9.981.385	31.742.043	-19.644.473	-13.373.842	-32.796	
								mutaties Reserve GrEx 2012	109.305
								stand Reserve GrEx ultimo 2011	-190.305
								stand Reserve GrEx ultimo 2012	0

6.8 Kostenonderbouwingen heffingen conform model VNG

Afvalstoffenheffing

Activiteiten	Bedrag	Gemengde activiteit	Toe-rekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Inzameling					
Kapitaallasten voertuigen	€ -				€ -
Exploitatie voertuigen	€ -				€ -
Exploitaie inzamelmiddelen	€ 467.311-				€ -
Personeelskosten	€ 190.432	Nee	100%	Uren x tarief	€ 190.432
Inzamelcontract (uitbesteding)	€ 14.121.692	Ja	100%	Deels verwerkingskosten	€ 14.121.692
Overige inzamelkosten	€ 3.350.840	Ja	33%	Straatreiniging	€ 1.105.777
Inzameling milieukosten	€ -				€ -
Verwerking					
Overslag- en transportkosten	€ 23.652		0%		€ -
Verwerkingskosten	€ -				€ -
Opbrengsten	€ -				€ -
Contract (uitbesteding)	€ 14.121.692	Ja	0%	Deels inzamelkosten	€ -
Beleidskosten					
Personeelskosten	€ 336.327	Nee	100%	Uren x tarief	€ 336.327
Onderzoek en advies (inhuur)	€ -				€ -
Overige Beleidskosten	€ 101.358	Nee	100%		€ 101.358
Communicatie					
Personeelskosten	€ -				€ -
Onderzoek en advies (inhuur)	€ -				€ -
Overige communicatiekosten (materiaal, advertentie)	€ -		100%		€ -
Handhaving					
Personeelskosten	€ -				€ -
Inhuur derden	€ -				€ -
Overige handhavingskosten (materiaal)	€ -				€ -
Opruimen en verwerken clandestiene stort	€ -				€ -
Overige					
perceptiekosten afvalstoffenheffing	€ 2.386.000	Ja	12%	Cocensus	€ 286.000
Doorbelasting andere afdelingen	€ -				€ -
Toerekenbare BTW	€ 3.016.058	Nee	100%		€ 3.016.058
Kwijtschelding	€ 896.446	Ja	100%		€ 896.446
Bijdrage afvalfonds	€ -				€ -
Meerjarig perspectief					
Mutatie voorziening	€ 135.000-	Nee	100%		€ 135.000-

Totaal kosten € 19.919.091

Totaal opbrengst € 18.314.877-

Bijdrage uit alg. middelen € 1.604.214
Dekkingsgraad 91,9%

Rioolheffing

Activiteiten	Bedrag	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Vervanging/aanleg/verbetering					
kapitaallasten tot jaar 2011	€ 6.632.808	Nee	100%		€ 6.632.808
vervanging riool 2012		Nee	0%	via kapitaalslasten	€ -
nieuwe aansluitingen 2012	€ 350.000	Nee	100%	onderdeel exploitatie begroting	€ 350.000
verplaatsing gemaal		Nee	0%	via kapitaalslasten	€ -
aanleg waterdoorlatende verhardingen aanleg WADI					
Renovatie					
riolering, incl. gemengd stelsel relining hemelwatervoorzieningen grondwater					
Onderhoud en reparatie					
onderhoud drukriolering onderhoud kolken herstel kolken en kolkleidingen doorspuiten verstoppingen	€ 352.869	Nee	100%	onderhoud rioolputten +beheer divers	€ 352.869
reparaties	€ 1.185.573	Nee	100%		€ 1.185.573
inspectie en reiniging	€ 212.093	Nee	100%		€ 212.093
pompen en gemalen	€ 149.211	Nee	100%		€ 149.211
elektriciteit+overige kosten pompen en gemalen aanschaf apparatuur en gereedschappen onderhoud IBA's					
straatreiniging	€ 3.350.840	Ja	33%		€ 1.117.000
onderhoud bermsloten					
onderhoud stedelijke waterpartijen	€ -	Nee	100%	Baggeren + kosten onderhoud stedelijke waterpartijen	€ -
onderhoud WADI onderhoud waterdoorlatende verharding onkruidbestrijding					
Begeleiding en berichtgeving					
voorbereiden plannen uit GRP klachtenafhandeling communicatie					

toezicht op werk actualiseren GRP opdrachtgeving van opdrachten uit GRP en incidenteel salarissen en sociale lasten	€ 567.519	Nee	100%	totaal doorberekende uren afdelingen	€ 567.519
Overige					
doorbelastingen andere afdelingen	€ 31.682-	Nee	100%	Bloemendaal en Zandvoort	€ 31.682-
belastingen, bijdragen en contributies	€ 471.272	Nee	100%	Op basis expl. (niet investerings)	€ 471.272
toerekenbare BTW	-				
bijdrage afkoppelsubsidie	-				
perceptiekosten rioolheffing	€ 2.386.000	Ja	6%	Cocensus	€ 151.000
meerjarig perspectief	-				
onttrekking/toevoeging reserve	pm				
onttrekking/toevoeging voorziening	€ 254.533		100%		€ 254.533

Totaal kosten € 11.412.197

Totaal opbrengst geraamd € 10.343.716-

Aanvullende opbrengst
voor 100% dekking € 1.068.481

Dekkingsgraad 90,6%

Bouwleges

	Uren realisatie 2012	Uur- tarief	Gemengde activiteit	Toe- reke- ning	Toelichting	Kosten Realisatie 2012	Kosten- dekkend heid
Activiteit Bouwen							
Beschikkingen	27.673	92	nee	100%	Uren x tarief	€ 2.545.887	
Handhaving Bebouwde Omgeving 1e controle	899	103	nee	100%	Uren x tarief	€ 92.623	
Ruimtelijk Beleid	3.728	133	nee	100%	Uren x tarief	€ 495.791	
Wijkzaken advies verkeer	111	100	nee	100%	Uren x tarief	€ 11.100	
Stadszaken milieu	113	98	nee	100%	Uren x tarief	€ 11.018	
Geo basisadministratie	8.016	100	ja	20%	Uren x tarief	€ 160.320	
Software cosa/filemaker			nee	100%	materiële kosten	€ -	
Planologische strijdig gebruik		-	0	0%	Opgenomen in bouwen		
Brandveilig Gebruik	890	92	nee	100%	Uren x tarief	€ 81.880	
Slopen (incl meldingen)*	939	92	nee	100%	Uren x tarief	€ 86.402	

Reclame	196	92	nee	100%	Uren x tarief	€ 18.009	
Kap (excl. Advies)	759	92		100%	Uren x tarief	€ 69.787	
Monument*	2.115	92	nee	100%	Uren x tarief	€ 194.580	
Aanleggen	33	92		100%	Uren x tarief	€ 3.036	
Uitrit	167	92		100%	Uren x tarief	€ 15.387	
Milieu (incl meldingen)*	4.143	92				€ 381.156	
Totale lasten WABO excl. Dienstverlening PBO						€ 4.166.974	
Dienstverlening	17.484	94	ja	50%	Uren x tarief	€ 821.748	
Totale lasten WABO incl. Dienstverlening PBO						€ 4.988.722	
Niet toerekenbare uren aan leges	6.211	92	ja	100%	Uren x tarief	€ 571.412	
Totale lasten activiteit WABO						€ 5.560.134	
Totale baten WABO						€ 4.311.429	86%
Totale lasten Bouwen						€ 4.419.468	
Totale baten Bouwen						€ 4.288.614	97%

Marktgelden

Markten	Uren	Uur-tarief	Gemengde activiteit	Toe-reke-ning	Toelichting	Verhaalbare kosten	Kosten-dekkend heid
Elektra			Nee	100%	Materiele kosten	€ 41.045	
(Technisch) uitbesteed werk			Nee	100%	Materiele kosten	€ 124.399	
Software			Nee	100%	Materiele kosten	€ -	
Overige diensten			Nee	100%	Materiele kosten	€ 39.807	
Dotatie voorziening Debiteuren			Nee	100%	Materiele kosten	€ 53.424-	
Kapitaalslasten			Nee	100%	Materiele kosten	€ 11.173	
Toerekenbare uren	3.381	96	Nee	100%	Uren x tarief	€ 323.003	
Totale lasten Markten						€ 486.003	77%
Totale baten Markten						€ 376.620	

Leges

Lasten	Lasten	Gemengde activiteit	Toerekening	Toe-lichting	Netto lasten
Salarislasten					
Toegerekende uren direct en indirect personeel	3.501.916	Nee	75% resp. 25%		2.626.437
Buitengewoon ambtenaar Burgerlijke stand	28.025		100%		28.025
Automatisering					
Specifieke software voor Burgerzaken	152.146	Nee	100%		152.146
Rijksleges - lasten					
	1.122.938	Nee	100%		1.122.938
Materiaal- en overige kosten kosten					
Eigen Verklaringen Rijbewijs (basis rekening 2010)	50.000	Nee	100%		50.000
Kosten betalingsverkeer	2.898				2.898
Huren van gebouwen huwelijken	28.182				28.182
Totaal lasten					4.010.626
Totaal legesopbrengsten					-3.117.185
				Dekkings graad	78%

Lijkbezorgingsrechten

Activiteiten	Bedrag	Gemengde activiteit	Toe-rekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Verlenen van rechten					
bijhouden register	€ -	NEE	100%	Kosten zitten in uren x tarief	€ -
kapitaallasten tot jaar 2011	€ 38.799	NEE	100%	is inclusief de kapitaalslasten uit de verwachte investering 2011	€ 38.799
Onderhoud					
DVO Spaarnelanden	€ 31.400	NEE	100%		€ 31.400
Beheer begraafplaatsen Noord	€ 196.735	NEE	100%		€ 196.735
Beheer begraafplaatsen Kleverlaan	€ 41.262	NEE	100%		€ 41.262

Begeleiding en berichtgeving					
salarissen en sociale lasten	€ 1.273.781	NEE	100%	totaal doorberekende uren afdeling	€ 1.273.781
Overige					
doorbelastingen andere afdelingen	€ 225.943	NEE	100%	Huisvesting	€ 225.943
toerekenbare BTW	€ -	NEE	100%	Op basis expl (niet investeringen)	€ -
perceptiekosten	€ -	NEE	0%	Zitten in uren x tarief	€ -
meerjarig perspectief					
onttrekking/toevoeging reserve	pm				
onttrekking/toevoeging voorziening	€ 19.211	NEE	100%		€ 19.211

Totaal kosten € 1.827.131

Totaal opbrengst € 897.142-

Bijdrage uit alg. middelen € 929.989
Dekkingsgraad 49,1%

6.9 Incidentele baten en lasten

Pr.	Overzicht incidentele baten en lasten	Begroting 2012		Rekening 2012	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Omschrijving				
1	Burger en Bestuur				
	Vrijval voorziening arbeidsvoorwaarden raad				-157 v
	Vrijval voorziening arbeidsvoorwaarden wethouders				-459 v
2	Veiligheid, Vergunningen en Handhaving				
	Budget regionale informatie en expertise centrum georganiseerde criminaliteit			735 n	
	Rijksbijdrage regionale informatie en expertise centrum georganiseerde criminaliteit				-735 v
3	Welzijn, Gezondheid en Zorg				
	n.v.t.				
4	Jeugd, Onderwijs en Sport				
	Opschonen activa, tijdelijk hogere kapitaallasten			1.586 n	
	Verbetering kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie (VVE)			1.196 n	
	Rijksbijdrage Verbetering kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie (VVE)				-1.196 v
	Compensatie sportverenigingen voor investeringen sportaccommodaties			1.311 n	
	Dekking compensatie sportverenigingen voor investeringen sportaccommodaties				-1.311 v
5	Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling				
	Verkoop van niet-strategisch bezit		-2.000 v		-928 v
	Toevoeging reserve Vastgoed			1.562 n	
	Huur Westergracht	400 n		1 n	
	Herstel stadhuis en afschrijving regentenkamer			650 n	
	Onttrekking reserve gemeentelijke monumenten				-650 v
	Vrijval van balans BLS en ISV middelen				-4.869 v
	Toevoeging BLS en ISV middelen aan reserve ISV			4.869 n	
	Vrijval voorziening NRF/SVN leningen				-9.000 v
	Actualisatie grondexploitaties (lasten)			8.114 n	
	Actualisatie grondexploitaties (baten)				-8.295 v
6	Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie				
	Bijdrage Nationaal Restauratie Fonds				-657 v
	Storting bijdrage Nationaal Restauratie Fonds in reserve kapitaallasten podia			657 n	
	Impuls cultuurparticipatie	-116 v		-116 v	
	Afrekening verzelfstandiging MZK	85 n		85 n	
	Aanpassing subsidie podia aan boekjaar			1.100 n	
7	Werk en Inkomen				
	n.v.t.				
8	Bereikbaarheid en Mobiliteit				
	Fietsenstalling Station	180 n		180 n	

Pr.	Overzicht incidentele baten en lasten	Begroting 2012		Rekening 2012	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Omschrijving				
9	Kwaliteit Fysieke Leefomgeving				
	Tijdelijk personeel i.v.m. achterstallig onderhoud	529 n			
	Onttrekking reserve inhuur tijdelijk personeel		-529 v		-529 v
	Budget voor achterstallig onderhoud	2.100 n		2.100 n	
10	Financiën / Algemene dekkingsmiddelen				
	Doeluitkering ISV via algemene uitkering		-2.606 v		-2.606 v
	Toevoeging aan reserve ISV	2.606 n		2.606 n	
	Tweede tranche afwaardering activa			11.500 n	
	Onttrekking reserve VMBO dekking afwaardering activa				-11.500 v
	Onttrekking reserve Afbouw precario ondergrondse leidingen		-1.400 v		-1.400 v
	Hogere pensioenpremie ABP	500 n		500 n	
	Dividend NUON Energy NV		-100 v		-170 v
	Nationaal Uitvoeringsprogramma AU	280 n		280 n	
	Algemene uitkering (taakmutaties)		116 n		116 n
	Sanering balanspost				-560 n
	Onttrekking algemene reserve		-600 v		-600 v
	Totaal van de programma's	6.564 n	-7.119 v	38.916 n	-45.506 v

6.10 Vooruitontvangen subsidies

Omschrijving grootboekrekeningnummer	SiSa regeling	Stand 31-12-2011	Afgewikkel de voorschott en in 2012	Nieuwe voorschot ten in 2012	Stand 31-12- 2012
Perspectief ex-Alleenstaande Minderjarige Asielzoekers	C1 Verzameluitkering BZK	-17	17	0	0
Wet Inburgering Nieuwkomers	C3 Brede Doel Uitkering Grote Steden Beleid Sociaal Integratie Veiligheid	-18	18	0	0
Wet Inburgering (WI) 2007-2009	C3 Brede Doel Uitkering Grote Steden Beleid Sociaal Integratie Veiligheid	-1.531	-501	0	-2.032
GroteStedenBeleid -ASHG steunpunt huiselijk geweld	C3 Brede Doel Uitkering Grote Steden Beleid Sociaal Integratie Veiligheid	-234	0	0	-234
Pardon -regeling BDU-siv	C3 Brede Doel Uitkering Grote Steden Beleid Sociaal Integratie Veiligheid	0	-118	0	-118
Regionaal Meld- en coördinatiecentra (RMC)	D1 RMC Voortijdig schoolverlaters	-91	437	-438	-92
Kwalificatieplicht	D1 RMC Voortijdig schoolverlaters	-358	320	-300	-339
Binnenklimaat Primair Onderwijs	D5 Verbetering binnenklimaat primair onderwijs 2009		0	-449	-449
Uitkering Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011 - 2014 (OAB)	-654	2.384	-3.322	-1.592
AOB Bestuursafspraken	D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011 - 2014 (OAB) aanv.reg.		66	-1.213	-1.147
Sanering rail- verkeerslawaaï	E3 Subsidie sanering verkeers- en spoorweglawaaï	-47	402	-356	0
Grondwatersanering EBH-terrein	E6 Bodemsanering	-732	273	0	-459
Lokale lucht kwaliteit maatregelen tranche 3	* E11B Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	-458	7		-452
Regionale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit provincie	E11B Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	-203	78	0	-124
Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) Spaarne 2005	* E25 Beleidsregeling subsidies BIRK	-608	1.408	-805	0
ANWB Streetwise	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-2	6	-4	0
Fiets- Voetpont Belgiëlaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-64	100	-36	0
Ring Meerwijk - herinrichting	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-23	0	-1	-23
Zuiderzee- Groningen- en Betuwelaan	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0		-84	0
Schouwttjeslaan	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-91	92	-1	0
Spaarndamseweg-Zuid	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-1.140	1.043	-1	-97
Fietspad VMBO 023 Schipholweg	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	328	-328	0
Wagenweg N208 - Heemstede	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-34	0	-1	-34
Fietsdoorsteek Garenkokerskade	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-31	39	-7	0
Fietspad Palmplein	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	25	-25	0
Toegankelijkheid bushalteplaatsen	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	65	-65	0

Omschrijving grootboekrekeningnummer	SiSa regeling	Stand 31-12-2011	Afgewikkel de voorschott en in 2012	Nieuwe voorschot ten in 2012	Stand 31-12- 2012
Kleverparkbuurt 30km gebied	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	143	-143	0
Verspronckweg Zuid	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-480	367	1	-113
Julianalaan e.o.	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-232	216	0	-16
Toegankelijk maken bushaltes lijn 75	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	331	-331	0
Toegankelijkheid bushaltes lijn 4	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	14	-14	0
1000 fietsplaatsen Stationsplein	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-1.200	1.500	-300	0
Project Verkeerslokaal	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-1	4	-3	0
Wenenstraat eo fietsstr	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		61	-61	0
Italiëlaan herinrichting	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		186	-186	0
Snelfietsroute Hlm-Ams W 2011	* E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		125	-90	35
Wet Sociale Werkvoorziening *	G1C-1 en G1C-2 Wet Sociale Werkvoorziening	-503	490	0	-13
Overschot Wet Werk en Bijstand (werkdeel)	G5 Wet Participatiebudget	-1.132	7.997	-7.969	-1.104
Vrouwenopvang - va 2010	H5 Vrouwenopvang	-382	382	0	0
Brede Doel Uitkering centrum Jeugd en Gezin	H10 Brede Doel Uitkering Centra voor Jeugd en gezin	-62	0	0	-62
		-10.326	18.388	-16.529	-8.467

Omschrijving grootboekrekeningnummer	Overige vooruitontvangen subsidies	Stand 31-12- 2011	Afgewikkel de voorschott en in 2012	Nieuwe voorschot ten in 2012	Stand 31-12- 2012
Ontwikkelpilot Wet Maatschappelijke Ondersteuning		-33	33	0	0
Fonds stedelijke vernieuwing		-1.486	1.486	0	0
Omgevingslawaa		-54	54	0	0
Brede Doel Uitkering Ruimtelijk fysiek		-61	61	0	0
Buurt,Onderw.& Sport		-46	46	0	0
Actieplan Cultuurbereik Cultuur stimulerings Fonds		-45	45	0	0
Reïntegratie jongeren	*	-184	641	-456	0
Provinciale Subsidie Zwerfjongeren		-47	65	-18	0
Provinciale Subsidie Kamers met Kansen		-26	26	0	0

Omschrijving grootboekrekeningnummer	Overige vooruitontvangen subsidies	Stand 31-12- 2011	Afgewikkel de voorschott en in 2012	Nieuwe voorschot ten in 2012	Stand 31-12- 2012
Extra Investeringsimpuls		-2.122	7.803	-5.682	0
Tijdelijke Stimuleringsregeling Woningbouw projecten		-844	844	0	0
Railscherm Zuid tak gevelmaatregelen	*	-10	0		-9
Regionale Economische Stimuleringsprogramma 2009 t/m 2011		-68	118	-50	0
Platform Arbeid en Onderwijs		-108	108	0	0
Binnenduinrand	*	-64	47	-5	-21
Fietsroutenetwerk		-144	144	0	0
Ontwikkeling regionale mantelzorg gids		-10	10	0	0
Nieuwe Energie op de Creatieve As		-501	719	-218	0
Water als Economische Drager Nautische Voorzieningen in de Scheepmakerskwartier, 1e fase	*	-2	2	-12	-12
Water als Economische Drager projecten		232	329	-561	0
Faciliteiten riviercruisevaarten					
Regionaal Actie Programma Wonen 2011-2015		-8	8	0	0
Kennis maken, kennis delen	*	-71	45	0	-27
Regionetcorridor Houtplein Schipholweg		-26	26	0	0
Turfmarkt verkeersonderzoek		-18	18	0	0
Schotervijver herinrichting		0	100	-100	0
Fietsverbinding Houtmanpad	*	0	271	-547	-276
Besluit Rijkssubsidiering Instandhouding Monumenten Haarlemmerhout	*	0	100	-100	0
Diverse BRIM subsidies	*			-22	-22
Provincie NH PF2 Externe Veiligheid			82	-82	0
PV-NH Finetunning brndwr adv			3	-3	0
Busstrook Schipholweg	*		317	-317	0
Reinaldapark-groene verb	*		615	-615	0
Duurzaam energiepakket NH 2011			12	-12	0
HRB Herstruc Waarderpolder. Figuee	*		25	-25	0
Projet 2012ESFN269 (2012-2013)	*		324	-738	-414

Omschrijving grootboekrekeningnummer	Overige vooruitontvangen subsidies	Stand 31-12-2011	Afgewikkelde voorschotten in 2012	Nieuwe voorschotten in 2012	Stand 31-12-2012
EIF Taalplein	*		94	-94	0
Divosa-project Ond.st. Wwnv 2012	*		34	-34	0
Wecycle Comm.project Haarlemse Milieuheld			42	-42	0
Fietsroutenetwerk Hrlm-A'dam				-30	-30
Pilot Woonservicegebieden	*		42	-42	0
Zachte landingsgelden cultuureducatie	*				-52
RIEC 2012-2013 (RegInf&ExpertC)	*		707	-707	0
Overige vooruitontvangen subsidies		-5.747	15.445	-10.511	-811
Totaal vooruit ontvangen subsidies inclusief Sisa		-16.074	33.833	-27.040	-9.277

* Er heeft een correctieboeking plaats gevonden van € 11.251.056 voor vastgelegde subsidierechten.

Binnen de gemeente Haarlem wordt voor de bewaking van de volledigheid een rechtenadministratie gevoerd.

Op grond van een verleningsbeschikking wordt een recht als volledige vordering opgenomen. In de jaarrekening wordt per recht bepaald wat de omvang van de vordering is.

Dit leidt tot een correctie voor hetzelfde bedrag op de vorderingen (activa zijde) en op de vooruitontvangen subsidies (passiva zijde), zodat de balanspositie niet onnodig hoog wordt gepresenteerd.

6.10 B Nog te ontvangen subsidies

Omschrijving grootboekrekeningnummer	SiSa regeling	Vordering 31-12-2011	Correctie vooruitontv. subsidie 2011	Vorderingen 2012	Ontvangsten 2012	Correctie vooruitontv. subsidie 2012	Vordering 31-12-2012
Overschot Wet Werk en Bijstand	G 5 wet Participatiebudget			7.969	7.969		
RMC	D1 Voortijdig schoolverlaters			221	221		
Sanering rail verk.lawaai	E3 Subsidie sanering verkeers- en spoorweglawaai			355			355
RMC Voortijdig	D1 Voortijdige schoolverlaters			152	152		
Lokale lucht kwaliteit maatregelen tranche 3	E11B Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit			24		24	
Uitk. onderwijsachterstanden	D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014			3.322	3.322		

Omschrijving grootboekrekeningnummer	SiSa regeling	Vordering 31-12-2011	Correctie vooruitontv. subsidie 2011	Vorderingen 2012	Ontvangsten 2012	Correctie vooruitontv. subsidie 2012	Vordering 31-12-2012
AOB bestuursafspraken	D9 Onderwijsachterstandenbeleid aanv reg			1.213	1.213		
Streetwise	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		4		4		
Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) Spaarne 2005	E25 Beleidsregeling subsidies BIRK	-5	1.905			1.100	800
Fietsonderdoorgang Buitenrustbruggen	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	331	488	6		494	331
Fiets- Voetpont Belgielaan-Spaarnelaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		36				36
Ring Meerwijk herinrichting	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-1	247			246	
Zuiderzee- Groningen- en Betuwelaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	318	482			398	402
Reconstructie Kleverlaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	72	256			256	72
Schouwttjeslaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		50			49	1
Spaarndamseweg-Zuid	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-1	460			460	-1
Fietspad VMBO 023 Schipholweg	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-258	414			86	70
Wagenweg N208 - Heemstede	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	1	27			28	
Fietsdoorsteek Garenkokerskade	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		29			22	7
Fietspad Palmplein	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	10	25		35		
Toegankelijkheid bushalteplaatsen	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	48	756			691	113
Kleverparkbuurt 30km gebied	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-114	143				29
Toegankelijkheid buslijn 3	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	586			586		
Verspronckweg Zuid	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	1	119			120	
Julianalaan e.o.	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		58			58	
Fietspad Badmintonpad	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	92					92
Toegankelijkheid buslijn 75	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	182	331	-331	182		
Toegankelijkheid bushaltes lijn 4	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		200			186	14
1000 Fietsplaatsen Stationsplein	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		300	-300			
Project Verkeerslokaal	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	3	3		5		1
Wenenstraat eo fietsstr	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer			103		42	61
Italielaan herinrichting	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer			237		51	186
Woon-schoolrouteprj.(Verk.lok)	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer			12		12	
Snelfietsroute Hlm-Ams W 2011	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer			200		110	90
Fietspad Claus Sluterweg	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer			25		25	
Turfmarkt & Spaarne Kl.Infra Structuur	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer			370		370	
		1.296	6.333	13.578	13.720	4.828	2.659

Omschrijving grootboekrekeningnummer	SiSa regeling	Vordering 31-12-2011	Correctie vooruitontv. subsidie 2011	Vorderingen 2012	Ontvangsten 2012	Correctie vooruitontv. subsidie 2012	Vordering 31-12-2012
--------------------------------------	---------------	-------------------------	--	---------------------	---------------------	--	-------------------------

Omschrijving grootboekrekeningnummer	Overige nog te ontvangen subsidies	Vordering 31-12-2011	Correctie vooruitontv. subsidie 2011	Vorderingen 2012	Ontvangsten 2012	Correctie vooruitontv. subsidie 2012	Vordering 1-12-2012	3
EIF Taalplein				268		173		94
Divosa-proj Ond.st. Wwnv 2012				41	33	7		1
Reintegratie jongeren				984	720	264		
Duurzaam energiepakket NH 2011				12				12
Railscherm Zuid tak gevelmaatregelen				26		26		
Regionale Economische Stimuleringsprogramma 2009 t/m 2011				50				50
Binnenduinrand				20	5	15		
Nieuwe Energie op creatieve as				217				217
Water als Economische Drager Nautische voorzieningen in Scheepmakerskwartier, 1e fase				600	12	588		
Water als Economische Drager projecten Faciliteiten riviercruisevaarten				475				475
Kennis maken, Kennis delen				18		18		
Diverse BRIM subsidies				122	22	101		-1
HRB Herstruc.Waarderpolder Figee				525	20	500		5
Proj. 2012 ESFN269 (2012-2013)				2.297	738	1.560		-1
HIRB Herontwikkelen Bottelier				1.114		1.114		
Wecycle				42	42			
Pilot Woonservice gebieden				158		115		43
Actieve Burgers en begeleiding				120		120		
Zachte Landingsgeldn.cult.educatie				52		52		
PF2 Externe				82	82			
Finetuning brandweer				3	3			
RIEC 2012-2013 Reg.Inf.&Expert C.				735	588	28		119
Regionet corridor		6			6			
Schotervijver herinrichting			100					100

Omschrijving grootboekrekeningnummer	SiSa regeling	Vordering 31-12-2011	Correctie vooruitontv. subsidie 2011	Vorderingen 2012	Ontvangsten 2012	Correctie vooruitontv. subsidie 2012	Vordering 31-12-2012
Fietsverbinding Houtmanpad			1.700		546	1.153	1
Besluit Rijkssubsidiering Instandhouding Monumenten Haarlemmerhout			300			200	100
Busstrook Schipholweg				325	117	8	200
Reinaldapark-groene verb				1.000	300	385	315
		6	2.100	9.285	3.234	6.427	1.730
Totaal Nog te ontvangen subsidies		1.300	8.433	22.863	16.954	11.255	4.389

6.11 Afkortingenoverzicht / Begrippenlijst

Afkortingenoverzicht

A	
AO / IC	Administratieve Organisatie / Interne Controle
AR	Algemene Reserve
ASV	Algemene Subsidie Verordening
AU	Algemene Uitkering
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
B	
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BGGE	Beheerverordening Grond- en Gebouwenexploitatie
BIBOB	Bevordering Integriteits Beoordeling door het Openbaar Bestuur
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOS	Buurt Onderwijs Sport
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
C	
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CCVT	Centrum voor Cultuureducatie en Vrije Tijd
CS	Concernstaf
CVS	Cliënt Volgsysteem
CWI	Centrum Werk en Inkomen
D	
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
F	
Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
Flo	Functioneel leeftijdsontslag
Fte	Full time equivalent
G	
GEM	Gemeenschappelijke Exploitatie Maatschappij
GGD	Geneeskundige Gezondheids Dienst
GGP	Gemeentelijk grondwaterplan
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GreX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GSB	Grote Steden Beleid
H	
HDK	Hulpverlenings Dienst Kennemerland
I	
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IP	Investeringsplan

ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
J	
JGZ	Jeugd Gezondheids Zorg
M	
MPG	Meerjaren Perspectief Grondexploitaties
MenS	Hoofdafdeling Middelen en Services
O	
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OM	Openbaar Ministerie
OPO	Onderwijscommissie Primair Onderwijs
OPH	Ontwikkelings Programma Haarlem
OV	Openbaar Vervoer
OVO	Onderwijscommissie Voortgezet Onderwijs
OZB	Onroerende Zaakbelasting
P	
PO	Primair Onderwijs
P&O	Personeel en Organisatie
POP	Persoonlijk Ontwikkelings Plan
PPS	Publiek-Private Samenwerking
R	
RKC	Rekenkamercommissie
ROC	Regionaal Opleiding Centrum
S	
SAMS	Stedelijke Adviesraad Multiculturele Stad
SHO	Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realiseerbaar en Tijdgebonden
SRO	Sport, Recreatie en Onderwijsvoorzieningen
STUP	Stadsdeeluitvoeringsprogramma
Sw	Sociale werkvoorziening
U	
UP	Uitvoeringsprogramma
V	
VINEX	Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VRK	Veiligheids Regio Kennemerland
W	
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WI	Wet Inburgering
WIN	Wet Inburgering Nieuwkomers
WIW	Wet Inschakeling Werkzoekenden
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wsw	Wet Sociale Werkvoorziening

WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen

Begrippenlijst

accres

Jaarlijkse groei van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. Het accres staat los van de toevoegingen aan het Gemeentefonds uit hoofde van onder meer decentralisatie van rijkstaken.

administratieve organisatie

Geheel van maatregelen, enerzijds gericht op het systematisch verzamelen, vastleggen en verwerken van gegevens, anderzijds op het verstrekken van informatie voor:

- a. de beleidskeuzen, het doen functioneren en beheersen van de gemeente;
- b. de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.

algemene uitkering

Uitkering van het rijk die elke gemeente ontvangt uit het Gemeentefonds op basis van objectieve verdeelmaatstaven zoals inwonertal, aantal woonruimten, aantal bijstandsontvangers, lengte van (vaar)wegen, enz. Het is de belangrijkste gemeentelijke inkomstenbron; de algemene uitkering is een algemeen dekkingsmiddel en kan vrij besteed worden. Zie ook *gemeentefonds*.

begroting

Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn.

De begroting wordt door de gemeenteraad vastgesteld en heeft vier functies:

- autorisatiefunctie (machtiging aan burgemeester en wethouders om uitgaven te doen en inkomsten te realiseren);
- keuze- of afwegingsfunctie;
- beheersfunctie;
- controlefunctie.

beleidsbegroting

Met ingang van de begroting 2004 geldt dat ingevolge het Besluit Begroting en Verantwoording (17 januari 2003) een andere vormgeving aan de gemeente begroting moet worden gegeven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen een beleidsbegroting en productraming. De beleidsbegroting gaat met name in op de (doelstellingen van de) programma's en via de zogenoemde paragrafen op de belangrijkste onderdelen van het beheer. In de productraming zijn alle producten ondergebracht met waar mogelijk per product een nadere toelichting.

begrotingswijziging

Een aanpassing van de begroting tijdens het begrotingsjaar. Alleen de gemeenteraad kan de begroting volgens de het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wijzigen (zie ook *budgetrecht* en *suppletoire begroting*).

besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies (BBV)

De Gemeentewet en de Provinciewet schrijven voor dat elke gemeente en elke provincie jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moet opstellen. Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat de regelgeving daarvoor.

budgetrecht

Wettelijke bevoegdheid van de gemeenteraad de begroting vast te stellen en te wijzigen. De gemeenteraad is binnen het gemeentelijk bestel het enige orgaan met die bevoegdheid. Zie ook: *suppletoire begroting*.

decentralisatie-uitkering

Uitkering waarbij geen termijn van de overgang van de uitkering naar de algemene uitkering is vastgesteld. Hierdoor kunnen gelden met een specifieke verdeling, naast het normale verdeelstelsel in het gemeentefonds worden gehangen.

eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming van de gemeente, zoals dat volgt uit de jaarrekening.

gemeentefonds

Fonds van het rijk waarin een deel van de opbrengst van de rijksbelastingen wordt gestort. Hieruit worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn vrij besteedbaar. Zie ook *algemene uitkering*.

incidenteel

Eénmalige, niet jaarlijks terugkerende uitgave of inkomst.

integratie-uitkering

Uitkering waarbij de termijn van overgang naar de algemene uitkeringen is vastgesteld, maar de generieke verdeling nog niet (geheel) is bepaald, dan wel gedurende enkele jaren wordt nagegaan of de generieke verdeling juist is bepaald.

jaarrekening

Verantwoording van de in een kalenderjaar gerealiseerde baten en lasten, opgezet volgens de voorschriften uit het BBV. Ook wordt de gemeentelijke vermogenspositie (bezit, vorderingen en schulden) per 31 december opgenomen. De jaarrekening wordt door de gemeenteraad vastgesteld.

jaarverslag

Rapportage over de uitvoering van beleid over een kalenderjaar. Jaarverslag en jaarrekening vormen samen de jaarstukken.

jaarstukken

Jaarrekening en jaarverslag.

junicirculaire

Jaarlijkse circulaire van het ministerie Binnenlandse Zaken over de omvang van het Gemeentefonds en de wijze van verdeling van deze middelen over de gemeenten. Naast de junicirculaire is er ook de septembercirculaire. Zie ook *algemene uitkering*, *gemeentefonds*.

omslagrente

Binnen de gemeente gebruikte rekenrente. Deze wordt bepaald aan de hand van te betalen rente van alle in het Financieringsfonds ondergebrachte leningen. Deze wordt gebruikt bij het ter beschikking stellen van gelden uit het financieringsfonds aan de sectoren en de berekening van de rentelasten van investeringen.

programmabegroting

Een begroting waarin de gemeentelijke activiteiten zijn geordend naar programma's. Met ingang van de begroting 2004 is deze indeling ingevolge het BBV leidend voor de gemeentebegroting. Het staat gemeenten vrij om zelf de indeling naar programma's en het aantal er van vast te stellen. In Haarlem worden 11 programma's gehanteerd. Deze zijn nader onderverdeeld in domeinen/beleidsvelden.

structureel

Jaarlijks terugkerend, in tegenstelling tot incidenteel. Zie ook: *incidenteel*.

solvabiliteit

Verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal.

suppletoire begroting

Begrotingswijziging in de loop van het jaar. De gemeenteraad stelt de wijziging vast, waarmee deze onderdeel van de begroting wordt. Zie *budgetrecht*.

uitgangspuntenbrief

Brief van B&W aan de sectoren en gesubsidieerde instellingen met richtlijnen voor het opstellen van de volgende begroting. De brief komt jaarlijks in januari uit en bevat o.a. percentages voor loon- en prijsstijgingen, materiële lasten, energieverbruik, enz.

vreemd vermogen

Het vreemd vermogen bestaat uit de verplichtingen en de schulden van de gemeente.